Forskrift om standarder for bærekraftsrapportering

Dato	FOR-2024-12-20-3325
Departement	Finansdepartementet
Ikrafttredelse	20.12.2024
Sist endret	FOR-2025-11-13-2371
Hjemmel	LOV-1998-07-17-56-§2-6
Kunngjort	20.12.2024 kl. 16.20

Hjemmel: Fastsatt av Finansdepartementet 20. desember 2024 med hjemmel i lov 17. juli 1998 nr. 56 om årsregnskap m.v. (regnskapsloven) § 2-6.
Endret ved forskrift 13 nov 2025 nr. 2371.

Kapitteloversikt:

Hoveddel

Vedlegg 1

Vedlegg 2

§ 1. *Standarder for bærekraftsrapportering for store foretak og morforetak i store konsern*

Regnskapspliktige som er store foretak eller morforetak i store konsern, og som etter regnskapsloven § 2-3 skal innta bærekraftsrapportering i årsberetningen, skal utarbeide bærekraftsrapporteringen etter regnskapsloven § 2-4 og § 2-5 i samsvar med vedlegg I og II til denne forskriften.

§ 2. *Ikrafttredelse*

Forskriften trer i kraft straks.

Vedlegg 1

Pdf-fil.

0 Endret ved forskrift 13 nov 2025 nr. 2371.

Vedlegg 2

Pdf-fil.

VEDLEGG I

Europeiske standarder for bærekraftsrapportering (ESRS)

ESRS 1	Generelle krav
ESRS 2	Generelle opplysninger
ESRS E1	Klimaendringer
ESRS E2	Forurensning
ESRS E3	Vann og marine ressurser
ESRS E4	Biologisk mangfold og økosystemer
ESRS E5	Ressursbruk og sirkulær økonomi
ESRS S1	Egen arbeidsstyrke
ESRS S2	Arbeidere i verdikjeden
ESRS S3	Berørte lokalsamfunn
ESRS S4	Forbrukere og sluttbrukere
ESRS G1	Forretningsskikk

ESRS 1

GENERELLE KRAV

INNHOLDSFORTEGNELSE

Formål

1. Kategorier av ESRS-standarder, rapporteringsområder og redaksjonelle konvensjoner
   - 1.1 Kategorier av ESRS-standarder
   - 1.2 Rapporteringsområder og minstekrav til offentliggjøring av innhold i forbindelse med policyer, tiltak, mål og måleindikatorer
   - 1.3 Redaksjonelle konvensjoner
2. Opplysningenes kvalitative egenskaper
3. Dobbel vesentlighet som grunnlag for offentliggjøring av bærekraftsopplysninger
   - 3.1 Interessenter og deres relevans for prosessen med vurdering av vesentlighet
   - 3.2 Vesentlige spørsmål og opplysningenes vesentlighet
   - 3.3 Dobbel vesentlighet
   - 3.4 Påvirkningsvesentlighet
   - 3.5 Finansiell vesentlighet
   - 3.6 Vesentlige påvirkninger eller risikoer som følge av tiltak for å håndtere bærekraftsforhold
   - 3.7 Disaggregeringsnivå
4. Aktsomhetsvurdering («due diligence»)
5. Verdikjede
   - 5.1 Rapporterende foretak og verdikjede
   - 5.2 Estimering ved hjelp av sektorgjennomsnitt og proxydata
6. Tidshorisonter
   - 6.1 Rapporteringsperiode
   - 6.2 Kopling mellom fortid, nåtid og framtid

6.3 Rapportering av framskritt sammenlignet med basisåret

6.4 Definisjon av kort, mellomlang og lang sikt i forbindelse med rapportering

7 Utarbeiding og presentasjon av bærekraftsopplysninger

7.1 Presentasjon av sammenlignbare opplysninger

7.2 Kilder til usikkerhet i forbindelse med estimering og resultater

7.3 Oppdatering av opplysninger om hendelser etter utgangen av rapporteringsperioden

7.4 Endringer i utarbeiding og presentasjon av bærekraftsopplysninger

7.5 Rapporteringsfeil i tidligere perioder

7.6 Konsolidert rapportering og unntak for datterforetak

7.7 Klassifiserte og følsomme opplysninger samt opplysninger om immaterialrett, kompetanse eller resultater av innovasjon

7.8 Rapportering om muligheter

8. Bærekraftsrapportens struktur

8.1 Generelt krav til presentasjon

8.2 Bærekraftsrapportens innhold og struktur

9. Koplinger til andre deler av foretaksrapportering og tilknyttede opplysninger

9.1 Innlemming av opplysninger ved henvisning

9.2 Tilknyttede opplysninger og kopling til regnskap

10. Overgangsbestemmelser

10.1 Overgangsbestemmelse knyttet til enhetsspesifikke opplysninger

10.2 Overgangsbestemmelse knyttet til kapittel 5 Verdikjede

10.3 Overgangsbestemmelse knyttet til avsnitt 7.1 Presentasjon av sammenlignbare opplysninger

10.4 Overgangsbestemmelse: Liste over opplysningskrav som fases inn

Tillegg A: Anvendelseskrav (AR)

– Enhetsspesifikke opplysninger

– Dobbel vesentlighet

– Estimering ved hjelp av sektorgjennomsnitt og proxydata

– Bærekraftsrapportens innhold og struktur

Tillegg B: Opplysningenes kvalitative egenskaper

Tillegg C: Liste over innfasing av opplysningskrav

Tillegg D: Bærekraftsrapportens struktur i henhold til ESRS-standarder

Tillegg E: Flytdiagram for å fastsette hvilke opplysninger som skal tas med

Tillegg F: Eksempel på bærekraftsrapportens struktur i henhold til ESRS-standarder

Tillegg G: Eksempel på innlemming av opplysninger ved henvisning

Formål

1. Formålet med europeiske standarder for bærekraftsrapportering (ESRS) er å spesifisere de bærekraftsopplysningene som et foretak skal offentliggjøre i samsvar med europaparlaments- og rådsdirektiv 2013/34/EU([1]), som endret ved europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2022/2464([2]). Rapportering i samsvar med ESRS-standarder fritar ikke foretak for andre forpliktelser fastsatt i unionsretten.

2. ESRS-standarder angir spesifikt de opplysningene som et foretak skal offentliggjøre om sine vesentlige ***påvirkninger***, ***risikoer*** og ***muligheter*** med hensyn til miljømessige, sosiale og styringsmessige ***bærekraftsforhold.*** ESRS-standarder krever ikke at foretak offentliggjør opplysninger om miljømessige, sosiale og styringsmessige spørsmål som er omfattet av ESRS-standarder, når foretaket har vurdert det aktuelle emnet som ikke vesentlig (se tillegg E i denne standarden «*Flytdiagram for å fastsette hvilke opplysninger som skal tas med*»). De opplysningene som offentliggjøres i samsvar med ESRS-standarder, gjør det mulig for ***brukere*** av ***bærekraftsrapporten*** å forstå foretakets vesentlige påvirkninger på mennesker og miljø og den vesentlige innvirkningen av bærekraftsforhold på foretakets utvikling, resultat og stilling.

3. Formålet med denne standarden (ESRS 1) er å gi en forståelse av ESRS-standardens struktur, de redaksjonelle konvensjonene og de grunnleggende begrepene som brukes, samt de generelle kravene til utarbeiding og presentasjon av bærekraftsopplysninger i samsvar med direktiv 2013/34/EU, som endret ved direktiv (EU) 2022/2464.

1. Kategorier av ESRS-standarder, rapporteringsområder og redaksjonelle konvensjoner

1.1 *Kategorier av ESRS-standarder*

4. Det er tre kategorier av ESRS-standarder:

   a) Overgripende standarder,

   b) emnespesifikke standarder (miljømessige, sosiale og styringsmessige standarder), og

   c) sektorspesifikke standarder.

   Overgripende standarder og emnespesifikke standarder er sektorovergripende, hvilket betyr at de gjelder for alle foretak uavhengig av i hvilken eller hvilke sektorer foretaket er i virksomhet.

5. De overgripende standardene ESRS 1 *Generelle krav* og ESRS 2 *Generelle opplysninger* gjelder for ***bærekraftsforhold*** som er omfattet av emnespesifikke standarder og sektorspesifikke standarder.

6. Denne standarden (ESRS 1) beskriver ESRS-standardenes struktur, forklarer redaksjonelle konvensjoner og grunnleggende begreper, og fastsetter generelle krav til utarbeiding og presentasjon av bærekraftsrelaterte opplysninger.

7. I ESRS 2 fastsettes opplysningskrav om de opplysningene som foretaket generelt skal legge fram i alle vesentlige ***bærekraftsforhold*** om håndtering av rapporteringsområdene styring, strategi, ***påvirkninger, risikoer*** og ***muligheter***, samt ***måleindikatorer*** og ***mål***.

8. Emnespesifikke ESRS-standarder dekker et bærekraftstema og er inndelt i emner og underemner, og om nødvendig i del-underemner. Tabellen i anvendelseskrav 16 (AR 16) til denne standarden gir en oversikt over bærekraftstemaer, underemner og del-underemner (samlet kalt «***bærekraftsforhold»)*** som er omfattet av emnespesifikke ESRS-standarder.

([1]) Europaparlaments- og rådsdirektiv 2013/34/EU av 26. juni 2013 om årsregnskaper, konsernregnskaper og tilhørende rapporter for visse typer foretak, om endring av europaparlaments- og rådsdirektiv 2006/43/EF og om oppheving av rådsdirektiv 78/660/EØF og 83/349/EØF (EUT L 182 av 29.6.2013, s. 19).

([2]) Europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2022/2464 av 14. desember 2022 om endring av forordning (EU) nr. 537/2014, direktiv 2004/109/EF, direktiv 2006/43/EF og direktiv 2013/34/EU med hensyn til virksomheters bærekraftsrapportering (EUT L 322 av 16.12.2022, s. 15).

9. Emnespesifikke ESRS-standarder kan inneholde spesifikke krav som utfyller de generelle opplysningskravene i ESRS 2. ESRS 2 Tillegg C *Opplysningskrav/anvendelseskrav i emnespesifikke ESRS-standarder som får anvendelse sammen med ESRS 2 Generelle opplysninger*, inneholder en liste over de tilleggskravene i emnespesifikke ESRS-standarder som foretaket skal anvende sammen med de generelle opplysningskravene i ESRS 2.

10. Sektorspesifikke standarder gjelder for alle foretak i en sektor. De håndterer ***påvirkninger, risikoer*** og ***muligheter*** som sannsynligvis vil være vesentlige for alle foretak i en bestemt sektor, og som ikke er eller ikke i tilstrekkelig grad er omfattet av emnespesifikke standarder. Sektorspesifikke standarder har flere emner og omfatter de emnene som er mest relevante for den aktuelle sektoren. Sektorspesifikke standarder oppnår en høy grad av sammenlignbarhet.

11. I tillegg til de opplysningskravene som er fastsatt i de tre kategoriene av ESRS-standarder, skal et foretak, når det fastslår at en påvirkning, risiko eller mulighet ikke eller ikke tilstrekkelig detaljert er omfattet av en ESRS-standard, men er vesentlig på grunn av sine spesifikke fakta og omstendigheter, legge fram ytterligere enhetsspesifikke opplysninger for å gjøre det mulig for brukerne å forstå foretakets bærekraftsrelaterte ***påvirkninger, risikoer*** eller ***muligheter***. Anvendelseskrav AR 1–AR 5 gir ytterligere veiledning om enhetsspesifikke opplysninger.

1.2 *Rapporteringsområder og minstekrav til offentliggjøring av innhold i forbindelse med policyer, tiltak, mål og måleindikatorer*

12. Opplysningskravene i ESRS 2 og i emnespesifikke og sektorspesifikke ESRS-standarder er inndelt i følgende rapporteringsområder:

    a) **Styring** (GOV): De styringsprosessene, kontrollene og framgangsmåtene som brukes til å overvåke, håndtere og føre tilsyn med ***påvirkninger, risikoer*** og ***muligheter*** (se kapittel 2 i ESRS 2 *Styring*).

    b) **Strategi** (SBM): Hvordan foretakets strategi og ***forretningsmodell*** samvirker med dets vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter, herunder hvordan foretaket håndterer disse påvirkningene, risikoene og mulighetene (se kapittel 3 i ESRS 2 *Strategi*).

    c) **Håndtering av påvirkninger, risikoer og muligheter** (IRO): Den eller de prosessene der foretaket

        i) identifiserer påvirkninger, risikoer og muligheter og vurderer deres ***vesentlighet*** (se IRO-1 i avsnitt 4.1 i ESRS 2),

        ii) håndterer vesentlige ***bærekraftsforhold*** gjennom ***policyer*** og ***tiltak*** (se avsnitt 4.2 i ESRS 2).

    d) **Måleindikatorer og mål** (MT): Foretakets resultater, herunder de målene som det har fastsatt, og framskritt for å oppfylle dem (se kapittel 5 i ESRS 2 *Måleindikatorer og mål*).

13. ESRS 2 omfatter

    a) i avsnitt 4.2 Minstekrav til opplysninger om policyer (MDR-P) og ***tiltak*** (MDR-A),

    b) i avsnitt 5 Minstekrav til opplysninger om måleindikatorer (MDR-M) og ***mål*** (MDR-T).

    Foretaket skal anvende ***minstekravene til opplysninger*** om policyer, tiltak, måleindikatorer og mål sammen med tilsvarende krav til offentliggjøring i emnespesifikke og sektorspesifikke ESRS-standarder.

1.3 *Redaksjonelle konvensjoner*

14. I alle ESRS-standarder:

    a) Begrepet ***«påvirkninger»*** viser til positive og negative bærekraftsrelaterte påvirkninger som er knyttet til foretakets virksomhet, som identifisert gjennom en vurdering av ***påvirkningsvesentlighet*** (se avsnitt 3.4 *Påvirkningsvesentlighet*). Det viser både til faktiske påvirkninger og til potensielle framtidige påvirkninger.

b) Begrepet «***risikoer*** og ***muligheter***» viser til foretakets bærekraftsrelaterte finansielle risikoer og muligheter, herunder de som stammer fra avhengighet av naturressurser, menneskelige ressurser og samfunnsressurser, som identifisert gjennom en vurdering av ***finansiell vesentlighet*** (se avsnitt 3.5).

Disse omtales samlet som «påvirkninger, risikoer og muligheter» (IRO-er). De gjenspeiler perspektivet om ***dobbel vesentlighet*** for ESRS-standarder som er beskrevet i avsnitt 3.

15. ESRS-begreper som defineres i ordlisten over definisjoner (vedlegg II), angis med ***fete typer og kursiv***, unntatt når et definert begrep brukes mer enn én gang i samme nummer.

16. I ESRS-standardene struktureres de opplysningene som skal offentliggjøres i henhold til opplysningskravene. Hvert opplysningskrav består av et eller flere spesifikke datapunkter. Begrepet «datapunkt» kan også vise til et beskrivende delelement i et opplysningskrav.

17. I tillegg til opplysningskrav inneholder de fleste ESRS-standarder også anvendelseskrav. Anvendelseskravene støtter anvendelsen av opplysningskrav og har samme gyldighet som andre deler av en ESRS-standard.

18. ESRS-standarder bruker følgende begreper for å skjelne mellom ulike grader av foretakets plikt til å offentliggjøre opplysninger:

a) «skal offentliggjøre» – angir at bestemmelsen er foreskrevet i et opplysningskrav eller et datapunkt,

b) «kan offentliggjøre» – angir frivillig offentliggjøring for å oppmuntre til god praksis.

I tillegg bruker ESRS-standardene begrepet «skal ta hensyn til» når det vises til spørsmål, ressurser eller metoder som foretaket forventes å ta hensyn til eller bruke i forbindelse med utarbeidingen av en bestemt offentliggjøring, dersom det er relevant.

2. Opplysningenes kvalitative egenskaper

19. Når foretaket utarbeider sin ***bærekraftsrapport***, skal det anvende

a) opplysningenes grunnleggende kvalitative egenskaper, det vil si relevans og troverdig gjengivelse, og

b) opplysningenes forbedrede kvalitative egenskaper, det vil si sammenlignbarhet, verifiserbarhet og forståelighet.

20. Disse opplysningenes kvalitative egenskaper er definert og beskrevet i tillegg B til denne standarden.

3. Dobbel vesentlighet som grunnlag for offentliggjøring av bærekraftsopplysninger

21. Foretaket skal rapportere om ***bærekraftsforhold*** ut fra prinsippet om ***dobbel vesentlighet*** som definert og forklart i dette kapittelet.

3.1 *Interessenter og deres relevans for prosessen med vurdering av vesentlighet*

22. ***Interessenter*** er de som kan påvirke eller bli påvirket av foretaket. Det finnes to hovedgrupper av interessenter:

a) Berørte interessenter: enkeltpersoner eller grupper hvis interesser påvirkes eller kan bli påvirke – positivt eller negativt – av foretakets aktiviteter og dets direkte og indirekte ***forretningsforbindelser*** i hele ***verdikjeden***.

b) Brukere av ***bærekraftsrapporter***: primærbrukere av generell finansiell rapportering (eksisterende og potensielle investorer, långivere og andre kreditorer, herunder kapitalforvaltere, kredittinstitusjoner og forsikringsforetak), samt andre brukere av bærekraftsrapporter, herunder foretakets forretningspartnere, fagforeninger og partene i arbeidslivet, sivilsamfunnet og ikke-statlige organisasjoner, myndigheter, analytikere og akademikere.

23. Noen, men ikke alle ***interessenter*** kan tilhøre begge gruppene nevnt i nr. 22.

24. Samarbeidet med berørte ***interessenter*** er sentralt i foretakets løpende prosess for aktsomhetsvurdering (se kapittel 4 *Aktsomhetsvurdering*) og dets vurdering av ***vesentlighet*** for bærekraft. Dette omfatter dets prosesser for å identifisere og vurdere faktiske og potensielle negative påvirkninger, som deretter danner grunnlag for vurderingsprosessen med henblikk på å fastsette de vesentlige påvirkningene i forbindelse med bærekraftsrapportering (se avsnitt 3.4 i denne standarden).

3.2 ***Vesentlige spørsmål og opplysningenes vesentlighet***

25. Det er nødvendig å foreta en ***vesentlighetsvurdering*** (se avsnitt 3.4 *Påvirkningsvesentlighet* og 3.5 *Finansiell vesentlighet*) for at foretaket skal kunne identifisere de vesentlige ***påvirkningene, risikoene*** og ***mulighetene*** som skal rapporteres.

26. ***Vesentlighetsvurdering*** er utgangspunktet for bærekraftsrapportering innenfor rammen av ESRS-standardene. IRO-1 i avsnitt 4.1 i ESRS 2 inneholder generelle opplysningskrav om foretakets prosess for å identifisere ***påvirkninger, risikoer*** og ***muligheter*** og vurdere deres vesentlighet. SBM-3 i ESRS 2 inneholder generelle opplysningskrav om vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter som følge av foretakets vesentlighetsvurdering.

27. Anvendelseskravene i tillegg A til denne standarden omfatter en liste over ***bærekraftsforhold*** som er omfattet av emnespesifikke ESRS-standarder, kategorisert etter emner, underemner og del-underemner, til støtte for ***vesentlighetsvurderingen***. Tillegg E *Flytdiagram for å fastsette hvilke opplysninger som skal tas med* i denne standarden, viser den vesentlighetsvurderingen som er beskrevet i dette avsnittet.

28. Et bærekraftsforhold er «vesentlig» når det oppfyller kriteriene for ***påvirkningsvesentlighet*** (se avsnitt 3.4 i denne standarden) eller ***finansiell vesentlighet*** (se avsnitt 3.5 i denne standarden), eller begge deler.

29. Uansett resultatet av vesentlighetsvurderingen skal foretaket alltid offentliggjøre de opplysningene som kreves i henhold til ESRS 2 *Generelle opplysninger* (det vil si alle de opplysningskravene og datapunktene som er spesifisert i ESRS 2) og opplysningskravene (herunder deres datapunkter) i emnespesifikke ESRS-standarder med hensyn til opplysningskrav IRO-1 *Beskrivelse av prosessen for å identifisere og vurdere vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter*, som oppført i ESRS 2 Tillegg C *Opplysningskrav/anvendelseskrav i emnespesifikke ESRS-standarder som får anvendelse sammen med ESRS 2 Generelle opplysninger*.

30. Når foretaket konkluderer med at et bærekraftsforhold er vesentlig som følge av dets ***vesentlighetsvurdering***, der ESRS 2 IRO-1, IRO-2 og SBM-3 fastsetter opplysningskrav, skal det

    a) offentliggjøre opplysninger i henhold til opplysningskravene (herunder anvendelseskravene) når det gjelder det spesifikke bærekraftsforholdet i de tilsvarende emnespesifikke og sektorspesifikke ESRS-standardene, og

    b) offentliggjøre ytterligere enhetsspesifikke opplysninger (se avsnitt 11 og AR 1–AR 5 i denne standarden) når det vesentlige bærekraftsforholdet ikke er omfattet av en ESRS-standard eller av et utilstrekkelig detaljnivå.

31. De relevante opplysningene som er foreskrevet i et opplysningskrav, herunder dets datapunkter, eller i en enhetsspesifikk opplysning, skal offentliggjøres når foretaket, som ledd i sin vurdering av vesentlige opplysninger, vurderer at opplysningene er relevante ut fra et eller flere av følgende perspektiver:

    a) Betydningen av opplysningene med hensyn til det spørsmålet den har til hensikt å beskrive eller forklare.

    b) Slike opplysningers evne til å oppfylle brukernes behov i forbindelse med beslutningstaking, herunder behovene hos de primærbrukerne av den generelle finansielle rapporteringen som er beskrevet i nr. 48, og/eller behovene hos brukere, hvis hovedinteresse er opplysninger om foretakets påvirkninger.

32. Dersom foretaket konkluderer med at klimaendringer ikke er vesentlige og derfor utelater alle opplysningskrav i ESRS E1 *Klimaendringer*, skal det legge fram en detaljert redegjørelse for konklusjonene av sin ***vesentlighetsvurdering*** med hensyn til klimaendringer (se ESRS 2 IRO-2 *Opplysningskrav i ESRS-standarder som er omfattet av foretakets bærekraftsrapport*), sammen med en framtidsrettet analyse av de forholdene som kan føre til at foretaket konkluderer med at klimaendringer er vesentlige i framtiden. Dersom foretaket konkluderer med at et annet emne enn klimaendringer ikke er vesentlig, og derfor utelater alle opplysningskravene i den tilsvarende emnespesifikke ESRS-standarden, kan det kort forklare konklusjonene av sin vesentlighetsvurdering for det aktuelle emnet.

33. Når foretaket offentliggjør opplysninger om ***policyer, tiltak*** og ***mål*** i forbindelse med et ***bærekraftsforhold*** som er blitt vurdert til å være vesentlig, skal det ta med de opplysningene som er foreskrevet i alle opplysningskrav og datapunkter i de emnespesifikke og sektorspesifikke ESRS-standardene med tilknytning til dette spørsmålet, og i det tilsvarende ***minstekravet til opplysninger*** om policyer, tiltak og mål som kreves i henhold til ESRS 2. Dersom foretaket ikke kan offentliggjøre opplysningene som er foreskrevet i enten opplysningskravene og datapunktene i emnespesifikke eller sektorspesifikke ESRS-standarder, eller minstekravene til opplysninger i ESRS 2 om policyer, tiltak og mål, ettersom det ikke har vedtatt respektive policyer, gjennomført respektive tiltak eller fastsatt respektive mål, skal det opplyse om dette, og det kan rapportere en tidsramme innenfor hvilken det har til hensikt å innføre disse.

34. Når foretaket offentliggjør opplysninger om ***måleindikatorer*** for et vesentlig ***bærekraftsforhold*** i henhold til avsnittet om måleindikatorer og mål i de relevante emnespesifikke ESRS-standardene,

    a) skal det ta med de opplysningene som er foreskrevet i et opplysningskrav, dersom det vurderer at slike opplysninger er vesentlige, og

    b) det kan utelate de opplysningene som er foreskrevet i et datapunkt i et opplysningskrav dersom det vurderer at disse opplysningene ikke er vesentlige, og fastslår at slike opplysninger ikke er nødvendige for å oppfylle formålet med opplysningskravet.

35. Dersom foretaket utelater de opplysningene som er foreskrevet i et datapunkt som stammer fra annen EU-lovgivning oppført i tillegg B til ESRS 2, skal det uttrykkelig angi at de aktuelle opplysningene er «ikke vesentlige».

36. Foretaket skal fastsette hvordan det anvender kriterier, herunder hensiktsmessige terskler, for å fastsette

    a) de opplysningen det offentliggjør om ***måleindikatorer*** for et vesentlig bærekraftsforhold i henhold til avsnittet om måleindikatorer og mål i den relevante emnespesifikke ESRS-standarden, i samsvar med nr. 34, og

    b) de opplysningene som skal offentliggjøres som enhetsspesifikke opplysninger.

3.3 ***Dobbel vesentlighet***

37. ***Dobbel vesentlighet*** har to dimensjoner, nærmere bestemt ***påvirkningsvesentlighet*** og ***finansiell vesentlighet***. Med mindre annet er angitt, brukes begrepene «vesentlig» og «vesentlighet» i hele ESRS-standarden for å vise til dobbel vesentlighet.

38. Vurderinger av ***påvirkningsvesentlighet*** og ***finansiell vesentlighet*** henger sammen, og det skal tas hensyn til den gjensidige avhengigheten mellom disse to dimensjonene. Utgangspunktet er generelt vurderingen av påvirkninger, men det kan også være vesentlige ***risikoer*** og ***muligheter*** som ikke er knyttet til foretakets ***påvirkninger***. En påvirkning på bærekraft kan være finansielt vesentlig fra starten eller bli finansielt vesentlig, når den med rimelighet kan forventes å påvirke foretakets finansielle stilling, finansielle resultat, kontantstrømmer, tilgang til finansiering eller kapitalkostnader på kort, mellomlang eller lang sikt. Påvirkningene fanges opp av påvirkningsvesentlighetsperspektivet, uavhengig av om de er finansielt vesentlige eller ikke.

39. Ved identifisering og vurdering av ***påvirkninger, risikoer*** og ***muligheter*** i foretakets ***verdikjede*** for å fastslå deres ***vesentlighet***, skal foretaket fokusere på områder der det anses som sannsynlig at påvirkninger, risikoer og muligheter oppstår, på grunnlag av aktivitetenes art, forretningsforbindelser, geografiske faktorer eller andre relevante faktorer.

40. Foretaket skal ta hensyn til hvordan det påvirkes av sin ***avhengighet*** av tilgang til naturressurser, menneskelige ressurser og samfunnsressurser til passende priser og kvalitet, uavhengig av virksomhetens potensielle ***påvirkninger*** på disse ressursene.

41. Et foretaks viktigste ***påvirkninger, risikoer*** og ***muligheter*** skal anses som identiske med de vesentlige påvirkningene, risikoene og mulighetene som er identifisert i henhold til prinsippet om ***dobbel vesentlighet,*** og skal derfor rapporteres i foretakets ***bærekraftsrapport.***

42. Foretaket skal anvende kriteriene fastsatt i avsnitt 3.4 og 3.5 i denne standarden gjennom å anvende hensiktsmessige kvantitative og/eller kvalitative terskler. Det er nødvendig med hensiktsmessige terskler for å fastslå hvilke ***påvirkninger, risikoer*** og ***muligheter*** foretaket identifiserer og håndterer som vesentlige, og for å fastslå hvilke ***bærekraftsforhold*** som er vesentlige i forbindelse med rapportering. Noen eksisterende standarder og rammer bruker begrepet «viktigste påvirkninger» når det vises til terskelen som brukes til å identifisere de påvirkningene som i ESRS-standarden er beskrevet som «vesentlige påvirkninger».

3.4 *Påvirkningsvesentlighet*

43. Et ***bærekraftsforhold*** er vesentlig ut fra et påvirkningsperspektiv når det gjelder foretakets vesentlige faktiske eller potensielle, positive eller negative påvirkninger på mennesker eller miljø på kort, mellomlang og lang sikt. Påvirkninger omfatter de som er knyttet til foretakets egne aktiviteter og oppstrøms og nedstrøms verdikjede, herunder gjennom dets produkter og tjenester, samt gjennom dets forretningsforbindelser. ***Forretningsforbindelser*** omfatter forretningsforbindelser i foretakets oppstrøms og nedstrøms ***verdikjede*** og er ikke begrenset til direkte kontraktsforhold.

44. I denne sammenheng omfatter påvirkninger på mennesker eller miljø påvirkninger i forbindelse med miljømessige, sosiale og styringsmessige spørsmål.

45. ***Vesentlighetsvurderingen*** av en negativ påvirkning er basert på den prosessen for aktsomhetsvurdering som er definert i de internasjonale instrumentene i FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter og OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper. For faktiske negative påvirkninger er vesentligheten basert på påvirkningens alvorlighetsgrad, mens den for potensielle negative påvirkninger er basert på påvirkningens alvorlighetsgrad og sannsynlighet. Alvorlighetsgraden bygger på følgende faktorer:

    a) Skala.

    b) Omfang.

    c) Uopprettelig karakter av påvirkningen.

    I tilfelle av en potensiell negativ påvirkning på menneskerettigheter har påvirkningens alvorlighetsgrad forrang for dens sannsynlighet.

46. For positive påvirkninger er ***vesentligheten*** basert på

    a) påvirkningens skala og omfang for faktiske påvirkninger, og

    b) påvirkningens skala, omfang og sannsynlighet for potensielle påvirkninger.

3.5 *Finansiell vesentlighet*

47. Omfanget av ***finansiell vesentlighet*** for bærekraftsrapportering er en utvidelse av omfanget av vesentlighet som anvendes i forbindelse med fastsettelsen av hvilke opplysninger som skal tas med i foretakets finansregnskap.

48. Vurderingen av ***finansiell vesentlighet*** omfatter identifiseringen av opplysninger som anses som vesentlige for primærbrukere av generell finansiell rapportering når de skal treffe beslutninger om tildeling av ressurser til enheten. Framfor alt anses opplysninger som vesentlige for primærbrukere av generell finansiell rapportering dersom utelatelser, feilaktige opplysninger eller tilsløring av slike opplysninger med rimelighet kan forventes å påvirke de beslutningene som de treffer på grunnlag av foretakets ***bærekraftsrapport***.

49. Et bærekraftsforhold er vesentlig ut fra et finansielt perspektiv dersom det utløser eller med rimelighet kan forventes å utløse vesentlige ***finansielle virkninger*** for foretaket. Dette er tilfellet når et spørsmål om bærekraft genererer ***risikoer*** eller ***muligheter*** som har en vesentlig innflytelse, eller som med rimelighet kan forventes å ha en vesentlig innflytelse på foretakets utvikling, finansielle stilling, finansielle resultat, kontantstrømmer, tilgang til finansiering eller kapitalkostnader på kort, mellomlang eller lang sikt. Risiko og muligheter kan stamme fra tidligere hendelser eller framtidige hendelser. Den ***finansielle vesentligheten*** av et bærekraftsforhold er ikke begrenset til forhold som ligger innenfor foretakets kontroll, men omfatter opplysninger om vesentlige ***risikoer*** og ***muligheter*** som kan tilskrives ***forretningsforbindelser*** som ligger utenfor omfanget av den konsolideringen som anvendes ved utarbeidingen av finansregnskap.

50. ***Avhengighet*** av naturressurser, menneskelige ressurser og samfunnsressurser kan være kilder til finansielle ***risikoer*** eller ***muligheter***. Avhengigheter kan utløse virkninger på to måter:

    a) De kan påvirke foretakets evne til å fortsette å bruke eller få tak i de ressursene som foretaket trenger i sine forretningsprosesser, samt kvaliteten og prisen på disse ressursene.

    b) De kan påvirke foretakets evne til å basere seg på de forbindelsene som foretaket trenger i sine forretningsprosesser på akseptable vilkår.

51. ***Vesentligheten*** av ***risikoer*** og ***muligheter*** vurderes på grunnlag av en kombinasjon av sannsynligheten for at de skal oppstå, og det potensielle omfanget av de ***finansielle virkningene***.

3.6 ***Vesentlige påvirkninger eller risikoer som følge av tiltak for å håndtere bærekraftsforhold***

52. Foretakets ***vesentlighetsvurdering*** kan føre til identifisering av situasjoner der foretakets ***tiltak*** for å håndtere visse ***påvirkninger*** eller ***risikoer***, eller for å dra nytte av visse ***muligheter*** i forbindelse med et bærekraftsforhold, kan ha vesentlige negative påvirkninger eller forårsake vesentlige risikoer i forbindelse med et eller flere andre ***bærekraftsforhold***. Eksempel:

    a) En handlingsplan for avkarbonisering av produksjonen som innebærer at visse produkter gis opp, kan ha vesentlige negative påvirkninger på foretakets ***egen arbeidsstyrke*** og føre til vesentlige risikoer som følge av vederlag ved oppsigelser eller

    b) en ***billeverandørs*** handlingsplan for å fokusere på at levering av elbiler kan føre til strandede eiendeler for produksjonen av reservedeler til konvensjonelle biler.

53. I slike situasjoner skal foretaket

    a) opplyse om forekomsten av vesentlige negative påvirkninger eller vesentlige risikoer samt nevne de ***tiltakene*** som gir opphav til dem, med en krysshenvisning til det emnet som påvirkningene eller risikoene gjelder for, og

    b) gi en beskrivelse av hvordan de vesentlige negative påvirkningene eller de vesentlige risikoene håndteres under det emnet de gjelder for.

3.7 ***Disaggregeringsnivå***

54. Når det er nødvendig for å forstå foretakets vesentlige ***påvirkninger, risikoer*** og ***muligheter*** på en korrekt måte, skal foretaket dele opp rapporterte opplysninger

    a) etter land, når det er betydelige variasjoner i vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter mellom land, og når presentasjonen av opplysningene på et høyere aggregeringsnivå vil kunne skjule vesentlige opplysninger om påvirkninger, risikoer eller muligheter, eller

    b) etter vesentlig ***produksjonssted*** eller vesentlig eiendel, når vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter er svært avhengige av en bestemt lokasjon eller en bestemt eiendel.

55. Ved fastsettelse av et egnet disaggregeringsnivå for rapportering, skal foretaket ta hensyn til den oppdelingen som er anvendt i sin vesentlighetsvurdering. Avhengig av foretakets spesifikke fakta og omstendigheter kan det være nødvendig å dele opp etter datterforetak.

56. Dersom data fra forskjellige nivåer eller flere lokasjoner innenfor samme nivå deles opp, skal foretaket sikre at denne oppdelingen ikke skjuler de spesifikke faktorene og den sammenhengen som er nødvendig for å tolke opplysningene. Foretaket skal ikke aggregere vesentlige poster som er av forskjellig karakter.

57. Når foretaket presenterer opplysninger som er oppdelt etter sektorer, skal det anvende sektorklassifiseringen i ESRS-standarden som skal spesifiseres i en delegert rettsakt vedtatt av Kommisjonen i henhold til artikkel 29b nr. 1 tredje ledd punkt ii) i direktiv 2013/34/EU. Når en emnespesifikk eller sektorspesifikk ESRS-standard krever at det vedtas et bestemt disaggregeringsnivå i forbindelse med utarbeidingen av en bestemt opplysning, har kravet i den emnespesifikke eller sektorspesifikke ESRS-standarden forrang.

4. Aktsomhetsvurdering («due diligence»)

58. Resultatet av foretakets prosess for aktsomhetsvurdering med hensyn til bærekraft (som refereres til som «aktsomhetsvurdering» i de internasjonale instrumentene som er nevnt nedenfor), inngår i foretakets vurdering av sine vesentlige ***påvirkninger, risikoer*** og ***muligheter***. ESRS-standardene stiller ingen krav til atferd når det gjelder aktsomhetsvurdering, og de utvider eller endrer heller ikke den rollen som foretakets administrasjons-, ledelses- eller kontrollorganer spiller med hensyn til aktsomhetsvurdering.

59. Aktsomhetsvurdering med hensyn til bærekraft, er den prosessen foretak anvender for å identifisere, forebygge, begrense og redegjøre for hvordan de håndterer de faktiske og potensielle negative ***påvirkningene*** på miljøet og de personene som er forbundet med deres virksomhet. Disse omfatter negative påvirkninger knyttet til foretakets egne aktiviteter og dets oppstrøms og nedstrøms verdikjede, herunder gjennom dets produkter og tjenester, samt gjennom dets forretningsforbindelser. Aktsomhetsvurdering er en løpende praksis som gjenspeiler og kan utløse endringer i foretakets kontekst når det gjelder strategi, forretningsmodell, aktiviteter, forretningsforbindelser, drift, anskaffelse og salg. Denne prosessen er beskrevet i de internasjonale instrumentene i FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter og OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper.

60. Disse internasjonale instrumentene identifiserer en rekke trinn i prosessen for aktsomhetsvurdering, herunder identifisering og vurdering av negative påvirkninger knyttet til foretakets egne aktiviteter og dets oppstrøms og nedstrøms verdikjede, herunder gjennom dets produkter eller tjenester, samt gjennom dets forretningsforbindelser. Dersom foretaket ikke kan håndtere alle påvirkninger på én gang, gjør prosessen for aktsomhetsvurdering det mulig å prioritere innsatsen på grunnlag av alvorlighetsgraden og sannsynligheten for påvirkningene. Det er dette aspektet ved prosessen for aktsomhetsvurdering som ligger til grunn for vurderingen av vesentlige påvirkninger (se avsnitt 3.4 i denne standarden). Identifiseringen av vesentlige påvirkninger støtter også identifiseringen av vesentlige ***bærekraftsrisikoer*** og ***-muligheter***, som ofte er et produkt av slike påvirkninger.

61. De sentrale elementene i aktsomhetsvurdering gjenspeiles direkte i opplysningskravene i ESRS 2 og i de emnespesifikke ESRS-standardene, som vist nedenfor:

    a) Innarbeiding av aktsomhetsvurdering i styring, strategi og forretningsmodell([3]). Dette behandles i

        i) ESRS 2 GOV-2: *Opplysninger som gis til foretakets administrasjons-, ledelses- og kontrollorganer, og bærekraftsforhold som behandles av disse organene*

        ii) ESRS 2 GOV-3: *Integrering av bærekraftsrelaterte resultater i insentivordninger* og

        iii) ESRS 2 SBM-3: *Vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter og deres samspill med strategi og forretningsmodell.*

([3]) FNs veiledende prinsipp 16 og tilhørende kommentar, FNs tolkningsveiledning, spørsmål 21 og 25, samt OECDs retningslinjer kapittel II om generelle prinsipper (nr. A.10) og kapittel IV om menneskerettigheter (nr. 4, og nr. 44 i kommentaren), og OECDs retningslinjer om aktsomhetsvurdering, avsnitt II (1.1 og 1.2) og spørsmål 14 og 15 i vedlegget.

b) Samarbeid med berørte ***interessenter***([4]). Dette behandles i

i) ESRS 2 GOV-2,

ii) ESRS 2 SBM-2: *Interessenters interesser og synspunkter*

iii) ESRS 2 IRO-1

iv) ESRS 2 MDR-P og

v) emnespesifikke ESRS-standarder: gjenspeiler de ulike fasene i og formålene med interessenters medvirkning under hele prosessen for aktsomhetsvurdering.

c) Identifisering og vurdering av negative påvirkninger på mennesker og miljø([5]). Dette behandles i

i) ESRS 2 IRO-1 (herunder anvendelseskrav knyttet til spesifikke ***bærekraftsforhold*** i de relevante ESRS-standardene) og

ii) ESRS 2 SBM-3,

d) Iverksetting av tiltak for å behandle negative påvirkninger på mennesker og miljø([6]). Dette behandles i

i) ESRS 2 MDR-A og

ii) emnespesifikke ESRS-standarder: gjenspeiler spekteret av ***tiltak***, herunder ***omstillingsplaner,*** gjennom hvilke påvirkningene håndteres.

e) Oppfølging av denne innsatsens effektivitet([7]). Dette behandles i

i) ESRS 2 MDR-M,

ii) ESRS 2 MDR-T og

iii) emnespesifikke ESRS-standarder: når det gjelder ***måleindikatorer*** og ***mål***.

5. **Verdikjede**

5.1 ***Rapporterende foretak og verdikjede***

62. ***Bærekraftsrapporten*** skal gjelde for samme rapporterende foretak som regnskapet. Dersom det rapporterende foretaket for eksempel er et morselskap som er pålagt å utarbeide konsernregnskap, vil bærekraftsrapporten gjelde for konsernet. Dette kravet får ikke anvendelse dersom det rapporterende foretaket ikke er pålagt å utarbeide regnskap, eller dersom det rapporterende foretaket utarbeider konsolidert bærekraftsrapportering i henhold til artikkel 48i i direktiv 2013/34/EU.

63. Opplysningene om det rapporterende foretaket i ***bærekraftsrapporten*** skal utvides til å omfatte opplysningene om vesentlige ***påvirkninger, risikoer*** og ***muligheter*** som er knyttet til foretaket gjennom dets direkte og indirekte ***forretningsforbindelser*** i oppstrøms og nedstrøms ***verdikjede*** («opplysninger om verdikjeden»). Ved utvidelse av opplysningene om det rapporterende foretaket skal foretaket ta med vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter knyttet til dets oppstrøms og nedstrøms verdikjede

a) som følge av resultatet av sin prosess for aktsomhetsvurdering og sin ***vesentlighetsvurdering***, og

([4]) FNs veiledende prinsipp 18 og tilhørende kommentar, FNs veiledende prinsipp 20, kommentar til FNs veiledende prinsipp 21 og 29, og FNs veiledende prinsipp 31 bokstav h) og tilhørende kommentar, og FNs tolkningsveiledning, spørsmål 30, 33, 42 og 76 samt OECDs retningslinjer kapittel II om generelle prinsipper (nr. A.14 og nr. 25 i kommentaren), og OECDs retningslinjer om aktsomhetsvurdering, avsnitt II (2.1.c, 2.3. 2.4.a, 3.1.b og 3.1.f) og spørsmål 8–11 i vedlegget.

([5]) FNs veiledende prinsipp 17, 18 og 24 og tilhørende kommentarer, og kommentaren til FNs veiledende prinsipp 29, og FNs tolkningsveiledning, spørsmål 9, 12–13, 27–28, 36–42 og 85–89 og OECDs retningslinjer kapittel II om generelle prinsipper (nr. A.10–11 og nr. 14 i kommentaren), og kapittel IV om menneskerettigheter (nr. 1–2 og nr. 41–43 i kommentaren), og OECDs retningslinjer om aktsomhetsvurdering, avsnitt II (2.1–2.4) og spørsmål 3–5 og 19–31 i vedlegget).

([6]) FNs veiledende prinsipp 19, 22 og 23 og tilhørende kommentarer, og FNs tolkningsveiledning, spørsmål 11, 32, 46–47, 64–68 og 82–83 og OECDs retningslinjer kapittel II om generelle prinsipper (nr. A.12 og nr. 18–22 i kommentaren), og kapittel IV om menneskerettigheter (nr. 3 og 42–43 i kommentaren), og OECDs retningslinjer om aktsomhetsvurdering, avsnitt II (3.1–3.2) og spørsmål 32–40 i vedlegget).

([7]) FNs veiledende prinsipper 20 og 31 bokstav g) og tilhørende kommentarer, og FNs tolkningsveiledning, spørsmål 49–53 og 80 og OECDs retningslinjer om aktsomhetsvurdering, avsnitt II (4.1 og 5.1) og spørsmål 41–47 i vedlegget.

b) i samsvar med eventuelle spesifikke krav knyttet til verdikjeden i andre ESRS-standarder.

64. I henhold til nr. 63 kreves det ikke opplysninger om hver eneste ***aktør i verdikjeden***, men bare at det tas med vesentlige opplysninger om oppstrøms og nedstrøms ***verdikjede***. Forskjellige ***bærekraftsforhold*** kan være vesentlige i forhold til forskjellige deler av foretakets oppstrøms og nedstrøms verdikjede. Opplysningene skal utvides til bare å omfatte opplysninger om verdikjeden i forbindelse med de delene av verdikjeden som saken er vesentlig for.

65. Foretaket skal ta med vesentlige opplysninger om ***verdikjeden*** når dette er nødvendig for å

a) gjøre det mulig for brukere av ***bærekraftsrapporter*** å forstå foretakets vesentlige ***påvirkninger, risikoer*** og ***muligheter***, og/eller

b) utarbeide et sett med opplysninger som oppfyller opplysningenes kvalitative egenskaper (se tillegg B til denne standarden).

66. Når foretaket fastslår på hvilket nivå innenfor egen virksomhet og oppstrøms og nedstrøms verdikjede et vesentlig spørsmål om bærekraft oppstår, skal det bruke sin vurdering av ***påvirkninger, risikoer*** og ***muligheter*** i henhold til prinsippet om ***dobbel vesentlighet*** (se kapittel 3 i denne standarden).

67. Når tilknyttede foretak eller felleskontrollerte virksomheter, som er regnskapsmessig behandlet etter egenkapitalmetoden eller forholdsmessig konsolidert i årsregnskapet, inngår i foretakets verdikjede, for eksempel som leverandører, skal foretaket ta med opplysninger om disse tilknyttede foretakene eller felleskontrollerte virksomhetene i samsvar med nr. 63, på en måte som svarer til den metoden som anvendes for de andre ***forretningsforbindelsene*** i verdikjeden. I dette tilfellet, når ***måleindikatorer*** for påvirkning skal fastsettes, er opplysningene om det tilknyttede foretaket eller den felleskontrollerte virksomheten ikke begrenset til andelen av egenkapitalen som innehas, men skal tas i betraktning på grunnlag av de påvirkningene som er knyttet til foretakets produkter og tjenester gjennom dets forretningsforbindelser.

5.2 *Estimering ved hjelp av sektorgjennomsnitt og proxydata*

68. Foretakets evne til å innhente nødvendige opplysninger om oppstrøms og nedstrøms verdikjede kan variere avhengig av ulike faktorer, som for eksempel foretakets kontraktsregulerte ordninger, omfanget av den kontrollen som det utøver over de transaksjonene som ikke er omfattet av konsolideringen, og dets kjøpekraft. Når foretaket ikke har mulighet til å kontrollere aktivitetene i sin oppstrøms og nedstrøms verdikjede og sine forretningsforbindelser, kan det være mer utfordrende å innhente opplysninger om verdikjeden.

69. Det finnes omstendigheter der foretaket ikke kan innhente opplysninger om sin oppstrøms og nedstrøms ***verdikjede*** i henhold til nr. 63 etter å ha gjort en rimelig innsats. I slike tilfeller skal foretaket estimere hvilke opplysninger som skal rapporteres om sin oppstrøms og nedstrøms verdikjede, ved å anvende alle rimelige og dokumenterte opplysninger, som for eksempel opplysninger om gjennomsnittsverdier i sektoren og andre proxydata.

70. Det kan også være en utfordring å innhente opplysninger om ***verdikjeden*** når det gjelder små og mellomstore bedrifter og andre enheter i oppstrøms og nedstrøms verdikjede som ikke er omfattet av den bærekraftsrapporteringen som kreves i henhold artikkel 19a og 29a i direktiv 2013/34/EU *(se ESRS 2 BP-2 Opplysninger i forbindelse med særlige omstendigheter*).

71. Når det gjelder ***policyer, tiltak*** og ***mål*** skal foretakets rapportering omfatte opplysninger om oppstrøms og nedstrøms ***verdikjede*** i den grad disse policyene, tiltakene og målene involverer ***aktører i verdikjeden***. Når det gjelder ***måleindikatorer***, kan foretaket i mange tilfeller, særlig for miljøspørsmål der det finnes proxydata, klare å oppfylle rapporteringskravene uten å samle inn opplysninger fra aktørene i sin oppstrøms og nedstrøms verdikjede, særlig fra små og mellomstore bedrifter, for eksempel når foretaket beregner sine klimagassutslipp innenfor scope 3.

72. Innlemming av estimater ved hjelp av opplysninger om gjennomsnittsverdier i sektoren eller andre proxydata, skal ikke resultere i opplysninger som ikke oppfyller opplysningenes kvalitative egenskaper (se kapittel 2 og avsnitt 7.2 *Kilder til usikkerhet i forbindelse med estimering og resultater* i denne standarden).

6. Tidshorisonter

6.1 *Rapporteringsperiode*

73. Rapporteringsperioden for foretakets ***bærekraftsrapport*** skal være i samsvar med regnskapsperioden.

6.2 *Kopling mellom fortid, nåtid og framtid*

74. Foretaket skal i sin ***bærekraftsrapport*** fastsette hensiktsmessige koplinger mellom bakoverskuende og framoverskuende opplysninger, når det er relevant, for å fremme en klar forståelse av hvordan historiske opplysninger hører sammen med framtidsrettede opplysninger.

6.3 *Rapportering av framskritt sammenlignet med basisåret*

75. Et basisår er den historiske referansedatoen eller -perioden som det finnes opplysninger for, og som etterfølgende opplysninger kan sammenlignes med over tid.

76. Foretaket skal legge fram sammenlignbare opplysninger for basisåret for beløp rapportert i den aktuelle perioden når utviklingen og framskrittene mot et mål rapporteres, med mindre det relevante opplysningskravet allerede definerer hvordan framskritt skal rapporteres. Foretaket kan også ta med historiske opplysninger om oppnådde milepæler mellom basisåret og rapporteringsperioden dersom dette er relevant.

6.4 *Definisjon av kort, mellomlang og lang sikt i forbindelse med rapportering*

77. Når foretaket utarbeider sin ***bærekraftsrapport***, skal det ved utgangen av rapporteringsperioden vedta følgende tidsintervaller:

    a) En periode på kort sikt er den som foretaket anvender som rapporteringsperiode i sitt finansregnskap.

    b) En periode på mellomlang sikt er fra utgangen av den kortsiktige rapporteringsperioden definert i bokstav a) og opp til fem år.

    c) En periode på lang sikt er mer enn fem år.

78. Foretaket skal bruke en ytterligere oppdeling for den langsiktige tidshorisonten når det forventes ***påvirkninger*** eller ***tiltak*** i en periode som er lengre enn fem år, dersom det er nødvendig for å gi relevante opplysninger til brukere av ***bærekraftsrapporter***.

79. Dersom det kreves ulike definisjoner av tidshorisonter på mellomlang eller lang sikt for spesifikke opplysninger i andre ESRS-standarder, skal definisjonene i disse ESRS-standardene ha forrang.

80. Det kan være omstendigheter der bruken av tidshorisonter på mellomlang eller lang sikt som definert i nr. 77 resulterer i irrelevante opplysninger, ettersom foretaket bruker en annen definisjon av i) sine prosesser for identifisering og håndtering av vesentlige ***påvirkninger, risikoer*** og ***muligheter*** eller ii) sine ***tiltak*** og fastsettelsen av ***mål***. Slike omstendigheter kan skyldes bransjespesifikke egenskaper, som for eksempel kontantstrøm og konjunkturer, forventet varighet av kapitalinvesteringer, tidshorisonter innenfor hvilke brukerne av ***bærekraftsrapporter*** foretar sine vurderinger eller de planleggingshorisontene som vanligvis brukes til beslutningstaking i foretakets bransje. Under disse omstendighetene kan foretaket anvende en annen definisjon av tidshorisonter på mellomlang og/eller lang sikt (se ESRS 2 BP–2, nr. 9).

81. Henvisninger til «kort sikt», «mellomlang sikt» og «lang sikt» i ESRS-standardene viser til den tidshorisonten som foretaket har fastsatt i samsvar med bestemmelsene i nr. 77–80.

7. Utarbeiding og presentasjon av bærekraftsopplysninger

82. Dette kapittelet inneholder generelle krav som skal anvendes i forbindelse med utarbeiding og presentasjon av bærekrafts-opplysninger.

7.1 *Presentasjon av sammenlignbare opplysninger*

83. Foretaket skal offentliggjøre sammenlignbare opplysninger for forrige periode for alle kvantitative ***måleindikatorer*** og pengebeløp som er offentliggjort i den aktuelle perioden. Dersom det er relevant for forståelsen av den aktuelle periodens ***bærekraftsrapport***, skal foretaket også offentliggjøre sammenlignbare opplysninger med henblikk på beskrivende opplys-ninger.

84. Dersom foretaket rapporterer sammenlignbare opplysninger som avviker fra de opplysningene som er rapportert i forrige periode, skal det opplyse om

    a) forskjellen mellom det tallet som er rapportert i forrige periode, og det reviderte sammenligningstallet, og

    b) årsakene til revisjonen av tallet.

85. Noen ganger er det ikke praktisk mulig å justere sammenlignbare opplysninger for en eller flere tidligere perioder for å oppnå sammenlignbarhet med den aktuelle perioden. For eksempel er det kanskje ikke samlet inn opplysninger i den eller de tidligere periodene på en måte som gjør det mulig enten å anvende en ny definisjon av en måleindikator eller et mål med tilbakevirkende kraft, eller det ikke er praktisk mulig i ettertid å rekonstruere opplysningene for å korrigere en feil i en tidligere periode (se ESRS 2 BP-2). Når det ikke er praktisk mulig å justere sammenlignbare opplysninger for en eller flere tidligere perioder, skal foretaket opplyse om dette.

86. Når en ESRS-standard krever at foretaket legger fram mer enn én sammenligningsperiode for en måleindikator eller et datapunkt, skal kravene i denne ESRS-standarden ha forrang.

7.2 *Kilder til usikkerhet i forbindelse med estimering og resultater*

87. Når kvantitative ***måleindikatorer*** og pengebeløp, herunder opplysninger om oppstrøms og nedstrøms ***verdikjede*** (se kapit-tel 5 i denne standarden), ikke kan måles direkte og bare kan estimeres, kan det oppstå måleusikkerhet.

88. Et foretak skal offentliggjøre opplysninger som gjør det mulig for brukerne å forstå de viktigste usikkerhetsfaktorene som påvirker de kvantitative måleindikatorene og pengebeløp som rapporteres i dets bærekraftsrapport.

89. Anvendelse av rimelige antakelser og estimater, herunder ***scenario-*** eller følsomhetsanalyser, er en viktig del av utarbei-dingen av bærekraftsrelaterte opplysninger og undergraver ikke nytteverdien av disse opplysningene, forutsatt at antakel-sene og estimatene er nøyaktig beskrevet og forklart. Selv en høy grad av måleusikkerhet vil ikke nødvendigvis forhindre at en slik antakelse eller et slikt estimat skulle gi nyttige opplysninger eller oppfylle opplysningenes kvalitative egenskaper (se tillegg B til denne standarden).

90. Opplysninger og antakelser som brukes i forbindelse med utarbeidingen av bærekraftsrapporten, skal i størst mulig grad være i samsvar med tilsvarende finansielle opplysninger og antakelser som er brukt i foretakets finansregnskap.

91. I noen ESRS-standarder kreves offentliggjøring av opplysninger, som for eksempel forklaringer om mulige framtidige hendelser med usikre resultater. Ved vurderingen av om opplysninger om slike mulige framtidige hendelser er vesentlige, skal foretaket vise til kriteriene i kapittel 3 i denne standarden og ta hensyn til

    a) de forventede ***finansielle virkningene*** av hendelsene (det mulige resultatet),

    b) alvorlighetsgraden og sannsynligheten for påvirkninger på mennesker eller miljø som følge av de mulige hendelsene, samtidig som det tas hensyn til de alvorlighetsfaktorene som er angitt i nr. 45, og

    c) hele spekteret av mulige resultater og sannsynligheten av mulige resultater innenfor dette intervallet.

92. Når foretaket vurderer mulige resultater, skal det ta hensyn til alle relevante fakta og omstendigheter, herunder opplysninger om resultater med lav sannsynlighet og stor påvirkning som, når de aggregeres, kan bli vesentlige. Foretaket kan for eksempel være eksponert for flere påvirkninger eller risikoer, som hver og en kan forårsake samme type forstyrrelser, for eksempel forstyrrelser i foretakets ***forsyningskjede***. Opplysninger om en individuell risikokilde er kanskje ikke vesentlige dersom det er svært usannsynlig at det vil oppstå forstyrrelser fra denne kilden. Opplysninger om den samlede risikoen for forstyrrelser i ***forsyningskjeden*** fra alle kilder kan imidlertid være vesentlige (se ESRS 2 BP-2).

7.3 ***Oppdatering av opplysninger om hendelser etter utgangen av rapporteringsperioden***

93. I noen tilfeller kan foretaket motta opplysninger etter rapporteringsperioden, men før det gis samtykke til offentliggjøring av årsberetningen. Dersom slike opplysninger gir dokumentasjon på eller innsikt i forhold som foreligger ved periodens utgang, skal foretaket, dersom det er relevant, oppdatere estimater og bærekraftsopplysninger på bakgrunn av de nye opplysningene.

94. Når slike opplysninger gir dokumentasjon på eller innsikt i vesentlige transaksjoner, andre hendelser og forhold som oppstår etter utgangen av rapporteringsperioden, skal foretaket, når det er hensiktsmessig, legge fram beskrivende opplysninger om forekomsten, arten og de potensielle konsekvensene av disse hendelsene etter årets utgang.

7.4 ***Endringer i utarbeiding og presentasjon av bærekraftsopplysninger***

95. Definisjonen og beregningen av ***måleindikatorer***, herunder måleindikatorer som brukes til å fastsette ***mål*** og overvåke hvordan man klarer å oppnå dem, skal være konsekvent over tid. Foretaket skal legge fram justerte sammenligningstall, med mindre dette ikke er praktisk mulig (se ESRS 2 BP-2), når det har

    a) omdefinert eller erstattet en måleindikator eller et mål,

    b) identifisert nye opplysninger om de estimerte tallene som ble offentliggjort i forrige periode, og de nye opplysningene gir dokumentasjon på omstendigheter som forelå i den perioden.

7.5 ***Rapporteringsfeil i tidligere perioder***

96. Foretaket skal korrigere vesentlige feil i tidligere perioder ved å justere sammenligningstallene for den eller de tidligere periodene som er offentliggjort, med mindre dette ikke er praktisk mulig. Dette kravet omfatter ikke rapporteringsperioder før det første året foretaket anvender ESRS-standarder.

97. Feil i tidligere regnskapsperioder er utelatelser fra og feilaktige opplysninger i foretakets ***bærekraftsrapport*** for en eller flere tidligere perioder. Slike feil skyldes manglende eller feilaktig bruk av pålitelige opplysninger som

    a) var tilgjengelige da det ble gitt samtykke til offentliggjøring av årsberetningen med bærekraftsrapporten for disse periodene, og

    b) med rimelighet kan forventes å ha blitt innhentet og tatt hensyn til i forbindelse med utarbeidingen av bærekraftsopplysninger i disse rapportene.

98. Slike feil omfatter virkningene av regnefeil, feil anvendelse av definisjoner på ***måleindikatorer*** eller ***mål***, forglemmelser eller feiltolkninger av fakta samt bedrageri.

99. Potensielle feil i den aktuelle perioden, som oppdages i denne perioden, korrigeres før det gis samtykke til offentliggjøring av årsberetningen. Imidlertid oppdages noen ganger vesentlige feil først i en etterfølgende periode.

100. Når det ikke er praktisk mulig å avgjøre hvordan en feil påvirker alle tidligere angitte perioder, skal foretaket justere de sammenlignbare opplysningene for å korrigere feilen fra og med tidligst mulig dato. Når foretaket korrigerer opplysninger for en tidligere periode, skal det ikke bruke opplysninger som er innhentet i ettertid, enten gjennom antakelser om hvilke intensjoner ledelsen skulle ha hatt i en tidligere periode, eller for å estimere de beløpene som ble rapportert i en tidligere periode. Dette kravet gjelder for korrigering av både bakoverskuende og framoverskuende opplysninger.

101. Det skjelnes mellom korrigering av feil og endringer i estimater. Det kan være nødvendig å revidere estimatene etter hvert som ytterligere opplysninger foreligger (se ESRS 2 BP-2).

7.6 *Konsolidert rapportering og unntak for datterforetak*

102. Når foretaket rapporterer på konsolidert nivå, skal det foreta sin vurdering av vesentlige ***påvirkninger, risikoer*** og ***muligheter*** for hele konsernet, uansett dets rettslige struktur. Foretaket skal sikre at alle datterforetak er omfattet på en måte som gir mulighet for upartisk identifisering av vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter. Kriterier og terskler for å vurdere en påvirkning, risiko eller mulighet som vesentlig skal fastsettes på grunnlag av kapittel 3 i denne standarden.

103. Dersom foretaket identifiserer betydelige forskjeller mellom vesentlige ***påvirkninger, risikoer*** eller ***muligheter*** på konsernnivå og vesentlige påvirkninger, risikoer eller muligheter for et eller flere av sine datterforetak, skal foretaket gi en tilstrekkelig beskrivelse av påvirkningene, risikoene og mulighetene, alt etter hva som er relevant, for det eller de aktuelle datterforetakene.

104. Når foretaket vurderer om forskjellene mellom vesentlige ***påvirkninger, risikoer*** eller ***muligheter*** på konsernnivå og vesentlige påvirkninger, risikoer eller muligheter i et eller flere av dets datterforetak er vesentlige, kan foretaket ta hensyn til andre omstendigheter, som for eksempel om datterforetaket eller datterforetakene driver virksomhet i en annen sektor enn resten av konsernet, eller de omstendighetene som angis i avsnitt 3.7 *Disaggregeringsnivå*.

7.7 *Klassifiserte og følsomme opplysninger samt opplysninger om immaterialrett, kompetanse eller resultater av innovasjon*

105. Foretaket er ikke forpliktet til å offentliggjøre ***graderte opplysninger*** eller ***følsomme opplysninger***, selv om slike opplysninger anses som vesentlige.

106. Når foretaket offentliggjør opplysninger om sin ***strategi***, sine ***planer*** og sine ***tiltak***, og det finnes visse opplysninger om immaterialrett, kompetanse eller resultater av innovasjon som er relevante for å oppfylle formålet med et opplysningskrav, kan foretaket likevel unnlate å gi disse opplysningene dersom

    a) de er hemmelige i den forstand at de ikke i sin helhet eller i den presise konfigureringen eller sammensetningen av sine komponenter er allment kjente blant eller lett tilgjengelige for personer i de kretsene som normalt håndterer den aktuelle typen opplysninger,

    b) de har en kommersiell verdi fordi de er hemmelige, og

    c) har vært gjenstand for rimelige tiltak fra foretakets side for å holdes hemmelige.

107. Dersom foretaket unnlater å gi ***graderte opplysninger*** eller ***følsomme opplysninger*** eller visse opplysninger om immaterialrett, kompetanse eller resultater av innovasjon på grunn av at disse opplysningene oppfyller kriteriene i forrige nummer, skal det oppfylle det aktuelle opplysningskravet ved å gi alle andre nødvendige opplysninger.

108. Foretaket skal gjøre en rimelig innsats for å sikre at den samlede relevansen av den aktuelle offentliggjøringen ikke blir begrenset utover utelatelsen av graderte ***opplysninger*** eller ***følsomme opplysninger***, eller av visse opplysninger om immaterialrett, kompetanse eller resultater av innovasjon.

7.8 *Rapportering om muligheter*

109. Når det rapporteres om ***muligheter***, bør de opplysningene som offentliggjøres, være beskrivende slik at leseren kan forstå muligheten for foretaket eller hele sektoren. Når foretaket rapporterer om muligheter, skal det ta hensyn til hvor ***vesentlige*** de opplysningene som skal offentliggjøres, er. I den forbindelse skal det blant annet ta hensyn til følgende faktorer:

    a) Hvorvidt denne muligheten i øyeblikket utnyttes og inngår i den generelle strategien, i motsetning til en generell mulighet for foretaket eller sektoren.

b) Hvorvidt det er hensiktsmessig å ta med kvantitative mål for ***forventede finansielle virkninger***, samtidig som det tas hensyn til antallet antakelser som det kan kreve, og den derav følgende usikkerheten.

8. Bærekraftsrapportens struktur

110. I dette kapittelet angis grunnene for å presentere de opplysningene om ***bærekraftsforhold*** som er utarbeidet i samsvar med artikkel 19a og 29a i direktiv 2013/34/EU (det vil si ***bærekraftsrapporten***) i foretakets årsberetning. Slike opplysninger legges fram i en egen del av årsberetningen, som kalles bærekraftsrapporten. Tillegg F *Eksempel på bærekraftsrapportens struktur i henhold til ESRS-standarder* i denne standarden gir et illustrerende eksempel på en bærekraftsrapport som er strukturert i samsvar med kravene i dette kapittelet.

8.1 *Generelt krav til presentasjon*

111. Bærekraftsopplysninger skal legges fram

a) på en måte som gjør det mulig å skjelne mellom de opplysningene som skal offentliggjøres i henhold til ESRS-standardene, og de andre opplysningene som inngår i årsberetningen, og

b) i en struktur som letter tilgangen til og forståelsen av ***bærekraftsrapporten***, i et format som kan leses av både mennesker og maskiner.

8.2 *Bærekraftsrapportens innhold og struktur*

112. Med unntak av muligheten til å innlemme opplysninger ved henvisning i samsvar med avsnitt 9.1 *Innlemming av opplysninger ved henvisning* i denne standarden, skal foretaket rapportere alle relevante opplysninger som kreves i ESRS-standarder i henhold til kapittel 1 i denne standarden, i en egen del av årsberetningen.

113. Foretaket skal i sin ***bærekraftsrapport*** ta med de opplysningene i henhold til artikkel 8 i europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2020/852([8]) og Kommisjonens delegerte forordninger som angir innholdet i og andre forhold ved disse opplysningene. Foretaket skal sikre at disse opplysningene kan identifiseres separat i bærekraftsrapporten. Opplysningene om hvert av de miljømålene som er definert i taksonomiforordningen, skal legges fram samlet i en klart identifiserbar del av miljøavsnittet i bærekraftsrapporten. Disse opplysningene er ikke omfattet av bestemmelsene i ESRS-standardene, med unntak av dette nummeret og første punktum i nr. 115 i denne standarden.

114. Dersom foretaket tar med ytterligere opplysninger i sin bærekraftsrapport som stammer fra i) annen lovgivning som krever at foretaket offentliggjør bærekraftsopplysninger, eller ii) allment anerkjente standarder og rammer for bærekraftsrapportering, herunder ikke-obligatoriske retningslinjer og sektorspesifikke retningslinjer, som er offentliggjort av andre standardiseringsorganer (som for eksempel teknisk materiale utstedt av *International Sustainability Standards Board* eller *Global Reporting Initiative*), skal slike opplysninger

a) klart identifiseres med en egnet henvisning til relevant lovgivning, standard eller ramme (se ESRS 2 BP-2, nr. 15),

b) oppfylle kravene til opplysningenes kvalitative egenskaper som er angitt i kapittel 2 og tillegg B i denne standarden.

115. Foretaket skal strukturere sin ***bærekraftsrapport*** i fire deler og i følgende rekkefølge: Generelle opplysninger, miljøinformasjon (herunder offentliggjøring av opplysninger i henhold til artikkel 8 i forordning (EU) 2020/852), sosiale forhold og styringsmessige forhold. I samsvar med bestemmelsen i avsnitt 3.6 *Vesentlige påvirkninger eller risikoer som følge av tiltak for å håndtere bærekraftsforhold* i denne standarden, kan foretaket, når opplysningene i én del inneholder opplysninger som skal rapporteres i en annen del, vise til opplysninger som legges fram i en annen del, for å unngå overlapping. Foretaket kan anvende den detaljerte strukturen som er vist i tillegg F til denne standarden.

([8]) Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2020/852 av 18. juni 2020 om etablering av et rammeverk for å fremme bærekraftige investeringer og om endring av forordning (EU) 2019/2088 (EUT L 198 av 22.6.2020, s. 13).

116. De opplysningene som kreves i sektorspesifikke ESRS-standarder, skal grupperes etter rapporteringsområde og, dersom det er relevant, etter bærekraftstema. De skal legges fram sammen med de opplysningene som kreves i henhold til ESRS 2 og tilsvarende emnespesifikke ESRS-standarder.

117. Dersom foretaket utarbeider vesentlige enhetsspesifikke opplysninger i samsvar med nr. 11, skal det rapportere disse opplysningene sammen med de mest relevante sektorovergripende og sektorspesifikke opplysningene.

9. Koplinger til andre deler av foretaksrapportering og tilknyttede opplysninger

118. Foretaket skal legge fram opplysninger som gjør det mulig for brukerne av dets ***bærekraftsrapport*** å forstå sammenhengen mellom de ulike opplysningene i rapporten, og koplingene mellom opplysningene i bærekraftsrapporten og andre opplysninger som foretaket offentliggjør i andre deler av sin foretaksrapportering.

9.1 *Innlemming av opplysninger ved henvisning*

119. Forutsatt at vilkårene i nr. 120 er oppfylt, kan opplysninger som er foreskrevet i et opplysningskrav i en ESRS-standard, herunder et spesifikt datapunkt som er foreskrevet i et opplysningskrav, innlemmes i ***bærekraftsrapporten*** ved henvisning til

a) et annet avsnitt i årsberetningen,

b) finansregnskapet,

c) erklæringen om foretaksstyring (dersom den ikke inngår i årsberetningen),

d) den godtgjøringsrapporten som kreves i henhold til europaparlaments- og rådsdirektiv 2007/36/EF([9]),

e) det universelle registreringsdokumentet som nevnt i artikkel 9 i forordning (EU) 2017/1129([10]), og

f) offentliggjøring i henhold til europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 575/2013 (pilar 3-offentliggjøringer)([11]). Dersom foretaket innlemmer opplysninger ved henvisning i henhold til pilar 3-offentliggjøringer, skal det sikre at opplysningene svarer til det omfanget av konsolidering som brukes for ***bærekraftsrapporten***, ved å supplere de innarbeidede opplysningene med ytterligere opplysninger etter behov.

120. Foretaket kan innlemme opplysninger ved henvisning til de dokumentene eller delene av dokumenter som er oppført i nr. 119, forutsatt at de opplysningene som er innlemmet ved henvisning,

a) utgjør en separat informasjonsdel og er klart identifisert i det aktuelle dokumentet som en oppfyllelse av det relevante opplysningskravet, eller det relevante spesifikke datapunktet som er foreskrevet i et opplysningskrav,

b) offentliggjøres før eller samtidig med årsberetningen,

c) er på samme språk som ***bærekraftsrapporten,***

d) er underlagt minst samme sikkerhetsnivå som bærekraftsrapporten, og

e) oppfyller de samme tekniske digitaliseringskravene som bærekraftsrapporten.

([9]) Europaparlaments- og rådsdirektiv 2007/36/EF av 11. juli 2007 om utøvelsen av visse rettigheter for aksjeeiere i børsnoterte selskaper (EUT L 184 av 14.7.2007, s. 17).

([10]) Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2017/1129 av 14. juni 2017 om det prospektet som skal offentliggjøres når verdipapirer tilbys offentligheten eller opptas til handel på et regulert marked, og om oppheving av direktiv 2003/71/EF (EUT L 168 av 30.6.2017, s. 12).

([11]) Europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 575/2013 av 26. juni 2013 om tilsynskrav for kredittinstitusjoner og om endring av forordning (EU) nr. 648/2012 (EUT L 176 av 27.6.2013, s. 1).

121. Forutsatt at vilkårene i nr. 120 er oppfylt, kan opplysninger som er foreskrevet i et opplysningskrav i en ESRS-standard, herunder et spesifikt datapunkt som er foreskrevet i et opplysningskrav, innlemmes i ***bærekraftsrapporten*** ved henvisning til foretakets rapport, som er utarbeidet i henhold til forordning (EU) nr. 1221/2009 om EUs fellesskapsordning for miljøstyring og miljørevisjon (EMAS) forordning (EU) nr. 1221/2009([12]). I så fall skal foretaket sikre at opplysningene som er innlemmet ved henvisning, utarbeides på samme grunnlag for utarbeiding av ESRS-opplysninger, herunder omfanget av konsolidering og behandling av opplysninger om ***verdikjeden***.

122. Når foretaket utarbeider sin ***bærekraftsrapport*** ved bruk av innlemming av opplysninger ved henvisning, skal det ta hensyn til den overordnede sammenhengen mellom de rapporterte opplysningene og sikre at innlemmingen ved henvisning ikke svekker lesbarheten av bærekraftsrapporten. Tillegg G *Eksempel på innlemming av opplysninger ved henvisning* i denne standarden er et illustrerende eksempel på innlemming ved henvisning (se ESRS 2 BP-2).

9.2 *Tilknyttede opplysninger og kopling til regnskap*

123. Foretaket skal beskrive forholdet mellom de ulike opplysningene. Dette kan kreve at beskrivende opplysninger om foretaksstyring, strategi og risikostyring knyttes til relaterte ***måleindikatorer*** og ***mål***. Når foretaket legger fram tilknyttede opplysninger, kan det for eksempel være nødt til å forklare virkningen eller den sannsynlige virkningen av sin strategi på sitt finansregnskap eller sine finansieringsplaner, eller forklare hvordan dets strategi er knyttet til måleindikatorer og mål som brukes til å måle framskritt i forhold til resultater. Videre kan foretaket måtte forklare hvordan dets bruk av ***naturressurser*** og endringer i ***forsyningskjeden*** kan forsterke, endre eller redusere dets vesentlige ***påvirkninger, risikoer*** og ***muligheter.*** Det kan være nødvendig å knytte disse opplysningene til opplysningene om de aktuelle eller forventede finansielle virkningene for dets produksjonskostnader, dets strategiske reaksjon for å begrense slike påvirkninger eller risikoer og dets tilknyttede investeringer i nye eiendeler. Foretaket kan også være nødt til å knytte beskrivende opplysninger til de relaterte måleindikatorene og målene og til opplysningene i finansregnskapet. Opplysningene som beskriver sammenhengen, skal være klare og kortfattede.

124. Dersom ***bærekraftsrapporten*** inneholder pengebeløp eller andre kvantitative datapunkter som overskrider en terskel for ***vesentlighet***, og som legges fram i finansregnskapet (direkte sammenheng mellom de opplysningene som offentliggjøres i bærekraftsrapporten, og de opplysningene som offentliggjøres i finansregnskapet), skal foretaket ta med en henvisning til det relevante nummeret i sitt finansregnskap der de tilsvarende opplysningene kan finnes.

125. ***Bærekraftsrapporten*** kan inneholde pengebeløp eller andre kvantitative datapunkter som overskrider en terskel for ***vesentlighet***, og som enten er en aggregering av, eller en del av, pengebeløp eller kvantitative opplysninger som legges fram i foretakets finansregnskap (indirekte sammenheng mellom opplysninger som offentliggjøres i bærekraftsrapporten, og opplysninger som offentliggjøres i finansregnskapet). Dersom dette er tilfellet, skal foretaket forklare hvordan disse beløpene eller datapunktene i bærekraftsrapporten er knyttet til de mest relevante beløpene som legges fram i finansregnskapet. Offentliggjøringen av disse opplysningene skal inneholde en henvisning til den regnskapsposten og/eller til de relevante numrene i finansregnskapet der de tilsvarende opplysningene kan finnes. Dersom det er relevant, kan det foretas en avstemming, og den kan presenteres i tabellform.

126. Når det gjelder opplysninger som ikke er omfattet av nr. 124 og 125, skal foretaket, på grunnlag av en terskel for vesentlighet, redegjøre for sammenhengen mellom vesentlige opplysninger, antakelser og kvalitative opplysninger som inngår i dets ***bærekraftsrapport***, og tilsvarende opplysninger, antakelser og kvalitative opplysninger som inngår i finansregnskapet. Dette kan inntreffe når bærekraftsrapporten omfatter

    a) pengebeløp eller andre kvantitative opplysninger knyttet til pengebeløp eller andre kvantitative opplysninger som legges fram i finansregnskapet, eller

    b) kvalitative opplysninger knyttet til kvalitative opplysninger som legges fram i finansregnskapet.

([12]) Europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1221/2009 av 25. november 2009 om frivillig deltaking for organisasjonar i ei fellesskapsordning for miljøstyring og miljørevisjon (EMAS), og om oppheving av forordning (EF) nr. 761/2001 og kommisjonsvedtak 2001/681/EF og 2006/193/EF (EUT L 342 av 22.12.2009, s. 1).

127. Konsekvens i henhold til det som kreves i nr. 126, skal ligge på nivået for ett enkelt datapunkt og skal omfatte en henvisning til den relevante regnskapsposten eller det relevante avsnittet i notene til finansregnskapet. Dersom vesentlige opplysninger, antakelser og kvalitative opplysninger ikke er konsekvente, skal foretaket opplyse om dette og begrunne dette.

128. Eksempler på poster der redegjørelsen i nr. 126 er påkrevd, er

    a) når den samme måleindikatoren legges fram på rapporteringstidspunktet i finansregnskapet, og som en prognose for framtidige perioder i ***bærekraftsrapporten***, og

    b) når makroøkonomiske eller forretningsmessige framskrivninger brukes til å utvikle ***måleindikatorer*** i ***bærekraftsrapporten***, og de også er relevante for vurderingen av eiendelenes gjenvinningsverdi, størrelsen på forpliktelser eller avsetninger i finansregnskapet.

129. Emnespesifikke og sektorspesifikke ESRS-standarder kan omfatte krav om å ta med avstemminger eller vise opplysningenes konsekvens og antakelser for spesifikke opplysningskrav. I slike tilfeller skal kravene i disse ESRS-standardene ha forrang.

10 Overgangsbestemmelser

10.1 *Overgangsbestemmelse knyttet til enhetsspesifikke opplysninger*

130. Alt ettersom det utformes flere opplysningskrav, er det forventet at flere ***bærekraftsforhold*** vil bli omfattet av ESRS-standarder. Behovet for enhetsspesifikke opplysninger er derfor forventet å avta over tid, særlig som følge av at sektorspesifikke standarder blir vedtatt i framtiden.

131. Når foretaket definerer sine enhetsspesifikke opplysninger, kan det vedta overgangstiltak for å utarbeide dem i sine første tre årlige ***bærekraftsrapporter***, og kan da som en prioritering

    a) innføre i sin rapportering de enhetsspesifikke opplysningene som det har rapportert i tidligere perioder, dersom disse opplysningene oppfyller eller er tilpasset til å oppfylle opplysningenes kvalitative egenskaper som nevnt i kapittel 2 i denne standarden, og

    b) supplere de opplysningene som det har utarbeidet på grunnlag av den emnespesifikke ESRS-standarden, med et passende sett med tilleggsopplysninger for å dekke ***bærekraftsforhold*** som er vesentlige for foretaket i dets sektor(er), ved bruk av tilgjengelig beste praksis og/eller tilgjengelige rammer eller rapporteringsstandarder, som for eksempel bransjebasert IFRS-veiledning og GRI-sektorstandarder.

10.2 *Overgangsbestemmelse knyttet til kapittel 5 Verdikjede*

132. I de første tre årene av foretakets bærekraftsrapportering i henhold til ESRS-standarder skal foretaket, dersom ikke alle nødvendige opplysninger om dets oppstrøms og nedstrøms ***verdikjede*** er tilgjengelige, redegjøre for innsatsen som er gjort for å framskaffe de nødvendige opplysningene om sin oppstrøms og nedstrøms verdikjede, årsakene til at ikke alle nødvendige opplysninger ble framskaffet, og planene for å framskaffe de nødvendige opplysningene i framtiden.

133. For å ta hensyn til de vanskelighetene som foretak kan støte på i forbindelse med innsamling av opplysninger fra aktører i hele deres ***verdikjede***, og for å begrense byrden for små og mellomstore bedrifter i verdikjeden, gjelder følgende for de tre første årene med bærekraftsrapportering i henhold til ESRS-standarder:

    a) Når foretaket offentliggjør opplysninger om ***policyer, tiltak*** og ***mål*** i samsvar med ESRS 2 og andre ESRS-standarder, kan det begrense opplysninger om oppstrøms og nedstrøms verdikjede til opplysninger som er tilgjengelige internt, som for eksempel data som allerede er tilgjengelige for foretaket, samt offentlig tilgjengelige opplysninger.

    b) Når foretaket offentliggjør ***måleindikatorer***, er det ikke forpliktet til å ta med opplysninger om oppstrøms og nedstrøms verdikjede, med unntak av datapunkter utledet fra annen EU-lovgivning, som oppført i tillegg B til ESRS 2.

134. Nr. 132 og 133 får anvendelse uansett om den relevante ***aktøren i verdikjeden*** er en SMB-er eller ikke.

135. Fra og med det fjerde året av sin rapportering i henhold til ESRS-standarder skal foretaket ta med opplysninger om oppstrøms og/eller nedstrøms ***verdikjede*** i henhold til nr. 63. I denne forbindelse vil de opplysningene som kreves i henhold til ESRS fra SMB-er i foretakets oppstrøms og/eller nedstrøms verdikjede, ikke overstige innholdet i den framtidige ESRS-standarden for børsnoterte SMB-er.

10.3 ***Overgangsbestemmelse knyttet til avsnitt 7.1 Presentasjon av sammenlignbare opplysninger***

136. For å lette den første anvendelsen av denne standarden er ikke foretaket forpliktet til å offentliggjøre sammenlignbare opplysninger som kreves i avsnitt 7.1. *Presentasjon av sammenlignbare opplysninger* i det første året av utarbeidingen av ***bærekraftsrapporten*** i henhold til ESRS-standarder. For opplysningskrav oppført i tillegg C *Liste over innfasing av opplysningskrav* gjelder denne overgangsbestemmelsen med henvisning til det første året for obligatorisk anvendelse av det innfasede opplysningskravet.

10.4 ***Overgangsbestemmelse: Liste over opplysningskrav som fases inn***

137. I tillegg C *Liste over innfasing av opplysningskrav* i denne standarden fastsettes bestemmelser om innfasing av opplysningskrav eller datapunkter i opplysningskrav i ESRS-standarder som kan utelates, eller som ikke får anvendelse i det eller de første årene ***bærekraftsrapporten*** utarbeides i henhold til ESRS-standarder.

———

Tillegg A

Anvendelseskrav (AR)

Dette tillegget er en integrert del av ESRS 1 og har samme gyldighet som de andre delene av standarden.

Enhetsspesifikke opplysninger

AR 1. De enhetsspesifikke opplysningene skal gjøre det mulig for ***brukerne*** å forstå foretakets ***påvirkninger, risikoer*** og ***muligheter*** når det gjelder miljømessige, sosiale eller styringsmessige spørsmål.

AR 2. Når foretaket utarbeider enhetsspesifikke opplysninger, skal det sikre

a) at de offentliggjorte opplysningene oppfyller opplysningenes kvalitative egenskaper som angitt i kapittel 2 *Opplysningenes kvalitative egenskaper*, og

b) at de offentliggjorte opplysningene omfatter, dersom det er relevant, alle vesentlige opplysninger om håndtering av rapporteringsområdene styring, strategi, ***påvirkninger, risikoer*** og ***muligheter*** samt ***måleindikatorer*** og ***mål*** (se kapittel 2–5 i ESRS 2).

AR 3. Når foretaket fastsetter nytteverdien av ***måleindikatorer*** som skal tas med i de enhetsspesifikke opplysningene, skal det ta hensyn til om

a) de valgte resultatindikatorene gir innsikt i

i) hvor effektiv dets praksis er når det gjelder å redusere negative resultater og/eller øke de positive resultatene for mennesker og miljø (for påvirkninger), og/eller

ii) sannsynligheten for at dets praksis fører til ***finansielle virkninger*** for foretaket (for ***risikoer*** og ***muligheter***),

b) de målte resultatene er tilstrekkelig pålitelige, hvilket betyr at de ikke involverer et for stort antall antakelser og ukjente faktorer som gjør måleindikatorene for vilkårlige til å gi en troverdig gjengivelse, og

c) det har gitt tilstrekkelige bakgrunnsopplysninger til å tolke resultatindikatorene på en riktig måte, og om variasjoner i slike bakgrunnsopplysninger kan påvirke sammenlignbarheten av måleindikatorene over tid.

AR 4. Når foretaket utarbeider sine enhetsspesifikke opplysninger, skal det nøye vurdere

a) sammenlignbarheten mellom foretak, samtidig som det sikres at opplysningene som legges fram, er relevante, og erkjennes at sammenlignbarheten kan være begrenset for enhetsspesifikke opplysninger. Foretaket skal ta hensyn til om tilgjengelige og relevante rammer, initiativ, rapporteringsstandarder og referanseverdier (som for eksempel teknisk materiale utstedt av *International Sustainability Standards Board* eller *Global Reporting Initiative*) inneholder elementer som kan støtte sammenlignbarheten i størst mulig grad, og

b) sammenlignbarhet over tid: konsekvens i metoder og opplysninger er en nøkkelfaktor for å oppnå sammenlignbarhet over tid.

AR 5. Ytterligere veiledning i utarbeiding av enhetsspesifikke opplysninger kan finnes ved å vurdere de opplysningene som kreves i henhold til emnespesifikke ESRS-standarder, og som omhandler lignende ***bærekraftsforhold.***

Dobbel vesentlighet

Interessenter og deres relevans for prosessen med vurdering av vesentlighet

AR 6. I tillegg til kategoriene av interessenter som er oppført i nr. 22, er de vanlige kategoriene av ***interessenter*** som følger: ***ansatte*** og andre arbeidere, ***leverandører***, ***forbrukere***, kunder, ***sluttbrukere***, lokalsamfunn og utsatte personer, samt offentlige myndigheter, herunder reguleringsmyndigheter, tilsynsmyndigheter og sentralbanker.

AR 7. Naturen kan anses som en stille ***interessent***. I så fall kan økologiske opplysninger og opplysninger om vern av arter ligge til grunn for foretakets ***vesentlighetsvurdering***.

AR 8. ***Vesentlighetsvurdering*** er basert på en dialog med berørte interessenter. Foretaket kan ha kontakt med berørte ***interessenter*** eller deres representanter (som for eksempel ***ansatte*** eller fagforeninger) samt med brukere av bærekraftsrapportering og andre eksperter, for å få grunnlag for eller tilbakemeldinger på sine konklusjoner angående foretakets vesentlige ***påvirkninger, risikoer*** og ***muligheter***.

Vurdering av påvirkningsvesentlighet

AR 9. Når foretaket vurderer ***påvirkningsvesentlighet*** og avgjør de vesentlige spørsmålene som skal rapporteres, skal det ta hensyn til følgende tre trinn:

a) Forståelse av konteksten i forhold til de påvirkningene det forårsaker, herunder dets aktiviteter, forretningsforbindelser og ***interessenter.***

b) Identifisering av faktiske og potensielle påvirkninger (både negative og positive), blant annet gjennom samarbeid med interessenter og eksperter. På dette trinnet kan foretaket basere seg på vitenskapelig og analytisk forskning om påvirkninger på ***bærekraftsforhold***.

c) Vurdering av hvor vesentlige de faktiske og potensielle påvirkningene er, og fastsettelse av de vesentlige spørsmålene. På dette trinnet skal foretaket vedta terskler for å fastsette hvilke av påvirkningene som vil være omfattet av dets ***bærekraftsrapport***.

Kjennetegn for alvorlighetsgrad

AR 10. Alvorlighetsgraden avgjøres av følgende faktorer:

a) Skala: hvor alvorlig den negative påvirkningen er, eller hvor gunstig den positive påvirkningen er på mennesker eller miljø.

b) Omfang: hvor utbredt de negative eller positive påvirkningene er. Når det gjelder miljøvirkninger, kan omfanget forstås som omfanget av miljøskader eller en geografisk avgrensning. Når det gjelder påvirkninger på mennesker, kan omfanget forstås som antall personer som påvirkes negativt.

c) Uopprettelig karakter: om og i hvilken grad de negative påvirkningene kan avhjelpes, det vil si at miljøet restaureres eller de berørte personene restitueres til sin tidligere tilstand.

AR 11. Hvilken som helst av de tre kjennetegnene (skala, omfang og uopprettelig karakter) kan gjøre en negativ påvirkning alvorlig. I tilfelle av en potensiell negativ påvirkning på menneskerettigheter har påvirkningens alvorlighetsgrad forrang for dens sannsynlighet.

Påvirkninger knyttet til foretaket

AR 12. Som eksempler kan følgende nevnes:

a) Dersom foretaket i sine produkter bruker kobolt som utvinnes ved hjelp av barnearbeid, er den negative påvirkningen (det vil si barnearbeid) knyttet til foretakets produkter gjennom de forskjellige ***forretningsforbindelsene*** i dets oppstrøms verdikjede. Disse forbindelsene omfatter smelteverket, forhandleren av mineraler og det gruveforetaket som benytter seg av barnearbeid.

b) Dersom foretaket yter finansielle lån til et foretak med henblikk på forretningsaktiviteter som, i strid med avtalte standarder, fører til forurensning av vann og jordbunn omkring virksomheten, er denne negative påvirkningen knyttet til foretaket gjennom dets forbindelse med det foretaket det yter lån til.

Vurdering av finansiell vesentlighet

AR 13. Følgende er eksempler på hvordan påvirkninger og ***avhengigheter*** er kilder til ***risikoer*** eller ***muligheter***:

a) Når foretakets ***forretningsmodell*** er avhengig av en naturressurs – for eksempel vann – vil den sannsynligvis bli påvirket av endringer i kvalitet, tilgang og pris for denne ressursen.

b) Når foretakets aktiviteter fører til negative påvirkninger, for eksempel for lokalsamfunn, kan aktivitetene bli gjenstand for strengere offentlig regulering og/eller påvirkningen kan utløse konsekvenser av omdømmemessig karakter. Dette kan ha negative påvirkninger på foretakets varemerke, og det kan oppstå høyere rekrutteringskostnader.

c) Når foretakets forretningspartnere rammes av vesentlige bærekraftsrelaterte risikoer, kan foretaket også bli eksponert for tilknyttede konsekvenser.

AR 14. Identifiseringen av ***risikoer*** og ***muligheter*** som påvirker eller med rimelighet kan forventes å påvirke foretakets finansielle stilling, finansielle resultat, kontantstrømmer, tilgang til finansiering eller kapitalkostnader på kort, mellomlang eller lang sikt er utgangspunktet for vurderingen av ***finansiell vesentlighet***. I den forbindelse skal foretaket ta hensyn til

a) ***avhengighet*** av natur- og samfunnsressurser som kilder til ***finansielle virkninger*** (se nr. 50),

b) deres klassifisering som kilder til

i) risikoer (som bidrar til et negativt avvik i framtidige forventede inngående kontantstrømmer eller økt avvik i framtidige forventede utgående kontantstrømmer og/eller negativt avvik fra en forventet endring i kapital som ikke er innregnet i finansregnskapet), eller

ii) muligheter (som bidrar til et positivt avvik i framtidige forventede inngående kontantstrømmer eller redusert avvik i framtidige utgående kontantstrømmer og/eller et positivt avvik fra forventet endring i kapital som ikke er innregnet i finansregnskapet).

AR 15. Når foretaket har identifisert sine ***risikoer*** og ***muligheter***, skal det fastsette hvilke av dem som er vesentlige for rapporteringen. Dette skal være basert på en kombinasjon av i) sannsynligheten for forekomst og ii) det potensielle omfanget av ***finansielle virkninger*** fastsatt på grunnlag av hensiktsmessige terskler. På dette trinnet skal foretaket ta hensyn til hvordan disse risikoene og mulighetene bidrar til finansielle virkninger på kort, mellomlang og lang sikt på grunnlag av

a) ***scenarioer***/prognoser som anses som sannsynlige, og

b) forventede finansielle virkninger knyttet til ***bærekraftsforhold***, enten som følge av situasjoner som ligger under grensene for «mer sannsynlig enn ikke sannsynlig» eller eiendeler/forpliktelser som ikke, eller ennå ikke, gjenspeiles i finansregnskapet. Dette omfatter følgende:

i) Potensielle situasjoner som etter at framtidige hendelser har funnet sted, kan påvirke potensialet for å generere kontantstrøm.

ii) Kapital som ikke innregnes som eiendeler ut fra et regnskapsmessig og finansielt rapporteringsperspektiv, men som har en betydelig innvirkning på de finansielle resultatet, som for eksempel naturkapital, intellektuell (organisatorisk) kapital, menneskelig kapital, sosial kapital og relasjonskapital.

iii) Mulige framtidige hendelser som kan påvirke utviklingen av slik kapital.

Bærekraftsforhold som skal inngå i vesentlighetsvurderingen

AR 16. Når foretaket foretar sin ***vesentlighetsvurdering***, skal det ta hensyn til følgende liste over ***bærekraftsforhold*** som er omfattet av de emnespesifikke ESRS-standardene. Når et gitt bærekraftsforhold på denne listen som følge av foretakets vesentlighetsvurdering (se ESRS 2 IRO-1) vurderes som vesentlig, skal foretaket rapportere i henhold til de tilsvarende opplysningskravene i den relevante emnespesifikke ESRS-standarden. Anvendelsen av denne listen er ikke en erstatning for prosessen med å fastsette vesentlige spørsmål. Denne listen er et verktøy for å støtte foretakets vesentlighetsvurdering. Foretaket må fortsatt ta hensyn til sine egne særlige omstendigheter når det fastsetter sine vesentlige spørsmål. Foretaket skal om nødvendig også utarbeide enhetsspesifikke opplysninger om vesentlige ***påvirkninger***, ***risikoer*** og ***muligheter*** som ikke er omfattet av ESRS-standarder som beskrevet i nr. 11 i denne standarden.

Emne ESRS	Bærekraftsforhold som er omfattet av emnespesifikke ESRS-standarder		
	Emne	**Underemne**	**Del-underemner**
ESRS E1	Klimaendringer	— Tilpasning til klimaendringer — Begrensning av klimaendringer — Energi	
ESRS E2	Forurensning	— Luftforurensning — Vannforurensning — Forurensning av jord eller berggrunn — Forurensning av levende organismer og matressurser — Stoffer som gir grunn til bekymring — Stoffer som gir grunn til svært alvorlig bekymring — Mikroplast	
ESRS E3	Vann og marine ressurser	— Vann — Marine ressurser	— Vannforbruk — Vannuttak — Utslipp av vann — Utslipp av vann i hav — Uttak og utnytting av marine ressurser
ESRS E4	Biologisk mangfold og økosystemer	— Direkte påvirkningsfaktorer for tap av biologisk mangfold	— Klimaendringer — Arealbrukendringer, endringer i bruk av ferskvann og hav — Direkte utnyttelse — Fremmede skadelige arter — Forurensning — Annet
		— Påvirkninger på arters tilstand	Eksempler: — Arters populasjonsstørrelse — Arters risiko for global utryddelse
		— Påvirkninger på økosystemers omfang og tilstand	Eksempler: — Forringelse av land — Ørkenspredning — Jordforsegling
		— Påvirkninger på og avhengighet av økosystemtjenester	
ESRS E5	Sirkulær økonomi	— Inngående ressurser, herunder ressursbruk — Utgående ressurser knyttet til produkter og tjenester — Avfall	
ESRS S1	Egen arbeidsstyrke	— Arbeidsvilkår	— Trygg ansettelse — Arbeidstid — Tilstrekkelig lønn — Dialog mellom partene i arbeidslivet — Foreningsfrihet, samarbeidsutvalg og arbeidernes rett til informasjon, høring og deltakelse — Kollektive forhandlinger, herunder andelen av arbeidere som er omfattet av kollektivavtaler — Balanse mellom arbeid og fritid — Arbeidsmiljø

Emne ESRS	Bærekraftsforhold som er omfattet av emnespesifikke ESRS-standarder		
	Emne	**Underemne**	**Del-underemner**
		— Likebehandling og like muligheter for alle	— Likestilling mellom kvinner og menn og likelønn for arbeid av samme verdi — Opplæring og kompetanseutvikling — Sysselsetting og inkludering av personer med funksjonsnedsettelse — Tiltak mot vold og trakassering på arbeidsplassen — Mangfold
		— Andre arbeidsrelaterte rettigheter	— Barnearbeid — Tvangsarbeid — Ordentlige boligforhold — Privatliv
ESRS S2	Arbeidere i verdikjeden	— Arbeidsvilkår	— Trygg ansettelse — Arbeidstid — Tilstrekkelig lønn — Dialog mellom partene i arbeidslivet — Foreningsfrihet, herunder samarbeidsutvalg — Kollektive forhandlinger — Balanse mellom arbeid og fritid — Arbeidsmiljø
		— Likebehandling og like muligheter for alle	— Likestilling mellom kvinner og menn og likelønn for arbeid av samme verdi — Opplæring og kompetanseutvikling — Sysselsetting og inkludering av personer med funksjonsnedsettelse — Tiltak mot vold og trakassering på arbeidsplassen — Mangfold
		— Andre arbeidsrelaterte rettigheter	— Barnearbeid — Tvangsarbeid — Ordentlige boligforhold — Vann og sanitære forhold — Privatliv
ESRS S3	Berørte lokalsamfunn	— Samfunnenes økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter	— Ordentlige boligforhold — Tilstrekkelig med mat — Vann og sanitære forhold — Arealrelaterte påvirkninger — Sikkerhetsrelaterte påvirkninger
		— Samfunnenes sivile og politiske rettigheter	— Ytringsfrihet — Forsamlingsfrihet — Konsekvenser for menneskerettighetsforkjempere
		— Urbefolkningens rettigheter	— Fritt, forutgående og informert samtykke — Selvbestemmelse — Kulturelle rettigheter

Emne ESRS	Bærekraftsforhold som er omfattet av emnespesifikke ESRS-standarder		
	Emne	**Underemne**	**Del-underemner**
ESRS S4	Forbrukere og sluttbrukere	— Informasjonsrelaterte konsekvenser for forbrukere og/eller sluttbrukere	— Privatliv — Ytringsfrihet — Tilgang til (kvalitets-)opplysninger
		— Personlig sikkerhet for forbrukere og/eller sluttbrukere	— Arbeidsmiljø — En persons sikkerhet — Beskyttelse av barn
		— Sosial inkludering for forbrukere og/eller sluttbrukere	— Ikke-diskriminering — Tilgang til varer og tjenester — Ansvarlig markedsføringspraksis
ESRS G1	Forretningsskikk	— Bedriftskultur — Vern av varslere — Dyrevelferd — Politisk engasjement og lobbyvirksomhet — Forvaltning av forbindelser med leverandører, herunder betalingspraksis	
		— Korrupsjon og bestikkelser	— Forebygging og avdekking, herunder opplæring — Tilfeller

Estimering ved hjelp av sektorgjennomsnitt og proxydata

AR 17. Når foretaket, etter å ha gjort en rimelig innsats, ikke kan innhente opplysninger om oppstrøms og nedstrøms ***verdikjede*** i henhold til nr. 63, skal det estimere hvilke opplysninger som skal rapporteres ved hjelp av alle rimelige og dokumenterte opplysninger som foretaket har tilgang til på rapporteringstidspunktet, uten unødige kostnader eller innsats. Dette omfatter, men er ikke begrenset til, interne og eksterne opplysninger, som for eksempel opplysninger fra indirekte kilder, opplysninger om gjennomsnittsverdier i sektoren, stikkprøveanalyser, markedsopplysninger og opplysninger fra fagfellegrupper, andre proxydata eller utgiftsbaserte opplysninger.

Bærekraftsrapportens innhold og struktur

AR 18. Som en illustrasjon for nr. 115 i avsnitt 8.2 *Bærekraftsrapportens innhold og struktur* i denne standarden, kan det foretaket som dekker miljøspørsmål og sosiale spørsmål innenfor samme ***policy,*** gjøre krysshenvisninger. Det innebærer at foretaket kan rapportere om policyen i sine miljøopplysninger og krysshenvise til den fra de relevante sosiale opplysningene eller omvendt. En konsolidert presentasjon av ***policyer*** for flere emner er tillatt.

———

Tillegg B

Opplysningenes kvalitative egenskaper

Dette tillegget er en integrert del av ESRS 1 og har samme gyldighet som de andre delene av standarden. I dette tillegget defineres de kvalitative egenskapene som skal oppfylles av de opplysningene som presenteres i ***bærekraftsrapporten***, som er utarbeidet i henhold til ESRS-standarder.

Relevans

QC 1 Bærekraftsopplysninger er relevante når de kan utgjøre en forskjell i brukernes beslutninger i henhold til en metode med ***dobbel vesentlighet*** (se kapittel 3 i denne standarden).

QC 2 Opplysninger kan utgjøre en forskjell i en beslutning selv om noen brukere velger ikke å benytte seg av dem eller allerede har kjennskap til dem fra andre kilder. Bærekraftsopplysninger kan påvirke brukernes beslutninger dersom de har en prediktiv verdi, bekreftende verdi eller begge deler. Opplysninger har en prediktiv verdi dersom de kan brukes som grunnlag i prosesser som brukerne anvender for å forutsi framtidige resultater. Bærekraftsopplysninger trenger ikke å være en prediksjon eller prognose for å ha en prediktiv verdi, men har snarere en prediktiv verdi dersom de anvendes av brukere for å utarbeide egne prediksjoner.

QC 3 Opplysninger har en bekreftende verdi dersom de gir tilbakemelding på (bekrefter eller endrer) tidligere evalueringer.

QC 4 Vesentlighet er et enhetsspesifikt aspekt av relevans basert på arten eller omfanget, eller begge deler, av de postene som opplysningene gjelder for, som vurdert i forbindelse med foretakets bærekraftsrapportering (se kapittel 3 i denne standarden).

Troverdig gjengivelse

QC 5 For å være nyttige skal ikke opplysningene bare gjengi relevante fenomener, men også gi et troverdig bilde av innholdet i de fenomenene som de angivelig gjengir. Troverdig gjengivelse krever at opplysningene er i) fullstendige, ii) nøytrale og iii) nøyaktige.

QC 6 En fullstendig beskrivelse av en påvirkning, en risiko eller en mulighet omfatter alle vesentlige opplysninger som brukerne trenger for å forstå denne påvirkningen, risikoen eller muligheten. Dette omfatter hvordan foretaket har tilpasset sin strategi, risikostyring og foretaksstyring som svar på denne påvirkningen, risikoen eller muligheten, samt de ***måleindikatorene*** som er identifisert for å fastsette ***mål*** og måle resultater.

QC 7 I en nøytral beskrivelse er opplysningene utvalgt eller utelatt på en upartisk måte. Opplysninger er nøytrale dersom de ikke vinkles, vektes, framheves, fjernes eller på annen måte manipuleres for å gjøre det mer sannsynlig at brukerne vil oppfatte disse opplysningene som gunstige eller ugunstige. De skal være avbalanserte slik at de dekker gunstige/positive og ugunstige/negative aspekter. Både negative og positive vesentlige påvirkninger sett fra et ***påvirkningsvesentlighetsperspektiv***, samt vesentlige ***risikoer*** og ***muligheter*** sett fra et ***finansielt vesentlighetsperspektiv***, skal gis samme oppmerksomhet. Alle ambisjonsrelaterte opplysninger om bærekraft, som for eksempel ***mål*** eller planer, skal inneholde både ambisjoner og faktorer som kan forhindre foretaket i å oppfylle disse ambisjonene for å oppnå en nøytral beskrivelse.

QC 8 Nøytraliteten skal støttes gjennom å utøve forsiktighet, det vil si å utvise varsomhet når det foretas vurderinger under usikre forhold. Opplysninger skal ikke motregnes eller kompenseres for å gjøre dem nøytrale. Utøvelsen av forsiktighet betyr at ***muligheter*** ikke overvurderes og ***risikoer*** ikke undervurderes. På samme måte gir utøvelsen av forsiktighet ikke mulighet for undervurdering av muligheter eller overvurdering av risiko. Foretaket kan legge fram nettoopplysninger, i tillegg til bruttoverdier, dersom en slik framleggelse ikke skjuler relevante opplysninger og inneholder en klar redegjørelse for virkningene av og årsakene til motregningen.

QC 9 Opplysningene kan være nøyaktige uten å være helt presise i alle henseender. Nøyaktige opplysninger innebærer at foretaket har gjennomført egnede prosesser og internkontroller for å unngå vesentlige feil eller alvorlige feilopplysninger. Estimater skal derfor legges fram med klar vekt på sine mulige begrensninger og tilhørende usikkerhet (se avsnitt 7.2 i denne standarden). Omfanget av den nøyaktigheten som er nødvendig og oppnåelig, og de faktorene som gjør opplysningene nøyaktige, avhenger av opplysningenes art og arten av de spørsmålene de omhandler. Nøyaktighet krever for eksempel at

a) faktaopplysninger er uten vesentlige feil,

b) beskrivelsene er nøyaktige,

c) estimater, overslag og prognoser er klart identifisert som sådanne,

d) det ikke er begått vesentlige feil ved utvelgelsen og anvendelsen av en egnet prosess for å utarbeide et estimat, et overslag eller en prognose, og at grunnlagene i denne prosessen er rimelige og dokumenterte,

e) påstander er rimelige og basert på opplysninger av tilstrekkelig kvalitet og kvantitet, og

f) opplysninger om vurderinger om framtiden på en troverdig måte gjenspeiler både disse vurderingene og de opplysningene som de er basert på.

Sammenlignbarhet

QC 10 Bærekraftsopplysninger er sammenlignbare når de kan sammenlignes med opplysninger fra foretaket i tidligere perioder og med opplysninger fra andre foretak, særlig dem med lignende aktiviteter eller aktiviteter innenfor samme bransje. Et referansepunkt for sammenligning kan være et mål, et referansescenario, en referanseverdi for bransjen, sammenlignbare opplysninger fra enten andre foretak eller fra en internasjonalt anerkjent organisasjon osv.

QC 11 Konsekvens henger sammen med sammenlignbarhet, men er ikke samme sak. Med konsekvens menes at foretaket og andre foretak bruker samme strategier eller metoder for samme bærekraftsforhold fra en periode til en annen. Konsekvens bidrar til å nå målet om sammenlignbarhet.

QC 12 Sammenlignbarhet er ikke det samme som ensartethet. For at opplysninger skal være sammenlignbare, skal like komponenter se like ut og ulike komponenter skal se ulike ut. Sammenlignbarheten av bærekraftsopplysninger forbedres ikke ved å få ting til å se like ut, like lite som den forbedres ved å få like ting til å se annerledes ut.

Verifiserbarhet

QC 13 Verifiserbarhet bidrar til å gi brukerne tillit til at opplysningene er fullstendige, nøytrale og nøyaktige. Bærekraftsopplysninger kan verifiseres dersom det er mulig å bekrefte selve opplysningene eller det grunnlaget som er brukt til å utlede dem.

QC 14 Verifiserbarhet innebærer at ulike kyndige og uavhengige observatører kan komme til enighet, selv om det ikke nødvendigvis er full enighet, om at en viss beskrivelse er en troverdig gjengivelse. Bærekraftsopplysninger skal legges fram på en måte som forbedrer verifiserbarheten, som for eksempel ved å

a) inkludere opplysninger som kan bekreftes ved å sammenligne dem med andre opplysninger som er tilgjengelige for brukerne, om foretakets virksomhet, om annen virksomhet eller om det eksterne miljøet,

b) gi informasjon om grunnlag og beregningsmetoder som brukes til å utarbeide estimater eller overslag, og

c) legge fram opplysninger som er gjennomgått og godkjent av ***administrasjons-, ledelses- og kontrollorganene*** eller deres komiteer.

QC 15 Noen bærekraftsopplysninger vil være i form av forklaringer eller framoverskuende opplysninger. Disse opplysningene kan underbygges gjennom en troverdig gjengivelse av for eksempel foretakets strategier, planer og risikoanalyser på et saklig grunnlag. For å hjelpe brukerne med å avgjøre om de skal bruke slike opplysninger, skal foretaket beskrive de underliggende antakelsene og metodene for framleggelse av opplysningene, samt andre faktorer som dokumenterer at de gjenspeiler foretakets faktiske planer eller beslutninger.

Forståelighet

QC 16 Bærekraftsopplysninger er forståelig når de er klare og kortfattede. Forståelige opplysninger gjør det mulig for enhver rimelig kyndig bruker å med letthet forstå de opplysningene som formidles.

QC 17 For at bærekraftsopplysninger skal være kortfattede, skal de a) unngå generiske «standardopplysninger» som ikke er spesifikk for foretaket, b) unødvendig overlapping av opplysninger, herunder opplysninger som også framgår av regnskapet, og c) bruke et klart språk og velstrukturerte setninger og numre. Kortfattede opplysninger skal bare inneholde vesentlige opplysninger. Supplerende opplysninger som legges fram i henhold til nr. 114, skal gis på en slik måte at vesentlige opplysninger ikke skjules.

QC 18 Klarheten kan forbedres ved å skjelne mellom opplysninger om utviklingen i rapporteringsperioden og «faste» opplysninger som forblir relativt uendrede fra en periode til den neste. Dette kan for eksempel gjøres ved særskilt å beskrive de egenskapene ved foretakets bærekraftsrelaterte prosesser for foretaksstyring og risikostyring som har endret seg siden foregående rapporteringsperiode sammenlignet med de som forblir uendrede.

QC 19 Fullstendigheten, klarheten og sammenlignbarheten av bærekraftsopplysninger er alle avhengig av at opplysningene legges fram som en sammenhengende helhet. For at bærekraftsopplysninger skal være sammenhengende, skal de legges fram på en måte som forklarer konteksten og sammenhengen mellom de tilhørende opplysningene. Sammenheng krever også at foretaket legger fram opplysninger på en måte som gjør det mulig for brukerne å kople opplysninger om sine bærekraftsrelaterte ***påvirkninger, risikoer*** og ***muligheter*** til opplysninger i foretakets finansregnskap.

QC 20 Dersom de bærekraftsrelaterte ***risikoene*** og ***mulighetene*** som er omtalt i finansregnskapet, får følger for bærekraftsrapporteringen, skal foretaket ta med i ***bærekraftsrapporten*** de opplysningene som er nødvendige for at brukerne skal kunne vurdere disse følgene, og ta med passende henvisninger til finansregnskapet (se kapittel 9 i denne standarden). Informasjonsnivået, detaljnivået og teknikaliteten skal tilpasses brukernes behov og forventninger. Forkortelser skal unngås, og måleenhetene skal defineres og offentliggjøres.

Tillegg C

Liste over innfasing av opplysningskrav

Dette tillegget er en integrert del av ESRS 1 og har samme gyldighet som de andre delene av standarden.

ESRS	Opplysningskrav	Opplysningskravets fullstendige benevnelse	Innfasingsdato eller dato for ikrafttredelse (inkludert det første året)
ESRS 2	SBM-1	Strategi, forretningsmodell og verdikjede	Foretaket skal rapportere de opplysningene som er foreskrevet i ESRS 2 SBM-1 nr. 40 bokstav b) (oppdeling av samlede inntekter etter vesentlig ESRS-sektor) og nr. 40 bokstav c) (liste over ytterligere vesentlige ESRS-sektorer) fra og med anvendelsesdatoen angitt i Kommisjonens delegerte rettsakt som skal vedtas i henhold til artikkel 29b nr. 1 tredje ledd punkt ii) i direktiv 2013/34/EU.
ESRS 2	SBM-3	Vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter og deres forhold til strategi og forretningsmodell	Foretaket kan utelate de opplysningene som er foreskrevet i ESRS 2 SBM-3 nr. 48 bokstav e) (forventede finansielle virkninger) for det første året av utarbeidingen av sin bærekraftsrapport. Som unntak fra første punktum kan foretak som nevnt i artikkel 5 nr. 2 første ledd bokstav a) og tredje ledd bokstav a) i direktiv (EU) 2022/2464 utelate de opplysningene som er foreskrevet i ESRS 2 SBM-3 nr. 48 bokstav e) (forventede finansielle virkninger) for de første tre årene av utarbeidingen av sin bærekraftsrapport. Foretaket kan overholde ESRS 2 SBM-3 nr. 48 bokstav e) ved bare å rapportere kvalitative opplysninger for de første tre årene av utarbeidingen av sin bærekraftsrapport, dersom det ikke er praktisk mulig å utarbeide kvantitative opplysninger.
ESRS E1	E1-6	Brutto klimagassutslipp innenfor scope 1, 2, 3 og samlede klimagassutslipp	Foretak eller konsern som på sine balansedager ikke overskrider det gjennomsnittlige antallet på 750 ansatte i løpet av regnskapsåret (på konsolidert grunnlag dersom det er relevant), kan utelate datapunktene om utslipp innenfor scope 3 og de samlede klimagassutslippene for det første året av utarbeidingen av sin bærekraftsrapport. Som unntak fra første punktum kan foretak som nevnt i artikkel 5 nr. 2 første ledd bokstav a) og tredje ledd bokstav a) i direktiv (EU) 2022/2464, som på sine balansedager ikke overskrider det gjennomsnittlige antallet på 750 ansatte i løpet av regnskapsåret (på konsolidert grunnlag dersom det er relevant), utelate datapunktene om utslipp innenfor scope 3 og de samlede klimagassutslippene for de første tre årene av utarbeidingen av sin bærekraftsrapport.

ESRS	Opplysningskrav	Opplysningskravets fullstendige benevnelse	Innfasingsdato eller dato for ikrafttredelse (inkludert det første året)
ESRS E1	E1-9	Forventede finansielle virkninger av vesentlige fysiske risikoer og overgangsrisikoer samt potensielle klimarelaterte muligheter	Foretaket kan utelate de opplysningene som er foreskrevet i ESRS E1-9 for det første året av utarbeidingen av sin bærekraftsrapport. Som unntak fra første punktum kan foretak som omhandlet i artikkel 5 nr. 2 første ledd bokstav a) og tredje ledd bokstav a) i direktiv (EU) 2022/2464 utelate de opplysningene som er foreskrevet i ESRS E1-9 for de første tre årene av utarbeidingen av sin bærekraftsrapport. Foretaket kan overholde ESRS E1-9 ved bare å rapportere kvalitative opplysninger for de første tre årene av utarbeidingen av sin bærekraftsrapport, dersom det ikke er praktisk mulig å utarbeide kvantitative opplysninger.
ESRS E2	E2-6	Forventede finansielle virkninger av forurensningsrelaterte risikoer og muligheter	Foretaket kan utelate de opplysningene som er foreskrevet i ESRS E2-6 for det første året av utarbeidingen av sin bærekraftsrapport. Som unntak fra første punktum kan foretak som omhandlet i artikkel 5 nr. 2 første ledd bokstav a) og tredje ledd bokstav a) i direktiv (EU) 2022/2464 utelate de opplysningene som er foreskrevet i ESRS E2-6 for de første tre årene av utarbeidingen av sin bærekraftsrapport. Bortsett fra de opplysningene som er foreskrevet i nr. 40 bokstav b) om drifts- og investeringsutgifter som fant sted i rapporteringsperioden i forbindelse med større hendelser og deponeringer, kan foretaket overholde ESRS E2-6 ved bare å rapportere kvalitative opplysninger for de første tre årene av utarbeidingen av sin bærekraftsrapport.
ESRS E3	E3-5	Forventede finansielle virkninger av risikoer og muligheter knyttet til vann og marine ressurser	Foretaket kan utelate de opplysningene som er foreskrevet i ESRS E3-5 for det første året av utarbeidingen av sin bærekraftsrapport. Som unntak fra første punktum kan foretak som omhandlet i artikkel 5 nr. 2 første ledd bokstav a) og tredje ledd bokstav a) i direktiv (EU) 2022/2464 utelate de opplysningene som er foreskrevet i ESRS E3-5 for de første tre årene av utarbeidingen av sin bærekraftsrapport. Foretaket kan overholde ESRS E3-5 ved bare å rapportere kvalitative opplysninger for de første tre årene av utarbeidingen av sin bærekraftsrapport
ESRS E4	Alle opplysningskrav	Alle opplysningskrav	Foretak eller konsern som på sine balansedager ikke overskrider det gjennomsnittlige antallet på 750 ansatte i løpet av regnskapsåret (på konsolidert grunnlag dersom det er relevant), kan utelate de opplysningene som er angitt i opplysningskravene i ESRS E4 for de første to årene av utarbeidingen av sin bærekraftsrapport. Som unntak fra første punktum kan foretak som omhandlet i artikkel 5 nr. 2 første ledd bokstav a) og tredje ledd bokstav a) i direktiv (EU) 2022/2464 utelate de opplysningene som er angitt i opplysningskravene i ESRS E4 for de første tre årene av utarbeidingen av sin bærekraftsrapport.

ESRS	Opplysningskrav	Opplysningskravets fullstendige benevnelse	Innfasingsdato eller dato for ikrafttredelse (inkludert det første året)
ESRS E4	E4-6	Forventede finansielle virkninger av risikoer og muligheter knyttet til biologisk mangfold og økosystemer	Foretaket kan utelate de opplysningene som er foreskrevet i ESRS E4-6 for det første året av utarbeidingen av sin bærekraftsrapport. Foretaket kan overholde ESRS E4-6 ved bare å rapportere kvalitative opplysninger for de første tre årene av utarbeidingen av sin bærekraftsrapport.
ESRS E5	E5-6	Forventede finansielle virkninger av risikoer og muligheter knyttet til ressursbruk og sirkulær økonomi	Foretaket kan utelate de opplysningene som er foreskrevet i ESRS E5-6 for det første året av utarbeidingen av sin bærekraftsrapport. Som unntak fra første punktum kan foretak som omhandlet i artikkel 5 nr. 2 første ledd bokstav a) og tredje ledd bokstav a) i direktiv (EU) 2022/2464 utelate de opplysningene som er foreskrevet i ESRS E5-6 for de første tre årene av utarbeidingen av sin bærekraftsrapport. Foretaket kan overholde ESRS E5-6 ved bare å rapportere kvalitative opplysninger for de første tre årene av utarbeidingen av sin bærekraftsrapport.
ESRS S1	Alle opplysningskrav	Alle opplysningskrav	Foretak eller konsern som på sine balansedager ikke overskrider det gjennomsnittlige antallet på 750 ansatte i løpet av regnskapsåret (på konsolidert grunnlag dersom det er relevant), kan utelate de opplysningene som er angitt i opplysningskravene i ESRS S1 for det første året av utarbeidingen av sin bærekraftsrapport. Som unntak fra første punktum kan foretak som omhandlet i artikkel 5 nr. 2 første ledd bokstav a) og tredje ledd bokstav a) i direktiv (EU) 2022/2464, som på sine balansedager ikke overskrider det gjennomsnittlige antallet på 750 ansatte i løpet av regnskapsåret (på konsolidert grunnlag dersom det er relevant), utelate de opplysningene som er angitt i opplysningskravene i ESRS S1 for de første tre årene av utarbeidingen av sin bærekraftsrapport.
ESRS S1	S1-7	Opplysninger om ikke-ansatte arbeidere i foretakets egen arbeidsstyrke	Foretaket kan utelate rapportering for alle datapunkter i dette opplysningskravet for det første året av utarbeidingen av sin bærekraftsrapport. Som unntak fra første punktum kan foretak som omhandlet i artikkel 5 nr. 2 første ledd bokstav a) og tredje ledd bokstav a) i direktiv (EU) 2022/2464 utelate rapportering for alle datapunkter i dette opplysningskravet for de første tre årene av utarbeidingen av sin bærekraftsrapport.
ESRS S1	S1-8	Kollektivavtalers dekning og dialog mellom partene i arbeidslivet	Foretaket kan utelate dette opplysningskravet med hensyn til sine egne ansatte i land utenfor EØS for det første året av utarbeidingen av sin bærekraftsrapport. Som unntak fra første punktum kan foretak som omhandlet i artikkel 5 nr. 2 første ledd bokstav a) og tredje ledd bokstav a) i direktiv (EU) 2022/2464 utelate dette opplysningskravet med hensyn til sine egne ansatte i land utenfor EØS for de første tre årene av utarbeidingen av sin bærekraftsrapport.

ESRS	Opplysningskrav	Opplysningskravets fullstendige benevnelse	Innfasingsdato eller dato for ikrafttredelse (inkludert det første året)
ESRS S1	S1-11	Sosialstønad	Foretaket kan utelate de opplysningene som er foreskrevet i ESRS S1-11 for det første året av utarbeidingen av sin bærekraftsrapport. Som unntak fra første punktum kan foretak som omhandlet i artikkel 5 nr. 2 første ledd bokstav a) og tredje ledd bokstav a) i direktiv (EU) 2022/2464 utelate de opplysningene som er foreskrevet i ESRS S1-11 for de første tre årene av utarbeidingen av sin bærekraftsrapport.
ESRS S1	S1-12	Personer med funksjonsnedsettelse	Foretaket kan utelate de opplysningene som er foreskrevet i ESRS S1-12 for det første året av utarbeidingen av sin bærekraftsrapport. Som unntak fra første punktum kan foretak som omhandlet i artikkel 5 nr. 2 første ledd bokstav a) og tredje ledd bokstav a) i direktiv (EU) 2022/2464 utelate de opplysningene som er foreskrevet i ESRS S1-12 for de første tre årene av utarbeidingen av sin bærekraftsrapport.
ESRS S1	S1-13	Opplæring og kompetanseutvikling	Foretaket kan utelate de opplysningene som er foreskrevet i ESRS S1-13 for det første året av utarbeidingen av sin bærekraftsrapport. Som unntak fra første punktum kan foretak som omhandlet i artikkel 5 nr. 2 første ledd bokstav a) og tredje ledd bokstav a) i direktiv (EU) 2022/2464 utelate de opplysningene som er foreskrevet i ESRS S1-13 for de første tre årene av utarbeidingen av sin bærekraftsrapport.
ESRS S1	S1-14	Arbeidsmiljø	Foretaket kan utelate datapunktene om tilfeller av arbeidsrelatert dårlig helse og om antall dager tapt på grunn av skader, ulykker, dødsfall og arbeidsrelatert dårlig helse i det første året av utarbeidingen av sin bærekraftsrapport. Som unntak fra første punktum kan foretak som omhandlet i artikkel 5 nr. 2 første ledd bokstav a) og tredje ledd bokstav a) i direktiv (EU) 2022/2464 utelate datapunktene om tilfeller av arbeidsrelatert dårlig helse og om antall dager tapt på grunn av skader, ulykker, dødsfall og arbeidsrelatert dårlig helse i de første tre årene av utarbeidingen av sin bærekraftsrapport.
ESRS S1	S1-14	Arbeidsmiljø	Foretaket kan utelate å rapportere om ikke-ansatte arbeidere det første året av utarbeidingen av sin bærekraftsrapport. Som unntak fra første punktum kan foretak som omhandlet i artikkel 5 nr. 2 første ledd bokstav a) og tredje ledd bokstav a) i direktiv (EU) 2022/2464 utelate å rapportere om ikke-ansatte arbeidere de første tre årene av utarbeidingen av sin bærekraftsrapport.
ESRS S1	S1-15	Balanse mellom arbeid og fritid	Foretaket kan utelate de opplysningene som er foreskrevet i ESRS S1-15 for det første året av utarbeidingen av sin bærekraftsrapport. Som unntak fra første punktum kan foretak som omhandlet i artikkel 5 nr. 2 første ledd bokstav a) og tredje ledd bokstav a) i direktiv (EU) 2022/2464 utelate de opplysningene som er foreskrevet i ESRS S1-15 for de første tre årene av utarbeidingen av sin bærekraftsrapport.

ESRS	Opplysningskrav	Opplysningskravets fullstendige benevnelse	Innfasingsdato eller dato for ikrafttredelse (inkludert det første året)
ESRS S2	Alle opplysningskrav	Alle opplysningskrav	Foretak eller konsern som på sine balansedager ikke overskrider det gjennomsnittlige antallet på 750 ansatte i løpet av regnskapsåret (på konsolidert grunnlag dersom det er relevant), kan utelate de opplysningene som er angitt i opplysningskravene i ESRS S2 for de første to årene av utarbeidingen av sin bærekraftsrapport. Som unntak fra første punktum kan foretak som omhandlet i artikkel 5 nr. 2 første ledd bokstav a) og tredje ledd bokstav a) i direktiv (EU) 2022/2464 utelate de opplysningene som er angitt i opplysningskravene i ESRS S2 for de første tre årene av utarbeidingen av sin bærekraftsrapport.
ESRS S3	Alle opplysningskrav	Alle opplysningskrav	Foretak eller konsern som på sine balansedager ikke overskrider det gjennomsnittlige antallet på 750 ansatte i løpet av regnskapsåret (på konsolidert grunnlag dersom det er relevant), kan utelate de opplysningene som er angitt i opplysningskravene i ESRS S3 for de første to årene av utarbeidingen av sin bærekraftsrapport. Som unntak fra første punktum kan foretak som omhandlet i artikkel 5 nr. 2 første ledd bokstav a) og tredje ledd bokstav a) i direktiv (EU) 2022/2464 utelate de opplysningene som er angitt i opplysningskravene i ESRS S3 for de første tre årene av utarbeidingen av sin bærekraftsrapport.
ESRS S4	Alle opplysningskrav	Alle opplysningskrav	Foretak eller konsern som på sine balansedager ikke overskrider det gjennomsnittlige antallet på 750 ansatte i løpet av regnskapsåret (på konsolidert grunnlag dersom det er relevant), kan utelate de opplysningene som er angitt i opplysningskravene i ESRS S4 for de første to årene av utarbeidingen av sin bærekraftsrapport. Som unntak fra første punktum kan foretak som omhandlet i artikkel 5 nr. 2 første ledd bokstav a) og tredje ledd bokstav a) i direktiv (EU) 2022/2464 utelate de opplysningene som er angitt i opplysningskravene i ESRS S4 for de første tre årene av utarbeidingen av sin bærekraftsrapport.

Tillegg D

Bærekraftsrapportens struktur i henhold til ESRS-standarder

Dette tillegget er en integrert del av ESRS 1 og har samme gyldighet som de andre delene av standarden med hensyn til rapportering i fire deler som beskrevet i nr. 115.

Del av årsberetningen	Kode for ESRS	Tittel

1. Generelle opplysninger	ESRS 2	*Generelle opplysninger*, herunder opplysninger som er gitt i henhold til anvendelseskravene i de emnespesifikke ESRS-standardene, som er oppført i tillegg C til ESRS 2.
2. Miljøinformasjon	*Ikke relevant*	*Opplysninger i henhold til artikkel 8 i forordning (EU) 2020/852 (taksonomiforordningen)*
	ESRS E1	*Klimaendringer*
	ESRS E2	*Forurensning*
	ESRS E3	*Vann og marine ressurser*
	ESRS E4	*Biologisk mangfold og økosystemer*
	ESRS E5	*Ressursbruk og sirkulær økonomi*
3. Sosiale forhold	ESRS S1	*Egen arbeidsstyrke*
	ESRS S2	*Arbeidere i verdikjeden*
	ESRS S3	*Berørte lokalsamfunn*
	ESRS S4	*Forbrukere og sluttbrukere*
4. Styringsmessige forhold	ESRS G1	*Forretningsskikk*

Tillegg E

Flytdiagram for å fastsette opplysninger i henhold til ESRS-standarder

Vesentlighetsvurdering er utgangspunktet for bærekraftsrapportering innenfor rammen av ESRS-standarder. Dette tillegget gir en ikke-bindende illustrasjon av vurderingen av påvirkningens vesentlighet og finansiell vesentlighet som er beskrevet i kapittel 3. IRO-1 i avsnitt 4.1 i ESRS 2 inneholder generelle opplysningskrav om foretakets prosess for å identifisere påvirkninger, risikoer og muligheter og vurdere deres vesentlighet. SBM-3 i ESRS 2 inneholder generelle opplysningskrav om vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter som følge av foretakets vesentlighetsvurdering. Foretaket kan utelate alle opplysningskrav i en emnespesifikk standard dersom det har vurdert at det aktuelle emnet ikke er vesentlig. I så fall kan det gi en kort redegjørelse for konklusjonene av vesentlighetsvurderingen for det aktuelle emnet, men det *skal* legge fram en detaljert redegjørelse med hensyn til ESRS E1 Klimaendringer (IRO-2 ESRS 2). ESRS fastsetter opplysningskrav, ikke atferdsmessige krav. Opplysningskrav i forbindelse med ***handlingsplaner***, ***mål***, ***policyer***, ***scenarioanalyser*** og ***omstillingsplaner*** er forholdsmessige fordi de er betinget av at foretaket har disse, hvilket kan avhenge av foretakets størrelse, kapasitet, ressurser og kompetanse. *Merk: Flytdiagrammet nedenfor omfatter ikke den situasjonen der foretaket vurderer et bærekraftsforhold som vesentlig, men ikke er omfattet av en emnespesifikk standard. I et slikt tilfelle skal foretaket legge fram ytterligere enhetsspesifikke opplysninger (nr. 30 bokstav b) i ESRS 1).*

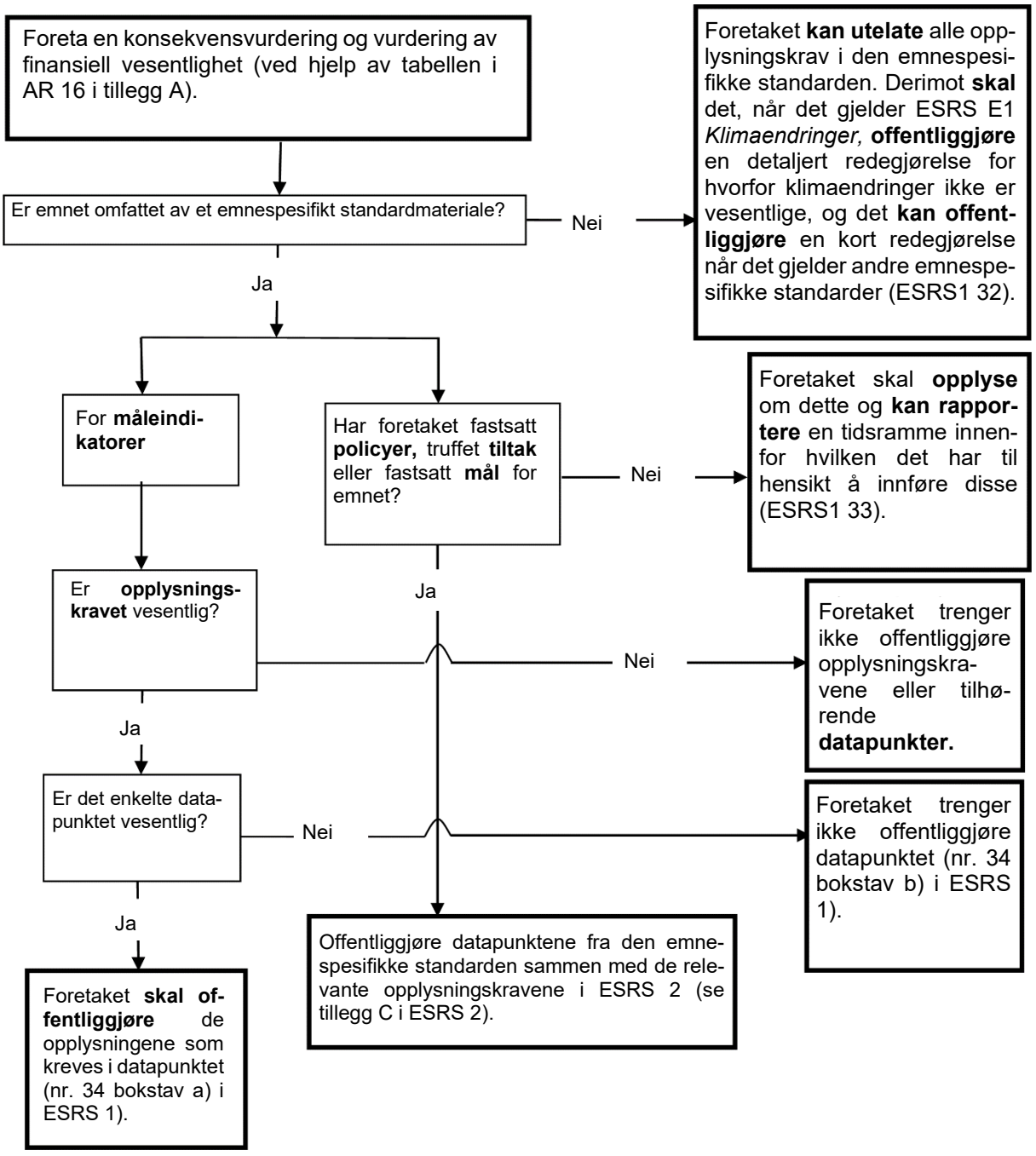

Tillegg F

Eksempel på bærekraftsrapportens struktur i henhold til ESRS-standarder

Dette tillegget utfyller ESRS 1. Det gir en ikke-bindende illustrasjon av strukturen i den ***bærekraftsrapporten*** som er beskrevet i avsnitt 8.2 i denne standarden. I denne illustrasjonen har foretaket fastslått at biologisk mangfold og økosystemer, forurensning og berørte lokalsamfunn ikke er vesentlig.

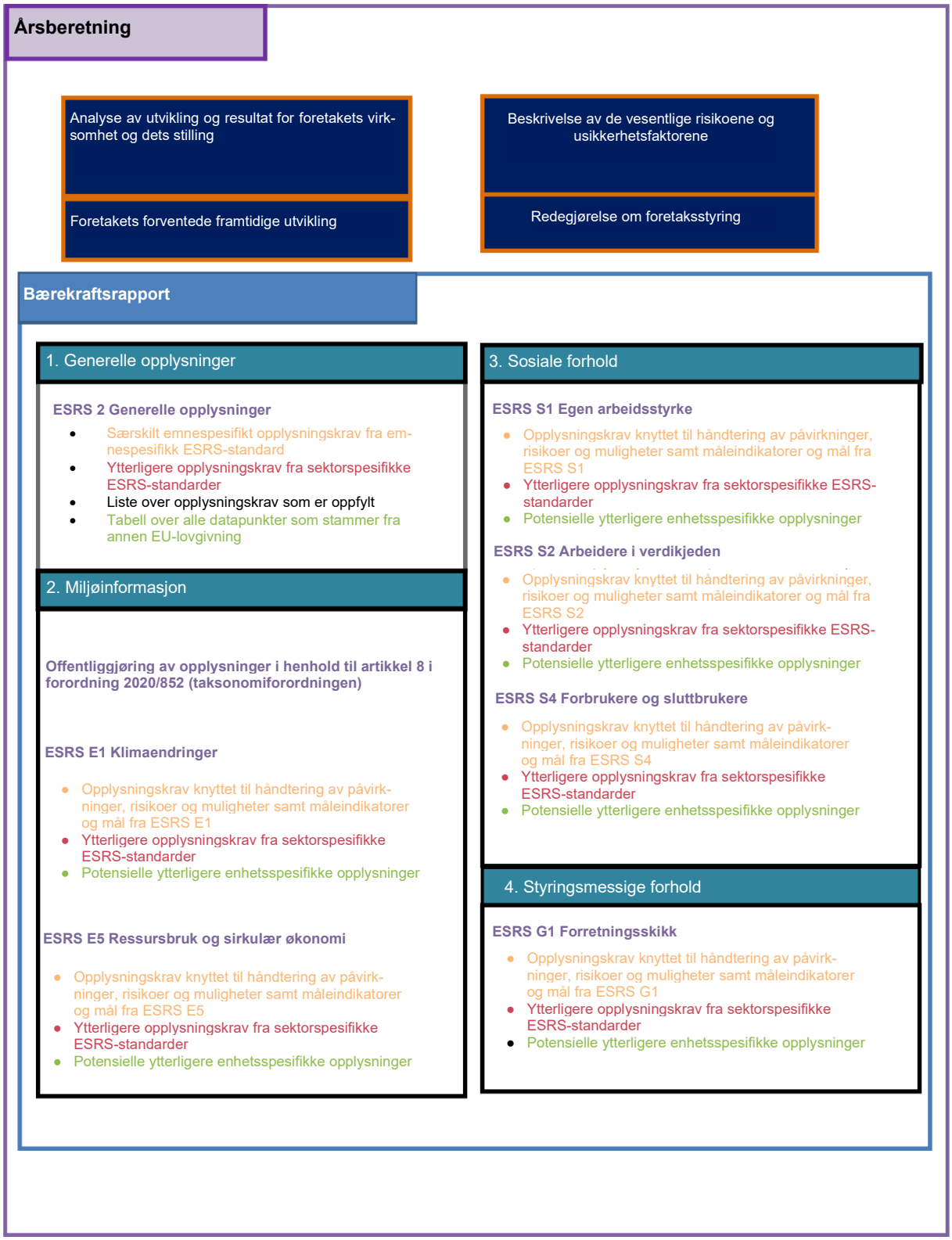

Tillegg G

Eksempel på innlemming av opplysninger ved henvisning

Dette tillegget utfyller ESRS 1. Det gir ikke-bindende illustrasjoner av innlemming ved henvisning til et annet avsnitt i årsberetningen i **bærekraftsrapporten** som beskrevet i avsnitt 9.1 i denne standarden.

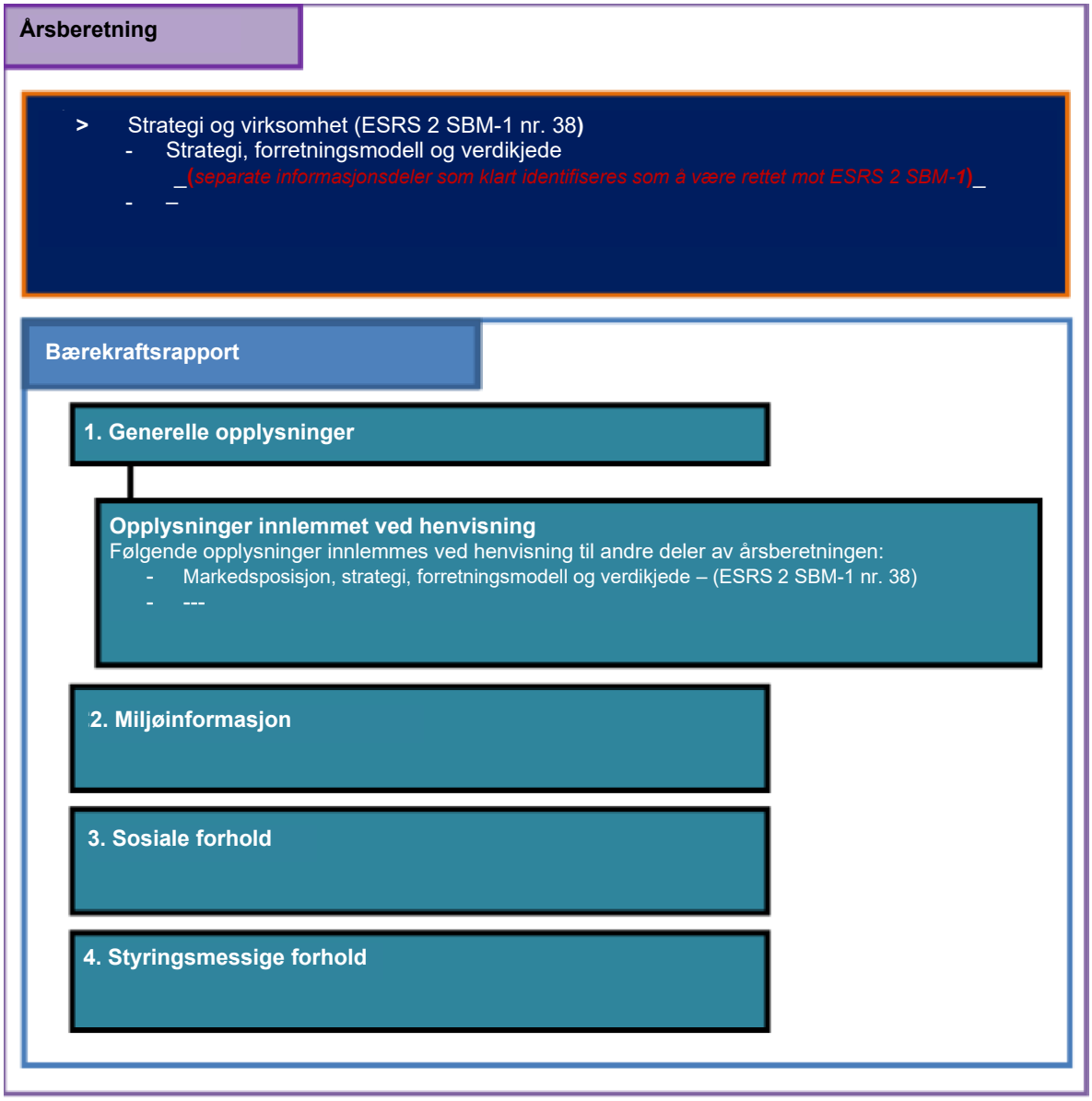

ESRS 2

GENERELLE OPPLYSNINGER

INNHOLDSFORTEGNELSE

Formål

1. Grunnlag for utarbeidingen
   - Opplysningskrav BP-1 – Generelt grunnlag for utarbeiding av bærekraftsrapporter
   - Opplysningskrav BP-2 – Opplysninger i forbindelse med særlige omstendigheter
2. Styring
   - Opplysningskrav GOV-1 – Administrasjons-, ledelses- og kontrollorganenes rolle
   - Opplysningskrav GOV-2 – Opplysninger som gis til foretakets administrasjons-, ledelses- og kontrollorganer, og bærekraftsforhold som behandles av disse organene
   - Opplysningskrav GOV-3 – Integrering av bærekraftsrelaterte resultater i insentivordninger
   - Opplysningskrav GOV-4 – Erklæring om aktsomhetsvurdering
   - Opplysningskrav GOV-5 – Risikostyring og internkontroll med bærekraftsrapportering
3. Strategi
   - Opplysningskrav SBM-1 – Strategi, forretningsmodell og verdikjede
   - Opplysningskrav SBM-2 – Interessenters interesser og synspunkter
   - Opplysningskrav SBM-3 – Vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter og deres samspill med strategi og forretningsmodell
4. Håndtering av påvirkninger, risikoer og muligheter

   4.1 Opplysninger om prosessen med vurdering av vesentlighet
   - Opplysningskrav IRO-1 – Beskrivelse av prosessen for å fastsette og vurdere vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter
   - Opplysningskrav IRO-2 – Opplysningskrav i ESRS-standarder som er omfattet av foretakets bærekraftsrapport

   4.2 Minstekrav til opplysninger om policyer og tiltak
   - Minstekrav til opplysninger – Policyer MDR-P – Policyer vedtatt for å håndtere vesentlige bærekraftsforhold
   - Minstekrav til opplysninger – Tiltak MDR-A – Tiltak og ressurser i forbindelse med vesentlige bærekraftsforhold
5. Måleindikatorer og mål
   - Minstekrav til opplysninger – Måleindikatorer MDR-M – Måleindikatorer i forbindelse med vesentlige bærekraftsforhold
   - Minstekrav til opplysninger – Mål MDR-T – Oppfølging av effektiviteten av policyer og tiltak gjennom mål

Tillegg A: Anvendelseskrav (AR)

1. Grunnlag for utarbeidingen
   - Opplysningskrav BP-1 – Generelt grunnlag for utarbeiding av bærekraftsrapporter
2. Styring
   - Opplysningskrav GOV-1 – Administrasjons-, ledelses- og kontrollorganenes rolle
   - Opplysningskrav GOV-2 – Opplysninger som gis til foretakets administrasjons-, ledelses- og kontrollorganer, og bærekraftsforhold som behandles av disse organene
   - Opplysningskrav GOV-3 – Integrering av bærekraftsrelaterte resultater i insentivordninger

- Opplysningskrav GOV-4 – Erklæring om aktsomhetsvurdering
- Opplysningskrav GOV-5 – Risikostyring og internkontroll med bærekraftsrapportering

3. Strategi
   - Opplysningskrav SBM-1 – Strategi, forretningsmodell og verdikjede
   - Opplysningskrav SBM-2 – Interessenters interesser og synspunkter
   - Opplysningskrav SBM-3 – Vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter og deres samspill med strategi og forretningsmodell
4. Håndtering av påvirkninger, risikoer og muligheter
   - Opplysningskrav IRO-2 – Opplysningskrav i ESRS-standarder som er omfattet av foretakets bærekraftsrapport
   - Minstekrav til opplysninger – Policyer MDR-P – Policyer vedtatt for å håndtere vesentlige bærekraftsforhold
   - Minstekrav til opplysninger – Tiltak MDR-A – Tiltak og ressurser i forbindelse med vesentlige bærekraftsforhold
5. Måleindikatorer og mål
   - Minstekrav til opplysninger – Mål MDR-T – Oppfølging av effektiviteten av policyer og tiltak gjennom mål

Tillegg B: Liste over datapunkter i overgripende og emnespesifikke standarder som stammer fra annen EU-lovgivning

Tillegg C: Opplysningskrav/anvendelseskrav i emnespesifikke ESRS-standarder som får anvendelse sammen med ESRS 2 Generelle opplysninger

Formål

1. I denne ESRS-standarden fastsettes de opplysningskravene som gjelder for alle foretak uansett hvilken sektor de er virksomme i (det vil si sektorovergripende), og som gjelder for alle bærekraftstemaer (det vil si overgripende). Denne ESRS-standarden omfatter de rapporteringsområdene som er definert i ESRS 1 *Generelle krav* avsnitt 1.2 *Rapporteringsområder og minstekrav til offentliggjøring av innhold i forbindelse med policyer, tiltak, mål og måleindikatorer*.

2. Ved utarbeiding av opplysninger i henhold til denne standarden skal foretaket anvende opplysningskravene (herunder deres datapunkter) fastsatt i emnespesifikke ESRS-standarder, som oppført i tillegg C til denne standarden, *Opplysningskrav/anvendelseskrav i emnespesifikke ESRS-standarder som får anvendelse sammen med ESRS 2 Generelle opplysninger*. Foretaket skal anvende kravene angitt i tillegg C

   a) i alle tilfeller når det gjelder kravene i emnespesifikke standarder knyttet til opplysningskrav IRO-1 *Beskrivelse av prosessene for å identifisere og vurdere vesentlige* ***påvirkninger***, ***risikoer*** *og* ***muligheter***, og

   b) for alle andre krav som er oppført i tillegg C, bare dersom bærekraftstemaet er vesentlig basert på foretakets ***vesentlighetsvurdering*** (se kapittel 3 i ESRS 1 *Dobbel vesentlighet som grunnlag for offentliggjøring av bærekraftsopplysninger*).

1. **Grunnlag for utarbeidingen**

Opplysningskrav BP-1 – Generelt grunnlag for utarbeiding av bærekraftsrapporter

3. **Foretaket skal offentliggjøre det generelle grunnlaget for utarbeidingen av sin bærekraftsrapport.**

4. Formålet med dette opplysningskravet er å gi en forståelse av hvordan foretaket utarbeider sin ***bærekraftsrapport***, herunder omfanget av konsolideringen, opplysninger om oppstrøms og nedstrøms ***verdikjede*** og, dersom det er relevant, hvorvidt foretaket har brukt noen av de mulighetene for å utelate opplysninger som er nevnt i bokstav d) og e) i neste nummer.

5. Foretaket skal offentliggjøre følgende opplysninger:

   a) Hvorvidt ***bærekraftsrapporten*** er utarbeidet på konsolidert eller individuelt grunnlag.

   b) For konsoliderte bærekraftsrapporter:

      i) En bekreftelse på at omfanget av konsolideringen er det samme som for finansregnskapet, eller, dersom det er relevant, en erklæring om at det rapporterende foretaket ikke er pålagt å utarbeide finansregnskap, eller at det rapporterende foretaket utarbeider konsolidert bærekraftsrapportering i henhold til artikkel 48i i direktiv 2013/34/EU, og

      ii) dersom det er relevant, en angivelse av hvilke datterforetak som er omfattet av konsolideringen som er unntatt fra individuell eller konsolidert bærekraftsrapportering i henhold til artikkel 19a nr. 9 eller artikkel 29a nr. 8 i direktiv 2012/34/EU.

   c) I hvilken grad bærekraftsrapporten omfatter foretakets oppstrøms og nedstrøms ***verdikjede*** (se avsnitt 5.1 i ESRS 1 *Rapporterende foretak og verdikjede*).

   d) Om foretaket har benyttet seg av muligheten til å utelate visse opplysninger om immaterialrett, kompetanse eller resultater av innovasjon (se avsnitt 7.7 i ESRS 1 *Klassifiserte og følsomme opplysninger samt opplysninger om immaterialrett, kompetanse eller resultater av innovasjon*).

   e) For foretak som er etablert i en EU-medlemsstat som gir mulighet til fritak for offentliggjøring av forestående utvikling eller spørsmål under forhandling, som fastsatt i artikkel 19a nr. 3 og artikkel 29a nr. 3 i direktiv 2013/34/EU, om foretaket har benyttet seg av dette fritaket.

Opplysningskrav BP-2 – Opplysninger i forbindelse med særlige omstendigheter

6. **Foretaket skal offentliggjøre opplysninger i forbindelse med særlige omstendigheter.**

7. Formålet med dette opplysningskravet er å gi en forståelse av virkningen av disse særlige omstendighetene på utarbeidingen av ***bærekraftsrapporten***.

8. Foretaket kan rapportere disse opplysningene sammen med de opplysningene de viser til.

Tidshorisonter

9. Dersom foretaket har avveket fra de tidshorisontene på mellomlang eller lang sikt som er definert i avsnitt 6.4 i ESRS 1 *Definisjon av kort, mellomlang og lang sikt i forbindelse med rapportering*, skal det beskrive

   a) hvordan det definerer tidshorisonter på mellomlang eller lang sikt og

   b) begrunnelsen for å anvende disse definisjonene.

Estimering av verdikjeden

10. Når ***måleindikatorer*** omfatter opplysninger om oppstrøms og/eller nedstrøms ***verdikjede*** som er estimert ved hjelp av indirekte kilder, som for eksempel opplysninger om gjennomsnittsverdier i sektoren eller andre proxydata, skal foretaket

    a) identifisere måleindikatorene,

    b) beskrive grunnlaget for utarbeidingen,

    c) beskrive den resulterende graden av nøyaktighet og

    d) beskrive, dersom det er relevant, de planlagte ***tiltakene*** for å forbedre nøyaktigheten i framtiden (se kapittel 5 i ESRS 1 *Verdikjede*).

Kilder til usikkerhet i forbindelse med estimering og resultater

11. I samsvar med avsnitt 7.2 i ESRS 1 *Kilder til usikkerhet i forbindelse med estimering og resultater* skal foretaket

    a) identifisere de kvantitative måleindikatorene og pengebeløpene som det har opplyst om, og som er gjenstand for en høy grad av måleusikkerhet,

b) for hver kvantitativ måleindikator og pengebeløp som er identifisert:

i) offentliggjøre opplysninger om kildene til måleusikkerheten (som for eksempel hvor avhengig beløpet er av resultatet av en framtidig hendelse, av en måleteknikk eller av tilgangen til og kvaliteten på data fra enhetens oppstrøms og nedstrøms verdikjede), og

ii) opplyse om de antakelsene, overslagene og vurderingene som foretaket har gjort i forbindelse med målingen av dette.

12. Når foretaket offentliggjør framoverskuende opplysninger, kan det angi at det anser slike opplysninger for å være usikre.

Endringer i utarbeiding og presentasjon av bærekraftsopplysninger

13. Dersom det skjer endringer i utarbeiding og presentasjon av bærekraftsopplysninger sammenlignet med den eller de foregående rapporteringsperiodene, (se avsnitt 7.4 i ESRS 1 *Endringer i utarbeiding eller presentasjon av bærekraftsopplysninger*), skal foretaket

a) forklare endringene og årsakene til dem, herunder hvorfor den erstattede måleindikatoren gir mer nyttige opplysninger,

b) opplyse om reviderte sammenligningstall, med mindre det ikke er praktisk mulig å gjøre det. Dersom det ikke er praktisk mulig å justere sammenlignbare opplysninger for en eller flere tidligere perioder, skal foretaket opplyse om dette, og

c) angi forskjellen mellom det tallet som er oppgitt i forrige periode, og det reviderte sammenligningstallet.

Rapporteringsfeil i tidligere perioder

14. Dersom foretaket identifiserer vesentlige feil i tidligere perioder (se avsnitt 7.5 i ESRS 1 *Rapporteringsfeil i tidligere perioder*), skal det offentliggjøre følgende:

a) Arten av den vesentlige feilen i en tidligere periode.

b) Så langt det er praktisk mulig, en korrigering for hver tidligere periode som inngår i bærekraftsrapporten, og

c) dersom det ikke er praktisk mulig å korrigere feilen, de omstendighetene som førte til at feilen oppsto.

Opplysninger som stammer fra annen lovgivning eller allment anerkjente uttalelser om bærekraftsrapportering

15. Dersom foretaket tar med opplysninger i sin ***bærekraftsrapport*** som stammer fra annen lovgivning som krever at foretaket offentliggjør bærekraftsopplysninger, eller fra allment anerkjente standarder og rammer for bærekraftsrapportering (se avsnitt 8.2 i ESRS 1 *Bærekraftsrapportens innhold og struktur*), i tillegg til de opplysningene som er foreskrevet i ESRS, skal foretaket opplyse om dette. Dersom foretaket delvis anvender andre rapporteringsstandarder eller -rammer, skal det gi en nøyaktig henvisning til de numrene i standarden eller rammen som er anvendt.

Innlemming av opplysninger ved henvisning

16. Når foretaket innlemmer opplysninger ved henvisning (se avsnitt 9.1 i ESRS 1 *Innlemming av opplysninger ved henvisning*), skal det offentliggjøre en liste over opplysningskravene i ESRS-standarden, eller de spesifikke datapunktene som er foreskrevet i et opplysningskrav, og som er blitt innlemmet ved henvisning.

Bruk av innfasingsbestemmelser i samsvar med tillegg C til ESRS 1

17. Dersom et foretak eller et konsern utelater de opplysningene som kreves i henhold til ESRS E4, ESRS S1, ESRS S2, ESRS S3 eller ESRS S4 i samsvar med radene i tillegg C til ESRS 1, som viser «Alle opplysningskrav» i kolonnen «Opplysningskravets fullstendige benevnelse», skal det likevel opplyse om hvorvidt bærekraftstemaene som er omfattet av henholdsvis ESRS E4, ESRS S1, ESRS S2, ESRS S3 og ESRS S4, er blitt vurdert som vesentlige som følge av foretakets vesentlighetsvurdering. Dersom et eller flere av disse spørsmålene er blitt vurdert som vesentlige, skal foretaket dessuten for hvert vesentlig emne:

a) offentliggjøre listen over spørsmål (det vil si emne, underemne eller del-underemne) i AR 16 ESRS 1, tillegg A, som vurderes som vesentlige, og kort beskrive hvordan foretakets ***forretningsmodell*** og strategi tar hensyn til foretakets påvirkninger i forbindelse med disse spørsmålene. Foretaket kan identifisere spørsmålet på emnenivå, underemnenivå eller del-underemnenivå,

b) kort beskrive eventuelle tidsbestemte ***mål*** som det har fastsatt i forbindelse med de aktuelle spørsmålene, de framskrittene det har gjort med hensyn til å nå disse målene, og om målene knyttet til ***biologisk mangfold*** og ***økosystemer*** er basert på entydige vitenskapelige bevis,

c) kort beskrive sine ***policyer*** i forbindelse med de aktuelle spørsmålene,

d) kort beskrive de ***tiltakene*** som det har truffet for å identifisere, overvåke, forebygge, begrense, avhjelpe eller stanse faktiske eller potensielle negative påvirkninger i forbindelse med de aktuelle spørsmålene og resultatet av disse tiltakene og

e) opplyse om ***måleindikatorer*** som er relevante for de aktuelle spørsmålene.

2. **Styring**

18. Formålet med dette kapittelet er å fastsette opplysningskrav som gjør det mulig å forstå styringsprosessene, kontrollene og framgangsmåtene som er innført for å overvåke, håndtere og føre tilsyn med ***bærekraftsforhold.***

Opplysningskrav GOV-1 – Administrasjons-, ledelses- og kontrollorganenes rolle

19. Foretaket skal opplyse om sammensetningen av administrasjons-, ledelses- og kontrollorganene, deres roller og ansvarsområder og deres tilgang til ekspertise og kompetanse med hensyn til bærekraftsforhold.

20. Formålet med dette opplysningskravet er å gi en forståelse av

a) sammensetningen av og mangfoldet i ***administrasjons-, ledelses- og kontrollorganene***,

b) rollene og ansvarsområdene til ***administrasjons-, ledelses- og kontrollorganene*** i forbindelse med tilsynet med prosessen for å håndtere vesentlige ***påvirkninger, risikoer*** og ***muligheter***, herunder ledelsens rolle i disse prosessene, og

c) den ekspertisen og kompetansen som dets administrasjons-, ledelses- og kontrollorganer har med hensyn til ***bærekraftsforhold*** eller tilgang til slik ekspertise og kompetanse.

21. Foretaket skal offentliggjøre følgende opplysninger om sammensetningen av og mangfoldet blant medlemmene i foretakets administrasjons-, ledelses- og kontrollorganer:

a) Antallet styremedlemmer med og uten ledelsesansvar.

b) Representasjonen av ***ansatte*** og andre arbeidere.

c) Erfaring som er relevant for foretakets sektorer, produkter og geografiske lokasjoner.

d) Prosentdel etter kjønn og andre sider ved mangfold som foretaket tar hensyn til. Styrets kjønnsfordeling([13]) skal beregnes som et gjennomsnittlig forhold mellom kvinnelige og mannlige styremedlemmer.

e) Prosentdelen av ***uavhengige styremedlemmer***([14]). For foretak med et styre som består av ett nivå («unitary board»), tilsvarer dette prosentdelen av uavhengige styremedlemmer uten ledelsesansvar. For foretak med et styre som består av to nivåer («dual board»), tilsvarer det prosentdelen av uavhengige styremedlemmer av kontrollorganet.

22. Foretaket skal offentliggjøre følgende opplysninger om rollene og ansvarsområdene til ***administrasjons-, ledelses- og kontrollorganene***:

a) Identiteten til ***administrasjons-, ledelses- og kontrollorganene*** (som for eksempel en styrekomité eller lignende) eller for enkeltperson(er) i et organ med ansvar for tilsyn med ***påvirkninger, risikoer*** og ***muligheter.***

b) Hvordan hvert organs eller enkeltpersons ansvar for påvirkninger, risikoer og muligheter gjenspeiles i foretakets mandat, styremandater og andre beslektede ***policyer***.

c) En beskrivelse av ledelsens rolle i styringsprosessene, kontrollene og framgangsmåtene som brukes til å overvåke, håndtere og føre tilsyn med påvirkninger, risikoer og muligheter, herunder

i) hvorvidt denne rollen er delegert til en bestemt stilling eller komité på ledelsesnivå, og hvordan tilsynet med denne stillingen eller den aktuelle komitéen utøves,

ii) opplysninger om rapporteringslinjene til administrasjons-, ledelses- og kontrollorganene,

iii) hvorvidt særskilte kontroller og framgangsmåter anvendes til håndtering av påvirkninger, risikoer og muligheter, og i så fall hvordan de integreres med andre interne funksjoner, og

d) hvordan administrasjons-, ledelses- og kontrollorganene og den øverste ledelsen fører tilsyn med fastsettelsen av ***mål*** knyttet til vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter, og hvordan de overvåker framskrittene mot dem.

23. Opplysningene som offentliggjøres, skal inneholde en beskrivelse av hvordan ***administrasjons-, ledelses- og kontrollorganene*** avgjør om egnet kompetanse og ekspertise er tilgjengelig eller vil bli utviklet for å føre tilsyn med ***bærekraftsforhold***, herunder

a) den bærekraftsrelaterte ekspertisen som organene som helhet enten direkte besitter eller kan benytte seg av, for eksempel gjennom tilgang til eksperter eller opplæring, og

b) hvordan denne kompetansen og ekspertisen er knyttet til foretakets vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter.

([13]) Disse opplysningene støtter informasjonsbehovene til finansmarkedsdeltakere som er omfattet av forordning (EU) 2019/2088, ettersom de er utledet fra en tilleggsindikator for de viktigste negative påvirkningene som fastsatt ved indikator nr. 13 i tabell I i vedlegg I til delegert kommisjonsforordning (EU) 2022/1288 av 6. april 2022 om utfylling av europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2019/2088 med hensyn til regler om offentliggjøring av opplysninger om bærekraftige investeringer («Kjønnsfordeling i styret»), og informasjonsbehovene til administratorer av referanseverdier for å offentliggjøre ESG-faktorer som er omfattet av delegert kommisjonsforordning (EU) 2020/1816 av 17. juli 2020 om utfylling av europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2016/1011, som angitt ved indikatoren «Vektet gjennomsnittlig forhold mellom kvinnelige og mannlige styremedlemmer» i avsnitt 1 og 2 i vedlegg II.

([14]) Disse opplysningene støtter informasjonsbehovene til administratorer av referanseverdier for å offentliggjøre ESG-faktorer som er omfattet av forordning (EU) 2020/1816 som angitt ved indikatoren «Vektet gjennomsnittlig prosentdel av uavhengige styremedlemmer» i avsnitt I i vedlegg II.

Opplysningskrav GOV-2 – Opplysninger som gis til foretakets administrasjons-, ledelses- og kontrollorganer, og bærekraftsforhold som behandles av disse organene

24. **Foretaket skal offentliggjøre opplysninger om hvordan administrasjons-, ledelses- og kontrollorganene er informert om bærekraftsforhold, og hvordan disse spørsmålene ble behandlet i rapporteringsperioden.**

25. Formålet med dette opplysningskravet er å gi en forståelse av hvordan ***administrasjons-, ledelses- og kontrollorganene*** er informert om ***bærekraftsforhold***, samt hvilke opplysninger og spørsmål de har behandlet i rapporteringsperioden. Dette gir igjen mulighet for å forstå om medlemmene av disse organene fikk tilstrekkelig med opplysninger, og om de var i stand til å oppfylle sine roller.

26. Foretaket skal offentliggjøre følgende opplysninger:

    a) Hvorvidt, av hvem og hvor ofte ***administrasjons-, ledelses- og kontrollorganene***, herunder deres relevante komiteer, blir informert om vesentlige ***påvirkninger, risikoer*** og ***muligheter*** (se opplysningskrav IRO-1 – *Beskrivelse av prosessene for å identifisere og vurdere vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter* i denne standarden), gjennomføringen av aktsomhetsvurderingen og resultatene og effektiviteten av ***policyer, tiltak, måleindikatorer*** og ***mål*** som er vedtatt for å behandle dem.

    b) Hvordan ***administrasjons-, ledelses- og kontrollorganene*** tar hensyn til påvirkninger, risikoer og muligheter når de fører tilsyn med foretakets strategi, dets beslutninger om større transaksjoner og dets risikostyringsprosess, herunder om de har overveid kompromisser i forbindelse med disse påvirkningene, risikoene og mulighetene.

    c) En liste over de vesentlige påvirkningene, risikoene og mulighetene som administrasjons-, ledelses- og kontrollorganene eller deres relevante komiteer har behandlet i rapporteringsperioden.

Opplysningskrav GOV-3 – Integrering av bærekraftsrelaterte resultater i insentivordninger

27. **Foretaket skal offentliggjøre opplysninger om integrering av sine bærekraftsrelaterte resultater i insentivordninger.**

28. Formålet med dette opplysningskravet er å gi en forståelse av om insentivordninger tilbys medlemmer av ***administrasjons-, ledelses- og kontrollorganer*** som er knyttet til ***bærekraftsforhold***.

29. Foretaket skal offentliggjøre følgende opplysninger om insentivordninger og ***godtgjøringspolicyer*** knyttet til ***bærekraftsforhold*** for medlemmer av foretakets ***administrasjons-, ledelses- og kontrollorganer***, dersom slike finnes:

    a) En beskrivelse av insentivordningens viktigste egenskaper.

    b) Hvorvidt resultatene vurderes i forhold til spesifikke bærekraftsrelaterte ***mål*** og/eller påvirkninger, og i så fall hvilke.

    c) Hvorvidt og hvordan bærekraftsrelaterte ***resultatindikatorer*** anses som resultatreferanseverdier eller inngår i godtgjøringspolicyer.

    d) Andelen av variabel godtgjøring som avhenger av bærekraftsrelaterte mål og/eller påvirkninger.

    e) Det nivået i foretaket der vilkårene for insentivordninger godkjennes og oppdateres.

Opplysningskrav GOV-4 – Erklæring om aktsomhetsvurdering

30. **Foretaket skal offentliggjøre en kartlegging av de opplysningene det har gitt i sin bærekraftsrapport om prosessen for aktsomhetsvurdering.**

31. Formålet med dette opplysningskravet er å lette forståelsen av foretakets prosess for aktsomhetsvurdering med hensyn til ***bærekraftsforhold***.

32. De viktigste aspektene og trinnene ved aktsomhetsvurdering som det vises til i kapittel 4 i ESRS 1 *Aktsomhetsvurdering,* er knyttet til en rekke overgripende og emnespesifikke opplysningskrav i henhold til ESRS-standarder. Foretaket skal legge fram en kartlegging som forklarer hvordan og hvor dens anvendelse av de viktigste aspektene og trinnene i prosessen for aktsomhetsvurdering gjenspeiles i dets bærekraftsrapport, for å gi et bilde av foretakets faktiske praksis med hensyn til aktsomhetsvurdering([15]).

33. Dette opplysningskravet krever ingen spesifikke atferdsmessige krav med hensyn til ***tiltak*** for aktsomhetsvurdering, og det strekker seg ikke til eller endrer ***administrasjons-, ledelses- og kontrollorganenes*** rolle i henhold til annen lovgivning eller regelverk.

Opplysningskrav GOV-5 – Risikostyring og internkontroll med bærekraftsrapportering

34. **Foretaket skal offentliggjøre hovedtrekkene i sitt system for risikostyring og internkontroll i forbindelse med prosessen for bærekraftsrapportering.**

35. Formålet med dette opplysningskravet er å gi en forståelse av foretakets prosesser for risikostyring og internkontroll i forbindelse med bærekraftsrapportering.

36. Foretaket skal offentliggjøre følgende opplysninger:

    a) Omfanget av, hovedtrekkene og elementene i prosessene og systemene for risikostyring og internkontroll i forbindelse med bærekraftsrapportering.

    b) Den risikovurderingsmetoden som anvendes, herunder metoden for risikoprioritering.

    c) De viktigste risikoene som er identifisert, og deres strategier for å begrense dem, herunder tilhørende kontroller.

    d) En beskrivelse av hvordan foretaket integrerer resultatene av sin risikovurdering og internkontroll med hensyn til prosessen for bærekraftsrapportering i relevante interne funksjoner og prosesser.

    e) En beskrivelse av den periodiske rapporteringen av de resultatene som er nevnt i bokstav d), til ***administrasjons-, ledelses- og kontrollorganene***.

3. **Strategi**

37. I dette kapittelet fastsettes opplysningskrav som gjør det mulig å forstå

    a) de elementene i foretakets strategi som er knyttet til eller påvirker ***bærekraftsforhold***, dets ***forretningsmodell*** og dets ***verdikjede***,

    b) hvordan det tas hensyn til interessene og synspunktene til foretakets ***interessenter*** i foretakets strategi og forretningsmodell, og

    c) resultatet av foretakets vurdering av vesentlige ***påvirkninger, risikoer*** og ***muligheter***, herunder hvordan de ligger til grunn for foretakets strategi og forretningsmodell.

Opplysningskrav SBM-1 – Strategi, forretningsmodell og verdikjede

38. **Foretaket skal offentliggjøre opplysninger om de elementene i sin strategi som er knyttet til eller påvirker bærekraftsforhold, foretakets forretningsmodell og dets verdikjede.**

39. Formålet med dette opplysningskravet er å beskrive de viktigste elementene i foretakets generelle strategi som er knyttet til eller påvirker ***bærekraftsforhold***, og de viktigste elementene i foretakets ***forretningsmodell*** og ***verdikjede***, for å gi en forståelse av dets eksponering mot ***påvirkninger, risikoer*** og ***muligheter*** og hvor de stammer fra.

([15]) Disse opplysningene støtter informasjonsbehovene til finansmarkedsdeltakere som er omfattet av forordning (EU) 2019/2088, ettersom de er utledet fra en tilleggsindikator for de viktigste negative påvirkningene som fastsatt ved indikator nr. 10 i tabell 3 i vedlegg I til delegert kommisjonsforordning (EU) 2022/1288 med hensyn til regler om offentliggjøring av opplysninger om bærekraftige investeringer («Ingen aktsomhetsvurdering»).

40. Foretaket skal offentliggjøre følgende opplysninger om de viktigste elementene i sin generelle strategi som er knyttet til eller påvirker ***bærekraftsforhold***:

    a) En beskrivelse av

        i) betydelige grupper av produkter og/eller tjenester som tilbys, herunder endringer i rapporteringsperioden (nye/fjernede produkter og/eller tjenester),

        ii) betydelige markeder og/eller kundegrupper som betjenes, herunder endringer i rapporteringsperioden (nye/fjernede markeder og/eller kundegrupper),

        iii) antall ***ansatte*** etter geografiske områder, og

        iv) dersom det er relevant, materiale, produkter og tjenester som er forbudt på visse markeder.

    b) En oppdeling av samlede inntekter, slik de er inkludert i finansregnskapet, etter vesentlige ESRS-sektorer. Når foretaket legger fram segmentrapportering i henhold til IFRS 8 *Driftssegmenter* i sine finansregnskaper, skal disse opplysningene om sektorinntekter så langt det er mulig avstemmes mot opplysningene i IFRS 8.

    c) En liste over de ytterligere vesentlige ESRS-sektorene utover dem som gjenspeiles i nr. 40 bokstav b), som for eksempel aktiviteter som gir opphav til foretaksinterne inntekter, der foretaket utvikler vesentlige aktiviteter, eller der det er eller kan være knyttet til vesentlige påvirkninger. Identifiseringen av disse ytterligere ESRS-sektorene skal være i samsvar med hvordan foretaket har tatt hensyn til dem når det foretar sin ***vesentlighetsvurdering***, og med hvordan foretaket offentliggjør vesentlige sektorspesifikke opplysninger.

    d) Dersom det er relevant, en erklæring som sammen med de tilknyttede inntektene angir at foretaket er aktivt i

        i) sektoren for ***fossilt brensel*** (kull, olje og gass)([16]) (det vil si at det har inntekter fra leting, bergverksdrift, utvinning, produksjon, bearbeiding, lagring, raffinering eller distribusjon, herunder transport, lagring og handel, med hensyn til fossilt brensel som definert i artikkel 2 nr. 62 i europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2018/1999([17])), herunder en oppdeling av inntekter fra kull, olje og gass samt inntekter fra taksonomiforenlige økonomiske aktiviteter i forbindelse med fossil gass i henhold til artikkel 8 nr. 7 bokstav a) i delegert kommisjonsforordning 2021/2178([18]),

        ii) kjemikalieproduksjon([19]), det vil si at dets aktiviteter er omfattet av næringshovedgruppe 20.2 i vedlegg I til forordning (EF) nr. 1893/2006,

        iii) kontroversielle våpen([20]) (anti-personellminer, klyngeammunisjon, kjemiske våpen og biologiske våpen) og/eller

([16]) Disse opplysningene støtter informasjonsbehovene til finansmarkedsdeltakere som er omfattet av forordning (EU) 2019/2088, ettersom de er utledet fra en tilleggsindikator for de viktigste negative påvirkningene som fastsatt ved indikator nr. 4 i tabell I i vedlegg I til delegert kommisjonsforordning (EU) 2022/1288 med hensyn til regler om offentliggjøring av opplysninger om bærekraftige investeringer («Eksponering mot foretak som driver virksomhet i sektoren for fossilt brensel»).

([17]) Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2018/1999 av 11. desember 2018 om styringen av energiunionen og klimatiltakene, om endring av europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 663/2009 og (EF) nr. 715/2009, europaparlaments- og rådsdirektiv 94/22/EF, 98/70/EF, 2009/31/EF, 2009/73/EF, 2010/31/EU, 2012/27/EU og 2013/30/EU, rådsdirektiv 2009/119/EF og (EU) 2015/652, og om oppheving av europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 525/2013 (EUT L 328 av 21.12 2018, s. 1).

([18]) Delegert kommisjonsforordning (EU) 2021/2178 av 6. juli 2021 om utfylling av europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2020/852 ved å presisere innholdet i og presentasjonen av opplysninger som skal gis av foretak som er omfattet av artikkel 19a eller 29a i direktiv 2013/34/EU med hensyn til miljømessig bærekraftige økonomiske aktiviteter, og ved å fastsette metoden som skal anvendes for å overholde denne opplysningsplikten (EUT L 443 av 10.12.2021, s. 9).

([19]) Disse opplysningene støtter informasjonsbehovene til finansmarkedsdeltakere som er omfattet av forordning (EU) 2019/2088, ettersom de er utledet fra en tilleggsindikator for de viktigste negative påvirkningene som fastsatt ved indikator nr. 9 i tabell 2 i vedlegg I til delegert kommisjonsforordning (EU) 2022/1288 med hensyn til regler om offentliggjøring av opplysninger om bærekraftige investeringer («Investeringer i selskaper som produserer kjemikalier»).

([20]) Disse opplysningene støtter informasjonsbehovene til finansmarkedsdeltakere som er omfattet av forordning (EU) 2019/2088, ettersom de er utledet fra en tilleggsindikator for de viktigste negative påvirkningene som fastsatt ved indikator nr. 14 i tabell I i vedlegg I til delegert kommisjonsforordning (EU) 2022/1288 med hensyn til regler om offentliggjøring av opplysninger om bærekraftige investeringer («Eksponering mot kontroversielle våpen (anti-personellminer, klyngeammunisjon, kjemiske våpen og biologiske våpen)»).

iv) dyrking og produksjon av tobakk([21]).

e) Foretakets bærekraftsrelaterte mål med hensyn til betydelige grupper av produkter og tjenester, kundekategorier, geografiske områder og forbindelser med ***interessenter.***

f) En vurdering av dets aktuelle betydelige produkter og/eller tjenester, og betydelige markeder og kundegrupper, i forhold til dets bærekraftsrelaterte mål.

g) De elementene i foretakets strategi som er knyttet til eller påvirker bærekraftsforhold, herunder de viktigste utfordringene som kommer, kritiske løsninger eller prosjekter som skal iverksettes, når dette er relevant for bærekraftsrapporteringen.

41. Dersom foretaket er etablert i en EU-medlemsstat som gir mulighet for unntak fra kravet om offentliggjøring av opplysningene nevnt i artikkel 18 nr. 1 bokstav a) i direktiv 2013/34/EU([22]), og dersom foretaket har gjort bruk av dette unntaket, kan det utelate oppdelingen av inntekter etter vesentlig ESRS-sektor som kreves i henhold til nr. 40 bokstav b). I så fall skal foretaket likevel offentliggjøre listen over ESRS-sektorer som er vesentlige for foretaket.

42. Foretaket skal offentliggjøre en beskrivelse av sin ***forretningsmodell*** og ***verdikjede***, herunder

a) sine grunnlag og metoden for å samle inn, utvikle og sikre disse grunnlagene,

b) sine oppnådde resultater med hensyn til aktuelle og forventede fordeler for kunder, investorer og andre ***interessenter***, og

c) hovedtrekkene ved oppstrøms og nedstrøms ***verdikjede*** og foretakets stilling i sin verdikjede, herunder en beskrivelse av de viktigste forretningsaktørene (som for eksempel ***hovedleverandører***, kunder, distribusjonskanaler og ***sluttbrukere***) og deres forbindelse til foretaket. Når foretaket har flere verdikjeder, skal de offentliggjorte opplysningene omfatte de sentrale verdikjedene.

Opplysningskrav SBM-2 – Interessenters interesser og synspunkter

43. **Foretaket skal offentliggjøre opplysninger om hvordan interessene og synspunktene til foretakets interessenter blir tatt hensyn til i foretakets strategi og forretningsmodell.**

44. Formålet med dette opplysningskravet er å gi en forståelse av hvordan ***interessenters*** interesser og synspunkter bidrar til foretakets strategi og ***forretningsmodell***.

45. Foretaket skal offentliggjøre en kort beskrivelse av følgende:

a) Sine interessenters medvirkning, herunder

i) foretakets viktigste ***interessenter***,

ii) hvorvidt det er et samarbeid med dem, og for hvilke kategorier av interessenter,

iii) hvordan dette er organisert,

iv) formålet med det, og

v) hvordan foretaket tar hensyn til resultatet.

b) Foretakets forståelse av hvordan ***interessenters*** interesser og synspunkter knyttet til foretakets strategi og ***forretningsmodell,*** i den utstrekning disse ble analysert i forbindelse med foretakets prosess for aktsomhetsvurdering og/eller prosessen med vurdering av ***vesentlighet*** (se opplysningskrav IRO-1 i denne standarden).

c) Dersom det er relevant, endringer av strategien og/eller forretningsmodellen, herunder

i) hvordan foretaket har endret eller forventer å endre sin strategi og/eller forretningsmodell for å håndtere sine interessenters interesser og synspunkter,

([21]) Disse opplysningene støtter behovene til administratorer av referanseverdier for å offentliggjøre ESG-faktorer som er omfattet av forordning (EU) 2020/1818 som angitt i artikkel 12 nr. 1 bokstav b).

([22]) Artikkel 18 nr. 1 bokstav a) i direktiv 2013/34/EU: *«nettoomsetningen, fordelt på virksomhetstyper og geografiske markeder, i den utstrekning disse virksomhetstypene og markedene er vesensforskjellige når det gjelder måten varesalget og tjenesteytelsene er organisert på.»*

ii) eventuelle ytterligere trinn som planlegges og innen hvilken tidsramme, og

iii) hvorvidt det er sannsynlig at disse trinnene kommer til å endre forholdet til interessenter og deres synspunkter.

d) Hvorvidt og hvordan ***administrasjons-, ledelses- og kontrollorganene*** blir informert om berørte ***interessenters*** synspunkter og interesser med hensyn til foretakets bærekraftsrelaterte påvirkninger.

Opplysningskrav SBM-3 – Vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter og deres samspill med strategi og forretningsmodell

46. **Foretaket skal offentliggjøre opplysninger om sine vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter og hvordan de samvirker med dets strategi og forretningsmodell.**

47. Formålet med dette opplysningskravet er å gi en forståelse av de vesentlige ***påvirkningene, risikoene*** og ***mulighetene*** slik de framkommer av foretakets vesentlighetsvurdering, og hvordan de stammer fra og utløser tilpasning av foretakets strategi og ***forretningsmodell***, herunder dets ressursfordeling. De opplysningene som skal offentliggjøres om håndteringen av foretakets vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter, er foreskrevet i de emnespesifikke ESRS-standardene og i de sektorspesifikke standardene, som skal anvendes sammen med de ***minstekravene til opplysninger*** om ***policyer, tiltak*** og ***mål*** som er fastsatt i denne standarden.

48. Foretaket skal offentliggjøre opplysninger om følgende:

a) En kort beskrivelse av sine vesentlige ***påvirkninger, risikoer*** og ***muligheter*** som følge av sin vesentlighetsvurdering (se opplysningskrav IRO-1 i denne standarden), herunder en beskrivelse av hvor disse vesentlige påvirkningene, risikoene og mulighetene er konsentrert i dets ***forretningsmodell***, dets egen virksomhet og dets oppstrøms og nedstrøms ***verdikjede***.

b) Aktuelle og forventede virkninger av vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter på sin forretningsmodell, verdikjede, strategi og beslutningstaking, og hvordan det har reagert eller planlegger å reagere på disse virkningene, herunder eventuelle endringer det har gjort eller planlegger å gjøre i sin strategi eller forretningsmodell som en del av sine ***tiltak*** for å håndtere bestemte vesentlige påvirkninger eller risikoer, eller for å etterstrebe særlige vesentlige muligheter.

c) Når det gjelder foretakets vesentlige ***påvirkninger***:

i) Hvordan foretakets vesentlige negative og positive påvirkninger påvirker (eller når det gjelder potensielle påvirkninger, sannsynligvis kommer til å påvirke) mennesker eller miljø,

ii) hvorvidt og hvordan påvirkningene stammer fra eller er knyttet til foretakets strategi og forretningsmodell,

iii) påvirkningenes rimelig forventede tidshorisonter, og

iv) hvorvidt foretaket er involvert i de vesentlige påvirkningene gjennom sine aktiviteter eller på grunn av sine ***forretningsforbindelser***, med beskrivelse av arten av de aktuelle aktivitetene eller forretningsforbindelsene.

d) De ***gjeldende finansielle virkningene*** av foretakets vesentlige risikoer og muligheter på foretakets finansielle stilling, finansielle resultat og kontantstrømmer og de vesentlige risikoene og mulighetene, for hvilke det er en vesentlig risiko for en vesentlig justering i løpet av neste årlige rapporteringsperiode av den balanseførte verdien av eiendeler og forpliktelser som er rapportert i det tilhørende finansregnskapet.

e) De ***forventede finansielle virkningene*** av foretakets vesentlige risikoer og muligheter på foretakets finansielle stilling, finansielle resultat og kontantstrømmer på kort, mellomlang og lang sikt, herunder de tidshorisontene som med rimelighet kan forventes for disse virkningene. Dette skal omfatte hvordan foretaket forventer at dets finansielle stilling, finansielle resultat og kontantstrømmer vil endre seg på kort, mellomlang og lang sikt med tanke på dets strategi for å håndtere risikoer og muligheter, samtidig som det tas hensyn til

i) dets investerings- og avhendingsplaner (for eksempel investeringsutgifter, større ervervelser og avhendinger, felleskontrollerte virksomheter, virksomhetsomstilling, innovasjon, nye forretningsområder og utfasing av eiendeler), herunder planer som foretaket ikke har inngått avtale om, og

ii) dets planlagte finansieringskilder for å gjennomføre sin strategi.

f) Opplysninger om robustheten i foretakets strategi og forretningsmodell når det gjelder dets evne til å håndtere sine vesentlige påvirkninger og risikoer og til å utnytte sine vesentlige muligheter. Foretaket skal offentliggjøre en kvalitativ og eventuelt en kvantitativ analyse av robustheten, herunder hvordan analysen ble gjennomført, og de tidshorisontene som ble anvendt som definert i ESRS 1 (se kapittel 6 i ESRS 1 *Tidshorisonter*). Når foretaket legger fram kvantitative opplysninger, kan det offentliggjøre enkelte beløp eller intervaller.

g) Endringer i vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter sammenlignet med den foregående rapporteringsperioden.

h) Spesifikasjoner av de påvirkningene, risikoene og mulighetene som er omfattet av ESRS-opplysningskrav i motsetning til dem som er omfattet av foretaket ved hjelp av ytterligere enhetsspesifikke opplysninger.

49. Foretaket kan offentliggjøre de beskrivende opplysningene som kreves i henhold til nr. 46 sammen med de opplysningene som gis i henhold til den tilsvarende emnespesifikke ESRS-en, og i så fall skal det fortsatt legge fram en redegjørelse for sine vesentlige ***påvirkninger, risikoer*** og ***muligheter*** sammen med de opplysningene som er utarbeidet i henhold til dette kapittelet i ESRS 2.

4. Håndtering av påvirkninger, risikoer og muligheter

4.1 *Opplysninger om prosessen med vurdering av vesentlighet*

50. I dette kapittelet fastsettes opplysningskrav som gjør det mulig å forstå

a) prosessen for å identifisere vesentlige ***påvirkninger, risikoer*** og ***muligheter*** og

b) de opplysningene som foretaket som følge av sin ***vesentlighetsvurdering*** har tatt med i sin ***bærekraftsrapport***.

Opplysningskrav IRO-1 – Beskrivelse av prosessen for å identifisere og vurdere vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter

51. **Foretaket skal offentliggjøre opplysninger om sin prosess for å identifisere påvirkninger, risikoer og muligheter og for å vurdere hvilke som er vesentlige.**

52. Formålet med dette opplysningskravet er å gi en forståelse av prosessen gjennom hvilken foretaket fastsetter ***påvirkninger, risikoer*** og ***muligheter*** og vurderer deres ***vesentlighet*** som grunnlag for å fastsette opplysningene i sin ***bærekraftsrapport*** (se kapittel 3 i ESRS 1 og de tilhørende anvendelseskravene, der krav og prinsipper fastsettes for prosessen for å identifisere og vurdere vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter basert på prinsippet om dobbel vesentlighet).

53. Foretaket skal offentliggjøre følgende opplysninger:

a) En beskrivelse av metodene og antakelsene som er anvendt i den beskrevne prosessen.

b) En oversikt over prosessen for å identifisere, vurdere, prioritere og overvåke foretakets potensielle og faktiske ***påvirkninger*** på mennesker og miljø, på grunnlag av foretakets prosess for aktsomhetsvurdering, herunder en redegjørelse for hvorvidt og hvordan prosessen

i) fokuserer på spesifikke aktiviteter, forretningsforbindelser, geografiske områder eller andre faktorer som fører til økt risiko for negative påvirkninger,

ii) tar hensyn til de påvirkningene som foretaket er involvert i gjennom egen virksomhet, eller som følge av sine forretningsforbindelser,

iii) omfatter høring av berørte ***interessenter*** for å forstå hvordan de kan bli påvirket, og av eksterne eksperter,

iv) prioriterer negative påvirkninger på grunnlag av deres relative alvorlighetsgrad og sannsynlighet (se avsnitt 3.4 i ESRS 1 *Påvirkningsvesentlighet*) og, dersom det er relevant, positive påvirkninger på deres relative skala, omfang og sannsynlighet, og avgjør hvilke bærekraftsforhold som er vesentlige i forbindelse med rapportering, herunder de kvalitative eller kvantitative tersklene og andre kriterier som anvendes som foreskrevet i ESRS 1 avsnitt 3.4 *Påvirkningens vesentlighet.*

c) En oversikt over den prosessen som brukes til å identifisere, vurdere, prioritere og overvåke ***risikoer*** og ***muligheter*** som har eller kan ha ***finansielle virkninger***. De opplysningene som skal offentliggjøres, skal omfatte

   i) hvordan foretaket har tatt hensyn til sammenhengen mellom sine påvirkninger og avhengigheter og de risikoene og mulighetene som kan oppstå som følge av disse påvirkningene og avhengighetene,

   ii) hvordan foretaket vurderer sannsynligheten, omfanget og arten av virkningene av den identifiserte risikoen og de identifiserte mulighetene (som for eksempel de kvalitative eller kvantitative tersklene og andre kriterier som anvendes som foreskrevet i avsnitt 3.5 i ESRS 1 *Finansiell vesentlighet*),

   iii) hvordan foretaket prioriterer bærekraftsrelaterte risikoer sammenlignet med andre typer risikoer, herunder hvordan det bruker risikovurderingsverktøy.

d) En beskrivelse av beslutningsprosessen og de tilhørende prosedyrene for internkontroll.

e) I hvilket omfang og hvordan prosessen for å identifisere, vurdere og håndtere påvirkninger og risikoer er integrert i foretakets overordnede risikostyringsprosess og anvendes til å vurdere foretakets overordnede risikoprofil og risikostyringsprosesser.

f) I hvilket omfang og hvordan prosessen for å identifisere, vurdere og håndtere muligheter er integrert i foretakets overordnede styringsprosess, dersom det er relevant.

g) De grunnlagsparametrene den anvender (for eksempel datakilder, hvilke tiltak som omfattes, og hvor detaljerte antakelsene er).

h) Hvorvidt og på hvilken måte prosessen har endret seg sammenlignet med foregående rapporteringsperiode, når prosessen ble endret siste gang, og framtidige datoer for revisjon av ***vesentlighetsvurderingen***.

Opplysningskrav IRO-2 – Opplysningskrav i ESRS-standarder som er omfattet av foretakets bærekraftsrapport

54. **Foretaket skal rapportere om de opplysningskravene som er oppfylt i sine bærekraftsrapporter.**

55. Formålet med dette opplysningskravet er å gi en forståelse av opplysningskravene som inngår i foretakets bærekraftsrapport, og av de emnene som er utelatt som ikke vesentlige som følge av ***vesentlighetsvurderingen***.

56. Foretaket skal ta med en liste over de opplysningskravene som ble oppfylt i forbindelse med utarbeidingen av ***bærekraftsrapporten***, etter resultatet av ***vesentlighetsvurderingen*** (se kapittel 3 i ESRS 1), herunder de sidetallene og/eller numrene der de relaterte opplysningene finnes i bærekraftsrapporten. Dette kan presenteres som en innholdsindeks. Foretaket skal også ta med en tabell over alle de datapunktene som stammer fra annen EU-lovgivning i henhold til listen i tillegg B til denne standarden, med angivelse av hvor de kan finnes i bærekraftsrapporten, herunder dem som foretaket har vurdert som ikke vesentlige, og i så fall skal foretaket angi «ikke vesentlig» i tabellen i henhold til nr. 35 i ESRS 1.

57. Dersom foretaket konkluderer med at klimaendringer ikke er vesentlige og derfor utelater alle opplysningskrav i ESRS E1 *Klimaendringer*, skal det legge fram en detaljert redegjørelse for konklusjonene av sin ***vesentlighetsvurdering*** med hensyn til klimaendringer (se ESRS 2 IRO-2 *Opplysningskrav i ESRS-standarder som er omfattet av foretakets bærekraftsrapport*), sammen med en framtidsrettet analyse av de forholdene som kan føre til at foretaket konkluderer med at klimaendringer er vesentlige i framtiden.

58. Dersom foretaket konkluderer med at et annet tema enn klimaendringer ikke er vesentlig og derfor utelater alle opplysningskravene i tilsvarende emnespesifikke ESRS-standarder, kan det gi en kort redegjørelse for konklusjonene av sin ***vesentlighetsvurdering*** for det aktuelle emnet.

59. Foretaket skal redegjøre for hvordan det har bestemt hvilke vesentlige opplysninger som skal offentliggjøres med hensyn til de ***påvirkningene, risikoene*** og ***mulighetene*** som det har vurdert er vesentlige, herunder bruken av terskler og/eller hvordan det har gjennomført kriteriene i avsnitt 3.2 i ESRS 1 *Vesentlige spørsmål og opplysningenes vesentlighet.*

4.2 ***Minstekrav til opplysninger om policyer og tiltak***

60. I dette avsnittet fastsettes ***minstekrav til opplysninger*** som skal tas med når foretaket offentliggjør opplysninger om sine ***policyer*** og ***tiltak*** for å forebygge, begrense og avhjelpe faktiske og potensielle vesentlige ***påvirkninger***, for å håndtere vesentlige ***risikoer*** og/eller for å etterstrebe vesentlige ***muligheter*** (samlet kalt «håndtering av vesentlige ***bærekraftsforhold***»). De skal anvendes sammen med opplysningskravene, herunder anvendelseskravene, i den relevante emnespesifikke og sektorspesifikke ESRS-standarden. De får også anvendelse når foretaket utarbeider enhetsspesifikke opplysninger.

61. De tilsvarende opplysningene skal plasseres sammen med de opplysningene som er foreskrevet i den relevante ESRS-standarden. Når én enkelt ***policy*** eller samme ***tiltak*** omhandler flere sammenkoplede ***bærekraftsforhold***, kan foretaket offentliggjøre de nødvendige opplysningene i sin rapportering under én emnespesifikk ESRS-standard og gi en krysshenvisning til den i sin rapportering under andre emnespesifikke ESRS-standarder.

62. Dersom foretaket ikke kan offentliggjøre de opplysningene om ***policyer*** og ***tiltak*** som kreves i henhold til den relevante ESRS-standarden, ettersom det ikke har vedtatt policyer og/eller tiltak med henvisning til det spesifikke bærekraftsforholdet, skal det opplyse om dette og oppgi årsakene til at det ikke har vedtatt policyer og/eller tiltak. Foretaket kan opplyse om en tidsramme innenfor hvilken det har til hensikt å vedta dem.

Minstekrav til opplysninger – Policyer MDR-P – Policyer vedtatt for å håndtere vesentlige bærekraftsforhold

63. Foretaket skal anvende de ***minstekravene til opplysninger*** som angis i denne bestemmelsen når det offentliggjør opplysninger om de ***policyene*** det har innført med hensyn til hvert ***bærekraftsforhold***, som er identifisert som vesentlig.

64. Formålet med dette ***minstekravet til opplysninger*** er å gi en forståelse av ***policyene*** som foretaket har innført for å forebygge, begrense og avhjelpe faktiske og potensielle ***påvirkninger***, for å håndtere ***risikoer*** og for å utnytte ***muligheter***.

65. Foretaket skal offentliggjøre opplysninger om ***policyer*** som er vedtatt for å håndtere vesentlige ***bærekraftsforhold***. De opplysningene som skal offentliggjøres, skal inneholde følgende:

    a) En beskrivelse av det sentrale innholdet i ***policyen***, herunder dens generelle mål og hvilke vesentlige ***påvirkninger, risikoer*** eller ***muligheter*** policyen er koplet til, samt overvåkingsprosessen.

    b) En beskrivelse av policyens scope, eller av dens unntak, med hensyn til aktiviteter, oppstrøms og nedstrøms ***verdikjede***, geografi og, dersom det er relevant, grupper av berørte ***interessenter.***

    c) Det høyeste nivået i foretakets organisasjon som er ansvarlig for gjennomføringen av policyen.

    d) Dersom det er relevant, en henvisning til de tredjepartsstandardene eller -initiativene som foretaket forplikter seg til å overholde i forbindelse med gjennomføringen av policyen.

    e) Dersom det er relevant, en beskrivelse av hvordan foretaket tar hensyn til de viktigste ***interessentenes*** interesser i forbindelse med fastsettelsen av policyen.

    f) Dersom det er relevant, hvorvidt og på hvilken måte foretaket stiller policyen til rådighet for potensielt berørte interessenter, og for berørte interessenter som skal hjelpe til med å gjennomføre den.

Minstekrav til opplysninger – Tiltak MDR-A – Tiltak og ressurser i forbindelse med vesentlige bærekraftsforhold

66. Foretaket skal anvende kravene til innhold i opplysninger i henhold til denne bestemmelsen når det beskriver gjennom hvilke ***tiltak*** det håndterer hvert vesentlig **bærekraftsforhold**, herunder handlingsplaner og ressurser som er tildelt og/eller planlagt.

67. Formålet med dette minstekravet til opplysninger er å gi en forståelse av de viktigste tiltakene som er truffet og/eller planlagt for å forebygge, begrense og avhjelpe faktiske og potensielle påvirkninger, og for å håndtere risikoer og muligheter, og dersom det er relevant, for å oppfylle beslektede policyers formål og mål.

68. Dersom gjennomføringen av en ***policy*** krever ***tiltak***, eller en omfattende handlingsplan, for å oppfylle formålene, samt dersom tiltak gjennomføres uten en særskilt policy, skal foretaket offentliggjøre følgende opplysninger:

    a) Listen over de viktigste tiltakene som er truffet i rapporteringsåret, og som er planlagt for framtiden, deres forventede resultater og, dersom det er relevant, hvordan gjennomføringen av dem bidrar til å oppfylle policyens formål og ***mål***.

    b) Omfanget av de viktigste tiltakene (det vil si hva de dekker i form av aktiviteter, oppstrøms og nedstrøms ***verdikjede***, geografi og, dersom det er relevant, grupper av berørte ***interessenter***).

    c) De tidshorisontene innenfor hvilke foretaket har til hensikt å gjennomføre hvert av de viktigste tiltakene.

    d) Dersom det er relevant, de viktigste tiltakene som er truffet (sammen med resultater) for å sikre og samarbeide om eller støtte tilveiebringelsen av ***rettsmidler*** for dem som lider skade som følge av faktiske vesentlige påvirkninger.

    e) Dersom det er relevant, kvantitative og kvalitative opplysninger om framskrittene med de tiltakene eller handlingsplanene som er offentliggjort i tidligere perioder.

69. Dersom gjennomføringen av en handlingsplan krever betydelige driftsutgifter (OpEx) og/eller investeringsutgifter (CapEx), skal foretaket

    a) beskrive typen av aktuelle og framtidige finansielle og andre ressurser som er avsatt til handlingsplanen, herunder, dersom det er relevant, de relevante vilkårene for bærekraftige finansieringsinstrumenter som grønne obligasjoner, sosiale obligasjoner og grønne lån, miljømessige eller sosiale mål, og hvorvidt evnen til å gjennomføre tiltakene eller handlingsplanen avhenger av spesifikke forutsetninger, som for eksempel tildeling av økonomisk støtte eller offentlig politikk og markedsutvikling,

    b) angi størrelsen på de gjeldende finansielle ressursene og forklare hvordan de henger sammen med de mest relevante beløpene som er anført i finansregnskapet, og

    c) angi størrelsen på framtidige finansielle ressurser.

5. Måleindikatorer og mål

70. I dette kapittelet fastsettes ***minstekrav til opplysninger*** som skal tas med når foretaket offentliggjør opplysninger om sine ***måleindikatorer*** og ***mål*** med hensyn til hvert vesentlig bærekraftsforhold. De skal anvendes sammen med opplysningskravene, herunder anvendelseskravene, i den relevante emnespesifikke ESRS-standarden. De får også anvendelse når foretaket utarbeider enhetsspesifikke opplysninger.

71. De tilsvarende opplysningene skal plasseres sammen med de opplysningene som er foreskrevet i den emnespesifikke ESRS-standarden.

72. Dersom foretaket ikke kan offentliggjøre de opplysningene om ***mål*** som kreves i henhold til den relevante emnespesifikke ESRS-standarden, ettersom det ikke har fastsatt mål med henvisning til det spesifikke aktuelle bærekraftsforholdet, skal det opplyse om dette og oppgi årsakene til at det ikke har vedtatt mål. Foretaket kan opplyse om en tidsramme innenfor hvilken det har til hensikt å vedta dem.

Minstekrav til opplysninger – Måleindikatorer MDR-M – Måleindikatorer i forbindelse med vesentlige bærekraftsforhold

73. Foretaket skal anvende kravene til innhold i opplysninger i henhold til denne bestemmelsen når det offentliggjør de ***måle-indikatorene*** det har innført med hensyn til hvert vesentlig ***bærekraftsforhold***.

74. Formålet med dette ***minstekravet til opplysninger*** er å gi en forståelse av de ***måleindikatorene*** som foretaket anvender for å følge opp effektiviteten av sine ***tiltak*** for å håndtere vesentlige ***bærekraftsforhold***.

75. Foretaket skal offentliggjøre opplysninger om alle ***måleindikatorer*** som det anvender for å evaluere resultater og effektivitet, med hensyn til en vesentlig ***påvirkning, risiko*** eller ***mulighet.***

76. ***Måleindikatorer*** skal omfatte de måleindikatorene som er definert i ESRS-standardene, samt måleindikatorene som er identifisert på enhetsspesifikt grunnlag, uansett om de er tatt fra andre kilder eller er utviklet av foretaket selv.

77. For hver ***måleindikator*** skal foretaket

    a) offentliggjøre de metodene og de vesentlige antakelsene som ligger bak måleindikatoren, herunder begrensningene for de metodene som brukes,

    b) opplyse om en måleindikators måling er validert av et annet eksternt organ enn det som er ansvarlig for kvalitetssikringen, og i så fall hvilket organ,

    c) merke og definere måleindikatoren med meningsfulle, klare og presise navn og beskrivelser,

    d) når valuta er angitt som måleenhet, anvende den valutaen som dets finansregnskap presenteres i.

Minstekrav til opplysninger – Mål MDR-T – Oppfølging av effektiviteten av policyer og tiltak gjennom mål

78. Foretaket skal anvende kravene til innhold i opplysninger i henhold til denne bestemmelsen når det offentliggjør opplysninger om de ***målene*** det har fastsatt med hensyn til hvert vesentlig ***bærekraftsforhold.***

79. Formålet med dette ***minstekravet til opplysninger*** er å gi en forståelse av følgende for hvert vesentlig ***bærekraftsforhold***:

    a) Hvorvidt og på hvilken måte foretaket følger opp effektiviteten av sine ***tiltak*** for å håndtere vesentlige ***påvirkninger, risikoer*** og ***muligheter***, herunder de ***måleindikatorene*** det anvender for å gjøre det.

    b) Målbare tidsbestemte resultatorienterte ***mål*** som er fastsatt av foretaket for å oppfylle ***policyens*** formål, definert som forventede resultater for mennesker, miljøet eller foretaket med hensyn til vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter.

    c) De samlede framskrittene mot de vedtatte målene over tid.

    d) Dersom foretaket ikke har fastsatt målbare, tidsbestemte og resultatorienterte mål, hvorvidt og på hvilken måte det likevel følger opp effektiviteten av sine tiltak for å håndtere vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter, samt måler framskrittene med hensyn til å oppfylle ***policyens*** formål

    e) Hvorvidt og på hvilken måte ***interessenter*** har vært involvert i fastsettelsen av mål for hvert vesentlig bærekraftsforhold.

80. Foretaket skal offentliggjøre de målbare, resultatorienterte og tidsbestemte ***målene*** for vesentlige ***bærekraftsforhold*** som det har fastsatt for å vurdere framskrittene. For hvert mål skal de opplysningene som skal offentliggjøres, inneholde følgende:

    a) En beskrivelse av forholdet mellom målet og ***policyens*** formål.

    b) Det definerte målnivået som skal oppnås, herunder, dersom det er relevant, hvorvidt målet er absolutt eller relativt og i hvilken enhet det måles.

    c) Målets omfang, herunder foretakets aktiviteter og/eller dets oppstrøms og/eller nedstrøms ***verdikjede***, dersom det er relevant, og geografiske grenser.

d) Referanseverdien og basisåret som framskrittene måles fra.

e) Perioden som målet gjelder for, og, dersom det er relevant, eventuelle milepæler eller delmål.

f) De metodene og de vesentlige antakelsene som er anvendt for å definere mål, herunder, dersom det er relevant, det valgte ***scenarioet***, datakilder, tilpasning til politiske mål på nasjonalt plan, unionsplan eller internasjonalt plan, og hvordan målene tar hensyn til den bredere sammenhengen med bærekraftig utvikling og/eller den lokale situasjonen der påvirkninger finner sted.

g) Hvorvidt foretakets mål knyttet til miljøspørsmål bygger på entydige vitenskapelige bevis.

h) Hvorvidt og på hvilken måte ***interessenter*** har vært involvert i fastsettelsen av et mål for hvert vesentlig bærekraftsforhold.

i) Eventuelle endringer av mål og tilsvarende ***måleindikatorer*** eller underliggende målemetoder, vesentlige antakelser, begrensninger, kilder og prosesser for å samle inn opplysninger som er vedtatt innenfor den definerte tidshorisonten. Dette omfatter en redegjørelse for begrunnelsen for disse endringene og deres innvirkning på sammenlignbarhet (se Opplysningskrav BP-2 *Opplysninger i forbindelse med særlige omstendigheter i denne standarden*).

j) Resultatene i forhold til de offentliggjorte målene, herunder opplysninger om hvordan målet overvåkes og revideres, og om måleindikatorene som anvendes, hvorvidt framskrittene er i tråd med det som opprinnelig var planlagt, og en analyse av utviklingstrekk eller vesentlige endringer i foretakets resultater mot å nå målet.

81. Dersom foretaket ikke har fastsatt noen målbare, resultatorienterte ***mål***,

a) kan det opplyse om slike mål vil bli fastsatt og innenfor hvilken tidsramme, eller om årsakene til at foretaket ikke planlegger å fastsette slike mål,

b) skal det opplyse om det likevel følger opp effektiviteten av sine ***policyer*** og ***tiltak*** med hensyn til den vesentlige bærekraftsrelaterte ***påvirkningen, risikoen*** og ***muligheten***, og i så fall

i) eventuelle prosesser som det anvender for å gjøre dette,

ii) det definerte ambisjonsnivået som skal oppnås, og eventuelle kvalitative eller kvantitative indikatorer som det anvender for å evaluere framskritt, herunder den basisperioden som framskrittene måles fra.

———

Tillegg A

Anvendelseskrav (AR)

Dette tillegget er en integrert del av ESRS 2 og har samme gyldighet som andre deler av standarden.

1. **Grunnlag for utarbeidingen**

Opplysningskrav BP-1 – Generelt grunnlag for utarbeiding av bærekraftsrapporter

AR 1. Når foretaket beskriver i hvilken grad ***bærekraftsrapporten*** omfatter foretakets oppstrøms og nedstrøms ***verdikjede*** (se avsnitt 5.1 i ESRS 1 *Rapporterende foretak og verdikjede*), kan foretaket skjelne mellom

a) i hvilket omfang dets ***vesentlighetsvurdering*** av ***påvirkninger, risikoer*** og ***muligheter*** strekker seg til dets oppstrøms og nedstrøms verdikjede,

b) i hvilket omfang dets ***policyer, tiltak*** og ***mål*** strekker seg til dets verdikjede, og

c) i hvilket omfang det omfatter opplysninger om oppstrøms og nedstrøms verdikjede når det offentliggjør opplysninger om ***måleindikatorer***.

Opplysningskrav BP-2 – Opplysninger i forbindelse med særlige omstendigheter

AR 2. Foretaket kan opplyse om det baserer seg på europeiske standarder som er godkjent av det europeiske standardiseringssystemet (ISO/IEC eller CEN/CENELEC-standarder), samt i hvilket omfang opplysninger og prosesser som brukes til bærekraftsrapportering, er blitt verifisert av et eksternt kvalitetssikringsorgan som har slått fast at de er i samsvar med den tilsvarende ISO/IEC- eller CEN/CENELEC-standarden.

2. **Styring**

Opplysningskrav GOV-1 – Administrasjons-, ledelses- og kontrollorganenes rolle

AR 3. Når foretaket beskriver hvilke roller og hvilket ansvar ***administrasjons-*****, ledelses- og kontrollorganene** har med hensyn til ***bærekraftsforhold***, kan det spesifisere følgende:

a) De aspektene av bærekraft som foretaket fører tilsyn med når det gjelder de miljømessige, sosiale og styringsmessige spørsmålene, herunder

i) enhver vurdering av og endringer av bærekraftsrelaterte aspekter av foretakets strategi og ***forretningsmodell***,

ii) identifisering og vurdering av vesentlige ***risikoer, muligheter*** og ***påvirkninger,***

iii) beslektede ***policyer*** og ***mål***, handlingsplaner og øremerkede ressurser, og

iv) bærekraftsrapportering.

b) Den formen som dette tilsynet har for hvert av de ovennevnte aspektene, det vil si informasjon, høring eller beslutningstaking.

c) På hvilken måte et slikt tilsyn organiseres og formaliseres, det vil si gjennom hvilke prosesser administrasjons-, ledelses- og kontrollorganene engasjerer seg i disse aspektene av bærekraft.

AR 4. I beskrivelsen av foretakets styringsstruktur når det gjelder ***bærekraftsforhold***, kan en beskrivelse av den komplekse styringsstrukturen suppleres med en presentasjon i form av et diagram.

AR 5. Beskrivelsen av ekspertisenivået eller tilgangen til ekspertise i ***administrasjons-, ledelses- og kontrollorganene*** kan underbygges ved å vise sammensetningen av organene, herunder medlemmer som disse organene er avhengige av for å få ekspertise til å føre tilsyn med ***bærekraftsforhold***, og hvordan de som organ utnytter denne ekspertisen. I beskrivelsen skal foretaket ta hensyn til hvordan ekspertisen og kompetansen er relevant for foretakets vesentlige ***påvirkninger, risikoer*** og ***muligheter***, og hvorvidt organene og/eller dets medlemmer har tilgang til andre kilder til ekspertise, som for eksempel særskilte eksperter og ***opplæring*** og andre utdanningstiltak for å oppdatere og utvikle bærekraftsrelatert kompetanse i disse organene.

Opplysningskrav GOV-2 – Opplysninger som gis til foretakets administrasjons-, ledelses- og kontrollorganer, og bærekraftsforhold som behandles av disse organene

AR 6. Avhengig av foretakets struktur kan ***administrasjons***-, ***ledelses- og kontrollorganene*** fokusere på overordnede ***mål***, mens ledelsen fokuserer på de mer detaljerte målene. I så fall kan foretaket offentliggjøre opplysninger om hvordan styringsorganene sikrer at det finnes en hensiktsmessig ordning for overvåking av resultater.

Opplysningskrav GOV-3 – Integrering av bærekraftsrelaterte resultater i insentivordninger

AR 7. For børsnoterte foretak bør dette opplysningskravet være i samsvar med godtgjøringsrapporten i artikkel 9a og 9b i direktiv 2007/36/EF om utøvelse av visse rettigheter for aksjeeiere i børsnoterte selskaper. Med forbehold for bestemmelsene i nr. 119, 120 og 122 i ESRS 1 kan et børsnotert foretak henvise til sin godtgjøringsrapport.

Opplysningskrav GOV-4 – Erklæring om aktsomhetsvurdering

AR 8. Den kartleggingen som kreves i henhold til nr. 30, kan presenteres i form av en tabell (se eksempel nedenfor) med krysshenvisninger mellom de sentrale elementene i aktsomhetsvurderingen, som gjelder påvirkninger på både mennesker og miljø, til de relevante opplysningene i foretakets ***bærekraftsrapport***, se nedenfor.

AR 9. Foretaket kan ta med flere kolonner i tabellen nedenfor for tydelig å angi de opplysningene som gjelder påvirkninger på mennesker og/eller miljøet, ettersom mer enn én offentliggjøring i noen tilfeller kan gi opplysninger om samme trinn i aktsomhetsvurderingen.

AR 10. De viktigste henvisningene i de internasjonale instrumentene i FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter og OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper til de sentrale elementene i prosessen for aktsomhetsvurdering er oppført i kapittel 4 i ESRS 1.

SENTRALE ELEMENTER I AKTSOMHETSVURDERINGEN	NUMRE I BÆREKRAFTSRAPPORTEN
a) **Innarbeiding av aktsomhetsvurdering i styring, strategi og forretningsmodell**	
b) **Samarbeid med berørte interessenter i alle viktige trinn i aktsomhetsvurderingen**	
c) **Identifisering og vurdering av negative påvirkninger**	
d) **Iverksetting av tiltak for å håndtere disse negative påvirkningene**	
e) **Oppfølging av denne innsatsens effektivitet og kommunikasjon**	

Opplysningskrav GOV-5 – Risikostyring og internkontroll med bærekraftsrapportering

AR 11. Dette opplysningskravet fokuserer utelukkende på internkontrollprosessene i forbindelse med prosessen for bærekraftsrapportering. Foretaket kan ta hensyn til risikoer slik som opplysningenes fullstendighet og integritet, nøyaktigheten av estimeringsresultatene, tilgangen til opplysninger om oppstrøms og nedstrøms ***verdikjede*** og tidspunktet for tilgangen til opplysningene.

3. Strategi

Opplysningskrav SBM-1 – Strategi, forretningsmodell og verdikjede

AR 12. For å gi de opplysningene om sektorer som kreves i henhold til nr. 40, skal foretaket kartlegge sine vesentlige aktiviteter utfra ESRS-sektorene. Dersom det ikke finnes en kode for en undersektor, skal teksten «Andre» benyttes.

AR 13. Med henblikk på offentliggjøring av de opplysningene som kreves i nr. 40, er en gruppe produkter og/eller tjenester som tilbys, en gruppe markeder og/eller kundegrupper som betjenes, eller en ESRS-sektor, av betydning for foretaket dersom den oppfyller et av eller begge følgende kriterier:

a) Den utgjør mer enn ti prosent av foretakets inntekter.

b) Den er knyttet til vesentlige faktiske påvirkninger eller vesentlige potensielle negative påvirkninger av foretaket.

AR 14. Når foretaket utarbeider offentliggjøringen av opplysninger om sin ***forretningsmodell*** og ***verdikjede***, skal det ta hensyn til

a) sine viktigste aktiviteter, ressurser, distribusjonskanaler og kundesegmenter,

b) sine viktigste ***forretningsforbindelser*** og deres viktigste egenskaper, herunder forbindelser med kunder og ***leverandører***,

c) kostnadsstrukturen og inntektene for sine forretningssegmenter, i samsvar med IFRS 8-opplysningskravene i finansregnskapet, dersom det er relevant,

d) de potensielle ***påvirkningene, risikoene*** og ***mulighetene*** i sin eller sine vesentlige sektorer og deres mulige forbindelser til egen ***forretningsmodell*** eller ***verdikjede.***

AR 15. Bakgrunnsopplysninger kan være særlig relevante for brukere av foretakets bærekraftsrapport for å forstå i hvilken grad de offentliggjorte opplysningene omfatter opplysninger om oppstrøms og nedstrøms ***verdikjede***. Beskrivelsen av hovedtrekkene ved dets oppstrøms og nedstrøms verdikjede og eventuelt identifiseringen av sentrale verdikjeder bør gjøre det lettere å forstå hvordan foretaket anvender kravene i kapittel 5 i ESRS 1 og den ***vesentlighetsvurderingen*** som foretaket foretar i tråd med kapittel 3 i ESRS 1. Beskrivelsen kan gi en oversikt på høyt nivå over de viktigste egenskapene ved enheter i oppstrøms og nedstrøms verdikjede, med angivelse av deres relative bidrag til foretakets resultater og stilling, samt en redegjørelse for hvordan de bidrar til foretakets verdiskaping.

Opplysningskrav SBM-2 – Interessenters interesser og synspunkter

AR 16. De synspunktene og interessene fra ***interessenter*** som uttrykkes som en del av foretakets samarbeid med interessenter gjennom dets prosess for aktsomhetsvurdering, kan være relevante for et eller flere aspekter av foretakets strategi eller forretningsmodell. De kan derfor påvirke foretakets beslutninger om strategiens eller forretningsmodellens framtidige retning.

Opplysningskrav SBM-3 – Vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter og deres samspill med strategi og forretningsmodell

AR 17. Når foretaket beskriver hvor i oppstrøms og nedstrøms ***verdikjede*** vesentlige ***påvirkninger, risikoer*** og ***muligheter*** er konsentrert, skal det ta hensyn til geografiske områder, anlegg eller typer av eiendeler, innsatsmaterialer, produkter og distribusjonskanaler.

AR 18. Offentliggjøringen av disse opplysningene kan uttrykkes som én enkelt ***påvirkning***, ***risiko*** eller ***mulighet***, eller ved å samle grupper av vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter, når dette gir mer relevante opplysninger og ikke skjuler vesentlige opplysninger.

4. Håndtering av påvirkninger, risikoer og muligheter

Opplysningskrav IRO-2 – Opplysningskrav i ESRS-standarder som er omfattet av foretakets bærekraftsrapport

AR 19. Uansett grunnene for presentasjonen av de opplysningene om ***bærekraftsforhold*** som inngår i kapittel 8 i ESRS 1 *Bærekraftsrapportens struktur*, kan foretaket offentliggjøre listen over de opplysningskravene som ble oppfylt i forbindelse med utarbeidingen av ***bærekraftsrapporten*** (se nr. 54) i den generelle informasjonsdelen eller i andre deler av bærekraftsrapporten, alt etter hva som er hensiktsmessig. Foretaket kan anvende en innholdsindeks, det vil si en liste i tabellform over de opplysningskravene som inngår i bærekraftsrapporten, med angivelse av hvor de finnes (side/nummer).

Minstekrav til opplysninger – Policyer MDR-P – Policyer vedtatt for å håndtere vesentlige bærekraftsforhold

AR 20. På grunn av den gjensidige avhengigheten mellom påvirkninger på mennesker og miljøet, ***risikoer*** og ***muligheter***, kan én enkelt ***policy*** få anvendelse på flere vesentlige ***bærekraftsforhold***, herunder spørsmål som behandles av mer enn én emnespesifikk ESRS-standard. Dersom for eksempel én enkelt policy omfatter både et miljøspørsmål og et sosialt spørsmål, kan foretaket rapportere om policyen i miljøavsnittet i sin ***bærekraftsrapport***. I dette tilfellet bør det i det sosiale avsnittet tas med en krysshenvisning til det miljøavsnittet der policyen rapporteres. På samme måte kan en policy rapporteres i det sosiale avsnittet med en krysshenvisning til miljøavsnittet.

AR 21. I beskrivelsen av ***policyens*** scope kan det forklares hvilke aktiviteter og/eller segmenter i foretakets egen virksomhet eller oppstrøms og nedstrøms ***verdikjede*** den gjelder for. I beskrivelsen kan det også gis forklaringer på ytterligere grenser som er relevante for det spesifikke emnet eller foretakets omstendigheter, som kan omfatte geografi, livssykluser osv. I visse tilfeller, for eksempel dersom policyen ikke dekker hele verdikjeden, kan foretaket gi klare opplysninger om hvor stor del av verdikjeden som policyen omfatter.

Minstekrav til opplysninger – Tiltak MDR-A – Tiltak og ressurser i forbindelse med vesentlige bærekraftsforhold

AR 22. De viktigste ***tiltakene*** i forbindelse med dette ***minstekravet til opplysninger*** er de tiltakene som i vesentlig grad bidrar til å nå foretakets mål med hensyn til håndtering av vesentlige ***påvirkninger, risikoer*** og ***muligheter***. Av hensyn til forståelsen kan de viktigste tiltakene samles dersom det er relevant.

AR 23. Opplysninger om tildeling av ressurser kan presenteres i form av en tabell og deles opp i investerings- og driftsutgifter, og over de relevante tidshorisontene, og mellom ressurser anvendt i inneværende rapporteringsår og den planlagte tildelingen av ressurser over bestemte tidshorisonter.

5. Måleindikatorer og mål

Minstekrav til opplysninger – Mål MDR-T – Oppfølging av effektiviteten av policyer og tiltak gjennom mål

AR 24. Ved offentliggjøring av ***mål*** for forebygging eller begrensning av miljøvirkninger skal foretaket prioritere mål for reduksjon av miljøvirkninger i absolutte tall snarere enn i relative tall. Når målene behandler forebygging eller begrensning av sosiale påvirkninger, kan de spesifiseres med hensyn til virkningen på menneskerettigheter, velferd eller positive resultater for berørte ***interessenter***.

AR 25. Opplysninger om de framskrittene som er gjort med hensyn til å nå ***målene,*** kan presenteres i en omfattende tabell, herunder opplysninger om referanseverdi og målverdi, milepæler og oppnådde resultater i tidligere perioder.

AR 26. Dersom foretaket beskriver framskrittene mot å nå målene med en ***policy*** og det ikke finnes et målbart mål, kan det angi en referanseverdi som framskrittene sammenlignes med. Foretaket kan for eksempel vurdere en økning av ***lønningene*** med en viss prosentdel for dem som ikke har en tilstrekkelig lønn, eller det kan vurdere kvaliteten på sine forbindelser til lokalsamfunn på grunnlag av den andelen av spørsmål som lokalsamfunnene har tatt opp, og som er blitt løst til deres tilfredshet. Referanseverdien og vurderingen av framskrittene skal være knyttet til ***påvirkningene, risikoene*** og ***mulighetene*** som ligger til grunn for ***vesentligheten*** av det spørsmålet som behandles i policyen.

———

Tillegg B

Liste over datapunkter i overgripende og emnespesifikke standarder som stammer fra annen EU-lovgivning

Dette tillegget er en integrert del av ESRS 2. I tabellen nedenfor vises de datapunktene i ESRS 2 og den emnespesifikke ESRS-standarden som stammer fra annen EU-lovgivning.

Opplysningskrav og tilhørende datapunkt	Henvisning til offentliggjøringsforordningen (SFDR)([1])	Henvisning til pilar 3([2])	Henvisning til forordningen om referanseverdier([3])	EU Henvisning til klimaforordningen([4])
ESRS 2 GOV-1 Kjønnsfordeling i styret, nr. 21 bokstav d)	Indikator nr. 13 i tabell 1 i vedlegg 1		Vedlegg II til delegert kommisjonsforordning (EU) 2020/1816([5])	
ESRS 2 GOV-1 Prosentdel av styremedlemmer som er uavhengige, nr. 21 bokstav e)			Vedlegg II til delegert forordning (EU) 2020/1816	
ESRS 2 GOV-4 Erklæring om aktsomhetsvurdering, nr. 30	Indikator nr. 10 i tabell 3 i vedlegg 1			
ESRS 2 SBM-1 Deltakelse i aktiviteter knyttet til fossilt brensel, nr. 40 bokstav d) i)	Indikator nr. 4 i tabell 1 i vedlegg 1	Artikkel 449a i forordning (EU) nr. 575/2013 Kommisjonens gjennomføringsforordning (EU) 2022/2453([6]), tabell 1: Kvalitative opplysninger om miljørisiko og tabell 2: Kvalitative opplysninger om sosial risiko	Vedlegg II til delegert forordning (EU) 2020/1816	
ESRS 2 SBM-1 Deltakelse i aktiviteter knyttet til kjemisk produksjon, nr. 40 bokstav d) ii)	Indikator nr. 9 i tabell 2 i vedlegg 1		Vedlegg II til delegert forordning (EU) 2020/1816	
ESRS 2 SBM-1 Deltakelse i aktiviteter knyttet til kontroversielle våpen, nr. 40 bokstav d) iii)	Indikator nr. 14 i tabell 1 i vedlegg 1		Artikkel 12 nr. 1 i delegert forordning (EU) 2020/1818([7]), vedlegg II til delegert forordning (EU) 2020/1816	

Opplysningskrav og tilhørende datapunkt	Henvisning til offentliggjøringsforordningen (SFDR)([1])	Henvisning til pilar 3([2])	Henvisning til forordningen om referanseverdier([3])	EU Henvisning til klimaforordningen([4])
ESRS 2 SBM-1 Deltakelse i aktiviteter knyttet til dyrking og produksjon av tobakk, nr. 40 bokstav d) iv)			Artikkel 12 nr. 1 i delegert forordning (EU) 2020/1818, vedlegg II til delegert forordning (EU) 2020/1816	
ESRS E1-1 Omstillingsplan for å oppnå klimanøytralitet innen 2050, nr. 14				Artikkel 2 nr. 1 i forordning (EU) 2021/1119
ESRS E1-1 Foretak utelukket fra EU-referanseverdier for tilpasning til Parisavtalen, nr. 16 bokstav g)		Artikkel 449a Forordning (EU) nr. 575/2013, Kommisjonens gjennomføringsforordning (EU) 2022/2453, mal 1: Bankportefølje – Overgangsrisiko i forbindelse med klimaendringer: Eksponeringers kredittkvalitet etter sektor, utslipp og gjenværende løpetid	Artikkel 12 nr. 1 bokstav d)–g) og artikkel 12 nr. 2 i delegert forordning (EU) 2020/1818	
ESRS E1-4 Mål for reduksjon av klimagassutslipp, nr. 34	Indikator nr. 4 i tabell 2 i vedlegg 1	Artikkel 449a Forordning (EU) nr. 575/2013, Kommisjonens gjennomføringsforordning (EU) 2022/2453, mal 3: Bankportefølje – Overgangsrisiko i forbindelse med klimaendringer: Tilpasningsindikatorer	Artikkel 6 i delegert forordning (EU) 2020/1818	
ESRS E1-5 Energiforbruk fra fossile kilder oppdelt etter kilder (bare sektorer med høy klimapåvirkning), nr. 38	Indikator nr. 5 i tabell 1 og indikator nr. 5 i tabell 2 i vedlegg 1			

Opplysningskrav og tilhørende datapunkt	Henvisning til offentliggjøringsforordningen (SFDR)([1])	Henvisning til pilar 3([2])	Henvisning til forordningen om referanseverdier([3])	EU Henvisning til klimaforordningen([4])
ESRS E1-5 Energiforbruk og energimiks, nr. 37	Indikator nr. 5 i tabell 1 i vedlegg 1			
ESRS E1-5 Energiintensitet i forbindelse med aktiviteter i sektorer med høy klimapåvirkning, nr. 40–43	Indikator nr. 6 i tabell 1 i vedlegg 1			
ESRS E1-6 Brutto klimagassutslipp innenfor scope 1, 2, 3 og samlede klimagassutslipp, nr. 44	Indikator nr. 1 og 2 i tabell 1 i vedlegg 1	Artikkel 449a, forordning (EU) nr. 575/2013, Kommisjonens gjennomføringsforordning (EU) 2022/2453, mal 1: Bankportefølje – Overgangsrisiko i forbindelse med klimaendringer: Eksponeringers kredittkvalitet etter sektor, utslipp og gjenværende løpetid	Artikkel 5 nr. 1, artikkel 6 og artikkel 8 nr. 1 i delegert forordning (EU) 2020/1818	
ESRS E1-6 Brutto utslippsintensitet for klimagassutslipp, nr. 53–55	Indikator nr. 3 i tabell 1 i vedlegg 1	Artikkel 449a, forordning (EU) nr. 575/2013, Kommisjonens gjennomføringsforordning (EU) 2022/2453, mal 3: Bankportefølje – Overgangsrisiko i forbindelse med klimaendringer: Tilpasningsindikatorer	Artikkel 8 nr. 1 i delegert forordning (EU) 2020/1818	
ESRS E1-7 Fjerning av klimagasser og klimakvoter, nr. 56				Artikkel 2 nr. 1 i forordning (EU) 2021/1119
ESRS E1-9 Referanseporteføljens eksponering mot klimarelaterte fysiske risikoer, nr. 66			Vedlegg II til delegert forordning (EU) 2020/1818, vedlegg II til delegert forordning (EU) 2020/1816	

Opplysningskrav og tilhørende datapunkt	Henvisning til offentliggjøringsforordningen (SFDR)([1])	Henvisning til pilar 3([2])	Henvisning til forordningen om referanseverdier([3])	EU Henvisning til klimaforordningen([4])
ESRS E1-9 Oppdeling av pengebeløp etter akutt og kronisk fysisk risiko, nr. 66 bokstav a) ESRS E1-9 Plassering av vesentlige eiendeler som er utsatt for vesentlig fysisk risiko, nr. 66 bokstav c).		Artikkel 449a i forordning (EU) nr. 575/2013, Kommisjonens gjennomføringsforordning (EU) 2022/2453, nr. 46 og 47, mal 5: Bankportefølje – Fysisk risiko i forbindelse med klimaendringer: Eksponeringer utsatt for fysisk risiko.		
ESRS E1-9 Oppdeling av den balanseførte verdien på dets faste eiendom etter energieffektivitetsklasser, nr. 67 bokstav c).		Artikkel 449a i forordning (EU) nr. 575/2013, Kommisjonens gjennomføringsforordning (EU) 2022/2453, nr. 34, mal 2: Bankportefølje – Overgangsrisiko i forbindelse med klimaendringer: Lån med sikkerhet i fast eiendom – Sikkerhetens energieffektivitet		
ESRS E1-9 Porteføljens grad av eksponering mot klimarelaterte muligheter, nr. 69			Vedlegg II til delegert forordning (EU) 2020/1818	
ESRS E2-4 Mengden av hvert forurensende stoff som er oppført i vedlegg II til E-PRTR-forordningen (europeisk register over utslipp og overføring av forurensende stoffer), som slippes ut i luft, vann og jord, nr. 28	Indikator nr. 8 i tabell 1 i vedlegg 1, indikator nr. 2 i tabell 2 i vedlegg 1, indikator nr. 1 i tabell 2 i vedlegg 1, indikator nr. 3 i tabell 2 i vedlegg 1			

Opplysningskrav og tilhørende datapunkt	Henvisning til offentliggjøringsforordningen (SFDR)([1])	Henvisning til pilar 3([2])	Henvisning til forordningen om referanseverdier([3])	EU Henvisning til klimaforordningen([4])
ESRS E3-1 Vann og marine ressurser, nr. 9	Indikator nr. 7 i tabell 2 i vedlegg 1			
ESRS E3-1 Særskilt policy, nr. 13	Indikator nr. 8 i tabell 2 i vedlegg 1			
ESRS E3-1 Bærekraftige havområder, nr. 14	Indikator nr. 12 i tabell 2 i vedlegg 1			
ESRS E3-4 Samlet mengde vann som gjenvinnes og brukes om igjen, nr. 28 bokstav c)	Indikator nr. 6.2 i tabell 2 i vedlegg 1			
ESRS E3-4 Samlet vannforbruk i m^3 per nettoinntekt av egen virksomhet, nr. 29	Indikator nr. 6.1 i tabell 2 i vedlegg 1			
ESRS 2-SBM 3 – E4, nr. 16 bokstav a) i)	Indikator nr. 7 i tabell 1 i vedlegg 1			
ESRS 2-SBM 3 – E4, nr. 16 bokstav b)	Indikator nr. 10 i tabell 2 i vedlegg 1			
ESRS 2-SBM 3 – E4, nr. 16 bokstav c)	Indikator nr. 14 i tabell 2 i vedlegg 1			
ESRS E4-2 Bærekraftig areal-/landbrukspraksis eller -policy, nr. 24 bokstav b)	Indikator nr. 11 i tabell 2 i vedlegg 1			
ESRS E4-2 Bærekraftige metoder eller policyer for havområder, nr. 24 bokstav c)	Indikator nr. 12 i tabell 2 i vedlegg 1			
ESRS E4-2 Policyer for å håndtere avskoging, nr. 24 bokstav d)	Indikator nr. 15 i tabell 2 i vedlegg 1			

Opplysningskrav og tilhørende datapunkt	Henvisning til offentliggjøringsforordningen (SFDR)([1])	Henvisning til pilar 3([2])	Henvisning til forordningen om referanseverdier([3])	EU Henvisning til klimaforordningen([4])
ESRS E5-5 Ikke-gjenvunnet avfall, nr. 37 bokstav d)	Indikator nr. 13 i tabell 2 i vedlegg 1			
ESRS E5-5 Farlig avfall og radioaktivt avfall, nr. 39	Indikator nr. 9 i tabell 1 i vedlegg 1			
ESRS 2-SBM3 – S1 Risiko for tilfeller av tvangsarbeid, nr. 14 bokstav f)	Indikator nr. 13 i tabell 3 i vedlegg I			
ESRS 2-SBM3 – S1 Risiko for tilfeller av barnearbeid, nr. 14 bokstav g)	Indikator nr. 12 i tabell 3 i vedlegg I			
ESRS S1-1 Forpliktelser i forbindelse med menneskerettighetspolicy, nr. 20	Indikator nr. 9 i tabell 3 og indikator nr. 11 i tabell 1 i vedlegg I			
ESRS S1-1 Policy for aktsomhetsvurdering i spørsmål som behandles i Den internasjonale arbeidsorganisasjons (ILO) grunnleggende konvensjoner 1–8, nr. 21			Vedlegg II til delegert forordning (EU) 2020/1816	
ESRS S1-1 Prosesser og tiltak for å forebygge menneskehandel, nr. 22	Indikator nr. 11 i tabell 3 i vedlegg I			
ESRS S1-1 Policy for forebygging av arbeidsulykker eller et system for å håndtere slike, nr. 23	Indikator nr. 1 i tabell 3 i vedlegg I			
ESRS S1-3 Klagebehandlingsordninger, nr. 32 bokstav c)	Indikator nr. 5 i tabell 3 i vedlegg I			

Opplysningskrav og tilhørende datapunkt	Henvisning til offentliggjøringsforordningen (SFDR)([1])	Henvisning til pilar 3([2])	Henvisning til forordningen om referanseverdier([3])	EU Henvisning til klimaforordningen([4])
ESRS S1-14 Antall dødsfall og antall arbeidsrelaterte ulykker samt ulykkesfrekvens, nr. 88 bokstav b) og c)	Indikator nr. 2 i tabell 3 i vedlegg I		Vedlegg II til delegert forordning (EU) 2020/1816	
ESRS S1-14 Antall dager tapt på grunn av skader, ulykker, dødsfall eller sykdom, nr. 88 bokstav e)	Indikator nr. 3 i tabell 3 i vedlegg I			
ESRS S1-16 Ujustert lønnsforskjell mellom kjønnene, nr. 97 bokstav a)	Indikator nr. 12 i tabell 1 i vedlegg I		Vedlegg II til delegert forordning (EU) 2020/1816	
ESRS S1-16 For høy lønnsandel til administrerende direktør, nr. 97 bokstav b)	Indikator nr. 8 i tabell 3 i vedlegg I			
ESRS S1-17 Tilfeller av diskriminering, nr. 103 bokstav a)	Indikator nr. 7 i tabell 3 i vedlegg I			
ESRS S1-17 Manglende overholdelse av FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter og OECDs retningslinjer, nr. 104 bokstav a)	Indikator nr. 10 i tabell 1 og indikator nr. 14 i tabell 3 i vedlegg I		Vedlegg II til delegert forordning (EU) 2020/1816, artikkel 12 nr. 1 i delegert forordning (EU) 2020/1818	
ESRS 2-SBM3 – S2 Vesentlig risiko for barnearbeid eller tvangsarbeid i verdikjeden, nr. 11 bokstav b)	Indikator nr. 12 og nr. 13 i tabell 3 i vedlegg I			
ESRS S2-1 Forpliktelser i forbindelse med menneskerettighetspolicy, nr. 17	Indikator nr. 9 i tabell 3 og indikator nr. 11 i tabell 1 i vedlegg 1			
ESRS S2-1 Policyer for arbeidere i verdikjeden, nr. 18	Indikator nr. 11 og nr. 4 i tabell 3 i vedlegg 1			

Opplysningskrav og tilhørende datapunkt	Henvisning til offentliggjøringsforordningen (SFDR)([1])	Henvisning til pilar 3([2])	Henvisning til forordningen om referanseverdier([3])	EU Henvisning til klimaforordningen([4])
ESRS S2-1 Manglende overholdelse av FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter og OECDs retningslinjer, nr. 19	Indikator nr. 10 i tabell 1 i vedlegg 1		Vedlegg II til delegert forordning (EU) 2020/1816, artikkel 12 nr. 1 i delegert forordning (EU) 2020/1818	
ESRS S2-1 Policy for aktsomhetsvurdering i spørsmål som behandles i Den internasjonale arbeidsorganisasjons (ILO) grunnleggende konvensjoner 1–8, nr. 19			Vedlegg II til delegert forordning (EU) 2020/1816	
ESRS S2-4 Menneskerettighetsspørsmål og -hendelser i forbindelse med oppstrøms og nedstrøms verdikjede, nr. 36	Indikator nr. 14 i tabell 3 i vedlegg 1			
ESRS S3-1 Forpliktelser i forbindelse med menneskerettighetspolicy, nr. 16	Indikator nr. 9 i tabell 3 i vedlegg 1 og indikator nr. 11 i tabell 1 i vedlegg 1			
ESRS S3-1 Manglende overholdelse av FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter, ILOs prinsipper eller OECDs retningslinjer, nr. 17	Indikator nr. 10 i tabell 1 i vedlegg 1		Vedlegg II til delegert forordning (EU) 2020/1816, artikkel 12 nr. 1 i delegert forordning (EU) 2020/1818	
ESRS S3-4 Menneskerettighetsspørsmål og -hendelser, nr. 36	Indikator nr. 14 i tabell 3 i vedlegg 1			
ESRS S4-1 Policyer for forbrukere og sluttbrukere, nr. 16	Indikator nr. 9 i tabell 3 og indikator nr. 11 i tabell 1 i vedlegg 1			

Opplysningskrav og tilhørende datapunkt	Henvisning til offentliggjøringsforordningen (SFDR)([1])	Henvisning til pilar 3([2])	Henvisning til forordningen om referanseverdier([3])	EU Henvisning til klimaforordningen([4])
ESRS S4-1 Manglende overholdelse av FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter og OECDs retningslinjer, nr. 17	Indikator nr. 10 i tabell 1 i vedlegg 1		Vedlegg II til delegert forordning (EU) 2020/1816, artikkel 12 nr. 1 i delegert forordning (EU) 2020/1818	
ESRS S4-4 Menneskerettighetsspørsmål og -hendelser, nr. 35	Indikator nr. 14 i tabell 3 i vedlegg 1			
ESRS G1-1 FNs konvensjon mot korrupsjon, nr. 10 bokstav b)	Indikator nr. 15 i tabell 3 i vedlegg 1			
ESRS G1-1 Vern av varslere, nr. 10 bokstav d)	Indikator nr. 6 i tabell 3 i vedlegg 1			
ESRS G1-4 Bøter for brudd på lover om bekjempelse av korrupsjon og bestikkelser, nr. 24 bokstav a)	Indikator nr. 17 i tabell 3 i vedlegg 1		Vedlegg II til delegert forordning (EU) 2020/1816	
ESRS G1-4 Standarder om bekjempelse av korrupsjon og bestikkelser, nr. 24 bokstav b)	Indikator nr. 16 i tabell 3 i vedlegg 1			

([1]) Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2019/2088 av 27. november 2019 om bærekraftsrelaterte opplysninger i sektoren for finansielle tjenester (offentliggjøringsforordningen) (EUT L 317 av 9.12.2019, s. 1).

([2]) Europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 575/2013 av 26. juni 2013 om tilsynskrav for kredittinstitusjoner og om endring av forordning (EU) nr. 648/2012 (kapitalkravsforordningen, «CRR») (EUT L 176 av 27.6.2013, s. 1).

([3]) Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2016/1011 av 8. juni 2016 om indekser som brukes som referanseverdier for finansielle instrumenter og finansielle kontrakter eller for å måle investeringsfonds resultater, og om endring av direktiv 2008/48/EF og 2014/17/EU og forordning (EU) nr. 596/2014 (EUT L 171 av 29.6.2016, s. 1).

([4]) Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2021/1119 av 30. juni 2021 om fastsettelse av en ramme for å oppnå klimanøytralitet og om endring av forordning (EF) nr. 401/2009 og (EU) 2018/1999 («EUs klimalov») (EUT L 243 av 9.7.2021, s. 1).

([5]) Delegert kommisjonsforordning (EU) 2020/1816 av 17. juli 2020 om utfylling av europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2016/1011 med hensyn til redegjørelsen i referanseverdierklæringen om hvordan miljømessige, sosiale og styringsmessige faktorer gjenspeiles i hver referanseverdi som leveres og offentliggjøres (EUT L 406 av 3.12.2020, s. 1).

([6]) Kommisjonens gjennomføringsforordning (EU) 2022/2453 av 30. november 2022 om endring av de tekniske gjennomføringsstandardene fastsatt i gjennomføringsforordning (EU) 2021/637 med hensyn til offentliggjøring av miljømessige, sosiale og styringsmessige risikoer (EUT L 324 av19.12.2022, s.1.).

([7]) Delegert kommisjonsforordning (EU) 2020/1818 av 17. juli 2020 om utfylling av europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2016/1011 med hensyn til minstestandarder for EU-referanseverdier for klimaomstilling og EU-referanseverdier for tilpasning til Parisavtalen (EUT L 406 av 3.12.2020, s. 17).

Tillegg C

Opplysnings- og anvendelseskrav i emnespesifikke ESRS-er som får anvendelse sammen med ESRS 2 Generelle opplysninger

Dette tillegget er en integrert del av ESRS 2 og har samme gyldighet som de andre delene av standarden. I følgende tabell skisseres de kravene i emnespesifikke ESRS-standarder som det må tas hensyn til ved rapportering i henhold til opplysningskravene i ESRS 2.

ESRS 2 Opplysningskrav	Tilsvarende nummer i ESRS-standarden
Opplysningskrav GOV-1 Administrasjons-, ledelses- og kontrollorganenes rolle	ESRS G1 *Forretningsskikk* (nr. 5)
GOV-3 Integrering av bærekraftsrelaterte resultater i insentivordninger	ESRS E1 *Klimaendringer* (nr. 13)
SBM–2 Interessenters interesser og synspunkter	ESRS S1 *Egen arbeidsstyrke* (nr. 12) ESRS S2 *Arbeidere i verdikjeden* (nr. 9) ESRS S3 *Berørte lokalsamfunn* (nr. 7) ESRS S4 *Forbrukere og sluttbrukere* (nr. 8)
SBM-3 Vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter og deres samspill med strategi og forretningsmodell	ESRS E1 *Klimaendringer* (nr. 18–19) ESRS E4B *Biologisk mangfold og økosystemer* (nr. 16) ESRS S1 *Egen arbeidsstyrke* (nr. 13–16) ESRS S2 *Arbeidere i verdikjeden* (nr. 10–13) ESRS S3 *Berørte lokalsamfunn* (nr. 8–11) ESRS S4 *Forbrukere og sluttbrukere* (nr. 9–12)
IRO-1 Beskrivelse av prosessene for å identifisere og vurdere vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter	ESRS E1 *Klimaendringer* (nr. 20–21) ESRS E2 *Forurensning* (nr. 11) ESRS E3 *Vann og marine ressurser* (nr. 8) ESRS E4 *Biologisk mangfold og økosystemer* (nr. 17–19) ESRS E5 *Ressursbruk og sirkulær økonomi* (nr. 11) ESRS G1 *Forretningsskikk* (nr. 6)

ESRS E1

KLIMAENDRINGER

INNHOLDSFORTEGNELSE

Formål

Samspill med andre ESRS-standarder

Opplysningskrav

– ESRS 2 Generelle opplysninger

Styring

— Opplysningskrav i forbindelse med ESRS 2 GOV-3 – Integrering av bærekraftsrelaterte resultater i insentivordninger

Strategi

— Opplysningskrav E1-1 – Omstillingsplan for begrensning av klimaendringer

— Opplysningskrav i forbindelse med ESRS 2 SBM-3 – Vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter og deres samspill med strategi og forretningsmodell

Håndtering av påvirkninger, risikoer og muligheter

— Opplysningskrav i forbindelse med ESRS 2 IRO-1 – Beskrivelse av prosessene for å identifisere og vurdere vesentlige klimarelaterte påvirkninger, risikoer og muligheter

— Opplysningskrav E1-2 – Policyer for begrensning av og tilpasning til klimaendringer

— Opplysningskrav E1-3 – Tiltak og ressurser i forbindelse med policyer for klimaendringer

Måleindikatorer og mål

— Opplysningskrav E1-4 – Mål knyttet til begrensning av og tilpasning til klimaendringer

— Opplysningskrav E1-5 – Energiforbruk og energimiks

— Opplysningskrav E1-6 – Brutto klimagassutslipp innenfor scope 1, 2, 3 og samlede klimagassutslipp

— Opplysningskrav E1-7 – Prosjekter med hensyn til fjerning av klimagasser og begrensning av klimagassutslipp finansiert ved hjelp av klimakvoter

— Opplysningskrav E1-8 – Intern karbonprising

— Opplysningskrav E1-9 – Forventede finansielle virkninger av vesentlige fysiske risikoer og overgangsrisikoer samt potensielle klimarelaterte muligheter

Tillegg A: Anvendelseskrav (AR)

– ESRS 2 Generelle opplysninger

Strategi

— Opplysningskrav E1-1 – Omstillingsplan for begrensning av klimaendringer

Håndtering av påvirkninger, risikoer og muligheter

— Opplysningskrav E1-2 – Policyer for begrensning av og tilpasning til klimaendringer

— Opplysningskrav E1-3 – Tiltak og ressurser i forbindelse med policyer for klimaendringer

Måleindikatorer og mål

— Opplysningskrav E1-4 – Mål knyttet til begrensning av og tilpasning til klimaendringer

— Opplysningskrav E1-5 – Energiforbruk og energimiks

— Opplysningskrav E1-6 – Brutto klimagassutslipp innenfor scope 1, 2, 3 og samlede klimagassutslipp

— Opplysningskrav E1-7 – Prosjekter med hensyn til fjerning av klimagasser og begrensning av klimagassutslipp finansiert ved hjelp av klimakvoter

— Opplysningskrav E1-8 – Intern karbonprising

— Opplysningskrav E1-9 – Forventede finansielle virkninger av vesentlige fysiske risikoer og overgangsrisikoer samt potensielle klimarelaterte muligheter

Formål

1. Formålet med denne standarden er å spesifisere opplysningskrav som vil gjøre det mulig for brukere av ***bærekraftsrapporter*** å forstå

   a) hvordan foretaket påvirker klimaendringene med hensyn til vesentlige positive og negative faktiske og potensielle påvirkninger,

   b) foretakets tidligere, nåværende og framtidige klimatiltak i samsvar med Parisavtalen (eller en oppdatert internasjonal avtale om klimaendringer) og i samsvar med begrensningen av den globale oppvarmingen til 1,5 °C,

   c) foretakets planer og evne til å tilpasse sin strategi og forretningsmodell i samsvar med omstillingen til en bærekraftig økonomi og bidra til å begrense den globale oppvarmingen til 1,5 °C,

   d) eventuelle andre ***tiltak*** som foretaket har truffet, og resultatet av slike tiltak for å forebygge, begrense eller avhjelpe faktiske eller potensielle negative påvirkninger, og for å håndtere ***risikoer*** og ***muligheter,***

   e) arten, typen og omfanget av foretakets vesentlige risikoer og muligheter som følge av hvordan foretaket påvirker og blir ***påvirket*** av klimaendringer, og hvordan foretaket håndterer dette, og

   f) de ***finansielle virkningene*** for foretaket på kort, mellomlang og lang sikt av risikoer og muligheter som oppstår som følge av foretakets påvirkninger på og avhengighet av klimaendringer.

2. I opplysningskravene i denne standarden tas det hensyn til kravene i tilhørende EU-lovgivning og -regelverk (det vil si EUs klimalov([23]), forordningen om standarder for referanseverdier for klimaomstilling([24]), offentliggjøringsforordningen (SFDR)([25]), EU-taksonomien([26]) og opplysningskravene i EBAs pilar 3([27])).

3. Denne standarden omfatter opplysningskrav knyttet til følgende ***bærekraftsforhold:*** «***Begrensning av klimaendringer***» og «***Tilpasning til klimaendringer***». Den omfatter også energirelaterte spørsmål, i den grad de er relevante for klimaendringene.

4. ***Begrensning av klimaendringer*** viser til foretakets bestrebelser i det generelle arbeidet med å begrense økningen i den globale gjennomsnittstemperaturen til 1,5 °C over førindustrielt nivået i samsvar med Parisavtalen. Denne standarden omfatter opplysningskrav som er knyttet til, men ikke begrenset til, de sju ***klimagassene*** karbondioksid (CO_2), metan (CH_4), dinitrogenoksid (N_2O), hydrofluorkarboner (HFK), perfluorkarboner (PFK), svovelheksafluorid (SF_6) og nitrogentrifluorid (NF_3). Den omfatter også opplysningskrav om hvordan foretaket håndterer sine ***klimagassutslipp*** samt tilhørende ***overgangsrisikoer***.

([23]) Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2021/1119 av 30. juni 2021 om fastsettelse av en ramme for å oppnå klimanøytralitet og om endring av forordning (EF) nr. 401/2009 og (EU) 2018/1999 («EUs klimalov») (EUT L 243 av 9.7.2021, s. 1).

([24]) Delegert kommisjonsforordning (EU) 2020/1818 av 17. juli 2020 om utfylling av europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2016/1011 med hensyn til minstestandarder for EU-referanseverdier for klimaomstilling og EU-referanseverdier for tilpasning til Parisavtalen (EUT L 406 av 3.12.2020, s. 17).

([25]) Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2019/2088 av 27. november 2019 om bærekraftsrelaterte opplysninger i sektoren for finansielle tjenester (offentliggjøringsforordningen) (EUT L 317 av 9.12.2019, s. 1).

([26]) Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2020/852 av 18. juni 2020 om etablering av et rammeverk for å fremme bærekraftige investeringer og om endring av forordning (EU) 2019/2088 (EUT L 198 av 22.6.2020, s. 13).

([27]) Kommisjonens gjennomføringsforordning (EU) 2022/2453 av 30. november 2022 om endring av de tekniske gjennomføringsstandardene fastsatt i gjennomføringsforordning (EU) 2021/637 med hensyn til offentliggjøring av miljømessige, sosiale og styringsmessige risikoer (EUT L 324 av19.12.2022, s.1.).

5. ***Tilpasning til klimaendringer*** viser til foretakets prosess for tilpasning til faktiske og forventede klimaendringer.

6. Denne standarden omfatter opplysningskrav med hensyn til klimarelaterte farer som kan føre til fysiske klimarisikoer for foretaket, og dets tilpasningsløsninger for å redusere disse risikoene. Den omfatter også ***overgangsrisikoer*** som oppstår som følge av den nødvendige tilpasningen til klimarelaterte farer.

7. Opplysningskravene knyttet til «Energi» omfatter alle typer av energiproduksjon og -forbruk.

Samspill med andre ESRS-standarder

8. ***Stoffer som bryter ned ozonlaget*** (ODS), nitrogenoksider (NO_X) og svoveloksider (SO_X), blant andre utslipp til luft, er knyttet til klimaendringer, men er ikke omfattet av rapporteringskravene i ESRS E2.

9. Påvirkninger på mennesker som kan oppstå som følge av omstillingen til en klimanøytral økonomi, er omfattet av ESRS S1 *Egen arbeidsstyrke*, ESRS S2 *Arbeidere i verdikjeden*, ESRS S3 *Berørte lokalsamfunn* og ESRS S4 *Forbrukere og sluttbrukere*.

10. ***Begrensning av*** og ***tilpasning til klimaendringer*** er nært knyttet til emner som særlig behandles i ESRS E3 *Vann og marine ressurser* og ESRS E4 *Biologisk mangfold og økosystemer*. Med hensyn til vann og som vist i tabellen over klimarelaterte farer i AR 11, omhandler denne standarden akutte og kroniske ***fysiske risikoer*** som oppstår som følge av vann- og havrelaterte farer. ***Tap av biologisk mangfold*** og ***forringelse*** av økosystemer som kan skyldes klimaendringer, behandles i ESRS E4 *Biologisk mangfold og økosystemer*.

11. Denne standarden bør leses og anvendes sammen med ESRS 1 *Generelle krav* og ESRS 2 *Generelle opplysninger.*

Opplysningskrav

ESRS 2 Generelle opplysninger

12. Kravene i dette avsnittet bør leses og anvendes sammen med de opplysningene som kreves i henhold til kapittel 2 *Styring*, kapittel 3 *Strategi* og kapittel 4 *Håndtering av påvirkninger, risikoer og muligheter* i ESRS 2 De derav følgende opplysningene skal presenteres i ***bærekraftsrapporten*** sammen med de opplysningene som kreves i henhold til ESRS 2, med unntak av ESRS 2 SBM-3 *Vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter og deres samspill med strategi og forretningsmodell*, der foretaket i henhold til nr. 49 i ESRS 2 har mulighet til å presentere opplysningene sammen med de andre opplysningene som kreves i denne emnespesifikke standarden.

Styring

Opplysningskrav i forbindelse med ESRS 2 GOV-3 – Integrering av bærekraftsrelaterte resultater i insentivordninger

13. Foretaket skal opplyse om og hvordan klimarelaterte hensyn er tatt hensyn til i godtgjøringen til medlemmene av ***administrasjons-, ledelses- og kontrollorganene***, herunder om deres resultater er vurdert opp mot ***målene for reduksjon av klimagassutslipp***, som er rapportert i henhold til opplysningskrav E1-4, og den prosentdelen av godtgjøringen som er anerkjent i den aktuelle perioden, og som er knyttet til klimarelaterte hensyn, med en redegjørelse for hvilke klimarelaterte hensyn som foreligger.

Strategi

Opplysningskrav E1-1 – Omstillingsplan for begrensning av klimaendringer

14. **Foretaket skal offentliggjøre sin *omstillingsplan* for *begrensning av klimaendringer*([28]).**

15. Formålet med dette opplysningskravet er å gjøre det mulig å forstå foretakets tidligere, nåværende og framtidige klimatiltak for å sikre at dets strategi og ***forretningsmodell*** er forenlig med omstillingen til en bærekraftig økonomi, og med begrensningen av den globale oppvarmingen til 1,5 °C i samsvar med Parisavtalen og med sikte på å oppnå klimanøytralitet innen 2050 og, dersom det er relevant, foretakets eksponering mot kull-, olje- og gassrelaterte aktiviteter.

16. Opplysningene som kreves i henhold til nr. 14, skal omfatte følgende:

    a) Med henvisning til ***målene for reduksjon av klimagassutslipp*** (i henhold til opplysningskrav E1-4), en redegjørelse for hvordan foretakets mål er forenlige med begrensningen av den globale oppvarmingen til 1,5 °C i samsvar med Parisavtalen.

    b) Med henvisning til målene for reduksjon av klimagassutslipp (i henhold til opplysningskrav E1-4) og ***tiltakene for begrensning av klimaendringer*** (i henhold til kravene i opplysningskrav E1-3), en redegjørelse for de ***klimatiltakskategoriene*** som er identifisert, og de viktigste tiltakene som er planlagt, herunder endringer i foretakets produkt- og tjenesteportefølje og dets innføring av nye teknologier i egen virksomhet eller i oppstrøms og nedstrøms verdikjede.

    c) Med henvisning til ***tiltakene for begrensning av klimaendringer*** (i henhold til opplysningskrav E1-3), en redegjørelse for og kvantifisering av foretakets investeringer og finansiering til støtte for gjennomføringen av dets ***omstillingsplan,*** med henvisning til nøkkelindikatorene for taksonomiforenlige investeringsutgifter (CapEx) og, dersom det er relevant, planene for investeringsutgifter (CapEx-planene), som foretaket offentliggjør i samsvar med delegert kommisjonsforordning (EU) 2021/2178.

    d) En kvalitativ vurdering av potensielle ***innelåste klimagassutslipp*** fra foretakets viktige eiendeler og produkter. Dette skal omfatte en redegjørelse for hvorvidt og hvordan disse ***utslippene*** kan gjøre det vanskeligere å nå foretakets ***mål for reduksjon av klimagassutslipp*** og fremme ***overgangsrisikoene***, og, dersom det er relevant, en redegjørelse for foretakets planer for hvordan det håndterer sine klimagassintensive og energiintensive eiendeler og produkter.

    e) For foretak med økonomiske aktiviteter som er omfattet av delegerte forordninger om tilpasning til eller begrensning av klimaendringer i henhold til taksonomiforordningen, en redegjørelse for eventuelle mål eller planer (CapEx, CapEx-planer, OpEx) som foretaket har for å tilpasse sine økonomiske aktiviteter (inntekter, investeringsutgifter, driftsutgifter) til de kriteriene som er fastsatt i delegert kommisjonsforordning 2021/2139([29]).

    f) Dersom det er relevant, en opplysning om betydelige CapEx-beløp som er investert i rapporteringsperioden, og som er knyttet til kull-, olje- og gassrelaterte økonomiske aktiviteter([30]).

([28]) Disse opplysningene er i samsvar med artikkel 2 nr. 1 i europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2021/1119 (EUs klimalov), og med artikkel 2 i delegert kommisjonsforordning (EU) 2020/1818 (forordningen om standarder for referanseverdier for klimaomstilling).

([29]) Delegert kommisjonsforordning (EU) 2021/2139 av 4. juni 2021 om utfylling av europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2020/852 ved fastsettelse av de tekniske screeningkriteriene for å fastslå vilkårene for at en økonomisk aktivitet skal anses å bidra vesentlig til begrensning av klimaendringer eller tilpasning til klimaendringer, og for å fastslå om det er slik at den økonomiske aktiviteten ikke er til betydelig skade for noen av de andre miljømålene (EUT L 442 av 9.12.2021, s. 1).

([30]) De aktuelle CapEx-beløpene gjelder for følgende NACE-koder:

a) B.05 Bryting av steinkull og brunkull, B.06 Utvinning av råolje og naturgass (begrenset til råolje), B.09.1 Tjenester tilknyttet utvinning av råolje og naturgass (begrenset til råolje)

b) C.19 Produksjon av kull og raffinerte petroleumsprodukter

c) D.35.1 Produksjon, overføring og distribusjon av elektrisitet

d) D.35.3 Damp- og varmtvannsforsyning (begrenset til kull- og oljefyrt kraft- og/eller varmeproduksjon)

e) G.46.71 Engroshandel med drivstoff og brensel (begrenset til fast og flytende brensel).
For gassrelaterte aktiviteter er NACE-kodedefinisjonen rettet mot aktiviteter med direkte klimagassutslipp som er høyere enn 270 gCO_2/KWh.

g) En opplysning om hvorvidt foretaket er utelukket fra EU-referanseverdiene for tilpasning til Parisavtalen([31]).

h) En redegjørelse for hvordan ***omstillingsplanen*** er integrert i og tilpasset foretakets overordnede forretningsstrategi og finansielle planlegging.

i) Hvorvidt omstillingsplanen er godkjent av ***administrasjons-, ledelses- og kontrollorganene***.

j) En redegjørelse for foretakets framskritt med gjennomføringen av omstillingsplanen.

17. Dersom foretaket ikke har en ***omstillingsplan***, skal det angi om, og i så fall når, det skal vedta en omstillingsplan.

Opplysningskrav i forbindelse med ESRS 2 SBM-3 – Vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter og deres samspill med strategi og forretningsmodell

18. Foretaket skal for hver vesentlig klimarelatert risiko det har identifisert, forklare hvordan enheten anser at risikoen er en ***klimarelatert fysisk risiko*** eller en ***klimarelatert overgangsrisiko*.**

19. Foretaket skal beskrive robustheten i sin strategi og ***forretningsmodell*** med hensyn til klimaendringer. Denne beskrivelsen skal omfatte

a) omfanget av robusthetsanalysen,

b) hvordan og når robusthetsanalysen er gjennomført, herunder anvendelsen av en ***analyse av klimascenarioer*** som omhandlet i opplysningskravet i forbindelse med ESRS 2 IRO-1 og de tilhørende numrene om anvendelseskrav, og

c) resultatene av robusthetsanalysen, herunder resultatene av anvendelsen av scenarioanalysen.

Håndtering av påvirkninger, risikoer og muligheter

Opplysningskrav i forbindelse med ESRS 2 IRO-1 – Beskrivelse av prosessene for å identifisere og vurdere vesentlige klimarelaterte påvirkninger, risikoer og muligheter

20. Foretaket skal beskrive prosessen for å identifisere og vurdere klimarelaterte ***påvirkninger, risikoer*** og ***muligheter***. Denne beskrivelsen skal omfatte prosessen i forbindelse med følgende:

a) Påvirkninger på klimaendringer, særlig foretakets ***klimagassutslipp*** (i henhold til opplysningskrav ESRS E1-6).

b) ***Klimarelaterte fysiske risikoer*** i forbindelse med egne aktiviteter og i hele ***verdikjeden*** oppstrøms og nedstrøms, særlig

i) identifisering av klimarelaterte farer, i det minste med tanke på ***klimascenarioer*** med høye ***utslipp***, og

ii) vurdering av hvordan foretakets eiendeler og forretningsaktiviteter kan bli utsatt for og er følsomme overfor disse klimarelaterte farene, slik at det skapes store ***fysiske risikoer*** for foretaket.

c) ***Klimarelaterte overgangsrisikoer*** og -muligheter i forbindelse med egne aktiviteter og i hele ***verdikjeden*** oppstrøms og nedstrøms, særlig

i) identifisering av klimarelaterte omstillingshendelser, i det minste med tanke på et klimascenario i samsvar med begrensning av den globale oppvarmingen til 1,5 °C med ingen eller begrenset overskridelse, og

ii) vurdering av hvordan foretakets eiendeler og forretningsaktiviteter kan bli eksponert mot disse klimarelaterte overgangshendelsene, hvilket medfører ***overgangsrisikoer*** eller ***-muligheter*** for foretaket.

([31]) Dette opplysningskravet er tatt med i samsvar med kravene i Kommisjonens gjennomføringsforordning (EU) 2022/2453, mal 1: Overgangsrisiko i forbindelse med klimaendringer, og er i samsvar med artikkel 12 nr. 1 bokstav d)–g) og artikkel 12 nr. 2 i delegert kommisjonsforordning (EU) 2020/1818 (forordningen om standarder for referanseverdier for klimaomstilling).

21. Når foretaket offentliggjør de opplysningene som kreves i henhold til nr. 20 bokstav b) og nr. 20 bokstav c), skal det redegjøre for hvordan det har anvendt en ***analyse av klimarelaterte scenarioer,*** herunder en rekke klimascenarioer, som grunnlag for å identifisere og vurdere ***fysiske risikoer*** og ***overgangsrisikoer*** og muligheter på kort, mellomlang og lang sikt.

Opplysningskrav E1-2 – Policyer for begrensning av og tilpasning til klimaendringer

22. **Foretaket skal beskrive sine *policyer* som er vedtatt for å håndtere vesentlige *påvirkninger*, *risikoer* og *muligheter* i forbindelse med *begrensning av* og *tilpasning* til *klimaendringer*.**

23. Formålet med dette opplysningskravet er å gjøre det mulig å forstå i hvilken utstrekning foretaket har ***policyer*** for hvordan det skal identifisere, vurdere, håndtere og/eller ***avhjelpe*** vesentlige ***påvirkninger, risikoer*** og ***muligheter*** i forbindelse med ***begrensning av*** og ***tilpasning til klimaendringer***.

24. Opplysningene som skal offentliggjøres i henhold til nr. 22, skal inneholde de opplysningene om ***policyene*** som foretaket har innført for å håndtere vesentlige ***påvirkninger, risikoer*** og ***muligheter*** i forbindelse med ***begrensning av*** og ***tilpasning*** til ***klimaendringer*** i samsvar med ESRS 2 MDR-P *Policyer vedtatt for å håndtere vesentlige bærekraftsforhold*.

25. Foretaket skal angi om og hvordan følgende områder tas opp i dets ***policyer***:

    a) ***Begrensning av klimaendringer***,

    b) ***tilpasning til klimaendringer***,

    c) energieffektivitet,

    d) utvikling av ***fornybar energi*** og

    e) andre.

Opplysningskrav E1-3 – Tiltak og ressurser i forbindelse med policyer for klimaendringer

26. **Foretaket skal offentliggjøre sine tiltak for *begrensning av* og *tilpasning* til *klimaendringer* og ressursene som er avsatt til gjennomføringen av dem.**

27. Formålet med dette opplysningskravet er å gi en forståelse av de viktigste ***tiltakene*** som er truffet og planlagt for å oppfylle formålene og målene i foretakets klimarelaterte ***policyer.***

28. Beskrivelsen av ***tiltakene*** og ressursene i forbindelse med ***begrensning av*** og ***tilpasning til klimaendringer*** skal følge prinsippene i ESRS 2 MDR-A *Tiltak og ressurser i forbindelse med vesentlige bærekraftsforhold*.

29. I tillegg til ESRS 2 MDR-A skal foretaket

    a) i forbindelse med oppføringen av de viktigste ***tiltakene*** som er truffet i rapporteringsåret og planlagt for framtiden, legge fram tiltakene for ***begrensning av klimaendringer*** ved hjelp av avkarboniseringstiltak, herunder de naturbaserte løsningene,

    b) i forbindelse med beskrivelsen av resultatene av tiltakene for begrensning av klimaendringer ta med de oppnådde og forventede ***reduksjonene av klimagassutslipp*** og

    c) kople betydelige pengebeløp i CapEx og OpEx som kreves for å gjennomføre tiltakene som er truffet eller planlagt til

        i) de relevante regnskapspostene eller notene i finansregnskapet,

        ii) de nøkkelindikatorene som kreves i henhold til delegert kommisjonsforordning (EU) 2021/2178, og

        iii) dersom det er relevant, CapEx-planen som kreves i henhold til delegert kommisjonsforordning (EU) 2021/2178.

Måleindikatorer og mål

Opplysningskrav E1-4 – Mål knyttet til begrensning av og tilpasning til klimaendringer

30. **Foretaket skal offentliggjøre de klimarelaterte målene det har fastsatt.**

31. Formålet med dette opplysningskravet er å gjøre det mulig å forstå de ***målene*** foretaket har fastsatt for å støtte sine policyer for ***begrensning av*** og ***tilpasning*** til ***klimaendringer*** og håndtere sine vesentlige klimarelaterte ***påvirkninger, risikoer*** og ***muligheter.***

32. Offentliggjøringen av ***målene*** som kreves i nr. 30, skal inneholde de opplysningene som kreves i henhold til ESRS 2 MDR-T – *Oppfølging av effektiviteten av policyer og tiltak gjennom mål*.

33. I de opplysningene som skal offentliggjøres i henhold til nr. 30, skal foretaket opplyse om og hvordan det har fastsatt ***mål for reduksjon av klimagassutslipp*** og/eller andre mål for å håndtere vesentlige klimarelaterte ***påvirkninger, risikoer*** og ***muligheter***, for eksempel utvikling av ***fornybar energi***, energieffektivitet, ***tilpasning til klimaendringer*** og begrensning av ***fysisk risiko*** eller ***overgangsrisiko***.

34. Dersom foretaket har fastsatt ***mål for reduksjon av klimagassutslipp***([32]), får ESRS 2 MDR-T og følgende krav anvendelse:

    a) Mål for reduksjon av klimagassutslipp skal offentliggjøres i absolutt verdi (enten i tonn CO_2-ekvivalenter eller som en prosentdel av ***utslippene*** i et basisår) og, dersom det er relevant, i intensitetsverdi.

    b) Mål for reduksjon av klimagassutslipp skal offentliggjøres for ***klimagassutslipp*** innenfor ***scope 1, 2 og 3,*** enten separat eller kombinert. Foretaket skal, når det gjelder kombinerte ***mål for reduksjon av klimagassutslipp***, spesifisere hvilke virkeområder for klimagassutslipp (scope 1, 2 og/eller 3) som er omfattet av målet, den andelen som er knyttet til hvert enkelt virkeområde for klimagassutslipp, og hvilke klimagasser som er omfattet. Foretaket skal forklare hvordan det sikrer samsvar mellom disse målene og grensene for klimagassregnskapet (i henhold til opplysningskrav E1-6). Målene for reduksjon av klimagassutslipp skal være bruttomål, noe som betyr at foretaket ikke skal ta med fjerning av klimagasser, ***klimakvoter*** eller utslipp som er unngått, som et middel for å nå målene for reduksjon av klimagassutslipp.

    c) Foretaket skal offentliggjøre opplysninger om sitt inneværende basisår og referanseverdi, og fra 2030 og framover skal det oppdatere basisåret for sine mål for reduksjon av klimagassutslipp etter hver femårsperiode deretter. Foretaket kan offentliggjøre opplysninger om tidligere framskritt som er gjort for å nå sine mål for det inneværende basisåret, forutsatt at disse opplysningene er i samsvar med kravene i denne standarden.

    d) Målene for reduksjon av klimagassutslipp skal minst omfatte målverdier for 2030 og, dersom de foreligger, for 2050. Fra 2030 skal målverdiene fastsettes etter hver femårsperiode deretter.

    e) Foretaket skal opplyse om målene for reduksjon av klimagassutslipp er vitenskapelig baserte og forenlige med begrensningen av den globale oppvarmingen til 1,5 °C. Foretaket skal opplyse om hvilken ramme og metode som er brukt for å fastsette disse ***målene***, herunder om de er utledet ved hjelp av en sektorspesifikk avkarboniseringsvei, og hvilke de underliggende klima- og ***policyscenarioene*** er, og om målene er sikret eksternt. Som en del av de kritiske antakelsene for å fastsette mål for reduksjon av klimagassutslipp, skal foretaket kort redegjøre for hvordan det har tatt hensyn til den framtidige utviklingen (for eksempel endringer i salgsvolum, endringer i kundenes preferanser og etterspørsel, lovbestemte faktorer og nye teknologier), og hvordan disse potensielt vil påvirke både foretakets klimagassutslipp og reduksjonen av dem.

    f) Foretaket skal beskrive de forventede ***klimatiltakskategoriene*** og deres samlede kvantitative bidrag for å nå målene for reduksjon av klimagassutslipp (for eksempel energi- eller materialeffektivitet og reduksjon av forbruk, brenselbytte, bruk av ***fornybar energi***, utfasing eller erstatning av produkter og prosesser).

([32]) Disse opplysningene støtter informasjonsbehovene til finansmarkedsdeltakere som er omfattet av forordning (EU) 2019/2088 (offentliggjøringsforordningen), ettersom de er utledet fra en tilleggsindikator for de viktigste negative påvirkningene som fastsatt ved indikator nr. 4 i tabell 2 i vedlegg I til delegert kommisjonsforordning (EU) 2022/1288 med hensyn til regler om offentliggjøring av opplysninger om bærekraftige investeringer («Investeringer i selskaper uten tiltak for reduksjon av CO_2-utslipp»), og er i samsvar med artikkel 6 i delegert kommisjonsforordning (EU) 2020/1818 (forordningen om standarder for referanseverdier for klimaomstilling).

Opplysningskrav E1-5 – Energiforbruk og energimiks

35. **Foretaket skal legge fram opplysninger om sitt energiforbruk og sin energimiks.**

36. Formålet med dette opplysningskravet er å gi en forståelse av foretakets samlede energiforbruk i absolutt verdi, forbedring av energieffektiviteten, eksponering mot kull-, olje- og gassrelaterte aktiviteter og andelen ***fornybar energi*** i dets samlede energimiks.

37. Opplysningene som skal offentliggjøres i henhold til nr. 35, skal omfatte det samlede energiforbruket i MWh i forbindelse med egen virksomhet, oppdelt etter

    a) samlet energiforbruk fra fossile kilder([33]),

    b) samlet energiforbruk fra kjernefysiske kilder,

    c) samlet energiforbruk fra fornybare kilder oppdelt etter

        i) brenselforbruk for fornybare kilder, herunder biomasse (som også omfatter industriavfall og kommunalt ***avfall*** av biologisk opprinnelse), biodrivstoff, biogass, hydrogen fra fornybare kilder([34]) osv.,

        ii) forbruk av kjøpt eller ervervet elektrisitet, varme, damp og kjøling fra fornybare kilder og

        iii) forbruk av egenprodusert fornybar energi som ikke er brensel.

38. Et foretak med virksomhet i ***sektorer med høy klimapåvirkning***([35]) skal ytterligere dele opp sitt samlede energiforbruk fra fossile kilder etter

    a) brenselforbruk fra kull og kullprodukter,

    b) brenselforbruk fra råolje og petroleumsprodukter,

    c) brenselforbruk fra naturgass,

    d) brenselforbruk fra andre fossile kilder,

    e) forbruk av ***kjøpt eller ervervet elektrisitet, varme, damp og kjøling*** fra fornybare kilder.

39. Dessuten skal foretaket, dersom det er relevant, dele opp og offentliggjøre separat sin produksjon av ***ikke-fornybar energi*** og ***fornybar energi*** i MWh. ([36])

([33]) Disse opplysningene støtter informasjonsbehovene til finansmarkedsdeltakere som er omfattet av forordning (EU) 2019/2088, ettersom de er utledet fra en obligatorisk indikator for de viktigste negative påvirkningene som fastsatt ved indikator nr. 5 i tabell I i vedlegg I til delegert kommisjonsforordning (EU) 2022/1288 med hensyn til regler om offentliggjøring av opplysninger om bærekraftige investeringer («Andel av forbruk og produksjon av ikke-fornybar energi»). Oppdelingen fungerer som en referanse for en tilleggsindikator for de viktigste negative påvirkningene som fastsatt ved indikator nr. 5 i tabell II i samme vedlegg («Oppdeling av energiforbruk etter type ikke-fornybare energikilder»).

([34]) Oppfyller kravene i delegerte rettsakter for hydrogen fra fornybare kilder: Delegert kommisjonsforordning av 10. februar 2023 om utfylling av europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2018/2001 gjennom fastsettelse av en unionsmetode med detaljerte regler om produksjon av fornybare flytende og gassformige transportbrensler av ikke-biologisk opprinnelse; og delegert kommisjonsforordning av 10. februar 2023 om utfylling av europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2018/2001 gjennom fastsettelse av en minsteterskel for reduksjon av klimagassutslipp fra transportbrensler basert på gjenvunnet karbon og gjennom spesifisering av en metode for å vurdere reduksjonen av klimagassutslipp fra fornybare flytende og gassformige transportbrensler av ikke-biologisk opprinnelse og fra drivstoffer basert på gjenvunnet karbon.

([35]) Sektorer med høy klimapåvirkning er dem som er oppført i avsnitt A–H og L i NACE (som definert i delegert kommisjonsforordning (EU) 2022/1288).

([36]) Disse opplysningene støtter informasjonsbehovene til finansmarkedsdeltakere som er omfattet av forordning (EU) 2019/2088, ettersom de er utledet fra en obligatorisk indikator for de viktigste negative påvirkningene som fastsatt ved indikator nr. 5 i tabell I i vedlegg I til delegert kommisjonsforordning (EU) 2022/1288 med hensyn til regler om offentliggjøring av opplysninger om bærekraftige investeringer («Andel av forbruk og produksjon av ikke-fornybar energi»).

*Energiintensitet basert på nettoinntekt*er([37])

40. Foretaket skal legge fram opplysninger om energiintensitet (samlet energiforbruk per nettoinntekt) i forbindelse med aktiviteter i ***sektorer med høy klimapåvirkning***.

41. De opplysningene om energiintensitet som kreves i henhold til nr. 40, skal bare utledes fra det samlede energiforbruket og nettoinntektene fra aktiviteter i ***sektorer med høy klimapåvirkning***.

42. Foretaket skal angi de ***sektorene med høy klimapåvirkning*** som brukes til å fastsette den energiintensiteten som kreves i henhold til nr. 40.

43. Foretaket skal opplyse om avstemmingen av nettoinntektsbeløpet fra aktiviteter i ***sektorer med høy klimapåvirkning*** (nevneren i den beregningen av energiintensiteten som kreves i henhold til nr. 40), mot den eller de relevante regnskapspostene eller notene i finansregnskapet.

Opplysningskrav E1-6 – Brutto klimagassutslipp innenfor scope 1, 2, 3 og samlede klimagassutslipp

44. **Foretaket skal opplyse om følgende i tonn CO_2-ekvivalenter([38]):**

    a) **Brutto klimagassutslipp innenfor scope 1.**

    b) **Brutto klimagassutslipp innenfor scope 2.**

    c) **Brutto klimagassutslipp innenfor scope 3.**

    d) **Samlede klimagassutslipp.**

45. Formålet med dette opplysningskravet i nr. 44 med hensyn til

    a) brutto ***klimagassutslipp innenfor scope 1*** i henhold til kravet i nr. 44 bokstav a) er å gi en forståelse av foretakets direkte påvirkninger på klimaendringer og den andelen av dets samlede klimagassutslipp som er regulert i henhold til ordningen for handel med utslippskvoter,

    b) brutto **klimagassutslipp innenfor scope** 2 i henhold til kravet i nr. 44 bokstav b) er å gi en forståelse av de indirekte påvirkningene på klimaendringer forårsaket av foretakets forbruk av energi, uansett om den er kjøpt eksternt eller erervet,

    c) brutto ***klimagassutslipp innenfor scope 3*** i henhold til kravet i nr. 44 bokstav c) er å gi en forståelse av klimagassutslippene som forekommer i foretakets oppstrøms og nedstrøms verdikjede utover dets klimagassutslipp innenfor scope 1 og 2. For mange foretak kan klimagassutslipp innenfor scope 3 være hovedkomponenten i deres klimagassregnskap, og de er en viktig påvirkningsfaktor for foretakets ***overgangsrisikoer***,

    d) de samlede ***klimagassutslippene*** i henhold til kravet i nr. 44 bokstav d) er å gi en samlet forståelse av foretakets klimagassutslipp og om de kommer fra foretakets egen virksomhet eller dets oppstrøms og nedstrøms verdikjede. Offentliggjøringen av disse opplysningene er en forutsetning for å måle framskrittene mot å redusere klimagassutslipp i samsvar med foretakets klimarelaterte ***mål*** og EUs ***politiske*** mål.

    Opplysningene fra dette opplysningskravet er også nødvendig for å forstå foretakets klimarelaterte ***overgangsrisikoer.***

([37]) Disse opplysningene støtter informasjonsbehovene til finansmarkedsdeltakere som er omfattet av forordning (EU) 2019/2088, ettersom de er utledet fra en obligatorisk indikator for de viktigste negative påvirkningene som fastsatt ved indikator nr. 6 i tabell I i vedlegg I til delegert kommisjonsforordning (EU) 2022/1288 med hensyn til regler om offentliggjøring av opplysninger om bærekraftige investeringer («Energiforbruksintensitet per sektor med høy klimapåvirkning»).

([38]) Disse opplysningene støtter informasjonsbehovene til finansmarkedsdeltakere som er omfattet av forordning (EU) 2019/2088, ettersom de er utledet fra en obligatorisk indikator for de viktigste negative påvirkningene som fastsatt ved indikator nr. 1 og nr. 2 i tabell I i vedlegg I til delegert kommisjonsforordning (EU) 2022/1288 med hensyn til regler om offentliggjøring av opplysninger om bærekraftige investeringer («Klimagassutslipp» og «Karbonavtrykk»). Disse opplysningene er i samsvar med artikkel 5 nr. 1, artikkel 6 og artikkel 8 nr. 1 i delegert kommisjonsforordning (EU) 2020/1818 (forordningen om standarder for referanseverdier for klimaomstilling).

46. Når foretaket offentliggjør de opplysningene om ***klimagassutslipp*** som kreves i henhold til nr. 44, skal det vise til nr. 62–67 i ESRS 1. I prinsippet er opplysningene om klimagassutslipp fra tilknyttede foretak eller felleskontrollerte virksomheter som inngår i foretakets oppstrøms og nedstrøms verdikjede (nr. 67 i ESRS 1), ikke begrenset til andelen av egenkapital som innehas. For sine tilknyttede foretak, felleskontrollerte virksomheter, ikke-konsoliderte datterforetak (investeringsforetak) og kontraktsregulerte ordninger som ikke er strukturert gjennom en enhet (det vil si felleskontrollert drift og eiendeler), skal foretaket ta med klimagassutslippene i samsvar med omfanget av foretakets ***operasjonelle kontroll*** over dem.

47. Dersom det skjer vesentlige endringer i definisjonen av hva som utgjør det rapporterende foretaket og dets oppstrøms og nedstrøms ***verdikjede***, skal foretaket opplyse om disse endringene og redegjøre for hvordan de påvirker sammenlignbarheten fra år til år av dets rapporterte ***klimagassutslipp*** (det vil si påvirkningen på sammenlignbarheten av de aktuelle klimagass-utslippene i forhold til foregående rapporteringsperiode).

48. De opplysningene om brutto ***klimagassutslipp innenfor scope 1*** som kreves i henhold til nr. 44 bokstav a), skal omfatte

    a) brutto klimagassutslipp innenfor scope 1 i tonn CO_2-ekvivalenter, og

    b) prosentdelen av klimagassutslipp innenfor scope 1 fra regulerte ordninger for handel med utslippskvoter.

49. De opplysningene som skal offentliggjøres om brutto ***klimagassutslipp innenfor scope 2***, og som kreves i henhold til nr. 44 bokstav b), skal omfatte

    a) de lokasjonsbaserte brutto klimagassutslippene innenfor scope 2 i tonn CO_2-ekvivalenter og

    b) de brutto markedsbaserte klimagassutslippene innenfor scope 2 i tonn CO_2-ekvivalenter.

50. Når det gjelder ***utslipp innenfor scope 1 og 2*** som offentliggjøres i henhold til nr. 44 bokstav a) og b), skal foretaket dele opp opplysningene og separat opplyse om utslipp fra

    a) det konsoliderte konsernet for regnskapsformål (morforetaket og datterforetaket), og

    b) foretak som det er investert i, for eksempel tilknyttede foretak, felleskontrollerte virksomheter eller ikke-konsoliderte datterforetak som ikke er fullt ut konsolidert i konsernets regnskap, samt kontraktsregulerte ordninger som er felles ordninger som ikke er strukturert gjennom en enhet (det vil si felleskontrollert drift og eiendeler), som den utøver operasjonell kontroll over.

51. De opplysningene som skal offentliggjøres om brutto ***klimagassutslipp innenfor scope 3,*** og som kreves i henhold til nr. 44 bokstav c), skal omfatte klimagassutslipp i tonn CO_2-ekvivalenter fra hver vesentlig ***kategori innenfor scope 3*** (det vil si hver kategori i scope 3 som utgjør en prioritet for foretaket).

52. De opplysningene som skal offentliggjøres om de samlede ***klimagassutslippene*** som kreves i henhold til nr. 44 bokstav d), skal være summen av ***klimagassutslipp innenfor scope 1, 2 og 3*** som kreves i henhold til nr. 44 bokstav a)–c). De samlede klimagassutslippene skal angis med en oppdeling som skjelner mellom

    a) de samlede klimagassutslippene utledet fra de underliggende klimagassutslippene innenfor scope 2 som måles ved hjelp av den lokasjonsbaserte metoden, og

    b) de samlede klimagassutslippene utledet fra de underliggende klimagassutslippene innenfor scope 2 som måles ved hjelp av den markedsbaserte metoden.

Klimagassintensitet basert på nettoinntekter([39])

53. Foretaket skal offentliggjøre opplysninger om intensiteten i sine ***klimagassutslipp*** (samlede klimagassutslipp per nettoinn-tekt).

([39]) Disse opplysningene støtter informasjonsbehovene til finansmarkedsdeltakere som er omfattet av forordning (EU) 2019/2088, ettersom de er utledet fra en obligatorisk indikator for de viktigste negative påvirkningene som fastsatt ved indikator nr. 3 i tabell I i vedlegg I til delegert kommisjonsforordning (EU) 2022/1288 med hensyn til regler om offentliggjøring av opplysninger om bærekraftige investeringer («Klima-gassintensitet til foretak som det er investert i»). Disse opplysningene er i samsvar med artikkel 8 nr. 1 i delegert kommisjonsforordning (EU) 2020/1818 (forordningen om standarder for referanseverdier for klimaomstilling).

54. De opplysningene som skal offentliggjøres om klimagassintensitet, og som kreves i henhold til nr. 53, skal angi de samlede ***klimagassutslippene*** i tonn CO_2-ekvivalenter (i henhold til kravet i nr. 44 bokstav d)) per nettoinntekt.

55. Foretaket skal opplyse om avstemmingen av nettoinntektsbeløpene (nevneren i beregningen av ***utslippsintensitet*** for klimagassutslipp som kreves i henhold til nr. 53), mot den eller de relevante regnskapspostene eller notene i finansregnskapet.

Opplysningskrav E1-7 – Prosjekter med hensyn til fjerning av klimagasser og begrensning av klimagassutslipp finansiert ved hjelp av klimakvoter

56. **Foretaket skal offentliggjøre opplysninger om følgende:**

    a) **Fjerning og lagring av klimagasser i tonn CO_2-ekvivalenter som følge av prosjekter som det kan ha utviklet i sin egen virksomhet, eller ha bidratt til i sin oppstrøms og nedstrøms verdikjede.**

    b) **Mengden av reduksjoner av klimagassutslipp eller fjerning fra prosjekter for begrensing av klimaendringer utenfor dets verdikjede, som det har finansiert eller har til hensikt å finansiere gjennom kjøp av klimakvoter.**

57. Formålet med dette opplysningskravet er å

    a) gi en forståelse av foretakets ***tiltak*** for permanent å fjerne eller aktivt støtte fjerning av klimagasser fra atmosfæren, eventuelt med henblikk på å oppnå ***netto nullutslippsmål*** (som angitt i nr. 60),

    b) gi en forståelse av omfanget og kvaliteten på ***klimakvoter*** som foretaket har kjøpt eller har til hensikt å kjøpe fra det frivillige karbonmarkedet, eventuelt med henblikk på å støtte sine påstander om klimagassnøytralitet (som angitt i nr. 61).

58. De opplysningene om ***fjerning og lagring av klimagasser*** som kreves i henhold til nr. 56 bokstav a), skal, dersom det er relevant, omfatte

    a) den samlede mengden av fjerning og lagring av klimagasser i tonn CO_2-ekvivalenter, som er oppdelt og separat offentliggjort for den mengden som gjelder foretakets egne aktiviteter og dets oppstrøms og nedstrøms verdikjede, og oppdelt etter fjerningsaktivitet, og

    b) de antakelsene, metodene og rammene som foretaket anvender for beregningen.

59. De opplysningene som skal offentliggjøres om ***klimakvoter***, og som kreves i henhold til nr. 56 bokstav a), skal, dersom det er relevant, omfatte

    a) den samlede mengden av klimakvoter utenfor foretakets ***verdikjede*** i tonn CO_2-ekvivalenter som er verifisert mot anerkjente kvalitetsstandarder, og som er annullert i rapporteringsperioden, og

    b) den samlede mengden av klimakvoter utenfor foretakets verdikjede i tonn CO_2-ekvivalenter som forventes å bli annullert i framtiden, og hvorvidt de er basert på eksisterende kontraktsmessige avtaler eller ikke.

60. Dersom foretaket offentliggjør et ***netto nullutslippsmål*** i tillegg til målene for ***reduksjon av brutto klimagassutslipp*** i samsvar med opplysningskrav E1-4, nr. 30, skal det redegjøre for omfanget, metodene og rammene som er anvendt, og hvordan de gjenværende ***klimagassutslippene*** (etter cirka 90–95 % av reduksjonen av klimagassutslipp med mulighet for begrunnede sektorspesifikke variasjoner i tråd med en anerkjent sektorspesifikk avkarboniseringsvei) skal nøytraliseres ved for eksempel fjerning av klimagasser i dets egne aktiviteter og oppstrøms og nedstrøms verdikjede.

61. Dersom foretaket kan ha framsatt offentlige påstander om klimagassnøytralitet som innebærer bruk av ***klimakvoter***, skal det redegjøre for

    a) hvorvidt og hvordan disse påstandene ledsages av ***mål for reduksjon av klimagassutslipp*** i henhold til opplysningskrav ESRS E1-4,

b) hvorvidt og hvordan disse påstandene og avhengigheten av klimakvoter verken hindrer eller reduserer oppnåelsen av dets mål for reduksjon av klimagassutslipp([40]), eller eventuelt dets netto nullutslippsmål, og

c) troverdigheten og integriteten til klimakvotene som brukes, herunder ved henvisning til anerkjente kvalitetsstandarder.

Opplysningskrav E1-8 – Intern karbonprising

62. **Foretaket skal opplyse om det anvender *interne ordninger for karbonprising*, og i så fall hvordan disse støtter beslutningsprosessen og oppmuntrer til gjennomføring av klimarelaterte *policyer* og *mål*.**

63. De opplysningene som kreves i henhold til nr. 62, skal omfatte følgende:

a) Typen av intern ordning for karbonprising, for eksempel de skyggeprisene som gjelder for CapEx eller beslutninger om investeringer i forskning og utvikling (FoU), interne CO_2-avgifter eller interne CO_2-fond.

b) Det spesifikke virkeområdet for ordningene for karbonprising (aktiviteter, geografiske områder, enheter osv.).

c) De karbonprisene som anvendes i henhold til type ordning, og kritiske antakelser for å fastsette prisene, herunder kilden til de anvendte karbonprisene og hvorfor disse anses som relevante for den valgte anvendelsen. Foretaket kan offentliggjøre beregningsmetoden for karbonprisene, herunder i hvilket omfang disse er fastsatt ved hjelp av vitenskapsbaserte retningslinjer, og hvordan deres framtidige utvikling henger sammen med vitenskapelig basert utvikling av karbonpriser.

d) Det inneværende årets omtrentlig bruttovolum av klimagassutslipp innenfor scope 1, 2 og, dersom det er relevant, scope 3 i tonn CO_2-ekvivalenter som er omfattet av disse ordningene, samt deres andel av foretakets samlede ***klimagassutslipp*** for hvert av de respektive virkeområdene.

Opplysningskrav E1-9 – Forventede finansielle virkninger av vesentlige fysiske risikoer og overgangsrisikoer samt potensielle klimarelaterte muligheter

64. **Foretaket skal offentliggjøre opplysninger om**

a) **forventede finansielle virkninger av vesentlige *fysiske risikoer*,**

b) **forventede finansielle virkninger av vesentlige *overgangsrisikoer* og**

c) **foretakets potensial til å dra nytte av vesentlige klimarelaterte *muligheter*.**

65. De opplysningene som kreves i nr. 64, kommer i tillegg til de opplysningene om gjeldende ***finansielle virkninger*** som kreves i henhold til nr. 48 bokstav d) i ESRS 2 SBM-3. Formålet med dette opplysningskravet med hensyn til

a) ***forventede finansielle virkninger*** på grunn av vesentlige ***fysiske risikoer*** og ***overgangsrisikoer*** er å gi en forståelse av hvordan disse risikoene har (eller med rimelighet kan forventes å ha) en vesentlig innflytelse på foretakets finansielle stilling, finansielle resultat og kontantstrømmer på kort, mellomlang og lang sikt. Resultatene av den ***scenarioanalysen*** som brukes til å foreta en robusthetsanalyse i henhold til kravene i AR 10–13, bør inngå i vurderingen av forventede finansielle virkninger av vesentlige fysiske risikoer og overgangsrisikoer,

b) potensialet til å etterstrebe vesentlige klimarelaterte ***muligheter*** er å gi en forståelse av hvordan foretaket kan dra økonomisk nytte av vesentlige klimarelaterte muligheter. Disse opplysningene som skal offentliggjøres, utfyller nøkkelindikatorene som skal offentliggjøres i samsvar med delegert kommisjonsforordning (EU) 2021/2178.

([40]) Disse opplysningene er i samsvar med artikkel 2 nr. 1 i europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2021/1119 (EUs klimalov).

66. Opplysningene som skal offentliggjøres om ***forventede finansielle virkninger*** av vesentlige ***fysiske risikoer*** som kreves i nr. 64 bokstav a), skal omfatte([41])

    a) pengebeløpet og andelen (i prosent) av eiendeler som er utsatt for vesentlig fysisk risiko på kort, mellomlang og lang sikt før ***tiltak for tilpasning til klimaendringer*** tas i betraktning, med pengebeløpene for disse eiendelene oppdelt etter akutt og kronisk fysisk risiko([42]),

    b) andelen av eiendeler som er utsatt for vesentlig fysisk risiko, og som er omfattet av ***tiltak for tilpasning til klimaendringer***,

    c) plasseringen av vesentlige eiendeler som er utsatt for vesentlig fysisk risiko([43]), og

    d) pengebeløpet og andelen (i prosent) av nettoinntektene fra foretakets forretningsaktiviteter som er utsatt for vesentlig fysisk risiko på kort, mellomlang og lang sikt.

67. Opplysningene som skal offentliggjøres om ***forventede finansielle virkninger*** av vesentlige overgangsrisikoer i henhold til nr. 64 bokstav b), skal omfatte følgende:

    a) Pengebeløpet og andelen (i prosent) av eiendeler som er utsatt for vesentlig overgangsrisiko på kort, mellomlang og lang sikt før ***tiltak for begrensning av klimaendringer*** tas i betraktning.

    b) Andelen av eiendeler som er utsatt for vesentlig overgangsrisiko, og som er omfattet av ***tiltak for begrensning av klimaendringer.***

    c) En oppdeling av den balanseførte verdien på foretakets faste eiendommer etter energieffektivitetsklasser([44]).

    d) Forpliktelser som eventuelt skal innregnes i finansregnskapet på kort, mellomlang og lang sikt.

    e) Pengebeløpet og andelen (i prosent) av nettoinntektene fra foretakets forretningsaktiviteter som er utsatt for vesentlig overgangsrisiko på kort, mellomlang og lang sikt, herunder, dersom det er relevant, nettoinntekter fra foretakets kunder som sysler med kull-, olje- og gassrelaterte aktiviteter.

68. Foretaket skal opplyse om avstemminger som er foretatt av de relevante regnskapspostene eller notene i finansregnskapet, av følgende:

    a) Vesentlige mengder av de eiendelene og nettoinntektene som er utsatt for vesentlig fysisk risiko (i henhold til kravene i nr. 66).

    b) Vesentlige mengder av de eiendelene, forpliktelsene og nettoinntektene som er utsatt for vesentlig overgangsrisiko (i henhold til kravene i nr. 67).

69. Når det gjelder offentliggjøringen av potensialet for å etterstrebe klimarelaterte ***muligheter*** i henhold til kravet i nr. 64 bokstav c), skal foretaket ta hensyn til([45])

    a) sine forventede kostnadsbesparelser som følge av ***tiltak for begrensning av og tilpasning til klimaendringer***, og

    b) den potensielle markedsstørrelsen eller forventede endringer i nettoinntektene knyttet til produkter og tjenester med lavt CO_2-utslipp eller tilpasningsløsninger som foretaket har eller kan ha tilgang til.

([41]) Disse opplysningene er i samsvar med delegert kommisjonsforordning (EU) 2020/1818 (forordningen om standarder for referanseverdier for klimaomstilling).

([42]) Dette opplysningskravet er i samsvar med kravene i Kommisjonens gjennomføringsforordning (EU) 2022/2453 – Mal 5: Bankportefølje – Fysisk risiko i forbindelse med klimaendringer: Eksponeringer utsatt for fysisk risiko.

([43]) Dette opplysningskravet er i samsvar med kravene i Kommisjonens gjennomføringsforordning (EU) 2022/2453 – Mal 5: Bankportefølje – Fysisk risiko i forbindelse med klimaendringer: Eksponeringer utsatt for fysisk risiko.

([44]) Dette opplysningskravet er i samsvar med kravene i Kommisjonens gjennomføringsforordning (EU) 2022/2453 – Mal 2: Bankportefølje – Overgangsrisiko i forbindelse med klimaendringer: Lån med sikkerhet i fast eiendom – Sikkerhetens energieffektivitet.

([45]) Disse opplysningene er i samsvar med delegert kommisjonsforordning (EU) 2020/1818 (forordningen om standarder for referanseverdier for klimaomstilling).

70. En kvantifisering av de ***finansielle virkningene*** som oppstår som følge av ***muligheter***, er ikke nødvendig dersom disse opplysningene ikke oppfyller de kvalitative egenskapene for nyttige opplysninger i ESRS 1, tillegg B *Opplysningenes kvalitative egenskaper*.

———

Tillegg A

Anvendelseskrav (AR)

Dette tillegget er en integrert del av ESRS E1. Det støtter anvendelsen av opplysningskravene fastsatt i denne standarden og har samme gyldighet som de andre delene av standarden.

Strategi

Opplysningskrav E1-1 – Omstillingsplan for begrensning av klimaendringer

AR 1. En ***omstillingsplan*** beskriver foretakets innsats for å ***begrense klimaendringer***. Når foretaket offentliggjør sin omstillingsplan, forventes det at foretaket gir en overordnet redegjørelse for hvordan det vil tilpasse sin strategi og ***forretningsmodell*** for å sikre forenlighet med omstillingen til en bærekraftig økonomi og med begrensningen av den globale oppvarmingen til 1,5 °C i samsvar med Parisavtalen (eller en oppdatert internasjonal avtale om klimaendringer) og målet om å oppnå klimanøytralitet innen 2050 med ingen eller begrenset overskridelse som fastsatt i forordning (EU) 2021/1119 (EUs klimalov), og, dersom det er relevant, hvordan det kommer til å tilpasse sin eksponering for kull-, olje- og gassrelaterte aktiviteter.

AR 2. Det er ennå ikke blitt definert sektorspesifikke retninger på ***politisk*** nivå for alle sektorer. Derfor bør de opplysningene som skal offentliggjøres i henhold til nr. 16 bokstav a) om ***omstillingsplanens*** forenlighet med målet om å begrense den globale oppvarmingen til 1,5 °C, forstås som opplysninger om foretakets ***mål for reduksjon av klimagassutslipp***. Opplysningene som skal offentliggjøres i henhold til nr. 16 bokstav a), skal gis en referanseverdi med henblikk på en vei mot 1,5 °C. Denne referanseverdien bør bygge enten på en sektorspesifikk avkarboniseringsvei dersom den er tilgjengelig for foretakets sektor, eller et scenario som omfatter hele økonomien med hensyn til dens begrensninger (det vil si at det er én enkel overføring av ***utslippsreduksjonsmål*** fra statlig nivå til foretaksnivå). Dette anvendelseskravet bør også leses sammen med AR 26 og AR 27 og de sektorspesifikke avkarboniseringsveiene som de viser til.

AR 3. Når foretaket offentliggjør de opplysningene som kreves i henhold til nr. 16 bokstav d), kan det ta hensyn til følgende:

a) De kumulative ***innelåste klimagassutslippene*** i forbindelse med viktige eiendeler fra rapporteringsåret fram til 2030 og 2050 i tonn CO_2-ekvivalenter. Dette vil bli vurdert som summen av de estimerte klimagassutslippene innenfor scope 1 og 2 i løpet av de aktive og planlagte viktige eiendelenes operative levetid. Viktige eiendeler er eiendeler som eies eller kontrolleres av foretaket, og de består av eksisterende eller planlagte eiendeler (som for eksempel stasjonære eller mobile ***installasjoner,*** anlegg og utstyr) som er kilder til enten vesentlige direkte eller energimessig indirekte klimagassutslipp. Planlagte viktige eiendeler er eiendeler som foretaket mest sannsynlig vil ta i bruk i løpet av de neste fem årene.

b) De kumulative innelåste klimagassutslippene i forbindelse med de direkte klimagassutslippene i bruksfasen for solgte produkter i tonn CO_2-ekvivalenter, vurdert som salgsvolumet for produkter i rapporteringsåret multiplisert med summen av estimerte direkte klimagassutslipp i bruksfasen i løpet av deres forventede levetid. Dette kravet gjelder bare dersom foretaket har identifisert ***kategorien*** «bruk av solgte produkter» ***innenfor scope 3*** som vesentlig i henhold til nr. 51 i opplysningskrav E1-6.

c) En redegjørelse for planene om å forvalte, det vil si omdanne, avvikle eller fase ut sine klimagassintensive og energiintensive eiendeler og produkter.

AR 4. Når foretaket offentliggjør de opplysningene som kreves i henhold til nr. 16 bokstav e), skal det redegjøre for hvordan tilpasningen av dets økonomiske aktiviteter til bestemmelsene i delegert kommisjonsforordning (EU) 2021/2139 forventes å utvikle seg over tid for å støtte omstillingen til en bærekraftig økonomi. I den forbindelse skal foretaket ta hensyn til de nøkkelindikatorene som skal offentliggjøres i henhold til artikkel 8 i forordning (EU) 2020/852 (særlig taksonomiforenlige inntekter og CapEx og, dersom det er relevant, CapEx-planer).

AR 5. Når foretaket offentliggjør de opplysningene som kreves i henhold til nr. 16 bokstav g), skal det opplyse om det er utelukket fra EU-referanseverdier for tilpasning til Parisavtalen i samsvar med kriteriene for utelukkelse i artikkel 12 nr. 1 bokstav d)–g)([46]) og artikkel 12 nr. 2 i delegert kommisjonsforordning (EU) 2020/1818 (forordningen om standarder for referanseverdier for klimaomstilling)([47]).

Opplysningskrav i forbindelse med ESRS 2 SBM-3 – Vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter og deres samspill med strategi og forretningsmodell

AR 6. Når foretaket offentliggjør opplysninger om omfanget av robusthetsanalysen i henhold til kravene i nr. 19 bokstav a), skal det redegjøre for hvilken del av foretakets egen virksomhet og oppstrøms og nedstrøms ***verdikjede***, samt hvilke vesentlige ***fysiske risikoer*** og ***overgangsrisikoer*** som kan ha vært utelukket fra analysen.

AR 7. Når foretaket offentliggjør opplysninger om hvordan robusthetsanalysen er blitt gjennomført i henhold til kravene i nr. 19 bokstav a), skal det redegjøre for

a) de kritiske antakelsene om hvordan omstillingen til en robust økonomi med lavere karbonutslipp vil påvirke de omkringliggende makroøkonomiske utviklingstrekkene, energiforbruket og -miksen og antakelser om den tekniske utviklingen,

b) de tidshorisontene som er anvendt, og deres tilpasning til de klima- og ***forretningsscenarioene*** som det er tatt hensyn til for å fastsette vesentlige ***fysiske risikoer*** og ***overgangsrisikoer*** (anvendelseskrav AR 11–12) og ***mål for reduksjon av klimagassutslipp*** (rapportert i henhold til opplysningskrav E1-4), og

c) hvordan de estimerte ***forventede finansielle virkningene*** av vesentlige ***fysiske risikoer*** og ***overgangsrisikoer*** (i henhold til opplysningskrav E1-9) samt ***tiltakene*** og ressursene for begrensning (opplysninger i henhold til opplysningskrav E1-3) er tatt hensyn til.

AR 8. Når foretaket offentliggjør opplysninger om resultatene av robusthetsanalysen i henhold til kravene i nr. 19 bokstav c), skal det redegjøre for

a) usikkerhetsfaktorene i robusthetsanalysen og i hvilken grad eiendelene og forretningsaktivitetene som er utsatt for risiko, er tatt hensyn til i definisjonen av foretakets strategi, investeringsbeslutninger og aktuelle og planlagte ***klimatiltak***,

b) foretakets evne til å justere eller tilpasse sin strategi og ***forretningsmodell*** til klimaendringer på kort, mellomlang og lang sikt, herunder å sikre løpende tilgang til finansiering til en overkommelig kapitalkostnad, evnen til å omfordele, oppgradere eller avvikle eksisterende eiendeler, endre sin produkt- og tjenesteportefølje eller omskolere sin arbeidsstyrke.

([46]) I artikkel 12 nr. 1 i forordningen om standarder for referanseverdier for klimaomstilling heter det: «*Administratorer av EU-referanseverdier for tilpasning til Parisavtalen skal utelukke alle følgende selskaper:*

a) Selskaper som får minst 1 % av sine inntekter fra leting etter, gruvedrift knyttet til, utvinning av, distribusjon av eller raffinering av steinkull og brunkull.

b) Selskaper som får minst 10 % av sine inntekter fra leting etter, utvinning av, distribusjon av eller raffinering av petroleumsbrensel.

c) Selskaper som får minst 50 % av sine inntekter fra leting etter, utvinning av, produksjon av eller distribusjon av gassformig brensel.

d) Selskaper som får minst 50 % av sine inntekter fra produksjon av elektrisk kraft med en klimagassintensitet på mer enn 100 g CO2 e/kWh.»

I artikkel 12 nr. 2 heter det: «*Administratorer av EU-referanseverdier for tilpasning til Parisavtalen skal fra disse referanseverdiene utelukke alle selskaper som de eller eksterne dataleverandører fastslår eller anser påfører ett eller flere av miljømålene omhandlet i artikkel 9 i europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2020/852 betydelig skade, i samsvar med reglene for estimering fastsatt i artikkel 13 nr. 2 i denne forordningen.*»

([47]) Dette opplysningskravet er i samsvar med kravene i Kommisjonens gjennomføringsforordning (EU) 2022/2453 – Mal 1 Overgangsrisiko i forbindelse med klimaendringer.

Håndtering av påvirkninger, risikoer og muligheter

Opplysningskrav i forbindelse med ESRS 2 IRO-1 – Beskrivelse av prosessene for å identifisere og vurdere vesentlige klimarelaterte påvirkninger, risikoer og muligheter

AR 9. Når foretaket offentliggjør opplysninger om prosessene for å identifisere og vurdere klimapåvirkninger i henhold til kravene i nr. 20 bokstav a), skal det redegjøre for hvordan det har

a) gjennomgått sine aktiviteter og planer for å kunne identifisere faktiske og potensielle framtidige kilder til klimagassutslipp og, dersom det er relevant, påvirkningsfaktorer for andre klimarelaterte påvirkninger (for eksempel ***utslipp*** av sot eller troposfærisk ozon eller ***arealbruksendring***) i egen virksomhet og i hele verdikjeden, og

b) vurdert de faktiske og potensielle påvirkningene på klimaendringer (det vil si sine samlede klimagassutslipp).

AR 10. Foretaket kan knytte de opplysningene som offentliggjøres i henhold til nr. 20 bokstav a) og AR 9, til de opplysningene som offentliggjøres i henhold til følgende opplysningskrav: Opplysningskrav E1-1, nr. 16 bokstav d) om innelåste klimagassutslipp, opplysningskrav E1-4 og opplysningskrav E1-6.

AR 11. Når foretaket offentliggjør opplysninger om prosessene for å identifisere og vurdere ***fysiske risikoer*** i henhold til kravene i nr. 20 bokstav b), skal det redegjøre for hvorvidt og hvordan

a) det har identifisert klimarelaterte farer (se tabellen nedenfor) på kort, mellomlang og lang sikt og vurdert om dets eiendeler og forretningsaktiviteter kan bli eksponert for disse farene,

b) det har definert tidshorisonter på kort, mellomlang og lang sikt, og hvordan disse definisjonene er knyttet til den forventede levetiden til dets eiendeler, strategiske planleggingshorisonter og kapitalallokeringsplaner,

c) det har vurdert i hvilken grad dets eiendeler og forretningsaktiviteter kan bli utsatt for og er følsomme overfor de identifiserte klimarelaterte farene, samtidig som det tas hensyn til sannsynligheten for, omfanget og varigheten av farene samt geo-koordinater (som for eksempel nomenklaturen over regionale statistikkenheter – NUTS for EUs territorium) som er spesifikke for foretakets lokasjoner og ***forsyningskjeder***, og

d) identifisering av klimarelaterte farer og vurdering av eksponering og følsomhet er basert på ***klimascenarioer*** med høye ***utslipp***, som for eksempel kan være basert på IPCC SSP5-8.5, relevante regionale klimaprognoser basert på disse utslippsscenarioene, eller NGFS («Network for Greening the Financial System») med klimascenarioer med høy fysisk risiko, for eksempel «Hot house world» eller «Too little, too late». Når det gjelder generelle krav til klimarelatert ***scenarioanalyse***, se nr. 18, 19, AR 13–15.

Klassifisering av klimarelaterte farer
(Kilde: Delegert kommisjonsforordning (EU) 2021/2139)

	Temperaturrelatert	**Vindrelatert**	**Vannrelatert**	**Relatert til fast masse**
Kronisk	Endringer i temperatur (luft, ferskvann, sjøvann)	Endringer i vindmønstre	Endringer i nedbørsmønstre og -typer (regn, hagl, snø/is)	Kysterosjon
	Varmestress		Nedbørsmessige eller hydrologiske variasjoner	Jordforringelse
	Temperaturvariasjoner		Havforsuring	Jorderosjon
	Tinende permafrost		Saltvannsinntrengning	Jordsig

			Havnivåstigning	
			Vannbelastning	
Akutt	Varmebølge	Syklon, orkan, tyfon	Tørke	Snøskred
	Kuldebølge/frost	Storm (herunder snø-, støv- , og sandstormer)	Kraftig nedbør (regn, hagl, snø/is)	Jordskred
	Skog- og utmarksbrann	Tornado	Oversvømmelse (kyst-vann, fluvial, pluvial, grunnvann)	Innsynkning
			Jøkullaup	

AR 12. Når foretaket offentliggjør opplysninger om prosessene for å identifisere ***overgangsrisikoer*** og ***muligheter*** i henhold til kravene i nr. 20 bokstav c), skal det redegjøre for hvorvidt og hvordan det har

a) identifisert omstillingshendelser (se tabellen med eksempler nedenfor) på kort, mellomlang og lang sikt og vurdert om dets eiendeler og forretningsaktiviteter kan bli eksponert for disse hendelsene. Når det gjelder overgangsrisikoer og -muligheter kan det som anses som langsiktig, omfatte over ti år og være i samsvar med klimarelaterte offentlige ***politiske*** mål,

b) vurdert i hvilken grad dets eiendeler og forretningsaktiviteter kan bli utsatt for og er følsomme overfor de identifiserte omstillingshendelsene, samtidig som det tas hensyn til sannsynligheten for, omfanget og varigheten av omstillingshendelsene,

c) informert om identifiseringen av omstillingshendelser og vurderingen av eksponeringen ved hjelp av klimarelaterte ***scenarioanalyser,*** samtidig som det minst tas hensyn til et scenario som er i samsvar med Parisavtalen, og som begrenser klimaendringene til 1,5 °C, for eksempel basert på scenarioer fra Det internasjonale energibyrå (netto nullutslipp innen 2050, scenario for bærekraftig utvikling osv.), eller NGFS-klimascenarioer («Network for Greening the Financial System»). Når det gjelder de generelle kravene til klimarelaterte scenarioanalyser, se nr. 18, 19, AR 13–15 og

d) identifiserte eiendeler og forretningsaktiviteter som er uforenlige med eller krever en betydelig innsats for å være forenlige med en omstilling til en klimanøytral økonomi (for eksempel på grunn av betydelige ***innelåste klimagassutslipp*** eller uforenlighet med kravene til taksonomiforenlighet i henhold til delegert kommisjonsforordning (EU) 2021/2139).

Eksempler på klimarelaterte omstillingshendelser (eksempler basert på TCFD-klassifisering)

Policy og lovgivning	Teknologi	Marked	Omdømme
Høyere priser på klimagassutslipp	Erstatning av eksisterende produkter og tjenester med muligheter for lavere utslipp	Endringer i kundenes atferd	Endringer i forbrukerpreferanser
Økte rapporteringsforpliktelser for utslipp	Mislykkede investeringer i nye teknologier	Usikkerhet med hensyn til markedssignaler	Stigmatisering av sektoren
Påbud om og regulering av eksisterende produkter og tjenester	Kostnader ved omstilling til teknologi med lavere utslipp	Økte kostnader til råvarer	Økt bekymring blant interessenter

Påbud om og regulering av eksisterende produksjonsprosesser		Negativ tilbakemelding fra interessenter
Eksponering for rettstvister		

Klimarelatert scenarioanalyse

AR 13. Når foretaket offentliggjør de opplysningene som kreves i henhold til nr. 19, 20, 21, AR 10 og AR 11, skal det redegjøre for hvordan det har brukt en klimarelatert ***scenarioanalyse*** som står i et rimelig forhold til dets omstendigheter, som grunnlag for å identifisere og vurdere ***fysiske risikoer*** og ***overgangsrisikoer*** og ***muligheter*** på kort, mellomlang og lang sikt, herunder

a) hvilke ***scenarioer*** som ble brukt, deres kilder og tilpasning til den nyeste vitenskapen,

b) beskrivelser, tidshorisonter og resultatmål som brukes, med en diskusjon av hvorfor det mener at rekken av scenarioer som brukes, dekker plausible risikoer og usikkerhetsfaktorer,

c) de viktigste påvirkningsfaktorene som det er tatt hensyn til i hvert scenario, og hvorfor disse er relevante for foretaket, for eksempel ***policyrelaterte*** antakelser, makroøkonomiske utviklingstrekk, energiforbruk og -miks samt teknologiske antakelser, og

d) viktige grunnlag og begrensninger for scenarioene, herunder hvor detaljerte de er (for eksempel om analysen av fysiske klimarelaterte risikoer er basert på geo-koordinater som er spesifikke for foretakets lokasjoner eller generelle opplysninger på nasjonalt eller regionalt plan).

AR 14. Når foretaket utfører ***scenarioanalyser***, kan det ta hensyn til følgende retningslinjer: TCFD Technical Supplement on «The Use of Scenario Analysis in Disclosure of Climate-Related Risks and Opportunities» (2017), TCFD «Guidance on Scenario Analysis for Non-Financial Companies» (2020), ISO 14091:2021 «Adaptation to climate change — Guidelines on vulnerability, impacts and risk assessment», andre anerkjente bransjestandarder som for eksempel NGFS («Network for Greening the Financial System») og bestemmelser på unionsplan samt på nasjonalt, regionalt og lokalt plan.

AR 15. Foretaket skal kort redegjøre for hvordan de ***klimascenarioene*** som brukes, er forenlige med de kritiske klimarelaterte antakelsene i finansregnskapet.

Opplysningskrav E1-2 – Policyer for begrensning av og tilpasning til klimaendringer

AR 16. ***Policyer*** for enten ***begrensning av klimaendringer*** eller ***tilpasning til klimaendringer*** kan offentliggjøres separat ettersom deres mål, involverte personer og de ***tiltakene*** og ressursene som er nødvendige for å gjennomføre dem, er forskjellige.

AR 17. ***Policyer*** for ***begrensning av klimaendringer*** omhandler håndteringen av foretakets ***klimagassutslipp,*** fjerning av klimagasser og ***overgangsrisikoer*** over ulike tidshorisonter, i egen virksomhet og/eller i oppstrøms og nedstrøms ***verdikjede***. Kravet i henhold til nr. 22 kan gjelde både selvstendige policyer for begrensning av klimaendringer og relevante policyer på andre områder som indirekte støtter begrensning av klimaendringer, herunder policyer for ***opplæring***, innkjøps- eller ***forsyningskjeder***, investeringer eller produktutvikling.

AR 18. ***Policyer*** for ***tilpasning til klimaendringer*** omhandler håndteringen av foretakets fysiske klimarisikoer og av dets ***overgangsrisikoer*** knyttet til tilpasning til klimaendringer. Kravet i henhold til nr. 22 og 25 kan gjelde både selvstendige policyer for tilpasning til klimaendringer og relevante policyer på andre områder som indirekte støtter tilpasning til klimaendringer, herunder policyer for ***opplæring*** samt for nødssituasjoner og arbeidsmiljø.

Opplysningskrav E1-3 – Tiltak og ressurser i forbindelse med policyer for klimaendringer

AR 19. Når foretaket offentliggjør opplysninger om ***tiltak*** i henhold til kravene i nr. 29 bokstav a) og b), kan det

a) opplyse om sine viktigste tiltak og/eller planer for å gjennomføre ***policyer*** for ***begrensning av*** og ***tilpasning til klimaendringer*** i sine enkeltstående eller separate tiltak,

b) samle typer av klimatiltak (klimatiltakskategorier) som for eksempel energieffektivitet, elektrifisering, brenselbytte, bruk av ***fornybar energi***, produktendringer og avkarbonisering av forsyningskjeden som passer til foretakenes spesifikke tiltak,

c) offentliggjøre listen over viktige klimatiltak sammen med de målbare ***målene*** (i henhold til opplysningskrav E1-4) med oppdeling etter klimatiltakskategorier, og

d) opplyse om ***tiltak for tilpasning til klimaendringer*** etter type tilpasningsløsning, som for eksempel naturbasert tilpasning, ingeniørkunst eller teknologiske løsninger.

AR 20. Når foretaket offentliggjør opplysninger om ressurser i henhold til kravene i nr. 29 bokstav c), skal det bare offentliggjøre de betydelige beløpene i OpEx og CapEx som kreves for å gjennomføre ***tiltakene***, ettersom formålet med disse opplysningene er å påvise troverdighet i foretakets tiltak snarere enn å avstemme de beløpene som er offentliggjort, mot finansregnskapet. De beløpene i CapEx og OpEx som er offentliggjort, skal være de tilleggene som er gjort både til materielle og immaterielle eiendeler i løpet av det inneværende regnskapsåret, samt de planlagte tilleggene for framtidige perioder da tiltakene gjennomføres. De beløpene som er offentliggjort, skal bare være de gradvis økende finansielle investeringene som direkte bidrar til å nå foretakets ***mål.***

AR 21. I samsvar med kravene i ESRS 2 MDR-A skal foretaket redegjøre for hvorvidt og i hvilken grad dets evne til å gjennomføre ***tiltakene***, avhenger av tilgjengeligheten og tildelingen av ressurser. Løpende tilgang til finansiering til en overkommelig kapitalkostnad kan være avgjørende for å gjennomføre foretakets tiltak, herunder dets tilpasninger til endringer i tilbud og etterspørsel eller dets tilknyttede ervervelser og betydelige investeringer i forskning og utvikling (FoU).

AR 22. De beløpene i OpEx og CapEx som er nødvendige for å gjennomføre de ***tiltakene*** som offentliggjøres i henhold til nr. 29 bokstav c), skal være i samsvar med nøkkelindikatorene (nøkkelindikatorer for CapEx og OpEx) og, dersom det er relevant, den CapEx-planen som kreves i henhold til delegert kommisjonsforordning (EU) 2021/2178. Foretaket skal redegjøre for eventuelle potensielle forskjeller mellom de betydelige beløpene i OpEx og CapEx som er offentliggjort i henhold til denne standarden, og de nøkkelindikatorene som er offentliggjort i henhold til delegert kommisjonsforordning (EU) 2021/2178, for eksempel som følge av offentliggjøring av økonomiske aktiviteter som ikke er omfattet i henhold til det som er definert i den delegerte forordningen. Foretaket kan strukturere sine tiltak etter økonomisk aktivitet for å sammenligne sine OpEx og CapEx og, dersom det er relevant, sine OpEx- og/eller CapEx-planer med sine taksonomiforenlige nøkkelindikatorer.

Måleindikatorer og mål

Opplysningskrav E1-4 – Mål knyttet til begrensning av og tilpasning til klimaendringer

AR 23. I henhold til nr. 34 bokstav a) kan foretaket offentliggjøre mål for ***reduksjon av klimagassutslipp*** i intensitetsverdi. Intensitetsmål er formulert som forholdet mellom ***klimagassutslipp*** og en enhet av fysisk aktivitet eller økonomisk resultat. Relevante aktivitets- eller produksjonsenheter er omtalt i sektorspesifikke ESRS-standarder. Dersom foretaket bare har fastsatt et mål for reduksjon av klimagassintensiteten, skal det likevel offentliggjøre de tilhørende absolutte verdiene for målåret og det eller de mellomliggende målårene. Dette kan føre til en situasjon der et foretak er forpliktet til å offentliggjøre en økning i absolutte klimagassutslipp for målåret og det eller de mellomliggende målårene, for eksempel ettersom det forventer organisk vekst i sin virksomhet.

AR 24. Når foretaket offentliggjør de opplysningene som kreves i henhold til nr. 34 bokstav b), skal det spesifisere andelen av det målet som er knyttet til hvert enkelt ***virkeområde for klimagassutslipp (scope 1, 2 eller 3)***. Foretaket skal angi hvilken metode som er brukt til å beregne ***klimagassutslipp*** innenfor scope 2, og som inngår i målet (det vil si enten den lokasjonsbaserte eller markedsbaserte metoden). Dersom grensen for ***målet for reduksjon av klimagassutslipp*** avviker fra grensen for de klimagassutslippene som rapporteres i henhold til opplysningskrav E1-6, skal foretaket opplyse om hvilke gasser som er omfattet, den respektive prosentdelen for scope 1, 2, 3 og de samlede klimagassutslippene som er omfattet av målet. Når det gjelder datterforetakenes ***mål*** for reduksjon av klimagassutslipp, skal foretaket på tilsvarende måte anvende disse kravene på datterforetakene.

AR 25. Når foretaket offentliggjør de opplysningene som kreves i henhold til nr. 34 bokstav c) om basisår og referanseverdi,

a) skal det kort redegjøre for hvordan det har sikret at den referanseverdien som framskrittene mot målet måles mot, er representativ for de aktivitetene som omfattes, og påvirkningene fra eksterne faktorer (for eksempel temperaturavvik i et bestemt år som påvirker mengden av energiforbruk og tilhørende klimagassutslipp). Dette kan gjøres ved å normalisere referanseverdien eller ved å bruke en referanseverdi som er utledet fra et treårsgjennomsnitt, dersom dette øker representativiteten og gir en mer troverdig gjengivelse,

b) skal referanseverdien og basisåret ikke endres, med mindre det skjer betydelige endringer av enten målet eller rapporteringsgrensen. I et slikt tilfelle skal foretaket redegjøre for hvordan den nye referanseverdien påvirker det nye målet, dets oppnåelse og presentasjonen av framskritt over tid. For å fremme sammenlignbarhet skal foretaket, når det fastsetter nye ***mål***, velge et nyere basisår som ikke ligger mer enn tre år før det første rapporteringsåret i den nye målperioden. Dersom for eksempel 2030 er målåret og målperioden er mellom 2025 og 2030, skal basisåret velges fra perioden mellom 2022 og 2025,

c) skal det oppdatere sitt basisår fra 2030 og deretter for hver femårsperiode. Dette innebærer at de basisårene som foretakene velger før 2030, kan være enten det basisåret som på det nåværende tidspunktet anvendes for eksisterende mål, eller det første anvendelsesåret for kravene om bærekraftsrapportering som fastsatt i artikkel 5 nr. 2 i direktiv (EU) 2022/2464 (2024, 2025 eller 2026) og, etter 2030, hvert femte år (2030, 2035 osv.), og

d) kan det når det legger fram klimarelaterte mål, offentliggjøre opplysninger om de framskrittene som er gjort for å nå disse målene, før det inneværende basisåret. I den forbindelse skal foretaket i størst mulig grad sikre at opplysningene om tidligere framskritt er i samsvar med kravene i denne standarden. Når det gjelder metodologiske forskjeller, for eksempel når det gjelder målgrenser, skal foretaket gi en kort forklaring på disse forskjellene.

AR 26. Når foretaket offentliggjør de opplysningene som kreves i henhold til nr. 34 bokstav d) og e), skal det legge fram opplysningene for målperioden med henvisning til en sektorspesifikk utslippsbane, dersom en slik finnes, eller en tverrsektoriell utslippsbane som er forenlig med begrensning av den globale oppvarmingen til 1,5 °C. For dette formålet skal foretaket beregne en 1,5 °C-forenlig referansemålverdi for scope 1 og 2 (og eventuelt en separat verdi for scope 3) som foretakets egne ***mål for reduksjon av klimagassutslipp*** eller delmål i de respektive virkeområdene kan sammenlignes med.

AR 27. Referansemålverdien kan beregnes ved å multiplisere ***klimagassutslippene*** i basisåret med enten en sektorspesifikk (sektorspesifikk avkarboniseringsmetode) eller tverrsektoriell ***utslippsreduksjonsfaktor*** (kontraksjonsmetode). Disse utslippsreduksjonsfaktorene kan utledes fra forskjellige kilder. Foretaket bør sikre at den anvendte kilden er basert på en utslippsreduksjonsbane som er forenlig med begrensningen av den globale oppvarmingen til 1,5 °C.

AR 28. ***Utslippsreduksjonsfaktorene*** er gjenstand for ytterligere utvikling. Foretakene oppfordres derfor til bare å bruke oppdaterte offentlig tilgjengelige opplysninger.

	2030	2050
Tverrsektoriell (ACA) reduksjonsbane basert på år 2020 som referanseår	- 42 %	- 90 %

Kilde: Basert på *«Pathways to Net-zero – SBTi Technical Summary»* (versjon 1.0, oktober 2021)

AR 29. Referansemålverdien avhenger av basisåret og ***basisutslippene*** i foretakets mål for ***reduksjon*** av ***klimagassutslipp***. Som følge av dette kan referansemålverdien for foretak med et nyere basisår eller med høyere basisutslipp være mindre utfordrende å oppnå enn det vil være for foretak som allerede tidligere har truffet ambisiøse ***tiltak*** for å redusere klimagassutslipp. Derfor kan foretak som tidligere har oppnådd reduksjoner av klimagassutslipp som er forenlige med enten en 1,5 °C-forenlig tverrsektoriell eller sektorspesifikk bane, justere sine referanseutslipp deretter for å fastsette referansemålverdien. Dersom foretaket justerer referanseutslippene for å fastsette referansemålverdien, skal det derfor ikke ta hensyn til reduksjoner av klimagassutslipp før år 2020, og det skal legge fram passende dokumentasjon på sin tidligere oppnådde reduksjon av klimagassutslipp.

AR 30. Når foretaket offentliggjør de opplysningene som kreves i henhold til nr. 34 bokstav f), skal det redegjøre for

a) med henvisning til sine ***tiltak for begrensning av klimaendringer, klimatiltakskategorier*** og deres anslåtte kvantitative bidrag til å nå sine ***mål for reduksjon av klimagassutslipp***, oppdelt etter virkeområde (scope 1, 2 og 3),

b) hvorvidt det planlegger å innføre nye teknologier, og deres rolle for å nå målene for reduksjon av klimagassutslipp, og

c) om og hvordan det har tatt hensyn til en rekke forskjellige ***klimascenarioer***, herunder som et minimum et klimascenario som er forenlig med begrensningen av den globale oppvarmingen til 1,5 °C, for å påvise relevant miljø-, samfunns-, teknologi-, markeds- og ***policyrelatert*** utvikling og fastsette sine klimatiltakskategorier.

AR 31. Foretaket kan legge fram sine ***mål for reduksjon av klimagassutslipp*** sammen med sine ***tiltak for begrensning av klimaendringer*** (se anvendelseskrav AR 19) som en tabell eller grafisk bane som viser utviklingen over tid. Følgende figur og tabell inneholder eksempler som kombinerer mål og klimatiltakskategorier:

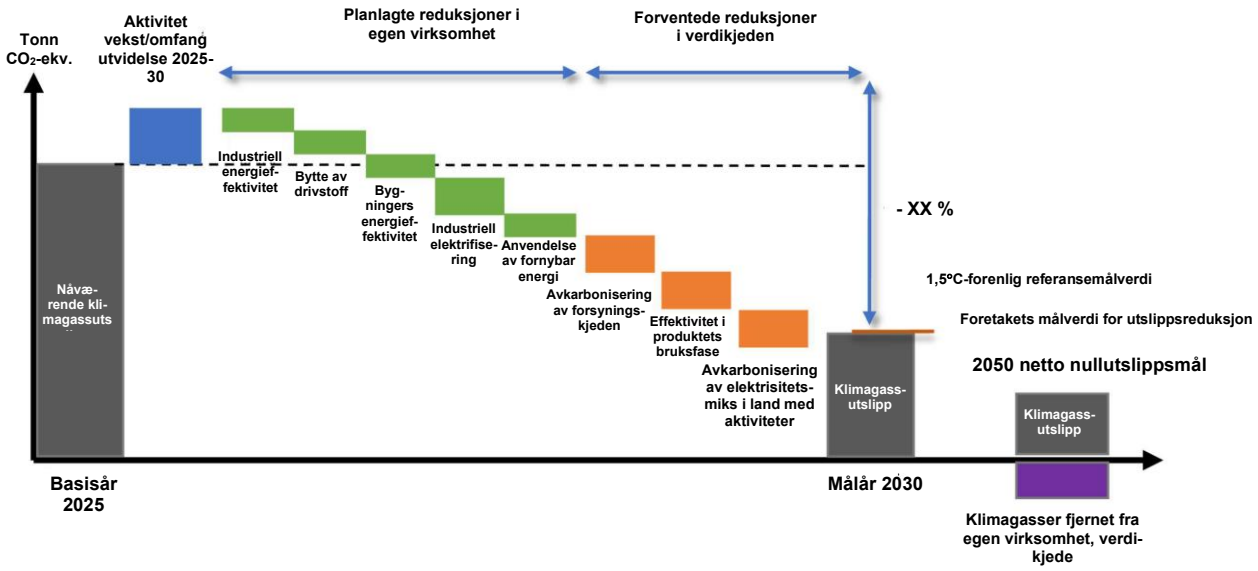

	Basisår (for eksempel 2025)	Målet for 2030	Målet for 2035	…	Opp til målet for 2050
Klimagassutslipp (tonn CO_2-ekv.)	100	60	40		
Energieffektivitet og reduksjon av forbruk	-	-10	-4		
Materialeffektivitet og reduksjon av forbruk	-	-5	-		
Brenselbytte	-	-2	-		
Elektrifisering	-	-	-10		
Bruk av fornybar energi	-	-10	-3		
Utfasing, erstatning eller endring av produkt	-	-8	-		
Utfasing, erstatning eller endring av prosess	-	-5	-3		
Annet	-	-			

Opplysningskrav E1-5 – Energiforbruk og energimiks

Veiledning for beregning

AR 32. Når foretaket utarbeider de opplysningene om energiforbruk som kreves i henhold til nr. 35, skal det

a) bare rapportere energi som brukes i prosesser som foretaket eier eller kontrollerer, og bruke samme avgrensning som brukes for rapportering av klimagassutslipp innenfor scope 1 og 2,

b) utelukke råmaterialer og brensler som ikke forbrennes for energiformål. Det foretaket som forbruker brensel som råvare, kan offentliggjøre opplysninger om dette forbruket separat fra de obligatoriske opplysningene,

c) sikre at alle kvantitative energirelaterte opplysninger rapporteres enten i megawattimer (MWh) i nedre varmeverdi eller netto brennverdi. Dersom rådata for energirelaterte opplysninger bare er tilgjengelige i andre energienheter enn MWh (som for eksempel gigajoule (GJ) eller britiske enheter for varmeenergi (Btu)), i volumenheter (som for eksempel kubikkfot eller gallon) eller i masseenheter (som for eksempel kilogram eller pund), skal de omregnes til MWh ved hjelp av egnede omregningsfaktorer (se for eksempel vedlegg II til FNs klimapanels (IPCC) femte vurderingsrapport). Omregningsfaktorer for brensler skal gjøres gjennomsiktige og anvendes på en konsekvent måte,

d) sikre at alle kvantitative energirelaterte opplysninger rapporteres som sluttforbruk av energi, med henvisning til den mengden energi foretaket faktisk forbruker, for eksempel ved hjelp av tabellen i vedlegg IV til europaparlaments- og rådsdirektiv 2012/27([48]) om energieffektivitet,

e) unngå dobbelttelling av brenselforbruk i forbindelse med offentliggjøring av egenprodusert energiforbruk. Dersom foretaket produserer elektrisitet fra enten en ikke-fornybar eller fornybar brenselkilde og deretter forbruker den produserte elektrisiteten, skal energiforbruket bare medregnes én gang under brenselforbruket,

f) ikke kompensere energiforbruk selv om energi produsert på ***produksjonsstedet*** selges til og brukes av en tredjepart,

g) ikke medregne energi som er hentet innenfor organisasjonens grense under «kjøpt eller ervervet» energi,

([48]) Europaparlaments- og rådsdirektiv 2012/27/EU av 25. oktober 2012 om energieffektivitet, om endring av direktiv 2009/125/EF og 2010/30/EU og om oppheving av direktiv 2004/8/EF og 2006/32/EF (EUT L 315 av 14.11.2012, s. 1).

h) bokføre damp, varme eller kjøling mottatt som «avfallsenergi» fra en tredjeparts industriprosesser under «kjøpt eller ervervet» energi,

i) regnskapsføre fornybar hydrogen([49]) som fornybart brensel. Hydrogen som ikke utelukkende stammer fra fornybare kilder, skal tas med under «brenselforbruk fra andre ikke-fornybare kilder» og

j) anta en forsiktig metode når elektrisitet, damp, varme eller kjøling deles mellom fornybare og ikke-fornybare kilder basert på den metoden som brukes for å beregne markedsbaserte klimagassutslipp innenfor scope 2. Foretaket skal bare vurdere dette energiforbruket som utledet fra fornybare kilder dersom opprinnelsen til den kjøpte energien er klart definert i de kontraktsregulerte ordningene med dets ***leverandører*** (avtale om kjøp av fornybar energi, standardisert grønn strømpris, markedsinstrumenter som opprinnelsesgaranti fra fornybare kilder i Europa([50]) eller lignende instrumenter som sertifikater for fornybar energi i USA og Canada osv.).

AR 33. De opplysningene som kreves i henhold til nr. 38, får anvendelse dersom foretaket driver virksomhet i minst én ***sektor med høy klimapåvirkning***. De opplysningene som kreves i henhold til nr. 38 bokstav a)–e), skal også omfatte energi fra fossile kilder som forbrukes i aktiviteter som ikke er i sektorer med høy klimapåvirkning.

AR 34. Opplysningene om energiforbruk og -miks kan presenteres ved hjelp av følgende tabellformat for ***sektorer med høy klimapåvirkning*** og for alle andre sektorer ved å utelate rad 1–5.

Energiforbruk og energimiks	Sammenligning	År N
1) Brenselforbruk fra kull og kullprodukter (MWh)		
2) Brenselforbruk fra råolje og petroleumsprodukter (MWh)		
3) Brenselforbruk fra naturgass (MWh)		
4) Brenselforbruk fra andre fossile kilder (MWh)		
5) Forbruk av kjøpt eller ervervet elektrisitet, varme, damp og kjøling fra fornybare kilder (MWh)		
6) **Samlet fossilt energiforbruk (MWh) (beregnet som summen av rad 1–5**		
Fossile kilders andel av samlet energiforbruk (%)		
7) **Forbruk fra kjernefysiske kilder (MWh)**		
Andel av forbruk fra kjernefysiske kilder i samlet energiforbruk (%)		

([49]) Oppfyller kravene i delegerte rettsakter for hydrogen fra fornybare kilder: Delegert kommisjonsforordning av 10. februar 2023 om utfylling av europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2018/2001 gjennom fastsettelse av en unionsmetode med detaljerte regler om produksjon av fornybare flytende og gassformige drivstoffer av ikke-biologisk opprinnelse; og delegert kommisjonsforordning av 10. februar 2023 om utfylling av europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2018/2001 gjennom fastsettelse av en minsteterskel for reduksjon av klimagassutslipp fra brensler basert på gjenvunnet karbon og gjennom spesifisering av en metode for å vurdere reduksjonen av klimagassutslipp fra fornybare flytende og gassformige drivstoffer av ikke-biologisk opprinnelse og fra brensler basert på gjenvunnet karbon.

([50]) Basert på europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2018/2001 av 11. desember 2018 om å fremme bruk av energi fra fornybare energikilder.

8) Brenselforbruk for fornybare kilder, herunder biomasse (som også omfatter industriavfall og kommunalt avfall av biologisk opprinnelse, biogass, fornybart hydrogen osv.) (MWh)		
9) Forbruk av kjøpt eller ervervet elektrisitet, varme, damp og kjøling fra fornybare kilder (MWh)		
10) Forbruket av egenprodusert fornybar energi som ikke er brensel (MWh)		
11) **Samlet forbruk av fornybar energi (MWh) (beregnet som summen av rad 8–10**		
Kjernefysiske kilders andel av samlet energiforbruk (%)		
Samlet energiforbruk (MWh) (beregnet som summen av rad 6, 7 og 11)		

AR 35. Det samlede energiforbruket med et skille mellom fossilt, kjernefysisk og fornybart energiforbruk kan presenteres grafisk i ***bærekraftsrapporten*** som viser utviklingen over tid (for eksempel ved hjelp av et sektordiagram eller søylediagram).

Energiintensitet basert på nettoinntekter

Veiledning for beregning

AR 36. Når foretaket utarbeider de opplysningene om energiintensitet som kreves i henhold til nr. 40, skal det gjøre følgende:

a) Beregne energiintensitetsforholdet ved hjelp av følgende formel:

$$\frac{\textit{Samlet energiforbruk fra aktiviteter i sektorer med høy klimapåvirkning (MWh)}}{\textit{Nettoinntekter fra aktiviteter i sektorer med høy klimapåvirkning (pengeenhet)}} \;;$$

b) Uttrykke det samlede energiforbruket i MWh og nettoinntektene i pengeenheter (for eksempel euro).

c) Telleren og nevneren skal bare bestå av den andelen av det samlede sluttforbruket av energi (i telleren) og nettoinntekter (i nevneren) som kan tilskrives aktiviteter i ***sektorer med høy klimapåvirkning***. Det bør derfor være konsekvens i hva både telleren og nevneren omfatter.

d) Beregne det samlede energiforbruket i samsvar med kravet i nr. 37.

e) Beregne nettoinntektene i samsvar med de kravene til regnskapsstandarder som gjelder for finansregnskapet, det vil si IFRS 15: «*Inntekter fra kontrakter med kunder*» eller krav i lokale alminnelig anerkjente regnskapsprinsipper (GAAP).

AR 37. De kvantitative opplysningene kan presenteres i følgende tabell:

Energiintensitet per nettoinntekt	Sammenligning	N	% N / N-1
Samlet energiforbruk fra aktiviteter i sektorer med høy klimapåvirkning per nettoinntekt fra aktiviteter i sektorer med høy klimapåvirkning (MWh/pengeenhet)			

Sammenkopling av energiintensitet basert på nettoinntekter med regnskapsopplysninger

AR 38. Avstemmingen av nettoinntekter fra aktiviteter i ***sektorer med høy klimapåvirkning*** mot den relevante regnskapsposten eller opplysningen i finansregnskapet (i henhold til kravet i nr. 43) kan presenteres enten

a) ved en krysshenvisning til den aktuelle regnskapsposten eller opplysningen i finansregnskapet eller

b) dersom nettoinntektene ikke kan krysshenvises direkte til en regnskapspost eller opplysning i finansregnskapet, ved en kvantitativ avstemming i tabellformatet nedenfor.

Nettoinntekter fra aktiviteter i sektorer med høy klimapåvirkning som brukes for å beregne energiintensitet	
Nettoinntekter (annet)	
Nettoinntekter i alt (finansregnskap)	

Opplysningskrav E1-6 – Brutto klimagassutslipp innenfor scope 1, 2, 3 og samlede klimagassutslipp

Veiledning for beregning

AR 39. Når foretaket utarbeider opplysningene for å rapportere ***klimagassutslipp*** i henhold til kravet i nr. 44, skal det gjøre følgende:

a) Ta hensyn til prinsippene, kravene og veiledningen i *GHG Protocol Corporate Standard* (versjon 2004). Foretaket kan ta hensyn til kommisjonsrekommandasjon (EU) 2021/2279([51]) eller kravene i EN ISO 14064-1:2018. Dersom foretaket allerede bruker regnskapsmetoden for klimagasser i ISO 14064- 1: 2018, skal det likevel oppfylle kravene i denne standarden (for eksempel når det gjelder rapporteringsgrenser og offentliggjøring av opplysninger om markedsbaserte klimagassutslipp innenfor scope 2).

b) Opplyse om de metodene, vesentlige antakelser og utslippsfaktorer som brukes for å beregne eller måle klimagassutslipp, sammen med årsakene til at de ble valgt, og angi en henvisning eller kopling til eventuelle beregningsverktøy som brukes.

c) Inkludere utslipp av CO_2, CH_4, N_2O, HFK, PFK, SF_6 og NF_3. Ytterligere klimagasser kan tas hensyn til når de er betydelige.

d) Bruke de seneste verdiene for ***potensial for global oppvarming (GWP)*** som FNs klimapanel (IPCC) har offentliggjort på grunnlag av en tidshorisont på 100 år for å beregne CO_2-ekvivalente utslipp av ikke-CO_2-gasser.

AR 40. Når foretaket utarbeider opplysninger for rapportering av klimagassutslipp fra sine tilknyttede selskaper, felleskontrollerte virksomheter, ikke-konsoliderte datterforetak (investeringsforetak) og kontraktsregulerte ordninger i henhold til kravet i nr. 50, skal det konsolidere 100 % av klimagassutslippene for de enhetene som det utøver operasjonell kontroll over. I praksis skjer dette når foretakene innehar lisens – eller tillatelse – til å utnytte eiendelene fra disse tilknyttede foretakene, felleskontrollerte virksomhetene, ikke-konsoliderte datterforetakene (investeringsforetakene) og kontraktsregulerte ordningene. Dersom foretaket har en kontraktsmessig definert operasjonell kontroll på deltid, skal det konsolidere 100 % av de klimagassene som slippes ut i løpet av den tiden foretakets operasjonelle kontroll utøves.

([51]) Kommisjonsrekommandasjon (EU) 2021/2279 av 15. desember 2021 om bruk av miljøavtrykkmetoder til å måle og formidle produkters og organisasjoners miljøprestasjon gjennom hele deres livssyklus (EUT L 471 av 30.12.2021, s.1).

AR 41. I samsvar med kapittel 3.7 i ESRS 1 skal foretaket dele opp opplysninger om sine klimagassutslipp, dersom det er relevant. Foretaket kan for eksempel dele opp sine klimagassutslipp innenfor scope 1, 2, 3 eller de samlede ***klimagass-utslippene*** etter land, driftssegmenter, økonomisk aktivitet, datterforetak, klimagasskategori (CO_2, CH_4, N_2O, HFK, PFK, SF_6 og NF_3 samt andre klimagasser som foretaket tar hensyn til) eller kildetype (stasjonær forbrenning, mobil forbrenning, prosessutslipp og flyktige utslipp).

AR 42. Et foretak kan ha en annen rapporteringsperiode enn noen av eller alle enhetene i verdikjeden. Under slike omstendigheter har foretaket tillatelse til å måle sine klimagassutslipp i samsvar med nr. 44 ved hjelp av opplysninger for rapporteringsperioder som avviker fra foretakets egen rapporteringsperiode, dersom disse opplysningene innhentes fra enheter i foretakets verdikjede med rapporteringsperioder som avviker fra foretakets rapporteringsperiode, forutsatt at

a) foretaket bruker de seneste tilgjengelige opplysningene fra disse enhetene i sin verdikjede for å måle og offentliggjøre sine klimagassutslipp,

b) lengden på rapporteringsperiodene er den samme, og

c) foretaket opplyser om virkningene av vesentlige hendelser og endringer i omstendigheter (som er relevante for foretakets klimagassutslipp), som inntreffer mellom rapporteringsdatoene for enhetene i dets verdikjede, og datoen for foretakets generelle finansregnskap.

AR 43. Når foretaket utarbeider de opplysningene om brutto ***klimagassutslipp innenfor scope 1***, som kreves i henhold til nr. 48 bokstav a), skal det gjøre følgende:

a) Beregne eller måle klimagassutslipp fra stasjonær forbrenning, mobil forbrenning, prosessutslipp og flyktige utslipp, og bruke egnede aktivitetsdata som omfatter ikke-fornybart brenselforbruk.

b) Bruke egnede og konsekvente utslippsfaktorer.

c) Opplyse om biogene utslipp av CO_2 fra forbrenning eller biologisk nedbryting av biomasse separat fra klimagassutslipp innenfor scope 1, men inkludere utslipp av andre typer klimagasser (særlig CH_4 og N_2O).

d) Utelukke all fjerning eller eventuelle kjøpte, solgte eller overførte ***klimakvoter*** eller kvoter for klimagassutslipp fra beregningen av klimagassutslipp innenfor scope 1.

e) Når det gjelder rapportering av aktiviteter i henhold til fellesskapsordningen for handel med utslippskvoter (EU-ETS), rapportere om utslipp innenfor scope 1 i henhold til metoden i fellesskapsordningen for handel med utslippskvoter (EU-ETS). Metoden i fellesskapsordningen for handel med utslippskvoter (EU-ETS) kan også anvendes på aktiviteter i geografiske områder og sektorer som ikke er omfattet av fellesskapsordningen for handel med utslippskvoter (EU-ETS).

AR 44. Når foretaket utarbeider de opplysningene om prosentdelen av ***klimagassutslipp*** innenfor scope 1 fra regulerte ordninger for handel med utslippskvoter i henhold til kravet i nr. 48 bokstav b), skal det gjøre følgende:

a) Ta hensyn til klimagassutslipp fra de ***installasjonene*** det driver, og som er omfattet av regulerte ordninger for handel med utslippskvoter (ETS), herunder fellesskapsordningen for handel med utslippskvoter (EU-ETS), nasjonal ETS og ikke-EU-ETS, dersom det er relevant.

b) Bare inkludere utslipp av CO_2, CH_4, N_2O, HFK, PFK, SF_6 og NF_3.

c) Sikre samme regnskapsperiode for brutto klimagassutslipp innenfor scope 1 og klimagassutslipp som reguleres i henhold til ordningen for handel med utslippskvoter (ETS).

d) Beregne andelen ved hjelp av følgende formel:

$$\frac{\text{Utslipp av klimagasser i (tonn } CO_2\text{-ekvivalenter) fra EU-ETS-installasjoner + nasjonale ETS-installasjoner + ikke-EU-ETS-installasjoner}}{\text{Klimagassutslipp innenfor scope 1 (tonn } CO_2\text{-ekvivalenter)}}$$

AR 45. Når foretaket utarbeider de opplysningene om brutto ***klimagassutslipp*** innenfor scope 2 som kreves i henhold til nr. 49, skal det gjøre følgende:

a) Ta hensyn til prinsippene og kravene i *GHG Protocol Scope 2 Guidance* (versjon 2015, særlig kvalitetskriteriene for scope 2 i kapittel 7.1 om kontraktsinstrumenter). Det kan også ta hensyn til kommisjonsrekommandasjon (EU) 2021/2279 eller de relevante kravene til kvantifisering av ***indirekte klimagassutslipp*** fra importert energi i EN ISO 14064-1:2018.

b) Inkludere ***kjøpt eller ervervet elektrisitet, damp, varme og kjøling*** som forbrukes av foretaket.

c) Unngå dobbelttelling av klimagassutslipp rapportert under scope 1 eller 3.

d) Bruke de lokasjonsbaserte og markedsbaserte metodene for å beregne klimagassutslipp innenfor scope 2 og gi opplysninger om andelen og typene av kontraktsinstrumenter. Den lokasjonsbaserte metoden kvantifiserer klimagassutslipp innenfor scope 2 basert på gjennomsnittlige utslippsfaktorer for energiproduksjon for definerte steder, herunder lokale, regionale eller nasjonale grenser (*GHG Protocol, «Scope 2 Guidance», Glossary, 2015*). Gjennom den markedsbasert metoden kvantifiseres klimagassutslipp innenfor scope 2 basert på klimagassutslipp fra produsenter fra hvilke den rapporterende enheten kontraktsmessig kjøper elektrisitet som er bundet sammen med instrumenter, eller separate instrumenter alene (*GHG Protocol, «Scope 2 Guidance», Glossary, 2015*). I dette tilfellet kan foretaket offentliggjøre den andelen av markedsbaserte klimagassutslipp innenfor scope 2 som er knyttet til kjøpt elektrisitet, og som er koplet sammen med instrumenter, som for eksempel opprinnelsesgaranti eller sertifikater for fornybar energi. Foretaket skal gi opplysninger om andelen og typene av kontraktsinstrumenter som brukes for salg og kjøp av energi, og som er koplet sammen med instrumenter for energiproduksjon eller separate instrumenter.

e) Opplyse om biogene CO_2-utslipp fra forbrenning eller biologisk nedbryting av biomasse separat fra klimagassutslipp innenfor scope 2, men inkludere utslipp av andre typer klimagasser (særlig CH_4 og N_2O). Dersom de anvendte utslippsfaktorene ikke skiller mellom prosentdelen av biomasse eller biogen CO_2, skal foretaket opplyse om dette. Dersom andre klimagassutslipp enn CO_2 (særlig CH_4 og N_2O) ikke er tilgjengelige for eller utelukket fra lokasjonsbaserte gjennomsnittlige utslippsfaktorer for nettet, eller dersom de ikke er tilgjengelige på grunnlag av opplysninger fra den markedsbasert metoden, skal foretaket opplyse om dette.

f) Utelukke all fjerning eller eventuelle kjøpte, solgte eller overførte ***klimakvoter*** eller kvoter for klimagassutslipp fra beregningen av klimagassutslipp innenfor scope 2.

AR 46. Når foretaket utarbeider de opplysningene om brutto ***klimagassutslipp*** innenfor scope 3 som kreves i henhold til nr. 51, skal det gjøre følgende:

a) Ta hensyn til prinsippene og bestemmelsene i *GHG Protocol Corporate Value Chain (Scope 3) Accounting and Reporting Standard* (versjon 2011). Det kan også ta hensyn til kommisjonsrekommandasjon (EU) 2021/2279 eller de relevante kravene til kvantifisering av ***indirekte klimagassutslipp*** fra EN ISO 14064-1:2018.

b) Dersom det er en finansinstitusjon, tas det hensyn til *GHG Accounting and Reporting Standard for the Financial Industry from the Partnership for Carbon Accounting Financial (PCAF)*, særlig del A *«Financed Emissions»* (versjon desember 2022).

c) Gjennomgå sine samlede klimagassutslipp innenfor scope 3 på grunnlag av de 15 kategoriene av scope 3 som er identifisert i *GHG Protocol Corporate Standard og GHG Protocol Corporate Value Chain (Scope 3) Accounting and Reporting Standard* (versjon 2011) ved hjelp av egnede estimater. Alternativt kan det gjennomgå sine ***indirekte klimagassutslipp*** på grunnlag av kategoriene i EN ISO 14064-1:2018 nr. 5.2.4 (unntatt indirekte klimagassutslipp fra importert energi).

d) Identifisere og opplyse om sine vesentlige kategorier av scope 3 på grunnlag av omfanget av deres estimerte klimagassutslipp og andre kriterier i *GHG Protocol Corporate Value Chain (Scope 3) Accounting and Reporting Standard* (versjon 2011, s. 61 og 65–68) eller EN ISO 14064-1:2018, vedlegg H.3.2, som for eksempel finansielle utgifter, innflytelse, relaterte ***overgangsrisikoer*** og ***muligheter*** eller ***interessenters*** synspunkter.

e) Beregne eller anslå klimagassutslipp i vesentlige kategorier av scope 3 ved hjelp av egnede utslippsfaktorer.

f) Oppdatere klimagassutslipp innenfor scope 3 i hver vesentlig kategori hvert år på grunnlag av gjeldende aktivitetsdata. Oppdatere det fullstendige klimagassregnskapet for scope 3 minst hvert tredje år eller ved forekomst av en vesentlig hendelse eller en vesentlig endring i omstendighetene (en vesentlig hendelse eller en vesentlig endring i omstendighetene kan for eksempel være knyttet til endringer i foretakets aktiviteter eller struktur, endringer i aktivitetene eller strukturen i dets oppstrøms og nedstrøms verdikjede(r), en endring i beregningsmetoden eller oppdagelse av feil).

g) Opplyse om i hvilken utstrekning foretakets klimagassutslipp innenfor scope 3 måles ved hjelp av inndata fra spesifikke aktiviteter innenfor enhetens oppstrøms og nedstrøms verdikjede, og opplyse om prosentdelen av utslipp beregnet ved hjelp av primærdata innhentet fra ***leverandører*** eller andre partnere i ***verdikjeden***.

h) For hver vesentlig klimagasskategori av scope 3, opplyse om hvilke rapporteringsgrenser det er tatt hensyn til, beregningsmetodene for å estimere klimagassutslippene samt om beregningsverktøy er blitt brukt, og i så fall hvilke. Kategoriene av scope 3 bør være i samsvar med GHG-protokollen og omfatte

i) indirekte klimagassutslipp innenfor scope 3 fra det konsoliderte konsernet for regnskapsformål (morforetaket og dets datterforetak),

ii) indirekte klimagassutslipp innenfor scope 3 fra tilknyttede foretak, felleskontrollerte virksomheter og ikke-konsoliderte datterforetak der foretaket har mulighet til å kontrollere de operasjonelle aktivitetene og forbindelsene (det vil si operasjonell kontroll),

iii) klimagassutslipp innenfor scope 1, 2 og 3 fra tilknyttede foretak, felleskontrollerte virksomheter, ikke-konsoliderte datterforetak (investeringsforetak) og felles ordninger som foretaket ikke utøver ***operasjonell kontroll*** over, og når disse enhetene inngår i foretakets oppstrøms og nedstrøms verdikjede.

i) Offentliggjøre en liste over de kategoriene av klimagassutslipp innenfor scope 3 som inngår i og er utelukket fra klimaregnskapet, med en *begrunnelse* for utelukkede kategorier av scope 3.

j) Opplyse om biogene CO_2-utslipp fra forbrenning eller biologisk nedbryting av biomasse som forekommer i dets oppstrøms og nedstrøms ***verdikjede*** separat fra brutto klimagassutslipp innenfor scope 3, og inkludere utslipp av andre typer klimagasser (som for eksempel CH_4 og N_2O) og utslipp av CO_2 som forekommer i livssyklusen til biomasse, unntatt fra forbrenning eller biologisk nedbryting (som for eksempel klimagassutslipp fra bearbeiding eller transport av biomasse), i beregningen av klimagassutslipp innenfor scope 3.

k) Utelukke all fjerning eller eventuelle kjøpte, solgte eller overførte ***klimakvoter*** eller kvoter for klimagassutslipp fra beregningen av klimagassutslipp innenfor scope 3.

AR 47. Når foretaket utarbeider opplysningene om samlede ***klimagassutslipp*** som kreves i henhold til nr. 52, skal det gjøre følgende:

a) Anvende følgende formler for å beregne de samlede klimagassutslippene:
Samlede klimagassutslipp$_{lokasjonsbaserte}$ (tonn $CO_{2\text{-ekv.}}$) = Brutto klimagassutslipp innenfor scope 1 + Brutto klimagassutslipp innenfor scope 2$_{lokasjonsbaserte}$ + Samlede brutto klimagassutslipp innenfor scope 3
Klimagassutslipp$_{markedsbaserte}$ (tonn $CO_{2\text{-ekv.}}$) = Brutto klimagassutslipp innenfor scope 1 + Brutto klimagassutslipp innenfor scope 2$_{markedsbaserte}$ + Brutto klimagassutslipp innenfor scope 3

b) Opplyse om samlede klimagassutslipp med et skille mellom utslipp utledet fra lokasjonsbaserte og markedsbaserte metoder som brukes ved måling av de underliggende klimagassutslippene innenfor scope 2.

AR 48. Foretaket skal offentliggjøre sine samlede ***klimagassutslipp*** oppdelt etter scope 1 og 2 og vesentlig scope 3 i samsvar med tabellen nedenfor.

	Retrospektivt				**Milepæler og målår**			
	Basisår	**Sammenligning**	**N**	**% N / N-1**	**2025**	**2030**	**(2050)**	**Årlig %-mål / basisår**
Klimagassutslipp innenfor scope 1								
Brutto klimagassutslipp innenfor scope 1 (tonn CO_2-ekv.)								
Prosentdel av klimagassutslipp innenfor scope 1 fra regulerte ordninger for handel med utslippskvoter (%)								

Klimagassutslipp innenfor scope 2								
Brutto lokasjonsbaserte klimagassutslipp innenfor scope 2 (tonn CO_2-ekv.)								
Brutto markedsbaserte klimagassutslipp innenfor scope 2 (tonn CO_2-ekv.)								
Vesentlige klimagassutslipp innenfor scope 3								
Samlede indirekte brutto klimagassutslipp innenfor scope 3 (tonn CO_2-ekv.)								
1 Innkjøpte varer og tjenester								
[Valgfri underkategori: Skytjenester og datasentertjenester								
2 Investeringsvarer								
3 Brensel og energirelaterte aktiviteter (ikke omfattet av scope 1 eller 2)								
4 Oppstrøms transport og distribusjon								
5 Avfall generert under drift								
6 Forretningsreiser								
7 Pendling for ansatte								
8 Oppstrøms leasede eiendeler								
9 Nedstrøms transport								
10 Bearbeiding av solgte produkter								
11 Bruk av solgte produkter								
12 Behandling av kasserte solgte produkter								
13 Nedstrøms leasede eiendeler								
14 Franchise								
15 Investeringer								

Samlede klimagassutslipp								
Samlede klimagassutslipp (lokasjonsbaserte) (tonn CO_2-ekv.)								
Samlede klimagassutslipp (markedsbaserte) (tonn CO_2-ekv.)								

AR 49. For å belyse potensielle ***overgangsrisikoer*** kan foretaket offentliggjøre opplysninger om sine samlede ***klimagassutslipp*** oppdelt etter større land og eventuelt etter driftssegmenter (ved å anvende de samme segmentene for finansregnskap som kreves i henhold til regnskapsstandardene, det vil si IFRS 8 *Driftssegmenter* eller lokale alminnelig anerkjente regnskapsprinsipper (GAAP). Klimagassutslipp innenfor scope 3 kan utelukkes fra disse oppdelingene etter land dersom de tilhørende opplysningene ikke er lett tilgjengelige.

AR 50. ***Klimagassutslipp*** innenfor scope 3 kan også presenteres i henhold til de indirekte utslippskategoriene som er definert i EN ISO 14064-1:2018.

AR 51. Dersom det er vesentlig for foretakets klimagassutslipp innenfor scope 3, skal det opplyse om ***klimagassutslippene*** fra innkjøpte skytjenester og datasentertjenester som en delmengde av den overordnede ***kategorien*** «oppstrøms innkjøpte varer og tjenester» ***innenfor scope 3***.

AR 52. De samlede ***klimagassutslippene*** oppdelt etter scope 1, 2 og 3 kan vises grafisk i ***bærekraftsrapporten*** (for eksempel som et søylediagram eller sektordiagram) som viser oppdelingen av klimagassutslipp på tvers av ***verdikjeden*** (oppstrøms, egne aktiviteter, transport, nedstrøms).

Klimagassintensitet basert på nettoinntekter

Veiledning for beregning

AR 53. Når foretaket utarbeider de opplysningene om klimagassintensitet basert på nettoinntekter som kreves i henhold til nr. 53, skal det gjøre følgende:

a) Beregne klimagassintensitetsforholdet ved hjelp av følgende formel:

$$\frac{\textit{Samlede klimagassutslipp (tonn } CO_2\textit{-ekv.)}}{\textit{Nettoinntekter (pengeenhet)}}$$

b) Uttrykke de samlede ***klimagassutslippene*** i tonn CO_2-ekvivalenter og nettoinntektene i pengeenheter (for eksempel euro) og presentere resultatene for den markedsbaserte og lokasjonsbaserte metoden.

c) Inkludere de samlede klimagassutslippene i telleren og de samlede nettoinntektene i nevneren.

d) Beregne de samlede klimagassutslippene i henhold til kravene i nr. 44 bokstav d) og nr. 52.

e) Beregne nettoinntektene i samsvar med kravene i de regnskapsstandardene som anvendes i forbindelse med finansregnskap, det vil si IFRS 15 eller lokale alminnelig anerkjente regnskapsprinsipper (GAAP).

AR 54. De kvantitative opplysningene kan presenteres i følgende tabellformatet:

Klimagassintensitet per nettoinntekt	Sammenligning	N	% N / N-1
Samlede klimagassutslipp (lokasjonsbaserte) per nettoinntekt (tonn CO_2-ekvivalenter/pengeenhet)			
Samlede klimagassutslipp (markedsbaserte) per nettoinntekt (tonn CO_2-ekvivalenter/pengeenhet)			

Sammenkopling av klimagassintensitet basert på inntekter med regnskapsopplysninger

AR 55. Avstemmingen av nettoinntekter som brukes til å beregne klimagassintensiteten mot den relevante regnskapsposten eller notene i finansregnskapet (i henhold til kravet i nr. 55), kan gjøres enten

a) ved en krysshenvisning til den aktuelle regnskapsposten eller opplysningen i finansregnskapet eller

b) dersom nettoinntektene ikke kan krysshenvises direkte til en regnskapspost eller opplysning i finansregnskapet, ved en kvantitativ avstemming med tabellformatet nedenfor.

Nettoinntekter som brukes til å beregne klimagassintensitet	
Nettoinntekter (annet)	
Nettoinntekter i alt (finansregnskap)	

Opplysningskrav E1-7 – Prosjekter med hensyn til fjerning av klimagasser og begrensning av klimagassutslipp finansiert ved hjelp av klimakvoter

Fjerning og lagring av klimagasser i egen virksomhet og oppstrøms og nedstrøms verdikjede

AR 56. I tillegg til sitt klimaregnskap skal foretakene sørge for åpenhet om hvordan og i hvilken grad de enten forbedrer naturlige sluk eller anvender tekniske løsninger for å fjerne klimagasser fra atmosfæren i forbindelse med egen virksomhet og oppstrøms og nedstrøms verdikjede. Selv om det ikke finnes noen allment anerkjente begreper og metoder for å regnskapsføre fjerning av klimagasser, har denne standarden som formål å øke åpenheten om foretakets innsats for å fjerne klimagasser fra atmosfæren (nr. 56 bokstav a) og nr. 58). Fjerning av klimagasser utenfor ***verdikjeden*** som foretaket støtter gjennom kjøp av ***klimakvoter***, skal det opplyse om separat i henhold til kravene i nr. 56 bokstav b) og nr. 59.

AR 57. Når foretaket offentliggjør opplysninger om ***fjerning og lagring av klimagasser*** fra foretakets egen virksomhet og dets oppstrøms og nedstrøms ***verdikjede*** i henhold til kravene i nr. 56 bokstav a) og nr. 58, skal det for hver fjernings- og lagringsaktivitet

a) beskrive de aktuelle klimagassene,

b) opplyse om fjerningen og lagringen er biogen eller skyldes ***arealbruksendring*** (for eksempel nyplanting av skog, gjenplanting av skog, restaurering av skog, planting av trær i byer, skogsjordbruk, økt innhold av karbon i ***jorden*** osv.), teknisk (for eksempel fangst direkte fra atmosfæren) eller hybrid (for eksempel bioenergi med CO_2-fangst og -lagring), samt legge fram tekniske opplysninger om fjerning, lagringstype og, dersom det er relevant, transport av klimagasser som er fjernet,

c) dersom det er relevant, gi en kort redegjørelse for hvorvidt aktiviteten kan anses som en naturbasert løsning, og

d) beskrive hvordan risikoen for manglende permanens håndteres, herunder hvordan lekkasje- og tilbakeføringshendelser defineres og overvåkes, alt etter hva som er relevant.

Veiledning for beregning

AR 58. Når foretaket utarbeider opplysninger om ***fjerning og lagring av klimagasser*** fra foretakets egen virksomhet og dets oppstrøms og nedstrøms ***verdikjede*** i henhold til kravene i nr. 56 bokstav a) og nr. 58, skal det gjøre følgende:

a) Så langt som mulig ta hensyn til *GHG Protocol Corporate Standard* (versjon 2004), *Product Standard* (versjon 2011), *Agriculture Guidance* (versjon 2014), *Land use, **land-use change**, and forestry Guidance for GHG project accounting* (versjon 2006).

b) Bruke konsensusmetoder for regnskapsføring av fjerning av klimagasser så snart de er tilgjengelige, særlig EUs regelverk for sertifisering av CO_2-fjerning.

c) Dersom det er relevant, redegjøre for den rollen som fjerning spiller for dets ***policy for begrensning av klimaendringer***.

d) Inkludere fjerning fra virksomhet som det eier, kontrollerer eller bidrar til, og som ikke er blitt solgt til en annen part gjennom klimakvoter.

e) Dersom det er relevant, markere de aktivitetene for fjerning av klimagasser i egen virksomhet eller verdikjede som er blitt omgjort til klimakvoter og solgt videre til andre parter på det frivillige karbonmarkedet.

f) Redegjøre for de ***klimagassutslippene*** som er knyttet til en fjerningsaktivitet, herunder transport og lagring, i henhold til opplysningskrav E1-6 (scope 1, 2 eller 3). For å øke åpenheten med hensyn til effektiviteten av en fjerningsaktivitet, herunder transport og lagring, kan foretaket opplyse om klimagassutslippene knyttet til denne aktiviteten (for eksempel klimagassutslipp fra elektrisitetsforbruk i forbindelse med teknikker for fangst direkte fra atmosfæren) sammen med, men atskilt fra, mengden klimagassutslipp som er fjernet.

g) Dersom tilbakeføring skulle finne sted, regnskapsføre de respektive klimagassutslippene som en kompensasjon for fjerning i rapporteringsperioden.

h) Bruke de seneste verdiene for ***potensial for global oppvarming*** som FNs klimapanel (IPCC) har offentliggjort på grunnlag av en tidshorisont på 100 år for å beregne CO_2-ekvivalente utslipp av ikke-CO_2-gasser og beskrive de antakelsene som er gjort, samt de metodene og rammene som er brukt for å beregne mengden av klimagasser som er fjernet.

i) Ta hensyn til ***naturbaserte løsninger.***

AR 59. Foretaket skal dele opp og separat offentliggjøre de fjerningene av klimagasser som forekommer i egen virksomhet, og dem som forekommer i dets oppstrøms og nedstrøms verdikjede. Aktiviteter for fjerning av klimagasser i oppstrøms og nedstrøms ***verdikjede*** skal omfatte dem som foretaket aktivt støtter, for eksempel gjennom et samarbeidsprosjekt med en ***leverandør***. Foretaket forventes ikke å inkludere noen fjerning av klimagasser som kan forekomme i dets oppstrøms og nedstrøms verdikjede, og som det ikke er kjent med.

AR 60. De kvantitative opplysningene om fjerning av klimagasser kan presenteres i følgende tabellformat:

Fjerning	Sammenligning	N	% N / N-1
Fjerningsaktivitet for klimagasser 1 (for eksempel restaurering av skog)	-		
Fjerningsaktivitet for klimagasser 2 (for eksempel fangst direkte fra atmosfæren)	-		
…	-		
Samlet fjerning av klimagasser fra egen virksomhet (tonn CO_2-ekv.)			
Fjerningsaktivitet for klimagasser 1 (for eksempel restaurering av skog)	-		
Fjerningsaktivitet for klimagasser 2 (for eksempel fangst direkte fra atmosfæren)	-		
…	-		
Samlet fjerning av klimagasser i oppstrøms og nedstrøms verdikjede (tonn CO_2-ekv.)			
Tilbakeføringer (tonn CO_2-ekv.)			

Prosjekter for begrensning av klimagassutslipp finansiert ved hjelp av klimakvoter

AR 61. Finansiering av prosjekter for ***reduksjon av klimagassutslipp*** utenfor foretakets ***verdikjede*** gjennom kjøp av ***klimakvoter*** som oppfyller standarder av høy kvalitet, kan være et nyttig bidrag for å begrense klimaendringer. I henhold til denne standarden skal foretaket opplyse om det anvender ***klimakvoter*** separat fra ***klimagassutslippene*** (nr. 56 bokstav b) og nr. 59) og ***mål for reduksjon av klimagassutslipp*** (opplysningskrav E1-4). Den krever også at foretaket skal dokumentere omfanget av anvendelsen og hvilke kvalitetskriterier det anvender for disse klimakvotene.

AR 62. Når foretaket offentliggjør opplysninger om ***klimakvoter*** som kreves i henhold til nr. 56 bokstav b) og nr. 59, skal det opplyse om følgende oppdeling, alt etter hva som er relevant:

a) Andelen (i prosent av volumet) av reduksjonsprosjekter og fjerningsprosjekter.

b) For klimakvoter fra fjerningsprosjekter, en redegjørelse for om de kommer fra biogene eller tekniske sluk.

c) Andelen (i prosent av volumet) for hver anerkjent kvalitetsstandard.

d) Andelen (i prosent av volumet) som er utstedt fra prosjekter i EU.

e) Andelen (i prosent av volumet) som kan anses som en tilsvarende justering i henhold til artikkel 6 i Parisavtalen.

Veiledning for beregning

AR 63. Når foretaket utarbeider de opplysningene om ***klimakvoter*** som kreves i henhold til nr. 56 bokstav b) og nr. 59, skal det gjøre følgende:

a) Ta hensyn til ***anerkjente kvalitetsstandarder***.

b) Dersom det er relevant, forklare den rollen som klimakvoter spiller i dets ***policy for begrensning av klimaendringer***.

c) Ikke inkludere klimakvoter utstedt fra prosjekter for ***reduksjon av klimagassutslipp*** i sin ***verdikjede***, ettersom det allerede er opplyst om de respektive reduksjonene i klimagassutslipp i henhold til opplysningskrav E1-6 (scope 2 eller scope 3) på det tidspunktet de inntreffer (det vil si at dobbelttelling unngås).

d) Ikke inkludere klimakvoter fra prosjekter for fjerning av klimagasser i sin verdikjede, ettersom de respektive fjerningene av klimagasser allerede kan være regnskapsført i henhold til opplysningskrav E1-7 på det tidspunktet de inntreffer (det vil si at dobbelttelling unngås).

e) Ikke opplyse om klimakvoter som en kompensasjon for sine ***klimagassutslipp*** i henhold til opplysningskrav E1-6 om klimagassutslipp.

f) Ikke opplyse om klimakvoter som et middel for å nå de målene for reduksjon av klimagassutslipp som er offentliggjort i henhold til opplysningskrav E1-4.

g) Beregne mengden av klimakvoter som skal annulleres i framtiden, som summen av klimakvoter i tonn CO_2-ekvivalenter så lenge eksisterende kontraktsmessige avtaler varer.

AR 64. Opplysningene om ***klimakvoter*** som er annullert i rapporteringsåret, og som etter planen vil bli annullert i framtiden, kan presenteres i følgende tabellformater.

Klimakvoter annullert i rapporteringsåret	**Sammenligning**	**N**
Samlet (tonn CO_2-ekv.)		
Andel fra fjerningsprosjekter (%)		
Andel fra reduksjonsprosjekter (%)		
Anerkjent kvalitetsstandard 1 (%)		
Anerkjent kvalitetsstandard 2 (%)		

Anerkjent kvalitetsstandard 3 (%)		
…		
Andel fra prosjekter i EU (%)		
Andel av klimakvoter som anses som tilsvarende justeringer (%)		

Klimakvoter som etter planen vil bli annullert i framtiden	**Mengde fra til [periode]**
Samlet (tonn CO2-ekv.)	

Opplysningskrav E1-8 – Intern karbonprising

AR 65. Når foretaket offentliggjør de opplysningene som kreves i henhold til nr. 62 og 63, dersom det er relevant, skal det kort redegjøre for hvorvidt og på hvilken måte karbonprisene som brukes i interne ordninger for karbonprising, er i samsvar med dem som brukes i finansregnskapet. Dette skal gjøres med hensyn til de interne karbonprisene som brukes til

a) vurderingen av den utnyttbare levetiden og restverdien for foretakets eiendeler (immaterielle eiendeler, eiendom, anlegg og utstyr),

b) verdifallet på eiendeler og

c) målingen av virkelig verdi for eiendeler ervervet gjennom oppkjøp av foretak.

AR 66. Opplysningene kan presenteres ved hjelp av følgende tabell:

Typer av interne karbonpriser	**Aktuelt volum (tonn CO_2-ekv.)**	**Anvendte priser (EUR / tonn CO_2-ekv.)**	**Beskrivelse av avgrensning**
Skyggepris for CapEx			
Skyggepris for investering i forskning og utvikling (FoU)			
Intern CO_2-avgift eller interne CO_2-fond			
Karbonpriser for testing av verdifall			
Osv.			

Opplysningskrav E1-9 – Forventede finansielle virkninger av vesentlige fysiske risikoer og overgangsrisikoer samt potensielle klimarelaterte muligheter

Forventede finansielle virkninger av vesentlige fysiske risikoer og overgangsrisikoer

AR 67. Vesentlige klimarelaterte ***fysiske risikoer*** og ***overgangsrisikoer*** kan påvirke foretakets finansielle stilling (for eksempel eide eiendeler, finansielt kontrollerte leasede eiendeler og gjeld), resultater (for eksempel potensiell framtidig økning/reduksjon av nettoinntekter og kostnader på grunn av driftsavbrudd, økte forsyningspriser som kan føre til uthuling av fortjenestemarginer) og kontantstrømmer. Den lave sannsynligheten, den høye alvorlighetsgraden og de langsiktige tidshorisontene for enkelte klimarelaterte fysiske risikoeksponeringer og den usikkerheten som oppstår som følge av omstillingen til en bærekraftig økonomi, innebærer at det vil være tilknyttet vesentlige ***forventede finansielle virkninger*** som ikke er omfattet av kravene i gjeldende regnskapsstandarder.

AR 68. For tiden finnes det ingen allment godkjent metode for å vurdere eller måle hvordan vesentlige ***fysiske risikoer*** og ***overgangsrisikoer*** kan påvirke foretakets framtidige finansielle stilling, finansielle resultat og kontantstrømmer. Opplysningene som skal offentliggjøres om de finansielle virkningene (i henhold til kravene i nr. 64, 66 og 67), vil derfor avhenge av foretakets interne metode og utøvelse av betydelig skjønn ved fastsettelse av de grunnlagene og antakelsene som er nødvendige for å kvantifisere de ***forventede finansielle virkningene.***

Veiledning for beregning – Forventede finansielle virkninger av vesentlige fysiske risikoer

AR 69. Når foretaket offentliggjør de opplysningene som kreves i henhold til nr. 64 bokstav a) og nr. 66, skal det redegjøre for hvorvidt og på hvilken måte

a) det vurderte de ***forventede finansielle virkningene*** for eiendeler og forretningsaktiviteter som er utsatt for vesentlig fysisk risiko, herunder virkeområde, tidshorisonter, beregningsmetode, kritiske antakelser og parametrer samt begrensninger i vurderingen, og

b) vurderingen av eiendeler og forretningsaktiviteter som anses å være utsatt for vesentlig ***fysisk risiko***, avhenger av eller er en del av prosessen for å fastsette vesentlig fysisk risiko i henhold til kravene i nr. 20 bokstav b) og AR 11, og for å fastsette ***klimascenarioer*** i henhold til kravene i nr. 19 og AR 13–14. Det skal særlig redegjøre for hvordan det har definert tidshorisonter på mellomlang og lang sikt, og hvordan disse definisjonene er knyttet til den forventede levetiden til foretakets eiendeler, strategiske planleggingshorisonter og kapitalallokeringsplaner.

AR 70. Når foretaket utarbeider de opplysningene om eiendeler som er utsatt for vesentlig fysisk risiko i henhold til kravene i nr. 66 bokstav a), skal det gjøre følgende:

a) Beregne de eiendelene som er utsatt for fysisk risiko, i form av pengebeløp og som en andel (i prosent) av de samlede eiendelene på rapporteringstidspunktet (det vil si at andelen er et estimat av den balanseførte verdien av eiendeler som er utsatt for vesentlig fysisk risiko, dividert med den samlede balanseførte verdien angitt i balanseoppstillingen eller balansen). Estimatet av eiendeler som er utsatt for vesentlig fysisk risiko, skal utledes med utgangspunkt i de eiendelene som er innregnet i finansregnskapet. Estimatet av pengebeløp og andelen av eiendeler som er utsatt for fysisk risiko, kan presenteres som enten ett enkelt beløp eller som intervall.

b) Ta i betraktning alle typer eiendeler, herunder finansielt leasede eiendeler / eiendeler med bruksrett, ved fastsettelse av eiendeler som er utsatt for vesentlig fysisk risiko.

c) Sette disse opplysningene i en sammenheng ved å

i) opplyse om stedet der dets vesentlige eiendeler som er utsatt for vesentlig fysisk risiko, befinner seg. Vesentlige eiendeler som befinner seg([52]) på EUs territorium, skal aggregeres etter NUTS-koder på et tresifret nivå (nomenklaturen over regionale statistikkenheter). For vesentlige eiendeler som befinner seg utenfor EUs territorium, skal oppdelingen etter NUTS-kode bare angis dersom det er relevant.

ii) Dele opp de pengebeløpene for eiendeler som er utsatt for risiko, etter akutt og kronisk fysisk risiko([53]).

d) Beregne den andelen av eiendeler som er utsatt for vesentlig fysisk risiko som følge av nr. 66 bokstav a), og som er omfattet av ***tiltak for tilpasning til klimaendringer***, basert på de opplysningene som er gitt i henhold til opplysningskrav E1-3. Formålet med dette er å anslå nettorisikoene.

AR 71. Når foretaket utarbeider de opplysningene som kreves i henhold til nr. 64 bokstav a) og nr. 66 bokstav d), kan det vurdere og offentliggjøre den andelen av nettoinntekter fra forretningsaktiviteter som er utsatt for fysisk risiko. Disse opplysningene

a) skal være basert på nettoinntektene i samsvar med kravene i de regnskapsstandardene som anvendes i forbindelse med finansregnskap, det vil si IFRS 15 eller lokale alminnelig anerkjente regnskapsprinsipper (GAAP),

([52]) Dette opplysningskravet er i samsvar med kravene i Kommisjonens gjennomføringsforordning (EU) 2022/2453 – Mal 5 Eksponeringer utsatt for fysisk risiko.

([53]) Dette opplysningskravet er i samsvar med kravene i Kommisjonens gjennomføringsforordning (EU) 2022/2453 – Mal 5 Eksponeringer utsatt for fysisk risiko.

b) kan omfatte en oppdeling av foretakets forretningsaktiviteter med tilsvarende opplysninger om den tilknyttede prosentdelen av de samlede nettoinntektene, risikofaktorene (farer, eksponering og følsomhet) og om mulig omfanget av de ***forventede finansielle virkningene*** i form av uthulede fortjenestemarginer på kort, mellomlang og lang sikt. Forretningsaktivitetenes art kan også deles opp etter driftssegmenter dersom foretaket har opplyst om driftssegmentenes marginbidrag i sin segmentrapportering i finansregnskapet.

Veiledning for beregning – Forventede finansielle virkninger av overgangsrisiko

AR 72. Når foretaket offentliggjør de opplysningene som kreves i henhold til nr. 64 bokstav b) og nr. 67 bokstav a), skal det redegjøre for hvorvidt og på hvilken måte

a) det har vurdert de potensielle virkningene på det framtidige finansielle resultatet og stillingen for eiendeler og forretningsaktiviteter som er utsatt for vesentlig overgangsrisiko, herunder virkeområde, beregningsmetode, kritiske antakelser og parametrer samt begrensninger i vurderingen, og

b) vurderingen av eiendeler og forretningsaktiviteter som anses å være utsatt for vesentlig overgangsrisiko, er avhengig av eller er en del av prosessen for å fastsette vesentlig ***overgangsrisiko*** i henhold til kravene i nr. 20 bokstav c) og AR 12, og for å fastsette ***scenarioer*** i henhold til kravene i AR 12–15. Det skal særlig redegjøre for hvordan det har definert tidshorisonter på mellomlang og lang sikt, og hvordan disse definisjonene er knyttet til den forventede levetiden til foretakets eiendeler, strategiske planleggingshorisonter og kapitalallokeringsplaner.

AR 73. Når foretaket offentliggjør opplysninger om eiendeler som er utsatt for vesentlig overgangsrisiko i henhold til kravene i nr. 67 bokstav a) og b), skal det gjøre følgende:

a) Som et minimum inkludere et estimat av mengden av potensielt strandede eiendeler (i pengebeløp og som andel/prosentdel) fra rapporteringsåret fram til 2030 og fra 2030–2050. Strandede eiendeler forstås som foretakets aktive eller planlagte viktige eiendeler med betydelige ***innelåste klimagassutslipp*** i løpet av sin operative levetid. Planlagte viktige eiendeler er eiendeler som foretaket mest sannsynlig vil ta i bruk i løpet av de neste fem årene. Mengden kan uttrykkes som et verdiintervall for eiendeler basert på ulike klima- og ***policyscenarioer,*** herunder et scenario som er forenlig med å begrense klimaendringer til 1,5 °C.

b) Legge fram en oppdeling av den balanseførte verdien på foretakets faste eiendommer, herunder dem med bruksrett, etter energieffektivitetsklasser. Energieffektiviteten skal angis enten i intervaller for energiforbruk i kWh/m^2 eller som vist på energisertifikatet (EPC)([54]) (Energy Performance Certificate)([55]). Dersom foretaket til tross for sin innsats ikke kan skaffe disse opplysningene, skal det opplyse om den samlede balanseførte verdien på de faste eiendommene der energiforbruket bygger på interne estimater.

c) Beregne den andelen (i prosent) av de samlede eiendelene (herunder finansielt leasede eiendeler / eiendeler med bruksrett) som er utsatt for vesentlig overgangsrisiko, og som er omfattet av ***tiltak for begrensning av klimaendringer***, basert på de opplysningene som er gitt i henhold til opplysningskrav E1-3. Verdien av de samlede eiendelene er den balanseførte verdien på balansen på rapporteringstidspunktet.

AR 74. Når foretaket offentliggjør de opplysningene om potensielle forpliktelser fra ***vesentlige*** overgangsrisikoer som kreves i henhold til nr. 67 bokstav d), gjelder følgende:

a) Foretak som driver ***installasjoner*** som er regulert i henhold til en ordning for handel med utslippskvoter, kan inkludere en rekke potensielle framtidige forpliktelser som stammer fra disse ordningene.

b) Foretak som er underlagt fellesskapsordningen for handel med utslippskvoter, kan offentliggjøre opplysninger om potensielle framtidige forpliktelser som er knyttet til deres allokeringsplaner for perioden før og fram til 2030. Den potensielle forpliktelsen kan beregnes på grunnlag av

([54]) Europaparlaments- og rådsdirektiv 2010/31/EU av 19. mai 2010 om bygningers energiytelse (EUT L 153 av 18.6.2010, s. 13).

([55]) Dette opplysningskravet er i samsvar med kravene i Kommisjonens gjennomføringsforordning (EU) 2022/2453 – Mal 2 Fast eiendom – Sikkerhetens energieffektivitet.

i) antall kvoter som foretaket innehadde i begynnelsen av rapporteringsperioden,

ii) antall kvoter som skal kjøpes på markedet årlig, det vil si før og fram til 2030,

iii) forskjellen mellom estimerte framtidige ***utslipp*** i forskjellige ***omstillingsscenarioer*** og de gratis tildelingene av kvoter som er kjent for perioden fram til 2030, og

iv) den estimerte årlige kostnaden per tonn CO_2 som en kvote må kjøpes for.

c) Når foretaket vurderer sine potensielle framtidige forpliktelser, kan det ta hensyn til og opplyse om antall utslippskvoter for klimagassutslipp innenfor scope 1 som er omfattet av regulerte ordninger for handel med utslippskvoter, og det kumulative antallet av lagrede utslippskvoter (fra tidligere kvoter) i begynnelsen av rapporteringsperioden.

d) Foretak som offentliggjør mengder av ***klimakvoter*** som etter planen vil bli annullert i nær framtid (opplysningskrav E1-7), kan opplyse om de potensielle framtidige forpliktelsene som er knyttet til dem, og som er basert på eksisterende kontraktsmessige avtaler.

e) Foretaket kan også inkludere pengeverdien til sine brutto klimagassutslipp innenfor scope 1 og 2 samt pengeverdien til de samlede ***klimagassutslippene*** (uttrykt i pengeenheter) beregnet som følger:

i) Pengeverdien til klimagassutslipp innenfor scope 1 og 2 i rapporteringsåret i henhold til følgende formel:

a) *(brutto klimagassutslipp innenfor scope 1 (tonn $CO_{2\text{-ekv.}}$) + brutto klimagassutslipp innenfor scope 2 (tonn $CO_{2\text{-ekv.}}$)) x kostnadssats for klimagassutslipp* $\left(\frac{€}{t\ CO_2eq}\right)$

ii) Pengeverdien til de samlede klimagassutslippene i rapporteringsåret i henhold til følgende formel:

b) *Samlede klimagassutslipp (tonn $CO_{2\text{-ekv.}}$) x kostnadssats for klimagassutslipp* $\left(\frac{€}{t\ CO_2eq}\right)$

iii) Ved bruk av en lavere, mellomstor og øvre kostnadssats([56]) for klimagassutslipp (for eksempel karbonprisen på markedet og ulike estimater av samfunnskostnadene ved karbon) og grunnene til å velge dem.

AR 75. Andre framgangsmåter og metoder kan brukes for å vurdere hvordan ***overgangsrisikoer*** kan påvirke foretakets framtidige finansielle stilling. Under alle omstendigheter skal offentliggjøringen av ***forventede finansielle virkninger*** omfatte en beskrivelse av de metodene og definisjonene som foretaket bruker.

AR 76. Når foretaket utarbeider de opplysningene som kreves i henhold til nr. 67 bokstav e), kan det vurdere og offentliggjøre andelen av nettoinntekter fra forretningsaktiviteter som er utsatt for ***overgangsrisikoer***. Disse opplysningene

a) skal være basert på nettoinntektene i samsvar med kravene i de regnskapsstandardene som anvendes i forbindelse med finansregnskap, det vil si IFRS 15 eller lokale alminnelig anerkjente regnskapsprinsipper (GAAP),

b) kan omfatte en oppdeling av foretakets forretningsaktiviteter med tilsvarende opplysninger om den tilknyttede prosentdelen av løpende nettoinntekter, risikofaktorer (hendelser og eksponering) og om mulig de ***forventede finansielle virkningene*** knyttet til uthulede fortjenestemarginer på kort, mellomlang og lang sikt. Forretningsaktivitetenes art kan også deles opp etter driftssegmenter dersom foretaket har opplyst om driftssegmentenes marginbidrag i sin segmentrapportering i finansregnskapet.

([56]) Kostnadssatsen er den faktoren som brukes til å omregne ikke-pengemessige påvirkninger som tonn, hektar, m^3 osv. til pengeenheter. Kostnadssatsene bør være basert på studier om verdsetting i pengeverdi og være vitenskapsbaserte, og de metodene som brukes for å beregne dem, skal være gjennomsiktige. Veiledning om disse metodene kan fås fra for eksempel det EU-LIFE-finansierte TRANSPARENT-prosjektet.

Sammenkopling med regnskapsopplysninger

AR 77. Avstemmingen av betydelige mengder av eiendeler, forpliktelser og nettoinntekter (som er sårbare overfor enten vesentlige ***fysiske risikoer*** eller ***overgangsrisikoer***) mot den relevante regnskapsposten eller opplysningen (for eksempel i segmentrapporteringen) i finansregnskapet (i henhold til kravet i nr. 68), kan legges fram av foretaket

a) som en krysshenvisning til den aktuelle regnskapsposten eller opplysningen i finansregnskapet dersom disse beløpene kan identifiseres i finansregnskapet, eller

b) dersom disse ikke kan krysshenvises direkte, som en kvantitativ avstemming av hver enkelt mot den relevante regnskapsposten eller opplysningen i finansregnskapet ved bruk av tabellformatet nedenfor:

Balanseført verdi av eiendeler eller forpliktelser eller nettoinntekter som er sårbare overfor enten vesentlige fysiske risikoer eller overgangsrisikoer.	
Justering av poster.	
Eiendeler eller forpliktelser eller nettoinntekter i finansregnskapet.	

AR 78. Foretaket skal sikre at data og antakelser for å vurdere og rapportere ***forventede finansielle virkninger*** av vesentlige ***fysiske risikoer*** og ***overgangsrisikoer*** i bærekraftsrapporten, er i samsvar med tilsvarende data og antakelser som er brukt i finansregnskapet (for eksempel karbonpriser som er brukt for å vurdere verdifall på eiendeler, eiendelenes utnyttbare levetid, estimater og avsetninger). Foretaket skal redegjøre for årsakene til eventuelt manglende samsvar (for eksempel dersom de fullstendige finansielle følgene av klimarelaterte risikoer fortsatt er under vurdering eller ikke anses som vesentlige i finansregnskapet).

AR 79. For potensielle framtidige virkninger på forpliktelser (i henhold til kravet i nr. 67 bokstav d)) skal foretaket, dersom det er relevant, krysshenvise til beskrivelsen av ordningene for handel med utslippskvoter i finansregnskapet.

Klimarelaterte muligheter

AR 80. Når foretaket offentliggjør opplysningene i henhold til nr. 69 bokstav a), skal det redegjøre for arten av kostnadsbesparelsene (for eksempel som følge av redusert energiforbruk), de tidshorisontene og den metoden som er brukt, herunder omfanget av vurderingen, kritiske antakelser og begrensninger samt hvorvidt og på hvilken måte ***scenarioanalyse*** ble anvendt.

AR 81. Når foretaket offentliggjør de opplysningene som kreves i henhold til nr. 69 bokstav b), skal det redegjøre for hvordan det har vurdert markedsstørrelsen eller eventuelle forventede endringer i nettoinntektene knyttet til produkter og tjenester med lavt CO_2-innhold eller tilpasningsløsninger, herunder omfanget av vurderingen, tidshorisonten, kritiske antakelser og begrensninger, og i hvilken grad dette markedet er tilgjengelig for foretaket. Opplysningene om markedsstørrelsen kan ses i sammenheng med de aktuelle taksonomiforenlige inntektene som offentliggjøres i henhold til bestemmelsene i forordning (EU) 2020/852. Enheten kan også forklare hvordan den vil etterstrebe sine klimarelaterte ***muligheter***, og om mulig bør dette knyttes til opplysningene om ***policyer, mål*** og ***tiltak*** i henhold til opplysningskravene E1-2, E1-3 og E1-4.

ESRS E2

FORURENSNING

INNHOLDSFORTEGNELSE

Formål

Samspill med andre ESRS-standarder

Opplysningskrav

– ESRS 2 Generelle opplysninger

Håndtering av påvirkninger, risikoer og muligheter

— Opplysningskrav i forbindelse med ESRS 2 IRO-1 – Beskrivelse av prosessene for å identifisere og vurdere vesentlige forurensningsrelaterte påvirkninger, risikoer og muligheter

— Opplysningskrav E2-1 – Policyer i forbindelse med forurensning

— Opplysningskrav E2-2 – Tiltak og ressurser i forbindelse med forurensning

Måleindikatorer og mål

— Opplysningskrav E2-3 – Mål knyttet til forurensning

— Opplysningskrav E2-4 – Forurensning av luft, vann og jord

— Opplysningskrav E2-5 – Stoffer som gir grunn til bekymring, og stoffer som gir grunn til svært alvorlig bekymring

— Opplysningskrav E2-6 – Forventede finansielle virkninger av forurensningsrelaterte påvirkninger, risikoer og muligheter

Tillegg A: Anvendelseskrav (AR)

– ESRS 2 Generelle opplysninger

Håndtering av påvirkninger, risikoer og muligheter

— Opplysningskrav E2-1 – Policyer i forbindelse med forurensning

— Opplysningskrav E2-2 – Tiltak og ressurser i forbindelse med forurensning

Måleindikatorer og mål

— Opplysningskrav E2-3 – Mål knyttet til forurensning

— Opplysningskrav E2-4 – Forurensning av luft, vann og jord

— Opplysningskrav E2-5 – Stoffer som gir grunn til bekymring, og stoffer som gir grunn til svært alvorlig bekymring

— Opplysningskrav E2-6 – Forventede finansielle virkninger av forurensningsrelaterte risikoer og muligheter

Formål

1. Formålet med denne standarden er å spesifisere opplysningskrav som vil gjøre det mulig for brukere av ***bærekraftsrapporten*** å forstå

   a) hvordan foretaket påvirker ***forurensning*** av luft, vann og ***jord*** med hensyn til vesentlige positive og negative faktiske eller potensielle ***påvirkninger***,

   b) eventuelle ***tiltak*** som er truffet, og resultatet av slike tiltak, for å forebygge eller begrense faktiske eller potensielle negative påvirkninger, og for å håndtere ***risikoer*** og ***muligheter***,

   c) foretakets planer og evne til å tilpasse sin ***strategi*** og ***forretningsmodell*** til omstillingen til en bærekraftig økonomi og behovet for å forebygge, kontrollere og eliminere forurensning. Formålet er å skape et giftfritt miljø med nullforurensning, noe som også støtter EUs handlingsplan *Mot nullforurensning for luft, vann og jord* («Towards Zero Pollution for Air, Water and Soil»),

   d) arten, typen og omfanget av foretakets vesentlige risikoer og muligheter i forbindelse med foretakets forurensningsrelaterte påvirkninger og ***avhengigheter***, samt forebygging, kontroll, eliminering eller reduksjon av forurensning, herunder hvor dette følger av anvendelsen av regelverk, og hvordan foretaket håndterer dette, og

e) de ***finansielle virkningene*** for foretaket på kort, mellomlang og lang sikt av vesentlige risikoer og muligheter som følge av foretakets forurensningsrelaterte påvirkninger og avhengighet.

2. I denne standarden angis opplysningskrav knyttet til følgende ***bærekraftsforhold***: ***forurensning*** av luft, vann, ***jord***, ***stoffer som gir grunn til bekymring,*** herunder ***stoffer som gir grunn til svært alvorlig bekymring***.

3. «***Luftforurensning***» viser til foretakets ***utslipp*** til luft (både innendørs og utendørs) samt forebygging, kontroll og reduksjon av slike utslipp.

4. ***«Vannforurensning***» viser til foretakets ***utslipp*** til vann samt forebygging, kontroll og reduksjon av slike utslipp.

5. ***«Jordforurensning»*** viser til foretakets ***utslipp*** til jord og forebygging, kontroll og reduksjon av slike utslipp.

6. Når det gjelder «***stoffer som gir grunn til bekymring***», omfatter denne standarden foretakets produksjon, bruk og/eller distribusjon og markedsføring av stoffer som gir grunn til bekymring, herunder ***stoffer som gir grunn til svært alvorlig bekymring***. Opplysningskravene til stoffer som gir grunn til bekymring, har til formål å gi brukerne en forståelse av faktiske eller potensielle påvirkninger knyttet til slike stoffer, samtidig som det også tas til hensyn til eventuelle begrensninger på deres bruk og/eller distribusjon og markedsføring.

Samspill med andre ESRS-standarder

7. Emnet ***forurensning*** er nært knyttet til andre miljørelaterte underemner som klimaendringer, vann og ***marine ressurser***, ***biologisk mangfold*** og ***sirkulær økonomi***. For å gi en samlet oversikt over hva som kan være vesentlig for forurensning, er derfor relevante opplysningskrav også omfattet av andre miljøstandarder som følger:

   a) ESRS E1 *Klimaendringer* som omhandler følgende sju ***klimagasser*** knyttet til luftforurensning: karbondioksid (CO_2), metan (CH_4), dinitrogenoksid (N_2O), hydrofluorkarboner (HFK), perfluorkarboner (PFK), svovelheksafluorid (SF_6) og nitrogentrifluorid (NF_3).

   b) ESRS E3 *Vann og marine ressurser* som omhandler ***vannforbruk,*** særlig i ***områder med vannrisiko*** samt ***gjenvinning*** og lagring av vann. Dette omfatter også ansvarlig håndtering av marine ressurser, herunder arten og mengden av råvarer knyttet til marine ressurser (som for eksempel grus, dyphavsmineraler, sjømat) som brukes av foretaket. Denne standarden omfatter de negative påvirkningene i form av forurensning av vann og marine ressurser, herunder mikroplast, som slike aktiviteter gir opphav til.

   c) ESRS E4 *Biologisk mangfold og økosystemer* som omhandler ***økosystemer*** og arter. Forurensning som en direkte påvirkningsfaktor for ***tap av biologisk mangfold*** behandles i denne standarden.

   d) ESRS E5 *Ressursbruk og sirkulær økonomi* som særlig omhandler omstillingen fra utvinning av ikke-fornybare ressurser og gjennomføringen av arbeidsmetoder som ikke gir opphav til ***avfall***, herunder forurensning generert av avfall.

8. Foretakets ***forurensningsrelaterte*** påvirkninger kan påvirke mennesker og samfunn. Vesentlige negative påvirkninger på ***berørte lokalsamfunn*** som følge av forurensningsrelaterte påvirkninger som kan tilskrives foretaket, er omfattet av ESRS S3 *Berørte lokalsamfunn*.

9. Denne standarden bør leses sammen med ESRS 1 *Generelle krav* og ESRS 2 *Generelle opplysninger*.

Opplysningskrav

ESRS 2 Generelle opplysninger

10. Kravene i dette avsnittet bør leses og rapporteres sammen med de opplysningene som kreves i henhold til kapittel 4 *Håndtering av påvirkninger, risikoer og muligheter* i ESRS 2.

Håndtering av påvirkninger, risikoer og muligheter

Opplysningskrav i forbindelse med ESRS 2 IRO-1 – Beskrivelse av prosessene for å identifisere og vurdere vesentlige forurensningsrelaterte påvirkninger, risikoer og muligheter

11. Foretaket skal beskrive prosessen for å identifisere vesentlige ***påvirkninger, risikoer*** og ***muligheter*** og legge fram opplysninger om

    a) hvorvidt foretaket har gjennomgått sine ***produksjonssteder*** og forretningsaktiviteter for å identifisere sine faktiske og potensielle ***forurensningsrelaterte påvirkninger, risikoer*** og ***muligheter*** i egen virksomhet og i oppstrøms og nedstrøms ***verdikjede***, og i så fall de metodene, antakelsene og verktøyene som er brukt i forbindelse med gjennomgåelsen,

    b) hvorvidt og hvordan foretaket har gjennomført høringer, særlig med berørte lokalsamfunn.

Opplysningskrav E2-1 – Policyer i forbindelse med forurensning

12. Foretaket skal beskrive sine policyer som er vedtatt for å håndtere sine vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter i forbindelse med forebygging og begrensning av forurensning.

13. Formålet med dette opplysningskravet er å gjøre det mulig å forstå i hvilken utstrekning foretaket har ***policyer*** for hvordan det skal identifisere, vurdere, håndtere og/eller ***avhjelpe*** vesentlige forurensningsrelaterte ***påvirkninger, risikoer*** og ***muligheter.***

14. Opplysningene som skal offentliggjøres i henhold til nr. 12, skal inneholde opplysninger om de ***policyene*** foretaket har innført for å håndtere sine vesentlige ***påvirkninger, risikoer*** og ***muligheter*** i forbindelse med ***forurensning*** i samsvar med ESRS 2 MDR-P *Policyer vedtatt for å håndtere vesentlige bærekraftsforhold*.

15. Foretaket skal med hensyn til sin egen virksomhet og oppstrøms og nedstrøms ***verdikjede***, angi om og hvordan dets ***policyer*** omfatter følgende områder, dersom det er relevant:

    a) Begrensning av negative ***påvirkninger*** knyttet til ***forurensning*** av luft, vann og ***jord***, herunder forebygging og begrensning.

    b) Erstatning og minimering av bruken av ***stoffer som gir grunn til bekymring***, og utfasing av ***stoffer som gir grunn til svært alvorlig bekymring***, særlig til ikke-vesentlig bruk i samfunnet og i ***konsumgoder***.

    c) Hvordan man unngår ***hendelser*** og nødssituasjoner, og dersom og når de inntreffer, kontrollere og begrense deres påvirkning på mennesker og miljø.

Opplysningskrav E2-2 – Tiltak og ressurser i forbindelse med forurensning

16. Foretaket skal offentliggjøre sine forurensningsrelaterte tiltak og de ressursene som er avsatt for å gjennomføre dem.

17. Formålet med dette opplysningskravet er å gjøre det mulig å forstå de viktigste tiltakene som er truffet og planlagt for å oppfylle formålene og ***målene*** i foretakets ***policy*** for ***forurensning.***

18. Beskrivelsen av de forurensningsrelaterte handlingsplanene og ressursene skal inneholde de opplysningene som er foreskrevet i ESRS 2 MDR-A *Tiltak og ressurser i forbindelse med vesentlige bærekraftsforhold*.

19. I tillegg til ESRS 2 MDR-A kan foretaket angi hvilket lag i følgende begrensningshierarki som kan tildeles et tiltak og ressurser:

    a) For å unngå ***forurensning***, herunder eventuell utfasing av materialer eller forbindelser som har en negativ påvirkning (forebygging av forurensning ved kilden).

    b) For å redusere forurensning, herunder gjennom all utfasing av materialer eller forbindelser, gjennom å oppfylle håndhevingskrav som for eksempel krav til ***beste tilgjengelige teknikker (Best Available Techniques, BAT)*** eller gjennom å oppfylle kriteriene ***om ikke å gjøre betydelig skade (Do No Significant Harm (DNSH) criteria)*** for å forebygge og begrense forurensning i henhold til EUs taksonomiforordning og dens delegerte rettsakter (minimering av forurensning).

c) For å restaurere, gjenoppbygge og omforme ***økosystemer*** der forurensning har oppstått (begrensning av påvirkningene av både regelmessige aktiviteter og ***hendelser***).

Måleindikatorer og mål

Opplysningskrav E2-3 – Mål knyttet til forurensning

20. Foretaket skal opplyse om de forurensningsrelaterte målene som det har fastsatt.

21. Formålet med dette opplysningskravet er å gjøre det mulig å forstå de ***målene*** foretaket har fastsatt for å støtte sine ***forurensningsrelaterte policyer*** og håndtere sine vesentlige forurensningsrelaterte ***påvirkninger, risikoer*** og ***muligheter***.

22. Beskrivelsen av ***målene*** skal inneholde de opplysningskravene som er definert i ESRS 2 MDR-T – *Oppfølging av effektiviteten av policyer og tiltak gjennom mål*.

23. Opplysningene som skal offentliggjøres i henhold til nr. 20, skal angi om og på hvilken måte dets ***mål*** er knyttet til forebygging og begrensning av

    a) luftforurensende stoffer og de respektive ***spesifikke belastningene,***

    b) ***utslipp*** til vann og de respektive spesifikke belastningene,

    c) ***forurensning*** av ***jord*** og de respektive spesifikke belastningene, og

    d) ***stoffer som gir grunn til bekymring***, og ***stoffer som gir grunn til svært alvorlig bekymring***.

24. I tillegg til ESRS 2 MDR-T kan foretaket angi om ***økologiske terskler*** (for eksempel ***biosfærens integritet***, ozonnedbryting i stratosfæren, aerosolbelastning i atmosfæren, jordnedbrytning, havforsuring) og enhetsspesifikke tildelinger ble tatt i betraktning da målene ble fastsatt. Dersom dette er tilfellet, kan foretaket angi

    a) hvilke ***økologiske terskler*** som er fastsatt, og den metoden som er brukt for å fastsette disse tersklene,

    b) hvorvidt tersklene er enhetsspesifikke, og i så fall hvordan de ble fastsatt, og

    c) hvordan ansvaret for å overholde fastsatte økologiske terskler er fordelt i foretaket.

25. Foretaket skal som en del av bakgrunnsopplysningene angi om de ***målene*** som det har fastsatt og lagt fram, er obligatoriske (påkrevd i henhold til lovgivningen) eller frivillige.

Opplysningskrav E2-4 – Forurensning av luft, vann og jord

26. **Foretaket skal opplyse om de forurensende stoffene som det slipper ut gjennom egen virksomhet, samt om den mikroplasten det genererer eller bruker.**

27. Formålet med dette opplysningskravet er å gi en forståelse av de ***utslippene*** som foretaket gir opphav til i luft, vann og ***jord*** i forbindelse med egen virksomhet, og av dets produksjon og bruk av mikroplast.

28. Foretaket skal offentliggjøre mengden av

    a) hvert forurensende stoff som er oppført i vedlegg II til europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 166/2006([57]) (det europeiske registeret over utslipp og overføring av forurensende stoffer («E-PRTR-forordningen»)), som slippes ut i luft, vann og jord, med unntak av utslipp av ***klimagasser*** som offentliggjøres i samsvar med ESRS E1 *Klimaendringer*([58]),

([57]) Europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 166/2006 av 18. januar 2006 om opprettelse av et europeisk register over utslipp og transport av forurensende stoffer og om endring av rådsdirektiv 91/689/EØF og 96/61/EF (EUT L 033 av 4.2.2006 s. 1).

([58]) Disse opplysningene støtter informasjonsbehovene til finansmarkedsdeltakere som er omfattet av forordning (EU) 2019/2088, ettersom de er utledet fra a) en tilleggsindikator for de viktigste negative påvirkningene som fastsatt ved indikator nr. 2 i tabell 2 i vedlegg I til delegert kommisjonsforordning (EU) 2022/1288 med hensyn til regler om offentliggjøring av opplysninger om bærekraftige investeringer («Utslipp av luftforurensende stoffer»), b) indikator nr. 8 i tabell 1 i vedlegg I («Utslipp til vann»), c) indikator nr. 1 i tabell 2 i vedlegg I («Utslipp av uorganiske forurensende stoffer») og d) indikator nr. 3 i tabell 2 i vedlegg I («Utslipp av ozonnedbrytende stoffer») .

b) mikroplast som genereres eller brukes av foretaket.

29. De mengdene som er nevnt i nr. 28, skal være konsoliderte mengder, herunder utslippene fra de anleggene som foretaket har økonomisk kontroll over, og dem som det har operasjonell kontroll over. Konsolideringen skal bare omfatte utslipp fra anlegg som overskrider gjeldende grenseverdi som angitt i vedlegg II til forordning (EF) nr. 166/2006.

30. Foretaket skal sette opplysninger som skal offentliggjøres, i en sammenheng og beskrive

a) endringene over tid,

b) målemetodene og

c) prosessen(e) for å samle inn data for ***forurensningsrelatert*** regnskap og rapportering, herunder hvilken type data som trengs, og informasjonskildene.

31. Dersom det velges en mer unøyaktig metode enn direkte måling av ***utslipp*** for å kvantifisere utslipp, skal foretaket redegjøre for årsakene til valget av denne mer unøyaktige metoden. Dersom foretaket bruker estimater, skal det opplyse om den standarden, den sektorundersøkelsen eller de kildene som ligger til grunn for dets estimater, samt om den mulige usikkerhetsgraden og omfanget av estimater som gjenspeiler måleusikkerheten.

Opplysningskrav E2-5 – Stoffer som gir grunn til bekymring, og stoffer som gir grunn til svært alvorlig bekymring

32. **Foretaket skal offentliggjøre opplysninger om produksjon, bruk, distribusjon, markedsføring og import/eksport av stoffer som gir grunn til bekymring, og stoffer som gir grunn til svært alvorlig bekymring, i seg selv, i blandinger eller i produkter.**

33. Formålet med dette opplysningskravet er å gjøre det mulig å forstå hvordan foretaket påvirker helse og miljø gjennom ***stoffer som gir grunn til bekymring,*** og gjennom ***stoffer som gir grunn til svært alvorlig bekymring,*** i seg selv. Det skal også gjøre det mulig å forstå foretakets vesentlige risikoer og ***muligheter***, herunder eksponering for disse stoffene og risikoer som følge av endringer i regelverket.

34. Opplysningene som skal offentliggjøres i henhold til nr. 32, skal omfatte de samlede mengdene av ***stoffer som gir grunn til bekymring***, som genereres eller brukes under produksjonen, eller som anskaffes, og de samlede mengdene av stoffer som gir grunn til bekymring, og som forlater foretakets anlegg som utslipp, som produkter eller som en del av produkter eller tjenester, oppdelt i hovedfareklasser av stoffer som gir grunn til bekymring.

35. Foretaket skal separat legge fram opplysninger om ***stoffer som gir grunn til svært alvorlig bekymring.***

Opplysningskrav E2-6 – Forventede finansielle virkninger av vesentlige forurensningsrelaterte risikoer og muligheter

36. **Foretaket skal offentliggjøre forventede finansielle virkninger av vesentlige forurensningsrelaterte risikoer og muligheter.**

37. Opplysningene som kreves i nr. 36, kommer i tillegg til opplysningene om gjeldende finansielle virkninger for foretakets finansielle stilling, finansielle resultat og kontantstrømmer for rapporteringsperioden som kreves i henhold til ESRS 2 SBM-3 nr. 48 bokstav d).

38. Formålet med dette opplysningskravet er å gi en forståelse av

a) ***forventede finansielle virkninger*** på grunn av vesentlige risikoer som oppstår som følge av ***forurensningsrelaterte*** påvirkninger og ***avhengigheter***, og hvordan disse risikoene har (eller med rimelighet kan forventes å ha) en vesentlig innflytelse på foretakets finansielle stilling, finansielle resultat og kontantstrømmer på kort, mellomlang og lang sikt,

b) ***forventede finansielle virkninger*** som følge av vesentlige ***muligheter*** i forbindelse med forebygging og begrensning av ***forurensning***.

39. De opplysningene som skal offentliggjøres, skal omfatte

    a) en kvantifisering av de ***forventede finansielle virkningene*** i pengeverdi før forurensningsrelaterte tiltak tas i betraktning, eller, dersom dette ikke er mulig uten unødige kostnader eller innsats, kvalitative opplysninger. For ***finansielle virkninger*** som oppstår som følge av ***muligheter***, er det ikke nødvendig med en kvantifisering dersom den ville føre til offentliggjøring av opplysninger som ikke oppfyller opplysningenes kvalitative egenskaper (se ESRS 1, tillegg B *Opplysningenes kvalitative egenskaper*),

    b) en beskrivelse av de virkningene som er tatt i betraktning, de tilhørende påvirkningene samt når de forventes å finne sted, og

    c) de kritiske antakelsene som er brukt til å kvantifisere de ***forventede finansielle virkningene***, samt kildene til og graden av usikkerhet ved disse antakelsene.

40. De opplysningene som gis i henhold til nr. 39 bokstav a), skal omfatte følgende

    a) andelen av nettoinntekter fra produkter og tjenester som er eller inneholder ***stoffer som gir grunn til bekymring***, og andelen av nettoinntekter fra produkter og tjenester som er eller inneholder ***stoffer som gir grunn til svært alvorlig bekymring***,

    b) drifts- og investeringsutgifter som er påløpt i rapporteringsperioden i forbindelse med større ***hendelser*** og ***deponeringer***,

    c) bestemmelsene om kostnader til miljøvern og ***avhjelping***, for eksempel til rehabilitering av forurensede ***områder***, gjenoppdyrking av deponier, fjerning av miljøforurensning ved eksisterende produksjons- eller lagringssteder og lignende tiltak.

41. Foretaket skal offentliggjøre alle relevante bakgrunnsopplysninger, herunder en beskrivelse av vesentlige ***hendelser*** og ***deponeringer*** der ***forurensning*** hadde negative påvirkninger på miljøet og/eller forventes å ha negative påvirkninger på foretakets finansielle kontantstrømmer, finansielle stilling og finansielle resultat på kort, mellomlang og lang sikt.

———

Tillegg A

Anvendelseskrav (AR)

Dette tillegget er en integrert del av ESRS E2. Det støtter anvendelsen av opplysningskravene fastsatt i denne standarden og har samme gyldighet som de andre delene av standarden.

ESR 2 GENERELLE OPPLYSNINGER

Håndtering av påvirkninger, risikoer og muligheter

Opplysningskrav i forbindelse med ESRS 2 IRO-1 – Beskrivelse av prosessene for å identifisere og vurdere vesentlige forurensningsrelaterte påvirkninger, risikoer og muligheter

AR 1. Når foretaket foretar en ***vesentlighetsvurdering*** av miljørelaterte underemner, skal det vurdere forurensningens vesentlighet i egen virksomhet og oppstrøms og nedstrøms ***verdikjede***, og det kan ta hensyn til de fire fasene nedenfor, også kjent som LEAP-strategien:

a) Fase 1: Lokalisere hvor i egen virksomhet og oppstrøms og nedstrøms ***verdikjede*** grenseflaten mot naturen finnes.

b) Fase 2: Evaluere ***forurensningsrelaterte avhengigheter*** og påvirkninger.

c) Fase 3: Vurdere de vesentlige ***risikoene*** og ***mulighetene.***

d) Fase 4: Utarbeide og rapportere resultatene av vesentlighetsvurderingen.

AR 2. ***Vesentlighetsvurderingen*** for ESRS E2 tilsvarer de tre første fasene av denne LEAP-strategien. Den fjerde fasen utgjør resultatet av prosessen.

AR 3. Prosessen for å vurdere ***vesentligheten*** av ***påvirkninger***, ***avhengigheter***, ***risikoer*** og ***muligheter*** skal ta hensyn til bestemmelsene i ESRS 2 IRO-1 *Beskrivelse av prosessene for å identifisere og vurdere vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter*, og IRO-2 *Opplysningskrav i ESRS-standarder som er omfattet av foretakets bærekraftsrapport*.

AR 4. Underemnene i ***vesentlighetsvurderingen*** i ESRS E2 skal omfatte

a) ***forurensning*** av luft, vann og ***jord*** (unntatt ***klimagassutslipp*** og ***avfall***), mikroplast og ***stoffer som gir grunn til bekymring***,

b) ***avhengighet*** av ***økosystemtjenester*** som bidrar til å begrense forurensningsrelaterte påvirkninger.

AR 5. I fase 1 kan foretaket for å lokalisere hvor i egen virksomhet og oppstrøms og nedstrøms ***verdikjede*** grenseflaten mot naturen finnes, ta hensyn til

a) de ***produksjonsstedene*** der det finnes direkte eiendeler og aktiviteter og tilhørende prosesser i oppstrøms og nedstrøms verdikjede,

b) de produksjonsstedene der ***utslipp*** av vann-, ***jord***- og luftforurensende stoffer finner sted, og

c) de sektorene eller forretningsenhetene som er knyttet til disse utslippene eller til produksjon, bruk, distribusjon, markedsføring og import/eksport av mikroplast, ***stoffer som gir grunn til bekymring***, og ***stoffer som gir grunn til svært alvorlig bekymring***, i seg selv, i blandinger eller i produkter.

AR 6. Fase 2 omhandler evalueringen av foretakets påvirkninger og ***avhengigheter*** for hvert vesentlig ***produksjonssted*** eller hver vesentlig sektor/forretningsenhet, herunder ved å vurdere alvorlighetsgraden og sannsynligheten for påvirkninger på miljøet og menneskers helse.

AR 7. I fase 3 kan foretaket for å vurdere sine vesentlige ***risikoer*** og ***muligheter*** på grunnlag av resultatene av fase 1 og 2

a) identifisere ***overgangsrisikoer*** og ***muligheter*** i egen virksomhet og oppstrøms og nedstrøms ***verdikjede*** gjennom følgende kategorier:

i) ***policy*** og lovgivning, for eksempel innføring av forskrifter, eksponering for sanksjoner og rettstvister (for eksempel uaktsomhet overfor ***økosystemer***), økte rapporteringsforpliktelser,

ii) teknologi, for eksempel erstatning av produkter eller tjenester med produkter eller tjenester med mindre påvirkning, omstilling fra ***stoffer som gir grunn til bekymring,***

iii) marked, for eksempel endret tilgang, etterspørsel og finansiering, volatilitet eller økte kostnader for enkelte stoffer, og

iv) omdømme: for eksempel endrede oppfatninger hos kunder og i samfunnet på grunn av organisasjonens rolle når det gjelder forebygging og begrensning av ***forurensning,***

b) identifisere fysiske risikoer, for eksempel plutselige avbrudd i tilgangen til rent vann, sur nedbør eller andre ***forurensningshendelser***, som kan føre til eller har ført til forurensning med påfølgende påvirkninger på miljøet og samfunnet,

c) identifisere muligheter i forbindelse med forebygging og begrensning av forurensning inndelt i følgende kategorier:

i) ressurseffektivitet: redusere mengden av stoffer som brukes, eller forbedre effektiviteten i produksjonsprosessen for å minimere påvirkningene,

ii) markeder: for eksempel diversifisering av forretningsaktiviteter,

iii) finansiering, for eksempel tilgang til grønne fond, obligasjoner eller lån,

iv) robusthet: for eksempel diversifisering av stoffer som brukes, og begrensning av utslipp gjennom innovasjon eller teknologi og

v) omdømme: positive relasjoner til ***interessenter*** som et resultat av en proaktiv holdning til risikostyring.

AR 8. For å vurdere ***vesentlighet*** kan foretaket vurdere kommisjonsrekommandasjon (EU) 2021/2279 om bruk av miljøavtrykkmetoder til å måle og formidle produkters og organisasjoners miljøprestasjon gjennom hele deres livssyklus.

AR 9. Når foretaket legger fram opplysninger om resultatet av sin ***vesentlighetsvurdering***, skal det ta hensyn til

a) en liste over ***produksjonssteder*** der ***forurensning*** er et vesentlig problem for foretakets egen virksomhet og oppstrøms og nedstrøms verdikjede, og

b) en liste over forretningsaktiviteter som er knyttet til forurensningsrelaterte vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter.

Opplysningskrav E2-1 – Policyer i forbindelse med forurensning

AR 10. De ***policyene*** som er beskrevet i henhold til dette opplysningskravet, kan integreres i mer omfattende policyer for miljø eller bærekraft med flere ulike underemner.

AR 11. Beskrivelsen av ***policyene*** skal omfatte opplysninger om ***det eller de forurensende stoffene*** eller om ***det eller de stoffene*** som omfattes.

AR 12. Når foretaket offentliggjør opplysninger i henhold til nr. 12, kan det ta med bakgrunnsopplysninger om forholdet mellom dets gjennomførte policyer og om hvordan de kan bidra til EUs handlingsplan *«Mot nullforurensning for luft, vann og jord»* med for eksempel elementer om

a) hvordan det er eller kan bli påvirket av ***målene*** og tiltakene i EUs handlingsplan og revisjonen av eksisterende direktiver (for eksempel direktivet om industriutslipp),

b) hvordan det akter å redusere sitt ***forurensningsavtrykk*** for å bidra til disse målene.

Opplysningskrav E2-2 – Tiltak og ressurser i forbindelse med forurensning

AR 13. Dersom ***tiltak*** omfatter forpliktelser i oppstrøms og nedstrøms ***verdikjede***, skal foretaket legge fram opplysninger om hvilke typer tiltak som gjenspeiler disse forpliktelsene.

AR 14. Når ressurser vurderes, kan eksempler på driftsutgifter være investeringer i forskning og utvikling for å fornye og utvikle sikre og bærekraftige alternativer til bruk av stoffer som gir grunn til bekymring, eller for å redusere ***utslippene*** i en produksjonsprosess.

AR 15. Dersom det er relevant for å oppfylle formålene og ***målene*** i foretakets ***policy*** for ***forurensning***, kan det gi opplysninger om ***stedsspesifikke*** handlingsplaner.

Måleindikatorer og mål

Opplysningskrav E2-3 – Mål knyttet til forurensning

AR 16. Dersom foretaket viser til ***økologiske terskler*** når det fastsetter ***mål***, kan det vise til veiledningen fra nettverket for vitenskapsbaserte mål for naturen (SBTN) i sin midlertidige veiledning (Initial Guidance for Business, september 2020), eller enhver annen veiledning med en vitenskapelig anerkjent metode som gjør det mulig å fastsette vitenskapsbaserte mål ved å identifisere økologiske terskler og, dersom det er relevant, enhetsspesifikke tildelinger. Økologiske terskler kan være lokale, nasjonale og/eller globale.

AR 17. Foretaket kan angi om ***målet*** bøter på mangler i forbindelse med kriteriene for vesentlig bidrag til forebygging og begrensning av forurensning som definert i delegerte rettsakter vedtatt i henhold til artikkel 14 nr. 2 i forordning (EU) 2020/852. Dersom kriteriene om ikke å gjøre betydelig skade (DNSH) for forebygging og begrensning av forurensning som definert i delegerte rettsakter vedtatt i henhold til artikkel 10 nr. 3, artikkel 11 nr. 3, artikkel 12 nr. 2, artikkel 13 nr. 2 og artikkel 15 nr. 2 i forordning (EU) 2020/852 ikke er oppfylt, kan foretaket angi om målet bøter på mangler i forbindelse med disse DNSH-kriteriene.

AR 18. Dersom det er relevant for å støtte de ***policyene*** foretaket har vedtatt, kan det legge fram opplysninger om de ***målene*** som er fastsatt på ***produksjonsstedsnivå***.

AR 19. ***Målene*** kan omfatte foretakets egen virksomhet og/eller verdikjeden.

Opplysningskrav E2-4 – Forurensning av luft, vann og jord

AR 20. De opplysningene som skal gis om mikroplast i henhold til nr. 28 bokstav b), skal omfatte mikroplast som er generert eller brukt under produksjonsprosesser, eller som kjøpes opp, og som forlater foretakets anlegg som utslipp, som produkter eller som en del av produkter eller tjenester. Mikroplast kan produseres utilsiktet når større plastbiter som bildekk eller syntetiske tekstiler slites, eller kan bevisst produseres og tilsettes produkter for spesifikke formål (for eksempel små kuler i ansikts- eller kroppspeeling).

AR 21. Mengden av ***forurensende stoffer*** skal angis i passende masseenheter, for eksempel tonn eller kilo.

AR 22. De opplysningene som kreves i henhold til dette opplysningskravet, skal gis på det rapporterende foretakets nivå. Foretaket kan imidlertid gi opplysninger med ytterligere oppdelinger, herunder opplysninger på ***produksjonsstedsnivå*** eller en oppdeling av ***utslippene*** etter kildetype, sektor eller geografisk område.

AR 23. Når foretaket gir bakgrunnsopplysninger om utslippene, kan det ta hensyn til

a) de lokale luftkvalitetsindeksene (AQI) for det området der foretakets ***luftforurensning*** forekommer,

b) urbaniseringsgrad (DEGURBA)([59]) for området der luftforurensning forekommer, og

c) foretakets prosentdel av de samlede ***utslippene*** av ***forurensende stoffer*** til vann og ***jord*** som forekommer i områder med vannrisiko, herunder områder med høy vannbelastning.

([59]) Ifølge Eurostat er urbaniseringsgraden (DEGURBA) en klassifisering som angir karakteren til et område. På grunnlag av den andelen av lokalbefolkningen som bor i urbane klynger og i urbane sentre, klassifiseres lokale administrative enheter (LAU eller kommuner) i tre typer av områder: i) Byer (tettbefolkede områder), ii) Byer og forsteder (områder med middels tetthet) og iii) Landlige områder (tynt befolkede områder).

AR 24. De opplysningene som gis i henhold til dette opplysningskravet, kan vise til opplysninger som foretaket allerede er forpliktet til å rapportere i henhold til annen gjeldende lovgivning (det vil si IED, E-PRTR, osv.).

AR 25. Dersom foretakets aktiviteter er omfattet av europaparlaments- og rådsdirektiv 2010/75/EU om industriutslipp (IED)([60]) og relevante referansedokumenter for beste tilgjengelige teknikker (***BREF***), uavhengig av om aktiviteten finner sted i EU eller ikke, kan foretaket offentliggjøre følgende tilleggsopplysninger:

a) En liste over ***installasjoner*** som drives av foretaket, og som er omfattet av industriutslippsdirektivet og EUs ***BAT-konklusjoner***.

b) En liste over eventuelle ***tilfeller*** av manglende overholdelse eller ***håndhevingstiltak*** som er nødvendige for å sikre overholdelse i tilfelle brudd på vilkårene for tillatelse.

c) Den faktiske prestasjonen som angitt i EUs ***BAT-konklusjoner*** for ***industrianlegg*** og sammenligning av foretakets miljøprestasjoner med «utslippsnivåer som er forbundet med de beste tilgjengelige teknikker» ***(BAT-AEL)***, som beskrevet i EUs BAT-konklusjoner.

d) Foretakets faktiske prestasjon med hensyn til «miljøprestasjonsnivåer forbundet med de ***beste tilgjengelige teknikker***» ***(BAT-AEPL)***, forutsatt at de får anvendelse på sektoren og ***installasjonen.***

e) En liste over eventuelle tidsplaner eller unntak gitt av vedkommende myndigheter i henhold til artikkel 15 nr. 4 i direktiv 2010/75/EU, og som er forbundet med gjennomføringen av ***BAT-AEL-er***.

Metoder

AR 26. Når foretaket gir opplysninger om ***forurensende stoffer***, skal det ta hensyn til metoder for kvantifisering i følgende prioriterte rekkefølge:

a) Direkte måling av utslipp, avløpsvann eller annen ***forurensning*** ved hjelp av anerkjente systemer for kontinuerlig overvåking (for eksempel automatiske målesystemer (AMS)).

b) Periodisk målinger.

c) Beregning basert på ***stedsspesifikke*** data.

d) Beregning basert på offentliggjorte forurensningsfaktorer.

e) Vurdering.

AR 27. Når det gjelder opplysninger som skal offentliggjøres om metoder i henhold til kravet i nr. 30, skal foretaket ta hensyn til

a) om overvåkingen utføres i samsvar med EUs ***BREF***-standarder eller en annen relevant referanseverdi, og

b) om og hvordan kalibreringstestene av det automatiske målesystemet ble gjennomført, og om det ble sørget for at uavhengige laboratorier verifiserte periodiske målinger.

Opplysningskrav E2-5 – Stoffer som gir grunn til bekymring, og stoffer som gir grunn til svært alvorlig bekymring

Liste over stoffer som skal tas i betraktning

AR 28. For at opplysningene skal være fullstendige, skal ***stoffer*** i foretakets egen virksomhet og de stoffene som er anskaffet, tas med (for eksempel dem som inngår i bestanddeler, halvfabrikata eller sluttproduktet).

AR 29. Mengden av ***forurensende stoffer*** skal angis i masseenheter, for eksempel tonn eller kilo eller andre masseenheter som er relevante for mengden og typen av forurensende stoffer som slippes ut.

([60]) Europaparlaments- og rådsdirektiv 2010/75/EU av 24. november 2010 om industriutslipp (integrert forebygging og begrensning av forurensning) (EUT L 334 av 17.12.2010, s. 17).

Bakgrunnsopplysninger

AR 30. De opplysningene som gis i henhold til dette opplysningskravet, kan vise til opplysninger som foretaket allerede er forpliktet til å rapportere i henhold til annen gjeldende lovgivning (det vil si direktiv 2010/75/EU, forordning (EF) nr. 166/2006, E-PRTR osv.).

Opplysningskrav E2-6 – Forventede finansielle virkninger av vesentlige forurensningsrelaterte risikoer og muligheter

AR 31. Drifts- og investeringsutgifter knyttet til ***hendelser*** og ***deponeringer*** kan for eksempel omfatte

a) kostnader for å fjerne og avhjelpe den respektive ***forurensningen*** av luft, vann og ***jord***, herunder miljøvern,

b) kostnader til skadeserstatning, herunder betaling av bøter og sanksjoner ilagt av tilsynsmyndigheter eller statlige myndigheter.

AR 32. ***Hendelser*** kan for eksempel omfatte stans i produksjonen, uansett om de skyldes ***forsyningskjeden*** og/eller egen virksomhet, som førte til ***forurensning***.

AR 33. Foretaket kan ta med en vurdering av sine tilknyttede produkter og tjenester som er utsatt for risiko på kort, mellomlang og lang sikt, og redegjøre for hvordan disse er definert, hvordan de finansielle beløpene er beregnet, og hvilke kritiske antakelser som er lagt til grunn.

AR 34. Kvantifiseringen av de ***forventede finansielle virkningene*** i pengeverdi i henhold til nr. 38 bokstav a) kan være ett enkelt beløp eller et intervall.

ESRS E3

VANN OG MARINE RESSURSER

INNHOLDSFORTEGNELSE

Formål

Samspill med andre ESRS-standarder

Opplysningskrav

– ESRS 2 Generelle opplysninger

Håndtering av påvirkninger, risikoer og muligheter

— Opplysningskrav i forbindelse med ESRS 2 IRO-1 – Beskrivelse av prosessene for å identifisere og vurdere vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter i forbindelse med vann og marine ressurser

— Opplysningskrav E3-1 – Policyer for vann og marine ressurser

— Opplysningskrav E3-2 – Tiltak og ressurser i forbindelse med vann og marine ressurser

Måleindikatorer og mål

— Opplysningskrav E3-3 – Mål knyttet til vann og marine ressurser

— Opplysningskrav E3-4 – Vannforbruk

— Opplysningskrav E3-5 – Forventede finansielle virkninger av påvirkninger, risikoer og muligheter knyttet til vann og marine ressurser

Tillegg A: Anvendelseskrav (AR)

– ESRS 2 Generelle opplysninger

Håndtering av påvirkninger, risikoer og muligheter

— Opplysningskrav i forbindelse med ESRS 2 IRO-1 – Beskrivelse av prosessene for å identifisere og vurdere vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter i forbindelse med vann og marine ressurser

— Opplysningskrav E3-1 – Policyer for vann og marine ressurser

— Opplysningskrav E3-2 – Tiltak og ressurser i forbindelse med policyer for vann og marine ressurser

Måleindikatorer og mål

— Opplysningskrav E3-3 – Mål knyttet til vann og marine ressurser

— Opplysningskrav E3-4 – Vannforbruk

— Opplysningskrav E3-5 – Forventede finansielle virkninger av risikoer og muligheter knyttet til vann og marine ressurser

Formål

1. Formålet med denne standarden er å spesifisere opplysningskrav som vil gjøre det mulig for brukere av ***bærekraftsrapporten*** å forstå

   a) hvordan foretaket påvirker vann og marine ***ressurser*** med hensyn til vesentlige positive og negative faktiske eller potensielle ***påvirkninger***,

   b) eventuelle ***tiltak*** som er truffet, og resultatet av slike tiltak for å forebygge eller begrense vesentlige faktiske eller potensielle negative påvirkninger og for å beskytte vann og marine ressurser, også med hensyn til reduksjon av ***vannforbruk***, og for å håndtere ***risikoer*** og ***muligheter***,

   c) hvorvidt, hvordan og i hvilken grad foretaket bidrar til den europeiske grønne givens ambisjoner om frisk luft, rent vann, sunn ***jord*** og ***biologisk mangfold***, samt til bærekraften i den ***blå økonomien*** og fiskerisektorene, samtidig som det tas hensyn til følgende: Europaparlaments- og rådsdirektiv 2000/60/EF([61]) (EUs rammedirektiv om vann), europaparlaments- og rådsdirektiv 2008/56/EF([62]) (EUs rammedirektiv om en strategi for havmiljøet), europaparlaments- og rådsdirektiv 2014/89/EU([63]) (EUs direktiv om maritim arealplanlegging), målene for bærekraftig utvikling (særlig bærekraftsmål 6 om rent vann og sanitære forhold og bærekraftsmål 14 om liv i havet), samt respekt for globale miljøgrenser (for eksempel ***planetens tålegrenser*** i forbindelse med ***biosfærens integritet***, havforsuring, bruk av ***ferskvann*** og biogeokjemiske strømmer),

   d) foretakets planer og evne til å tilpasse sin strategi og ***forretningsmodell*** for å fremme bærekraftig bruk av vann gjennom langsiktig beskyttelse av tilgjengelige vannressurser, beskyttelse av akvatiske ***økosystemer*** og restaurering av ***ferskvannshabitater*** og ***marine habitater***,

   e) arten, typen og omfanget av foretakets vesentlige ***risikoer*** og ***muligheter*** som følge av foretakets ***påvirkninger*** og ***avhengighet*** av vann og ***marine ressurser***, og hvordan foretaket håndterer dem, og

   f) de ***finansielle virkningene*** for foretaket på kort, mellomlang og lang sikt av vesentlige risikoer og muligheter som følge av foretakets påvirkninger og ***avhengighet*** av vann og marine ressurser.

2. I denne standarden angis opplysningskrav knyttet til vann og ***marine ressurser***. Når det gjelder «vann», omfatter denne standarden ***overflatevann*** og ***grunnvann***. Den omfatter opplysningskrav om ***vannforbruk*** i forbindelse med foretakets aktiviteter, produkter og tjenester, samt tilhørende opplysninger om ***vannuttak*** og ***vannutslipp***.

3. Med hensyn til «***marine ressurser***» omfatter denne standarden uttak og utnytting av slike ressurser og tilknyttede økonomiske aktiviteter.

([61]) Europaparlaments- og rådsdirektiv 2000/60/EF av 23. oktober 2000 om fastsettelse av en ramme for fellesskapstiltak på området vannpolitikk (rammedirektivet om vann) (EFT L 327 av 22.12.2000, s. 1).

([62]) Europaparlaments- og rådsdirektiv 2008/56/EF av 17. juni 2008 om fastsettelse av en ramme for fellesskapstiltak på området havmiljøpolitikk (rammedirektivet om en strategi for havmiljøet) (EUT L 164 av 25.6.2008, s. 19).

([63]) Europaparlaments- og rådsdirektiv 2014/89/EU av 23. juli 2014 om fastsettelse av en ramme for maritim arealplanlegging (EUT L 257 av 28.8.2014, s. 135).

Samspill med andre ESRS-standarder

4. Emnet vann og ***marine ressurser*** er nært knyttet til andre miljørelaterte underemner som klimaendringer, ***forurensning***, ***biologisk mangfold*** og sirkulær økonomi. For å gi en samlet oversikt over hva som kan være vesentlig for vann og marine ressurser, er derfor relevante opplysningskrav også omfattet av andre ESRS-standarder for miljø som følger:

   a) ESRS E1 *Klimaendringer*, som særlig omhandler akutte og kroniske ***fysiske risikoer*** som oppstår som følge av vann- og havrelaterte farer forårsaket eller forverret av klimaendringer, herunder stigende vanntemperatur, endringer i nedbørsmønstre og -typer (regn, hagl, snø/is), nedbør eller hydrologisk variasjon, havforsuring, saltvannsinntrengning, havnivåstigning, tørke, høy vannbelastning, kraftig nedbør, flom og jøkullaup,

   b) ESRS E2 *Forurensning*, som særlig omhandler ***utslipp*** til vann, herunder utslipp til hav, og bruk og generering av mikroplast,

   c) ESRS E4 *Biologisk mangfold og økosystemer*, som særlig omhandler bevaring og bærekraftig bruk av og påvirkning på akvatiske ***ferskvannsøkosystemer*** samt på havområder, og

   d) ESRS E5 *Ressursbruk og sirkulær økonomi*, som særlig omhandler ***avfallshåndtering***, herunder plast, og omstillingen til utvinning av ikke-fornybare ressurser fra ***avløpsvann***, redusert bruk av plast og ***gjenvinning*** av avløpsvann.

5. Foretakets påvirkninger på vann og ***marine ressurser*** påvirker mennesker og samfunn. Vesentlige negative påvirkninger på ***berørte lokalsamfunn*** som følge av påvirkninger knyttet til vann og ***marine ressurser*** som kan tilskrives foretaket, er omfattet av ESRS S3 *Berørte lokalsamfunn*.

6. Denne standarden bør leses sammen med ESRS 1 *Generelle krav* og ESRS 2 *Generelle opplysninger*.

Opplysningskrav

ESRS 2 Generelle opplysninger

7. Kravene i dette avsnittet bør leses og rapporteres sammen med de opplysningene som kreves i henhold til kapittel 4 *Håndtering av påvirkninger, risikoer og muligheter* i ESRS 2.

Håndtering av påvirkninger, risikoer og muligheter

Opplysningskrav i forbindelse med ESRS 2 IRO-1 – Beskrivelse av prosessene for å identifisere og vurdere vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter i forbindelse med vann og marine ressurser

8. Foretaket skal beskrive prosessen for å identifisere vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter og legge fram opplysninger om

   a) hvorvidt og hvordan foretaket har gjennomgått sine eiendeler og aktiviteter for å identifisere sine faktiske og potensielle ***påvirkninger, risikoer*** og ***muligheter*** knyttet til vann og ***marine ressurser*** i egen virksomhet og oppstrøms og nedstrøms ***verdikjede***, og i så fall de metodene, antakelsene og verktøyene som er brukt i forbindelse med gjennomgåelsen,

   b) hvorvidt og hvordan det har gjennomført høringer, særlig med berørte lokalsamfunn([64]).

([64]) Kilde: IFC Performance Standard 6, 2012.

Opplysningskrav E3-1 – Policyer for vann og marine ressurser

9. Foretaket skal beskrive sine policyer som er vedtatt for å håndtere sine vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter i forbindelse med vann og marine ressurser([65]).

10. Formålet med dette opplysningskravet er å gjøre det mulig å forstå i hvilken utstrekning foretaket har ***policyer*** for hvordan det skal identifisere, vurdere, håndtere og/eller ***avhjelpe*** vesentlige ***påvirkninger, risikoer*** og ***muligheter*** i forbindelse med ***vann og marine ressurser***.

11. Opplysningene som skal offentliggjøres i henhold til nr. 9, skal inneholde opplysninger om de ***policyene*** foretaket har innført for å håndtere sine vesentlige ***påvirkninger, risikoer*** og ***muligheter*** i forbindelse med vann og ***marine ressurser*** i samsvar med ESRS 2 MDR-P *Policyer vedtatt for å håndtere vesentlige bærekraftsforhold*.

12. Foretaket skal angi hvorvidt og på hvilken måte følgende spørsmål, dersom de anses som vesentlige, tas opp i foretakets ***policyer***:

    a) Vannforvaltningssystem, herunder

        i) bruk og anskaffelse av vann og ***marine ressurser*** i forbindelse med egen virksomhet,

        ii) rensing av vann som et skritt mot mer bærekraftig vannforsyning, og

        iii) forebygging og reduksjon av ***vannforurensning*** som følge av egen virksomhet.

    b) Utformingen av produkter og tjenester med sikte på å løse vannrelaterte problemer og bevare marine ressurser.

    c) Forpliktelse om å redusere vesentlig ***vannforbruk*** i ***områder med vannrisiko*** i egen virksomhet og i hele ***verdikjeden*** oppstrøms og nedstrøms.

13. Dersom minst ett av ***produksjonsstedene*** til foretaket ligger i et område med høy vannbelastning og ikke er omfattet av en ***policy***, skal foretaket angi dette og begrunne hvorfor det ikke har vedtatt en slik policy. Foretaket kan opplyse om en tidsramme innenfor hvilken det har til hensikt å vedta en slik policy. ([66])

14. Foretaket skal angi om det har vedtatt ***policyer*** eller metoder knyttet til bærekraftige havområder([67]).

Opplysningskrav E3-2 – Tiltak og ressurser i forbindelse med vann og marine ressurser

15. **Foretaket skal offentliggjøre opplysninger om hvilke tiltak som treffes for vann og marine ressurser, og hvilke ressurser som er avsatt for å gjennomføre dem.**

16. Formålet med dette opplysningskravet er å gjøre det mulig å forstå de viktigste ***tiltakene*** som er truffet og planlagt for å oppfylle formålene og ***målene*** i foretakets ***policyer*** for vann og ***marine ressurser*** .

17. Beskrivelsen av ***tiltakene*** og ressursene skal følge prinsippene definert i ESRS 2 MDR-A *Tiltak og ressurser i forbindelse med vesentlige bærekraftsforhold*. I tillegg til ESRS 2 MDR-A kan foretaket angi hvilket lag i begrensningshierarkiet som kan tildeles et tiltak og

([65]) Disse opplysningene støtter informasjonsbehovene til finansmarkedsdeltakere som er omfattet av forordning (EU) 2019/2088, ettersom de er utledet fra en tilleggsindikator for de viktigste negative påvirkningene som fastsatt ved indikator nr. 7 i tabell 2 i vedlegg I til delegert kommisjonsforordning (EU) 2022/1288 med hensyn til regler om offentliggjøring av opplysninger om bærekraftige investeringer («Investeringer i selskaper uten retningslinjer for vannforvaltning»).

([66]) Disse opplysningene støtter informasjonsbehovene til finansmarkedsdeltakere som er omfattet av forordning (EU) 2019/2088, ettersom de er utledet fra en tilleggsindikator for de viktigste negative påvirkningene som fastsatt ved indikator nr. 8 i tabell 2 i vedlegg I til delegert kommisjonsforordning (EU) 2022/1288 med hensyn til regler om offentliggjøring av opplysninger om bærekraftige investeringer («Eksponering mot områder med høy vannbelastning»).

([67]) Disse opplysningene støtter informasjonsbehovene til finansmarkedsdeltakere som er omfattet av forordning (EU) 2019/2088, ettersom de er utledet fra en tilleggsindikator for de viktigste negative påvirkningene som fastsatt ved indikator nr. 12 i tabell 2 i vedlegg I til delegert kommisjonsforordning (EU) 2022/1288 med hensyn til regler om offentliggjøring av opplysninger om bærekraftige investeringer («Investeringer i selskaper uten bærekraftig praksis for hav/sjø»).

18. ressurser, for å

    a) unngå bruk av vann og ***marine ressurser***,

    b) redusere bruken av vann og marine ressurser, for eksempel gjennom effektiviseringstiltak,

    c) gjenvinne og bruke vann på nytt eller

    d) restaurere og ***gjenoppbygge*** akvatiske økosystemer og vannforekomster.

19. Foretaket skal angi ***tiltak*** og ressurser i forbindelse med ***områder med vannbelastning***, herunder ***områder med høy vannbelastning***.

Måleindikatorer og mål

Opplysningskrav E3-3 – Mål knyttet til vann og marine ressurser

20. Foretaket skal offentliggjøre opplysninger om de målene det har fastsatt for vann og marine ressurser.

21. Formålet med dette opplysningskravet er å gjøre det mulig å forstå de målene foretaket har vedtatt for å støtte sine policyer for vann og marine ressurser, og for å håndtere sine vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter i forbindelse med vann og marine ressurser.

22. Beskrivelsen av målene skal inneholde de opplysningskravene som er definert i ESRS 2 MDR-T – Oppfølging av effektiviteten av policyer og tiltak gjennom mål.

23. Opplysningene som skal offentliggjøres i henhold til nr. 20, skal angi om og på hvilken måte dets ***mål*** er knyttet til

    a) håndtering av vesentlige ***påvirkninger, risikoer*** og ***muligheter*** i forbindelse med ***områder med vannrisiko***, herunder forbedring av vannkvaliteten,

    b) ansvarlig håndtering av påvirkninger, risikoer og muligheter forbundet med ***marine ressurser***, herunder arten og mengden av råvarer knyttet til marine ressurser (som for eksempel grus, dyphavsmineraler, sjømat) som brukes av foretaket, og

    c) reduksjon av ***vannforbruket***, herunder en redegjørelse for hvordan disse målene er knyttet til områder med vannrisiko, herunder områder med høy vannbelastning.

24. I tillegg til ESRS 2 MDR-T kan foretaket angi om ***økologiske terskler*** og enhetsspesifikke tildelinger ble tatt i betraktning da ***målene*** ble fastsatt. Dersom dette er tilfellet, kan foretaket angi

    a) hvilke økologiske terskler som er fastsatt, og den metoden som er brukt for å fastsette disse tersklene,

    b) hvorvidt tersklene er enhetsspesifikke, og i så fall hvordan de ble fastsatt, og

    c) hvordan ansvaret for å overholde fastsatte økologiske terskler er fordelt i foretaket.

25. Foretaket skal som en del av bakgrunnsopplysningene angi om de ***målene*** det har fastsatt og lagt fram, er obligatoriske (påkrevd i henhold til lovgivningen) eller frivillige.

Opplysningskrav E3-4 – Vannforbruk

26. Foretaket skal offentliggjøre opplysninger om sitt vannforbruk i forbindelse med foretakets vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter.

27. Formålet med dette opplysningskravet er å gi en forståelse av foretakets vannforbruk og foretakets eventuelle framskritt med hensyn til sine ***mål***.

28. De opplysningene som kreves i henhold til nr. 26, gjelder egen virksomhet og skal omfatte

    a) samlet ***vannforbruk*** i m^3,

    b) samlet vannforbruk i m^3 i områder med vannrisiko, herunder ***områder med høy vannbelastning,***

c) samlet mengde vann som gjenvinnes og brukes om igjen i m^3([68]),

d) samlet mengde vann som er lagret, og endringer i lagringen i m^3 og

e) alle nødvendige bakgrunnsopplysninger om bokstav a)–d), herunder vannområdenes vannkvalitet og -mengde, hvordan dataene er blitt samlet inn, det vil si eventuelle standarder, metoder og antakelser som er blitt brukt, herunder hvorvidt opplysningene er beregnet, estimert, modellert eller innhentet fra direkte målinger, og den metoden som er brukt til dette, som for eksempel bruken av sektorspesifikke faktorer.

29. Foretaket skal legge fram opplysninger om sin ***vannintensitet***: samlet ***vannforbruk*** fra egen virksomhet i m^3 per million euro i nettoinntekter([69]).

Opplysningskrav E3-5 – Forventede finansielle virkninger av vesentlige risikoer og muligheter knyttet til vann og marine ressurser

30. Foretaket skal offentliggjøre forventede finansielle virkninger av vesentlige risikoer og muligheter knyttet til vann og marine ressurser.

31. Opplysningene som kreves i nr. 30, kommer i tillegg til opplysningene om gjeldende finansielle virkninger for enhetens finansielle stilling, finansielle resultat og kontantstrømmer for rapporteringsperioden som kreves i henhold til ESRS 2 SBM-3 nr. 48 bokstav d).

32. Formålet med dette opplysningskravet er å gi en forståelse av

a) ***forventede finansielle virkninger*** på grunn av vesentlige risikoer som følge av påvirkninger og ***avhengigheter*** knyttet til vann og ***marine ressurser***, og hvordan disse risikoene har (eller med rimelighet kan forventes å ha) en vesentlig innflytelse på foretakets finansielle stilling, finansielle resultat og kontantstrømmer på kort, mellomlang og lang sikt, og

b) ***forventede finansielle virkninger*** på grunn av vesentlige muligheter i forbindelse med vann og marine ressurser.

33. De opplysningene som skal offentliggjøres, skal omfatte

a) en kvantifisering av de ***forventede finansielle virkningene*** i pengeverdi før tiltak knyttet til vann og marine ressurser tas i betraktning, eller, dersom dette ikke er mulig uten unødige kostnader eller innsats, kvalitative opplysninger. For ***finansielle virkninger*** som oppstår som følge av muligheter, er det ikke nødvendig med en kvantifisering dersom den ville føre til offentliggjøring av opplysninger som ikke oppfyller opplysningenes kvalitative egenskaper (se ESRS 1, tillegg B *Opplysningenes kvalitative egenskaper*),

b) en beskrivelse av de virkningene som er tatt i betraktning, de tilhørende påvirkningene og avhengighetene samt når virkningene forventes å finne sted, og

c) de kritiske antakelsene som er brukt til å kvantifisere de forventede finansielle virkningene, samt kildene til og graden av usikkerhet ved disse antakelsene.

———

([68]) Disse opplysningene støtter informasjonsbehovene til finansmarkedsdeltakere som er omfattet av forordning (EU) 2019/2088, ettersom de er utledet fra en tilleggsindikator for de viktigste negative påvirkningene som fastsatt ved indikator nr. 6.2 i tabell 2 i vedlegg I til delegert kommisjonsforordning (EU) 2022/1288 om regler om offentliggjøring av opplysninger om bærekraftige investeringer («Forbruk og gjenvinning av vann», 2. Vektet gjennomsnittlig prosentdel av vann som gjenvinnes og brukes om igjen av foretak som det er investert i).

([69]) Disse opplysningene støtter informasjonsbehovene til finansmarkedsdeltakere som er omfattet av forordning (EU) 2019/2088, ettersom de er utledet fra en tilleggsindikator for de viktigste negative påvirkningene som fastsatt ved indikator nr. 6.1 i tabell 2 i vedlegg I til delegert kommisjonsforordning (EU) 2022/1288 med hensyn til regler om offentliggjøring av opplysninger om bærekraftige investeringer («Forbruk og gjenvinning av vann», 1. Gjennomsnittlig mengde vann som forbrukes av foretak som det er investert i (i kubikkmeter) per million euro av inntektene til foretak som det er investert i).

Tillegg A

Anvendelseskrav (AR)

Dette tillegget er en integrert del av ESRS E3. Det støtter anvendelsen av opplysningskravene fastsatt i denne standarden og har samme gyldighet som de andre delene av standarden.

ESR 2 GENERELLE OPPLYSNINGER

Håndtering av påvirkninger, risikoer og muligheter

Opplysningskrav i forbindelse med ESRS 2 IRO-1 – Beskrivelse av prosessene for å identifisere og vurdere vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter i forbindelse med vann og marine ressurser

AR 1. Når foretaket foretar en ***vesentlighetsvurdering*** av miljørelaterte underemner, skal det vurdere vesentligheten av vann og marine ressurser i egen virksomhet og oppstrøms og nedstrøms verdikjede, og det kan ta hensyn til de fire fasene nedenfor, også kjent som LEAP-strategien:

a) Fase 1: Lokalisere hvor i egen virksomhet og i hele ***verdikjeden*** grenseflaten mot naturen finnes.

b) Fase 2: Evaluere ***avhengigheter*** og ***påvirkninger***.

c) Fase 3: Vurdere de vesentlige ***risikoene*** og ***mulighetene.***

d) Fase 4: Utarbeide og rapportere resultatene av vesentlighetsvurderingen.

AR 2. Vesentlighetsvurderingen for ESRS E3 tilsvarer de tre første fasene av denne LEAP-strategien, mens den fjerde fasen utgjør resultatet av prosessen.

AR 3. Prosessene for å vurdere ***vesentligheten*** av ***påvirkninger, risikoer*** og ***muligheter*** skal ta hensyn til bestemmelsene i ESRS 2 IRO-1 *Beskrivelse av prosessene for å identifisere og vurdere vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter*, og IRO-2 *Opplysningskrav i ESRS-standarder som er omfattet av foretakets bærekraftsrapport*.

AR 4. Underemnene vann og marine ressurser i ***vesentlighetsvurderingen*** skal omfatte

a) vann, som omfatter forbruk av ***overflatevann***, ***grunnvann*** samt uttak og ***utslipp*** av vann, og

b) ***marine ressurser***, som omfatter uttak og utnytting av slike ressurser og tilknyttede økonomiske aktiviteter.

AR 5. I fase 1 kan foretaket for å lokalisere områder med vannrisiko og områder med grenseflate mot ***marine ressurser*** som kan føre til vesentlige påvirkninger og ***avhengigheter*** i egen virksomhet og i hele verdikjeden oppstrøms og nedstrøms, ta hensyn til

a) de stedene der det finnes direkte eiendeler og aktiviteter og tilhørende prosesser i oppstrøms og nedstrøms ***verdikjede***,

b) ***produksjonssteder*** i ***områder med vannrisiko***, herunder områder med høy vannbelastning, og

c) de sektorene eller forretningsenhetene som har kontakt med vann eller marine ressurser på disse prioriterte stedene.

AR 6. Foretaket skal ta hensyn til nedbørfelt som det relevante nivået for vurdering av steder og kombinere denne framgangsmåten med en vurdering av operasjonell risiko for sine anlegg og ***leverandørenes*** anlegg med vesentlige påvirkninger og risikoer.

AR 7. Foretaket skal ta hensyn til kriteriene for å definere tilstanden til vannforekomster i henhold til de relevante vedleggene til direktiv 2000/60/EF (rammedirektivet om vann) samt veiledningsdokumentene for gjennomføring av rammedirektivet om vann. Listen over veiledningsdokumenter er tilgjengelig på Europakommisjonens hjemmeside for miljø.

AR 8. I fase 2 kan foretaket for å evaluere sine påvirkninger og ***avhengigheter*** for hvert prioritert sted som er identifisert i henhold til AR 5,

a) identifisere forretningsprosesser og -aktiviteter som fører til påvirkning på og avhengighet av naturkapital og ***økosystemtjenester***,

b) identifisere påvirkninger og avhengigheter knyttet til vann og ***marine ressurser*** i hele foretakets verdikjede, og

c) vurdere alvorlighetsgraden og sannsynligheten for positive og negative påvirkninger på vann og marine ressurser.

AR 9. For å identifisere ***avhengigheter*** knyttet til vann og ***marine ressurser*** kan foretaket basere seg på internasjonale klassifiseringer som for eksempel *Common International Classification of Ecosystem Services (CICES)*.

AR 10. Når foretaket identifiserer sin ***avhengighet*** av ***marine ressurser***, skal det ta hensyn til om det er avhengig av viktige råvarer knyttet til marine ressurser, herunder, men ikke begrenset til, grus og sjømatprodukter.

AR 11. ***Marine ressurser*** defineres etter hvordan de brukes av mennesker og må ses i forhold til den belastningen som de utsettes for. Noen av indikatorene for miljøbelastning er presentert i andre ESRS-standarder, nærmere bestemt mikroplast og ***utslipp*** til vann i ESRS E2 og ***plastavfall*** i ESRS E5.

AR 12. Eksempler på ***avhengighet*** av ***marine ressurser*** som foretaket kan ta hensyn til, er

a) avhengighet av kommersielt utnyttede fisker og skalldyr i foretakets egen virksomhet og oppstrøms og nedstrøms verdikjede, og

b) fiske som omfatter bunntråling, noe som også kan ha negativ påvirkning på havbunnen.

AR 13. I fase 3 kan foretaket for å vurdere sine vesentlige ***risikoer*** og ***muligheter*** på grunnlag av resultatene av fase 1 og 2

a) identifisere ***overgangsrisikoer*** og ***muligheter*** i egen virksomhet og oppstrøms og nedstrøms ***verdikjede*** gjennom følgende kategorier:

i) ***Policy*** og lovgivning, for eksempel innføring av forskrifter eller policyer (for eksempel endringer som bedre beskyttelse av vann, bedre vannkvalitet, regulering av vannforsyningsstrømmer), ineffektiv forvaltning av vannforekomster eller ***marine ressurser***, særlig over grensene (for eksempel grenseoverskridende forvaltning og samarbeid), som fører til ***forringelse*** av havområder, eksponering for sanksjoner og rettstvister (for eksempel manglende overholdelse av tillatelser eller tildelinger, uaktsomhet overfor truede marine arter eller ødeleggelse av disse artene) og økte rapporteringsforpliktelser når det gjelder økosystemer i havområder og relaterte tjenester.

ii) Teknologi, for eksempel erstatning av produkter eller tjenester med produkter eller tjenester med mindre påvirkning på vann og marine ressurser, omstilling til mer effektive og renere teknologier (det vil si med mindre påvirkning på havområder), nye overvåkingsteknologier (for eksempel satellitt), rensing av vann og flomsikring.

iii) Marked, for eksempel endret tilgang, etterspørsel og finansiering, volatilitet eller økte kostnader for vann eller marine ressurser.

iv) Omdømme, for eksempel endrede oppfatninger hos kunder og i samfunnet på grunn av organisasjonens påvirkning på vann og marine ressurser.

v) Bidrag til ***systemrisikoer*** på grunn av egen virksomhet og oppstrøms og nedstrøms verdikjede, herunder risikoen for at et marint økosystem bryter sammen, eller risikoen for at viktige systemer i naturen ikke lenger fungerer (for eksempel at vippepunkter er nådd, eller ved sammenlegging av fysiske risikoer),

b) identifisere fysisk risiko, herunder vannmengde (***vannmangel***, vannbelastning), vannkvalitet, slitt infrastruktur eller at det ikke er tilgang til visse råvarer knyttet til marine ressurser (for eksempel at noen fiskearter eller andre levende organismer i havet som foretaket kan selge som produkter, blir mer sjeldne), noe som for eksempel fører til at det er umulig å drive virksomhet i visse geografiske områder,

c) identifisere muligheter kategorisert etter

i) ressurseffektivitet, for eksempel omstilling til mer effektive tjenester og prosesser som krever mindre vann og marine ressurser,

ii) markeder, for eksempel utvikling av mindre ressurskrevende produkter og tjenester, diversifisering av forretningsaktiviteter,

iii) finansiering, for eksempel tilgang til grønne fond, obligasjoner eller lån,

iv) robusthet, for eksempel diversifisering av marine ressurser eller vannressurser og forretningsaktiviteter (for eksempel opprettelse av en ny forretningsenhet for ***restaurering av økosystemer***), investering i grønne infrastrukturer, ***naturbaserte løsninger***, innføring av ordninger for ***materialgjenvinning*** og sirkularitet som reduserer ***avhengigheten*** av vann eller marine ressurser, og

v) omdømme, positiv ***medvirkning fra interessenter*** som følge av en proaktiv holdning til håndtering av naturrelaterte risikoer (noe som for eksempel kan føre til status som foretrukket partner).

AR 14. Foretaket kan basere seg på primær, sekundær eller modellert datainnsamling eller andre relevante metoder for å vurdere vesentlige påvirkninger, ***avhengigheter***, risikoer og muligheter, herunder kommisjonsrekommandasjon 2021/2279 om bruk av miljøavtrykkmetoder til å måle og formidle produkters og organisasjoners miljøprestasjon gjennom hele deres livssyklus (vedlegg I – Produktets miljøavtrykk, vedlegg III – Organisasjonens miljøavtrykk).

AR 15. Når foretaket gir opplysninger om resultatet av ***vesentlighetsvurderingen***, skal det ta hensyn til

a) en liste over geografiske områder der vann er et vesentlig problem for foretakets egen virksomhet og oppstrøms og nedstrøms verdikjede,

b) en liste over råvarer knyttet til ***marine ressurser*** som brukes av foretaket, og som er vesentlige for en god miljøtilstand i havområder samt for beskyttelse av marine ressurser, og

c) en liste over sektorer eller segmenter som er knyttet til vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter for vann og marine ressurser.

Opplysningskrav E3-1 – Policyer for vann og marine ressurser

AR 16. De ***policyene*** som er beskrevet i henhold til dette opplysningskravet, kan integreres i mer omfattende policyer for miljø eller bærekraft med flere ulike underemner.

AR 17. Når foretaket offentliggjør opplysninger i henhold til nr. 9, kan det opplyse om hvorvidt dets ***policyer***

a) forebygger ytterligere forringelse og beskytter og forbedrer tilstanden for vannforekomster og akvatiske ***økosystemer***,

b) fremmer bærekraftig bruk av vann gjennom langsiktig beskyttelse av tilgjengelige vannressurser,

c) sikter mot økt beskyttelse og forbedring av vannmiljøet,

d) fremmer en god miljøtilstand for havområdene, og

e) fremmer reduksjon av ***vannuttak*** og ***vannutslipp***.

AR 18. Foretaket kan også offentliggjøre opplysninger om ***policyer*** som

a) bidrar til god økologisk og kjemisk kvalitet av ***forekomster av overflatevann*** og god kjemisk kvalitet og mengde av grunnvannsforekomster for å beskytte menneskers helse, vannforsyning, naturlige ***økosystemer*** og biologisk mangfold, havområdenes gode miljøtilstand og beskyttelse av det ressursgrunnlaget som havrelaterte aktiviteter er avhengige av,

b) minimerer vesentlige ***påvirkninger*** og ***risikoer*** og gjennomfører klimatiltak for å opprettholde prioriterte økosystemtjenesters verdi og funksjonalitet og øke ressurseffektiviteten i forbindelse med egen virksomhet, og

c) unngår påvirkninger på ***berørte lokalsamfunn***.

Opplysningskrav E3-2 – Tiltak og ressurser i forbindelse med policyer for vann og marine ressurser

AR 19. Når foretaket offentliggjør de opplysningene som kreves i henhold til nr. 15, skal det ta hensyn til ***tiltakene***, eller handlingsplanene, som bidrar til å håndtere de vesentlige påvirkningene, risikoene og mulighetene som er identifisert. *Alliance for Water Stewardship (AWS)* gir nyttig veiledning.

AR 20. Ettersom vann og ***marine ressurser*** er felles ressurser som kan kreve kollektive ***tiltak***, eller handlingsplaner, som involverer andre ***interessenter***, kan foretaket gi opplysninger om disse spesifikke kollektive tiltakene, herunder opplysninger om andre parter (konkurrenter, ***leverandører***, forhandlere, kunder, andre forretningspartnere, lokalsamfunn og myndigheter, offentlige organer osv.) og spesifikke opplysninger om prosjektet, dets konkrete bidrag, dets sponsorer og andre deltakere.

AR 21. Når foretaket gir opplysninger om investeringsutgifter, kan det vurdere utgifter i forbindelse med for eksempel rehabilitering av overvannsavløp, rørledninger eller maskiner som brukes til å produsere nye produkter med lavt vannforbruk.

Måleindikatorer og mål

Opplysningskrav E3-3 – Mål knyttet til vann og marine ressurser

AR 22. Dersom foretaket viser til ***økologiske terskler*** når det fastsetter ***mål***, kan det vise til veiledningen fra nettverket for vitenskapsbaserte mål for naturen (SBTN) i sin midlertidige veiledning (Initial Guidance for Business, september 2020). Det kan også vise til enhver annen veiledning med en vitenskapelig anerkjent metode som gjør det mulig å fastsette vitenskapsbaserte mål ved å identifisere økologiske terskler og, dersom det er relevant, organisasjonsspesifikke tildelinger. Økologiske terskler kan være lokale, nasjonale og/eller globale.

AR 23. Foretaket kan angi ***mål*** for å redusere

a) ***vannuttak*** og

b) ***vannutslipp***.

AR 24. Dersom foretaket angir ***mål*** for uttak, kan det omfatte ***vannuttak*** fra forurenset ***jord*** og grunnvannsmagasiner, samt vann som tas ut og behandles for avhjelpingsformål.

AR 25. Dersom foretaket angir ***mål*** for ***utslipp***, kan det omfatte ***utslipp av vann*** til ***grunnvann***, som for eksempel tilbakeføring til grunnvannsmagasiner, eller vann som tilbakeføres til en grunnvannskilde via dreneringsgroper eller en grøft.

AR 26. ***Målene*** kan omfatte dets egen virksomhet og/eller oppstrøms og nedstrøms verdikjede.

AR 27. Foretaket kan angi om ***målet*** bøter på mangler i forbindelse med kriteriene for vesentlig bidrag til vann og marine ressurser som definert i Kommisjonens delegerte rettsakter vedtatt i henhold til artikkel 12 nr. 2 i forordning (EU) 2020/852. Dersom kriteriene om ikke å gjøre betydelig skade (DNSH) for vann og marine ressurser som definert i delegerte rettsakter vedtatt i henhold til artikkel 10 nr. 3, artikkel 11 nr. 3, artikkel 13 nr. 2, artikkel 14 nr. 2 og artikkel 15 nr. 2 i forordning (EU) 2020/852 ikke er oppfylt, kan foretaket angi om målet bøter på mangler i forbindelse med disse DNSH-kriteriene.

Opplysningskrav E3-4 – Vannforbruk

AR 28. Foretaket kan drive virksomhet i ulike ***områder med vannrisiko***. Når foretaket offentliggjør opplysninger i henhold til nr. 28 bokstav b), skal det ta med slike opplysninger bare for de områdene som er identifisert som vesentlige i samsvar med ESRS 2 IRO-1 og ESRS 2 SBM-3.

AR 29. Når foretaket offentliggjør bakgrunnsopplysninger om vannforbruk i henhold til kravet i nr. 28 bokstav e), skal det redegjøre for beregningsmetodene og mer spesifikt for den andelen av tiltaket som er oppnådd ved direkte måling, prøvetaking, ekstrapolering og beste estimat.

AR 30. Foretaket kan gi opplysninger om andre oppdelinger (det vil si per sektor eller segment).

AR 31. Når foretaket offentliggjør opplysninger i henhold til kravet i nr. 29, kan det angi ytterligere intensitetsforhold basert på andre nevnere.

AR 32. Foretaket kan også gi opplysninger om sine ***vannuttak*** og ***vannutslipp***.

Opplysningskrav E3-5 – Forventede finansielle virkninger av vesentlige risikoer og muligheter knyttet til vann og marine ressurser

AR 33. Foretaket kan ta med en vurdering av sine tilknyttede produkter og tjenester som er utsatt for risiko på kort, mellomlang og lang sikt, og redegjøre for hvordan disse er definert, hvordan de finansielle beløpene er beregnet, og hvilke kritiske antakelser som er lagt til grunn.

AR 34. Kvantifiseringen av de ***forventede finansielle virkningene*** i pengeverdi i henhold til nr. 33 bokstav a) kan være ett enkelt beløp eller et intervall.

ESRS E4

BIOLOGISK MANGFOLD OG ØKOSYSTEMER

INNHOLDSFORTEGNELSE

Formål

Samspill med andre ESRS-standarder

Opplysningskrav

– ESRS 2 Generelle opplysninger

Strategi

— Opplysningskrav E4-1 – Omstillingsplan og ivaretakelse av biologisk mangfold og økosystemer i strategi og forretningsmodell

— Opplysningskrav i forbindelse med ESRS 2 SBM-3 – Vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter og deres samspill med strategi og forretningsmodell

Håndtering av påvirkninger, risikoer og muligheter

— Opplysningskrav i forbindelse med ESRS 2 IRO-1 – Beskrivelse av prosesser for å identifisere og vurdere vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter knyttet til biologisk mangfold og økosystemer

— Opplysningskrav E4-2 – Policyer for biologisk mangfold og økosystemer

— Opplysningskrav E4-3 – Tiltak og ressurser i forbindelse med biologisk mangfold og økosystemer

Måleindikatorer og mål

— Opplysningskrav E4-4 – Mål knyttet til biologisk mangfold og økosystemer

— Opplysningskrav E4-5 – Måleindikatorer for påvirkning knyttet til endringer i biologisk mangfold og økosystemer

— Opplysningskrav E4-6 – Forventede finansielle virkninger av risikoer og muligheter knyttet til biologisk mangfold og økosystemer

Tillegg A: Anvendelseskrav (AR)

– ESRS 2 Generelle opplysninger

Håndtering av påvirkninger, risikoer og muligheter

— Opplysningskrav E4-1 – Omstillingsplan og ivaretakelse av biologisk mangfold og økosystemer i strategi og forretningsmodell

— Opplysningskrav i forbindelse med ESRS 2 IRO-1 – Beskrivelse av prosessene for å identifisere og vurdere vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter knyttet til biologisk mangfold og økosystemer

— Opplysningskrav E4-2 – Policyer for biologisk mangfold og økosystemer

— Opplysningskrav E4-3 – Tiltak og ressurser i forbindelse med biologisk mangfold og økosystemer

Måleindikatorer og mål

— Opplysningskrav E4-4 – Mål knyttet til biologisk mangfold og økosystemer

— Opplysningskrav E4-5 – Måleindikatorer for påvirkning knyttet til endringer i biologisk mangfold og økosystemer

— Opplysningskrav E4-6 – Forventede finansielle virkninger av risikoer og muligheter knyttet til biologisk mangfold og økosystemer

Formål

1. Formålet med denne standarden er å spesifisere opplysningskrav som vil gjøre det mulig for brukere av ***bærekraftsrapporten*** å forstå

   a) hvordan foretaket påvirker ***biologisk mangfold*** og ***økosystemer*** med hensyn til vesentlige positive og negative, faktiske og potensielle påvirkninger, herunder i hvilket omfang det bidrar til tap og forringelse av biologisk mangfold og økosystemer,

b) eventuelle ***tiltak*** som er truffet, og resultatet av slike tiltak, for å forebygge eller begrense vesentlige negative faktiske eller potensielle påvirkninger og for å beskytte og restaurere biologisk mangfold og økosystemer, og for å håndtere risikoer og muligheter, og

c) foretakets planer og evne til å tilpasse sin strategi og ***forretningsmodell*** til

i) respekten for ***planetens tålegrenser*** i forbindelse med ***biosfærens integritet*** og ***endret arealbruk***,

ii) visjonen i det globale Kunming-Montreal-rammeverket for naturmangfold (*Kunming-Montreal Global Biodiversity Framework*) og dets relevante ***mål***,

iii) relevante aspekter av EUs strategi for biologisk mangfold for 2030([70]).

iv) Europaparlaments- og rådsdirektiv 2009/147/EF og rådsdirektiv 92/43/EØF (EUs fugle- og habitatdirektiver)([71]) og

v) Europaparlaments- og rådsdirektiv 2008/56/EF (rammedirektivet om en strategi for havmiljøet)([72]),

d) arten, typen og omfanget av foretakets vesentlige risikoer, avhengigheter og muligheter i forbindelse med biologisk mangfold og økosystemer, og hvordan foretaket håndterer dem, og

e) de ***finansielle virkningene*** for foretaket på kort, mellomlang og lang sikt for vesentlige risikoer og muligheter som oppstår som følge av foretakets påvirkninger på og avhengighet av biologisk mangfold og økosystemer.

2. I denne standarden angis opplysningskrav knyttet til foretakets forhold til ***habitater*** på land, i ***ferskvann*** og hav, ***økosystemer*** og populasjoner av beslektede dyre- og plantearter, herunder mangfold innenfor arter, mellom arter og av økosystemer og deres innbyrdes forhold til ***urbefolkninger*** og andre berørte lokalsamfunn.

3. Med «***biologisk mangfold***» menes variasjonsbredden blant levende organismer fra alle kilder, herunder blant annet ***økosystemer*** på land, i ***ferskvann*** og hav og andre akvatiske ***økosystemer*** og de økologiske kompleksene som de er en del av.

Samspill med andre ESRS-standarder

4. «***Biologisk mangfold*** og ***økosystemer***» er nært knyttet til andre miljøspørsmål. De viktigste direkte påvirkningsfaktorene for endringer i biologisk mangfold og økosystemer er klimaendringer, ***forurensning***, arealbruksendring, endringer i bruken av ***ferskvann*** og endringer i bruken av havet, direkte utnytting av organismer og fremmede skadelige arter. Disse påvirkningsfaktorene er omfattet av denne standarden, med unntak av klimaendringer (som er omfattet av ESRS E1), og forurensning (som er omfattet av ESRS E2).

5. For å få en helhetlig forståelse av vesentlige ***påvirkninger*** på og ***avhengighet*** av ***biologisk mangfold*** og ***økosystemer***, bør opplysningskravene i andre ESRS-standarder for miljø leses og tolkes sammen med de spesifikke opplysningskravene i denne standarden. De relevante opplysningskravene som er omfattet av andre ESRS-standarder for miljø, er som følger:

a) ESRS E1 *Klimaendringer*, som særlig omhandler ***klimagassutslipp*** og energiressurser (energiforbruk).

b) ESRS E2 *Forurensning*, som omhandler ***forurensning*** av luft, vann og ***jord***.

c) ESRS E3 *Vann og marine ressurser,* som særlig omhandler vannressurser (vannforbruk) og ***marine ressurser***.

([70]) EUs strategi for biologisk mangfold for 2030 – Gi naturen større plass i våre liv («EU Biodiversity Strategy for 2030 – Bringing nature back into our lives») (COM(2020) 380 final).

([71]) Europaparlaments- og rådsdirektiv 2009/147/EF av 30. november 2009 om vern av viltlevende fugler (EUT L 20 av 26.1.2010, s. 7) og rådsdirektiv 92/43/EØF av 21. mai 1992 om vern av habitater og ville dyr og planter (EFT L 206 av 22.7.1992, s. 7).

([72]) Europaparlaments- og rådsdirektiv 2008/56/EF av 17. juni 2008 om fastsettelse av en ramme for fellesskapstiltak på området havmiljøpolitikk (rammedirektivet om en strategi for havmiljøet) (EUT L 164 av 25.6.2008, s. 19).

d) ESRS E5 *Ressursbruk og sirkulær økonomi*, som særlig omhandler omstillingen fra utvinning av ikke-fornybare ressurser og gjennomføringen av praksiser som forhindrer ***avfallsgenerering***, herunder forurensning generert av avfall.

6. Foretakets påvirkninger på ***biologisk mangfold*** og ***økosystemer*** påvirker mennesker og samfunn. Når foretaket rapporterer om vesentlige negative påvirkninger på ***berørte lokalsamfunn*** fra endringer i biologisk mangfold og økosystemer i henhold til ESRS E4, skal det ta hensyn til kravene i ESRS S3 *Berørte lokalsamfunn*.

7. Denne standarden bør leses sammen med ESRS 1 *Generelle krav* og ESRS 2 *Generelle opplysninger*.

Opplysningskrav

ESRS 2 Generelle opplysninger

8. Kravene i dette avsnittet skal leses sammen med de opplysningene som kreves i henhold til kapittel 2 *Styring*, kapittel 3 *Strategi* og kapittel 4 *Håndtering av påvirkninger, risikoer og muligheter* i ESRS 2.

9. De derav følgende opplysningene skal presenteres sammen med de opplysningene som kreves i henhold til ESRS 2, med unntak av ESRS-2 SBM-3, der foretaket har mulighet til å presentere opplysningene sammen med de emnespesifikke opplysningene.

10. I tillegg til kravene i ESRS 2 omfatter denne standarden også det emnespesifikke opplysningskravet E4-1 *Omstillingsplan og ivaretakelse av biologisk mangfold og økosystemer i strategi og forretningsmodell*.

Strategi

Opplysningskrav E4-1 – Omstillingsplan og ivaretakelse av biologisk mangfold og økosystemer i strategi og forretningsmodell

11. Foretaket skal opplyse om hvordan dets påvirkninger, avhengigheter, risikoer og muligheter knyttet til biologisk mangfold og økosystemer stammer fra og utløser tilpasning av dets strategi og forretningsmodell.

12. Formålet med dette opplysningskravet er å gjøre det mulig å forstå hvor robust foretakets policy og ***forretningsmodell*** er når det gjelder ***biologisk mangfold*** og ***økosystemer***, og hvor forenlig foretakets policy og forretningsmodell er når det gjelder relevante lokale, nasjonale og globale offentlige politiske ***mål*** knyttet til biologisk mangfold og økosystemer.

13. Foretaket skal beskrive robustheten i sin strategi og ***forretningsmodell*** med hensyn til ***biologisk mangfold*** og ***økosystemer***. Beskrivelsen skal omfatte

    a) en vurdering av hvor robust den nåværende forretningsmodellen og strategien er når det gjelder fysiske risikoer, omstillingsrisikoer og systemrisikoer som har å gjøre med biologisk mangfold og økosystemer,

    b) omfanget av robusthetsanalysen i forhold til foretakets egen virksomhet og oppstrøms og nedstrøms verdikjede og i forhold til de risikoene som inngår i denne analysen,

    c) de viktigste antakelsene som er gjort,

    d) de tidshorisontene som er brukt,

    e) resultatene av robusthetsanalysen og

    f) hvilke interessenter som er hørt, herunder, dersom det er relevant, personer med kunnskap om urbefolkninger og lokalkunnskap.

14. Dersom de opplysningene som er spesifisert i dette opplysningskravet, offentliggjøres av foretaket som en del av opplysningene som kreves i henhold til ESRS 2 SBM-3, kan foretaket vise til de opplysningene det har offentliggjort i henhold til ESRS 2 SBM-3.

15. Foretaket kan offentliggjøre sin ***omstillingsplan*** for å forbedre og til slutt oppnå tilpasning av sin ***forretningsmodell*** og strategi til visjonen i det globale Kunming-Montreal-rammeverket for naturmangfold og dets relevante mål, EUs strategi for biologisk mangfold for 2030 og med respekt for ***planetens tålegrenser*** i forbindelse med biosfærens integritet og ***endret arealbruk***.

Opplysningskrav i forbindelse med SBM 3 – Vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter og deres samspill med strategi og forretningsmodell

16. Foretaket skal offentliggjøre opplysninger om følgende:

    a) En liste over vesentlige ***produksjonssteder*** i egen virksomhet, herunder steder det har operasjonell kontroll over, basert på resultatene i nr. 17 bokstav a). Når foretaket offentliggjør opplysninger om disse stedene, skal det

        i) presisere de aktivitetene som har en negativ påvirkning på ***områder som er følsomme for biologisk mangfold***([73]),

        ii) legge fram en oppdeling av produksjonssteder i henhold til de ***påvirkningene*** og ***avhengigheter*** som er identifisert, og den økologiske statusen til områdene (med henvisning til økosystemets spesifikke referansenivå), dersom det er relevant, og

        iii) angi de berørte ***områdene med sårbart biologisk mangfold***, slik at brukerne kan avgjøre hvor de ligger, og hvilken vedkommende myndighet som er ansvarlig med hensyn til de aktivitetene som er angitt i nr. 16 bokstav a) i).

    b) Hvorvidt det har identifisert vesentlige negative påvirkninger med hensyn til ***forringelse av land***, ***ørkenspredning*** eller ***jordforsegling***([74]).

    c) Hvorvidt det utøver aktiviteter som berører ***truede arter***([75]).

Håndtering av påvirkninger, risikoer og muligheter

Opplysningskrav i forbindelse med ESRS 2 IRO-1 – Beskrivelse av prosesser for å identifisere og vurdere vesentlige påvirkninger, risikoer, avhengigheter og muligheter knyttet til biologisk mangfold og økosystemer

17. Foretaket skal beskrive de metodene som brukes for å identifisere vesentlige påvirkninger, risikoer, avhengigheter og muligheter. I denne beskrivelsen skal foretaket oppgi hvorvidt det har gjort følgende, og i så fall på hvilken måte:

    a) Identifisert og vurdert faktiske og potensielle påvirkninger på ***biologisk mangfold*** og ***økosystemer*** på egne ***produksjonssteder*** og i oppstrøms og nedstrøms verdikjede, herunder de vurderingskriteriene som er brukt.

    b) Identifisert og vurdert ***avhengighet*** av biologisk mangfold og økosystemer og deres tjenester på egne produksjonssteder og i oppstrøms og nedstrøms verdikjede, herunder de vurderingskriteriene som er brukt, og om denne vurderingen omfatter ***økosystemtjenester*** som er forstyrret eller sannsynligvis vil bli det.

    c) Identifisert og vurdert ***omstillingsrisikoer*** og ***fysiske risikoer*** og muligheter i forbindelse med biologisk mangfold og økosystemer, herunder de vurderingskriteriene som er brukt, på grunnlag av påvirkninger og avhengigheter.

    d) Tatt hensyn til ***systemrisikoer***.

([73]) Disse opplysningene støtter informasjonsbehovene til finansmarkedsdeltakere som er omfattet av forordning (EU) 2019/2088, ettersom de er utledet fra en tilleggsindikator for de viktigste negative påvirkningene som fastsatt ved indikator nr. 7 i tabell 1 vedlegg 1 til og tilhørende delegert forordning med hensyn til regler om offentliggjøring av opplysninger om bærekraftige investeringer («Virksomhet med negativ påvirkning på områder med sårbart biologisk mangfold»).

([74]) Disse opplysningene støtter informasjonsbehovene til finansmarkedsdeltakere som er omfattet av forordning (EU) 2019/2088, ettersom de er utledet fra en tilleggsindikator for de viktigste negative påvirkningene som fastsatt ved indikator nr. 10 i tabell 2 i vedlegg 1 til tilhørende delegert forordning med hensyn til regler om offentliggjøring av opplysninger om bærekraftige investeringer («Forringelse av land, ørkenspredning, jordforsegling»).

([75]) Disse opplysningene støtter informasjonsbehovene til finansmarkedsdeltakere som er omfattet av forordning (EU) 2019/2088, ettersom de er utledet fra en tilleggsindikator for de viktigste negative påvirkningene som fastsatt ved indikator nr. 14 i tabell 2 i vedlegg 1 til tilhørende delegert forordning med hensyn til regler om offentliggjøring av opplysninger om bærekraftige investeringer («Naturlige arter og verneområder»).

e) Gjennomført høringer av ***berørte lokalsamfunn*** om bærekraftsvurderinger av felles biologiske ressurser og ***økosystemer***, og særlig

i) når et produksjonssted, en ***råvareproduksjon*** eller en råvareanskaffelse sannsynligvis vil ha en negativ påvirkning på biologisk mangfold og økosystemer, skal foretaket fastsette hvilke produksjonssteder og hvilken råvareproduksjon eller råvareanskaffelse som forårsaker eller kan forårsake negative påvirkninger på berørte lokalsamfunn,

ii) når det er sannsynlig at berørte lokalsamfunn vil bli påvirket, skal foretaket opplyse om hvordan disse lokalsamfunnene har deltatt i ***vesentlighetsvurderingen***, og

iii) med hensyn til påvirkninger på ***økosystemtjenester*** som er relevante for berørte lokalsamfunn i foretakets egen virksomhet, skal det angi hvordan de negative påvirkningene kan unngås. Dersom disse påvirkningene er uunngåelige, kan foretaket angi sine planer om å minimere dem og gjennomføre klimatiltak som har til formål å opprettholde prioriterte tjenesters verdi og funksjon.

18. Foretaket kan opplyse om og hvordan det har brukt ***scenarioanalyser*** for ***biologisk mangfold*** og ***økosystemer*** som grunnlag for å identifisere og vurdere vesentlige risikoer og muligheter på kort, mellomlang og lang sikt. Dersom foretaket har brukt en slik scenarioanalyse, kan det gi følgende opplysninger:

a) Hvorfor de aktuelle ***scenarioene*** ble valgt.

b) Hvordan de scenarioene som ble brukt, oppdateres i henhold til endrede forhold og nye utviklingstrekk.

c) Hvorvidt scenarioene er basert på forventninger offentliggjort av offisielle mellomstatlige organer, som for eksempel konvensjonen om biologisk mangfold (*Convention for Biological Diversity (CBD)*) og, dersom det er relevant, ved vitenskapelig konsensus som den som er uttrykt av FNs naturpanel («*Intergovernmental Science-policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services (IPBES)*»).

19. Foretaket skal særlig opplyse om følgende:

a) Hvorvidt foretaket har ***produksjonssteder*** i eller i nærheten av ***områder med sårbart biologisk mangfold***, og hvorvidt aktiviteter i forbindelse med disse stedene påvirker disse stedene negativt ved å føre til forringelse av ***habitater*** og habitater for arter samt forstyrrelse av de artene som det er utpekt et ***verneområde*** for.

b) Hvorvidt det er fastslått at det er nødvendig å gjennomføre tiltak for å begrense tapet av biologisk mangfold, som for eksempel de som er angitt i Europaparlaments- og rådsdirektiv 2009/147/EF om vern av viltlevende fugler, rådsdirektiv 92/43/EØF om vern av habitater og ville dyr og planter, en miljøkonsekvensvurdering i henhold til definisjonen i artikkel 1 nr. 2 bokstav g) i europaparlaments- og rådsdirektiv 2011/92/EU([76]) om vurdering av visse offentlige og private prosjekters virkning på miljøet, og for aktiviteter i tredjeland, i samsvar med tilsvarende nasjonale bestemmelser eller internasjonale standarder, som for eksempel Det internasjonale finansieringsinstitutts (IFC) standard 6: *Biodiversity Conservation and Sustainable Management of Living Natural Resources*.

Opplysningskrav E4-2 – Policyer for biologisk mangfold og økosystemer

20. Foretaket skal beskrive hvilke policyer som er vedtatt for å håndtere vesentlige påvirkninger, risikoer, avhengigheter og muligheter knyttet til biologisk mangfold og økosystemer.

21. Formålet med dette opplysningskravet er å gjøre det mulig å forstå i hvilken utstrekning foretaket har ***policyer*** for hvordan det skal identifisere, vurdere, håndtere og/eller ***avhjelpe*** vesentlige ***påvirkninger, avhengigheter, risikoer*** og ***muligheter*** knyttet til ***biologisk mangfold*** og ***økosystemer***.

22. Opplysningene som skal offentliggjøres i henhold til nr. 20, skal inneholde opplysninger om de ***policyene*** foretaket har innført for å håndtere sine vesentlige ***påvirkninger, risikoer, avhengigheter*** og ***muligheter*** i forbindelse med ***biologisk mangfold*** og ***økosystemer*** i samsvar med *ESRS 2 MDR-P Policyer vedtatt for å håndtere vesentlige bærekraftsforhold*).

([76]) Europaparlaments- og rådsdirektiv 2011/92/EU av 13. desember 2011 om vurdering av visse offentlige og private prosjekters miljøvirkninger (EUT L 26 av 28.1.2012, s. 1).

23. I tillegg til bestemmelsene i ESRS 2 MDR-P skal foretaket beskrive hvorvidt og på hvilken måte dets ***policyer*** knyttet til ***biologisk mangfold*** og ***økosystemer***

    a) gjelder de forholdene som er angitt i ESRS E4 AR 4,

    b) gjelder dets vesentlige påvirkninger i forbindelse med biologisk mangfold og økosystemer,

    c) gjelder vesentlige avhengigheter og vesentlige fysiske risikoer og overgangsrisikoer samt muligheter,

    d) støtter sporbarheten av produkter, komponenter og råvarer med vesentlige faktiske eller potensielle påvirkninger på biologisk mangfold og økosystemer i hele ***verdikjeden***,

    e) tar opp produksjon, anskaffelse eller forbruk fra økosystemer som forvaltes for å opprettholde eller forbedre vilkårene for biologisk mangfold, hvilket vises ved regelmessig overvåking og rapportering av status for biologisk mangfold og av om biologisk mangfold øker eller minsker, og

    f) håndterer de sosiale følgene av påvirkninger i forbindelse med biologisk mangfold og økosystemer.

24. Foretaket skal særlig opplyse om det har vedtatt

    a) en ***policy*** for beskyttelse av ***biologisk mangfold*** og ***økosystemer*** som omfatter ***driftssteder*** som eies, leases eller forvaltes i eller i nærheten av et ***område som er følsomt for biologisk mangfold,***

    b) bærekraftig areal-/landbrukspraksis eller -policyer([77]),

    c) bærekraftige metoder eller policyer for havområder([78]) og

    d) policyer for å håndtere ***avskoging***([79]).

Opplysningskrav E4-3 – Tiltak og ressurser i forbindelse med biologisk mangfold og økosystemer

25. Foretaket skal offentliggjøre opplysninger om hvilke tiltak som treffes for biologisk mangfold og økosystemer, og hvilke ressurser som er avsatt for å gjennomføre dem.

26. Formålet med dette opplysningskravet er å gjøre det mulig å forstå de viktigste ***tiltakene*** som er truffet og planlagt, og som i vesentlig grad bidrar til å oppfylle formålene og målene i foretakets ***policyer*** for ***biologisk mangfold*** og ***økosystemer***.

27. Beskrivelsen av de viktigste ***tiltakene*** og ressursene skal følge det obligatoriske innholdet definert i ESRS 2 MDR-A *Tiltak og ressurser i forbindelse med vesentlige bærekraftsforhold*.

28. I tillegg til dette skal foretaket gjøre følgende:

    a) Opplyse om hvordan det har anvendt begrensningshierarkiet med hensyn til sine tiltak (unngåelse, minimering, restaurering/rehabilitering samt kompensasjon eller erstatning).

    b) Opplyse om det har brukt kompensasjon for tap av ***biologisk mangfold*** i sine tiltaksplaner. Dersom ***tiltakene*** omfatter kompensasjon for tap av biologisk mangfold, skal foretaket inneholde følgende opplysninger:

        i) Formålet med kompensasjonen og de nøkkelindikatorene som brukes.

        ii) De finansielle virkningene (direkte og indirekte kostnader) av kompensasjon for tap av biologisk mangfold uttrykt i pengeverdi.

        iii) En beskrivelse av kompensasjoner, herunder areal, type, hvilke kvalitetskriterier som er brukt, og hvilke standarder kompensasjonen for tap av biologisk mangfold oppfyller.

([77]) Disse opplysningene støtter informasjonsbehovene til finansmarkedsdeltakere som er omfattet av forordning (EU) 2019/2088, ettersom de er utledet fra en tilleggsindikator for de viktigste negative påvirkningene som fastsatt ved indikator nr. 11 i tabell 2 i vedlegg 1 til delegert kommisjonsforordning (EU) 2022/1288 med hensyn til regler om offentliggjøring av opplysninger om bærekraftige investeringer («Investeringer i selskaper uten bærekraftig areal-/landbrukspraksis»).

([78]) Disse opplysningene støtter informasjonsbehovene til finansmarkedsdeltakere som er omfattet av forordning (EU) 2019/2088, ettersom de er utledet fra en tilleggsindikator for de viktigste negative påvirkningene som fastsatt ved indikator nr. 12 i tabell 2 i vedlegg 1 til delegert kommisjonsforordning (EU) 2022/1288 med hensyn til regler om offentliggjøring av opplysninger om bærekraftige investeringer («Investeringer i selskaper uten bærekraftig praksis for hav/sjø»).

([79]) Disse opplysningene støtter informasjonsbehovene til finansmarkedsdeltakere som er omfattet av forordning (EU) 2019/2088, ettersom de er utledet fra en tilleggsindikator for de viktigste negative påvirkningene som fastsatt ved indikator nr. 15 i tabell 2 i vedlegg 1 til delegert kommisjonsforordning (EU) 2022/1288 med hensyn til regler om offentliggjøring av opplysninger om bærekraftige investeringer («Avskoging»).

c) Beskrive hvorvidt og på hvilken måte det har innarbeidet lokalkunnskap og tradisjonell kunnskap og naturbaserte løsninger i sine tiltak for biologisk mangfold og ***økosystemer***.

Måleindikatorer og mål

Opplysningskrav E4-4 – Mål knyttet til biologisk mangfold og økosystemer

29. **Foretaket skal offentliggjøre opplysninger om de målene for biologisk mangfold og økosystemer som de har fastsatt.**

30. Formålet med dette opplysningskravet er å gjøre det mulig å forstå de ***målene*** foretaket har vedtatt for å støtte sine ***policyer*** for ***biologisk mangfold*** og ***økosystemer*** og håndtere sine vesentlige tilhørende ***påvirkninger, avhengigheter, risikoer*** og ***muligheter***.

31. Beskrivelsen av ***målene*** skal følge kravene til obligatorisk innhold som er definert i ESRS 2 MDR-T – *Oppfølging av effektiviteten av policyer og tiltak gjennom mål*.

32. Opplysningene som skal offentliggjøres i henhold til nr. 29, skal inneholde følgende opplysninger:

    a) Hvorvidt ***økologiske terskler*** og allokering av påvirkninger til foretaket ble lagt til grunn da ***målene*** ble fastsatt**.** Dersom dette er tilfellet, skal foretaket angi

        i) hvilke økologiske terskler som er fastsatt, og den metoden som er brukt for å fastsette disse tersklene,

        ii) hvorvidt tersklene er enhetsspesifikke, og i så fall hvordan de ble fastsatt, og

        iii) hvordan ansvaret for å overholde fastsatte økologiske terskler er fordelt i foretaket.

    b) Hvorvidt målene er basert på og/eller tilpasset til det globale Kunming-Montreal-rammeverket for naturmangfold, relevante aspekter ved EUs strategi for biologisk mangfold for 2030 og andre nasjonale ***policyer*** og lovgivning knyttet til ***biologisk mangfold*** og ***økosystemer.***

    c) Hvordan målene er knyttet til de påvirkningene, avhengighetene, risikoene og mulighetene for biologisk mangfold og økosystemer som er identifisert av foretaket for dets egen virksomhet og oppstrøms og nedstrøms verdikjede.

    d) Målenes geografiske virkeområde, dersom det er relevant.

    e) Hvorvidt foretaket brukte kompensasjon for tap av biologisk mangfold ved fastsettelsen av sin mål.

    f) Hvor i begrensningshierarkiet målet kan plasseres (det vil si unngåelse, minimering, restaurering og rehabilitering, erstatning eller kompensasjon).

Opplysningskrav E4-5 – Måleindikatorer for påvirkning knyttet til endringer i biologisk mangfold og økosystemer

33. Foretaket skal rapportere måleindikatorer knyttet til foretakets vesentlige påvirkninger på *biologisk mangfold* og *økosystemer*.

34. Formålet med dette opplysningskravet er å gjøre det mulig å forstå hvordan foretakets resultater klarer å håndtere de påvirkningene som er identifisert som vesentlige i ***vesentlighetsvurderingen*** av ***biologisk mangfold*** og endringer i ***økosystemer***.

35. Dersom foretaket har identifisert ***steder*** i eller i nærheten av ***områder med sårbart biologisk mangfold,*** som det påvirker negativt (se nr. 19 bokstav a)), skal foretaket opplyse om antall og areal (i hektar) av steder som eies, leases eller forvaltes i eller i nærheten av disse verneområdene eller viktige områdene for ***biologisk mangfold***.

36. Dersom foretaket har identifisert vesentlige påvirkninger med hensyn til arealbruksendring eller påvirkninger på ***økosystemers*** omfang og tilstand, kan det også offentliggjøre opplysninger om sin arealbruk på grunnlag av en livssyklusvurdering.

37. For de datapunktene som er angitt i nr. 38–41, skal foretaket ta hensyn til egen virksomhet.

38. Dersom foretaket har fastslått at det bidrar direkte til ***påvirkningsfaktorer*** som fører til ***arealbrukendringer, endringer i bruken av ferskvann*** og/eller ***endringer i bruken av havet***, skal foretaket rapportere relevante ***måleindikatorer.*** Foretaket kan offentliggjøre opplysninger om måleindikatorer som måler

    a) endring over tid (for eksempel ett eller fem år) av arealdekke (for eksempel ***avskoging*** eller gruvedrift),

    b) endringer over tid (for eksempel ett eller fem år) i forvaltningen av økosystemet (for eksempel gjennom intensivering av landbruksforvaltningen eller anvendelse av bedre forvaltningspraksis eller skoghogst),

    c) endringer i landskapets geografiske konfigurasjon (for eksempel fragmentering av ***habitater,*** endringer i den økologiske konnektiviteten),

    d) endringer i økosystemets strukturelle konnektivitet (for eksempel habitatpermeabilitet basert på fysiske egenskaper og hvordan flekker av habitater er fordelt), og

    e) den funksjonelle konnektiviteten (for eksempel hvor godt gener eller individer beveger seg gjennom jord, ferskvann og havområder).

39. Dersom foretaket har fastslått at det direkte bidrar til utilsiktet eller frivillig innføring av fremmede skadelige arter, kan foretaket opplyse om de ***måleindikatorene*** det bruker for introduksjon og spredning av ***fremmede skadelige arter,*** og hvilke risikoer som er forbundet med fremmede skadelige arter.

40. Dersom foretaket har identifisert vesentlige påvirkninger i forbindelse med artenes tilstand, kan foretaket rapportere ***måle-indikatorer*** som det anser som relevante. Foretaket kan

    a) vise til relevante opplysningskrav i ESRS E1, ESRS E2, ESRS E3 og ESRS E5,

    b) ta hensyn til populasjonsstørrelse, utbredelsesområde innenfor spesifikke ***økosystemer*** samt utryddelsesrisiko. Disse aspektene gir forståelse for tilstanden til én enkelt artspopulasjon og dens relative evne til stå imot menneskeskapte og naturlig forekommende endringer,

    c) offentliggjøre måleindikatorer som måler endringer i antall individer av en art innenfor et bestemt område,

    d) offentliggjøre måleindikatorer for arter med utryddelsesrisiko([80]) som måler

        i) artenes trusselstatus og hvordan aktiviteter/press kan påvirke trusselstatusen, eller

        ii) endringer i det relevante ***habitatet*** for en ***truet art*** som en indikator for foretakets påvirkning på den lokale populasjonens utryddelsesrisiko.

41. Dersom foretaket har identifisert vesentlige påvirkninger i forbindelse med økosystemer, kan det offentliggjøre følgende:

    a) Når det gjelder økosystemers omfang, ***måleindikatorer*** som måler et bestemt økosystems arealdekning uten nødvendigvis å ta hensyn til kvaliteten på det området som vurderes, som for eksempel ***habitatdekke***. Skogdekke er for eksempel et mål på omfanget av en bestemt type av økosystem, uten at det tas hensyn til økosystemets tilstand (for eksempel angi området uten å beskrive artsmangfoldet i skogen).

    b) Når det gjelder økosystemets tilstand,

        i) måleindikatorer som måler kvaliteten på økosystemer i forhold til en forhåndsbestemt referansetilstand,

        ii) måleindikatorer som måler flere arter i et økosystem i stedet for antall individer i én enkelt art i et økosystem (for eksempel vitenskapelig anerkjente indikatorer for artsrikdom og tetthet som måler hvordan sammensetningen av (hjemmehørende) arter utvikler seg i et økosystem sammenlignet med en referansetilstand i begynnelsen av den første rapporteringsperioden, samt den målrettede tilstanden som er beskrevet i det globale Kunming-Montreal-rammeverket for naturmangfold, eller en aggregering av artenes bevaringsstatus dersom det er relevant), eller

        iii) måleindikatorer som gjenspeiler strukturelle komponenter i tilstanden, som for eksempel habitatkonnektivitet (det vil si om habitater er forbundet med hverandre).

([80]) Som angitt i Verdens naturvernunions (IUCN) rødliste over truede arter og den europeiske rødlisten, som er offentliggjort av Europakommisjonen.

Opplysningskrav E4-6 – Forventede finansielle virkninger av vesentlige risikoer og muligheter knyttet til biologisk mangfold og økosystemer

42. Foretaket skal offentliggjøre opplysninger om sine forventede finansielle virkninger av vesentlige risikoer og muligheter knyttet til biologisk mangfold og økosystemer.

43. Opplysningene som kreves i nr. 42, kommer i tillegg til opplysningene om gjeldende finansielle virkninger for enhetens finansielle stilling, finansielle resultat og kontantstrømmer for rapporteringsperioden som kreves i henhold til ESRS 2 SBM-3 nr. 48 bokstav d).

44. Formålet med dette opplysningskravet er å gi en forståelse av

    a) ***forventede finansielle virkninger*** på grunn av vesentlige risikoer som følge av påvirkninger og ***avhengigheter*** knyttet til biologisk mangfold og økosystemer, og hvordan disse risikoene har (eller med rimelighet kan forventes å ha) en vesentlig innflytelse på foretakets finansielle stilling, finansielle resultat og kontantstrømmer på kort, mellomlang og lang sikt, og

    b) forventede finansielle virkninger på grunn av vesentlige muligheter knyttet til biologisk mangfold og økosystemer.

45. De opplysningene som skal offentliggjøres, skal omfatte

    a) en kvantifisering av de ***forventede finansielle virkningene*** i pengeverdi før tiltak for ***biologisk mangfold*** og ***økosystemer*** tas i betraktning, eller, dersom dette ikke er mulig uten unødige kostnader eller innsats, kvalitative opplysninger. For ***finansielle virkninger*** som oppstår som følge av vesentlige muligheter, er det ikke nødvendig med en kvantifisering dersom den ville føre til offentliggjøring av opplysninger som ikke oppfyller opplysningenes kvalitative egenskaper (se ESRS 1, tillegg B *Opplysningenes kvalitative egenskaper*). Kvantifiseringen av de forventede finansielle virkningene i pengeverdi kan være ett enkelt beløp eller et intervall,

    b) en beskrivelse av de virkningene som beregnes, de påvirkningene og ***avhengighetene*** som de er koplet til, og når virkningene forventes å finne sted, og

    c) de kritiske antakelsene som er brukt til å kvantifisere de forventede finansielle virkningene, samt kildene til og graden av usikkerhet ved disse antakelsene.

———

Tillegg A

Anvendelseskrav (AR)

Dette tillegget er en integrert del av ESRS E4. Det støtter anvendelsen av opplysningskravene fastsatt i denne standarden og har samme gyldighet som de andre delene av standarden.

ESR 2 GENERELLE OPPLYSNINGER

Strategi

Opplysningskrav E4-1 – Omstillingsplan og ivaretakelse av biologisk mangfold og økosystemer i strategi og forretningsmodell

AR 1. Dersom foretaket offentliggjør en omstillingsplan, kan det

a) redegjøre for hvordan det vil tilpasse sin policy og ***forretningsmodell*** for å forbedre og til slutt oppnå tilpasning til relevante lokale, nasjonale og globale offentlige politiske ***mål*** knyttet til ***biologisk mangfold*** og ***økosystemer***, herunder visjonen for det globale Kunming-Montreal-rammeverket for naturmangfold og dets relevante formål og mål, EUs strategi for biologisk mangfold for 2030 og direktiv 2009/147/EF og rådsdirektiv 92/43/EØF (EUs fugle- og habitatdirektiver) og, dersom det er relevant, ***planetens tålegrenser*** i forbindelse med biosfærens integritet og ***endret arealbruk***,

b) ta med opplysninger om egen virksomhet og også redegjøre for hvordan det reagerer på vesentlige påvirkninger i sin oppstrøms og nedstrøms verdikjede, som er identifisert i dets vesentlighetsvurdering i samsvar med ESRS 2 IRO-1 *Beskrivelse av prosessene for å identifisere og vurdere vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter*,

c) redegjøre for hvordan dets strategi samhandler med dets omstillingsplan,

d) redegjøre for hvordan det bidrar til å håndtere påvirkningsfaktorene for biologisk mangfold og økosystemer og dets mulige klimatiltak i henhold til begrensningshierarkiet, og angi de viktigste avhengighetene og de viktigste innelåste eiendelene og ressursene (for eksempel anlegg, råvarer) som er forbundet med endringer i biologisk mangfold og økosystemer,

e) redegjøre for og kvantifisere sine investeringer og sin finansiering til støtte for gjennomføringen av sin omstillingsplan, med henvisning til de nøkkelindikatorene for CapEx som er taksonomiforenlige og, dersom det er relevant, de CapEx-planene som foretaket offentliggjør i samsvar med delegert kommisjonsforordning (EU) 2021/2178,

f) dersom det har økonomiske aktiviteter som er omfattet av delegerte forordninger om biologisk mangfold i henhold til taksonomiforordningen, en redegjørelse for eventuelle mål eller planer (CapEx, CapEx-planer) som foretaket har for å tilpasse sine økonomiske aktiviteter (inntekter, CapEx) til de kriteriene som er fastsatt i disse delegerte forordningene,

g) redegjøre for hvordan kompensasjoner for tap av biologisk mangfold brukes som en del av omstillingsplanen, og i så fall hvor kompensasjonene planlegges brukt, hvor stor del av omstillingsplanen som kompensasjonen utgjør, og hvorvidt begrensningshierarkiet ble tatt i betraktning,

h) redegjøre for hvilke rutiner som finnes for å gjennomføre og oppdatere omstillingsplanen,

i) redegjøre for hvordan det måler framskritt, det vil si angi de måleindikatorene og metodene som det bruker til dette formålet,

j) angi om administrasjons-, ledelses- og kontrollorganene har godkjent omstillingsplanen, og

k) angi nåværende utfordringer og begrensninger i forbindelse med utarbeidingen av en plan når det gjelder områder med vesentlig påvirkning, og hvordan foretaket håndterer disse utfordringene.

AR 2. Dersom foretaket offentliggjør en omstillingsplan, kan det for eksempel vise til følgende ***mål*** i EUs strategi for biologisk mangfold for 2030:

a) Tilbakegangen for bestøvere skal være snudd.

b) Risikoen og bruken av kjemiske pesticider skal være redusert med 50 %, og bruken av mer farlige pesticider skal være redusert med 50 %.

c) Minst 25 % av jordbruksarealet skal være benyttet til økologisk landbruk, og bruken av agroøkologiske metoder skal være økt betydelig.

d) Tre milliarder nye trær skal være plantet i unionen i fullt samsvar med økologiske prinsipper.

e) Betydelige framskritt med hensyn til ***opprydding*** av forurensede ***jordarealer***.

f) Minst 25 000 km med uregulerte elver skal være restaurert.

g) Tapet av næringsstoffer fra gjødsel skal være redusert med 50 %, noe som fører til at bruken av gjødsel skal være redusert med minst 20 %.

h) De negative påvirkningene på følsomme arter og habitater, herunder på havbunnen gjennom fiske og utvinningsaktiviteter, skal være redusert vesentlig for å oppnå god miljøtilstand.

AR 3. Dersom foretaket offentliggjør en omstillingsplan, kan det også vise til målene for bærekraftig utvikling, særlig følgende:

a) Bærekraftsmål 2 – Utrydde sult, oppnå matvaresikkerhet og bedre ernæring samt fremme bærekraftig landbruk.

b) Bærekraftsmål 6 – Sikre tilgang til og bærekraftig forvaltning av vann og sanitære forhold for alle.

c) Bærekraftsmål 14 – Bevare og bruke havområdene og ***marine ressursene*** på en bærekraftig måte for å fremme en bærekraftig utvikling.

d) Bærekraftsmål 15 – Beskytte, restaurere og fremme bærekraftig bruk av jordens ***økosystemer***, forvalte skoger på en bærekraftig måte, bekjempe ***ørkenspredning***, stanse og snu ***forringelse av land*** og stanse ***tap av biologisk mangfold***.

Håndtering av påvirkninger, risikoer og muligheter

Opplysningskrav i forbindelse med ESRS 2 IRO-1 – Beskrivelse av prosessene for å identifisere og vurdere vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter knyttet til biologisk mangfold og økosystemer

AR 4. ***Vesentlighetsvurderingen*** i ESRS E4 skal omfatte foretakets

a) bidrag til direkte ***påvirkningsfaktorer*** som fører til ***tap*** av ***biologisk mangfold***([81]):

i) Klimaendringer.

ii) ***Arealbrukendringer*** (for eksempel kunstige overflater uten plantedekke), endringer i bruken av ***ferskvann*** og endringer i bruken av havet.

iii) Direkte utnytting.

iv) ***Fremmede skadelige arter.***

v) ***Forurensning***.

vi) Andre påvirkningsfaktorer.

b) ***Påvirkninger*** på arters tilstand (det vil si arters populasjonsstørrelse, arters risiko for global utryddelse).

c) Påvirkninger på ***økosystemers*** omfang og tilstand (blant annet gjennom ***forringelse av land***, ***ørkenspredning*** og ***jordforsegling***).

d) Påvirkninger på og ***avhengighet*** av ***økosystemtjenester***.

AR 5. Når foretaket vurderer hvordan ***vesentlige påvirkninger***, ***avhengigheter***, ***risikoer*** og ***muligheter*** er, skal det ta hensyn til bestemmelsene i ESRS 2 IRO-1 og kapittel 3 *Dobbel vesentlighet som grunnlag for offentliggjøring av bærekraftsopplysninger* i ESRS 1 og beskrive sine betraktninger.

([81]) Den direkte påvirkningsfaktoren for klimaendringer skal rapporteres i henhold til ESRS E1 *Klimaendringer og forurensning* i henhold til ESRS E2 *Forurensning*.

AR 6. Foretaket skal vurdere vesentligheten av biologisk mangfold og økosystemer i egen virksomhet og oppstrøms og nedstrøms ***verdikjede***, og kan foreta sin ***vesentlighetsvurdering*** i tråd med de tre første fasene av LEAP-strategien: Lokalisering (anvendelseskrav AR 7), evaluering (anvendelseskrav AR 8) og vurdering (anvendelseskrav AR 9).

AR 7. Fase 1 gjelder lokalisering av relevante ***steder*** med hensyn til grenseflaten mot ***biologisk mangfold*** og ***økosystemer***. For å identifisere disse relevante stedene kan foretaket

a) utarbeide en liste over de stedene der det finnes direkte eiendeler og aktiviteter og tilhørende oppstrøms og nedstrøms ***verdikjede*** som er relevante for foretakets forretningsaktiviteter. Foretaket kan dessuten gi opplysninger om steder der framtidige aktiviteter er formelt kunngjort,

b) utarbeide en liste over de biomene og økosystemene det har grenseflate mot, basert på listen over steder som er fastsatt i henhold til bokstav a) i anvendelseskrav AR 7,

c) identifisere den nåværende integriteten og betydningen av biologisk mangfold og økosystemer på hvert sted, samtidig som det tas hensyn til opplysningene i nr. 16 og 17,

d) utarbeide en liste over steder der foretaket har grenseflate mot steder i eller i nærheten av ***områder med sårbart biologisk mangfold***, samtidig som det tas hensyn til opplysningene i nr. 16 og 17, og

e) identifisere hvilke sektorer, forretningsenheter, verdikjeder eller eiendelsklasser som er forbundet med biologisk mangfold og økosystemer på disse vesentlige stedene. I stedet for å identifisere disse grenseflatene per sted kan foretaket velge å identifisere dem per tonn ***råvare*** som kjøpes inn eller selges, dersom en slik praksis gir større åpenhet.

AR 8. I fase 2 kan foretaket for å evaluere sine faktiske eller potensielle påvirkninger og ***avhengighet*** av ***biologisk mangfold*** og ***økosystemer*** for relevante ***steder***,

a) fastsette hvilke forretningsprosesser og -aktiviteter som har grenseflater mot biologisk mangfold og økosystemer,

b) fastsette faktiske og potensielle påvirkninger og avhengigheter,

c) angi størrelse, omfang, hyppighet og tidsramme for påvirkningene på biologisk mangfold og økosystemer, samtidig som det tas hensyn til opplysningene som er offentliggjort i henhold til nr. 16 og 17. Foretaket kan dessuten offentliggjøre opplysninger om

i) prosentdelen av ***leverandørenes*** anlegg som ligger i risikoutsatte områder (med ***truede arter*** på IUCNs rødliste over arter, fugle- og habitatdirektivet eller den nasjonale listen over truede arter, eller i offisielt anerkjente beskyttede områder, Natura 2000-nettverket av beskyttede områder og viktige områder for biologisk mangfold),

ii) prosentdelen av dets innkjøpsutgifter fra leverandører med anlegg som ligger i risikoutsatte områder (med truede arter på IUCNs rødliste over arter, fugle- og habitatdirektivet eller nasjonal liste over truede arter, eller i offisielt anerkjente beskyttede områder, Natura 2000-nettverket av vernede områder og viktige områder for biologisk mangfold),

d) angi størrelsen på og omfanget av avhengigheten av biologisk mangfold og økosystemer, herunder av råvarer, ***naturressurser*** og ***økosystemtjenester***. Foretaket kan benytte seg av internasjonale klassifiseringer som for eksempel *Common International Classification of Ecosystem Services (CICES)*.

AR 9. I fase 3 kan foretaket for å vurdere sine vesentlige ***risikoer*** og ***muligheter*** på grunnlag av resultatene av fase 1 og 2 ta hensyn til følgende kategorier:

a) ***Fysiske risikoer***:

i) Akutte risikoer (for eksempel naturkatastrofer som forverres fordi ***økosystemer*** ikke lenger beskytter kysten, hvilket fører til kostnader ved stormskader på kystinfrastruktur, sykdommer eller skadedyr som påvirker den arten eller sorten av avling som foretaket er avhengig av, særlig i de tilfellene der det ikke finnes noen eller lite genetisk mangfold, artstap og ***forringelse*** av økosystemet).

ii) Kroniske risikoer (for eksempel tap av avlingsutbytte på grunn av mindre bestøvning, økende knapphet eller variabel produksjon av viktige innsatsmaterialer, forringelse av økosystemet som følge av virksomhet som for eksempel fører til kysterosjon og fragmentering av skog, forsuring av havene, tap av jord som følge av ***ørkenspredning*** og ***jordforringelse*** og dermed tap av jordens fruktbarhet og artstap).

b) ***Overgangsrisikoer***, herunder

i) ***policy*** og lovgivning, for eksempel innføring av forskrifter eller policyer (for eksempel endringer som bedre beskyttelse av jord), eksponering for sanksjoner og rettstvister (for eksempel utslipp av forurensende avløpsvann som skader menneskers og økosystemers helse, krenkelse av rettigheter, tillatelser eller tildelinger som gjelder biologisk mangfold, eller uaktsomhet overfor ***truede arter*** eller ødeleggelse av disse) og økte rapporteringsforpliktelser når det gjelder biologisk mangfold, økosystemer og relaterte tjenester,

ii) teknologi, for eksempel erstatning av produkter eller tjenester med produkter eller tjenester med mindre påvirkning på ***biologisk mangfold*** eller avhengighet av ***økosystemtjenester***, manglende tilgang til data eller tilgang til data av dårlig kvalitet som hindrer vurderinger knyttet til biologisk mangfold, omstilling til mer effektive og renere teknologier (det vil si med mindre påvirkning på biologisk mangfold), nye overvåkingsteknologier (for eksempel satellitt), krav til bruk av visse teknologier (for eksempel klimaresistente avlinger, mekaniske bestøvere, rensing av vann og flomsikring),

iii) marked, for eksempel endret tilgang, etterspørsel og finansiering, volatilitet eller økte råvarekostnader (for eksempel innsatsmaterialer som er svært avhengige av biologisk mangfold, der prisen har steget som følge av ***forringelse*** av økosystemet),

iv) omdømme, for eksempel endrede oppfatninger hos kunder og i samfunnet på grunn av organisasjonens rolle når det gjelder tap av biologisk mangfold, virksomhet som krenker naturrelaterte rettigheter, negativ mediedekning på grunn av påvirkninger på kritiske arter og/eller økosystemer, konflikter i samfunnet knyttet til biologisk mangfold, for eksempel om truede arter, verneområder, ressurser eller forurensning.

c) ***Systemrisikoer***, herunder

i) risikoer for at økosystemet bryter sammen, at et viktig naturlig system ikke lenger fungerer, for eksempel at vippepunkter er nådd, og at økosystemer bryter sammen, hvilket fører til store geografiske tap eller tap i sektoren (sammenlegging av fysiske risikoer),

ii) aggregerte risikoer i forbindelse med grunnleggende påvirkninger som bidrar til ***tap av biologisk mangfold*** og forverring av omstillingsrisikoer og fysisk risikoer i en eller flere sektorer i en portefølje (foretaks- eller finansportefølje), og

iii) risikoer for at økonomiske vanskeligheter i visse foretak eller finansinstitusjoner som følge av at det ikke i tilstrekkelig grad er tatt hensyn til risikoer knyttet til biologisk mangfold, sprer seg til hele det økonomiske systemet.

d) Muligheter, herunder for eksempel

i) kategorier av driftsresultater: ressurseffektivitet, produkter og tjenester, markeder, kapitalstrøm og finansiering, omdømmekapital og

ii) kategorier av bærekraftsresultater: beskyttelse, restaurering og ***gjenoppbygging*** av økosystemet, bærekraftig bruk av naturressurser.

Presentasjon av opplysninger:

AR 10. Foretaket kan ta i betraktning tabellene nedenfor for å lette sin ***vesentlighetsvurdering*** av vesentlige ***steder*** som er utpekt i henhold til anvendelseskrav AR 7:

Økosystemtjeneste ...	Faktisk eller potensiell avhengighet	
...	Endring av funksjonalitet	Økonomisk tap
…	Begrenset, moderat eller betydelig	Begrenset, moderat eller betydelig
…	…	…

Stedets beliggenhet	Truede arter, verneområder, viktige områder for biologisk mangfold	Faktiske eller potensielle påvirkninger			
…	…	Hyppighet av forekomst	Tid til påvirkning oppstår	Alvorlighetsgrad	Mulighet til begrensning
…	…	Høy, middels eller lav	<1 år eller 1–3 år eller >3 år	Høy, middels eller lav	Høy, middels eller lav
…	…	…	…	…	…

Når det gjelder bokstav e) i AR 7, kan foretaket overveie å bruke tabellen nedenfor:

Hvor er råvarene framstilt eller hvor stammer de fra?	Råvarenes absolutte vekt (og prosentdel av råvarenes vekt)
I områder med arter som er oppført på IUCNs rødliste over truede arter, fugle- og habitat direktivet eller nasjonale lister over truede arter	…
I offisielt anerkjente verneområder	…
I andre viktige områder for biologisk mangfold	…

Opplysningskrav E4-2 – Policyer for biologisk mangfold og økosystemer

AR 11. De ***policyene*** som er beskrevet i henhold til dette opplysningskravet, kan integreres i mer omfattende policyer for miljø eller bærekraft med flere ulike underemner.

AR 12. Foretaket kan også gi opplysninger om hvordan produksjon, anskaffelse eller forbruk av råvarer behandles i ***policyen***, og særlig hvordan det

a) begrenser innkjøp fra ***leverandører*** som ikke kan påvise at de ikke bidrar til betydelig skade på verneområder eller viktige områder for ***biologisk mangfold*** (for eksempel gjennom sertifisering),

b) viser til anerkjente standarder eller tredjepartssertifiseringer som tilsynsmyndigheter fører tilsyn med, og

c) angir at de råvarene som anvendes, kommer fra ***økosystemer*** som forvaltes for å opprettholde eller forbedre vilkårene for biologisk mangfold, som påvist gjennom regelmessig overvåking og rapportering av status for biologisk mangfold og av om den øker eller minsker.

AR 13. Foretaket kan opplyse om forbindelser og tilpasning til andre globale mål og avtaler som for eksempel bærekraftsmål 2, 6, 14 og 15 eller andre veletablerte globale konvensjoner om biologisk mangfold og økosystemer.

AR 14. Når foretaket offentliggjør opplysninger om ***policyer*** med hensyn til sosiale følger av ***avhengigheter*** og ***påvirkninger*** i forbindelse med ***biologisk mangfold*** og ***økosystemer*** i henhold til nr. 23 bokstav f), kan det særlig vise til Nagoya-protokollen og konvensjonen om biologisk mangfold (CBS).

AR 15. Når foretaket offentliggjør opplysninger om hvorvidt og hvordan dets ***policyer*** håndterer de sosiale følgene av biologisk mangfold og økosystemrelaterte ***påvirkninger*** i henhold til nr. 23 bokstav f), kan det legge fram opplysninger om

a) rimelig og rettferdig fordeling av de fordelene som oppstår ved utnyttingen av genetiske ressurser, og

b) ***fritt, forutgående og informert samtykke*** for tilgang til genetiske ressurser.

AR 16. Foretaket kan også forklare hvordan dets ***policy*** gjør det mulig for det å

a) unngå negative påvirkninger på det ***biologiske mangfoldet*** og ***økosystemene*** i egen virksomhet og tilhørende oppstrøms og nedstrøms ***verdikjede***,

b) redusere og minimere sine negative påvirkninger på biologisk mangfold og økosystemer i sin virksomhet og i hele verdikjeden oppstrøms og nedstrøms som ikke kan unngås,

c) rehabilitere skadede økosystemer eller restaurere økosystemer som er skadet på grunn av påvirkninger som ikke kan unngås og/eller minimeres fullstendig, og

d) begrense sitt bidrag til vesentlige påvirkningsfaktorer for ***tap av biologisk mangfold***.

AR 17. Når foretaket offentliggjør opplysninger om sine ***policyer***, kan det, dersom det vises til tredjeparts atferdsstandard, opplyse om hvorvidt den standarden som brukes,

a) er objektiv og mulig å følge, slik at problemer kan fastsettes på en vitenskapelig måte, og realistisk når det gjelder vurderingen av om problemet faktisk kan håndteres under en rekke forskjellige praktiske omstendigheter,

b) utvikles eller vedlikeholdes gjennom en prosess der ***interessenter*** høres fortløpende, og der alle relevante grupper av interessenter får komme til orde, herunder produsenter, forhandlere, foredlere, finansaktører, lokalbefolkning og lokalsamfunn***, urbefolkning*** og sivilsamfunnsorganisasjoner som representerer ***forbruker***-, miljø- og samfunnsinteresser, og der ingen gruppe har utilbørlig myndighet eller vetorett over innholdet,

c) oppmuntrer til en trinnvis tilnærming og løpende forbedring, både med hensyn til standarden og dens anvendelse av bedre forvaltningspraksis, og om den krever at det skal fastsettes meningsfulle ***mål*** og spesifikke milepæler for å vise om utviklingen når det gjelder prinsipper og kriterier, har gått framover over tid,

d) kan verifiseres gjennom uavhengige sertifiserings- eller kontrollorganer, som har fastlagte og strenge vurderingsprosedyrer som forhindrer interessekonflikter, og som er i samsvar med ISO-veiledningen om framgangsmåter for akkreditering og verifisering eller artikkel 5 nr. 2 i forordning (EF) nr. 765/2008, og

e) er i samsvar med ISEALs regler for god praksis.

Opplysningskrav E4-3 – Tiltak og ressurser i forbindelse med biologisk mangfold og økosystemer

AR 18. Foretaket kan kople betydelige pengebeløp i CapEx og OpEx som kreves for å gjennomføre tiltakene som er truffet eller planlagt, til

a) de relevante regnskapspostene eller notene i finansregnskapet,

b) de nøkkelindikatorene som kreves i henhold til artikkel 8 i forordning (EU) 2020/852 og i henhold til delegert kommisjonsforordning (EU) 2021/2178, og

c) dersom det er relevant, CapEx-planen som kreves i henhold til delegert kommisjonsforordning (EU) 2021/2178.

AR 19. Foretaket kan opplyse om det overveier å opprette en handlingsplan for «unngåelse», som forhindrer skadelige ***tiltak*** før de finner sted. Unngåelse innebærer ofte en beslutning om å tenke i nye baner («business-as-usual») om hvordan prosjekter skal gjennomføres. Et eksempel på unngåelse er å endre et prosjekts fotavtrykk på ***biologisk mangfold*** og økosystemer for å unngå ødeleggelse av ***habitater*** på ***stedet*** og/eller for å etablere områder der prioriterte verdier for biologisk mangfold er til stede og vil bli bevart. Som et minimum bør unngåelse overveies dersom det finnes verdier for biologisk mangfold og økosystemer i noen av følgende kategorier: særlig sårbare og uerstattelige, av særlig interesse for ***interessenter***, eller der det er behov for en forsiktig tilnærming på grunn av usikkerhet om konsekvensvurdering eller om effektiviteten av forvaltningstiltak. De tre viktigste typene av unngåelse er som følger:

a) Unngåelse gjennom valg av steder (hele prosjektet plasseres vekk fra områder med sårbart biologisk mangfold).

b) Unngåelse gjennom prosjektutforming (konfigurere infrastruktur for å bevare områder med sårbart biologisk mangfold).

c) Unngåelse gjennom planlegging (prosjektaktiviteter tidsmessig avstemt for å ta hensyn til arters atferdsmønstre (for eksempel avl, migrasjon) eller økosystemfunksjoner (for eksempel elvedynamikk).

AR 20. Når det gjelder de ***viktigste tiltakene***, kan foretaket offentliggjøre følgende:

a) En liste over viktige ***interessenter*** som er involvert (for eksempel konkurrenter, leverandører, forhandlere, andre forretningspartnere, berørte lokalsamfunn og myndigheter, offentlige organer), og hvordan de er involvert, med angivelse av viktige interessenter som påvirkes negativt eller positivt av tiltak, og hvordan de påvirkes, herunder påvirkninger eller fordeler som skapes for berørte lokalsamfunn, små virksomheter, ***urbefolkning*** eller andre utsatte personer.

b) Dersom det er relevant, en redegjørelse for hvorfor det er behov for passende høringer, og hvorfor beslutninger fra berørte lokalsamfunn bør respekteres.

c) En kort vurdering av hvorvidt de viktigste tiltakene kan medføre betydelige negative ***påvirkninger*** på bærekraft.

d) En redegjørelse for hvorvidt det er meningen at det viktigste tiltaket skal være et engangsinitiativ eller en systematisk praksis.

e) En redegjørelse for hvorvidt den viktige handlingsplanen bare gjennomføres av foretaket ved hjelp av foretakets ressurser, eller om den inngår i et bredere initiativ som foretaket bidrar vesentlig til. Dersom den viktige handlingsplanen er en del av et bredere initiativ, kan foretaket gi flere opplysninger om prosjektet, dets sponsorer og andre deltakere.

f) En beskrivelse av hvordan det bidrar til systemomfattende endringer, særlig for å endre påvirkningsfaktorene for endringer i biologisk mangfold og økosystemer, for eksempel gjennom teknologiske, økonomiske, institusjonelle og sosiale faktorer og endringer i underliggende verdier og atferd.

AR 21. I forbindelse med dette opplysningskravet viser «lokalkunnskap og tradisjonell kunnskap» til forståelse, ferdigheter og filosofier som er utviklet av samfunn med lang tradisjon for samspill med naturen rundt seg. For folk på landsbygda og ***urbefolkninger*** er lokalkunnskap avgjørende for å kunne treffe beslutninger om grunnleggende aspekter ved dagliglivet.

Måleindikatorer og mål

Opplysningskrav E4-4 – Mål knyttet til biologisk mangfold og økosystemer

AR 22. Foretaket kan angi om ***målet*** bøter på mangler i forbindelse med kriteriene for vesentlig bidrag til biologisk mangfold som definert i delegerte rettsakter vedtatt i henhold til artikkel 15 nr. 2 i forordning (EU) 2020/852. Dersom kriteriene om ikke å gjøre betydelig skade (DNSH) for biologisk mangfold som definert i delegerte rettsakter vedtatt i henhold til artikkel 10 nr. 3, artikkel 11 nr. 3, artikkel 12 nr. 2, artikkel 13 nr. 2 og artikkel 14 nr. 2 i forordning (EU) 2020/852 ikke er oppfylt, kan foretaket angi om målet bøter på mangler i forbindelse med disse DNSH-kriteriene.

AR 23. Når foretaket offentliggjør de opplysningene som kreves i henhold til nr. 29 for å fastsette ***mål***, skal det ta hensyn til behovet for et informert og frivillig samtykke fra lokalsamfunnet og ***urbefolkningen***, behovet for passende høringer og hvorfor beslutninger fra disse gruppene bør respekteres.

AR 24. ***Målene*** knyttet til vesentlige påvirkninger kan presenteres i en tabell som vist nedenfor:

Type mål i henhold til begrensningshierarkiet	Referanseverdi og basisår	Målverdi og geografisk virkeområde			Tilknyttet policy eller lovgivning, dersom det er relevant
		2025	2030	Opp til 2050	
Unngåelse					
Minimering					
Restaurering og gjenoppretting					
Kompensasjon eller erstatning					

AR 25. ***Målene*** knyttet til de potensielt vesentlige bærekraftsforholdene som er oppført i anvendelseskrav AR 4 i denne standarden, kan presenteres i en tabell som vist nedenfor:

Type mål i henhold til bærekraftsforhold	Referanseverdi og basisår	Målverdi og geografisk virkeområde			Tilknyttet policy eller lovgivning, dersom det er relevant
		2025	2030	Opp til 2050	

AR 26. Målbare ***mål*** for ***biologisk mangfold*** og ***økosystemer*** kan uttrykkes som

a) størrelsen og plasseringen av alle beskyttede eller restaurerte ***habitatområder***, enten de er direkte eller indirekte kontrollert av foretaket, og hvorvidt resultatene av restaureringstiltaket var eller er godkjent av uavhengige eksterne fagfolk,

b) gjenopprettede arealer (miljøer der forvaltningsinitiativ er gjennomført for å skape et habitat på et ***sted*** der det ikke fantes i første omgang), eller

c) antall eller prosentdel av prosjekter/steder hvis økologiske integritet er blitt forbedret (for eksempel gjennom fisketrapper eller viltkorridorer).

Opplysningskrav E4-5 – Måleindikatorer for påvirkning knyttet til endringer i biologisk mangfold og økosystemer

AR 27. Når foretaket utarbeider de opplysningene som kreves i henhold til dette opplysningskravet, skal det ta hensyn til og kan beskrive følgende:

a) Hvilke metoder og ***måleindikatorer*** som brukes, og en redegjørelse for hvorfor disse metodene og måleindikatorene er valgt, samt deres antakelser, begrensninger og usikkerhetsfaktorer og eventuelle endringer i metodene som er gjort over tid, og hvorfor de fant sted.

b) Omfanget av måleindikatorene og metodene, for eksempel

i) foretak, ***sted***, varemerke, råvare, forretningsenhet og aktivitet,

ii) aspekter (som angitt i anvendelseskrav AR 4) som er omfattet.

c) De delene av måleindikatorene som gjelder ***biologisk mangfold***: artsspesifikke, økosystemspesifikke.

d) De geografiske områdene som er omfattet av metoden, og en redegjørelse for hvorfor eventuelle relevante geografiske områder ble utelatt.

e) Hvordan måleindikatorene integrerer ***økologiske terskler*** (for eksempel ***biosfærens integritet*** og ***endret arealbruk*** og ***planetens tålegrenser***) og tildelinger.

f) Overvåkingshyppigheten, de viktigste måleindikatorene som overvåkes, samt hvilken tilstand/verdi og år/periode som utgjør referanseverdi, samt hvilken referanseperiode som er brukt.

g) Hvorvidt disse måleindikatorene er basert på primærdata, sekundærdata, modellerte data eller ekspertvurderinger, eller en blanding av disse.

h) En angivelse av hvilke tiltak som måles og overvåkes via måleindikatorene, og hvordan de henger sammen med oppfyllelsen av ***målene***.

i) Hvorvidt måleindikatorer er obligatoriske (påkrevd i henhold til lovgivningen) eller frivillige. Dersom de er obligatoriske, kan foretaket angi relevant lovgivning; dersom de er frivillige, kan foretaket vise til eventuelle frivillige standarder eller framgangsmåter som brukes.

j) Hvorvidt måleindikatorene er basert på eller samsvarer med forventninger eller anbefalinger fra relevante og offisielle nasjonale, europeiske eller mellomstatlige retningslinjer, ***policyer***, lovgivning eller avtaler, som for eksempel konvensjonen om biologisk mangfold (CBS) eller FNs naturpanel (IPBES).

AR 28. Foretaket skal offentliggjøre opplysninger om ***måleindikatorer*** som er verifiserbare, og som er teknisk og vitenskapelig robuste med tanke på de relevante tidsskalaene, og kan offentliggjøre opplysninger om hvordan de valgte måleindikatorene oppfyller disse kriteriene. For å sikre at måleindikatoren er relevant, bør det være en klar forbindelse mellom indikatoren og formålet med målingen. Usikkerhetsfaktorer bør reduseres mest mulig. De dataene eller ordningene som

brukes, bør støttes av veletablerte organisasjoner og oppdateres over tid. Solide modellerte data og ekspertvurderinger kan brukes dersom det er mangel på data. Metoden skal være tilstrekkelig detaljert for at det på en meningsfull måte skal være mulig å sammenligne påvirkninger og klimatiltak over tid. Prosesser og definisjoner for innsamling av opplysninger må anvendes systematisk. Dette gjør at foretakets innsats kan gjennomgås på en meningsfull måte over tid, samt sammenlignes internt og med andre sammenlignbare foretak.

AR 29. Dersom en måleindikator tilsvarer et mål, skal referanseverdien justeres for begge. Referanseverdien for ***biologisk mangfold*** er en vesentlig del i den bredere forvaltningen av biologisk mangfold og ***økosystemer***. Referanseverdien er nødvendig for å danne grunnlag for konsekvensvurdering og forvaltningsplanlegging, samt overvåking og tilpasningsdyktig forvaltning.

AR 30. De metodene som finnes for å samle inn data og måle foretakets påvirkninger på ***biologisk mangfold*** og ***økosystemer***, kan inndeles i følgende tre kategorier:

a) Primærdata: innsamlet på stedet ved hjelp av feltundersøkelser.

b) Sekundærdata: herunder geografiske datalag som er overlagret med geografiske lokaliseringsdata for forretningsaktiviteter.

i) På artsnivå kan datalag om de forskjellige artenes intervaller brukes til å forutsi hvilke arter som kan være til stede på forskjellige steder. Dette omfatter ***driftssteder*** og forsyningssteder. Forskjellige utbredelseslag vil ha forskjellig grad av nøyaktighet avhengig av visse faktorer (for eksempel om artsutbredelsen er blitt finjustert basert på tilgangen til ***habitat***). Opplysninger om en arts trusselstatus og de aktivitetene som truer dem, kan gi en indikasjon på hvordan forretningsaktiviteter kan påvirke en populasjons utviklingstrekk og trusselstatus.

ii) På økosystemnivå kan datalag som gjenspeiler endringer i økosystemers omfang og tilstand, brukes, herunder graden av ***habitatfragmentering*** og konnektivitet.

c) Modellerte tilstandsdata for biologisk mangfold: Modellbaserte tilnærminger brukes normalt til å måle indikatorer på økosystemnivå (for eksempel omfang, tilstand eller funksjon). Modellene kvantifiserer hvordan omfanget av ulike belastninger påvirker tilstanden til det biologiske mangfoldet. Disse omtales som påvirkning-tilstandsforhold («pressure-state relationships») og er basert på globalt innsamlede data. Modelleringsresultater brukes lokalt for å vurdere hvordan belastninger på virksomhetsnivå vil forårsake endringer i økosystemets tilstand. En påvirkningsfaktor har generelt tre hovedtrekk: omfang (for eksempel mengden av forurensende stoffer, støyintensitet), utstrekning (for eksempel areal som er forurenset) og tidsmessig utstrekning (hvor lenge forurensningen fortsatt finnes).

AR 31. Når det gjelder livssyklusvurdering for arealbruk, kan foretaket vise til «Arealbruksrelaterte miljøindikatorer for livssyklusvurdering» fra Det felles forskningssenter.

AR 32. Når det gjelder innføring av fremmede skadelige arter, kan foretaket opplyse om spredningsveier og antallet av ***fremmede skadelige arter*** og omfanget av den overflaten som er dekket av fremmede skadelige arter.

AR 33. Når det gjelder måleindikatorer for ***økosystemers*** omfang og tilstand, kan FNs standard for naturregnskap (*«United Nations System of Environmental-Economic Accounting Ecosystem Accounting, UN SEEA EA»*) gi nyttig veiledning.

AR 34. Foretaket kan offentliggjøre opplysninger om arealbruk i arealenheter (for eksempel m^2 eller ha) ved hjelp av veiledningen for fellesskapsordningen for miljøstyring og miljørevisjon (EMAS)([82]):

a) Samlet arealbruk.

b) Samlet ugjennomtrengelig overflate.

c) Samlet naturvennlig overflate på ***produksjonsstedet***.

d) Samlet naturvennlig overflate utenfor produksjonsstedet.

([82]) Som foreslått i kommisjonsforordning (EU) 2018/2026 av 19. desember 2018 om endring av vedlegg IV til europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1221/2009 om frivillig deltaking for organisasjoner i en fellesskapsordning for miljøstyring og miljørevisjon (EMAS) (EUT L 325 av 20.12.2018, s. 18).

AR 35. Foretaket kan for eksempel offentliggjøre opplysninger om endringer i arealdekke, som er det fysiske uttrykket for faktorene «endring av habitat» og «industriens og husholdningens aktiviteter», det vil si den menneskeskapte eller naturlige endringen av de fysiske egenskapene til jordens overflate på et bestemt sted.

AR 36. Arealdekke er en typisk variabel som kan vurderes med jordobservasjonsdata.

AR 37. Når foretaket rapporterer om vesentlige påvirkninger i forbindelse med ***økosystemene,*** kan det i tillegg til økosystemenes omfang og tilstand, også ta hensyn til hvordan økosystemene fungerer, ved å bruke

a) en måleindikator som måler en prosess eller funksjon som økosystemet fullfører, eller som gjenspeiler økosystemets evne til å gjennomføre den bestemte prosessen eller funksjonen, for eksempel netto primærproduktivitet, som er et mål for planters produktivitet basert på hvor raskt energi lagres av planter og kan utnyttes av andre arter i økosystemet. Det er en kjerneprosess som skjer for at økosystemene skal fungere. Den er knyttet til mange faktorer, for eksempel artsmangfold, men måler ikke disse faktorene direkte.

b) En måleindikator som måler endringer i populasjonen av vitenskapelig identifiserte truede arter.

AR 38. På økosystemnivå kan datalag som gjenspeiler endringer i ***økosystemers*** omfang og tilstand, brukes, herunder graden av ***habitatfragmentering*** og konnektivitet.

Opplysningskrav E4-6 – Forventede finansielle virkninger av vesentlige risikoer og muligheter knyttet til biologisk mangfold og økosystemer

AR 39. Foretaket kan ta med en vurdering av sine tilknyttede produkter og tjenester som er utsatt for risiko på kort, mellomlang og lang sikt, og redegjøre for hvordan disse er definert, hvordan de finansielle beløpene er beregnet, og hvilke kritiske antakelser som er lagt til grunn.

AR 40. Kvantifiseringen av de ***forventede finansielle virkningene*** i pengeverdi i henhold til nr. 45 bokstav a) kan være ett enkelt beløp eller et intervall.

ESRS E5

RESSURSBRUK OG SIRKULÆR ØKONOMI

INNHOLDSFORTEGNELSE

Formål

Samspill med andre ESRS-standarder

Opplysningskrav

– ESRS 2 Generelle opplysninger

Håndtering av påvirkninger, risikoer og muligheter

— Opplysningskrav i forbindelse med ESRS 2 IRO-1 – Beskrivelse av prosessene for å identifisere og vurdere vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter knyttet til ressursbruk og sirkulær økonomi

— Opplysningskrav E5-1 – Policyer for ressursbruk og sirkulær økonomi

— Opplysningskrav E5-2 – Tiltak og ressurser i forbindelse med ressursbruk og sirkulær økonomi

Måleindikatorer og mål

— Opplysningskrav E5-3 – Mål knyttet til ressursbruk og sirkulær økonomi

— Opplysningskrav E5-4 – Inngående ressurser

— Opplysningskrav E5-5 – Utgående ressurser

— Opplysningskrav E5-6 – Forventede finansielle virkninger av påvirkninger, risikoer og muligheter knyttet til ressursbruk og sirkulær økonomi

Tillegg A: Anvendelseskrav (AR)

– ESRS 2 Generelle opplysninger

Håndtering av påvirkninger, risikoer og muligheter

— Opplysningskrav i forbindelse med ESRS 2 IRO-1 – Beskrivelse av prosessene for å identifisere og vurdere vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter knyttet til ressursbruk og sirkulær økonomi

— Opplysningskrav E5-1 – Policyer for ressursbruk og sirkulær økonomi

— Opplysningskrav E5-2 – Tiltak og ressurser i forbindelse med ressursbruk og sirkulær økonomi

Måleindikatorer og mål

— Opplysningskrav E5-3 – Mål knyttet til ressursbruk og sirkulær økonomi

— Opplysningskrav E5-4 – Inngående ressurser

— Opplysningskrav E5-5 – Utgående ressurser

— Opplysningskrav E5-6 – Forventede finansielle virkninger av risikoer og muligheter knyttet til ressursbruk og sirkulær økonomi

Formål

1. Formålet med denne standarden er å spesifisere opplysningskrav som vil gjøre det mulig for brukere av ***bærekraftsrapporten*** å forstå

   a) hvordan foretaket påvirker ressursbruk, herunder ressurseffektivitet, unngåelse av uttømming av ressurser og bærekraftig anskaffelse og bruk av fornybare ressurser (i denne standarden omtalt som «ressursbruk og sirkulær økonomi») i form av vesentlige positive og negative faktiske eller potensielle ***påvirkninger***,

   b) eventuelle ***tiltak*** som er truffet, og resultatet av slike tiltak, for å forebygge eller begrense faktiske eller potensielle negative påvirkninger som følge av ressursbruk, herunder tiltak som skal bidra til å bryte koplingen mellom den økonomiske veksten og bruken av materialer, og for å håndtere risikoer og muligheter,

c) foretakets planer og evne til å tilpasse sin strategi og ***forretningsmodell*** til ***prinsippene for sirkulær økonomi***, herunder, men ikke begrenset til, å minimere mengden av ***avfall***, bevare produkters, materialers og andre ressursers verdi slik at den er så høy som mulig, og sikre at de utnyttes mer effektivt i produksjon og forbruk,

d) arten, typen og omfanget av foretakets vesentlig risikoer og muligheter i forbindelse med foretakets påvirkninger og ***avhengighet*** som oppstår som følge av ressursbruk og sirkulær økonomi, og hvordan foretaket håndterer dem, og

e) de ***finansielle virkningene*** for foretaket på kort, mellomlang og lang sikt av vesentlige risikoer og muligheter som følge av foretakets påvirkninger og avhengighet av ressursbruk og sirkulær økonomi.

2. I denne standarden angis opplysningskrav knyttet til «ressursbruk» og «sirkulær økonomi» og særlig om

a) ***inngående ressurser***, herunder sirkulariteten i de vesentlige ressursene, både fornybare og ikke-fornybare, som går inn i foretaket, og

b) ***utgående ressurser***, herunder opplysninger om produkter og materialer, og

c) ***avfall***

3. Med «***sirkulær økonomi***» menes et økonomisk system der verdien av produkter, materialer og andre ressurser i økonomien opprettholdes så lenge som mulig, hvilket fører til at de utnyttes mer effektivt i produksjon og forbruk, slik at miljøvirkningen som følge av bruken av dem reduseres, og generering av ***avfall*** og utslipp av farlige ***stoffer*** minimeres på alle stadier av deres livssyklus, herunder gjennom anvendelse av ***avfallshierarkiet***. Målet er å maksimere og bevare verdien av de tekniske og biologiske ressursene, produktene og materialene ved å skape et system som gir mulighet for ***bestandighet***, optimal bruk eller ombruk, renovering, refabrikasjon, ***materialgjenvinning*** og næringsstoffkretsløp.

4. Denne standarden bygger på relevant EU-lovgivning og ***EU-politikk***, herunder EUs handlingsplan for sirkulær økonomi, europaparlaments- og rådsdirektiv 2008/98/EF([83]) (rammedirektivet om avfall) og EUs industristrategi.

5. For å evaluere overgangen fra det gamle tankesettet («business-as-usual»), det vil si en økonomi der begrensede ressurser utvinnes for å framstille produkter som brukes og deretter kastes («take-make-waste»), til et sirkulært økonomisk system, er denne standarden basert på identifisering av de fysiske strømmene av ressurser, materialer og produkter som brukes og genereres av foretaket gjennom opplysningskrav E5-4 *Inngående ressurser* og opplysningskrav E5-5 *Utgående ressurs*er.

Samspill med andre ESRS-standarder

6. Ressursbruk er en viktig årsak til andre miljøvirkninger som klimaendringer og ***forurensning*** samt konsekvenser for vann og ***marine ressurser*** og biologisk mangfold. En ***sirkulær økonomi*** er et system som tilstreber bærekraftig bruk av ressurser for utvinning, bearbeiding, produksjon, forbruk og håndtering av ***avfall***. Et slikt system gir flere miljømessige fordeler, særlig reduksjon av material- og energiforbruk og ***utslipp*** til luften (klimagassutslipp eller annen forurensning), begrensning av ***uttak*** og ***utslipp*** av vann og ***gjenoppbygging*** av naturen som begrenser påvirkningen på det biologiske mangfoldet.

7. For å gi en samlet oversikt over hvilke andre miljøspørsmål som kan være vesentlige for ressursbruk og sirkulær økonomi, er derfor relevante opplysningskrav omfattet av andre ESRS-standarder for miljø som følger:

a) ESRS E1 *Klimaendringer*, som særlig omhandler ***klimagassutslipp*** og energiressurser (energiforbruk).

b) ESRS E2 *Forurensning*, som særlig omhandler utslipp til vann, luft og ***jord*** samt ***stoffer som gir grunn til bekymring***.

([83]) Europaparlaments- og rådsdirektiv 2008/98/EF av 19. november 2008 om avfall og om oppheving av visse direktiver (EUT L 312 av 22.11.2008, s. 3).

c) ESRS E3 *Vann og marine ressurser*, som særlig omhandler vannressurser (vannforbruk) og marine ressurser.

d) ESRS E4 *Biologisk mangfold og økosystemer*, som særlig omhandler økosystemer, arter og råvarer.

8. Foretakets påvirkninger knyttet til ressursbruk og sirkulær økonomi, særlig påvirkninger knyttet til ***avfall***, kan påvirke mennesker og samfunn. Vesentlige negative påvirkninger på ***berørte lokalsamfunn*** som følge av ressursbruk og ***sirkulær økonomi*** som kan tilskrives foretaket, er behandlet i ESRS S3 *Berørte lokalsamfunn*. Effektiv og sirkulær bruk av ressurser gagner også konkurranseevnen og økonomisk velferd.

9. Denne standarden bør leses sammen med ESRS 1 *Generelle krav* og ESRS 2 *Generelle opplysninger*.

Opplysningskrav

ESRS 2 Generelle opplysninger

10. Kravene i dette avsnittet bør leses og rapporteres sammen med de opplysningene som kreves i henhold til kapittel 4 *Håndtering av påvirkninger, risikoer og muligheter* i ESRS 2.

Håndtering av påvirkninger, risikoer og muligheter

Opplysningskrav i forbindelse med ESRS 2 IRO-1 – Beskrivelse av prosessene for å identifisere og vurdere vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter knyttet til ressursbruk og sirkulær økonomi

11. Foretaket skal beskrive prosessen for å identifisere vesentlige ***påvirkninger, risikoer*** og ***muligheter*** i forbindelse med ressursbruk og sirkulær økonomi, særlig når det gjelder ***inngående ressurser***, ***utgående ressurser*** og ***avfall***, og skal gi opplysninger om

a) hvorvidt foretaket har gjennomgått sine eiendeler og aktiviteter for å identifisere sine faktiske og potensielle ***påvirkninger, risikoer*** og ***muligheter*** i egen virksomhet og oppstrøms og nedstrøms verdikjede, og i så fall de metodene, antakelsene og verktøyene som er brukt i forbindelse med gjennomgåelsen,

b) hvorvidt og hvordan foretaket har gjennomført høringer, særlig med berørte lokalsamfunn.

Opplysningskrav E5-1 – Policyer for ressursbruk og sirkulær økonomi

12. Foretaket skal beskrive sine policyer som er vedtatt for å håndtere sine vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter i forbindelse med ressursbruk og sirkulær økonomi.

13. Formålet med dette opplysningskravet er å gjøre det mulig å forstå i hvilken utstrekning foretaket har ***policyer*** for hvordan det skal identifisere, vurdere, håndtere og/eller ***avhjelpe*** vesentlige ***påvirkninger, risikoer*** og ***muligheter*** i forbindelse med ressursbruk og ***sirkulær økonomi***.

14. Opplysningene som skal offentliggjøres i henhold til nr. 12, skal inneholde opplysninger om de ***policyene*** foretaket har innført for å håndtere sine vesentlige ***påvirkninger, risikoer*** og ***muligheter*** i forbindelse med ressursbruk og ***sirkulær økonomi*** i samsvar med ESRS 2 MDR-P *Policyer vedtatt for å håndtere vesentlige bærekraftsforhold*.

15. I sammendraget skal foretaket angi om og på hvilken måte følgende spørsmål, dersom de anses som vesentlige, tas opp i foretakets policyer:

a) Overgangen fra bruk av nye ressurser, herunder relativ økning i bruk av sekundære (gjenvunne) ressurser.

b) Bærekraftig anskaffelse og bruk av fornybare ressurser.

16. Policyene skal ta høyde for vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter i egen virksomhet og i hele verdikjeden oppstrøms og nedstrøms.

Opplysningskrav E5-2 – Tiltak og ressurser i forbindelse med ressursbruk og sirkulær økonomi

17. Foretaket skal offentliggjøre opplysninger om hvilke tiltak som treffes for ressursbruk og sirkulær økonomi, og hvilke ressurser som er avsatt for å gjennomføre dem.

18. Formålet med dette opplysningskravet er å gjøre det mulig å forstå de viktigste ***tiltakene*** som er truffet og planlagt for å oppfylle formålene og ***målene*** i foretakets ***policyer*** for ressursbruk og sirkulær økonomi.

19. Beskrivelsen av ressursbruken og de ***tiltakene*** og ressursene som er forbundet med den sirkulære økonomien, skal følge de prinsippene som er definert i ESRS 2 *MDR-A Tiltak og ressurser i forbindelse med vesentlige bærekraftsforhold.*

20. I tillegg til ESRS 2 MDR-A kan foretaket angi om og hvordan et tiltak og ressurser gjelder

    a) økt ressurseffektivitet ved bruk av tekniske og biologiske materialer og vann, særlig i forbindelse med kritiske råvarer og sjeldne jordarter som er oppført i informasjonssystemet for råvarer,

    b) høyere utnyttelsesgrad av sekundære råvarer (materialgjenvunne råvarer),

    c) bruk av sirkulær utforming, noe som fører til økt ***produktbestandighet*** og optimalisering av bruk, og høyere grad av ombruk, reparasjon, renovering, refabrikasjon, bruksendring og materialgjenvinning,

    d) anvendelse av sirkulær forretningspraksis som i) verdibevarende ***tiltak*** (vedlikehold, reparasjon, renovering, refabrikasjon, komponentinnsamling, oppgradering og omvendt logistikk, lukkede kretsløpssystemer, detaljhandel med brukte varer), ii) tiltak for å maksimere verdien (produkttjenestesystemer, forretningsmodeller for delingsøkonomi), iii) tiltak for kasserte produkter (***materialgjenvinning, oppsirkulering***, utvidet produsentansvar) og iv) tiltak for systemeffektivitet (industriell symbiose),

    e) tiltak som er truffet for å forhindre ***avfallsgenerering*** i foretakets oppstrøms og nedstrøms verdikjede, og

    f) optimalisering av ***avfallshåndtering*** i tråd med ***avfallshierarkiet***.

Måleindikatorer og mål

Opplysningskrav E5-3 – Mål knyttet til ressursbruk og sirkulær økonomi

21. Foretaket skal offentliggjøre opplysninger om de målene det har fastsatt for ressursbruk og sirkulær økonomi.

22. Formålet med dette opplysningskravet er å gjøre det mulig å forstå de ***målene*** foretaket har vedtatt for å støtte sin ***policy*** for ressursbruk og ***sirkulær økonomi***, og for å håndtere vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter.

23. Beskrivelsen av ***målene*** skal inneholde de opplysningskravene som er definert i ESRS 2 MDR-T – *Oppfølging av effektiviteten av policyer og tiltak gjennom mål*.

24. Opplysningene i nr. 21 skal angi om og på hvilken måte foretakets ***mål*** er knyttet til ***utgående ressurser*** og ***inngående ressurser,*** herunder ***avfall*** og produkter og materialer, og nærmere bestemt til

    a) økt sirkulær produktutforming (herunder for eksempel utforming med henblikk på ***bestandighet***, demontering, reparasjonsmuligheter, materialgjenvinningsmuligheter osv.),

    b) økningen i graden av ***sirkulær materialutnyttelse***,

    c) minimering av primære råvarer,

    d) bærekraftig anskaffelse og bruk (i tråd med kaskadeprinsippet) av fornybare ressurser,

    e) ***avfallshåndtering***, herunder forberedelse til korrekt behandling, og

    f) andre spørsmål knyttet til ressursbruk eller sirkulær økonomi.

25. Foretaket skal angi hvilket lag i ***avfallshierarkiet*** målet gjelder for.

26. I tillegg til ESRS 2 MDR-T kan foretaket angi om ***økologiske terskler*** og enhetsspesifikke tildelinger ble tatt i betraktning da ***målene*** ble fastsatt. Dersom dette er tilfellet, kan foretaket angi

    a) hvilke økologiske terskler som er fastsatt, og den metoden som er brukt for å fastsette disse tersklene,

    b) hvorvidt tersklene er enhetsspesifikke, og i så fall hvordan de ble fastsatt, og

    c) hvordan ansvaret for å overholde fastsatte økologiske terskler er fordelt i foretaket.

27. Foretaket skal som en del av bakgrunnsopplysningene angi om de ***målene*** det har fastsatt og lagt fram, er obligatoriske (påkrevd i henhold til lovgivningen) eller frivillige.

Opplysningskrav E5-4 – Inngående ressurser

28. Foretaket skal offentliggjøre opplysninger om sine inngående ressurser knyttet til sine vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter.

29. Formålet med dette opplysningskravet er å gjøre det mulig å forstå ressursbruken i foretakets egen virksomhet og oppstrøms verdikjede.

30. De opplysningene som skal offentliggjøres i henhold til nr. 28, skal omfatte en beskrivelse av foretakets ***inngående ressurser*** med vesentlige produkter (herunder ***emballasje***) og materialer (med angivelse av kritiske råvarer og sjeldne jordarter), vann og eiendom, anlegg og utstyr som brukes i foretakets egen virksomhet og i hele verdikjeden oppstrøms.

31. Når et foretak vurderer at inngående ressurser er et vesentlig bærekraftsforhold, skal det offentliggjøre følgende opplysninger om de materialene som er brukt til å produsere foretakets produkter og tjenester i rapporteringsperioden, i tonn eller kilo:

    a) Den samlede vekten av produkter og tekniske og biologiske materialer som er brukt i rapporteringsperioden.

    b) Prosentdelen av biologiske materialer (og biodrivstoffer som brukes til andre formål enn energi) som brukes til å framstille foretakets produkter og tjenester (herunder ***emballasje***), og som stammer fra bærekraftige kilder, med opplysninger om den sertifiseringsordningen som brukes, og om anvendelsen av kaskadeprinsippet.

    c) Vekten i både absolutt verdi og prosent av sekundære ombrukte eller materialgjenvunne komponenter, sekundære mellomprodukter og sekundære materialer som brukes til å framstille foretakets produkter og tjenester (herunder emballasje).

32. Foretaket skal legge fram opplysninger om de metodene som er brukt for å beregne dataene. Det skal angi om dataene stammer fra direkte målinger eller estimater, og opplyse om de viktigste antakelsene som er brukt.

Opplysningskrav E5-5 – Utgående ressurser

33. Foretaket skal offentliggjøre opplysninger om sine utgående ressurser, herunder avfall, i forbindelse med sine vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter.

34. Formålet med dette opplysningskravet er å gi en forståelse av

    a) hvordan foretaket bidrar til ***sirkulær økonomi*** ved å i) utforme produkter og materialer i tråd med ***prinsippene for sirkulær økonomi*** og ii) øke eller maksimere i hvilken utstrekning produkter, materialer og ***avfall*** materialgjenvinnes i praksis etter første bruk, og

    b) foretakets strategi for avfallsreduksjon og ***avfallshåndtering*** og i hvilken utstrekning foretaket vet hvordan dets avfall før forbruksleddet håndteres i egen virksomhet.

Produkter og materialer

35. Foretaket skal gi en beskrivelse av de viktigste produktene og materialene som kommer ut av foretakets produksjonsprosess, og som er utformet etter sirkulære prinsipper, herunder ***bestandighet***, ombruksmuligheter, reparasjonsmuligheter, demontering, refabrikasjon, renovering, ***materialgjenvinning***, resirkulering av den biologiske syklusen eller optimalisering av bruken av produktet eller materialet gjennom andre sirkulære forretningsmodeller.

36. Foretak for hvilke utgående ressurser er vesentlige, skal offentliggjøre følgende:

    a) Den forventede ***bestandigheten*** hos de produktene som foretaket har brakt i omsetning, i forhold til bransjegjennomsnittet for hver produktgruppe.

    b) Muligheten til å reparere produkter, om mulig ved hjelp av et etablert klassifiseringssystem.

    c) Andelen av gjenvunne materialer i produkter og deres ***emballasje***.

Avfall

37. Foretaket skal offentliggjøre følgende opplysninger om sin samlede ***avfallsmengde*** fra egen virksomhet, i tonn eller kilo:

    a) Den samlede avfallsmengden som er generert.

    b) Den samlede mengden i vekt som er utledet fra sluttbehandling, med en oppdeling i ***farlig avfall*** og ikke-farlig avfall og en oppdeling etter følgende typer gjenvinning:

        i) Forberedelse til ombruk.

        ii) ***Materialgjenvinning.***

        iii) Annen gjenvinning.

    c) Den mengden i vekt som er rettet mot sluttbehandling etter avfallstype, og den samlede mengden som summerer alle tre typer, med en oppdeling i ***farlig avfall*** og ikke-farlig avfall. De typene av avfallsbehandling som skal offentliggjøres, er

        i) forbrenning,

        ii) deponi og

        iii) annen sluttbehandling.

    d) Den samlede mengden og prosentdelen av ikke-gjenvunnet avfall([84]).

38. Når foretaket offentliggjør opplysninger om ***avfallets*** sammensetning, skal det angi

    a) de avfallsstrømmene som er relevante for sektoren eller aktivitetene (for eksempel avgangsmasse for foretak i gruvesektoren, elektronisk avfall for foretak i ***sektoren for forbrukerelektronikk*** eller næringsmiddelavfall for foretak i landbruks- eller hotell- og restaurantsektoren), og

    b) de materialene som finnes i avfallet (for eksempel biomasse, metaller, ikke-metalliske mineraler, plast, tekstiler, kritiske råvarer og sjeldne jordarter).

39. Foretaket skal også opplyse om den samlede mengden ***farlig avfall*** og radioaktivt avfall som er generert av foretaket, der radioaktivt avfall er definert i artikkel 3 nr. 7 i rådsdirektiv 2011/70/Euratom([85]).

([84]) Disse opplysningene støtter informasjonsbehovene til finansmarkedsdeltakere som er omfattet av forordning (EU) 2019/2088, ettersom de er utledet fra en tilleggsindikator for de viktigste negative påvirkningene som fastsatt ved indikator nr. 13 i tabell 2 i vedlegg I til delegert kommisjonsforordning (EU) 2022/1288 med hensyn til regler om offentliggjøring av opplysninger om bærekraftige investeringer («Andel av ikke-gjenvunnet avfall»).

([85]) Rådsdirektiv 2011/70/Euratom av 19. juli 2011 om fastsettelse av en fellesskapsramme for ansvarlig og sikker håndtering av brukt kjernebrensel og radioaktivt avfall (EUT L 199 av 2.8.2011, s. 48). Disse opplysningene støtter informasjonsbehovene til finansmarkedsdeltakere som er omfattet av forordning (EU) 2019/2088, ettersom de er utledet fra en obligatorisk indikator for de viktigste negative påvirkningene som fastsatt ved indikator nr. 9 i tabell 1 i vedlegg 1 til delegert kommisjonsforordning (EU) 2022/1288 med hensyn til regler om offentliggjøring av opplysninger om bærekraftige investeringer («Andel av farlig avfall og radioaktivt avfall»).

40. Foretaket skal gi bakgrunnsopplysninger om metodene som brukes for å beregne dataene, og særlig kriteriene og antakelsene som brukes for å fastsette og klassifisere produkter som er utformet etter sirkulære prinsipper i henhold til nr. 35. Det skal angi om dataene stammer fra direkte målinger eller estimater, og opplyse om de viktigste antakelsene som er brukt.

Opplysningskrav E5 -6 – Forventede finansielle virkninger av risikoer og muligheter knyttet til vesentlig ressursbruk og sirkulær økonomi

41. Foretaket skal offentliggjøre opplysninger om forventede finansielle virkninger av vesentlige risikoer og muligheter som oppstår som følge av påvirkninger knyttet til ressursbruk og sirkulær økonomi.

42. Opplysningene som kreves i nr. 41, kommer i tillegg til opplysningene om gjeldende finansielle virkninger for enhetens finansielle stilling, finansielle resultat og kontantstrømmer for rapporteringsperioden som kreves i henhold til ESRS 2 SBM-3 nr. 48 bokstav d). Formålet med dette opplysningskravet er å gi en forståelse av

    a) ***forventede finansielle virkninger*** på grunn av vesentlige ***risikoer*** som følge av påvirkninger og ***avhengigheter*** knyttet til vesentlig ressursbruk og ***sirkulær økonomi***, og hvordan disse risikoene har (eller med rimelighet kan forventes å ha) en vesentlig innflytelse på foretakets finansielle stilling, finansielle resultat og kontantstrømmer på kort, mellomlang og lang sikt, og

    b) forventede finansielle virkninger som følge av vesentlige muligheter i forbindelse med ressursbruk og sirkulær økonomi.

43. De opplysningene som skal offentliggjøres, skal omfatte

    a) en kvantifisering av de ***forventede finansielle virkningene*** i pengeverdi før tiltak knyttet til ressursbruk og sirkulær økonomi tas i betraktning, eller, dersom dette ikke er mulig uten unødige kostnader eller innsats, kvalitative opplysninger. For ***finansielle virkninger*** som oppstår som følge av vesentlige muligheter, er det ikke nødvendig med en kvantifisering dersom den ville føre til offentliggjøring av opplysninger som ikke oppfyller opplysningenes kvalitative egenskaper (se ESRS 1, tillegg B *Opplysningenes kvalitative egenskaper*),

    b) en beskrivelse av de virkningene som er tatt i betraktning, de tilhørende påvirkningene og avhengighetene samt når virkningene forventes å finne sted, og

    c) de kritiske antakelsene som er brukt til å kvantifisere de ***forventede finansielle virkningene***, samt kildene til og graden av usikkerhet ved disse antakelsene.

———

Tillegg A

Anvendelseskrav (AR)

Dette tillegget er en integrert del av ESRS E5. Det støtter anvendelsen av opplysningskravene fastsatt i denne standarden og har samme gyldighet som de andre delene av standarden.

ESR 2 GENERELLE OPPLYSNINGER

Håndtering av påvirkninger, risikoer og muligheter

Opplysningskrav i forbindelse med ESRS 2 IRO-1 – Beskrivelse av prosessene for å identifisere og vurdere vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter knyttet til ressursbruk og sirkulær økonomi

AR 1. Når foretaket foretar en ***vesentlighetsvurdering*** av miljørelaterte underemner, skal det vurdere vesentligheten av ressursbruk og sirkulær økonomi i egen virksomhet og oppstrøms og nedstrøms verdikjede, og det kan ta hensyn til de fire fasene nedenfor, også kjent som LEAP-strategien:

a) Fase 1: Lokalisere hvor i foretakets egen virksomhet og i hele ***verdikjeden*** oppstrøms og nedstrøms grenseflaten mot naturen finnes.

b) Fase 2: Evaluere ***avhengigheter*** og påvirkninger.

c) Fase 3: Vurdere de vesentlige risikoene og mulighetene.

d) Fase 4: Utarbeide og rapportere resultatene av vesentlighetsvurderingen.

AR 2. Når det gjelder ESRS E5, er fase 1 og 2 hovedsakelig basert på vesentlighetsvurderingene foretatt i henhold til ESRS E1 (herunder energiforbruk), ESRS E2 (forurensning), ESRS E3 (marine ressurser, vannforbruk) og ESRS E4 (biologisk mangfold, økosystemer, råvarer). Den ***sirkulære økonomien*** tar faktisk sikte på å redusere miljøpåvirkningen av bruken av produkter, materialer og andre ressurser, minimere ***avfall*** og utslipp av farlige ***stoffer*** og dermed redusere påvirkningen på naturen. Dette anvendelseskravet fokuserer hovedsakelig på den tredje fasen av denne LEAP-strategien, mens den fjerde fasen omhandler resultatet av prosessen.

AR 3. Prosessen for å vurdere ***vesentligheten*** av ***påvirkninger***, ***avhengigheter***, ***risikoer*** og ***muligheter*** skal ta hensyn til bestemmelsene i ESRS 2 IRO-1 *Beskrivelse av prosessene for å identifisere og vurdere vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter* og IRO-2 *Opplysningskrav i ESRS-standarder som er omfattet av foretakets bærekraftsrapport*.

AR 4. Underemnene ressursbruk og ***sirkulær økonomi*** i ***vesentlighetsvurderingen*** skal omfatte

a) ***inngående ressurser***, herunder sirkulariteten i vesentlige inngående ressurser, idet det tas hensyn til optimalisering av ressursforbruk, material- og produktintensitet og fornybare og ikke-fornybare ressurser,

b) ***utgående ressurser*** knyttet til produkter og tjenester og

c) ***avfall***, herunder ***farlig avfall*** og ikke-farlig ***avfallshåndtering.***

AR 5. I fase 3 kan foretaket for å vurdere sine vesentlige ***risikoer*** og ***muligheter*** på grunnlag av resultatene av fase 1 og 2

a) identifisere ***overgangsrisikoer*** og -muligheter i sin egen virksomhet og oppstrøms og nedstrøms ***verdikjede***, herunder risikoen for å fortsette med det gamle tankesettet («business-as-usual»-***scenario***):

i) ***policy*** og lovgivning, for eksempel forbud mot utvinning og bruk av ikke-fornybare ressurser, forskrifter om ***avfallsbehandling***,

ii) teknologi, for eksempel innføring på markedet av nye teknologier som erstatter eksisterende bruk av produkter og materialer,

iii) marked, for eksempel endret tilgang, etterspørsel og finansiering,

iv) omdømme, for eksempel endrede oppfatninger hos kunder og i samfunnet,

b) identifisere ***fysiske risikoer***, herunder uttømming av lager og bruk av nye fornybare ressurser og fornybare ressurser som ikke er nye, samt ikke-fornybare ressurser,

c) identifisere muligheter kategorisert etter

i) ressurseffektivitet, for eksempel omstilling til mer effektive tjenester og prosesser som krever færre ressurser, miljøvennlig utforming med henblikk på ***lang levetid***, reparasjon, ombruk, materialgjenvinning, biprodukter, returordninger, avkopling fra utvinning av materialer, intensivering av sirkulær materialbruk, oppretting av et system som muliggjør dematerialisering (for eksempel digitalisering, forbedring av utnyttelsesgrad, vektreduksjon), metoder for å sikre at produkter og materialer samles inn, sorteres og ombrukes, repareres, renoveres eller refabrikkeres,

ii) markeder, for eksempel etterspørsel etter mindre ressurskrevende produkter og tjenester, og nye forbruksmodeller, for eksempel produkt-som-en-tjeneste, betal-per-bruk, deling, leasing,

iii) finansiering, for eksempel tilgang til grønne fond, obligasjoner eller lån,

iv) robusthet, for eksempel diversifisering av ressurser og forretningsaktiviteter (for eksempel opprettelse av en ny forretningsenhet for gjenvinning av nye materialer), investering i grønne infrastrukturer, innføring av ordninger for ***materialgjenvinning*** og sirkularitet som reduserer ***avhengigheter***, samt foretakets evne til å sikre framtidig tilgang til ressurser og strømmer av ressurser, og

v) omdømme.

AR 6. Foretaket kan overveie følgende metoder for å vurdere ***påvirkninger, risikoer*** og ***muligheter*** i egen virksomhet og i hele ***verdikjeden*** oppstrøms og nedstrøms:

a) Kommisjonsrekommandasjon 2021/2279 om bruk av miljøavtrykkmetoder til å måle og formidle produkters og organisasjoners miljøprestasjon gjennom hele deres livssyklus (vedlegg I – Produktets miljøavtrykk, vedlegg III – Organisasjonens miljøavtrykk), og

b) Materialstrømanalyse (MFA) fra Det europeiske miljøvernbyrå.

AR 7. Når foretaket gir opplysninger om resultatet av ***vesentlighetsvurderingen***, skal det ta hensyn til

a) en liste over forretningsenheter som er forbundet med vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter knyttet til ressursbruk og ***sirkulær økonomi*** i forbindelse med foretakets produkter og tjenester og ***avfallet*** det genererer;

b) en liste over og prioritering av de vesentlige ressursene som foretaket har brukt,

c) de vesentlige påvirkningene og risikoene ved å fortsette med det gamle tankesettet («business-as-usual»),

d) de vesentlige mulighetene i forbindelse med en sirkulær økonomi,

e) de vesentlige påvirkningene og risikoene ved en omstilling til en sirkulær økonomi og

f) de fasene i ***verdikjeden*** der ressursbruk, risikoer og negative påvirkninger er konsentrert.

Opplysningskrav E5-1 – Policyer for ressursbruk og sirkulær økonomi

AR 8. De policyene som er beskrevet i henhold til dette opplysningskravet, kan integreres i mer omfattende policyer for miljø og bærekraft med flere ulike underemner.

AR 9. Når foretaket gir opplysninger om sine policyer, skal det ta hensyn til om og hvordan følgende tas opp i policyene:

a) ***Avfallshierarkiet***: a) Forebygging, b) forberedelse til ombruk, c) ***materialgjenvinning***, d) annen ***gjenvinning***, for eksempel energiutnytting, og e) sluttbehandling. I denne sammenhengen kan ikke ***avfallsbehandlingen*** betraktes som gjenvinning.

b) Hvordan strategiene for å unngå avfall eller minimere avfall (ombruk, reparasjon, renovering, refabrikasjon og bruksendring) prioriteres framfor avfallsbehandling (materialgjenvinning). Det bør også tas hensyn til begrepene miljøvennlig utforming([86]), avfall som ressurs eller avfall etter forbruksleddet (på slutten av et konsumgodes livssyklus).

AR 10. Når foretaket definerer sine policyer, kan det ta i betraktning dokumentet «*Categorisation system for the circular economy*», som inneholder en beskrivelse av modeller for sirkulær utforming, produksjon, bruk og ***verdigjenvinning*** samt sirkulær støtte i henhold til de ni prinsippene for ***sirkulær økonomi*** om å avvise, revurdere, redusere, ombruke, reparere, renovere, refabrikkere, endre bruksområde og gjenvinne.

Opplysningskrav E5-2 – Tiltak og ressurser i forbindelse med ressursbruk og sirkulær økonomi

AR 11. Når foretaket offentliggjør opplysninger i henhold til nr. 17 og tar i betraktning at ressurser deles, og at strategier for ***sirkulær økonomi*** kan kreve kollektive tiltak, kan det angi hvilke ***tiltak*** som er truffet for å samarbeide med sin oppstrøms og nedstrøms ***verdikjede*** og/eller sitt lokale nettverk, om utvikling av samarbeid eller initiativ som øker produkters og materialers sirkularitet.

AR 12. Foretaket kan særlig angi følgende:

a) Hvordan det bidrar til sirkulær økonomi, herunder for eksempel smarte systemer for innsamling av ***avfall***.

b) Andre ***interessenter*** som er involvert i kollektive ***tiltak***: konkurrenter, ***leverandører***, forhandlere, kunder, andre forretningspartnere, lokalsamfunn og myndigheter, offentlige organer.

c) En beskrivelse av hvordan samarbeidet eller initiativet er organisert, herunder foretakets konkrete bidrag og hvilken funksjon de andre interessentene har i prosjektet.

AR 13. ***Tiltakene*** kan omfatte foretakets egen virksomhet og/eller dets oppstrøms og nedstrøms verdikjede.

Måleindikatorer og mål

Opplysningskrav E5-3 – Mål knyttet til ressursbruk og sirkulær økonomi

AR 14. Dersom foretaket viser til ***økologiske terskler*** for å fastsette ***mål***, kan det vise til veiledningen fra nettverket for vitenskapsbaserte mål for naturen (SBTN) i sin midlertidige veiledning (Initial Guidance for Business, september 2020), eller enhver annen veiledning med en vitenskapelig anerkjent metode som gjør det mulig å fastsette vitenskapsbaserte mål ved å identifisere økologiske terskler og, dersom det er relevant, organisasjonsspesifikke tildelinger. Økologiske terskler kan være lokale, nasjonale og/eller globale.

AR 15. Når foretaket gir opplysninger om ***mål***, skal det prioritere mål i absolutt verdi.

AR 16. Når foretaket gir opplysninger om mål i henhold til nr. 24, skal det ta hensyn til produksjonsfasen, bruksfasen og utløpet av produktenes og materialenes funksjonelle levetid.

AR 17. Når foretaket gir opplysninger om ***mål*** knyttet til nye fornybare ***råvarer*** i henhold til nr. 24 bokstav c), skal det ta hensyn til hvordan disse målene kan påvirke ***tapet av biologisk mangfold***, også med hensyn til ESRS E4.

([86]) Som fastsatt i europaparlaments- og rådsdirektiv 2009/125/EF av 21. oktober 2009 om fastsettelse av en ramme for å fastsette krav til miljøvennlig utforming av energirelaterte produkter (EUT L 285 av 31.10.2009, s. 10).

AR 18. Foretaket kan opplyse om andre ***mål*** i henhold til nr. 24 bokstav f), herunder i forbindelse med bærekraftig anskaffelse. I så fall skal foretaket redegjøre for hvordan man definerer bærekraftig anskaffelse, og hvordan denne definisjonen forholder seg til målet som er fastsatt i henhold til nr. 22.

AR 19. ***Målene*** kan omfatte foretakets egen virksomhet og/eller dets oppstrøms og nedstrøms verdikjede.

AR 20. Foretaket kan angi om målet bøter på mangler i forbindelse med kriteriene for vesentlig bidrag til sirkulær økonomi som definert i delegerte rettsakter vedtatt i henhold til artikkel 13 nr. 2 i forordning (EU) 2020/852. Dersom kriteriene om ikke å gjøre betydelig skade (DNSH) for sirkulær økonomi som definert i delegerte rettsakter vedtatt i henhold til artikkel 10 nr. 3, artikkel 11 nr. 3, artikkel 12 nr. 2, artikkel 14 nr. 2 og artikkel 15 nr. 2 i forordning (EU) 2020/852 ikke er oppfylt, kan foretaket angi om målet bøter på mangler i forbindelse med disse DNSH-kriteriene.

Opplysningskrav E5-4 – Inngående ressurser

AR 21. ***Inngående ressurser*** kan omfatte følgende kategorier: IT-utstyr, tekstiler, møbler, bygninger, tunge maskiner, halvtunge maskiner, lette maskiner, tungtransport, halvtung transport, lett transport og lagerutstyr. Når det gjelder materialer, omfatter indikatorer for inngående ressurser råvarer, ***tilknyttede prosessmaterialer*** og halvfabrikata eller deler.

AR 22. Når foretaket er omfattet av nr. 31, kan det også sikre åpenhet med hensyn til de materialene som stammer fra ***biprodukter***/***avfallsstrømmer*** (for eksempel rester av et materiale som ikke tidligere har vært i et produkt).

AR 23. Nevneren for prosentindikatoren som kreves i henhold til nr. 31 bokstav b) og c), er den samlede vekten av materialer som er brukt i rapporteringsperioden.

AR 24. De rapporterte bruksdataene skal gjenspeile materialet i sin opprinnelige tilstand og ikke presenteres med ytterligere datamanipulering, for eksempel ved rapportering som «tørrvekt».

AR 25. I tilfeller der det er overlapping mellom kategorier av ombrukt og materialgjenvunnet, skal foretaket angi hvordan dobbelttelling er unngått, og hvilke valg som er gjort.

Opplysningskrav E5-5 – Utgående ressurser

AR 26. Produkt- og materialopplysninger som skal gis i henhold til nr. 35, viser til alle materialer og produkter som kommer ut av foretakets produksjonsprosess, og som et foretak bringer i omsetning (herunder ***emballasje***).

AR 27. Når foretaket beregner satsen, skal det bruke den samlede vekten av materialer som er brukt i rapporteringsperioden, som nevner.

AR 28. Foretaket kan offentliggjøre opplysninger om sitt engasjement i ***håndteringen*** av kasserte produkter, for eksempel gjennom ordninger for utvidet produsentansvar eller returordninger.

AR 29. Med ***avfallstype*** menes ***farlig avfall*** eller ikke-farlig avfall. Visse særskilte typer av avfall, for eksempel radioaktivt avfall, kan også legges fram som en egen type.

AR 30. Når foretaket vurderer de ***avfallsstrømmene*** som er relevante for sine sektorer eller aktiviteter, kan det ta i betraktning listen over avfallsbeskrivelser fra den europeiske avfallskatalogen.

AR 31. Eksempler på andre typer ***gjenvinning*** i henhold til nr. 37 bokstav b) iii) finnes i vedlegg II til direktiv 2008/98/EF (rammedirektivet om avfall).

AR 32. Eksempler på annen type sluttbehandling i henhold til nr. 37 bokstav c) iii) finnes i vedlegg I til direktiv 2008/98/EF (rammedirektivet om avfall).

AR 33. Når foretaket gir bakgrunnsopplysninger i henhold til nr. 40, kan det

a) forklare årsakene til den høye vekten av ***avfall*** som skal sluttbehandles (for eksempel lokale forskrifter som forbyr deponering av bestemte typer avfall),

b) beskrive sektorpraksis, sektorstandarder eller eksterne forskrifter som krever en bestemt sluttbehandling, og

c) angi om dataene er modellert eller hentet fra direkte målinger, for eksempel dokumentasjon på overføring av avfall fra avfallsinnsamlere det er inngått kontrakt med.

Opplysningskrav E5 -6 – Forventede finansielle virkninger av risikoer og muligheter knyttet til vesentlig ressursbruk og sirkulær økonomi

AR 34. Når foretaket gir opplysninger i henhold til nr. 42 bokstav b), kan det illustrere og beskrive hvordan det har til hensikt å styrke verdibevaringen.

AR 35. Foretaket kan ta med en vurdering av sine tilknyttede produkter og tjenester som er utsatt for risiko på kort, mellomlang og lang sikt, og redegjøre for hvordan disse er definert, hvordan de finansielle beløpene er beregnet, og hvilke kritiske antakelser som er lagt til grunn.

AR 36. Kvantifiseringen av de ***forventede finansielle virkningene*** i pengeverdi i henhold til nr. 43 bokstav a) kan være et intervall.

ESRS S1

EGEN ARBEIDSSTYRKE

INNHOLDSFORTEGNELSE

Formål

Samspill med andre ESRS-standarder

Opplysningskrav

- ESRS 2 Generelle opplysninger

  Strategi

  - Opplysningskrav i forbindelse med ESRS 2 SBM-2 – Interessenters interesser og synspunkter
  - Opplysningskrav i forbindelse med ESRS 2 SBM-3 – Vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter og deres samspill med strategi og forretningsmodell

  Håndtering av påvirkninger, risikoer og muligheter

  - Opplysningskrav S1-1 – Policyer i forbindelse med egen arbeidsstyrke
  - Opplysningskrav S1-2 – Rutiner for kontakt med egen arbeidsstyrke og arbeidstakerrepresentanter om påvirkninger
  - Opplysningskrav S1-3 – Rutiner for å avhjelpe negative påvirkninger og kanaler der egen arbeidsstyrke kan gi uttrykk for bekymringer
  - Opplysningskrav S1-4 – Tiltak knyttet til vesentlige påvirkninger på egen arbeidsstyrke og strategier for å håndtere vesentlige risikoer og utnytte vesentlige muligheter i forbindelse med egen arbeidsstyrke, og effektiviteten av disse tiltakene

  Måleindikatorer og mål

  - Opplysningskrav S1-5 – Mål for hvordan vesentlige negative påvirkninger skal håndteres, positive påvirkninger styrkes og vesentlige risikoer og muligheter håndteres
  - Opplysningskrav S1-6 – Opplysninger om foretakets ansatte
  - Opplysningskrav S1-7 – Opplysninger om ikke ansatte arbeidere i foretakets egen arbeidsstyrke
  - Opplysningskrav S1-8 – Kollektivavtalers dekning og dialog mellom partene i arbeidslivet
  - Opplysningskrav S1-9 – Mangfoldsindikatorer
  - Opplysningskrav S1-10 – Tilstrekkelig lønn
  - Opplysningskrav S1-11 – Sosialstønad
  - Opplysningskrav S1-12 – Personer med funksjonsnedsettelse
  - Opplysningskrav S1-13 – Måleindikatorer for opplæring og kompetanseutvikling
  - Opplysningskrav S1-14 – Måleindikatorer for arbeidsmiljø
  - Opplysningskrav S1-15 – Måleindikatorer for balanse mellom arbeid og fritid
  - Opplysningskrav S1-16 – Måleindikatorer for godtgjøring (lønnsforskjell og samlet godtgjøring)
  - Opplysningskrav S1-17 – Hendelser, klager og alvorlige menneskerettighetsbrudd

Tillegg A: Anvendelseskrav (AR)

- Formål
- ESRS 2 Generelle opplysninger

  Strategi

  - Opplysningskrav i forbindelse med ESRS 2 SBM-2 – Interessenters interesser og synspunkter
  - Opplysningskrav i forbindelse med ESRS 2 SBM-3 – Vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter og deres samspill med strategi og forretningsmodell

Håndtering av påvirkninger, risikoer og muligheter

- Opplysningskrav S1-1 – Policyer i forbindelse med egen arbeidsstyrke
- Opplysningskrav S1-2 – Rutiner for kontakt med egne arbeidere og arbeidstakerrepresentanter om påvirkninger
- Opplysningskrav S1-3 – Rutiner for å avhjelpe negative påvirkninger og kanaler der egne arbeidere kan gi uttrykk for bekymringer
- Opplysningskrav S1-4 – Tiltak knyttet til vesentlige påvirkninger på egen arbeidsstyrke og strategier for å håndtere vesentlige risikoer og utnytte vesentlige muligheter i forbindelse med egen arbeidsstyrke, og effektiviteten av disse tiltakene

Måleindikatorer og mål

- Opplysningskrav S1-5 – Mål for hvordan vesentlige påvirkninger skal håndteres, positive påvirkninger styrkes og risikoer og muligheter håndteres
- Opplysningskrav S1-6 – Opplysninger om foretakets ansatte
- Opplysningskrav S1-7 – Opplysninger om ikke ansatte arbeidere i foretakets egen arbeidsstyrke
- Opplysningskrav S1-8 – Kollektivavtalers dekning og dialog mellom partene i arbeidslivet
- Opplysningskrav S1-9 – Mangfoldsindikatorer
- Opplysningskrav S1-10 – Tilstrekkelig lønn
- Opplysningskrav S1-11 – Sosialstønad
- Opplysningskrav S1-12 – Personer med funksjonsnedsettelse
- Opplysningskrav S1-13 – Måleindikatorer for opplæring og kompetanseutvikling
- Opplysningskrav S1-14 – Måleindikatorer for arbeidsmiljø
- Opplysningskrav S1-15 – Balanse mellom arbeid og fritid
- Opplysningskrav S1-16 – Måleindikatorer for godtgjøring (lønnsforskjell og samlet godtgjøring)
- Opplysningskrav S1-17 – Hendelser, klager og alvorlige menneskerettighetsbrudd

Tillegg A.1: Anvendelseskrav for ESRS 2-relaterte opplysninger

Tillegg A.2: Anvendelseskrav for ESRS S1-1 – Policyer i forbindelse med egen arbeidsstyrke

Tillegg A.3: Anvendelseskrav for ESRS S1-4 – Tiltak knyttet til vesentlige påvirkninger på egen arbeidsstyrke og strategier for å håndtere vesentlige risikoer og utnytte vesentlige muligheter i forbindelse med egen arbeidsstyrke, og effektiviteten av disse tiltakene

Tillegg A.4: Anvendelseskrav for ESRS S1-5 – Mål for hvordan vesentlige negative påvirkninger skal håndteres, positive påvirkninger styrkes og vesentlige risikoer og muligheter håndteres

Formål

1. Formålet med denne standarden er å spesifisere opplysningskrav som skal gjøre det mulig for ***brukere*** av ***bærekraftsrapporten*** å forstå foretakets vesentlige ***påvirkninger*** på sin ***egen arbeidsstyrke***, samt tilknyttede vesentlige ***risikoer*** og ***muligheter***, herunder

   a) hvordan foretaket påvirker sin ***egen arbeidsstyrke*** med hensyn til vesentlige positive og negative faktiske eller potensielle påvirkninger,

   b) eventuelle ***tiltak*** som er truffet, og resultatet av slike tiltak, for å forebygge, begrense eller avhjelpe faktiske eller potensielle negative påvirkninger, og for å håndtere risikoer og muligheter,

   c) arten, typen og omfanget av foretakets vesentlige risikoer og muligheter i forbindelse med foretakets påvirkninger på og ***avhengighet*** av sin egen arbeidsstyrke, og hvordan foretaket håndterer dem, og

   d) de ***finansielle virkningene*** for foretaket på kort, mellomlang og lang sikt av vesentlige risikoer og muligheter som følge av foretakets påvirkninger og avhengighet av sin egen arbeidsstyrke.

2. For at denne standarden skal oppfylle sitt formål, inneholder den krav om at foretaket skal forklare hva som generelt gjøres for å identifisere og håndtere eventuelle vesentlige faktiske og potensielle ***påvirkninger*** på ***egen arbeidsstyrke*** i forbindelse med følgende samfunnsrelaterte faktorer eller spørsmål, herunder menneskerettigheter:

   a) Arbeidsvilkår, herunder

      i) trygg ansettelse,

      ii) arbeidstid,

      iii) ***tilstrekkelig lønn***,

      iv) ***dialog mellom partene i arbeidslivet***,

      v) foreningsfrihet, samarbeidsutvalg og arbeidernes rett til informasjon, høring og deltakelse,

      vi) ***kollektive forhandlinger***, herunder andelen av foretakets arbeidsstyrke som er omfattet av kollektivavtaler,

      vii) balanse mellom arbeid og fritid, og

      viii) arbeidsmiljø.

   b) ***Likebehandling*** og like ***muligheter*** for alle, herunder

      i) likestilling mellom kvinner og menn og ***likelønn*** for arbeid av samme verdi,

      ii) ***opplæring*** og ***kompetanseutvikling***,

      iii) sysselsetting og inkludering av ***personer med funksjonsnedsettelse***,

      iv) tiltak mot vold og ***trakassering*** på arbeidsplassen og

      v) mangfold.

   c) Andre arbeidsrelaterte rettigheter, herunder slike som er knyttet til

      i) barnearbeid,

      ii) ***tvangsarbeid***,

      iii) ordentlige boligforhold og

      iv) privatliv.

3. Denne standarden krever også en redegjørelse for hvordan slike ***påvirkninger***, samt foretakets ***avhengighet*** av sin ***egen arbeidsstyrke***, kan skape vesentlige ***risikoer*** eller ***muligheter*** for foretaket. Når det for eksempel gjelder spørsmålet om like muligheter, kan ***diskriminering*** i forbindelse med ansettelse og forfremmelse av kvinner redusere foretakets tilgang på kvalifisert arbeidskraft og skade dets omdømme. Motsatt kan policyer for å øke andelen av kvinner i arbeidsstyrken og i den øverste ledelsen ha positive virkninger, for eksempel ved å øke reserven av kvalifisert arbeidskraft og forbedre virksomhetens omdømme.

4. Denne standarden omfatter et foretaks ***egen arbeidsstyrke***, og i dette begrepet inngår både personer som er ansatt i foretaket (***«ansatte»***), og personer som ***ikke er ansatt***, men som enten har inngått en kontrakt med foretaket om å levere arbeidskraft («selvstendig næringsdrivende»), eller personer som formidles av foretak som primært tilbyr «arbeidskrafttjenester» (NACE-kode N78). Se anvendelseskrav 3 for eksempler på hvem som er omfattet av egen arbeidsstyrke. De opplysningene som skal offentliggjøres om ikke ansatte arbeidere, skal ikke påvirke deres status i henhold til gjeldende arbeidsrett.

5. Denne standarden omfatter ikke arbeidere i foretakets oppstrøms og nedstrøms ***verdikjede***. Disse kategoriene av arbeidere er omfattet av ESRS S2 *Arbeidere i verdikjeden*.

6. I henhold til denne standarden skal foretak beskrive ***egen arbeidsstyrke***, herunder de viktigste egenskapene til ***ansatte*** og ***ikke ansatte*** arbeidere som inngår i arbeidsstyrken. Denne beskrivelsen gir ***brukerne*** en forståelse av hvordan foretakets ***egen arbeidsstyrke*** er sammensatt, og bidrar til å sette opplysninger som gis gjennom andre opplysninger, i en sammenheng.

7. Formålet med standarden er også å gjøre det mulig for ***brukerne*** å forstå i hvilken utstrekning foretaket tilpasser seg eller overholder internasjonale og europeiske instrumenter og konvensjoner om menneskerettigheter, herunder det internasjonale menneskerettighetsregelverket, FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter og OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper, Den internasjonale arbeidsorganisasjons erklæring om grunnleggende prinsipper og rettigheter på arbeidsplassen og ILOs grunnleggende konvensjoner, FNs konvensjon om rettighetene til personer med nedsatt funksjonsevne, Den europeiske menneskerettskonvensjonen, den reviderte europeiske sosialpakten, Den europeiske unions pakt om grunnleggende rettigheter, EUs ***politiske*** prioriteringer som fastsatt i den europeiske søyle for sosiale rettigheter og EU-lovgivningen, herunder EUs arbeidsrettslige regelverk.

Samspill med andre ESRS-standarder

8. Denne standarden skal leses sammen med ESRS 1 *Generelle prinsipper* og ESRS 2 *Generelle opplysninger*.

9. Denne standarden skal leses sammen med ESRS S2 *Arbeidere i verdikjeden*, ESRS S3 *Berørte lokalsamfunn* og ESRS S4 *Forbrukere og sluttbrukere*.

10. Rapporteringen i henhold til denne standarden skal være konsekvent, sammenhengende og, dersom det er relevant, tydelig knyttet til foretakets rapportering om ***arbeidere i verdikjeden*** i henhold til ESRS S2, for å sikre effektiv rapportering.

Opplysningskrav

ESRS 2 Generelle opplysninger

11. Kravene i dette avsnittet bør leses sammen med de opplysningene som kreves i henhold til ESRS 2 om strategi (SBM). De derav følgende opplysningene skal presenteres sammen med de opplysningene som kreves i henhold til ESRS 2, med unntak av ESRS-3 SBM-3, der foretaket har mulighet til å presentere opplysningene sammen med den emnespesifikke opplysningen.

Strategi

Opplysningskrav i forbindelse med ESRS 2 SBM-2 – Interessenters interesser og synspunkter

12. Når foretaket besvarer ESRS 2 SBM-2, skal det opplyse om hvordan interessene, synspunktene og rettighetene til personer i sin egen arbeidsstyrke, herunder respekten for deres menneskerettigheter, ligger til grunn for dets strategi og ***forretningsmodell.*** Foretakets ***egen arbeidsstyrke*** er en viktig gruppe av berørte ***interessenter***.

Opplysningskrav i forbindelse med ESRS 2 SBM-3 – Vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter og deres samspill med strategi og forretningsmodell

13. Når foretaket besvarer nr. 48 i ESRS 2 SBM-3, skal det opplyse om følgende:

    a) Hvorvidt og hvordan faktiske og potensielle ***påvirkninger*** på ***egen arbeidsstyrke*** som fastsatt i henhold til ESRS 2 IRO-1 *Beskrivelse av prosessene for å identifisere og vurdere vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter* i) stammer fra eller er knyttet til foretakets strategi og ***forretningsmodeller***, og ii) utgjør underlag for tilpasning av foretakets strategi og forretningsmodell og

    b) hvordan foretakets vesentlige ***risikoer*** og ***muligheter*** som oppstår som følge av påvirkninger på og ***avhengighet*** av egen arbeidsstyrke, forholder seg til foretakets strategi og forretningsmodell.

14. Når foretaket oppfyller kravene i nr. 48, skal det opplyse om alle personer i sin ***egen arbeidsstyrke*** som kan bli vesentlig påvirket av foretaket, inngår i de opplysningene som offentliggjøres i henhold til ESRS 2. Disse vesentlige påvirkningene skal omfatte påvirkninger knyttet til foretakets egen virksomhet og dets ***verdikjede***, herunder gjennom dets produkter og tjenester, samt gjennom dets forretningsforbindelser. I tillegg skal foretaket legge fram følgende opplysninger:

    a) En kort beskrivelse av hvilken type ***ansatte*** og ***ikke ansatte*** arbeidere i egen arbeidsstyrke som er vesentlig påvirket av foretakets virksomhet, og angi om de er ***ansatte***, selvstendig næringsdrivende eller personer som formidles av tredjepartsforetak som primært tilbyr arbeidskrafttjenester.

b) Dersom vesentlige negative påvirkninger forekommer, enten de er i) omfattende eller systemiske i situasjoner der foretaket driver virksomhet (for eksempel ***barnearbeid*** eller ***tvangsarbeid*** eller annet påtvunget arbeid i bestemte land eller regioner utenfor EU), eller ii) er knyttet til ***enkelthendelser*** (for eksempel en industriulykke eller et oljeutslipp).

c) Dersom vesentlige positive påvirkninger forekommer, en kort beskrivelse av de aktivitetene som fører til positive påvirkninger, hvilken type ansatte og ikke ansatte arbeidere i egen arbeidsstyrke som påvirkes positivt eller kan påvirkes positivt. Foretaket kan også opplyse om hvorvidt de positive påvirkningene forekommer i bestemte land eller regioner.

d) Eventuelle vesentlige ***risikoer*** og ***muligheter*** for foretaket som oppstår som følge av påvirkninger på og ***avhengighet*** av egen arbeidsstyrke.

e) Eventuelle vesentlige påvirkninger på ***egen arbeidsstyrke*** som kan oppstå som følge av ***omstillingsplaner*** for å redusere negative påvirkninger på miljøet og oppnå grønnere og klimanøytrale aktiviteter, herunder opplysninger om påvirkninger på egen arbeidsstyrke som følge av foretakets planer og ***tiltak*** for å redusere ***CO_2-utslipp*** i henhold til internasjonale avtaler. Påvirkninger, risikoer og muligheter omfatter omstrukturering og tap av arbeidsplasser samt muligheter som følge av jobbskaping og omskolering eller kompetanseheving.

f) Virksomhet der det er vesentlig risiko for ***tilfeller*** av ***tvangsarbeid*** eller annet påtvunget arbeid([87]), enten med hensyn til

   i) type virksomhet (for eksempel produksjonsanlegg) eller

   ii) land eller geografiske områder med virksomhet som anses som utsatt for risiko,

g) virksomhet der det er vesentlig risiko for tilfeller av ***barnearbeid***([88]), enten med hensyn til

   i) type virksomhet (for eksempel produksjonsanlegg) eller

   ii) land eller geografiske områder med virksomhet som anses som utsatt for risiko.

15. Når foretaket beskriver de viktigste typene av personer i sin ***egen arbeidsstyrke*** som er eller kan bli negativt påvirket, på grunnlag av ***vesentlighetsvurderingen*** i ESRS 2 IRO 1, skal det opplyse om og hvordan det har utviklet en forståelse for hvordan personer med bestemte egenskaper, de som arbeider på bestemte steder, eller de som utfører bestemte aktiviteter, kan være utsatt for større risiko for skade.

16. Foretaket skal opplyse om hvilke eventuelle vesentlige ***risikoer*** og ***muligheter*** som oppstår som følge av ***påvirkninger*** på og ***avhengighet*** av personer i sin ***egen arbeidsstyrke***, som er knyttet til bestemte grupper av personer (for eksempel bestemte aldersgrupper eller personer som arbeider på en bestemt fabrikk eller i et bestemt land), snarere enn til hele arbeidsstyrken (for eksempel generelle ***lønnskutt*** eller ***opplæringstilbud*** for alle personer i arbeidsstyrken).

Håndtering av påvirkninger, risikoer og muligheter

Opplysningskrav S1-1 – Policyer i forbindelse med egen arbeidsstyrke

17. **Foretaket skal beskrive de policyene som er vedtatt for å håndtere vesentlige påvirkninger på sin egen arbeidsstyrke, samt tilknyttede vesentlige risikoer og muligheter.**

18. Formålet med dette opplysningskravet er å gjøre det mulig å forstå i hvilken utstrekning foretaket har ***policyer*** spesifikt for hvordan det skal identifisere, vurdere, håndtere og/eller ***avhjelpe*** vesentlige ***påvirkninger*** på foretakets ***egen arbeidsstyrke***, samt policyer som omfatter vesentlige påvirkninger, ***risikoer*** og ***muligheter*** i forbindelse med egen arbeidsstyrke.

([87]) Disse opplysningene støtter informasjonsbehovene til finansmarkedsdeltakere som er omfattet av forordning (EU) 2019/2088, ettersom de er utledet fra en tilleggsindikator for de viktigste negative påvirkningene som fastsatt ved indikator nr. 13 i tabell 3 i vedlegg I til delegert kommisjonsforordning (EU) 2022/1288 med hensyn til regler om offentliggjøring av opplysninger om bærekraftige investeringer («Virksomhet og leverandører med vesentlig risiko for tilfeller av tvangsarbeid eller annet påtvunget arbeid»).

([88]) Disse opplysningene støtter informasjonsbehovene til finansmarkedsdeltakere som er omfattet av forordning (EU) 2019/2088, ettersom de er utledet fra en tilleggsindikator for de viktigste negative påvirkningene som fastsatt ved indikator nr. 12 i tabell 3 i vedlegg I til delegert kommisjonsforordning (EU) 2022/1288 med hensyn til regler om offentliggjøring av opplysninger om bærekraftige investeringer («Virksomhet og leverandører med vesentlig risiko for tilfeller av barnearbeid»).

19. Opplysningene som skal offentliggjøres i henhold til nr. 17, skal inneholde opplysninger om foretakets policyer for å håndtere sine vesentlige ***påvirkninger, risikoer*** og ***muligheter*** i forbindelse med ***egen arbeidsstyrke*** i samsvar med ESRS 2 *MDR-P Policyer vedtatt for å håndtere vesentlige bærekraftsforhold*. I tillegg skal foretaket angi om slike policyer omfatter bestemte grupper innenfor egen arbeidsstyrke eller hele arbeidsstyrken.

20. Foretaket skal beskrive de forpliktelsene i sine menneskerettighetspolicyer([89]) som er relevante for ***egen arbeidsstyrke***, herunder prosessene og ordningene for overvåking av overholdelsen av FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter, ILOs erklæring om grunnleggende prinsipper og rettigheter på arbeidsplassen og OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper([90]). Foretaket skal i de opplysningene som offentliggjøres, fokusere på de spørsmålene som er vesentlige for følgende, samt på sin generelle strategi i forbindelse med

    a) respekt for egen arbeidsstyrkes menneskerettigheter, herunder deres arbeidstakerrettigheter,

    b) samarbeid med personer i sin ***egen arbeidsstyrke*** og

    c) tiltak for å avhjelpe og/eller gjøre det mulig å ***avhjelpe*** påvirkninger i forbindelse med menneskerettighetene.

21. Foretaket skal opplyse om og hvordan dets policyer med hensyn til egen arbeidsstyrke er i samsvar med relevante internasjonalt anerkjente standarder, herunder FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter([91]).

22. Foretaket skal opplyse om dets policyer med hensyn til ***egen arbeidsstyrke*** uttrykkelig omhandler menneskehandel([92]), ***tvangsarbeid*** eller annet påtvunget arbeid samt ***barnearbeid.***

23. Foretaket skal opplyse om det har en policy for forebygging av arbeidsulykker eller et system for å håndtere slike([93]).

24. Foretaket skal offentliggjøre opplysninger om følgende:

    a) hvorvidt det har spesifikke policyer for å motvirke ***diskriminering***, herunder ***trakassering***, fremme ***like muligheter*** og andre måter for å fremme mangfold og inkludering,

    b) hvorvidt følgende grunner til ***diskriminering*** er særskilt omfattet av ***policyen***: rase og etnisk opprinnelse, hudfarge, kjønn, seksuell legning, kjønnsidentitet, funksjonsnedsettelse, alder, religion, politisk oppfatning, nasjonal eller sosial opprinnelse eller andre former for diskriminering som er omfattet av unionsretten og nasjonal rett,

    c) hvorvidt foretaket i sin ***policy*** har særskilte forpliktelser knyttet til inkludering eller positiv særbehandling for personer fra grupper som er særlig sårbare i ***egen arbeidsstyrke***, og i så fall hvilke forpliktelser det dreier seg om, og

    d) hvorvidt og hvordan disse policyene gjennomføres gjennom særskilte prosedyrer for å sikre at ***diskriminering*** forebygges, reduseres og følges opp når den oppdages, samt for å fremme mangfold og inkludering generelt.

([89]) Disse opplysningene støtter informasjonsbehovene til finansmarkedsdeltakere som er omfattet av forordning (EU) 2019/2088, ettersom de er utledet fra en tilleggsindikator for de viktigste negative påvirkningene som fastsatt ved indikator nr. 9 i tabell 3 i vedlegg I til delegert kommisjonsforordning (EU) 2022/1288 med hensyn til regler om offentliggjøring av opplysninger om bærekraftige investeringer («Ingen retningslinjer for menneskerettigheter»).

([90]) Disse opplysningene støtter informasjonsbehovene til finansmarkedsdeltakere som er omfattet av forordning (EU) 2019/2088, ettersom de er utledet fra en obligatorisk indikator for de viktigste negative påvirkningene som fastsatt ved indikator nr. 11 i tabell 1 i vedlegg I til delegert kommisjonsforordning (EU) 2022/1288 med hensyn til regler om offentliggjøring av opplysninger om bærekraftige investeringer.

([91]) Disse opplysningene støtter behovene til administratorer av referanseverdier for å offentliggjøre ESG-faktorer som er omfattet av forordning (EU) 2020/1816, som angitt ved indikatoren «Referanseporteføljens eksponering for selskaper uten retningslinjer for behørig aktsomhet i spørsmål som behandles i Den internasjonale arbeidsorganisasjons (ILO) grunnleggende konvensjoner nr. 1–8» i avsnitt 1 og 2 i vedlegg II

([92]) Disse opplysningene støtter informasjonsbehovene til finansmarkedsdeltakere som er omfattet av forordning (EU) 2019/2088, ettersom de er utledet fra en tilleggsindikator for de viktigste negative påvirkningene som fastsatt ved indikator nr. 11 i tabell 3 i vedlegg I til delegert kommisjonsforordning (EU) 2022/1288 med hensyn til regler om offentliggjøring av opplysninger om bærekraftige investeringer («Ingen prosesser og tiltak for å forebygge menneskehandel»).

([93]) Disse opplysningene støtter informasjonsbehovene til finansmarkedsdeltakere som er omfattet av forordning (EU) 2019/2088, ettersom de er utledet fra en tilleggsindikator for de viktigste negative påvirkningene som fastsatt ved indikator nr. 1 i tabell 3 i vedlegg I til delegert kommisjonsforordning (EU) 2022/1288 med hensyn til regler om offentliggjøring av opplysninger om bærekraftige investeringer («Investeringer i foretak uten retningslinjer for forebygging av arbeidsulykker»).

Opplysningskrav S1-2 – Rutiner for kontakt med egen arbeidsstyrke og arbeidstakerrepresentanter om påvirkninger

25. **Foretaket skal offentliggjøre sine generelle rutiner for kontakt med personer i egen arbeidsstyrke og arbeidstakerrepresentanter om faktiske og potensielle påvirkninger på egen arbeidsstyrke.**

26. Formålet med dette opplysningskravet er å gjøre det mulig å forstå på hvilken måte foretaket, som en del av sin pågående prosess for aktsomhetsvurdering, står i kontakt med personer i sin ***egen arbeidsstyrke*** og deres ***arbeidstakerrepresentanter*** om vesentlige, faktiske og potensielle, positive og/eller negative ***påvirkninger*** som påvirker eller sannsynligvis vil påvirke dem, og hvorvidt og på hvilken måte det tas hensyn til perspektivene for egne arbeidsstyrker i foretakets beslutningsprosesser.

27. Foretaket skal opplyse om og hvordan perspektivene for ***egen arbeidsstyrke*** ligger til grunn for foretakets beslutninger eller aktiviteter for å håndtere de faktiske og potensielle ***påvirkningene*** på egen arbeidsstyrke. Dette skal, dersom det er relevant, omfatte en redegjørelse for

    a) hvorvidt det er direkte kontakt med foretakets egen arbeidsstyrke eller arbeidstakerrepresentanter,

    b) i hvilken fase det tas kontakt, type kontakt og hvor ofte slik kontakt tas,

    c) den funksjonen og den øverste rollen i foretaket som har det overordnede ansvaret for å sikre at slik kontakt finner sted, og at resultatene av den danner grunnlag for foretakets veivalg,

    d) dersom det er relevant, en global rammeavtale eller andre avtaler som foretaket har med ***arbeidstakerrepresentanter*** når det gjelder ***egen arbeidsstyrkes*** menneskerettigheter, herunder hvordan denne avtalen i så fall gjør at foretaket får forståelse for perspektivene for egen arbeidsstyrke, og

    e) dersom det er relevant, hvordan foretaket vurderer hvor effektiv kontakten med egen arbeidsstyrke er, herunder, dersom det er relevant, eventuelle avtaler eller resultater som kontakten fører til.

28. Dersom det er relevant, skal foretaket opplyse om hvilke skritt det tar for å få forståelse for perspektivene for personer i ***egen arbeidsstyrke*** som kan være særlig utsatt for påvirkninger, og/eller som er marginaliserte (for eksempel kvinner, migranter, personer med funksjonsnedsettelse).

29. Dersom foretaket ikke kan offentliggjøre de opplysningene som kreves i henhold til ovennevnte, ettersom det ikke har noen rutiner for kontakt med ***egen arbeidsstyrke***, skal det opplyse om dette. Foretaket kan opplyse om en tidsramme innenfor hvilken det har til hensikt å innføre slike rutiner.

Opplysningskrav S1-3 – Rutiner for å avhjelpe negative påvirkninger og kanaler der egen arbeidsstyrke kan gi uttrykk for bekymringer

30. **Foretaket skal beskrive de rutinene det har innført for å sørge for eller samarbeide om å avhjelpe negative påvirkninger på personer i egen arbeidsstyrke som foretaket er forbundet med, samt hvilke kanaler egen arbeidsstyrke har for å gi uttrykk for bekymringer og få dem utredet.**

31. Formålet med dette opplysningskravet er å gjøre det mulig å forstå hvilke formelle virkemidler som foretakets ***egen arbeidsstyrke*** kan benytte for å gi uttrykk for sine bekymringer og behov direkte til foretaket, og/eller gjennom hvilke foretaket sørger for at egen arbeidsstyrke har tilgang til slike kanaler (for eksempel ***ordninger for klagebehandling***) på arbeidsplassen, og hvordan de berørte personene følges opp med hensyn til de spørsmålene som tas opp, samt effektiviteten av disse kanalene.

32. Foretaket skal beskrive de rutinene som er innført med hensyn til de spørsmålene som er angitt i nr. 2 i avsnittet Formål, ved å offentliggjøre opplysninger om følgende:

    a) Sin generelle strategi og rutiner for å sikre eller bidra til ***avhjelping***, dersom det har forårsaket eller bidratt til en vesentlig negativ ***påvirkning*** på personer i ***egen arbeidsstyrke***, herunder om og hvordan foretaket vurderer at de ***avhjelpende tiltakene*** som er truffet, er effektive.

b) Eventuelle spesifikke kanaler som dets ***egen arbeidsstyrke*** har tilgang til for å gi uttrykk for sine bekymringer eller behov direkte til foretaket og få dem utredet, herunder om disse er etablert av foretaket selv og/eller gjennom deltakelse i tredjepartsordninger.

c) Hvorvidt foretaket har ***ordninger*** for ***klagebehandling*** knyttet til personalspørsmål([94]).

d) Hvilke rutiner foretaket har for å sikre at egen arbeidsstyrke har tilgang til slike kanaler på arbeidsplassen.

e) Hvordan foretaket følger opp og overvåker spørsmål som tas opp og behandles, og hvordan det sikrer at kanalene fungerer på en effektiv måte, blant annet gjennom samarbeid med ***interessenter*** som er de tiltenkte ***brukerne***.

33. Foretaket skal opplyse om og hvordan det vurderer at personer i ***egen arbeidsstyrke*** har kjennskap og tillit til disse strukturene eller rutinene for å gi uttrykk for sine bekymringer eller behov og få dem utredet. I tillegg skal foretaket opplyse om det har innført policyer for hvordan de personene som anvender dem, herunder arbeidstakerrepresentanter, beskyttes mot represalier. Dersom slike opplysninger er blitt offentliggjort i samsvar med ESRS G1-1, kan foretaket vise til disse opplysningene.

34. Dersom foretaket ikke kan offentliggjøre de opplysningene som kreves i henhold til ovennevnte, ettersom det ikke har noen kanal for å gi uttrykk for bekymringer og/eller ikke sørger for at det finnes en slik kanal på arbeidsplassen for egen arbeidsstyrke, skal det opplyse om dette. Foretaket kan opplyse om en tidsramme innenfor hvilken det har til hensikt å etablere en slik kanal.

Opplysningskrav S1-4 – Tiltak knyttet til vesentlige påvirkninger på egen arbeidsstyrke og strategier for å håndtere vesentlige risikoer og utnytte vesentlige muligheter i forbindelse med egen arbeidsstyrke, og effektiviteten av disse tiltakene

35. **Foretaket skal opplyse om hvordan det treffer tiltak for å håndtere vesentlige negative og positive påvirkninger, og for å styre vesentlige risikoer og utnytte vesentlige muligheter i forbindelse med egen arbeidsstyrke, og effektiviteten av disse tiltakene.**

36. Dette opplysningskravet har to formål. For det første skal det gjøre det mulig å forstå alle ***tiltak*** og initiativ gjennom hvilke foretaket forsøker å

a) forebygge, begrense og avhjelpe negative vesentlige ***påvirkninger*** på ***egen arbeidsstyrke***, og/eller

b) oppnå positive vesentlige påvirkninger for sin egen arbeidsstyrke.

For det andre skal det gjøre det mulig å forstå hvordan foretaket håndterer de vesentlige ***risikoene*** og utnytter de vesentlige ***mulighetene*** i forbindelse med egen arbeidsstyrke.

37. Foretaket skal gi en kort beskrivelse av handlingsplanene og ressursene for å håndtere sine vesentlige ***påvirkninger, risikoer*** og ***muligheter*** i forbindelse med ***egen arbeidsstyrke*** i samsvar med ESRS 2 MDR-A *Tiltak og ressurser i forbindelse med vesentlige bærekraftsforhold*.

38. Når det gjelder vesentlige ***påvirkninger*** i forbindelse med ***egen arbeidsstyrke***, skal foretaket beskrive

a) ***tiltak*** som er truffet, planlagt eller pågår for å forebygge eller begrense vesentlige negative påvirkninger på egen arbeidsstyrke,

b) hvorvidt og hvordan det har truffet tiltak for å avhjelpe eller muliggjøre ***avhjelping*** i forbindelse med en faktisk vesentlig påvirkning,

c) eventuelle ytterligere tiltak eller initiativ det har iverksatt, der det primære formålet er å skape positive påvirkninger for sin egen arbeidsstyrke, og

([94]) Disse opplysningene støtter informasjonsbehovene til finansmarkedsdeltakere som er omfattet av forordning (EU) 2019/2088, ettersom de er utledet fra en tilleggsindikator for de viktigste negative påvirkningene som fastsatt ved indikator nr. 5 i tabell 3 i vedlegg I til delegert kommisjonsforordning (EU) 2022/1288 med hensyn til regler om offentliggjøring av opplysninger om bærekraftige investeringer («Ingen ordninger for klagebehandling knyttet til personalspørsmål»).

d) hvordan det følger opp og kontrollerer at disse tiltakene og initiativene gir resultater for egen arbeidsstyrke.

39. Når det gjelder nr. 36, skal foretaket beskrive de prosessene gjennom hvilke det identifiserer tiltakene som er nødvendige og hensiktsmessige som svar på en bestemt faktisk eller potensiell negativ ***påvirkning*** på dets ***egen arbeidsstyrke***.

40. Når det gjelder vesentlige ***risikoer*** og ***muligheter***, skal foretaket beskrive

a) hvilke tiltak som er planlagt eller pågår for å begrense vesentlige risikoer for foretaket som følge av foretakets påvirkninger på og ***avhengighet*** av ***egen arbeidsstyrke***, og hvordan foretaket følger opp effektiviteten i praksis, og

b) hvilke tiltak som er planlagt eller pågår for å utnytte vesentlige muligheter for foretaket med hensyn til egen arbeidsstyrke.

41. Foretaket skal opplyse om og hvordan det sikrer at dets egen praksis ikke forårsaker eller bidrar til vesentlige negative påvirkninger på ***egen arbeidsstyrke***, herunder, dersom det er relevant, dets praksis i forbindelse med innkjøp, salg og databruk. Foretaket kan opplyse om hvordan det håndterer motsetninger mellom å forhindre eller begrense vesentlige negative påvirkninger og annet press på foretaket.

42. Når foretaket offentliggjør de opplysningene som kreves i henhold til nr. 40, skal det ta hensyn til ESRS 2 MDR-T – *Oppfølging av effektiviteten av policyer og tiltak gjennom mål* dersom det vurderer effektiviteten av et tiltak gjennom å fastsette et mål.

43. Foretaket skal opplyse om hvilke ressurser det har avsatt til håndtering av vesentlige påvirkninger, med opplysninger som gjør det mulig for ***brukerne*** å få en forståelse av hvordan de vesentlige påvirkningene håndteres.

Måleindikatorer og mål

Opplysningskrav S1-5 – Mål for hvordan vesentlige negative påvirkninger skal håndteres, positive påvirkninger styrkes og vesentlige risikoer og muligheter håndteres

44. **Foretaket skal opplyse om eventuelle tidsbestemte og resultatorienterte mål det kan ha fastsatt for å**

a) **redusere negative påvirkninger på egen arbeidsstyrke og/eller**

b) **styrke positive påvirkninger på egen arbeidsstyrke og/eller**

c) **håndtere vesentlige risikoer og muligheter i forbindelse med egen arbeidsstyrke.**

45. Formålet med dette opplysningskravet er å gjøre det mulig å forstå i hvilken utstrekning foretaket bruker resultatorienterte ***mål*** for å fremme og måle sine framskritt med hensyn til å håndtere vesentlige negative ***påvirkninger,*** og/eller styrke positive påvirkninger på ***egen arbeidsstyrke*** og/eller håndtere vesentlige ***risikoer*** og ***muligheter*** i forbindelse med egen arbeidsstyrke.

46. Den korte beskrivelsen av ***målene*** som er satt for å håndtere vesentlige ***påvirkninger, risikoer*** og ***muligheter*** i forbindelse med foretakets ***egen arbeidsstyrke***, skal inneholde de opplysningskravene som er definert i ESRS 2 MDR-T.

47. Foretaket skal opplyse om prosessen for å fastsette ***målene***, herunder om og hvordan foretaket har samarbeidet direkte med ***egen arbeidsstyrke*** eller ***arbeidstakerrepresentanter*** med hensyn til

a) fastsettelse av slike mål,

b) oppfølging av foretakets resultater i forhold til dem og

c) identifisering av eventuelle erfaringer eller forbedringer som følge av foretakets resultater.

Opplysningskrav S1-6 – Opplysninger om foretakets ansatte

48. **Foretaket skal beskrive de viktigste egenskapene til ansatte i sin egen arbeidsstyrke.**

49. Formålet med dette opplysningskravet er å gi innsikt i foretakets ansettelsesstrategi, herunder omfanget og arten av ***påvirkningene*** av foretakets ansettelsespraksis, å gi bakgrunnsopplysninger som gjør det lettere å forstå de opplysningene som gis i henhold til andre opplysningskrav, og å tjene som grunnlag for beregning av kvantitative ***måleindikatorer*** som skal offentliggjøres i henhold til andre opplysningskrav i denne standarden.

50. I tillegg til de opplysningene som kreves i henhold til nr. 40 bokstav a) iii) i ESRS 2 *Generelle opplysninger*, skal foretaket offentliggjøre følgende:

    a) Det samlede antallet ***ansatte*** etter antall personer og oppdeling etter kjønn og land for land der foretaket har minst 50 ansatte, hvilket utgjør minst 10 % av det samlede antallet ansatte.

    b) Det samlede antallet ansatte eller heltidsekvivalenter (FTE) som er

        i) fast ansatte, og oppdeling etter kjønn,

        ii) midlertidig ansatte, og oppdeling etter kjønn og

        iii) ansatte uten garantert arbeidstid, og oppdeling etter kjønn.

    c) Det samlede antallet ansatte som har forlatt foretaket i løpet av rapporteringsperioden, og personalgjennomtrekk i rapporteringsperioden.

    d) En beskrivelse av de metodene og antakelsene som er benyttet for å samle inn dataene, herunder om tallene rapporteres

        i) i antall personer eller heltidsekvivalenter (herunder en redegjørelse for hvordan heltidsekvivalenter er definert), og

        ii) om de ved utgangen av rapporteringsperioden tilsvarer et gjennomsnitt under rapporteringsperioden, eller om det er benyttet en annen metode.

    e) Dersom det er relevant, en angivelse av bakgrunnsopplysninger som er nødvendige for å forstå dataene (for eksempel for å forstå svingninger i antallet ansatte i løpet av rapporteringsperioden).

    f) En krysshenvisning mellom de opplysningene som rapporteres i henhold til ovennevnte bokstav a), og det mest representative tallet i finansregnskapet.

51. Når det gjelder de opplysningene som er angitt i nr. 50 bokstav b), kan foretaket i tillegg offentliggjøre oppdelingen etter region.

52. Foretaket kan opplyse om følgende i antall personer eller heltidsekvivalenter (FTE):

    a) ***Heltidsansatte*** og oppdeling etter kjønn og region.

    b) Deltidsansatte og oppdeling etter kjønn og region.

Opplysningskrav S1-7 – Opplysninger om ikke ansatte arbeidere i foretakets egen arbeidsstyrke

53. **Foretaket skal beskrive de viktigste egenskapene til ikke ansatte arbeidere i egen arbeidsstyrke.**

54. Formålet med dette opplysningskravet er å gi innsikt i foretakets ansettelsesstrategi, herunder omfanget og arten av ***påvirkningene*** av foretakets ansettelsespraksis, å gi bakgrunnsopplysninger som gjør det lettere å forstå de opplysningene som gis i andre opplysninger, og å tjene som grunnlag for beregning av kvantitative ***måleindikatorer*** som skal offentliggjøres i henhold til andre opplysningskrav i denne standarden. Det gir også en forståelse av hvor avhengig foretaket er av ***ikke ansatte*** arbeidere som en del av sin arbeidsstyrke.

55. Opplysningene som skal offentliggjøres i henhold til nr. 53, skal omfatte følgende:

    a) En angivelse av det samlede antallet av ikke ansatte arbeidere i foretakets ***egen arbeidsstyrke***, det vil si enten personer som har inngått en kontrakt med foretaket om å levere arbeidskraft («selvstendig næringsdrivende»), eller personer som formidles av foretak som primært tilbyr «arbeidskrafttjenester» (NACE-kode N78).

b) En redegjørelse for metodene og antakelsene som er benyttet for å samle inn dataene, herunder hvorvidt antallet av ikke ansatte arbeidere er rapportert

   i) i antall ansatte eller heltidsekvivalenter (herunder en forklaring på hvordan heltidsekvivalenter defineres), og

   ii) om de ved utgangen av rapporteringsperioden tilsvarer et gjennomsnitt under rapporteringsperioden, eller om det er benyttet en annen metode.

c) Dersom det er relevant, en angivelse av bakgrunnsopplysninger som er nødvendige for å forstå dataene (for eksempel betydelige svingninger i antall ikke ansatte arbeidere i foretakets ***egen arbeidsstyrke*** i løpet av rapporteringsperioden og mellom inneværende og foregående rapporteringsperiode).

56. Når det gjelder opplysningene angitt i nr. 55 bokstav a), kan foretaket opplyse om de vanligste typene av ***ikke ansatte*** arbeidere (for eksempel selvstendig næringsdrivende, personer som formidles av foretak som primært tilbyr arbeidskrafttjenester, og andre typer som er relevante for foretaket), deres forhold til foretaket og hvilken type arbeid de utfører.

57. Dersom det ikke foreligger opplysninger, skal foretaket anslå antallet og angi at det har gjort dette. Når foretaket skal gjøre et anslag, skal det beskrive grunnlaget for utarbeidingen av dette anslaget.

Opplysningskrav S1-8 – Kollektivavtalers dekning og dialog mellom partene i arbeidslivet

58. **Foretaket skal offentliggjøre opplysninger om i hvilket omfang de ansattes arbeids- og ansettelsesvilkår er fastsatt eller påvirket av kollektivavtaler, og i hvilket omfang de ansatte er representert i dialogen mellom partene i arbeidslivet i Det europeiske økonomiske samarbeidsområde (EØS).**

59. Formålet med dette opplysningskravet er å gjøre det mulig å forstå hvor mange av foretakets ***ansatte*** som er omfattet av ***kollektivavtaler*** og ***dialog mellom partene i arbeidslivet***.

60. Foretaket skal offentliggjøre opplysninger om følgende:

a) Prosentdelen av alle ***ansatte*** som er omfattet av ***kollektivavtaler.***

b) I EØS, uansett om det har en eller flere ***kollektivavtaler***, og i så fall den samlede prosentdelen av sine ***ansatte*** som er omfattet av slike avtaler for hvert land der det har betydelig sysselsetting, definert som minst 50 ansatte etter antall ansatte som representerer minst 10 % av det samlede antallet ansatte.

c) Utenfor EØS, den prosentdelen av egne ansatte som er omfattet av kollektivavtaler etter region.

61. For ***ansatte*** som ikke er omfattet av ***kollektivavtaler***, kan foretaket opplyse om det fastsetter sine arbeids- og ansettelsesvilkår på grunnlag av kollektivavtaler som omfatter dets øvrige ansatte, eller på grunnlag av kollektivavtaler fra andre foretak.

62. Foretaket kan offentliggjøre opplysninger om i hvilket omfang arbeids- og ansettelsesvilkårene for ***ikke ansatte*** arbeidere i ***egen arbeidsstyrke*** er fastsatt eller påvirket av ***kollektivavtaler***, herunder et estimat av dekningsgraden.

63. Foretaket skal offentliggjøre følgende opplysninger om ***dialogen mellom partene i arbeidslivet***:

a) Den samlede prosentdelen av ***ansatte*** som dekkes av arbeidstakerrepresentanter, rapportert på landsnivå for hvert EØS-land der foretaket har betydelig sysselsetting.

b) Om det finnes noen avtale med de ansatte om representasjon i et europeisk samarbeidsutvalg (EWC), et samarbeidsutvalg for Societas Europaea (SE) eller et samarbeidsutvalg for Societas Cooperativa Europaea (SCE).

Opplysningskrav S1-9 – Mangfoldsindikatorer

64. **Foretaket skal offentliggjøre kjønnsfordelingen i toppledelsen og aldersfordelingen blant de ansatte.**

65. Formålet med dette opplysningskravet er å gjøre det mulig å forstå kjønnsfordelingen i toppledelsen og aldersfordelingen blant de ***ansatte***.

66. Foretaket skal offentliggjøre opplysninger om følgende:

    a) Kjønnsfordelingen i antall og prosentdel i toppledelsen.

    b) Fordelingen av ***ansatte*** etter aldersgruppe: under 30 år, 30–50 år, over 50 år.

Opplysningskrav S1-10 – Tilstrekkelig lønn

67. **Foretaket skal opplyse om dets ansatte mottar en tilstrekkelig lønn eller ikke, og dersom ikke alle mottar en tilstrekkelig lønn, hvilke land og hvilken prosentdel av ansatte det gjelder.**

68. Formålet med dette opplysningskravet er å gjøre det mulig å forstå hvorvidt alle ***ansatte*** i foretaket mottar en ***tilstrekkelig lønn*** i henhold til gjeldende referanselønninger.

69. Foretaket skal opplyse om alle ***ansatte*** mottar en ***tilstrekkelig lønn*** i henhold til gjeldende referanselønninger. I så fall vil det være tilstrekkelig å angi dette for å oppfylle dette opplysningskravet, og det er ikke behov for ytterligere opplysninger.

70. Dersom ikke alle ***ansatte*** mottar en ***tilstrekkelig lønn*** i henhold til gjeldende referanselønninger, skal foretaket opplyse om landene der ansatte tjener mindre enn gjeldende referanselønninger, og om prosentdelen av ansatte som tjener mindre enn gjeldende referanselønninger for hvert av disse landene.

71. Foretaket kan også offentliggjøre de opplysningene som er angitt i dette opplysningskravet, når det gjelder ***ikke ansatte*** arbeidere i egen arbeidsstyrke.

Opplysningskrav S1-11 – Sosialstønad

72. **Foretaket skal opplyse om dets ansatte er omfattet av sosialstønad mot tap av inntekter som følge av større hendelser i livet og, dersom de ikke er det, de landene der de ikke er det.**

73. Formålet med dette opplysningskravet er å gjøre det mulig å forstå hvorvidt ***ansatte*** i foretaket er omfattet av ***sosialstønad*** mot tap av inntekter som følge av større hendelser i livet og, dersom de ikke er det, de landene der de ikke er det.

74. Foretaket skal opplyse om alle ***ansatte*** er omfattet av ***sosialstønad***, gjennom offentlige programmer eller gjennom ytelser som foretaket tilbyr, mot tap av inntekter som følge av noen av følgende større hendelser i livet:

    a) Sykdom.

    b) Arbeidsløshet der stønaden gjelder fra og med det tidspunktet da den egne arbeideren startet sitt arbeid i foretaket.

    c) Arbeidsskade og ervervet funksjonsnedsettelse.

    d) Foreldrepermisjon.

    e) Pensjon.

    I så fall vil det være tilstrekkelig å angi dette for å oppfylle dette opplysningskravet, og det er ikke behov for ytterligere opplysninger.

75. Dersom ikke alle de ***ansatte*** er omfattet av ***sosialstønad*** i samsvar med nr. 72, skal foretaket i tillegg opplyse om de landene der ansatte ikke har sosialstønad med hensyn til en eller flere av de typene av hendelser som er oppført i nr. 72, og for hvert av disse landene de typene av ansatte som ikke har sosialstønad i forbindelse med hver relevant større hendelse i livet.

76. Foretaket kan også offentliggjøre de opplysningene som er angitt i dette opplysningskravet, når det gjelder ***ikke ansatte*** arbeidere i egen arbeidsstyrke.

Opplysningskrav S1-12 – Personer med funksjonsnedsettelse

77. **Foretaket skal opplyse om prosentdelen av egne ansatte med funksjonsnedsettelse.**

78. Formålet med dette opplysningskravet er å gjøre det mulig å forstå i hvilken utstrekning det finnes ***personer med funksjonsnedsettelse*** blant foretakets ***ansatte***.

79. Foretaket skal offentliggjøre prosentdelen av ***personer med funksjonsnedsettelse*** blant sine ***ansatte*** som er underlagt juridiske begrensninger for innsamling av data.

80. Foretaket kan opplyse om prosentdelen av ***ansatte*** med funksjonsnedsettelse oppdelt etter kjønn.

Opplysningskrav S1-13 – Måleindikatorer for opplæring og kompetanseutvikling

81. **Foretaket skal opplyse om i hvilken utstrekning de ansatte tilbys opplæring og kompetanseutvikling.**

82. Formålet med dette opplysningskravet er å gjøre det mulig å forstå hvilken ***opplæring*** og ***kompetanseutvikling*** de ***ansatte*** har fått tilbud om med henblikk på faglig utvikling, tilegnelse av ny kompetanse og tilrettelegging for fortsatt sysselsetting.

83. Opplysningene som skal offentliggjøres i henhold til nr. 81, skal omfatte følgende:

    a) Prosentdelen av ***ansatte*** som deltok i regelmessige evalueringer av resultater og ***karriereutvikling***. Slike opplysninger skal oppdeles etter kjønn.

    b) Det gjennomsnittlige antallet av ***opplæringstimer*** per ansatt og etter kjønn.

84. Foretaket kan offentliggjøre opplysninger om oppdelinger etter kategori av ansatte for den prosentdelen av ansatte som deltok i regelmessige evalueringer av resultater og karriereutvikling, og for det gjennomsnittlige antallet opplæringstimer per ansatt.

85. Foretaket kan også offentliggjøre de opplysningene som er angitt i dette opplysningskravet, når det gjelder ***ikke ansatte*** arbeidere i egen arbeidsstyrke.

Opplysningskrav S1-14 – Måleindikatorer for arbeidsmiljø

86. **Foretaket skal offentliggjøre opplysninger om i hvilket omfang egen arbeidsstyrke er omfattet av et arbeidsmiljøsystem, og antall hendelser i forbindelse med arbeidsrelaterte skader, dårlig helse og dødsfall i egen arbeidsstyrke. Foretaket skal dessuten opplyse om antall dødsfall som følge av arbeidsrelaterte skader og arbeidsrelatert dårlig helse blant andre arbeidere som arbeider på foretakets produksjonssteder.**

87. Formålet med dette opplysningskravet er å gjøre det mulig å forstå dekningen, kvaliteten og resultatene av arbeidsmiljøsystemet som er opprettet for å forebygge ***arbeidsrelaterte skader***.

88. De opplysningene som kreves i henhold til nr. 86, skal omfatte følgende opplysninger, eventuelt oppdelt etter ***ansatte*** og ***ikke ansatte*** arbeidere i foretakets ***egen arbeidsstyrke***:

    a) Prosentdelen av ansatte i egen arbeidsstyrke som er omfattet av foretakets arbeidsmiljøsystem på grunnlag av lovfestede krav og/eller anerkjente standarder eller retningslinjer.

b) Antall dødsfall([95]) som følge av ***arbeidsrelaterte skader*** og ***arbeidsrelatert dårlig helse***.

c) Antall arbeidsrelaterte ulykker som skal registreres, samt ulykkesfrekvensen.

d) Når det gjelder foretakets ansatte, antall tilfeller av ***arbeidsrelatert dårlig helse som skal registreres,*** og som er underlagt juridiske begrensninger med hensyn til innsamlingen av data.

e) Når det gjelder foretakets ansatte, antall tapte dager på grunn av arbeidsrelaterte skader og dødsfall som følge av arbeidsrelaterte ulykker, arbeidsrelatert dårlig helse og dødsfall som følge av dårlig helse([96]).

Opplysningene i bokstav b) skal også rapporteres for andre arbeidere som arbeider på foretakets ***produksjonssteder***, for eksempel ***arbeidere i verdikjeden*** dersom de arbeider på foretakets produksjonssteder.

89. Foretaket kan også offentliggjøre de opplysningene som er angitt i nr. 88 bokstav d) og e) når det gjelder ***ikke ansatte*** arbeidere.

90. Dessuten kan foretaket ta med følgende ytterligere opplysninger om arbeidsmiljødekningen: Prosentdelen av egne arbeidere som er omfattet av et arbeidsmiljøsystem, som er basert på lovfestede krav og/eller anerkjente standarder eller retningslinjer, og som er blitt revidert internt og/eller revidert eller sertifisert av en ekstern part.

Opplysningskrav S1-15 – Måleindikatorer for balanse mellom arbeid og fritid

91. **Foretaket skal opplyse om i hvilken utstrekning ansatte har rett til og benytter seg av familierelatert permisjon.**

92. Formålet med dette opplysningskravet er å gi en forståelse av de ***ansattes*** rett til familierelatert permisjon og hvordan de faktisk utnytter denne retten på en likeverdig måte, ettersom det er en faktor for ***balanse mellom arbeid og fritid***.

93. Opplysningene som skal offentliggjøres i henhold til nr. 91, skal omfatte følgende:

a) Prosentdelen av ***ansatte*** som har rett til familierelatert permisjon.

b) Prosentdelen av ansatte som har rett til familierelatert permisjon, og som har tatt familierelatert permisjon, og en oppdeling etter kjønn.

94. Dersom alle ***ansatte*** i foretaket har rett til familierelatert permisjon gjennom sosialpolitikk og/eller ***kollektivavtaler***, er det tilstrekkelig å opplyse om dette for å oppfylle kravet i nr. 93 bokstav a).

Opplysningskrav S1-16 – Måleindikatorer for godtgjøring (lønnsforskjell og samlet godtgjøring)

95. **Foretaket skal opplyse om den prosentvise forskjellen i lønn mellom kvinnelige og mannlige ansatte og om forholdet mellom godtgjøringen til den høyest betalte personen og median godtgjøring for alle ansatte.**

96. Dette opplysningskravet har to formål. For det første skal det gjøre det mulig å forstå omfanget av eventuelle ***lønnsforskjeller*** mellom kvinner og menn blant foretakets ***ansatte***, og for det andre skal det gi innsyn i omfanget av lønnsforskjeller i foretaket og i om det er store lønnsforskjeller.

([95]) Disse opplysningene støtter informasjonsbehovene til administratorer av referanseverdier for å offentliggjøre ESG-faktorer som er omfattet av forordning (EU) 2020/1816, som angitt ved indikatoren «Vektet gjennomsnittlig forhold mellom ulykker, personskader, dødsfall» i avsnitt 1 og 2 i vedlegg II. Disse opplysningene støtter informasjonsbehovene til finansmarkedsdeltakere som er omfattet av forordning (EU) 2019/2088, ettersom de er utledet fra en tilleggsindikator for de viktigste negative påvirkningene som fastsatt ved indikator nr. 2 i tabell 3 i vedlegg I til delegert kommisjonsforordning (EU) 2022/1288 med hensyn til regler om offentliggjøring av opplysninger om bærekraftige investeringer («Ulykkesfrekvens»), og informasjonsbehovene til administratorer av referanseverdier for å offentliggjøre ESG-faktorer som er omfattet av forordning (EU) 2020/1816, som angitt ved indikatoren «Vektet gjennomsnittlig forhold mellom ulykker, personskader, dødsfall» i avsnitt 1 og 2 i vedlegg II.

([96]) Disse opplysningene støtter informasjonsbehovene til finansmarkedsdeltakere som er omfattet av forordning (EU) 2019/2088, ettersom de er utledet fra en tilleggsindikator for de viktigste negative påvirkningene som fastsatt ved indikator nr. 3 i tabell 3 i vedlegg I til delegert kommisjonsforordning (EU) 2022/1288 med hensyn til regler om offentliggjøring av opplysninger om bærekraftige investeringer («Antall dager tapt på grunn av skader, ulykker, dødsfall eller sykdom»).

97. Opplysningene som skal offentliggjøres i henhold til nr. 95, skal omfatte følgende:

    a) ***Lønnsforskjellen*** mellom kjønnene, definert som forskjellen i gjennomsnittlig lønnsnivå mellom kvinnelige og mannlige ansatte, uttrykt i prosent av gjennomsnittlig lønnsnivå for mannlige ansatte([97]).

    b) Den ***årlige samlede godtgjøringsgraden*** for den høyest betalte personen i forhold til medianverdien av årlig samlet godtgjøring for alle ***ansatte*** (unntatt den høyest betalte personen)([98]).

    c) Dersom det er relevant, alle bakgrunnsopplysninger som er nødvendige for å forstå dataene og hvordan dataene er blitt samlet inn, og andre endringer i de underliggende dataene som skal tas i betraktning.

98. Foretaket kan opplyse om en oppdeling av ***lønnsforskjellen*** mellom kjønnene som definert i nr. 97 bokstav a) etter kategori av ansatte og/eller etter land/segment. Foretaket kan også opplyse om lønnsforskjellen mellom ansatte etter kategorier av ansatte oppdelt etter ordinær grunnlønn og utfyllende eller variable komponenter.

99. Når det gjelder nr. 97 bokstav b), kan foretaket rapportere dette tallet justert for forskjeller i kjøpekraft mellom landene, og i så fall skal det angi hvilken metode som er brukt til beregningen.

Opplysningskrav S1-17 – Hendelser, klager og alvorlige menneskerettighetsbrudd

100. **Foretaket skal opplyse om antall arbeidsrelaterte hendelser og/eller klager og alvorlige menneskerettighetsbrudd i egen arbeidsstyrke, og eventuelle tilknyttede bøter, sanksjoner eller kompensasjon i forbindelse med rapporteringsperioden.**

101. Formålet med dette opplysningskravet er å gjøre det mulig å forstå i hvilken utstrekning ***arbeidsrelaterte*** hendelser og alvorlige ***menneskerettighetsspørsmål*** påvirker ***egen arbeidsstyrke***.

102. De opplysningene som skal offentliggjøres i henhold til nr. 100, skal, med forbehold om relevante personvernbestemmelser, omfatte ***arbeidsrelatert*** **diskriminering** på grunn av kjønn, rase eller etnisk opprinnelse, nasjonalitet, religion eller tro, funksjonsnedsettelse, alder, seksuell legning eller andre relevante former for forskjellsbehandling, som involverer interne og/eller eksterne ***interessenter*** på tvers av aktiviteter i rapporteringsperioden. Dette omfatter ***trakassering*** som en særskilt form for diskriminering.

103. Foretaket skal offentliggjøre opplysninger om følgende:

    a) Det samlede antallet ***tilfeller*** av ***diskriminering***, herunder ***trakassering***, som er rapportert i rapporteringsperioden([99]).

    b) Antall klager som er inngitt via kanaler for personer i foretakets ***egen arbeidsstyrke*** for å gi uttrykk for bekymringer (herunder ***ordninger for klagebehandling)*** og, dersom det er relevant, til de nasjonale kontaktpunktene for OECDs flernasjonale foretak knyttet til de forholdene som er definert i nr. 2 i denne standarden, med unntak av dem som allerede er rapportert i bokstav a) ovenfor.

([97]) Disse opplysningene støtter informasjonsbehovene til finansmarkedsdeltakere som er omfattet av forordning (EU) 2019/2088, ettersom de er utledet fra en obligatorisk indikator for de viktigste negative påvirkningene som fastsatt ved indikator nr. 12 i tabell 1 i vedlegg I til delegert kommisjonsforordning (EU) 2022/1288 med hensyn til regler om offentliggjøring av opplysninger om bærekraftige investeringer («Ujustert lønnsforskjell mellom kjønnene»), og informasjonsbehovene til administratorer av referanseverdier for å offentliggjøre ESG-faktorer som er omfattet av forordning (EU) 2020/1816, som angitt ved indikatoren «Vektet gjennomsnittlig lønnsforskjell mellom kjønnene» i avsnitt 1 og 2 i vedlegg II.

([98]) Disse opplysningene støtter informasjonsbehovene til finansmarkedsdeltakere som er omfattet av forordning (EU) 2019/2088, ettersom de er utledet fra en tilleggsindikator for de viktigste negative påvirkningene som fastsatt ved indikator nr. 8 i tabell 3 i vedlegg I til delegert kommisjonsforordning (EU) 2022/1288 med hensyn til regler om offentliggjøring av opplysninger om bærekraftige investeringer («For høy lønnsandel til administrerende direktør»).

([99]) Disse opplysningene støtter informasjonsbehovene til finansmarkedsdeltakere som er omfattet av forordning (EU) 2019/2088, ettersom de er utledet fra en tilleggsindikator for de viktigste negative påvirkningene som fastsatt ved indikator nr. 7 i tabell 3 i vedlegg I til delegert kommisjonsforordning (EU) 2022/1288 med hensyn til regler om offentliggjøring av opplysninger om bærekraftige investeringer («Tilfeller av forskjellsbehandling»).

c) Det samlede beløpet for bøter, sanksjoner og skadeserstatning som følge av ovennevnte ***hendelser*** og klager og en avstemming av disse beløpene mot det mest relevante beløpet i finansregnskapet.

d) Dersom det er relevant, bakgrunnsopplysninger som er nødvendige for å forstå dataene og hvordan slike data er blitt samlet inn.

104. Foretaket skal offentliggjøre følgende opplysninger om identifiserte tilfeller av alvorlige ***hendelser*** knyttet til menneskerettigheter (for eksempel ***tvangsarbeid***, menneskehandel eller ***barnearbeid***):

a) Antall alvorlige hendelser knyttet til menneskerettigheter i forbindelse med foretakets arbeidsstyrke i rapporteringsperioden, herunder en angivelse av hvor mange av disse som gjelder tilfeller av manglende overholdelse av FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter, ILO-erklæringen om grunnleggende prinsipper og rettigheter på arbeidsplassen eller OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper. Dersom slike hendelser ikke har inntruffet, skal foretaket opplyse om dette([100]).

b) Det samlede beløpet for bøter, sanksjoner og skadeserstatning for de hendelsene som er beskrevet i ovennevnte bokstav a), og en avstemming av beløpene mot det mest relevante beløpet i finansregnskapet.

———

([100]) Disse opplysningene støtter informasjonsbehovene til finansmarkedsdeltakere som er omfattet av forordning (EU) 2019/2088, ettersom de er utledet fra en obligatorisk indikator og en tilleggsindikator for de viktigste negative påvirkningene som fastsatt ved indikator nr. 10 i tabell 1 i vedlegg I og i indikator nr. 14 i tabell 3 i vedlegg I til delegert kommisjonsforordning (EU) 2022/1288 med hensyn til regler om offentliggjøring av opplysninger om bærekraftige investeringer («Manglende overholdelse av FNs Global Compact-prinsipper og OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper» og «Antall identifiserte tilfeller av alvorlige spørsmål og hendelser knyttet til menneskerettigheter»), og informasjonsbehovene til administratorer av referanseverdier for å offentliggjøre ESG-faktorer som er omfattet av forordning (EU) 2020/1816, som angitt ved indikatoren «Antallet av referanseverdiens bestanddeler som er utsatt for sosiale overtredelser (absolutt tall og relativt tall dividert med alle referanseverdiens bestanddeler), som omhandlet i internasjonale traktater og konvensjoner, De forente nasjoners prinsipper og, dersom det er relevant, nasjonal rett» i avsnitt 1 og 2 i vedlegg II.

Tillegg A

Anvendelseskrav (AR)

Dette tillegget er en integrert del av ESRS S1 *Egen arbeidsstyrke*. Det støtter anvendelsen av opplysningskravene fastsatt i denne standarden og har samme gyldighet som de andre delene av denne standarden.

Formål

AR 1. Ut over de spørsmålene som er nevnt i nr. 2, kan foretaket også vurdere å gi opplysninger om andre spørsmål som er relevante for en vesentlig påvirkning i en kortere periode, for eksempel initiativ som gjelder helse og sikkerhet for ***egen arbeidsstyrke*** under en pandemi.

AR 2. Oversikten over sosiale spørsmål som angis i nr. 2, innebærer ikke at alle disse spørsmålene skal rapporteres i hvert opplysningskrav i denne standarden. De inneholder snarere en liste over spørsmål utledet fra kravene til bærekraftsrapportering som er fastsatt i direktiv 2013/34/EU, og som foretaket skal ta hensyn til i forbindelse med ***vesentlighetsvurderingen*** for ESRS 2 når det gjelder ***egen arbeidsstyrke***, og, dersom det er relevant, rapportere som vesentlige ***påvirkninger, risikoer*** og ***muligheter*** innenfor rammen av denne standarden.

AR 3. Følgende typer av personer kan inngå i ***«Egen arbeidsstyrke»***:

a) Entreprenører (selvstendig næringsdrivende) i foretakets ***egen arbeidsstyrke*** som kan være følgende:

   i) Entreprenører som er engasjert av foretaket for å utføre arbeid som ellers ville ha blitt utført av en ***ansatt.***

   ii) Entreprenører som er engasjert av foretaket for å utføre arbeid på et offentlig område (for eksempel på en vei eller gate).

   iii) Entreprenører som er engasjert av foretaket for å utføre arbeid/tjenester direkte på arbeidsplassen til en av foretakets kunder.

b) Eksempler på personer ansatt av en tredjepart som tilbyr «arbeidskrafttjenester», er personer som utfører det samme arbeidet som ansatte utfører, for eksempel

   i) personer som vikarierer for ansatte som er midlertidig fraværende (på grunn av sykdom, ferie, foreldrepermisjon osv.),

   ii) personer som utfører annet arbeid enn de ansatte,

   iii) personer som er midlertidig utsendt fra en annen medlemsstat i EU for å jobbe for foretaket («utsendte arbeidere»).

ESRS 2 Generelle opplysninger

Strategi

Opplysningskrav i forbindelse med ESRS 2 SBM-2 – Interessenters interesser og synspunkter

AR 4. I henhold til ESRS 2 SBM-2 skal foretaket gi en forståelse av om og hvordan det tar hensyn til om foretakets strategi og ***forretningsmodell*** bidrar til å skape, forverre eller begrense vesentlige ***påvirkninger*** på ***egen arbeidsstyrke***, og om og hvordan forretningsmodellen og strategien er tilpasset for å håndtere slike vesentlige påvirkninger.

AR 5. Selv om foretakets ***egen arbeidsstyrke*** kanskje ikke deltar i arbeidet med foretakets strategi eller ***forretningsmodell***, kan deres synspunkter danne grunnlag for foretakets vurdering av sin strategi og forretningsmodell. Foretaket skal ta hensyn til synspunktene til ***arbeidstakerrepresentantene***, når det er relevant, for å oppfylle dette opplysningskravet.

Opplysningskrav i forbindelse med ESRS 2 SBM-3 – Vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter og deres samspill med strategi og forretningsmodell

AR 6. ***Påvirkninger*** på foretakets ***egen arbeidsstyrke*** kan stamme fra foretakets strategi eller ***forretningsmodell*** på en rekke ulike måter. Påvirkninger kan for eksempel omhandle foretakets verdiforslag (som for eksempel levering av produkter eller tjenester til lavest mulig pris, eller ekspresslevering, på en måte som legger press på arbeidstakerrettigheter i egen virksomhet), eller dets kostnadsstruktur og inntektsmodell (som for eksempel overføring av lagerrisiko til ***leverandører*** med følgevirkninger for deres arbeideres arbeidstakerrettigheter).

AR 7. Påvirkninger på foretakets ***egen arbeidsstyrke*** som stammer fra strategien eller ***forretningsmodellen***, kan også medføre vesentlige ***risikoer*** for foretaket. Det oppstår for eksempel risikoer dersom visse personer i arbeidsstyrken risikerer å bli utsatt for ***tvangsarbeid***, og foretaket eksporterer produkter til land der loven tillater konfiskering av importerte varer som mistenkes for å være framstilt gjennom tvangsarbeid. Et eksempel på ***muligheter*** for foretaket kan være resultatet av å skape muligheter for arbeidsstyrken slik som jobbskaping og kompetanseheving i forbindelse med en såkalt «rettferdig omstilling». Et annet eksempel i forbindelse med en pandemi eller andre alvorlige helsekriser er om foretaket setter sin lit til tilfeldig arbeidskraft som ikke har noen tilgang til sykepleie- og helsetjenester, hvilket kan føre til alvorlige operasjonelle risikoer og risikoer for driftskontinuitet ettersom arbeiderne ikke har noe annet valg enn å jobbe mens de er syke, noe som ytterligere forverrer spredningen av sykdommen og forårsaker store forstyrrelser i ***forsyningskjeden***. Risikoer for omdømme og forretningsmuligheter som er forbundet med utnyttingen av personer med lav utdanning og lav lønn i geografiske områder der beskyttelsen for disse personene er minimal, forsterkes også av negativ mediedekning og det faktum at ***forbrukerne*** i økende grad verdsetter etisk framstilte og bærekraftige varer.

AR 8. Eksempler på særlige egenskaper ved personer i foretakets ***egen arbeidsstyrke*** som kan tas i betraktning av foretaket når det besvarer nr. 15, gjelder unge mennesker som kan være mer utsatt for ***påvirkninger*** med hensyn til sin fysiske og mentale utvikling, eller kvinner som rutinemessig blir forskjellsbehandlet i strid med arbeidsvilkårene, eller migranter i et miljø der arbeidsmarkedet er dårlig regulert, og der rekrutteringskostnader rutinemessig pålegges arbeiderne. For enkelte personer i arbeidsstyrken kan det arbeidet som de må utføre, utsette dem for risikoer (for eksempel personer som må håndtere kjemikalier eller betjene en bestemt type utstyr, eller lavtlønnede som er ansatt på nullkontrakt).

AR 9. Når det gjelder nr. 16, kan vesentlige ***risikoer*** også oppstå på grunn av foretakets ***avhengighet*** av sin ***egen arbeidsstyrke***, der hendelser med lav sannsynlighet, men stor påvirkning, kan utløse ***finansielle virkninger***, for eksempel når en global pandemi fører til alvorlige helsemessige konsekvenser for foretakets arbeidsstyrke, hvilket medfører alvorlige forstyrrelser i produksjonen og distribusjonen. Andre eksempler på risiko i forbindelse med foretakets avhengighet av egen arbeidsstyrke er mangel på kvalifiserte arbeidere eller politiske beslutninger eller lovgivning som påvirker egen virksomhet og ***egen arbeidsstyrke***.

Håndtering av påvirkninger, risikoer og muligheter

Opplysningskrav S1-1 – Policyer i forbindelse med egen arbeidsstyrke

AR 10. Foretaket skal overveie om forklaringer på vesentlige endringer i policyene vedtatt i løpet av rapporteringsåret (for eksempel nye forventninger til utenlandske datterforetak, nye eller ytterligere policyer for aktsomhetsvurdering og avhjelpende tiltak) gir brukerne bakgrunnsopplysninger, og kan offentliggjøre slike forklaringer. Dette omfatter foretakets policyer og forpliktelser for å forebygge eller begrense ***risikoer*** og negative ***påvirkninger*** for personer i ***egen arbeidsstyrke*** ved å redusere ***CO_2-utslipp*** og gå over til grønnere og klimanøytrale aktiviteter, samt for å skape ***muligheter*** for arbeidsstyrken, som for eksempel jobbskaping og kompetanseheving, herunder uttrykkelige forpliktelser om en «rettferdig omstilling».

AR 11. ***Policyen*** kan være en selvstendig policy for foretakets egen arbeidsstyrke eller inngå i et mer omfattende dokument, som for eksempel etiske regler eller en generell bærekraftspolicy som foretaket allerede har offentliggjort som en del av en annen ESRS-standard. I så fall skal foretaket gi en nøyaktig krysshenvisning for å identifisere de aspektene ved policyen som oppfyller kravene i dette opplysningskravet.

AR 12. Når foretaket offentliggjør opplysninger om tilpasningen av sine policyer til FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter, skal det ta hensyn til at de veiledende prinsippene viser til det internasjonale menneskerettighetsregelverket, som består av FNs verdenserklæring om menneskerettighetene og de to konvensjonene som gjennomfører den, samt Den internasjonale arbeidsorganisasjons erklæring om grunnleggende rettigheter og prinsipper på arbeidsplassen og de sentrale konvensjonene som den bygger på, og kan rapportere om tilpasningen til disse instrumentene.

AR 13. Når foretaket forklarer hvordan publiserte policyer er integrert, kan det for eksempel vurdere interne policyer for ansvarlig anskaffelse og tilpasning til andre policyer som er relevante for sin egen arbeidsstyrke, for eksempel når det gjelder tvangsarbeid. Når det gjelder atferdsregler for leverandører, dersom foretaket har slike, skal det angis om de inneholder bestemmelser om arbeideres sikkerhet, usikkert arbeid (det vil si bruk av arbeidere på kortvarige eller tidsbegrensede kontrakter, arbeidere som er ansatt via tredjeparter, underleverandører til tredjeparter eller bruk av arbeidere som jobber svart), menneskehandel, bruk av tvangsarbeid eller barnearbeid, og om slike bestemmelser er i fullt samsvar med gjeldende ILO-standarder.

AR 14. Foretaket kan gi en beskrivelse av hvordan det informerer om sine policyer til personer, grupper av personer eller enheter som er berørt av dem, enten fordi de forventes å gjennomføre dem (for eksempel foretakets ***ansatte***, entreprenører og ***leverandører***), eller fordi de har en direkte interesse av at de gjennomføres (for eksempel personer i ***egen arbeidsstyrke*** eller investorer). Det kan opplyse om kommunikasjonsverktøy og kommunikasjonskanaler (for eksempel løpesedler, nyhetsbrev, egne nettsteder, sosiale medier, personlig kontakt, arbeidstakerrepresentanter), som har til formål å sikre at ***policyen*** er tilgjengelig, og at ulike målgrupper forstår konsekvensene av den. Foretaket kan også forklare hvordan det identifiserer og fjerner potensielle hindringer for spredning, for eksempel gjennom oversettelse til relevante språk eller bruk av grafikk.

AR 15. ***Diskriminering*** med hensyn til ansettelse og i arbeidslivet forekommer når en person behandles annerledes eller mindre gunstig på grunn av egenskaper som ikke har med fortjeneste eller arbeidskrav å gjøre. Disse egenskapene er vanligvis definert i nasjonal lovgivning. Foruten de grunnene som er nevnt i opplysningskravet, skal foretaket ta hensyn til andre grunner til diskriminering som er forbudt i henhold til nasjonal lovgivning.

AR 16. ***Diskriminering*** kan oppstå i en rekke ulike situasjoner i arbeidslivet. Disse omfatter tilgang til arbeidsmarkedet, særskilte yrker, ***opplæring*** og yrkesveiledning samt sosial trygghet. Det kan også skje med hensyn til arbeidsvilkår, som for eksempel rekruttering, lønn, arbeidstid og pauser, betalt ferie, svangerskapspermisjon, trygg tilsetting, arbeidsoppgaver, prestasjonsvurdering og forfremmelse, opplæringsmuligheter, karrieremuligheter, arbeidsmiljø og oppsigelse. For å oppfylle opplysningskravet kan foretaket spesifikt ta opp disse områdene når det opplyser om sine policyer og underliggende rutiner.

AR 17. Foretaket kan opplyse om det

a) har policyer og rutiner som innebærer at kvalifikasjoner, ferdigheter og erfaring utgjør grunnlaget for rekruttering, utplassering, ***opplæring*** og utvikling på alle nivåer, samtidig som det tas hensyn til at det kan være vanskeligere for enkelte personer å tilegne seg slike kvalifikasjoner, ferdigheter og erfaring,

b) plasserer ansvaret for ***likebehandling*** og ***like muligheter*** i arbeidslivet i toppledelsen, utsteder klare policyer og rutiner for hele foretaket for å sikre like muligheter i arbeidslivet og knytte framskritt til ønsket prestasjon på dette området,

c) sørger for opplæring av medarbeidere i policyer og rutiner for ***ikke-diskriminering***, med særlig fokus på ledere på mellomnivå og høyere nivå slik at de vet hvordan de kan opptre for å forebygge og motvirke systematisk og tilfeldig diskriminering,

d) foretar tilpasninger av det fysiske miljøet for å sikre helse og sikkerhet for arbeidere, kunder og andre besøkende med funksjonsnedsettelse,

e) vurderer om jobbkravene er blitt definert på en måte som systematisk kan være til ulempe for visse grupper,

f) fører oppdaterte registre over rekruttering, opplæring og forfremmelse som gir et godt innblikk i hvilke muligheter ***ansatte*** har, og hvordan de utvikler seg i foretaket,

g) innfører ordninger for klagebehandling for å håndtere klager og gi de ansatte klageadgang (særlig i forbindelse med forhandlinger og kollektivavtaler) når det er konstatert diskriminering, og være oppmerksom på formelle strukturer og uformelle kulturelle spørsmål som kan hindre ansatte i å gi uttrykk for bekymringer og klager, og

h) har programmer for å fremme adgangen til ***kompetanseutvikling.***

Opplysningskrav S1-2 – Rutiner for kontakt med egen arbeidsstyrke og arbeidstakerrepresentanter om påvirkninger

AR 18. Når foretaket beskriver hvilken funksjon eller rolle som har det overordnede ansvaret for slike kontakter og/eller det endelige ansvaret, kan det opplyse om dette er en særskilt rolle eller funksjon eller en del av en bredere rolle eller funksjon, og hvorvidt det er tilbudt kapasitetsbyggende aktiviteter for å støtte medarbeidere som har ansvaret for kontaktene. Dersom det ikke finnes noen slik posisjon eller funksjon, kan foretaket angi det. Dette opplysningskravet kan også oppfylles ved å vise til de opplysningene som er offentliggjort i henhold til ESRS 2 GOV-1 *Administrasjons-, ledelses- og kontrollorganenes rolle*.

AR 19. Når foretaket utarbeider de opplysningene som er beskrevet i nr. 27 bokstav b) og c), kan følgende tas i betraktning:

a) Eksempler på faser der kontakt finner sted, er i) ved fastsettelse av metoden for begrensning og ii) ved evaluering av begrensningens effektivitet.

b) Når det gjelder type kontakt, kan det være deltakelse, høring og/eller informasjon.

c) Når det gjelder hvor ofte kontakt tas, kan det gis opplysninger om hvorvidt det skjer regelmessig, på bestemte tidspunkter i et prosjekt eller en forretningsprosess (for eksempel når en ny høstsesong begynner eller en ny produksjonslinje åpnes), samt om det skjer som en reaksjon på lovfestede krav og/eller som en reaksjon på en ***interessents*** anmodninger, og om resultatet av kontakten blir integrert i foretakets beslutningsprosesser.

d) Når det gjelder det overordnede ansvaret, kan foretaket opplyse om det krever særskilt kompetanse hos de medarbeiderne som har ansvaret for kontaktene, eller tilbyr disse medarbeiderne ***opplæring*** eller kompetanseutvikling på området.

AR 20. Globale rammeavtaler er utformet for å etablere et varig forhold mellom et flernasjonalt foretak og et globalt fagforbund for å sikre at foretaket overholder de samme standardene i alle land der det driver virksomhet.

AR 21. For å vise hvordan perspektivene for ***egen arbeidsstyrke*** har påvirket bestemte beslutninger eller aktiviteter, kan foretaket gi eksempler fra inneværende rapporteringsperiode.

AR 22. Dersom foretaket har avtaler med nasjonale, europeiske eller internasjonale fagforeninger eller samarbeidsutvalg om rettigheter for personer i egen arbeidsstyrke, kan foretaket angi dette for å vise hvordan avtalen i så fall gjør at foretaket får forståelse for disse personenes perspektiver.

AR 23. Dersom det er mulig, kan foretaket gi eksempler fra rapporteringsperioden som viser hvordan perspektivene for ***egen arbeidsstyrke*** og ***arbeidstakerrepresentanter*** har påvirket bestemte beslutninger eller aktiviteter i foretaket.

AR 24. Foretaket skal ta hensyn til følgende aspekter når det skal oppfylle dette opplysningskravet:

a) Type engasjement (for eksempel informasjon, høring eller deltakelse) og dets hyppighet (for eksempel løpende, kvartalsvis, årlig).

b) Hvordan tilbakemeldinger registreres og integreres i beslutningsprosessen, og hvordan personer i arbeidsstyrken blir informert om hvordan deres tilbakemeldinger har påvirket beslutninger.

c) Hvorvidt kontakt skjer på organisasjonsnivå eller på et lavere nivå, for eksempel på ***produksjonssteds-*** eller prosjektnivå, og i sistnevnte tilfelle, hvordan opplysninger fra kontakter når det sentrale nivået.

d) Hvilke ressurser (for eksempel finansielle eller menneskelige ressurser) som er avsatt til kontakter.

e) Hvordan det samarbeider med personer i sin arbeidsstyrke og ***arbeidstakerrepresentanter*** om påvirkninger på ***egen arbeidsstyrke*** som kan oppstå ved å redusere ***CO_2-utslipp*** og omstille til grønnere og klimanøytrale aktiviteter, særlig omstrukturering, tap av arbeidsplasser eller jobbskaping, opplæring og kompetanseutvikling/omskolering, likestilling mellom kjønnene og sosial rettferdighet samt arbeidsmiljøspørsmål.

AR 25. Foretaket kan også offentliggjøre følgende opplysninger i forbindelse med nr. 24 om mangfold:

a) Hvordan det håndterer risikoutsatte eller sårbare personer (for eksempel om det har spesifikke strategier og legger særlig vekt på potensielle hindringer).

b) Hvordan det tar hensyn til potensielle hindringer for kontakt med personer i egen arbeidsstyrke (for eksempel språklige og kulturelle forskjeller, kjønns- og maktubalanser, splittelser i et lokalsamfunn eller en gruppe).

c) Hvordan det forsyner personer i egen arbeidsstyrke med opplysninger som er forståelige og tilgjengelige gjennom passende kommunikasjonskanaler.

d) Eventuelle motstridende interesser som har oppstått i arbeidsstyrken, og hvordan foretaket har løst disse interessekonfliktene.

e) Hvordan det søker å respektere menneskerettighetene til alle involverte interessenter, for eksempel deres rett til privatliv, ytringsfrihet og deltakelse i fredelige forsamlinger og protester.

AR 26. Foretaket kan også opplyse om hvor effektive rutinene for kontakt med ***egen arbeidsstyrke*** har vært i tidligere rapporteringsperioder. Dette gjelder i tilfeller der foretaket har vurdert effektiviteten av disse rutinene eller tatt lærdom av dem i inneværende rapporteringsperiode. Prosesser som er brukt for å følge opp effektiviteten, kan omfatte intern eller ekstern revisjon eller verifisering, konsekvensvurderinger, målesystemer, tilbakemeldinger fra ***interessenter***, ***ordninger for klagebehandling***, eksterne prestasjonsvurderinger og referansemåling.

Opplysningskrav S1-3 – Rutiner for å avhjelpe negative påvirkninger og kanaler der egen arbeidsstyrke kan gi uttrykk for bekymringer

AR 27. For å oppfylle kravene i opplysningskriteriene i opplysningskrav ESRS S1-3 kan foretaket benytte seg av innholdet i FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter og OECDs retningslinjer om aktsomhetsvurdering for ansvarlig forretningsskikk når det gjelder ***avhjelpende tiltak*** og ***ordninger for klagebehandling***.

AR 28. Kanaler for å gi uttrykk for bekymringer eller behov omfatter ***ordninger for klagebehandling***, tipstelefoner, fagforeninger (der arbeidere i arbeidsstyrken er organisert), samarbeidsutvalg, dialogprosesser eller andre virkemidler som foretakets ***egen arbeidsstyrke*** eller ***arbeidstakerrepresentanter*** kan bruke for å gi uttrykk for bekymringer om ***påvirkninger***, eller for å forklare behov som de ønsker at foretaket skal utrede. Dette kan omfatte både kanaler som leveres direkte av foretaket, og kanaler som leveres av de enhetene der deres egen arbeidsstyrke arbeider, i tillegg til eventuelle andre ordninger som et foretak har for å forstå håndteringen av påvirkninger på egen arbeidsstyrke, som for eksempel samsvarsrevisjoner. Dersom foretaket, for å oppfylle dette kravet, utelukkende baserer seg på opplysninger fra foretakets ***forretningsforbindelser*** om at slike kanaler finnes, kan det angi dette.

AR 29. Tredjepartsordninger kan omfatte ordninger som drives av staten, ikke-statlige organisasjoner (NGO-er), industrisammenslutninger og andre samarbeidsinitiativ. Foretaket kan opplyse om disse er tilgjengelige for hele ***arbeidsstyrken*** (eller ***arbeidstakerrepresentanter*** eller, i deres fravær, enkeltpersoner eller organisasjoner som opptrer på deres vegne, eller som på annen måte kan kjenne til negative ***påvirkninger***).

AR 30. For hver vesentlig ***påvirkning*** skal foretaket vurdere om og hvordan potensielt berørte personer i ***egen arbeidsstyrke*** og deres ***arbeidstakerrepresentanter*** kan få tilgang til kanaler i det foretaket der de er ansatt, eller som de utfører arbeid for**.** Relevante kanaler kan omfatte tipstelefoner, fagforeninger (der arbeidere i arbeidsstyrken er organisert) eller samarbeidsutvalg, eller andre ***ordninger for klagebehandling*** som det aktuelle foretaket eller en tredjepart tilbyr.

AR 31. Når foretaket forklarer om og hvordan det vet at personer i dets egen arbeidsstyrke har kjennskap og tillit til noen av disse kanalene, kan det gi relevante og pålitelige opplysninger om hvor effektive disse kanalene er, sett fra de berørte personenes perspektiv. Eksempler på informasjonskilder er undersøkelser av personer i foretakets arbeidsstyrke som har brukt slike kanaler, og deres grad av tilfredshet med prosessen og resultatene.

AR 32. Når foretaket skal beskrive effektiviteten av de kanalene som ***egen arbeidsstyrke*** og ***arbeidstakerrepresentanter*** kan bruke for å gi uttrykk for bekymringer, kan det støtte seg til følgende spørsmål som bygger på «effektivitetskriteriene for utenrettslige ***ordninger for klagebehandling***» i FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter, særlig prinsipp 31. Betraktningene nedenfor kan anvendes på individuelle kanaler eller på et kollektivt kanalsystem.

a) Har kanalene legitimitet ved at de kan avkreves ansvar for å opptre rettferdig, og har interessenter tillit til dem?

b) Kjenner ***interessenter*** til kanalene, og har de tilgang til dem?

c) Er prosedyrene for kanalene tydelige og kjente med opplysninger om veiledende tidsrammer?

d) Gir kanalene ***interessenter*** rimelig tilgang til informasjon, råd og ekspertise?

e) Er kanalene åpne slik at de gir tilstrekkelige opplysninger både til de klagende og, dersom det er relevant, for å imøtekomme allmennhetens interesse?

f) Er de resultatene som oppnås gjennom kanalene, i samsvar med internasjonalt anerkjente menneskerettigheter?

g) Har foretaket slikt innsyn i kanalene at det kan utnytte erfaringer som kan brukes både for å forbedre kanalene og for å forhindre framtidige påvirkninger?

h) Fokuserer foretaket på dialog med de klagende som en metode for å komme til enighet om felles løsninger i stedet for ensidig å avgjøre resultatet?

Opplysningskrav S1-4 – Tiltak knyttet til vesentlige påvirkninger på egen arbeidsstyrke og strategier for å håndtere vesentlige risikoer og utnytte vesentlige muligheter i forbindelse med egen arbeidsstyrke, og effektiviteten av disse tiltakene

AR 33. Det kan ta tid å forstå negative ***påvirkninger*** og hvordan foretaket kan bli involvert i dem gjennom sin ***egen arbeidsstyrke***, samt å fastsette hensiktsmessige tiltak og gjennomføre dem. Foretaket kan derfor offentliggjøre opplysninger om

a) sine generelle og spesifikke strategier for å håndtere vesentlige negative påvirkninger,

b) sine initiativ for å bidra til ytterligere vesentlige positive påvirkninger,

c) hvor langt det har kommet med hensyn til sin innsats i rapporteringsperioden, og

d) sine mål om fortsatt forbedring.

AR 34. Hva som er hensiktsmessige tiltak, kan variere avhengig av om foretaket forårsaker eller bidrar til en vesentlig ***påvirkning***, eller om det er involvert fordi påvirkningen er direkte knyttet til dets aktiviteter, produkter eller tjenester gjennom en forretningsforbindelse.

AR 35. Ettersom vesentlige negative ***påvirkninger*** som påvirker ***egen arbeidsstyrke***, og som har oppstått i løpet av rapporteringsperioden, også kan være knyttet til andre enheter eller aktiviteter utenfor foretakets direkte kontroll, kan foretaket opplyse om og hvordan det ønsker å bruke sin innflytelse overfor sine ***forretningsforbindelser*** for å håndtere disse påvirkningene. Dette kan omfatte bruk av forretningsmessig ***innflytelse*** (for eksempel gjennom håndheving av kontraktsmessige krav til forretningsforbindelser eller gjennomføring av insentiver), andre former for innflytelse over forretningsforbindelsen (for eksempel ***opplæring*** eller kapasitetsbygging når det gjelder arbeidstakerrettigheter for foretakets forretningspartnere) eller samarbeid med likestilte foretak eller andre aktører (for eksempel initiativ som tar sikte på ansvarlig rekruttering eller sikring av at arbeiderne får en ***tilstrekkelig lønn***).

AR 36. Når foretaket opplyser om sin deltakelse i et industri- eller flerpartsinitiativ som et av sine ***tiltak*** for å håndtere vesentlige negative påvirkninger, kan det opplyse om hvordan initiativet og foretakets bidrag til det tar sikte på å håndtere den aktuelle vesentlige påvirkningen. Foretaket kan opplyse om de relevante ***målene*** som er fastsatt i initiativet, og om hvordan det klarer å oppnå dem, i henhold til ESRS S1-5.

AR 37. Når foretaket opplyser om og hvordan det tar hensyn til faktiske og potensielle påvirkninger på ***egen arbeidsstyrke*** i forbindelse med beslutninger om å avslutte ***forretningsforbindelser***, og om og hvordan det forsøker å motvirke eventuelle negative påvirkninger som kan oppstå på grunn av den avsluttede forretningsforbindelsen, kan foretaket ta med eksempler.

AR 38. Prosesser som er brukt for å følge opp effektiviteten av ***tiltak***, kan omfatte intern eller ekstern revisjon eller verifisering, rettergang og/eller tilhørende rettsavgjørelser, konsekvensvurderinger, målesystemer, tilbakemeldinger fra interessenter, ***ordninger for klagebehandling***, eksterne prestasjonsvurderinger og referansemåling.

AR 39. Rapportering om effektivitet har til formål å gjøre det mulig å forstå sammenhengen mellom tiltak truffet av et foretak og en effektiv håndtering av påvirkninger. Ytterligere opplysninger som foretaket kan gi, omfatter data som viser en nedgang i antall identifiserte ***hendelser***.

AR 40. Når det gjelder initiativ eller prosesser, hvis primære mål er å skape positive påvirkninger for personer i foretakets ***egen arbeidsstyrke*** som er basert på deres behov, og når det gjelder framskritt i gjennomføringen av slike initiativ eller prosesser, kan foretaket opplyse om følgende:

a) Opplysninger om hvorvidt og hvordan personer i egen arbeidsstyrke og ***arbeidstakerrepresentanter*** spiller en rolle i forbindelse med beslutninger om utformingen og gjennomføringen av disse programmene eller prosessene, og

b) opplysninger om tilsiktede eller oppnådde positive resultater for foretakets egen arbeidsstyrke i forbindelse med disse programmene eller prosessene.

AR 41. Foretaket kan også angi om noen slike initiativ er utformet for å bidra til at et eller flere mål for bærekraftig utvikling oppnås. For å oppnå bærekraftsmål 8 om å «fremme varig, inkluderende og bærekraftig økonomisk vekst, full og produktiv sysselsetting og anstendig arbeid for alle», kan foretaket for eksempel aktivt arbeide mot ***tvangsarbeid*** eller annet påtvunget arbeid, eller det kan støtte høyere produktivitetsnivåer på aktiviteter i utviklingsland gjennom teknologiske oppgraderinger og ***opplæring*** av lokal arbeidskraft, noe som kan være til nytte for både de spesifikke personene i ***egen arbeidsstyrke*** som ***tiltakene*** er rettet mot, og også for deres lokalsamfunn.

AR 42. Når foretaket opplyser om de tilsiktede eller oppnådde positive resultatene av sine ***tiltak*** for ***egen arbeidsstyrke,*** skal det skjelne mellom dokumentasjon på at visse aktiviteter har funnet sted (for eksempel at x antall personer har fått ***opplæring*** i økonomisk forståelse), og dokumentasjon på faktiske resultater for de berørte personene (for eksempel at x personer oppgir at det nå er lettere for dem å håndtere egen lønn og husholdningsregnskap).

AR 43. Dersom foretaket har truffet tiltak for å begrense negative ***påvirkninger*** på ***egen arbeidsstyrke*** som oppstår som følge av omstillingen til en grønnere, klimanøytral økonomi, som for eksempel ***opplæring*** og omskolering, sysselsettingsgarantier, og ved nedskalering eller masseoppsigelser, tiltak som for eksempel jobbrådgivning, veiledning, praksisplasser internt i foretaket og planer om førtidspensjonering, skal foretaket opplyse om disse tiltakene. Dette omfatter tiltak for å overholde gjeldende lovgivning. Foretaket kan angi om det finnes noen aktuelle og/eller forventede eksterne

hendelser som påvirker om ***avhengigheter*** blir til ***risikoer***. Dette omfatter vurdering av de påvirkningene som kan oppstå som følge av omstillingen til grønnere og klimanøytrale aktiviteter.

AR 44. Når foretaket opplyser om de vesentlige ***risikoene*** og ***mulighetene*** i forbindelse med sine ***påvirkninger*** på eller sin ***avhengighet*** av ***egen arbeidsstyrke***, kan det ta hensyn til følgende:

a) Risikoer i forbindelse med foretakets påvirkninger på egen arbeidsstyrke kan omfatte risikoer for omdømme eller juridisk eksponering der personer i foretakets arbeidsstyrke er offer for ***tvangsarbeid*** eller ***barnearbeid***.

b) Risikoer i forbindelse med foretakets avhengighet av egen arbeidsstyrke kan omfatte avbrutte forretningsaktiviteter i de tilfellene der betydelig personalgjennomtrekk eller mangel på ferdigheter***/opplæring*** truer foretakets aktiviteter.

c) Muligheter i forbindelse med foretakets påvirkninger på egen arbeidsstyrke kan omfatte markedsdifferensiering og større kundeinteresse når foretaket garanterer anstendig ***lønn*** og anstendige vilkår for ikke ansatte arbeidere.

AR 45. Når foretaket forklarer om ***avhengigheter*** blir til ***risikoer***, skal det ta hensyn til eksterne hendelser.

AR 46. Når foretaket opplyser om ***policyer***, ***tiltak***, ressurser og ***mål*** knyttet til styringen av vesentlige ***risikoer*** og ***muligheter***, kan det i tilfeller der risikoer og muligheter oppstår som følge av en vesentlig ***påvirkning***, vise til sine opplysninger om policyer, tiltak, ressurser og mål knyttet til denne påvirkningen.

AR 47. Foretaket skal ta hensyn til om og hvordan dets prosess(er) for å styre vesentlige ***risikoer*** i forbindelse med ***egen arbeidsstyrke*** er integrert i foretakets eksisterende risikostyringsprosess(er).

AR 48. Når foretaket oppgir hvilke ressurser som er avsatt til håndtering av vesentlige påvirkninger, kan det forklare hvilke interne funksjoner som er involvert i håndteringen av påvirkningene, og hvilke typer tiltak de treffer for å motvirke negative og fremme positive påvirkninger.

Måleindikatorer og mål

Opplysningskrav S1-5 – Mål for hvordan vesentlige påvirkninger skal håndteres, positive påvirkninger styrkes og risikoer og muligheter håndteres

AR 49. Når foretaket offentliggjør opplysninger om ***mål*** i samsvar med nr. 44, kan det opplyse om

a) de tilsiktede resultatene som skal oppnås i tilværelsen for et visst antall personer i ***egen arbeidsstyrke***,

b) ***målenes*** stabilitet over tid når det gjelder definisjoner og metoder for å muliggjøre sammenlignbarhet over tid, og/eller

c) de standardene eller forpliktelsene som målene er basert på (for eksempel atferdsregler, anskaffelsespolicyer, globale regelverk eller næringskoder).

AR 50. ***Mål*** knyttet til ***risikoer*** og ***muligheter*** kan være de samme som eller atskilt fra mål knyttet til ***påvirkninger***. Et mål om å oppnå ***tilstrekkelig lønn*** for ikke ansatte arbeidere kan for eksempel både redusere påvirkninger på disse personene og redusere tilknyttede risikoer i og med at de produktene som de produserer, får bedre kvalitet og blir mer pålitelige.

AR 51. Foretaket kan også skjelne mellom ***mål*** på kort, mellomlang og lang sikt som omfatter samme forpliktende ***policy***. Foretaket kan for eksempel ha et langsiktig mål om å redusere antall ***arbeidsmiljøhendelser*** som påvirker foretakets budbilsjåfører med 80 % innen 2030, og et kortsiktig mål om å redusere ***overtidstimene*** for budbilsjåfører med x % samtidig som de beholder inntekten fram til 2024.

AR 52. Når et ***mål*** endres eller erstattes i rapporteringsperioden, kan foretaket forklare endringen ved å vise til vesentlige endringer i ***forretningsmodellen*** eller til betydelige endringer i den anerkjente standarden eller lovgivningen som målet er utledet fra, for å gi bakgrunnsopplysninger i henhold til ESRS 2 BP-2 *Opplysninger i forbindelse med særlige omstendigheter*.

Opplysningskrav S1-6 – Opplysninger om foretakets ansatte

AR 53. Dette opplysningskravet omfatter alle ***ansatte*** som utfører arbeid for noen av foretakets enheter, og som er omfattet av foretakets bærekraftsrapportering.

AR 54. En oppdeling av de ***ansatte*** etter land gir et innblikk i hvordan aktivitetene er fordelt mellom landene. Antall ansatte i hvert land er også en viktig faktor som avgjør hvilke rettigheter arbeidere og arbeidstakerrepresentanter har til informasjon, høring og deltakelse, både i henhold til regelverket i Unionens arbeidsrett (for eksempel europaparlaments- og rådsdirektiv 2009/38/EF([101]) «direktivet om europeiske samarbeidsutvalg» og europaparlaments- og rådsdirektiv 2002/14/EF([102]) «direktivet om informasjon og høring») og i nasjonal rett (for eksempel retten til å opprette et samarbeidsutvalg eller til å ha representanter for de ansatte i styret). En oppdeling av de ansatte etter kjønn og typen av arbeidsforhold gir et innblikk i kjønnsfordelingen i hele virksomheten. I tillegg gir en oppdeling av ansatte etter region et innblikk i regionale variasjoner. En region kan være et land eller et annet geografisk område, for eksempel en region i et land eller en del av verden.

AR 55. Foretaket skal offentliggjøre de opplysningene som kreves, i følgende tabellformater:

Tabell 1

Mal for presentasjon av opplysninger om antall ansatte etter kjønn

Kjønn	Antall ansatte (antall personer)
Mann	
Kvinne	
Annet	
Ikke rapportert	
Samlet antall ansatte	

I noen medlemsstater er det mulig for personer å registrere seg juridisk som personer med et tredje, ofte nøytralt, kjønn, som er kategorisert som «annet» i tabellen ovenfor. Dersom foretaket imidlertid oppgir opplysninger om ***ansatte*** der dette ikke er mulig, kan det forklare dette og angi at kategorien «annet» ikke er aktuell.

Tabell 2

Mal for presentasjon av antall ansatte i land der foretaket har minst 50 ansatte som representerer minst 10 % av foretakets samlede antall ansatte.

Land	Antall ansatte (antall personer)
Land A	
Land B	

([101]) Europaparlaments- og rådsdirektiv 2009/38/EF av 6. mai 2009 om opprettelse av et europeisk samarbeidsutvalg eller en framgangsmåte i foretak som omfatter virksomhet i flere medlemsstater og i foretaksgrupper som omfatter foretak i flere medlemsstater, for å informere og konsultere arbeidstakere (EUT L 122 av 16.5.2009, s. 28).

([102]) Europaparlaments- og rådsdirektiv 2002/14/EF av 11. mars 2002 om fastsettelse av en generell ramme for informasjon til og konsultasjon med arbeidstakere i Det europeiske fellesskap – Felles erklæring fra Europaparlamentet, Rådet og Kommisjonen om arbeidstakerrepresentasjon (EFT L 80 av 23.3.2002, s. 29).

Land C	
Land D	

Tabell 3

Mal for presentasjon av opplysninger om ansatte etter avtaletype, oppdelt etter kjønn (antall ansatte eller heltidsekvivalenter) (rapportering om heltids- og deltidsansatte er frivillig)

[Rapporteringsperiode]				
KVINNE	**MANN**	**ANNET(*)**	**OPPLYSNING MANGLER**	**SAMLET ANTALL**
Antall ansatte (antall personer / heltidsekvivalenter)				
Antall fast ansatte (antall personer / heltidsekvivalenter)				
Antall midlertidig ansatte (antall personer / heltidsekvivalenter)				
Antall ansatte uten garantert arbeidstid (antall personer / heltidsekvivalenter)				
Antall heltidsansatte (antall personer / heltidsekvivalenter)				
Antall deltidsansatte (antall personer / heltidsekvivalenter)				

(*) **Kjønn som angitt av de ansatte selv.**

Tabell 4

Mal for presentasjon av opplysninger om ansatte etter avtaletype, oppdelt etter region (antall ansatte eller heltidsekvivalenter) (rapportering om heltids- og deltidsansatte er frivillig)

[Rapporteringsperiode]		
REGION A	**REGION B**	**SAMLET ANTALL**
Antall ansatte (antall personer / heltidsekvivalenter)		
Antall fast ansatte (antall personer / heltidsekvivalenter)		
Antall midlertidig ansatte (antall personer / heltidsekvivalenter)		
Antall ansatte uten garantert arbeidstid (antall personer / heltidsekvivalenter)		
Antall heltidsansatte (antall personer / heltidsekvivalenter)		
Antall deltidsansatte (antall personer / heltidsekvivalenter)		

AR 56. Definisjonene av fast ansatte, midlertidig ansatte, ansatte uten garantert arbeidstid, heltidsansatte og deltids***ansatte*** varierer fra land til land. Dersom foretaket har ansatte i mer enn ett land, skal det bruke de definisjonene som gjelder i nasjonal lovgivning i de landene der de ansatte befinner seg, for å beregne data på landnivå. Dataene på landnivå skal deretter legges sammen for å beregne det samlede antallet, uten hensyn til forskjeller mellom definisjonene i de ulike landenes lovgivning. Ansatte uten garantert arbeidstid er ansatt i foretaket uten garanti for et minimum av eller et fast antall arbeidstimer. Den ansatte kan være nødt til å stille seg til rådighet for arbeid etter behov, men foretaket er kontraktsmessig ikke forpliktet til å tilby den ansatte et minimum av arbeidstimer eller et fast antall arbeidstimer per dag, uke eller måned. Midlertidige ansatte, ansatte på nullkontrakter og tilkallingsvikarer er eksempler som faller inn under denne kategorien.

AR 57. Rapportering av antall ***ansatte*** ved utgangen av rapporteringsperioden gir bare opplysninger om det aktuelle tidspunktet uten å ta høyde for svingninger i rapporteringsperioden. Opplysninger om gjennomsnittlig antall i løpet av rapporteringsperioden tar hensyn til svingninger i rapporteringsperioden.

AR 58. Kvantitative opplysninger, som antall midlertidig ***ansatte*** eller deltidsansatte, vil sannsynligvis ikke være tilstrekkelig i seg selv. En høy andel av midlertidig ansatte eller deltidsansatte kan for eksempel tyde på manglende jobbtrygghet for de ansatte, men det kan også være tegn på fleksibilitet på arbeidsplassen når det tilbys som et frivillig valg. Foretaket er derfor forpliktet til å offentliggjøre bakgrunnsopplysninger for å hjelpe ***brukerne*** av opplysningene med å tolke opplysningene. Foretaket kan redegjøre for årsakene til midlertidig ansettelse. Et eksempel på en slik årsak er rekruttering av ansatte til å utføre arbeid på et midlertidig eller sesongbasert prosjekt eller arrangement. Et annet eksempel er den alminnelige praksisen med å tilby en midlertidig kontrakt (for eksempel seks måneder) til nyansatte før det gis tilbud om fast ansettelse. Foretaket kan også redegjøre for årsakene til ansettelse uten garantert arbeidstid.

AR 59. For egen beregning av personalgjennomtrekk skal foretaket beregne summen av antall ***ansatte*** som fratrer frivillig eller på grunn av oppsigelse, pensjonering eller dødsfall i tjenesten. Foretaket skal bruke dette tallet som teller i beregningen av personalgjennomtrekk, og kan bestemme hvilken nevner som skal brukes til å beregne denne andelen, samt beskrive hvilken metode som brukes.

AR 60. Dersom det ikke foreligger detaljerte opplysninger, skal foretaket bruke et estimat av antall ansatte eller ansettelsesforhold i samsvar med ESRS 1 og tydelig angi hvor bruken av estimater har funnet sted.

Opplysningskrav S1-7 – Opplysninger om ikke ansatte arbeidere i foretakets egen arbeidsstyrke

AR 61. Dette opplysningskravet gir et innblikk i foretakets ansettelsesstrategi, samt omfanget og arten av påvirkningene av foretakets ansettelsespraksis. Det gir også bakgrunnsopplysninger som gjør det lettere å forstå de opplysningene som gis i henhold til andre opplysningskrav. Dette opplysningskravet omfatter både individuelle entreprenører som tilbyr arbeidskraft til foretaket («selvstendig næringsdrivende»), og arbeidere som formidles av foretak som primært tilbyr «arbeidskrafttjenester» (NACE-kode N78). Dersom alle de personene som utfører arbeid for foretaket, er ***ansatte***, og foretaket ikke har noen personer i sin arbeidsstyrke som ikke er ansatt, er dette opplysningskravet ikke av vesentlig betydning for foretaket. Til tross for dette kan foretaket angi dette når de opplysningene som kreves i henhold til opplysningskrav S1-6, gis som bakgrunnsopplysninger, ettersom disse opplysningene kan være relevante for ***brukerne*** av ***bærekraftsrapporten***.

AR 62. Entreprenører (selvstendig næringsdrivende) i foretakets ***egen arbeidsstyrke*** omfatter følgende: Entreprenører som er engasjert av foretaket for å utføre arbeid som ellers ville ha blitt utført av en ansatt, entreprenører som er engasjert av foretaket for å utføre arbeid på et offentlig område (for eksempel på en vei eller gate), og entreprenører som er engasjert av foretaket for å utføre arbeid/tjenester direkte på arbeidsplassen til en av organisasjonens kunder. Eksempler på personer som er ansatt av en tredjepart, og som utfører «arbeidskrafttjenester», og hvis arbeid er under foretakets ledelse, omfatter følgende: Personer som utfører det samme arbeidet som de ***ansatte***, for eksempel personer som vikarierer for ansatte som er midlertidig fraværende (på grunn av sykdom, ferie, foreldrepermisjon osv.), personer som utfører vanlig arbeid på samme ***sted*** som ansatte, og arbeidere som sendes ut midlertidig fra en annen medlemsstat i EU for å jobbe for foretaket («utsendte arbeidere»). Eksempler på ***arbeidere i verdikjeden*** (og dermed arbeidere som ikke er i foretakets egen arbeidsstyrke, og som er rapportert i henhold til ESRS S2) omfatter følgende: Arbeidere som arbeider for en ***leverandør***, som er hyret inn av foretaket, og som arbeider i leverandørens lokaler i henhold til leverandørens arbeidsmetoder, arbeidere i en nedstrøms enhet som kjøper varer eller tjenester fra foretaket, og arbeidere hos en leverandør av utstyr til foretaket som på en eller flere av foretakets arbeidsplasser utfører regelmessig

vedlikehold på leverandørens utstyr (for eksempel en fotokopieringsmaskin), som fastsatt i kontrakten mellom utstyrsleverandøren og foretaket.

AR 63. Dersom foretaket ikke kan rapportere nøyaktige tall, skal det bruke estimater i henhold til bestemmelsene i ESRS 1 for å opplyse om antall personer i ***egen arbeidsstyrke*** som ikke er ***ansatt***, til nærmeste ti eller, dersom antall personer i egen arbeidsstyrke som ikke er ansatt, overstiger 1 000, til nærmeste hundretall, og forklare dette. Foretaket skal dessuten tydelig angi hvilke opplysninger som stammer fra faktiske opplysninger og estimater.

AR 64. Rapportering av antall personer i foretakets ***egen arbeidsstyrke*** som ikke er ***ansatt*** ved utgangen av rapporteringsperioden, gir bare opplysninger for dette tidspunktet uten å ta høyde for svingninger i rapporteringsperioden. Ved å opplyse om dette tallet som et gjennomsnitt i hele rapporteringsperioden tas det hensyn til svingninger i rapporteringsperioden, og det kan gi ***brukerne*** mer innsikt og relevante opplysninger.

AR 65. De opplysningene som foretaket offentliggjør, gjør det mulig for ***brukerne*** å forstå hvordan antall ***ikke ansatte*** arbeidere i foretakets ***egen arbeidsstyrke*** varierer i løpet av rapporteringsperioden eller sammenlignet med den foregående rapporteringsperioden (det vil si om antallet har økt eller er redusert). Foretaket kan også opplyse om årsakene til svingningene. En økning i antall ikke ansatte arbeidere i rapporteringsperioden kan for eksempel skyldes en sesongbestemt hendelse. Motsatt kan en reduksjon i antall ikke ansatte arbeidere sammenlignet med den foregående rapporteringsperioden skyldes at et midlertidig prosjekt er fullført. Dersom foretaket opplyser om svingninger, skal det også redegjøre for de kriteriene som er brukt for å fastsette hvilke svingninger det opplyser om. Dersom det ikke er betydelige svingninger i antall ikke ansatte arbeidere i løpet av rapporteringsperioden eller mellom inneværende og foregående rapporteringsperiode, kan foretaket gi disse opplysningene.

Opplysningskrav S1-8 – Kollektivavtalers dekning og dialog mellom partene i arbeidslivet

Kollektivavtalers dekning

AR 66. Prosentdelen av ***ansatte*** som er omfattet av ***kollektivavtaler***, beregnes ved hjelp av følgende formel:

$$\frac{\textit{Antall ansatte som er omfattet av kollektivavtaler}}{\textit{Antall ansatte}} \; x\ 100$$

AR 67. De ***ansatte*** i foretakets ***egen arbeidsstyrke*** som er omfattet av ***kollektivavtaler***, er de personene som foretaket er forpliktet til å anvende avtalen på. Det innebærer at dersom ingen av de ansatte er omfattet av kollektivavtaler, er prosentdelen som skal rapporteres, null. En ansatt i foretakets egen arbeidsstyrke som er omfattet av flere enn én kollektivavtale, skal bare medregnes én gang.

AR 68. Dette kravet har ikke til formål å oppnå den prosentdelen av ***ansatte*** som et samarbeidsutvalg eller en fagforening representerer, hvilket kan være annerledes. Prosentdelen av ansatte som er omfattet av ***kollektivavtaler***, kan være høyere enn prosentdelen av fagorganiserte ansatte når kollektivavtaler får anvendelse på både ansatte som er fagforeningsmedlemmer, og på dem som ikke er fagforeningsmedlemmer. Alternativt kan prosentdelen av ansatte som er omfattet av kollektivavtaler, være lavere enn prosentdelen av fagorganiserte ansatte. Dette kan være tilfellet når det ikke foreligger kollektivavtaler, eller når kollektivavtaler ikke omfatter alle fagorganiserte ansatte.

Dialog mellom partene i arbeidslivet

AR 69. Ved beregning av de opplysningene som kreves i henhold til nr. 63 bokstav a), skal foretaket angi i hvilke land i Det europeiske økonomiske samarbeidsområde (EØS) det har betydelig sysselsetting (det vil si minst 50 ansatte som representerer minst 10 % av foretakets samlede antall ansatte). For disse landene skal foretaket angi den prosentdelen av ***ansatte*** i det aktuelle landet som er ansatt på et driftssted der ansatte er representert av ***arbeidstakerrepresentanter***. Med *driftssted* menes ethvert driftssted der foretaket utfører en ikke-forbigående økonomisk aktivitet med menneskelige og materielle ressurser. Av eksempler kan nevnes en fabrikk, en butikk i en butikkjede eller hovedkontoret til et foretak. For land der det bare er ett driftssted, skal prosentdelen som rapporteres, være enten 100 % eller 0 %.

$$\frac{\textit{Antall ansatte som arbeider på driftssteder med arbeidstakerrepresentanter}}{\textit{Antall ansatte}} \; x\ 100$$

AR 70. De opplysningene som kreves i henhold til dette opplysningskravet, skal rapporteres som følger:

Tabell 1

Rapporteringsmal for kollektivavtalers dekning og dialog mellom partene i arbeidslivet

	Kollektivavtalers dekning		Dialog mellom partene i arbeidslivet
Dekningsgrad	Ansatte – EØS (for land med >50 ansatte som representerer >10 % av samlet antall ansatte)	Ansatte – utenfor EØS (estimat for regioner med >50 ansatte som representerer >10 % av samlet antall ansatte)	Representasjon på arbeidsplassen (bare EØS) (for land med >50 ansatte som representerer >10 % av samlet antall ansatte)
0–19 %		Region A	
20–39 %	Land A	Region B	
40–59 %	Land B		Land A
60–79 %			Land B
80–100 %			

Opplysningskrav S1-9 – Mangfoldsindikatorer

AR 71. Når foretaket utarbeider opplysninger om kjønn i toppledelsen, skal det bruke definisjonen av toppledelse som ett og to nivåer under administrasjons- og kontrollorganene, med mindre dette begrepet allerede er definert sammen med foretakets aktiviteter og skiller seg fra den foregående beskrivelsen. Dersom dette er tilfellet, kan foretaket bruke sin egen definisjon av toppledelse og opplyse om dette og sin egen definisjon.

Opplysningskrav S1-10 – Tilstrekkelig lønn

AR 72. Den laveste ***lønnen*** skal beregnes for den laveste ***lønnskategorien***, eksklusive praktikanter og lærlinger. Dette gjøres på grunnlag av grunnlønn pluss eventuelle faste tilleggsutbetalinger som er garantert alle ***ansatte***. Den laveste lønnen skal beregnes for hvert land der foretaket har aktiviteter, unntatt utenfor EØS der relevant tilstrekkelig lønn eller minstelønn angis på regionalt eller lokalt plan.

AR 73. Referanseverdien for ***tilstrekkelig lønn*** som brukes til sammenligning med den laveste lønnen, skal ikke være lavere enn følgende:

a) I EØS: Den minstelønningen som er fastsatt i samsvar med europaparlaments og rådsdirektiv (EU) 2022/2041([103]) om tilstrekkelige minstelønninger i Den europeiske union. I perioden fram til direktiv (EU) 2022/2041 trer i kraft, dersom det ikke er fastsatt noen gjeldende ***minstelønn*** i henhold til lovgivning eller kollektive forhandlinger i et EØS-land, skal foretaket bruke en referanseverdi for ***tilstrekkelig*** lønn som enten ikke er lavere enn minstelønnen i et naboland med lignende sosioøkonomisk status, eller ikke er lavere enn en allment angitt internasjonal norm, som for eksempel 60 % av landets medianlønn og 50 % av gjennomsnittlig bruttolønn.

b) Utenfor EØS:

([103]) Europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2022/2041 av 19. oktober 2022 om tilstrekkelige minstelønninger i Den europeiske union (EUT L 275 av 25.10.2022, s. 33).

i) Det lønnsnivået som er fastsatt i eksisterende internasjonal, nasjonal, regional eller lokal lovgivning, offisielle normer eller kollektivavtaler, basert på en vurdering av et lønnsnivå som er nødvendig for å sikre en anstendig levestandard.

ii) Dersom ingen av de instrumentene som er angitt i punkt i), finnes, den nasjonale, regionale eller lokale minstelønnen som er fastsatt ved lovgivning eller ***kollektive forhandlinger***.

iii) Dersom ingen av de instrumentene som er angitt i punkt i) eller ii), finnes, alle referanseverdier som oppfyller kriteriene i henhold til Sustainable Trade Initiative (IDH) («*Roadmap on Living Wages – A Platform to Secure Living Wages in Supply Chains*»), herunder relevante referanseverdier i henhold til Anker-metoden, eller referanseverdier fra Wage Indicator Foundation eller Fair Wage Network, forutsatt at kollektivforhandlingers forrang sikres når det gjelder fastsettelse av arbeidsvilkår.

AR 74. Direktiv (EU) 2022/2041 om tilstrekkelige minste***lønninger*** i Den europeiske union viser til både veiledende referanseverdier som vanligvis brukes på internasjonalt plan, for eksempel 60 % av brutto medianlønn og 50 % av gjennomsnittlig bruttolønn, og/eller veiledende referanseverdier som brukes på nasjonalt plan. Opplysninger for de veiledende verdiene på 60 % av nasjonal median bruttolønn eller 50 % av nasjonal gjennomsnittlig bruttolønn kan fås fra den europeiske arbeidskraftundersøkelsen.

Opplysningskrav S1-11 – Sosialstønad

AR 75. Med ***sosialstønad*** menes alle tiltak som gir tilgang til helsetjenester og inntektsstøtte ved krevende hendelser i livet, for eksempel i forbindelse med arbeidsløshet, sykdom og behov for legebehandling, fødsel og oppfostring av barn eller pensjonering og behov for trygd.

Opplysningskrav S1-12 – Personer med funksjonsnedsettelse

AR 76. Når foretaket offentliggjør de opplysningene som kreves i henhold til nr. 77 om ***personer med funksjonsnedsettelse***, skal det legge fram alle de bakgrunnsopplysningene som er nødvendige for å forstå opplysningene, og hvordan de er blitt samlet inn (metode). Det kan for eksempel dreie seg om opplysninger om hvordan ulike legaldefinisjoner av begrepet *personer med funksjonsnedsettelse* i ulike land der foretaket har aktiviteter, påvirker.

Opplysningskrav S1-13 – Måleindikatorer for opplæring og kompetanseutvikling

AR 77. Med *regelmessig medarbeidersamtale* menes en samtale der den ansatte vurderes i henhold til kriterier som den ansatte og dennes overordnede kjenner til, og der den ansatte vet at en slik vurdering foretas minst én gang per år. Vurderingen kan omfatte en evaluering foretatt av arbeiderens direkte overordnede, kolleger eller andre ***ansatte***. Vurderingen kan også involvere personalavdelingen. Ved offentliggjøring av de opplysningene som kreves i henhold til nr. 83 bokstav a), skal foretaket bruke tallene for antall ansatte i opplysningskrav ESRS S1-6 som nevner i beregningen av

a) antall/andel av medarbeidersamtaler per ansatt, og

b) antall medarbeidersamtaler i forhold til antall samtaler avtalt med ledelsen.

AR 78. For å opplyse om det gjennomsnittet som kreves i henhold til nr. 83 bokstav b), skal foretaket utføre følgende beregning: Samlet antall ***opplæringstimer*** som tilbys og fullføres av ***ansatte*** per kjønnskategori, dividert med det samlede antallet ansatte per kjønnskategori. For det gjennomsnittlige antallet opplæringstimer for alle og det gjennomsnittlige antallet opplæringstimer oppdelt etter kjønn skal det samlede antallet ansatte og antall ansatte oppdelt etter kjønn, som er rapport i opplysningskrav ESRS S1-6, anvendes.

AR 79. Kategoriene av ansatte er en oppdeling av ***ansatte*** etter nivå (for eksempel toppledelse, mellomledelse) eller funksjon (for eksempel teknisk, administrativ og produksjon). Disse opplysningene er hentet fra foretakets eget personalsystem. De kategoriene som arbeidsstyrken deles opp i, skal være rimelige og meningsfylte slik at ***brukere*** av opplysningene forstår de ulike resultatmålene for de ulike kategoriene. Foretaket kan legge fram en kategori for ledere og en for øvrige ansatte.

Opplysningskrav S1-14 – Måleindikatorer for arbeidsmiljø

AR 80. Når det gjelder nr. 88 bokstav a), skal den prosentdelen av ***egen arbeidsstyrke*** som er omfattet av foretakets arbeidsmiljøsystem, offentliggjøres på grunnlag av antall ansatte og ikke på grunnlag av heltidsekvivalenter.

AR 81. Med hensyn til nr. 90 kan foretaket, når dets arbeidsmiljøsystem eller deler av det har vært gjenstand for en internrevisjon eller en ekstern sertifisering, opplyse om dette eller om at dette mangler, og om de underliggende standardene for slike revisjoner/sertifiseringer, alt etter hva som er relevant.

AR 82. Dødsfall kan rapporteres oppdelt etter dødsfall som skyldes ***arbeidsrelaterte skader***, og dem som skyldes ***arbeidsrelatert dårlig helse***.

Veiledning om begrepet «arbeidsrelatert»

AR 83. ***Arbeidsrelaterte skader*** og ***arbeidsrelatert dårlig helse*** oppstår som følge av eksponering for farer på arbeidsplassen. Ikke desto mindre kan det inntreffe andre typer ***hendelser*** som ikke er knyttet til selve arbeidet. For eksempel anses følgende hendelser generelt ikke for å være arbeidsrelaterte, med mindre annet er fastsatt i gjeldende nasjonal lovgivning:

a) En person i arbeidsstyrken får et hjerteinfarkt på arbeidsplassen som ikke er knyttet til arbeidet.

b) En person i arbeidsstyrken som kjører til eller fra arbeidsplassen, kommer til skade i en bilulykke (når kjøringen ikke er en del av arbeidet, og transporten ikke er tilrettelagt av foretaket).

c) En person i arbeidsstyrken med epilepsi får et anfall på arbeidsplassen som ikke er knyttet til arbeid.

AR 84. Når det gjelder arbeidsrelaterte reiser, er skader og dårlig helse som oppstår mens en person er på reise, arbeidsrelaterte dersom personen på tidspunktet for skaden eller dårlig helse utførte arbeid «i arbeidsgiverens interesse». Eksempler på slike aktiviteter omfatter reiser til og fra kunder, utførelse av arbeidsoppgaver og underholdning av kunder med sikte på å gjøre forretninger, diskutere eller promotere foretaket (etter instruks fra arbeidsgiver). Dersom foretaket har ansvaret for reisen, anses ***hendelser*** under reisen for å være arbeidsrelaterte. Ikke desto mindre kan hendelser som oppstår under reiser, og som ligger utenfor foretakets ansvarsområde (det vil si regelmessig pendling til og fra arbeid), rapporteres separat, forutsatt at foretaket har opplysninger om dette for hele foretaket.

AR 85. Når det gjelder arbeid utført hjemmefra, er skader og dårlig helse som oppstår når personer utfører arbeid hjemmefra, arbeidsrelaterte dersom en skade eller dårlig helse inntreffer mens personen utfører arbeid hjemmefra, og skaden eller dårlig helse er direkte koplet til utførelsen av arbeidet snarere enn til det generelle hjemmemiljøet eller den generelle hjemmesituasjonen.

AR 86. Når det gjelder psykiske lidelser, anses slik sykdom for å være arbeidsrelatert dersom den er frivillig meddelt av vedkommende, og dersom den støttes av en uttalelse fra autorisert helsepersonell med passende ***utdanning*** og erfaring, og dersom det i en slik uttalelse angis at sykdommen er arbeidsrelatert.

AR 87. Helseproblemer som følge av for eksempel røyking, misbruk av rusmidler og alkohol, fysisk inaktivitet, usunt kosthold og psykososiale faktorer som ikke er relatert til arbeid, anses ikke som arbeidsrelaterte.

AR 88. Yrkessykdommer anses ikke som ***arbeidsrelaterte skader***, men er omfattet av ***arbeidsrelatert dårlig helse.***

Veiledning om beregning av antall arbeidsrelaterte skader

AR 89. Ved beregning av antall arbeidsrelaterte skader skal foretaket dividere det ulike antallet av tilfeller med samlet antall arbeidstimer som er utført av personer i ***egen arbeidsstyrke***, multiplisert med 1 000 000. Disse tallene representerer således antall tilfeller per én million arbeidstimer. En kvote basert på 1 000 000 arbeidstimer angir antall arbeidsrelaterte skader per 500 heltidsansatte i arbeidsstyrken over en periode på ett år. Av hensyn til sammenlignbarheten skal frekvensen på 1 000 000 arbeidstimer også anvendes i foretak med under 500 ansatte.

AR 90. Dersom foretaket ikke kan beregne antall utførte arbeidstimer direkte, kan det beregne dette på grunnlag av normale eller standard arbeidstimer, samtidig som det tas hensyn til retten til betalt fravær (for eksempel betalt ferie, betalt sykefravær, helligdager) og forklare dette i sine opplysninger.

AR 91. Foretak skal medregne dødsfall som følge av arbeidsrelatert skade i beregningen av antallet og andelen av arbeidsrelaterte skader som skal registreres.

Veiledning om arbeidsrelatert dårlig helse som skal registreres

AR 92. Arbeidsrelatert dårlig helse kan omfatte akutte, tilbakevendende og kroniske helseproblemer forårsaket eller forverret av arbeidsforholdene på arbeidsplassen. Disse omfatter muskel- og skjelettlidelser, hud- og luftveissykdommer, ondartede kreftformer, sykdommer forårsaket av fysiske agenser (for eksempel støyframkalt hørselstap, vibrasjonsframkalte sykdommer) og psykiske lidelser (for eksempel angst og posttraumatisk stresslidelse). Når det gjelder de opplysningene som skal offentliggjøres, skal foretaket minst ta med de tilfellene som er oppført på ILOs liste over yrkessykdommer.

AR 93. I denne standarden er arbeidsrelaterte muskel- og skjelettlidelser dekket under arbeidsrelatert dårlig helse (og ikke skader).

AR 94. De tilfellene som skal oppgis i nr. 88 bokstav d), gjelder tilfeller av arbeidsrelatert dårlig helse som er meldt til foretaket eller konstatert av foretaket gjennom helsekontroller i rapporteringsperioden. Foretaket kan bli underrettet om tilfeller av arbeidsrelatert dårlig helse gjennom rapportering fra berørte personer, myndigheter som betaler ut erstatninger, eller helsepersonell. Opplysningene kan omfatte tilfeller av arbeidsrelatert dårlig helse som ble konstatert i rapporteringsperioden hos personer som tidligere inngikk i foretakets arbeidsstyrke.

Veiledning om antall tapte dager

AR 95. Foretaket skal telle antall tapte dager slik at første hele dag og siste fraværsdag medregnes. Kalenderdager bør tas i betraktning ved beregningen slik at dager der det ikke er planlagt at den berørte personen skal arbeide (for eksempel helger, helligdager), telles som tapte dager.

Opplysningskrav S1-15 – Balanse mellom arbeid og fritid

AR 96. Familierelatert permisjon omfatter fødselspermisjon, pappapermisjon, foreldrepermisjon og omsorgspermisjon som er tilgjengelig i henhold til nasjonal rett eller kollektivavtaler. I denne standarden defineres disse begrepene i henhold til følgende:

a) Fødselspermisjon (også kalt svangerskapspermisjon): Sysselsettingsbeskyttet permisjon for ansatte kvinner i direkte tilknytning til fødselstidspunktet (i noen land også for adopsjon).

b) Pappapermisjon: Permisjon for fedre eller, dersom og i den utstrekning dette er anerkjent i nasjonal rett, for tilsvarende medforeldre, i forbindelse med et barns fødsel eller adopsjon med henblikk på å yte omsorg.

c) Foreldrepermisjon: Permisjon for foreldre i forbindelse med et barns fødsel eller i forbindelse med adopsjon av et barn for å ta hånd om barnet, som definert av hver enkelt medlemsstat.

d) Omsorgspermisjon: Permisjon for arbeidere for å yte personlig pleie eller støtte til en slektning, eller til en person som bor i samme husholdning, og som har et omfattende behov for pleie eller støtte på grunn av alvorlig helsetilstand, som definert av hver enkelt medlemsstat.

AR 97. Når det gjelder nr. 93 bokstav a), er ansatte som har rett til familierelatert permisjon, dem som er omfattet av regler, organisasjonens policyer, avtaler, kontrakter eller ***kollektivavtaler*** som inneholder rett til familierelatert permisjon, og som har opplyst foretaket om sin rett til permisjon, eller foretaket er kjent med denne retten.

Opplysningskrav S1-16 – Måleindikatorer for godtgjøring (lønnsforskjell og samlet godtgjøring)

Lønnsforskjell

AR 98. Når foretaket utarbeider de opplysningene som kreves i henhold til nr. 97 bokstav a) for ***lønnsforskjellen*** mellom kvinnelige og mannlige ansatte (også kjent som «lønnsforskjellen mellom kjønnene»), skal det bruke følgende metode:

a) Ta med alle ***ansattes*** brutto timelønn.

b) Bruk følgende formel for å beregne lønnsforskjellen mellom kjønnene:

$$\frac{\textit{(Gjennomsnittlig brutto timelønn for mannlige ansatte – gjennomsnittlig brutto timelønn for kvinnelige ansatte)}}{\textit{Gjennomsnittlig brutto timelønn for mannlige ansatte}} \; x\ 100$$

AR 99. Når foretaket offentliggjør de opplysningene som kreves i henhold til nr. 97 bokstav a), skal det legge fram alle de bakgrunnsopplysningene som er nødvendige for å forstå opplysningene, og hvordan de er blitt samlet inn (metode). Opplysninger om hvordan objektive faktorer som for eksempel arbeidstype og sysselsettingsland påvirker ***lønnsforskjellen*** mellom kjønnene, kan rapporteres.

AR 100. Målet for foretakets ***lønnsforskjell*** mellom kjønnene skal rapporteres for inneværende rapporteringsperiode og, dersom det er rapportert i tidligere bærekraftsrapporter, for de to foregående rapporteringsperiodene.

Samlet godtgjøringsgrad

AR 101. Når foretaket samler inn de opplysningene som kreves i henhold til nr. 97 bokstav b), skal foretaket gjøre følgende:

a) Ta med alle ***ansatte***.

b) Avhengig av foretakets godtgjøringspolicyer, ta i betraktning følgende:

i) Grunnlønn, som er summen av garantert, kortsiktig og fast godtgjøring.

ii) Kontantytelser, som er summen av grunnlønn og tillegg, bonuser, provisjoner, overskuddsdeling og andre former for variable kontantbetalinger.

iii) Naturalytelser, som for eksempel biler, privat helseforsikring, livsforsikring, helseprogrammer.

iv) Direkte godtgjøring, som er summen av kontantytelser, naturalytelser og samlet virkelig verdi av alle årlige langsiktige insentiver (for eksempel aksjeopsjonstildelinger, aksjer eller andeler som er underlagt restriksjoner, aksjer eller andeler som er underlagt prestasjon, fantomaksjer, aksjeoppskrivingsrettigheter og langsiktige kontanttildelinger).

c) Anvende følgende formel for ***årlig samlet godtgjøringsgrad:***

$$\frac{\textit{Årlig samlet godtgjøring for foretakets høyest betalte person}}{\textit{Medianverdien av årlig samlet godtgjøring for ansatte (unntatt den høyest betalte personen)}}$$

AR 102. For å belyse bakenforliggende opplysninger kan foretaket gi en forklaring som gjør det lettere å forstå opplysningene og hvordan de er blitt samlet inn (metode). Kvantitative opplysninger, som for eksempel ***årlig samlet godtgjøringsgrad***, er kanskje ikke i seg selv tilstrekkelig for å forstå ***lønnsforskjeller*** og hva som ligger bak dem. Lønnsforhold kan for eksempel påvirkes av størrelsen på foretaket (for eksempel inntekter, antall ***ansatte***), dets sektor, dets sysselsettingsstrategi (for eksempel avhengighet av utkontrakterte arbeidere eller deltidsansatte eller en høy grad av automatisering) eller valutavolatilitet.

Opplysningskrav S1-17 – Hendelser, klager og alvorlige menneskerettighetsbrudd

AR 103. I tillegg til de opplysningene som kreves i henhold til nr. 103 og 104, kan foretaket opplyse om status for ***hendelser*** og/eller klager og tiltak som er truffet med hensyn til følgende:

a) Hendelser som foretaket har gjennomgått.

b) Avhjelpingsplaner som er under gjennomføring.

c) Avhjelpingsplaner som er blitt gjennomført, og der resultatene er blitt gjennomgått som en del av de vanlige prosedyrene i forbindelse med internrevisjon.

d) Hendelser som ikke lenger er gjenstand for tiltak.

AR 104. Dersom foretaket utarbeider de opplysningene som er beskrevet i AR 103, skal det ta hensyn til følgende:

a) En ***hendelse*** er ikke lenger gjenstand for tiltak dersom den er løst, saken er avsluttet eller foretaket ikke krever noen ytterligere tiltak. En hendelse som det ikke kreves noen ytterligere tiltak for, kan for eksempel være klager som trekkes tilbake, eller der de underliggende omstendighetene som førte til hendelsen, ikke lenger eksisterer.

b) Avhjelpende tiltak er rettet mot den som påstås å ha begått trakasseringen, og mot den som påstås å ha blitt utsatt for trakassering. Avhjelpende tiltak som er rettet mot offeret, kan omfatte tilbud om å betale vedkommendes terapitimer, tilbud til offeret om betalt fri, tilbud om at sykedager/feriedager beholdes dersom offeret har pådratt seg utgifter som følge av ***trakasseringen*** (for eksempel brukt syke- eller feriedager).

c) Avhjelpende tiltak mot den som har begått trakasseringen, kan være å gi vedkommende en muntlig og/eller skriftlig advarsel, stille krav om at vedkommende skal gjennomgå en behandling for å slutte å trakassere eller sende vedkommende på passende seminarer eller ***kurs*** som skal øke bevisstheten om, og forebygge, trakassering. En suspensjon uten ***lønn*** kan også være et alternativ. Dersom vedkommende tidligere har vært gjenstand for disiplinære tiltak uten at trakasseringen har opphørt, kan mer alvorlige disiplinære tiltak overveies.

AR 105. Alvorlige hendelser knyttet til menneskerettigheter omfatter ***tilfeller*** av rettssaker, formelle klager gjennom foretaket eller tredjepartsordninger for klagebehandling, alvorlige anklager i offentlige rapporter eller media, dersom disse er knyttet til foretakets ***egen arbeidsstyrke***, og det faktum at hendelsene ikke er bestridt av foretaket, samt eventuelle andre alvorlige konsekvenser som foretaket kjenner til.

AR 106. I tillegg til de opplysningene som kreves i henhold til nr. 104 ovenfor, kan foretaket opplyse om antall ***alvorlige*** hendelser knyttet til menneskerettigheter der foretaket spilte en rolle for å sikre ***avhjelpende tiltak*** for de berørte i rapporteringsperioden.

Tillegg A.1

Anvendelseskrav for ESRS 2-relaterte opplysninger

Dette tillegget er en integrert del av ESRS S1 *Egen arbeidsstyrke*. Det støtter anvendelsen av opplysningskravene i ESRS 2 som fastsatt i denne standarden og har samme gyldighet som de andre delene av denne standarden. Den inneholder en ikke-uttømmende liste over de faktorene som foretaket skal ta hensyn til for å oppfylle kravene i ESRS 2 SBM-2 og ESRS 2 SBM-3. Dette tillegget inneholder ikke definisjoner av de begrepene som er nevnt nedenfor. Alle definerte begreper finnes i vedlegg II: Akronymer og ordliste

Spørsmål som gjelder sosiale rettigheter og menneskerettigheter	Ikke-uttømmende liste over faktorer som skal tas i betraktning i vesentlighetsvurderingen
Trygg ansettelse	Prosentdelen av ansatte med midlertidige kontrakter, forholdet mellom ikke ansatte arbeidere og ansatte, sosialstønad
Arbeidstid	Prosentdelen av ansatte på deltids- eller nullkontrakter, medarbeidernes tilfredshet med arbeidstiden
Tilstrekkelig lønn	Legaldefinisjoner av tilstrekkelig lønn, rettferdig lønn og minstelønn på unionsplan, nasjonalt plan og lokalt plan
Dialog mellom partene i arbeidslivet / samarbeidsutvalg / arbeidernes rett til informasjon, høring og deltakelse	Omfanget av representasjon på arbeidsplassen over grenser og på styrenivå gjennom fagforeninger og/eller samarbeidsutvalg
Foreningsfrihet / kollektive forhandlinger herunder andelen av arbeidstakere som er omfattet av kollektivavtaler	Prosentdelen av egen arbeidsstyrke som er omfattet av kollektivavtaler, arbeidsstans
Balanse mellom arbeid og fritid	Familierelatert permisjon, fleksibel arbeidstid, tilgang til barnepass
Arbeidsmiljø	Andel som er omfattet av et HMS-system, antall dødsfall, ulykker uten dødelig utgang, arbeidsrelatert dårlig helse, tapte arbeidsdager
Likestilling mellom kvinner og menn og likelønn for arbeid av samme verdi	Prosentdelen av kvinner i toppledelsen og arbeidsstyrken, lønnsforskjeller mellom menn og kvinner
Opplæring og kompetanseutvikling	Mengde opplæring og fordeling, prosentdelen av ansatte med regelmessige medarbeidersamtaler
Sysselsetting og inkludering av personer med funksjonsnedsettelse	Prosentdelen av ansatte og tilgjengelighetstiltak for ansatte med funksjonsnedsettelse
Tiltak mot vold og trakassering på arbeidsplassen	Utbredelse av vold og trakassering
Mangfold	Representasjon av kvinner og/eller etniske grupper eller minoriteter i egen arbeidsstyrke. Aldersfordeling i egen arbeidsstyrke. Prosentdel av personer med funksjonsnedsettelse i egen arbeidsstyrke.
Barnearbeid	Type virksomhet og geografiske områder med risiko for barnearbeid
Tvangsarbeid	Type virksomhet og geografiske områder med risiko for tvangsarbeid

Tillegg A.2

Anvendelseskrav for ESRS S1-1 – Policyer i forbindelse med egen arbeidsstyrke

Dette tillegget er en integrert del av ESRS S1 *Egen arbeidsstyrke* og har samme gyldighet som de andre delene av denne standarden. Det støtter anvendelsen av kravene til opplysningskrav ESRS S1-1 for spørsmål som gjelder sosiale rettigheter og menneskerettigheter, med eksempler på opplysninger som skal offentliggjøres.

Spørsmål som gjelder sosiale rettigheter og menneskerettigheter	Eksempler på policyer:
Trygg ansettelse	Ingen oppsigelser, grenser for forlengelse av midlertidige kontrakter, arbeidsgiverens tilbud om sosialstønad der offentlig tilbud mangler
Arbeidstid	Begrensninger på overtid, lange og delte skift samt natt- og helgearbeid, tilstrekkelig planlegging av ledetid
Tilstrekkelig lønn	Policy som skal sikre at alle personer i egen arbeidsstyrke får en tilstrekkelig lønn
Dialog mellom partene i arbeidslivet / samarbeidsutvalg / arbeidernes rett til informasjon, høring og deltakelse	Policy for å oppmuntre institusjoner til dialog mellom partene i arbeidslivet, regelmessig informasjon og høring av arbeidstakerrepresentanter, høring før det treffes endelige beslutninger om sysselsettingsrelaterte spørsmål
Foreningsfrihet / kollektive forhandlinger, herunder andelen av arbeidere som er omfattet av kollektivavtaler	Ingen innblanding i oppretting av fagforeninger og rekruttering til dem (herunder fagforeningens tilgang til foretak), forhandlinger i god tro, tilstrekkelig ledig tid for arbeidstakerrepresentanter til å utføre sine oppgaver, fasiliteter og beskyttelse mot oppsigelse for arbeidstakerrepresentanter, ingen diskriminering av fagforeningsmedlemmer og arbeidstakerrepresentanter
Balanse mellom arbeid og fritid	Familiepermisjon, fleksibel arbeidstid, tilgang til barnehageplass for alle ansatte
Arbeidsmiljø	Alle personer i egen arbeidsstyrke skal omfattes av et HMS-system.
Likestilling mellom kvinner og menn og likelønn for arbeid av samme verdi	Policy for likestilling mellom kvinner og menn og likelønn for arbeid av samme verdi
Opplæring og kompetanseutvikling	Policy for å forbedre de ansattes kompetanse og karrieremuligheter
Sysselsetting og inkludering av personer med funksjonsnedsettelse	Policy for å gjøre arbeidsplasser tilgjengelige for personer med funksjonsnedsettelse
Tiltak mot vold og trakassering på arbeidsplassen	Nulltoleranse for vold og trakassering på arbeidsplassen
Mangfold	Policy for inkludering (det vil si etnisk mangfold eller minoritetsgrupper) og positiv særbehandling
Barnearbeid	Policy for å oppdage hvor barnearbeid forekommer, hvor unge arbeidere utfører farlig arbeid, og for å forebygge risikoer for barnearbeid
Tvangsarbeid	Policy for å oppdage hvor tvangsarbeid forekommer, og redusere risikoen for tvangsarbeid

Tillegg A.3

Anvendelseskrav for ESRS S1-4 – Tiltak knyttet til vesentlige påvirkninger på egen arbeidsstyrke og strategier for å håndtere vesentlige risikoer og utnytte vesentlige muligheter i forbindelse med egen arbeidsstyrke, og effektiviteten av disse tiltakene

Dette tillegget er en integrert del av ESRS S1 *Egen arbeidsstyrke* og har samme gyldighet som de andre delene av denne standarden. Det støtter anvendelsen av kravene til opplysningskrav ESRS S1-4 for spørsmål som gjelder sosiale rettigheter og menneskerettigheter, med eksempler på opplysninger som skal offentliggjøres:

Spørsmål som gjelder sosiale rettigheter og menneskerettigheter	Eksempler på tiltak:
Trygg ansettelse	Tilby fast ansettelse til ansatte med tidsbegrenset ansettelsesavtale, gjennomføre planer for sosialstønad der tilbud om offentlig stønad mangler
Arbeidstid	Rotasjon av skiftarbeid, lengre varsel om planlegging, reduksjon av uforholdsmessig mye overtidsarbeid
Tilstrekkelig lønn	Forhandle rettferdig lønn i kollektivavtaler, kontrollere at arbeidsformidlingsbyråer betaler en rettferdig lønn
Dialog mellom partene i arbeidslivet / samarbeidsutvalg / arbeidernes rett til informasjon, høring og deltakelse	Ta opp flere bærekraftsforhold i dialogen mellom partene i arbeidslivet, øke antall møter, øke ressursene til samarbeidsutvalg
Foreningsfrihet / kollektive forhandlinger, herunder andelen av arbeidere som er omfattet av kollektivavtaler	Ta opp flere bærekraftsforhold som behandles i kollektive forhandlinger, øke ressursene til arbeidstakerrepresentanter
Balanse mellom arbeid og fritid	Utvide retten til familiepermisjon og fleksible arbeidstidsordninger, øke tilgangen til barnehageplass
Arbeidsmiljø	Øke opplæringen innenfor arbeidsmiljø, investere i sikrere utstyr
Likestilling mellom kvinner og menn og likelønn for arbeid av samme verdi	Målrettet rekruttering og forfremmelse av kvinner, redusere lønnsforskjellen gjennom forhandlinger om kollektivavtaler
Opplæring og kompetanseutvikling	Gjennomføre ferdighetsvurdering og utbedre mangler gjennom kompetanseutvikling
Sysselsetting og inkludering av personer med funksjonsnedsettelse	Flere tilgjengelighetstiltak
Tiltak mot vold og trakassering på arbeidsplassen	Forbedre ordningene for klagebehandling, øke de disiplinære tiltakene mot vold og trakassering, gi ledelsen opplæring i forebyggende arbeid
Mangfold	Gi opplæring i mangfold og inkludering (herunder om etniske spørsmål), målrettet rekruttering av underrepresenterte grupper
Barnearbeid	Kontrollere arbeideres alder, samarbeide med organisasjoner for å avskaffe barnearbeid, treffe tiltak mot de verste formene for barnearbeid
Tvangsarbeid	Treffe tiltak som sikrer frivillig samtykke til ansettelse uten trussel om straff, kontrakter på et forståelig språk, retten til å si opp uten straff, ingen disiplinære tiltak om tvunget arbeid, frivillig samtykke til overtid, bevegelsesfrihet (herunder til å forlate arbeidsplassen), rettferdig behandling av migrantarbeidere, kontroller av arbeidsformidlingsbyråer.

Tillegg A.4

Anvendelseskrav for ESRS S1-5 – Mål for hvordan vesentlige negative påvirkninger skal håndteres, positive påvirkninger styrkes og vesentlige risikoer og muligheter håndteres

Dette tillegget er en integrert del av ESRS S1 *Egen arbeidsstyrke* og har samme gyldighet som de andre delene av denne standarden. Det støtter anvendelsen av kravene til opplysningskrav ESRS S1-5 for spørsmål som gjelder sosiale rettigheter og menneskerettigheter, med eksempler på opplysninger som skal offentliggjøres:

Spørsmål som gjelder sosiale rettigheter og menneskerettigheter	Eksempler på mål:
Trygg ansettelse	Øke prosentdelen av arbeidsstyrken med ansettelsesavtale (især tidsubegrensede ansettelsesavtaler) og sosialstønad
Arbeidstid	Øke prosentdelen av arbeidsstyrken med fleksible arbeidstidsordninger
Tilstrekkelig lønn	Sikre at alle personer i egen arbeidsstyrke mottar en tilstrekkelig lønn
Dialog mellom partene i arbeidslivet / samarbeidsutvalg / arbeidernes rett til informasjon, høring og deltakelse	Utvide dialogen mellom partene i arbeidslivet til flere virksomheter og/eller land
Foreningsfrihet / kollektive forhandlinger, herunder andelen av arbeidere som er omfattet av kollektivavtaler	Øke prosentdelen av egen arbeidsstyrke som er omfattet av kollektivavtaler, forhandle om bærekraftsforhold i kollektivavtaler
Balanse mellom arbeid og fritid	Øke tiltakene for balanse mellom arbeid og fritid for en større andel av egen arbeidsstyrke
Arbeidsmiljø	Redusere antall skader og tapt arbeidstid på grunn av skader
Likestilling mellom kvinner og menn og likelønn for arbeid av samme verdi	Øke prosentdelen av kvinner i arbeidsstyrken og toppledelsen, redusere lønnsforskjellen mellom menn og kvinner
Opplæring og kompetanseutvikling	Øke prosentdelen av ansatte som får opplæring og regelmessige evalueringer av sin kompetanseutvikling
Sysselsetting og inkludering av personer med funksjonsnedsettelse	Øke prosentdelen av personer med funksjonsnedsettelse i egen arbeidsstyrke
Tiltak mot vold og trakassering på arbeidsplassen	Utvide tiltakene til å omfatte alle arbeidsplasser
Mangfold	Øke prosentdelen av underrepresenterte grupper i egen arbeidsstyrke og toppledelse
Barnearbeid	Utvide tiltakene for å forebygge at unge personer ikke utsettes for farlig arbeid, til å omfatte en større prosentdel av aktivitetene
Tvangsarbeid	Utvide tiltakene for å forebygge tvangsarbeid til et større antall av aktivitetene

ESRS S2

ARBEIDERE I VERDIKJEDEN

INNHOLDSFORTEGNELSE

Formål

Samspill med andre ESRS-standarder

Opplysningskrav

- ESRS 2 Generelle opplysninger

  Strategi

  — Opplysningskrav i forbindelse med ESRS 2 SBM-2 – Interessenters interesser og synspunkter

  — Opplysningskrav i forbindelse med ESRS 2 SBM-3 – Vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter og deres samspill med strategi og forretningsmodell

  Håndtering av påvirkninger, risikoer og muligheter

  — Opplysningskrav S2-1 – Policyer for arbeidere i verdikjeden

  — Opplysningskrav S2-2 – Rutiner for kontakt med arbeidere i verdikjeden om påvirkninger

  — Opplysningskrav S2-3 – Rutiner for å avhjelpe negative påvirkninger og kanaler der arbeidere i verdikjeden kan gi uttrykk for bekymringer

  — Opplysningskrav S2-4 – Tiltak knyttet til vesentlige påvirkninger på arbeidere i verdikjeden og strategier for å håndtere vesentlige risikoer og utnytte vesentlige muligheter i forbindelse med arbeidere i verdikjeden, og effektiviteten av disse tiltakene

  Måleindikatorer og mål

  — Opplysningskrav S2-5 – Mål for hvordan vesentlige negative påvirkninger skal håndteres, positive påvirkninger styrkes og vesentlige risikoer og muligheter håndteres

Tillegg A: Anvendelseskrav (AR)

- Formål
- ESRS 2 Generelle opplysninger

  Strategi

  — Opplysningskrav knyttet til ESR S 2 SBM-2 – Interessenters interesser og synspunkter

  — Opplysningskrav i forbindelse med ESRS 2 SBM-3 – Vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter og deres samspill med strategi og forretningsmodell

  Håndtering av påvirkninger, risikoer og muligheter

  — Opplysningskrav S2-1 – Policyer for arbeidere i verdikjeden

  — Opplysningskrav S2-2 – Rutiner for kontakt med arbeidere i verdikjeden om påvirkninger

  — Opplysningskrav S2-3 – Rutiner for å avhjelpe negative påvirkninger og kanaler der arbeidere i verdikjeden kan gi uttrykk for bekymringer

  — Opplysningskrav S2-4 – Tiltak knyttet til vesentlige påvirkninger og strategier for å redusere vesentlige risikoer og utnytte vesentlige muligheter i forbindelse med arbeidere i verdikjeden, og effektiviteten av disse tiltakene og strategiene

  Måleindikatorer og mål

  — Opplysningskrav S2-5 – Mål for hvordan vesentlige negative påvirkninger skal håndteres, positive påvirkninger styrkes og vesentlige risikoer og muligheter håndteres

Formål

1. Formålet med denne standarden er å spesifisere opplysningskrav som vil gjøre det mulig for ***brukere*** av ***bærekraftsrapporten*** å forstå vesentlige ***påvirkninger*** på ***arbeidere i verdikjeden*** knyttet til foretakets egen virksomhet og verdikjede, herunder gjennom dets produkter eller tjenester, samt gjennom dets forretningsforbindelser, og dets tilknyttede vesentlige risikoer og muligheter, herunder

   a) hvordan foretaket påvirker arbeidere i sin verdikjede med hensyn til positive og negative faktiske eller potensielle påvirkninger,

   b) eventuelle ***tiltak*** som er truffet, og resultatet av slike tiltak, for å forebygge, begrense eller avhjelpe faktiske eller potensielle negative påvirkninger, og for å håndtere risikoer og muligheter,

   c) arten, typen og omfanget av foretakets vesentlige risikoer og muligheter, herunder dem som er knyttet til foretakets påvirkninger på og ***avhengighet*** av arbeidere i verdikjeden, og hvordan foretaket håndtere dem, og

   d) de ***finansielle virkningene*** for foretaket på kort, mellomlang og lang sikt av vesentlige risikoer og muligheter, herunder dem som oppstår som følge av foretakets påvirkninger på og avhengighet av arbeidere i verdikjeden.

2. For at denne standarden skal oppfylle sitt formål, inneholder den krav om at foretaket skal forklare hva som generelt gjøres for å identifisere og håndtere alle vesentlige faktiske og potensielle ***påvirkninger*** på arbeidere i ***verdikjeden*** i forbindelse med følgende:

   a) Arbeidsvilkår (for eksempel trygg ansettelse, arbeidstid, ***tilstrekkelig lønn***, ***dialog mellom partene i arbeidslivet***, foreningsfrihet, herunder samarbeidsutvalg, ***kollektive forhandlinger***, ***balanse mellom arbeid og fritid*** samt arbeidsmiljø).

   b) ***Likebehandling*** og ***like muligheter*** for alle (for eksempel likestilling mellom kvinner og menn og ***likelønn*** for arbeid av samme verdi, ***opplæring*** og ***kompetanseutvikling***, sysselsetting og inkludering av ***personer med funksjonsnedsettelse***, tiltak mot vold og ***trakassering*** på arbeidsplassen samt mangfold).

   c) Andre arbeidsrelaterte rettigheter (for eksempel ***barnearbeid***, ***tvangsarbeid***, ordentlige boligforhold, vann og sanitære forhold samt privatliv).

3. Denne standarden krever også en redegjørelse for hvordan slike påvirkninger, samt foretakets ***avhengighet*** av ***arbeidere i verdikjeden***, kan skape vesentlige risikoer eller muligheter for foretaket. Negative påvirkninger på arbeidere i verdikjeden kan for eksempel forstyrre foretakets aktiviteter (gjennom kunder som nekter å kjøpe dets produkter, eller statlige organer som beslaglegger dets varer) og skade dets omdømme. Motsatt kan respekt for arbeidstakerrettigheter og programmer med aktiv støtte (for eksempel gjennom initiativ for å øke evnen til å forstå finansiell informasjon) skape forretningsmuligheter som for eksempel mer pålitelig forsyning eller utvidelse av det framtidige ***kundegrunnlaget***.

4. Denne standarden omfatter alle arbeidere i foretakets oppstrøms og nedstrøms ***verdikjede*** som påvirkes eller kan bli vesentlig påvirket av foretaket, herunder påvirkninger som er knyttet til foretakets egne aktiviteter og verdikjede, herunder gjennom dets produkter eller tjenester, samt gjennom dets forretningsforbindelser. Dette omfatter alle arbeidere som ikke inngår i ***«egen arbeidsstyrke»*** («egen arbeidsstyrke» omfatter ***ansatte***, individuelle entreprenører, det vil si selvstendig næringsdrivende og arbeidere formidlet av tredjepartsforetak som primært tilbyr «arbeidskrafttjenester»). ***Egen arbeidsstyrke*** er omfattet av ESRS S1 *Egen arbeidsstyrke*. Se AR 3 for eksempler på hva som er omfattet av denne standarden.

Samspill med andre ESRS-standarder

5. Denne standarden får anvendelse når vesentlige ***påvirkninger*** på og/eller vesentlige ***risikoer*** og ***muligheter*** i forbindelse med ***arbeidere i verdikjeden*** er blitt identifisert gjennom prosessen med ***vurdering av vesentlighet***, som er beskrevet i ESRS 2 *Generelle opplysninger*.

6. Denne standarden skal leses sammen med ESRS 1 *Generelle krav* og ESRS 2, samt ESRS S1, ESRS S3 *Berørte lokalsamfunn* og ESRS S4 *Forbrukere og sluttbrukere*.

7. Rapporteringen i henhold til denne standarden skal være konsekvent, sammenhengende og, dersom det er relevant, tydelig knyttet til foretakets rapportering om ***egen arbeidsstyrke*** i henhold til ESRS S1, for å sikre effektiv rapportering.

Opplysningskrav

ESRS 2 Generelle opplysninger

8. Kravene i dette avsnittet bør leses sammen med de opplysningene som kreves i henhold til ESRS 2 om strategi (SBM). De derav følgende opplysningene skal presenteres sammen med de opplysningene som kreves i henhold til ESRS 2, med unntak av SBM-3 *Vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter og deres samspill med strategi og forretningsmodell*, der foretaket har mulighet til å presentere opplysningene sammen med den emnespesifikke opplysningen.

Strategi

Opplysningskrav knyttet til ESRS 2 SBM-2 – Interessenters interesser og synspunkter

9. Når foretaket besvarer ESRS 2 SBM-2 nr. 43, skal det opplyse om hvordan interessene, synspunkter og rettighetene til de arbeiderne i egen verdikjede som kan påvirkes vesentlig av foretaket, herunder respekten for deres menneskerettigheter, ligger til grunn for dets strategi og forretningsmodell. Arbeidere i verdikjeden er en viktig gruppe av berørte ***interessenter***.

Opplysningskrav i forbindelse med ESRS 2 SBM-3 – Vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter og deres samspill med strategi og forretningsmodell

10. Når foretaket besvarer nr. 48 i ESRS 2 SBM-3, skal det opplyse om følgende:

    a) Hvorvidt og hvordan faktiske og potensielle påvirkninger på ***arbeidere i verdikjeden*** som fastsatt i henhold til ESRS 2 IRO-1 *Beskrivelse av prosessene for å identifisere og vurdere vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter* i) stammer fra eller er knyttet til foretakets strategi og forretningsmodeller, og ii) utgjør underlag for tilpasning av foretakets strategi og forretningsmodell og

    b) hvordan foretakets vesentlige ***risikoer*** og muligheter som oppstår som følge av påvirkninger på og ***avhengighet*** av arbeidere i ***verdikjeden***, forholder seg til foretakets strategi og forretningsmodell.

11. Når foretaket oppfyller kravene i nr. 48 i ESRS 2 SBM-3, skal det opplyse om alle ***arbeidere i verdikjeden*** som sannsynligvis vil bli vesentlig påvirket av foretaket, herunder påvirkninger som er knyttet til foretakets egen virksomhet og verdikjede, herunder gjennom dets produkter eller tjenester, samt gjennom dets forretningsforbindelser, inngår i de opplysningene som offentliggjøres i henhold til ESRS 2. I tillegg skal foretaket legge fram følgende opplysninger:

    a) En kort beskrivelse av hvilken type arbeidere i verdikjeden som kan påvirkes vesentlig av foretaket, herunder påvirkninger knyttet til foretakets egen virksomhet og verdikjede, herunder gjennom dets produkter og tjenester, samt gjennom dets forretningsforbindelser, og angi om de er

        i) arbeidere som arbeider på foretakets ***produksjonssted***, men som ikke er en del av ***egen arbeidsstyrke***, det vil si som ikke er selvstendig næringsdrivende, eller arbeidere som formidles av tredjepartsforetak som primært tilbyr «arbeidskrafttjenester» (som er omfattet av ESRS S1),

        ii) arbeidere som arbeider for enheter i foretakets oppstrøms verdikjede (for eksempel dem som arbeider med utvinning av metaller eller mineraler eller innsamling av råvarer, raffinering, framstilling eller andre former for foredling),

        iii) arbeidere som arbeider for enheter i foretakets nedstrøms verdikjede (for eksempel dem som arbeider med logistikk eller distribusjon, eller som er franchisetakere eller forhandlere),

        iv) arbeidere som arbeider i en felleskontrollert virksomhet eller et spesialforetak der det rapporterende foretaket inngår,

        v) arbeidere som (innenfor de tidligere kategoriene eller andre) er særlig sårbare overfor negative påvirkninger, enten på grunn av deres iboende egenskaper eller den bestemte sammenhengen, som for eksempel fagforeningsmedlemmer, migrantarbeidere, hjemmearbeidere, kvinner eller unge arbeidere.

b) Alle geografiske områder, land eller andre områder, eller råvarer der det er en betydelig risiko for ***barnearbeid***, ***tvangsarbeid*** eller annet påtvunget arbeid blant arbeidere i foretakets verdikjede([104]).

c) Dersom vesentlige negative påvirkninger forekommer, enten de er i) omfattende eller systemiske i situasjoner der foretaket driver virksomhet, anskaffer eller har andre ***forretningsforbindelser*** (for eksempel ***barnearbeid*** eller ***tvangsarbeid*** i spesifikke ***forsyningskjeder*** av råvarer i visse land eller regioner), eller ii) knyttet til ***enkelthendelser*** (for eksempel en industriulykke eller et oljeutslipp) eller spesifikke forretningsforbindelser. Dette omfatter vurdering av de påvirkningene på ***arbeidere i verdikjeden*** som kan oppstå som følge av omstillingen til grønnere og klimanøytrale aktiviteter. Potensielle påvirkninger omfatter påvirkninger i forbindelse med innovasjon og omstrukturering, nedlegging av gruver, økt utvinning av mineraler som trengs for omstillingen til en bærekraftig økonomi, og produksjon av solcellepaneler.

d) Dersom vesentlige positive påvirkninger forekommer, en kort beskrivelse av de aktivitetene som fører til positive påvirkninger (for eksempel nye innkjøpsrutiner, kapasitetsbygging for arbeidere i forsyningskjeden), herunder muligheter for arbeidsstyrken, som for eksempel jobbskaping og kompetanseheving i forbindelse med en «rettferdig omstilling», og hvilken type arbeidere i verdikjeden som påvirkes positivt eller kan påvirkes positivt. Foretaket kan også opplyse om hvorvidt de positive påvirkningene forekommer i bestemte land eller regioner.

e) Eventuelle vesentlige risikoer og muligheter for foretaket som oppstår som følge av påvirkninger på og ***avhengighet*** av arbeidere i verdikjeden.

12. Når foretaket beskriver de viktigste typene av ***arbeidere i verdikjeden*** som er eller kan bli negativt påvirket, på grunnlag av ***vesentlighetsvurderingen*** i ESRS 2 IRO-1, skal det opplyse om og hvordan det har utviklet en forståelse for hvordan arbeidere med bestemte egenskaper, de som arbeider på bestemte steder, eller de som utfører bestemte aktiviteter, kan være utsatt for større risiko for skade.

13. Foretaket skal opplyse om hvilke eventuelle vesentlige ***risikoer*** og ***muligheter*** som oppstår som følge av ***påvirkninger*** på og ***avhengighet*** av ***arbeiderne i verdikjeden*** som er knyttet til bestemte grupper av arbeidere i verdikjeden (for eksempel bestemte aldersgrupper, arbeidere på en bestemt fabrikk eller i et bestemt land), snarere enn til alle arbeidere i verdikjeden.

Håndtering av påvirkninger, risikoer og muligheter

Opplysningskrav S2-1 – Policyer for arbeidere i verdikjeden

14. Foretaket skal beskrive de policyene som er vedtatt for å håndtere vesentlige påvirkninger på arbeidere i verdikjeden, samt tilknyttede vesentlige risikoer og muligheter.

15. Formålet med dette opplysningskravet er å gjøre det mulig å forstå i hvilken utstrekning foretaket har ***policyer*** spesifikt for hvordan det skal identifisere, vurdere, håndtere og/eller ***avhjelpe*** vesentlige ***påvirkninger*** på ***arbeidere i verdikjeden***, samt policyer som omfatter vesentlige ***risikoer*** eller ***muligheter*** i forbindelse med arbeidere i verdikjeden.

16. Opplysningene som skal offentliggjøres i henhold til nr. 14, skal inneholde opplysninger om foretakets policyer for å håndtere sine vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter i forbindelse med ***arbeidere i verdikjeden*** i samsvar med ESRS 2 *MDR-P Policyer vedtatt for å håndtere vesentlige bærekraftsforhold*. I tillegg skal foretaket angi om slike policyer omfatter bestemte grupper av ***arbeidere i verdikjeden*** eller alle arbeidere i verdikjeden.

([104]) Disse opplysningene støtter informasjonsbehovene til finansmarkedsdeltakere som er omfattet av forordning (EU) 2019/2088, ettersom de er utledet fra en tilleggsindikator for de viktigste negative påvirkningene som fastsatt ved indikator nr. 12 og 13 i tabell 3 i vedlegg I til delegert kommisjonsforordning (EU) 2022/1288 med hensyn til regler om offentliggjøring av opplysninger om bærekraftige investeringer («Virksomhet og leverandører med vesentlig risiko for tilfeller av barnearbeid» og «Virksomhet og leverandører med vesentlig risiko for tilfeller av tvangsarbeid eller annet påtvunget arbeid»).

17. Foretaket skal beskrive de forpliktelsene i sine menneskerettighetspolicyer([105]) som er relevante for ***arbeidere i verdikjeden***, herunder prosesser og ordninger for å overvåke overholdelsen av FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter, ILO-erklæringen om grunnleggende prinsipper og rettigheter på arbeidsplassen eller OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper([106]). Foretaket skal i de opplysningene som offentliggjøres, fokusere på de spørsmålene som er vesentlige for følgende, samt på den generelle strategien i forbindelse med

    a) respekt for arbeideres menneskerettigheter, herunder deres arbeidstakerrettigheter,

    b) samarbeid med arbeidere i verdikjeden og

    c) tiltak for å avhjelpe og/eller gjøre det mulig å ***avhjelpe*** påvirkninger i forbindelse med menneskerettighetene.

18. Foretaket skal opplyse om dets policyer med hensyn til ***arbeidere i verdikjeden*** uttrykkelig omhandler menneskehandel([107]), ***tvangsarbeid*** eller annet påtvunget arbeid samt ***barnearbeid.*** Foretaket skal også angi om det har atferdsregler for ***leverandører***([108]).

19. Foretaket skal opplyse om og hvordan dets policyer med hensyn til ***arbeidere i verdikjeden*** er i samsvar med internasjonalt anerkjente standarder som er relevante for arbeidere i verdikjeden, herunder FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter([109]). Foretaket skal også opplyse om i hvilken utstrekning tilfeller av manglende overholdelse av FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter, ILOs erklæring om grunnleggende prinsipper og rettigheter på arbeidsplassen eller OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper som involverer arbeidere i verdikjeden, er blitt rapportert i dets oppstrøms og nedstrøms verdikjede, og, dersom det er relevant, en angivelse av arten av slike tilfeller([110]).

Opplysningskrav S2-2 – Rutiner for kontakt med arbeidere i verdikjeden om påvirkninger

20. Foretaket skal offentliggjøre sine generelle rutiner for kontakt med arbeidere i verdikjeden og deres representanter om faktiske og potensielle påvirkninger på dem.

([105]) Disse opplysningene støtter informasjonsbehovene til finansmarkedsdeltakere som er omfattet av forordning (EU) 2019/2088, ettersom de er utledet fra en tilleggsindikator for de viktigste negative påvirkningene som fastsatt ved indikator nr. 9 i tabell 3 i vedlegg I til delegert kommisjonsforordning (EU) 2022/1288 med hensyn til regler om offentliggjøring av opplysninger om bærekraftige investeringer («Ingen retningslinjer for menneskerettigheter»).

([106]) Disse opplysningene støtter informasjonsbehovene til finansmarkedsdeltakere som er omfattet av forordning (EU) 2019/2088, ettersom de er utledet fra en obligatorisk indikator for de viktigste negative påvirkningene som fastsatt ved indikator nr. 11 i tabell 1 i vedlegg I til delegert kommisjonsforordning (EU) 2022/1288 med hensyn til regler om offentliggjøring av opplysninger om bærekraftige investeringer («Ingen prosesser og ordninger for å overvåke at FNs Global Compact-prinsipper og OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper overholdes»).

([107]) Disse opplysningene støtter informasjonsbehovene til finansmarkedsdeltakere som er omfattet av forordning (EU) 2019/2088, ettersom de er utledet fra en tilleggsindikator for de viktigste negative påvirkningene som fastsatt ved indikator nr. 11 i tabell 3 i vedlegg I til delegert kommisjonsforordning (EU) 2022/1288 med hensyn til regler om offentliggjøring av opplysninger om bærekraftige investeringer («Ingen prosesser og tiltak for å forebygge menneskehandel»).

([108]) Disse opplysningene støtter informasjonsbehovene til finansmarkedsdeltakere som er omfattet av forordning (EU) 2019/2088, ettersom de er utledet fra en tilleggsindikator for de viktigste negative påvirkningene som fastsatt ved indikator nr. 4 i tabell 3 i vedlegg I til delegert kommisjonsforordning (EU) 2022/1288 med hensyn til regler om offentliggjøring av opplysninger om bærekraftige investeringer («Ingen atferdsregler for leverandører»).

([109]) Disse opplysningene støtter behovene til administratorer av referanseverdier for å offentliggjøre ESG-faktorer som er omfattet av forordning (EU) 2020/1816, som angitt ved indikatoren «Referanseporteføljens eksponering for selskaper uten retningslinjer for behørig aktsomhet i spørsmål som behandles i Den internasjonale arbeidsorganisasjons (ILO) grunnleggende konvensjoner nr. 1–8» i avsnitt 1 og 2 i vedlegg II

([110]) Disse opplysningene støtter informasjonsbehovene til finansmarkedsdeltakere som er omfattet av forordning (EU) 2019/2088, ettersom de er utledet fra en obligatorisk indikator for de viktigste negative påvirkningene som fastsatt ved indikator nr. 10 i tabell 1 i vedlegg I til delegert kommisjonsforordning (EU) 2022/1288 med hensyn til regler om offentliggjøring av opplysninger om bærekraftige investeringer, og informasjonsbehovene til administratorer av referanseverdier for å offentliggjøre ESG-faktorer som er omfattet av forordning (EU) 2020/1816, som angitt ved indikatorene «Antallet av referanseverdiens bestanddeler som er utsatt for sosiale overtredelser (absolutt tall og relativt tall dividert med alle referanseverdiens bestanddeler), som omhandlet i internasjonale traktater og konvensjoner, De forente nasjoners prinsipper og, dersom det er relevant, nasjonal rett» og «Referanseporteføljens eksponering mot selskaper uten retningslinjer for behørig aktsomhet i spørsmål som behandles i Den internasjonale arbeidsorganisasjons (ILO) grunnleggende konvensjoner nr. 1–8» i avsnitt 1 og 2 i vedlegg II.

21. Formålet med dette opplysningskravet er å gjøre det mulig å forstå om og hvordan foretaket, som en del av sin pågående prosess for aktsomhetsvurdering, står i kontakt med ***arbeidere i verdikjeden***, deres legitime representanter eller ***troverdige stedfortredere*** om vesentlige faktiske og potensielle, positive og/eller negative påvirkninger som påvirker eller sannsynligvis vil påvirke dem, og om og hvordan det tas hensyn til perspektivene for arbeidere i verdikjeden i foretakets beslutningsprosesser.

22. Foretaket skal opplyse om og hvordan perspektivene for ***arbeidere i verdikjeden*** ligger til grunn for dets beslutninger eller aktiviteter for å håndtere faktiske og potensielle påvirkninger på arbeidere i verdikjeden. Dette skal, dersom det er relevant, omfatte en redegjørelse for

    a) om kontakt med arbeidere i verdikjeden eller deres ***legitime representanter*** skjer direkte, eller via ***troverdige stedfortredere*** som kjenner til deres situasjon,

    b) i hvilken fase det tas kontakt, type kontakt og hvor ofte slik kontakt tas,

    c) den funksjonen og den øverste rollen i foretaket som har det overordnede ansvaret for å sikre at slik kontakt finner sted, og at resultatene av den danner grunnlag for foretakets veivalg,

    d) dersom det er relevant, globale rammeavtaler eller avtaler som foretaket har med globale fagforbund med hensyn til respekt for menneskerettighetene for arbeidere i verdikjeden, herunder deres rett til kollektive forhandlinger, samt hvordan avtalen gjør at foretaket får innsikt i disse arbeidernes perspektiver, og

    e) dersom det er relevant, hvordan foretaket vurderer hvor effektiv kontakten med arbeidere i verdikjeden er, herunder, dersom det er relevant, eventuelle avtaler eller resultater som kontakten fører til.

23. Dersom det er relevant, skal foretaket opplyse om hvilke skritt det tar for å få forståelse for perspektivene for arbeidere som kan være særlig utsatt for påvirkninger, og/eller som er marginaliserte (for eksempel kvinnelige arbeidere, migrantarbeidere og arbeidere med funksjonsnedsettelse).

24. Dersom foretaket ikke kan offentliggjøre de opplysningene som kreves i henhold til ovennevnte, ettersom det ikke har innført noen rutiner for kontakt med arbeidere i verdikjeden, skal det opplyse om dette. Foretaket kan opplyse om en tidsramme innenfor hvilken det har til hensikt å innføre slike rutiner.

Opplysningskrav S2-3 – Rutiner for å avhjelpe negative påvirkninger og kanaler der arbeidere i verdikjeden kan gi uttrykk for bekymringer

25. Foretaket skal beskrive de rutinene det har innført for å sørge for eller samarbeide om å avhjelpe negative påvirkninger på arbeidere i verdikjeden som foretaket er forbundet med, samt hvilke kanaler arbeidere i verdikjeden har for å gi uttrykk for bekymringer og få dem utredet.

26. Formålet med dette opplysningskravet er å gjøre det mulig å forstå hvilke formelle virkemidler som ***arbeidere i verdikjeden*** kan benytte for å gi uttrykk for sine bekymringer og behov direkte til foretaket, og/eller gjennom hvilke foretaket sørger for tilgang til slike kanaler (for eksempel ***ordninger for klagebehandling***) på arbeidsplassen til arbeidere i verdikjeden, og hvordan disse arbeiderne følges opp med hensyn til de spørsmålene som tas opp, samt effektiviteten av disse kanalene.

27. Foretaket skal beskrive følgende:

    a) Sin generelle strategi og rutiner for å sikre eller bidra til ***avhjelping***, dersom det har forårsaket eller bidratt til en vesentlig negativ ***påvirkning*** på ***arbeidere i verdikjeden***, herunder om og hvordan foretaket vurderer at de avhjelpende tiltakene som er truffet, er effektive.

    b) Eventuelle spesifikke kanaler som arbeidere i verdikjeden har tilgang til for å gi uttrykk for sine bekymringer eller behov direkte til foretaket og få dem utredet, herunder om disse er etablert av foretaket selv og/eller gjennom deltakelse i tredjepartsordninger.

c) Hvilke rutiner foretaket har for å støtte eller kreve at arbeidere i verdikjeden har tilgang til slike kanaler på arbeidsplassen.

d) Hvordan det følger opp og overvåker spørsmål som tas opp og behandles, og hvordan det sikrer at kanalene fungerer på en effektiv måte, blant annet gjennom samarbeid med ***interessenter*** som er de tiltenkte ***brukerne***.

28. Foretaket skal opplyse om og hvordan det vurderer at ***arbeidere i verdikjeden*** har kjennskap til og stoler på disse strukturene eller rutinene for å gi uttrykk for sine bekymringer eller behov og få dem utredet. I tillegg skal foretaket opplyse om det har innført policyer for hvordan de personene som anvender dem, beskyttes mot represalier. Dersom slike opplysninger er blitt offentliggjort i samsvar med ESRS G1-1, kan foretaket vise til disse opplysningene.

29. Dersom foretaket ikke kan offentliggjøre de opplysningene som kreves i henhold til ovennevnte, ettersom det ikke har noen kanal for å gi uttrykk for bekymringer og/eller ikke sørger for at det finnes en slik kanal på arbeidsplassen for ***arbeidere i verdikjeden,*** skal det opplyse om dette. Foretaket kan opplyse om en tidsramme innenfor hvilken det har til hensikt å etablere en slik kanal eller innføre slike rutiner.

Opplysningskrav S2-4 – Tiltak knyttet til vesentlige påvirkninger på arbeidere i verdikjeden og strategier for å håndtere vesentlige risikoer og utnytte vesentlige muligheter i forbindelse med arbeidere i verdikjeden, og effektiviteten av disse tiltakene

30. Foretaket skal opplyse om hvordan det treffer tiltak for å håndtere vesentlige påvirkninger på arbeidere i verdikjeden, og for å styre vesentlige risikoer og utnytte vesentlige muligheter i forbindelse med arbeidere i verdikjeden, og effektiviteten av disse tiltakene.

31. Dette opplysningskravet har to formål. For det første skal det gjøre det mulig å forstå alle tiltak eller initiativ gjennom hvilke foretaket forsøker å

a) forebygge, begrense og ***avhjelpe*** negative vesentlige ***påvirkninger*** på ***arbeidere i verdikjeden***, og/eller

b) oppnå positive vesentlige påvirkninger for arbeidere i verdikjeden.

For det andre skal det gjøre det mulig å forstå hvordan foretaket håndterer de vesentlige ***risikoene*** og utnytter de vesentlige ***mulighetene*** i forbindelse med ***arbeidere i verdikjeden***.

Foretaket skal gi en kort beskrivelse av handlingsplanene og ressursene for å håndtere sine vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter i forbindelse med ***arbeidere i verdikjeden*** i samsvar med ESRS 2 MDR-A *Tiltak og ressurser i forbindelse med vesentlige bærekraftsforhold*.

32. Når det gjelder vesentlige ***påvirkninger***, skal foretaket beskrive

a) tiltak som er truffet, planlagt eller pågår for å forebygge eller begrense vesentlige negative påvirkninger på ***arbeidere i verdikjeden***,

b) hvorvidt og hvordan det har truffet tiltak for å avhjelpe eller muliggjøre ***avhjelping*** i forbindelse med en faktisk vesentlig påvirkning,

c) eventuelle ytterligere ***tiltak*** eller initiativ det har iverksatt, der det primære formålet er å skape positive påvirkninger for arbeidere i verdikjeden, og

d) hvordan det følger opp og kontrollerer at disse ***tiltakene*** og initiativene gir de tilsiktede resultatene for arbeidere i verdikjeden.

33. Når det gjelder nr. 30, skal foretaket beskrive

a) de prosessene gjennom hvilke det identifiserer tiltakene som er nødvendige og hensiktsmessige som svar på en bestemt faktisk eller potensiell negativ påvirkning på ***arbeidere i verdikjeden***,

b) sin strategi for å treffe tiltak i forbindelse med spesifikke vesentlige negative påvirkninger på arbeidere i verdikjeden, herunder ethvert tiltak i forbindelse med egne innkjøp eller annen intern praksis, samt kapasitetsbygging eller andre former for samarbeid med enheter i verdikjeden, eller former for samarbeidstiltak med andre foretak i bransjen eller andre relevante parter, og

c) hvordan det sikrer at det finnes rutiner for å avhjelpe eller muliggjøre ***avhjelping*** ved eventuelle vesentlige negative påvirkninger, og at disse rutinene er effektive med hensyn til gjennomføring og resultater.

34. Når det gjelder vesentlige risikoer og muligheter, skal foretaket beskrive

    a) hvilke tiltak som er planlagt eller pågår for å begrense vesentlige risikoer for foretaket som følge av foretakets påvirkninger på og ***avhengighet*** av ***arbeidere i verdikjeden***, og hvordan foretaket følger opp effektiviteten i praksis, og

    b) hvilke tiltak som er planlagt eller pågår for å utnytte vesentlige muligheter for foretaket med hensyn til arbeidere i verdikjeden.

35. Foretaket skal opplyse om og hvordan det sikrer at dets egen forretningspraksis ikke forårsaker eller bidrar til vesentlige negative påvirkninger på arbeidere i ***verdikjeden***, herunder, dersom det er relevant, i forbindelse med innkjøp, salg og databruk. Foretaket kan opplyse om hvordan det håndterer motsetninger mellom å forhindre eller begrense vesentlige negative påvirkninger og annet press på foretaket.

36. Foretaket skal også opplyse om det er rapportert om alvorlige spørsmål og ***hendelser*** knyttet til menneskerettigheter i forbindelse med oppstrøms og nedstrøms ***verdikjede***, og eventuelt opplyse om disse([111]).

37. Når foretaket offentliggjør de opplysningene som kreves i henhold til nr. 32 bokstav c), skal det ta hensyn til ESRS 2 (se ESRS 2 MDR-T – Oppfølging av effektiviteten av ***policyer*** og ***tiltak*** gjennom ***mål***) dersom det vurderer effektiviteten av et tiltak ved å fastsette et mål.

38. Foretaket skal opplyse om hvilke ressurser det har avsatt til håndtering av vesentlige påvirkninger, med opplysninger som gjør det mulig for ***brukerne*** å få en forståelse av hvordan de vesentlige påvirkningene håndteres.

Måleindikatorer og mål

Opplysningskrav S2-5 – Mål for hvordan vesentlige negative påvirkninger skal håndteres, positive påvirkninger styrkes og vesentlige risikoer og muligheter håndteres

39. Foretaket skal opplyse om eventuelle tidsbestemte og resultatorienterte mål det kan ha fastsatt for å

    a) **redusere negative påvirkninger på arbeidere i verdikjeden, og/eller**

    b) **styrke positive påvirkninger på arbeidere i verdikjeden, og/eller**

    c) **håndtere vesentlige risikoer og muligheter i forbindelse med arbeidere i verdikjeden.**

40. Formålet med dette opplysningskravet er å gjøre det mulig å forstå i hvilken utstrekning foretaket bruker tidsbestemte og resultatorienterte ***mål*** for å fremme og måle sine framskritt med hensyn til å håndtere vesentlige negative påvirkninger, og/eller styrke positive påvirkninger på arbeidere i ***verdikjeden,*** og/eller håndtere vesentlige risikoer og muligheter i forbindelse med arbeidere i verdikjeden.

41. Den korte beskrivelsen av ***målene*** for å håndtere dets vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter i forbindelse med ***arbeidere i verdikjeden*** skal inneholde de opplysningskravene som er definert i ESRS 2 MDR-T.

42. Foretaket skal opplyse om prosessen for å fastsette ***målene***, herunder om og hvordan foretaket har rådført seg direkte med arbeidere i verdikjeden, deres legitime representanter eller ***troverdige stedfortredere*** som har innsikt i deres situasjon med hensyn til

    a) fastsettelse av slike mål,

    b) oppfølging av foretakets resultater i forhold til dem og

    c) identifisering av eventuelle erfaringer eller forbedringer som følge av foretakets resultater.

([111]) Disse opplysningene støtter informasjonsbehovene til finansmarkedsdeltakere som er omfattet av forordning (EU) 2019/2088, ettersom de er utledet fra en tilleggsindikator for de viktigste negative påvirkningene som fastsatt ved indikator nr. 14 i tabell 3 i vedlegg I til delegert kommisjonsforordning (EU) 2022/1288 med hensyn til regler om offentliggjøring av opplysninger om bærekraftige investeringer («Antall identifiserte tilfeller av alvorlige spørsmål og hendelser knyttet til menneskerettigheter»).

Tillegg A

Anvendelseskrav (AR)

Dette vedlegget er en integrert del av ESRS *S2 Arbeidere i verdikjeden*. Det støtter anvendelsen av opplysningskravene fastsatt i denne standarden og har samme gyldighet som de andre delene av ESRS S2.

Formål

AR 1. Ut over de spørsmålene som er nevnt i nr. 2, kan foretaket også vurdere å gi opplysninger om andre spørsmål som er relevante for en vesentlig påvirkning i en kortere periode, for eksempel initiativ som gjelder helse og sikkerhet for ***arbeidere i verdikjeden*** under en pandemi.

AR 2. Oversikten over spørsmål som gjelder sosiale rettigheter og menneskerettigheter i nr. 2, innebærer ikke at alle disse spørsmålene skal oppgis i hvert opplysningskrav i denne standarden. Det er snarere en liste over spørsmål som foretaket skal ta hensyn til i sin ***vesentlighetsvurdering*** (se kapittel 3 i ESRS 1 *Dobbel vesentlighet som grunnlag for offentliggjøring av bærekraftsopplysninger* og ESRS 2 IRO-1) knyttet til ***arbeidere i verdikjeden*** og, dersom det er relevant, opplyse om vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter innenfor rammen av denne standarden.

AR 3. Følgende typer av arbeidere som er omfattet av denne standarden, er

a) arbeidere som utfører utkontrakterte tjenester på foretakets arbeidsplass (for eksempel arbeidere i tredjepartsforetak som arbeider med catering eller sikkerhet),

b) arbeidere som arbeider for en ***leverandør*** som er hyret inn av foretaket, og som arbeider i leverandørens lokaler med leverandørens egne arbeidsmetoder,

c) arbeidere i en nedstrøms enhet som kjøper varer eller tjenester fra foretaket,

d) arbeidere hos en leverandør av utstyr til foretaket som, på en arbeidsplass som kontrolleres av foretaket, utfører regelmessig vedlikehold på leverandørens utstyr (for eksempel en fotokopieringsmaskin) som fastsatt i kontrakten mellom utstyrsleverandøren og foretaket, og

e) arbeidere lengre bort i ***forsyningskjeden*** som utvinner råvarer som deretter foredles til komponenter som inngår i foretakets produkter.

ESRS 2 Generelle opplysninger

Strategi

Opplysningskrav knyttet til ESR S 2 SBM-2 – Interessenters interesser og synspunkter

AR 4. I henhold til opplysningskrav ESRS 2 SBM-2 skal foretaket gi en forståelse av om og hvordan det tar hensyn til om foretakets strategi og ***forretningsmodell*** bidrar til å skape, forverre eller begrense vesentlige ***påvirkninger*** på arbeidere i ***verdikjeden***, og om og hvordan forretningsmodellen og strategien er tilpasset for å håndtere slike vesentlige påvirkninger.

AR 5. Selv om arbeidere i ***verdikjeden*** kanskje ikke deltar i arbeidet med foretakets strategi eller ***forretningsmodell***, kan deres synspunkter danne grunnlag for foretakets vurdering av sin strategi og forretningsmodell. Foretaket kan opplyse om synspunktene til arbeidere i verdikjeden og deres representanter.

Opplysningskrav i forbindelse med ESRS 2 SBM-3 – Vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter og deres samspill med strategi og forretningsmodell

AR 6. ***Påvirkninger*** på arbeidere i ***verdikjeden*** kan stamme fra foretakets strategi eller ***forretningsmodell*** på en rekke forskjellige måter. Påvirkninger kan for eksempel omhandle foretakets verdiforslag (som for eksempel levering av produkter eller tjenester til lavest mulig pris, eller ekspresslevering, på en måte som legger press på arbeidstakerrettigheter i oppstrøms og nedstrøms verdikjeder), dets ***verdikjede*** (som for eksempel avhengighet av råvarer med uklar opprinnelse og uten innsyn i påvirkningene på arbeidere), eller dets kostnadsstruktur og inntektsmodell (som for eksempel overføring av lagerrisiko til leverandører med følgevirkninger for deres arbeideres arbeidstakerrettigheter).

AR 7. Påvirkninger på ***arbeidere i verdikjeden*** som stammer fra strategien eller ***forretningsmodellen***, kan også medføre vesentlige ***risikoer*** for foretaket. For foretak som setter sin lit til tilfeldig arbeidskraft som ikke har noen tilgang til sykepleie- og helsetjenester, kan det for eksempel i forbindelse med en pandemi eller andre alvorlige helsekriser føre til alvorlige operasjonelle risikoer og risikoer for driftskontinuitet ettersom arbeiderne ikke har noe annet valg enn å jobbe

mens de er syke, noe som ytterligere forverrer spredningen av sykdommen og forårsaker store forstyrrelser i ***forsyningskjeden***. Et annet eksempel er at salg av varer som er basert på lavest mulig pris til kundene, skaper operasjonelle risikoer ettersom ***leverandører*** under ekstremt prispress kan sette ut produksjonen til underleverandører, noe som fører til lavere kvalitet og en lengre, mindre gjennomsiktig og mindre kontrollerbar forsyningskjede. Risikoer for omdømme og forretningsmuligheter som er forbundet med utnyttingen av personer med lav utdanning og lav lønn i geografiske områder der beskyttelsen for disse personene er minimal, forsterkes også av negativ mediedekning og det faktum at ***forbrukerne*** i økende grad verdsetter etisk framstilte og bærekraftige varer.

AR 8. Eksempler på særlige egenskaper ved ***arbeidere i verdikjeden*** som foretaket kan ta i betraktning når det besvarer nr. 12, gjelder unge arbeidere som kan være mer utsatt for ***påvirkninger*** med hensyn til sin fysiske og mentale utvikling, eller kvinnelige arbeidere som rutinemessig blir forskjellsbehandlet i strid med arbeidsvilkårene, eller migrantarbeidere i et miljø der arbeidsmarkedet er dårlig regulert, og der rekrutteringskostnader rutinemessig pålegges arbeiderne. For enkelte arbeidere kan det arbeidet som de utfører, utsette dem for risikoer (for eksempel arbeidere som må håndtere kjemikalier eller betjene en bestemt type utstyr, eller lavtlønnede arbeidere som er ansatt på nullkontrakt).

AR 9. Når det gjelder nr. 13, kan vesentlige risikoer også oppstå på grunn av foretakets avhengighet av ***arbeidere i verdikjeden*** der sjeldne hendelser med store konsekvenser kan utløse ***finansielle virkninger,*** for eksempel når en global pandemi fører til alvorlige helsemessige konsekvenser for arbeidere i alle ledd i verdikjeden, hvilket fører til alvorlige forstyrrelser i produksjon og distribusjon. Andre eksempler på risiko i forbindelse med foretakets avhengighet av arbeidere i verdikjeden er mangel på kvalifiserte arbeidere eller politiske beslutninger eller lovgivning som påvirker arbeidere i verdikjeden som arbeider for logistikkleverandører. Det oppstår for eksempel risikoer dersom visse personer i verdikjeden risikerer å bli utsatt for ***tvangsarbeid***, og foretaket importerer produkter til land der loven tillater konfiskering av importerte varer som mistenkes for å være framstilt gjennom tvangsarbeid.

Håndtering av påvirkninger, risikoer og muligheter

Opplysningskrav S2-1 – Policyer for arbeidere i verdikjeden

AR 10. Dersom policyene er begrenset til foretakets ***egen arbeidsstyrke*** og ikke omfatter arbeidere i oppstrøms og nedstrøms enheter og forretningsforbindelser, skal de offentliggjøres i henhold til ESRS S1 og ikke i forbindelse med dette kravet.

AR 11. Dersom de opplysningene som offentliggjøres i henhold til ESRS S1, omfatter opplysninger som er relevante for arbeidere i verdikjeden, kan en henvisning til dette gjøres her. Opplysninger om de resterende delene skal deretter være oppfylt i henhold til dette opplysningskravet.

AR 12. Foretaket kan gi forklaringer på vesentlige endringer av de policyene som er vedtatt i løpet av rapporteringsåret (for eksempel nye forventninger til ***leverandører***, nye eller ytterligere policyer for aktsomhetsvurdering og tiltak).

AR 13. ***Policyene*** kan være selvstendige policyer for arbeidere i ***verdikjeden*** eller inngå i et mer omfattende dokument, som for eksempel etiske regler eller en generell bærekraftpolicy som foretaket allerede har offentliggjort som en del av en annen ESRS-standard. I så fall skal foretaket gi en nøyaktig krysshenvisning for å identifisere de aspektene ved policyen som oppfyller kravene i dette opplysningskravet.

AR 14. Når foretaket offentliggjør opplysninger om tilpasningen av sine policyer til FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter, skal det ta hensyn til at de veiledende prinsippene viser til det internasjonale menneskerettighetsregelverket, som består av FNs verdenserklæring om menneskerettighetene og de to konvensjonene som gjennomfører den, samt Den internasjonale arbeidsorganisasjons erklæring om grunnleggende rettigheter og prinsipper på arbeidsplassen og de sentrale konvensjonene som den bygger på, og kan rapportere om tilpasningen til disse instrumentene.

AR 15. Når foretaket forklarer hvordan publiserte policyer er integrert, kan det for eksempel vurdere interne policyer for ansvarlig anskaffelse og tilpasning til andre policyer som er relevante for arbeidere i ***verdikjeden***, for eksempel når det gjelder ***tvangsarbeid***. Når det gjelder atferdsregler for ***leverandører***, dersom foretaket har slike, skal det angis om de inneholder bestemmelser om arbeideres sikkerhet, usikkert arbeid (for eksempel bruk av arbeidere på kortvarige eller tidsbegrensede kontrakter, arbeidere som er ansatt via tredjeparter, underleverandører til tredjeparter eller bruk av arbeidere som jobber svart), menneskehandel, bruk av tvangsarbeid eller ***barnearbeid***, og om slike bestemmelser er i fullt samsvar med gjeldende ILO-standarder.

AR 16. Foretaket kan gi en beskrivelse av hvordan det informerer om sine policyer til personer, grupper av personer eller enheter som er berørt av dem, enten fordi de forventes å gjennomføre dem (for eksempel foretakets ***ansatte***, entreprenører og ***leverandører***), eller fordi de har en direkte interesse av at de gjennomføres (for eksempel egne arbeidere eller investorer). Det kan opplyse om kommunikasjonsverktøy og kommunikasjonskanaler (for eksempel løpesedler, nyhetsbrev, egne nettsteder, sosiale medier, personlig kontakt, arbeidstakerrepresentanter), som har til formål å sikre at ***policyen*** er tilgjengelig, og at ulike målgrupper forstår konsekvensene av den. Foretaket kan også forklare hvordan det identifiserer og fjerner potensielle hindringer for spredning, for eksempel gjennom oversettelse til relevante språk eller bruk av grafikk.

Opplysningskrav S2-2 – Rutiner for kontakt med arbeidere i verdikjeden om påvirkninger

AR 17. Når foretaket beskriver hvilken funksjon eller rolle som har det overordnede ansvaret for slike kontakter og/eller det endelige ansvaret, kan det opplyse om dette er en særskilt rolle eller funksjon eller en del av en bredere rolle eller funksjon, og hvorvidt det er tilbudt kapasitetsbyggende aktiviteter for å støtte medarbeidere som har ansvaret for kontaktene. Dersom det ikke finnes noen slik posisjon eller funksjon, kan foretaket angi det. Dette opplysningskravet kan også oppfylles ved å vise til de opplysningene som er offentliggjort i henhold til ESRS 2 GOV-1 *Administrasjons-, ledelses- og kontrollorganenes rolle*.

AR 18. Når foretaket utarbeider de opplysningene som er beskrevet i nr. 22 bokstav b) og c), kan følgende tas i betraktning:

a) Eksempler på faser der kontakt finner sted, er i) ved fastsettelse av metoden for begrensning og ii) ved evaluering av begrensningens effektivitet,

b) Når det gjelder type kontakt, kan det være deltakelse, høring og/eller informasjon.

c) Når det gjelder hvor ofte kontakt tas, kan det gis opplysninger om hvorvidt det skjer regelmessig, på bestemte tidspunkter i et prosjekt eller en forretningsprosess, for eksempel når en ny høstsesong begynner eller en ny produksjonslinje åpnes, samt om det skjer som en reaksjon på lovfestede krav og/eller som en reaksjon på en interessents anmodninger, og om resultatet av kontakten blir integrert i foretakets beslutningsprosesser.

d) Når det gjelder det overordnede ansvaret, kan foretaket opplyse om det krever særskilt kompetanse hos de medarbeiderne som har ansvaret for kontaktene, eller tilbyr disse medarbeiderne ***opplæring*** eller kompetanseutvikling på området.

AR 19. Globale rammeavtaler er utformet for å etablere et varig forhold mellom et flernasjonalt foretak og et globalt fagforbund for å sikre at foretaket overholder de samme standardene i alle land der det driver virksomhet.

AR 20. For å vise hvordan perspektivene for arbeidere i ***verdikjeden*** har påvirket bestemte beslutninger eller aktiviteter i foretaket, kan foretaket gi eksempler fra inneværende rapporteringsperiode.

Opplysningskrav S2-3 – Rutiner for å avhjelpe negative påvirkninger og kanaler der arbeidere i verdikjeden kan gi uttrykk for bekymringer

AR 21. Ved oppfyllelse av kravene fastsatt i opplysningskravet ESRS S2-3, kan foretaket støtte seg til innholdet i FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter og OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper med søkelys på ***avhjelpende tiltak*** og ***ordninger for klagebehandling.***

AR 22. Kanaler for å gi uttrykk for bekymringer eller behov omfatter ***ordninger for klagebehandling,*** tipstelefoner, fagforeninger (der arbeidere er organisert), dialogprosesser eller andre virkemidler som arbeidere i ***verdikjeden*** eller deres ***legitime representanter*** kan bruke for å gi uttrykk for bekymringer om påvirkninger, eller forklare behov som de ønsker at foretaket skal utrede. Dette kan omfatte både kanaler som leveres direkte av foretaket, og kanaler som leveres av de enhetene der arbeiderne i verdikjeden arbeider, i tillegg til eventuelle andre ordninger som foretaket har for å forstå håndteringen av påvirkninger på arbeidere, som for eksempel samsvarsrevisjoner. Dersom foretaket, for å oppfylle dette kravet, utelukkende baserer seg på opplysninger fra foretakets ***forretningsforbindelser*** om at slike kanaler finnes, kan det angi dette.

AR 23. For å gi større innsikt i de opplysningene som er omfattet av opplysningskrav ESRS S2-3, kan foretaket forklare om og hvordan potensielt berørte arbeidere i ***verdikjeden*** kan få tilgang til kanaler i det foretaket der de er ansatt, eller som de utfører arbeid for, når det gjelder hver vesentlig påvirkning.

AR 24. Tredjepartsordninger kan omfatte ordninger som drives av staten, ikke-statlige organisasjoner (NGO-er), industrisammenslutninger og andre samarbeidsinitiativ. Foretaket kan opplyse om disse er tilgjengelige for alle arbeidere som potensielt eller faktisk kan påvirkes vesentlig av foretaket, eller enkeltpersoner eller organisasjoner som opptrer på deres vegne, eller som på annen måte kan kjenne til negative påvirkninger.

AR 25. Når det gjelder beskyttelse av personer som anvender ordningene mot represalier, kan foretaket beskrive om det behandler klager konfidensielt og med respekt for retten til privatliv og vern av personopplysninger, og om ordningene gir arbeiderne mulighet til å anvende dem anonymt (for eksempel ved at en tredjepart representerer dem).

AR 26. Når foretaket opplyser om og hvordan det vet at arbeidere i ***verdikjeden*** har kjennskap og tillit til noen av disse kanalene, kan det gi relevante og pålitelige opplysninger om hvor effektive disse kanalene er, ut fra perspektivet for disse arbeiderne i verdikjeden. Eksempler på informasjonskilder er undersøkelser av arbeidere som har brukt slike kanaler, og deres grad av tilfredshet med prosessen og resultatene.

AR 27. Når foretaket skal beskrive effektiviteten av de kanalene som arbeidere i ***verdikjeden*** kan bruke for å gi uttrykk for bekymringer, kan det støtte seg til følgende spørsmål som bygger på «effektivitetskriteriene for utenrettslige ***ordninger for klagebehandling***» i FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter, særlig prinsipp 31. Betraktningene nedenfor kan anvendes på individuelle kanaler eller på et kollektivt kanalsystem.

a) Har kanalene legitimitet ved å sikre at de kan avkreves ansvar for å opptre rettferdig, og har interessenter tillit til dem?

b) Kjenner ***interessenter*** til kanalene, og har de tilgang til dem?

c) Er prosedyrene for kanalene tydelige og kjente med opplysninger om veiledende tidsrammer?

d) Gir kanalene ***interessenter*** rimelig tilgang til informasjon, råd og ekspertise?

e) Er kanalene åpne slik at de gir tilstrekkelige opplysninger både til de klagende og, dersom det er relevant, for å imøtekomme allmennhetens interesse?

f) Er de resultatene som oppnås gjennom kanalene, i samsvar med internasjonalt anerkjente menneskerettigheter?

g) Har foretaket slikt innsyn i kanalene at det kan utnytte erfaringer som kan brukes både for å forbedre kanalene og for å forhindre framtidige påvirkninger?

h) Fokuserer foretaket på dialog med de klagende som en metode for å komme til enighet om felles løsninger i stedet for ensidig å avgjøre resultatet?

Opplysningskrav S2-4 – Tiltak knyttet til vesentlige påvirkninger på arbeidere i verdikjeden og strategier for å håndtere vesentlige risikoer og utnytte vesentlige muligheter i forbindelse med arbeidere i verdikjeden, og effektiviteten av disse tiltakene

AR 28. Det kan ta tid å forstå negative påvirkninger og hvordan foretaket kan bli innblandet i dem gjennom sin verdikjede, samt å fastsette hensiktsmessige tiltak og gjennomføre dem. Derfor skal foretaket ta hensyn til

a) sine generelle og spesifikke strategier for å håndtere vesentlige negative påvirkninger,

b) sine initiativ for å bidra til ytterligere vesentlige positive påvirkninger,

c) hvor langt det har kommet med hensyn til sin innsats i rapporteringsperioden, og

d) sine mål om fortsatt forbedring.

AR 29. Hva som er hensiktsmessige tiltak, kan variere avhengig av om foretaket forårsaker eller bidrar til en vesentlig påvirkning, eller om den vesentlige påvirkningen er direkte knyttet til dets aktiviteter, produkter eller tjenester gjennom en forretningsforbindelse.

AR 30. Ettersom vesentlige negative ***påvirkninger*** som påvirker arbeidere i ***verdikjeden***, og som har oppstått i løpet av rapporteringsperioden, også kan være knyttet til enheter eller aktiviteter utenfor foretakets direkte kontroll, kan foretaket opplyse om og hvordan det ønsker å bruke sin innflytelse overfor sine ***forretningsforbindelser*** for å håndtere disse påvirkningene. Dette kan omfatte bruk av forretningsmessig ***innflytelse*** (for eksempel gjennom håndheving av kontraktsmessige krav til forretningsforbindelser eller gjennomføring av insentiver), andre former for innflytelse over forretningsforbindelser (for eksempel ***opplæring*** eller kapasitetsbygging når det gjelder arbeidstakerrettigheter for enheter som foretaket har forretningsforbindelser med) eller samarbeid med likestilte foretak eller andre aktører (for eksempel initiativ som tar sikte på ansvarlig rekruttering eller sikring av at arbeidere får en ***tilstrekkelig lønn***).

AR 31. Når foretaket opplyser om sin deltakelse i et industri- eller flerpartsinitiativ som et av sine ***tiltak*** for å håndtere vesentlige negative påvirkninger, kan det opplyse om hvordan initiativet og foretakets bidrag til det tar sikte på å håndtere den aktuelle vesentlige påvirkningen. Foretaket kan opplyse om de relevante ***målene*** som er fastsatt i initiativet, og om hvordan man klarer å oppnå dem, i henhold til ESRS S2-5.

AR 32. Når foretaket opplyser om og hvordan det tar hensyn til faktiske og potensielle påvirkninger på arbeidere i ***verdikjeden*** i forbindelse med beslutninger om å avslutte ***forretningsforbindelser***, og om og hvordan det forsøker å motvirke eventuelle negative påvirkninger som kan oppstå på grunn av den avsluttede forretningsforbindelsen, kan foretaket oppgi eksempler.

AR 33. Når foretaket opplyser om hvordan det følger opp effektiviteten av sine ***tiltak*** for å håndtere vesentlige påvirkninger i rapporteringsperioden, kan det oppgi hvilke erfaringer det har gjort seg fra tidligere og inneværende rapporteringsperioder.

AR 34. Prosesser som er brukt for å følge opp effektiviteten av ***tiltak***, kan omfatte intern eller ekstern revisjon eller verifisering, rettergang og/eller tilhørende rettsavgjørelser, konsekvensvurderinger, målesystemer, tilbakemeldinger fra interessenter, ***ordninger for klagebehandling***, eksterne prestasjonsvurderinger og referansemåling.

AR 35. Rapportering om effektivitet har til formål å gjøre det mulig å forstå sammenhengen mellom de ***tiltakene*** som foretaket har truffet, og den effektive håndteringen av påvirkningene. For å vise at foretakets ***tiltak*** for å hjelpe sine ***leverandører*** med å forbedre arbeidsforholdene har vært effektive, kan foretaket for eksempel opplyse om tilbakemeldinger fra leverandørenes arbeidere som viser at arbeidsforholdene er blitt bedre siden foretaket begynte å arbeide med disse leverandørene. Ytterligere opplysninger som foretaket kan gi, omfatter data som viser en nedgang i antall ***hendelser*** som er identifisert gjennom for eksempel uavhengige revisjoner.

AR 36. Når det gjelder initiativ eller prosesser som foretaket har innført, og som er basert på berørte arbeideres behov, og når det gjelder framskritt i gjennomføringen av slike initiativ eller prosesser, kan foretaket oppgi følgende:

a) opplysninger om hvorvidt og hvordan arbeidere i ***verdikjeden, legitime representanter*** eller deres ***troverdige stedfortredere*** spiller en rolle i forbindelse med beslutninger om utformingen og gjennomføringen av disse programmene eller prosessene, og

b) opplysninger om tilsiktede eller oppnådde positive resultater for arbeidere i verdikjeden i forbindelse med disse initiativene eller prosessene.

AR 37. Foretaket kan også opplyse om initiativ eller prosesser, hvis primære mål er å skape positive påvirkninger for arbeidere i ***verdikjeden***, er utformet for å bidra til at et eller flere av FNs bærekraftsmål oppnås. For å oppnå FNs bærekraftsmål nr. 8 om å «fremme varig, inkluderende og bærekraftig økonomisk vekst, full og produktiv sysselsetting og anstendig arbeid for alle» kan foretaket for eksempel tilby kapasitetsbygging til små virksomheter i sin ***forsyningskjede***, noe som fører til at deres inntekter øker, eller det kan gi ***opplæring*** som gjør at en større andel av kvinner kan påta seg leveranseoppdrag i foretakets nedstrøms verdikjede.

AR 38. Når foretaket opplyser om de tilsiktede eller oppnådde positive resultatene av sine ***tiltak*** for arbeidere i ***verdikjeden,*** skal det skjelne mellom dokumentasjon på at visse aktiviteter har funnet sted (for eksempel at x antall arbeidere har fått ***opplæring*** i økonomisk forståelse), og dokumentasjon på at det faktisk har gitt resultater for arbeidere (for eksempel at x arbeidere oppgir at det nå er lettere for dem å håndtere eget husholdningsregnskap og oppnå sine mål om sparing).

AR 39. Når foretaket opplyser om initiativ eller prosesser også spiller en rolle for å begrense vesentlige negative påvirkninger, kan det for eksempel overveie programmer som har til formål å fremme kvinnelige arbeideres finansielle forståelse, noe som har ført til at flere kvinner forfremmes, samt til rapporter om redusert seksuell ***trakassering*** på arbeidsplassen.

AR 40. Når foretaket opplyser om de vesentlige risikoene og mulighetene i forbindelse med foretakets påvirkninger på eller ***avhengighet*** av arbeidere i ***verdikjeden***, kan det ta hensyn til følgende:

a) Risikoer i forbindelse med foretakets påvirkninger på arbeidere i verdikjeden kan omfatte risikoer for omdømme eller juridisk eksponering der arbeidere i verdikjeden er utsatt for ***tvangsarbeid*** eller ***barnearbeid***.

b) Risikoer i forbindelse med foretakets avhengighet av arbeidere i verdikjeden kan omfatte avbrutte forretningsaktiviteter i de tilfellene der vesentlige deler av foretakets ***forsyningskjede*** eller distribusjonsnett stenges ned på grunn av en pandemi.

c) Muligheter i forbindelse med foretakets påvirkninger på arbeidere i verdikjeden kan omfatte markedsdifferensiering og større kundeinteresse når foretaket garanterer anstendig ***lønn*** og anstendige vilkår for ikke ansatte arbeidere.

d) Muligheter i forbindelse med foretakets avhengighet av arbeidere i verdikjeden, kan oppstå gjennom at man sikrer en framtidig bærekraftig forsyning av en råvare ved å sørge for at småbrukere tjener nok til at kommende generasjoner lar seg lokke til å fortsette å drive jordbruk.

AR 41. Når foretaket gir opplysninger om hvorvidt ***avhengigheter*** blir til risikoer, skal det ta hensyn til eksterne hendelser.

AR 42. Når foretaket opplyser om policyer, ***tiltak***, ressurser og ***mål*** knyttet til styringen av vesentlige ***risikoer*** og ***muligheter***, kan det i tilfeller der risikoer og muligheter oppstår som følge av en vesentlig ***påvirkning***, vise til sine opplysninger om policyer, tiltak og ressurser samt mål knyttet til denne påvirkningen.

AR 43. Foretaket skal ta hensyn til om og hvordan dets prosess(er) for å styre vesentlige risikoer i forbindelse med arbeidere i ***verdikjeden*** er integrert i dets eksisterende risikostyringsprosess(er).

AR 44. Når foretaket oppgir hvilke ressurser som er avsatt til håndtering av vesentlige påvirkninger, kan det oppgi hvilke interne funksjoner som er involvert i håndteringen av påvirkningene, og hvilke typer tiltak de treffer for å motvirke negative og fremme positive påvirkninger.

Måleindikatorer og mål

Opplysningskrav S2-5 – Mål for hvordan vesentlige negative påvirkninger skal håndteres, positive påvirkninger styrkes og vesentlige risikoer og muligheter håndteres

AR 45. Når foretaket offentliggjør opplysninger om ***mål*** i samsvar med nr. 39, kan det opplyse om

a) de tilsiktede resultatene som skal oppnås i tilværelsen for arbeidere i ***verdikjeden***, og som er så spesifikke som mulig,

b) målenes stabilitet over tid når det gjelder definisjoner og metoder for å muliggjøre sammenlignbarhet over tid,

c) de standardene eller forpliktelsene som målene er basert på (for eksempel atferdsregler, anskaffelsespolicyer, globale regelverk eller næringskoder).

AR 46. ***Mål*** knyttet til vesentlige ***risikoer*** og ***muligheter*** kan være de samme som eller atskilt fra mål knyttet til vesentlige ***påvirkninger***. Et mål om at arbeidere i ***forsyningskjeden*** skal ha ***lønn*** som de kan leve av, kan for eksempel både redusere påvirkninger på disse arbeiderne og redusere tilknyttede risikoer når det gjelder forsyningskvalitet og -pålitelighet.

AR 47. Foretaket kan også skjelne mellom ***mål*** på kort, mellomlang og lang sikt som omfatter samme forpliktende ***policy***. Foretaket kan for eksempel ha et langsiktig mål om å redusere antall ***arbeidsmiljøhendelser*** som påvirker arbeiderne til en bestemt ***leverandør*** med 80 % innen 2030, og et kortsiktig mål om å redusere ***overtidstimene*** for budbilsjåfører med x % samtidig som de beholder inntekten fram til 2024.

AR 48. Når et ***mål*** endres eller erstattes i rapporteringsperioden, kan foretaket forklare endringen ved å vise til vesentlige endringer i ***forretningsmodellen*** eller til betydelige endringer i den anerkjente standarden eller lovgivningen som målet er utledet fra, for å gi bakgrunnsopplysninger i henhold til ESRS 2 BP-2 *Opplysninger i forbindelse med særlige omstendigheter*.

ESRS S3

BERØRTE LOKALSAMFUNN

INNHOLDSFORTEGNELSE

Formål

Samspill med andre ESRS-standarder

Opplysningskrav

– ESRS 2 Generelle opplysninger

Strategi

— Opplysningskrav i forbindelse med ESRS 2 SBM-2 – Interessenters interesser og synspunkter

— Opplysningskrav i forbindelse med ESRS 2 SBM-3 – Vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter og deres samspill med strategi og forretningsmodell

Håndtering av påvirkninger, risikoer og muligheter

— Opplysningskrav S3-1 – Policyer for berørte lokalsamfunn

— Opplysningskrav S3-2 – Rutiner for kontakt med berørte lokalsamfunn om påvirkninger

— Opplysningskrav S3-3 – Rutiner for å avhjelpe negative påvirkninger og kanaler der berørte lokalsamfunn kan gi uttrykk for bekymringer

— Opplysningskrav S3-4 – Tiltak knyttet til vesentlige påvirkninger på berørte lokalsamfunn og strategier for å håndtere vesentlige risikoer og utnytte vesentlige muligheter i forbindelse med berørte lokalsamfunn, og effektiviteten av disse tiltakene

Måleindikatorer og mål

— Opplysningskrav S3-5 – Mål for hvordan vesentlige negative påvirkninger skal håndteres, positive påvirkninger styrkes og vesentlige risikoer og muligheter håndteres

Tillegg A: Anvendelseskrav (AR)

– Formål

– ESRS 2 Generelle opplysninger

Strategi

— Opplysningskrav i forbindelse med ESRS 2 SBM-2 – Interessenters interesser og synspunkter

— Opplysningskrav i forbindelse med ESRS 2 SBM-3 – Vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter og deres samspill med strategi og forretningsmodell

Håndtering av påvirkninger, risikoer og muligheter

— Opplysningskrav S3-1 – Policyer for berørte lokalsamfunn

— Opplysningskrav S3-2 – Rutiner for kontakt med berørte lokalsamfunn om påvirkninger

— Opplysningskrav S3-3 – Rutiner for å avhjelpe negative påvirkninger og kanaler der berørte lokalsamfunn kan gi uttrykk for bekymringer

— Opplysningskrav S3-4 – Tiltak knyttet til vesentlige påvirkninger på berørte lokalsamfunn og strategier for å håndtere vesentlige risikoer og utnytte vesentlige muligheter i forbindelse med berørte lokalsamfunn, og effektiviteten av disse tiltakene

Måleindikatorer og mål

— Opplysningskrav S3-5 – Mål for hvordan vesentlige negative påvirkninger skal håndteres, positive påvirkninger styrkes og vesentlige risikoer og muligheter håndteres

Formål

1. Formålet med denne standarden er å spesifisere opplysningskrav som vil gjøre det mulig for ***brukere*** av ***bærekraftsrapporten*** å forstå vesentlige påvirkninger på ***berørte lokalsamfunn*** knyttet til foretakets egen virksomhet og verdikjede, herunder gjennom dets produkter eller tjenester, samt gjennom dets ***forretningsforbindelser***, og dets tilknyttede vesentlige risikoer og muligheter, herunder

   a) hvordan foretaket påvirker lokalsamfunn i de områdene der det er mest sannsynlig at påvirkninger vil være til stede, og at de er alvorlige med hensyn til vesentlige positive og negative faktiske eller potensielle påvirkninger,

   b) eventuelle ***tiltak*** som er truffet, og resultatet av slike tiltak, for å forebygge, begrense eller avhjelpe faktiske eller potensielle negative påvirkninger, og for å håndtere risikoer og muligheter,

   c) arten, typen og omfanget av foretakets vesentlige risikoer og muligheter i forbindelse med foretakets påvirkninger på og ***avhengighet*** av ***berørte lokalsamfunn***, og hvordan foretaket håndterer dem, og

   d) de ***finansielle virkningene*** for foretaket på kort, mellomlang og lang sikt av vesentlige risikoer og muligheter som følge av foretakets påvirkninger og avhengighet av berørte lokalsamfunn.

2. For at denne standarden skal oppfylle sitt formål, inneholder den krav om at foretaket skal forklare hva som generelt gjøres for å identifisere og håndtere alle vesentlige faktiske og potensielle påvirkninger på ***berørte lokalsamfunn*** i forbindelse med følgende:

   a) Samfunnets økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter (for eksempel ordentlige boligforhold, tilstrekkelig med mat, vann og sanitære forhold, arealrelaterte og sikkerhetsrelaterte påvirkninger).

   b) Samfunnenes sivile og politiske rettigheter (for eksempel ytringsfrihet, forsamlingsfrihet, konsekvenser for menneskerettighetsforkjempere).

   c) Særskilte rettigheter for ***urbefolkninger*** (for eksempel fritt, forutgående og informert samtykke, selvbestemmelse, kulturelle rettigheter).

3. Denne standarden krever også en redegjørelse for hvordan slike påvirkninger, samt foretakets ***avhengighet*** av berørte lokalsamfunn, kan skape vesentlige risikoer eller muligheter for foretaket. Negative forhold til ***berørte lokalsamfunn*** kan for eksempel forstyrre foretakets egen virksomhet eller skade dets omdømme, mens positive forhold kan gi forretningsmessige fordeler, som for eksempel en stabil og konfliktfri virksomhet og lettere rekruttering lokalt.

Samspill med andre ESRS-standarder

4. Denne standarden får anvendelse når vesentlige påvirkninger på og/eller vesentlige risikoer og muligheter i forbindelse med ***berørte lokalsamfunn*** er blitt identifisert gjennom prosessen med vurdering av ***vesentlighet***, som er beskrevet i ESRS 2 *Generelle opplysninger*.

5. Denne standarden skal leses sammen med ESRS 1 *Generelle krav* og ESRS 2, samt ESRS S1 *Egen arbeidsstyrke*, ESRS S2 *Arbeidere i verdikjeden* og ESRS S4 *Forbrukere og sluttbrukere*.

Opplysningskrav

ESRS 2 Generelle opplysninger

6. Kravene i dette avsnittet bør leses sammen med de opplysningene som kreves i henhold til ESRS 2 om strategi (SBM). De derav følgende opplysningene skal presenteres sammen med de opplysningene som kreves i henhold til ESRS 2, med unntak av SBM-3 *Vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter og deres samspill med strategi og forretningsmodell*, der foretaket har mulighet til å presentere opplysningene sammen med den emnespesifikke opplysningen.

Strategi

Opplysningskrav i forbindelse med ESRS 2 SBM-2 – Interessenters interesser og synspunkter

7. Når foretaket besvarer nr. 43 i ESRS 2 SBM-2, skal det opplyse om hvordan synspunktene, interessene og rettighetene til ***berørte lokalsamfunn***, herunder respekten for deres menneskerettigheter (og deres rettigheter som ***urbefolkning***, dersom det er relevant), ligger til grunn for dets strategi og forretningsmodell. ***Berørte lokalsamfunn*** er en viktig gruppe av berørte ***interessenter***.

Opplysningskrav i forbindelse med ESRS 2 SBM-3 – Vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter og deres samspill med strategi og forretningsmodell

8. Når foretaket besvarer nr. 48 i ESRS 2 SBM-3, skal det opplyse om følgende:

   a) Hvorvidt og hvordan faktiske og potensielle påvirkninger på ***berørte lokalsamfunn*** som fastsatt i henhold til ESRS 2 IRO-1 *Beskrivelse av prosessene for å identifisere og vurdere vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter* i) stammer fra eller er knyttet til foretakets strategi og forretningsmodeller, og ii) utgjør underlag for tilpasning av foretakets strategi og forretningsmodell og

   b) hvordan foretakets vesentlige risikoer og muligheter som oppstår som følge av påvirkninger på og ***avhengighet*** av berørte lokalsamfunn, forholder seg til foretakets strategi og forretningsmodell.

9. Når foretaket oppfyller kravene i nr. 48, skal det opplyse om alle ***berørte lokalsamfunn*** som sannsynligvis vil bli vesentlig påvirket av foretaket, herunder påvirkninger knyttet til foretakets egen virksomhet og ***verdikjede***, herunder gjennom dets produkter eller tjenester, samt gjennom dets ***forretningsforbindelser***, inngår i de opplysningene som offentliggjøres i henhold til ESRS 2. I tillegg skal foretaket legge fram følgende opplysninger:

   a) En kort beskrivelse av hvilke typer samfunn som påvirkes vesentlig av egen virksomhet eller gjennom oppstrøms og nedstrøms verdikjede, og angi om de er

      i) lokalsamfunn der innbyggerne bor eller arbeider i nærheten av foretakets ***driftssteder***, fabrikker, anlegg eller andre steder med fysiske aktiviteter, eller mer fjerntliggende samfunn som påvirkes av aktivitetene på disse stedene (for eksempel gjennom ***vannforurensning*** nedstrøms),

      ii) samfunn langs foretakets verdikjede (for eksempel dem som er påvirket av virksomheten på ***leverandørers*** anlegg eller logistikk- eller distribusjonsforetaks virksomhet),

      iii) samfunn i begynnelsen eller slutten av verdikjeden (for eksempel på det stedet der metaller eller mineraler utvinnes eller råvarer samles inn, eller samfunn i nærheten av ***avfalls-*** eller ***materialgjenvinningsanlegg***),

      iv) samfunn som består av ***urbefolkninger***.

   b) Dersom vesentlige negative påvirkninger forekommer, enten de er i) omfattende eller systemiske i situasjoner der foretaket driver virksomhet eller anskaffer eller har andre forretningsforbindelser (for eksempel marginaliserte befolkningsgrupper der deres helse og livskvalitet påvirkes i svært industrialiserte områder), eller ii) knyttet til ***enkelthendelser*** i foretakets egen virksomhet (for eksempel utslipp av giftig ***avfall*** som påvirker et lokalsamfunns tilgang til rent drikkevann) eller bestemte forretningsforbindelser (for eksempel en fredelig protest fra samfunn mot forretningsaktiviteter som blir møtt med en voldelig reaksjon fra foretakets sikkerhetstjeneste). Dette omfatter vurdering av de påvirkningene på berørte lokalsamfunn som kan oppstå som følge av omstillingen til grønnere og klimanøytrale aktiviteter. Potensielle påvirkninger omfatter påvirkninger i forbindelse med innovasjon og omstrukturering, nedlegging av gruver, økt utvinning av mineraler som trengs for omstillingen til en bærekraftig økonomi, og produksjon av solcellepaneler.

   c) Dersom vesentlige positive påvirkninger forekommer, en kort beskrivelse av de aktivitetene som fører til positive påvirkninger (for eksempel kapasitetsbygging til støtte for flere og nye former for lokale inntektsmuligheter), og hvilken type samfunn som påvirkes positivt eller kan påvirkes positivt. Foretaket kan også opplyse om hvorvidt de positive påvirkningene forekommer i bestemte land eller regioner.

   d) Eventuelle vesentlige risikoer og muligheter for foretaket som oppstår som følge av påvirkninger på og ***avhengighet*** av berørte lokalsamfunn.

10. Når foretaket beskriver de viktigste typene av samfunn som er eller kan bli negativt påvirket, på grunnlag av ***vesentlighets-vurderingen*** fastsatt i opplysningskrav ESRS 2 IRO-1*,* skal det opplyse om og hvordan det har utviklet en forståelse for hvordan ***berørte lokalsamfunn*** med bestemte egenskaper, de som arbeider på bestemte steder, eller de som utfører bestemte aktiviteter, kan være utsatt for større risiko for skade.

11. Foretaket skal opplyse om hvilke eventuelle vesentlige risikoer og muligheter som oppstår som følge av påvirkninger på og ***avhengighet*** av berørte lokalsamfunn, som er knyttet til bestemte grupper av ***berørte lokalsamfunn***, snarere enn til alle berørte lokalsamfunn.

Håndtering av påvirkninger, risikoer og muligheter

Opplysningskrav S3-1 – Policyer for berørte lokalsamfunn

12. **Foretaket skal beskrive de policyene som er vedtatt for å håndtere vesentlige påvirkninger på berørte lokalsamfunn, samt tilknyttede vesentlige risikoer og muligheter.**

13. Formålet med dette opplysningskravet er å gjøre det mulig å forstå i hvilken utstrekning foretaket har policyer spesifikt for hvordan det skal identifisere, vurdere, håndtere og/eller ***avhjelpe*** vesentlige påvirkninger på ***berørte lokalsamfunn***, samt policyer som omfatter vesentlige risikoer eller muligheter i forbindelse med berørte lokalsamfunn.

14. Opplysningene som skal offentliggjøres i henhold til nr. 12, skal inneholde opplysninger om foretakets policyer for å håndtere sine vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter i forbindelse med ***berørte lokalsamfunn*** i samsvar med ESRS 2 MDR-P *Policyer vedtatt for å håndtere vesentlige bærekraftsforhold*. I tillegg skal foretaket angi om slike policyer omfatter spesifikke berørte lokalsamfunn eller alle berørte lokalsamfunn.

15. Foretaket skal oppgi eventuelle særskilte bestemmelser i ***policyene*** om forebygging og håndtering av påvirkninger på ***urbefolkninger***.

16. Foretaket skal beskrive de forpliktelsene i sine menneskerettighetspolicyer([112]) som er relevante for berørte lokalsamfunn, herunder prosesser og ordninger for å overvåke overholdelse av FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter, ILO-erklæringen om grunnleggende prinsipper og rettigheter på arbeidsplassen eller OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper. Foretaket skal i de opplysningene som offentliggjøres, fokusere på de spørsmålene som er vesentlige for følgende([113]), samt på sin generelle strategi i forbindelse med

    a) respekt for berørte lokalsamfunns menneskerettigheter, og for ***urbefolkninger*** spesielt,

    b) samarbeid med berørte lokalsamfunn og

    c) tiltak for å avhjelpe og/eller gjøre det mulig å ***avhjelpe*** påvirkninger i forbindelse med menneskerettighetene.

17. Foretaket skal opplyse om og hvordan dets policyer med hensyn til ***berørte lokalsamfunn*** er i samsvar med internasjonalt anerkjente standarder som er relevante for berørte lokalsamfunn og urbefolkninger, herunder FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter. Foretaket skal også opplyse om i hvilken utstrekning tilfeller av manglende overholdelse av FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter, ILO-erklæringen om grunnleggende prinsipper og rettigheter på arbeidsplassen eller OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper som involverer berørte lokalsamfunn, er

([112]) Disse opplysningene støtter informasjonsbehovene til finansmarkedsdeltakere som er omfattet av forordning (EU) 2019/2088, ettersom de er utledet fra en tilleggsindikator for de viktigste negative påvirkningene som fastsatt ved indikator nr. 9 i tabell 3 i vedlegg I til delegert kommisjonsforordning (EU) 2022/1288 med hensyn til regler om offentliggjøring av opplysninger om bærekraftige investeringer («Ingen retningslinjer for menneskerettigheter»).

([113]) Disse opplysningene støtter informasjonsbehovene til finansmarkedsdeltakere som er omfattet av forordning (EU) 2019/2088, ettersom de er utledet fra en obligatorisk indikator for de viktigste negative påvirkningene som fastsatt ved indikator nr. 11 i tabell 1 i vedlegg I til delegert kommisjonsforordning (EU) 2022/1288 med hensyn til regler om offentliggjøring av opplysninger om bærekraftige investeringer («Ingen prosesser og ordninger for å overvåke at FNs Global Compact-prinsipper og OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper overholdes»).

blitt rapportert i egen virksomhet eller i dets oppstrøms og nedstrøms ***verdikjede***, og, dersom det er relevant, en angivelse av arten av slike tilfeller([114]).

18. ***Policyene*** kan være selvstendige policyer for samfunn eller inngå i et mer omfattende dokument, som for eksempel etiske regler eller en generell bærekraftspolicy som foretaket allerede har offentliggjort som en del av en annen ESRS-standard. I så fall skal foretaket gi en nøyaktig krysshenvisning for å identifisere de aspektene ved policyen som oppfyller kravene i dette opplysningskravet.

Opplysningskrav S3-2 – Rutiner for kontakt med berørte lokalsamfunn om påvirkninger

19. **Foretaket skal offentliggjøre sine generelle rutiner for kontakt med berørte lokalsamfunn og deres representanter om faktiske og potensielle påvirkninger på dem.**

20. Formålet med dette opplysningskravet er å gjøre det mulig å forstå om og hvordan foretaket, som en del av sin pågående prosess for aktsomhetsvurdering, står i kontakt med berørte lokalsamfunn, deres legitime representanter eller ***troverdige stedfortredere*** om vesentlige faktiske og potensielle, positive og/eller negative påvirkninger som påvirker eller sannsynligvis vil påvirke dem, og om og hvordan det tas hensyn til perspektivene for ***berørte lokalsamfunn*** i foretakets beslutningsprosesser.

21. Foretaket skal opplyse om og hvordan perspektivene for ***berørte lokalsamfunn*** ligger til grunn for dets beslutninger eller aktiviteter for å håndtere faktiske og potensielle påvirkninger på lokalsamfunn. Dette skal, dersom det er relevant, omfatte en redegjørelse for

    a) om kontakt med berørte lokalsamfunn eller deres ***legitime representanter*** skjer direkte eller via ***troverdige stedfortredere*** som kjenner til deres situasjon,

    b) i hvilken fase det tas kontakt, type kontakt og hvor ofte slik kontakt tas,

    c) den funksjonen og den øverste rollen i foretaket som har det overordnede ansvaret for å sikre at slik kontakt finner sted, og at resultatene av den danner grunnlag for foretakets veivalg,

    d) dersom det er relevant, hvordan foretaket vurderer hvor effektiv kontakten med berørte lokalsamfunn er, herunder, dersom det er relevant, eventuelle avtaler eller resultater som kontakten fører til.

22. Dersom det er relevant, skal foretaket opplyse om hvilke skritt det tar for å få forståelse for perspektivene for ***berørte lokalsamfunn*** som kan være særlig utsatt for påvirkninger, og/eller som er marginaliserte, og for bestemte grupper i de berørte lokalsamfunnene, som for eksempel kvinner og jenter.

23. Dersom ***berørte lokalsamfunn*** er ***urbefolkninger***, skal foretaket også opplyse om hvordan det tar hensyn til og sikrer at deres særskilte rettigheter respekteres i strategien for ***medvirkning fra interessenter***, herunder deres rett til ***fritt, forutgående og informert samtykke*** når det gjelder i) deres kulturelle, intellektuelle, religiøse og åndelige rettigheter, ii) aktiviteter som påvirker deres landområder og territorier, og iii) lovgivningsmessige eller administrative tiltak som påvirker dem. Når det gjelder kontakt med urbefolkninger, skal foretaket dessuten opplyse om og hvordan ***urbefolkninger*** er blitt hørt når det gjelder former og forutsetninger for kontakt (for eksempel når det skal bestemmes hva som skal tas opp, og hvordan og når kontakt skal finne sted).

([114]) Disse opplysningene støtter informasjonsbehovene til finansmarkedsdeltakere som er omfattet av forordning (EU) 2019/2088, ettersom de er utledet fra en obligatorisk indikator for de viktigste negative påvirkningene som fastsatt ved indikator nr. 10 i tabell 1 i vedlegg I til delegert kommisjonsforordning (EU) 2022/1288 med hensyn til regler om offentliggjøring av opplysninger om bærekraftige investeringer («Manglende overholdelse av FNs Global Compact-prinsipper og OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper»), og informasjonsbehovene til administratorer av referanseverdier for å offentliggjøre ESG-faktorer som er omfattet av forordning (EU) 2020/1816, som angitt ved indikatoren «Antallet av referanseverdiens bestanddeler som er utsatt for sosiale overtredelser (absolutt tall og relativt tall dividert med alle referanseverdiens bestanddeler), som omhandlet i internasjonale traktater og konvensjoner, De forente nasjoners prinsipper og, dersom det er relevant, nasjonal rett» i avsnitt 1 og 2 i vedlegg II.

24. Dersom foretaket ikke kan offentliggjøre de opplysningene som kreves i henhold til ovennevnte, ettersom det ikke har innført noen rutiner for kontakt med berørte lokalsamfunn, skal det opplyse om dette. Foretaket kan opplyse om en tidsramme innenfor hvilken det har til hensikt å innføre slike rutiner.

Opplysningskrav S3-3 – Rutiner for å avhjelpe negative påvirkninger og kanaler der berørte lokalsamfunn kan gi uttrykk for bekymringer

25. **Foretaket skal beskrive de rutinene det har innført for å sørge for eller samarbeide om å avhjelpe negative påvirkninger på berørte lokalsamfunn som foretaket er forbundet med, samt hvilke kanaler berørte lokalsamfunn har for å gi uttrykk for bekymringer og få dem utredet.**

26. Formålet med dette opplysningskravet er å gjøre det mulig å forstå hvilke formelle virkemidler som ***berørte lokalsamfunn*** kan benytte for å gi uttrykk for sine bekymringer og behov direkte til foretaket, og/eller gjennom hvilke foretaket sørger for tilgang til slike kanaler (for eksempel ***ordninger for klagebehandling***) gjennom sine forretningsforbindelser, hvordan disse lokalsamfunnene følges opp med hensyn til de spørsmålene som tas opp, samt effektiviteten av disse kanalene.

27. Foretaket skal beskrive følgende:

    a) Sin generelle strategi og rutiner for å sikre eller bidra til ***avhjelping***, dersom det har forårsaket eller bidratt til en vesentlig negativ ***påvirkning*** på berørte lokalsamfunn, herunder om og hvordan foretaket vurderer at de avhjelpende tiltakene som er truffet, er effektive.

    b) Eventuelle spesifikke kanaler som ***berørte lokalsamfunn*** har tilgang til for å gi uttrykk for sine bekymringer eller behov direkte til foretaket og få dem utredet, herunder om disse er etablert av foretaket selv og/eller gjennom deltakelse i tredjepartsordninger.

    c) Hvilke rutiner foretaket har for å sikre tilgangen til slike kanaler gjennom sine forretningsforbindelser.

    d) Hvordan det følger opp og overvåker spørsmål som tas opp og behandles, og hvordan det sikrer at kanalene fungerer på en effektiv måte, blant annet gjennom samarbeid med ***interessenter*** som er de tiltenkte ***brukerne*** av disse kanalene.

28. Foretaket skal opplyse om og hvordan det vurderer at ***berørte lokalsamfunn*** har kjennskap og tillit til disse strukturene eller rutinene for å gi uttrykk for sine bekymringer eller behov og få dem utredet. I tillegg skal foretaket opplyse om det har innført policyer for hvordan de personene som anvender dem, beskyttes mot represalier. Dersom slike opplysninger er blitt offentliggjort i samsvar med ESRS G1-1, kan foretaket vise til disse opplysningene.

29. Dersom foretaket ikke kan offentliggjøre de opplysningene som kreves i henhold til ovennevnte, ettersom det ikke har noen kanal for å gi uttrykk for bekymringer og/eller ikke sørger for at det finnes en slik kanal gjennom sine forretningsforbindelser, skal det opplyse om dette. Foretaket kan opplyse om en tidsramme innenfor hvilken det har til hensikt å etablere en slik kanal eller innføre slike rutiner.

Opplysningskrav S3-4 – Tiltak knyttet til vesentlige påvirkninger på berørte lokalsamfunn og strategier for å håndtere vesentlige risikoer og utnytte vesentlige muligheter i forbindelse med berørte lokalsamfunn, og effektiviteten av disse tiltakene

30. **Foretaket skal opplyse om hvordan det treffer tiltak for å håndtere vesentlige påvirkninger på berørte lokalsamfunn, og for å styre vesentlige risikoer og utnytte vesentlige muligheter i forbindelse med berørte lokalsamfunn, og effektiviteten av disse tiltakene.**

31. Dette opplysningskravet har to formål. For det første skal det gjøre det mulig å forstå alle ***tiltak*** og initiativ gjennom hvilke foretaket forsøker å

    a) forebygge, begrense og avhjelpe negative vesentlige ***påvirkninger*** på berørte lokalsamfunn, og/eller

    b) oppnå positive vesentlige påvirkninger for berørte lokalsamfunn.

For det andre skal det gjøre det mulig å forstå hvordan foretaket håndterer de vesentlige ***risikoene*** og utnytter de vesentlige mulighetene i forbindelse med berørte lokalsamfunn.

Foretaket skal gi en kort beskrivelse av handlingsplanene og ressursene for å håndtere sine vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter i forbindelse med berørte lokalsamfunn i samsvar med ESRS 2 MDR-A *Tiltak og ressurser i forbindelse med vesentlige bærekraftsforhold.*

32. Når det gjelder vesentlige påvirkninger, skal foretaket beskrive

    a) tiltak som er truffet, planlagt eller pågår for å forebygge eller begrense vesentlige negative påvirkninger på berørte lokalsamfunn,

    b) hvorvidt og hvordan det har truffet tiltak for å avhjelpe eller muliggjøre ***avhjelping*** i forbindelse med en faktisk vesentlig påvirkning,

    c) eventuelle ytterligere ***tiltak*** eller initiativ det har iverksatt, der det primære formålet er å skape positive påvirkninger for berørte lokalsamfunn, og

    d) hvordan det følger opp og kontrollerer at disse ***tiltakene*** og initiativene gir de tilsiktede resultatene for berørte lokalsamfunn.

33. Når det gjelder nr. 30, skal foretaket beskrive

    a) de prosessene gjennom hvilke det identifiserer tiltakene som er nødvendige og hensiktsmessige som svar på en bestemt faktisk eller potensiell negativ påvirkning på berørte lokalsamfunn,

    b) sin strategi for å treffe tiltak i forbindelse med spesifikke vesentlige negative påvirkninger på samfunn, herunder ethvert tiltak i forbindelse med egen praksis med hensyn til erverv, planlegging og utnyttelse av areal, drift eller nedlegging, samt hvorvidt det vil være nødvendig med et bredere samarbeid innen bransjen eller med andre relevante parter, og

    c) hvordan det sikrer at det finnes rutiner for å avhjelpe eller muliggjøre ***avhjelping*** ved eventuelle vesentlige negative påvirkninger, og at disse rutinene er effektive med hensyn til gjennomføring og resultater.

34. Når det gjelder vesentlige risikoer og muligheter, skal foretaket beskrive

    a) hvilke tiltak som er planlagt eller pågår for å begrense vesentlige risikoer for foretaket som følge av dets påvirkninger på og ***avhengighet*** av ***berørte lokalsamfunn***, og hvordan foretaket følger opp effektiviteten i praksis, og

    b) hvilke tiltak som er planlagt eller pågår for å utnytte vesentlige muligheter for foretaket med hensyn til berørte lokalsamfunn.

35. Foretaket skal opplyse om og hvordan det sikrer at dets egen forretningspraksis ikke forårsaker eller bidrar til vesentlige negative påvirkninger på ***berørte lokalsamfunn***, herunder, dersom det er relevant, i forbindelse med planlegging, erverv og utnyttelse av areal, finansiering, utvinning eller produksjon av råvarer, bruk av naturressurser og håndtering av miljøpåvirkninger. Foretaket kan opplyse om hvordan det håndterer motsetninger mellom å forhindre eller begrense vesentlige negative påvirkninger og annet press på foretaket.

36. Foretaket skal også opplyse om det er rapportert om alvorlige spørsmål og ***hendelser*** knyttet til menneskerettigheter i forbindelse med ***berørte lokalsamfunn***, og eventuelt opplyse om disse([115]).

37. Når foretaket offentliggjør de opplysningene som kreves i henhold til nr. 32 bokstav d), skal det ta hensyn til ESRS 2 MDR-T – *Oppfølging av effektiviteten av policyer og tiltak gjennom mål* dersom det vurderer effektiviteten av et tiltak gjennom å fastsette et mål.

([115]) Disse opplysningene støtter informasjonsbehovene til finansmarkedsdeltakere som er omfattet av forordning (EU) 2019/2088, ettersom de er utledet fra en tilleggsindikator for de viktigste negative påvirkningene som fastsatt ved indikator nr. 14 i tabell 3 i vedlegg I til delegert kommisjonsforordning (EU) 2022/1288 med hensyn til regler om offentliggjøring av opplysninger om bærekraftige investeringer («Antall identifiserte tilfeller av alvorlige spørsmål og hendelser knyttet til menneskerettigheter»).

38. Foretaket skal opplyse om hvilke ressurser det har avsatt til håndtering av vesentlige påvirkninger, med opplysninger som gjør det mulig for brukerne å få en forståelse av hvordan de vesentlige påvirkningene håndteres.

Måleindikatorer og mål

Opplysningskrav S3-5 – Mål for hvordan vesentlige negative påvirkninger skal håndteres, positive påvirkninger styrkes og vesentlige risikoer og muligheter håndteres

39. **Foretaket skal opplyse om eventuelle tidsbestemte og resultatorienterte mål det kan ha fastsatt for å**

    a) **redusere negative påvirkninger på berørte lokalsamfunn, og/eller**

    b) **styrke positive påvirkninger på berørte lokalsamfunn, og/eller**

    c) **håndtere vesentlige risikoer og muligheter i forbindelse med berørte lokalsamfunn.**

40. Formålet med dette opplysningskravet er å gjøre det mulig å forstå i hvilken utstrekning foretaket bruker tidsbestemte og resultatorienterte ***mål*** for å fremme og måle sine framskritt med hensyn til å håndtere vesentlige negative påvirkninger, og/eller styrke positive påvirkninger på berørte lokalsamfunn, og/eller håndtere vesentlige risikoer og muligheter i forbindelse med berørte lokalsamfunn.

41. Den korte beskrivelsen av ***målene*** for å håndtere dets vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter i forbindelse med ***berørte lokalsamfunn*** skal inneholde de opplysningskravene som er definert i ESRS 2 MDR-T.

42. Foretaket skal opplyse om prosessen for å fastsette ***målene***, herunder om og hvordan foretaket har rådført seg direkte med berørte lokalsamfunn, deres legitime representanter eller ***troverdige stedfortredere*** som kjenner til deres situasjon med hensyn til

    a) fastsettelse av slike mål,

    b) oppfølging av foretakets resultater i forhold til dem og

    c) identifisering av eventuelle erfaringer eller forbedringer som følge av foretakets resultater.

———

Tillegg A

Anvendelseskrav (AR)

Dette tillegget er en integrert del av ESRS S3 *Berørte lokalsamfunn*. Det støtter anvendelsen av opplysningskravene fastsatt i denne standarden og har samme gyldighet som de andre delene av standarden.

Formål

AR 1. Oversikten over spørsmål som gjelder sosiale rettigheter og menneskerettigheter i nr. 2, innebærer ikke at alle disse spørsmålene skal oppgis i hvert opplysningskrav i denne standarden. Det er snarere en liste over spørsmål som foretaket skal ta hensyn til i sin ***vesentlighetsvurdering*** (se kapittel 3 i ESRS 1 *Dobbel vesentlighet som grunnlag for offentliggjøring av bærekraftsopplysninger* og ESRS 2 IRO-1) knyttet til ***berørte lokalsamfunn*** og, dersom det er relevant, opplyse om vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter innenfor rammen av denne standarden.

AR 2. Ut over de spørsmålene som er nevnt i nr. 2, kan foretaket også vurdere å gi opplysninger om andre spørsmål som er relevante for en vesentlig påvirkning i en kortere periode, for eksempel initiativ som gjelder påvirkninger på samfunn i forbindelse med foretakets aktiviteter som følge av plutselige værforhold.

ESRS 2 Generelle opplysninger

Strategi

Opplysningskrav i forbindelse med ESRS 2 SBM-2 – Interessenters interesser og synspunkter

AR 3. I henhold til opplysningskrav ESRS 2 SBM-2 skal foretaket gi en forståelse av om og hvordan det tar hensyn til om foretakets strategi og ***forretningsmodell*** bidrar til å skape, forverre eller begrense vesentlige ***påvirkninger*** på ***berørte lokalsamfunn***, og om og hvordan forretningsmodellen og strategien er tilpasset for å håndtere slike vesentlige påvirkninger.

AR 4. Selv om ***berørte lokalsamfunn*** kanskje ikke deltar i arbeidet med foretakets strategi eller ***forretningsmodell***, kan deres synspunkter danne grunnlag for foretakets vurdering av sin strategi og forretningsmodell. Foretaket kan opplyse om synspunkter til berørte lokalsamfunn og representanter for berørte lokalsamfunn.

Opplysningskrav i forbindelse med ESRS 2 SBM-3 – Vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter og deres samspill med strategi og forretningsmodell

AR 5. ***Påvirkninger*** på ***berørte lokalsamfunn*** kan stamme fra foretakets strategi eller ***forretningsmodell*** på en rekke forskjellige måter. Påvirkninger kan for eksempel omhandle foretakets verdiforslag (som for eksempel oppføring eller påbegynnelse av prosjekter med tidsfrister som ikke gir tilstrekkelig tid til høring av grupper som er berørt av prosjektene), dets ***verdikjede*** (for eksempel ***arealbruk*** i land der eierskapet ofte bestrides, registre er upålitelige eller der brukerne av arealet, for eksempel ***urbefolkninger***, ikke er anerkjent), eller dets kostnadsstruktur og inntektsmodell (som for eksempel aggressive strategier for å minimere beskatningen, særlig med hensyn til virksomhet i utviklingsland).

AR 6. Påvirkninger på ***berørte lokalsamfunn*** som stammer fra strategien eller forretningsmodellen, kan også medføre vesentlige risikoer for foretaket. Dersom foretakets strategi for eksempel innebærer å begi seg inn på geografiske områder med høyere risiko for å skaffe en viss type råvarer, og dersom berørte lokalsamfunn motsetter seg dets tilstedeværelse eller protesterer mot hvordan foretaket driver den lokale virksomheten, kan dette skape omfattende og kostbare forsinkelser og påvirke foretakets evne til å sikre framtidige jordkonsesjoner eller tillatelser. Dersom foretakets forretningsmodell er avhengig av vannuttak på sine anlegg som er så store at de berørte lokalsamfunnenes tilgang til vann med henblikk på forbruk, hygiene og levebrød påvirkes, kan dette føre til boikotter, klager og rettssaker som skader foretakets omdømme.

AR 7. Eksempler på særlige egenskaper ved ***berørte lokalsamfunn*** som foretaket kan ta i betraktning når det besvarer nr. 10, kan være et berørt lokalsamfunn som er fysisk eller økonomisk isolert, og som er særlig sårbart overfor innførte sykdommer eller har begrenset tilgang til sosiale tjenester, og som derfor er avhengig av infrastruktur som foretaket har etablert. Det kan skyldes at når jord som dyrkes av kvinner, blir kjøpt opp av foretaket og betalingen går til mannlige overhoder i familien, blir kvinner ytterligere fratatt sine rettigheter i samfunnet. Det kan også være fordi lokalsamfunnet består av urbefolkninger som vil utøve sine kulturelle eller økonomiske rettigheter til det arealet som foretaket, eller noen av dets forretningsforbindelser, eier eller bruker, men der deres rettigheter ikke er beskyttet av staten. I tillegg skal foretaket ta hensyn til om ulike egenskaper overlapper hverandre. For eksempel kan egenskaper som etnisitet, sosioøkonomisk status, migrantstatus og kjønnstilhørighet skape overlappende risikoer for skade for visse berørte lokalsamfunn, eller for visse deler av disse berørte lokalsamfunnene, ettersom de berørte lokalsamfunnene som oftest er heterogene.

AR 8. Når det gjelder nr. 11, kan vesentlige risikoer også oppstå på grunn av foretakets avhengighet av ***berørte lokalsamfunn*** der sjeldne hendelser med store konsekvenser kan utløse ***finansielle virkninger***, for eksempel når en naturkatastrofe fører til en katastrofal industriulykke som involverer foretakets aktiviteter, hvilket fører til alvorlig skade for de berørte lokalsamfunnene.

Håndtering av påvirkninger, risikoer og muligheter

Opplysningskrav S3-1 – Policyer for berørte lokalsamfunn

AR 9. Beskrivelsen skal inneholde de sentrale opplysningene som er nødvendige for å sikre en troverdig gjengivelse av policyene for ***berørte lokalsamfunn***, og foretaket skal derfor ta hensyn til forklaringer på vesentlige endringer av de policyene som er vedtatt i løpet av rapporteringsåret (for eksempel nye eller ytterligere policyer for engasjement, aktsomhetsvurdering og avhjelpende tiltak).

AR 10. Når foretaket offentliggjør opplysninger om tilpasningen av sine policyer til FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter, skal det ta hensyn til at de veiledende prinsippene viser til det internasjonale menneskerettighetsregelverket, som består av FNs verdenserklæring om menneskerettighetene og de to konvensjonene som gjennomfører den, samt FNs erklæring om urfolks rettigheter, Den internasjonale arbeidsorganisasjons konvensjon om urbefolkninger og stammefolk (ILO nr. 169) og de sentrale konvensjonene som den bygger på, og kan rapportere om tilpasningen til disse instrumentene.

AR 11. Foretaket kan gi en beskrivelse av hvordan det informerer om sine policyer til personer, grupper av personer eller enheter som er berørt av dem, enten fordi de forventes å gjennomføre dem (for eksempel foretakets ***ansatte***, entreprenører og ***leverandører***), eller fordi de har en direkte interesse av at de gjennomføres (for eksempel egne arbeidere eller investorer). Det kan opplyse om kommunikasjonsverktøy og kommunikasjonskanaler (for eksempel løpesedler, nyhetsbrev, egne nettsteder, sosiale medier, personlig kontakt, arbeidstakerrepresentanter), som har til formål å sikre at ***policyen*** er tilgjengelig, og at ulike målgrupper forstår konsekvensene av den. Foretaket kan også forklare hvordan det identifiserer og fjerner potensielle hindringer for spredning, for eksempel gjennom oversettelse til relevante språk eller bruk av grafikk.

AR 12. Når foretaket opplyser om alvorlige spørsmål og ***hendelser*** knyttet til menneskerettigheter i forbindelse med berørte lokalsamfunn, skal det ta hensyn til eventuelle rettstvister knyttet til jordrettigheter og ***urbefolkningers frie, forutgående og informerte samtykke***.

Opplysningskrav S3-2 – Rutiner for kontakt med berørte lokalsamfunn om påvirkninger

AR 13. Når foretaket skal forklare hvordan det tar hensyn til og sikrer respekt for urbefolkningers rett til ***fritt, forutgående og informert samtykke,*** kan det redegjøre for hvilke rutiner det har for høring av urbefolkninger for å innhente et slikt samtykke. Foretaket skal ta hensyn til hvordan høringen omfatter forhandlinger i god tro med berørte ***urbefolkninger*** med henblikk på å innhente deres frie, forutgående og informerte samtykke dersom foretaket påvirker de landområdene, territoriene eller ressursene som urbefolkninger vanligvis eier, benytter eller på annen måte bruker, eller flytter dem fra landområder eller territorier som er underlagt tradisjonelt eierskap eller vanlig bruk eller besittelse, eller påvirker eller utnytter deres kulturelle, intellektuelle, religiøse og åndelige eiendom.

AR 14. Når foretaket beskriver hvilken funksjon eller rolle som har det overordnede ansvaret for slike kontakter og/eller det endelige ansvaret, kan det opplyse om dette er en særskilt rolle eller funksjon eller en del av en bredere rolle eller funksjon, og hvorvidt det er tilbudt kapasitetsbyggende aktiviteter for å støtte medarbeidere som har ansvaret for kontaktene. Dersom det ikke finnes noen slik posisjon eller funksjon, kan foretaket angi det. Dette opplysningskravet kan også oppfylles ved å vise til de opplysningene som er offentliggjort i henhold til ESRS 2 GOV-1 *Administrasjons-, ledelses- og kontrollorganenes rolle*.

AR 15. Når foretaket utarbeider de opplysningene som er beskrevet i nr. 21 bokstav b) og c), kan følgende tas i betraktning:

a) Eksempler på faser der kontakt finner sted, er i) ved fastsettelse av metoden for begrensning og ii) ved evaluering av begrensningens effektivitet.

b) Når det gjelder type kontakt, kan det være deltakelse, høring og/eller informasjon.

c) Når det gjelder hvor ofte kontakt tas, kan det gis opplysninger om hvorvidt det skjer regelmessig eller på bestemte tidspunkter i et prosjekt eller en forretningsprosess.

d) Når det gjelder det overordnede ansvaret, kan foretaket opplyse om det krever særskilt kompetanse hos de medarbeiderne som har ansvaret for kontaktene, eller tilbyr disse medarbeiderne ***opplæring*** eller kompetanseutvikling på området. Når det gjelder vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter i forbindelse med ***urbefolkninger***, inkluderer dette opplæring i urbefolkningers rettigheter, herunder fritt, forutgående og informert samtykke.

AR 16. For å vise hvordan perspektivene til berørte lokalsamfunn har påvirket bestemte beslutninger eller aktiviteter i foretaket, kan foretaket gi eksempler fra inneværende rapporteringsperiode.

Opplysningskrav S3-3 – Rutiner for å avhjelpe negative påvirkninger og kanaler der berørte lokalsamfunn kan gi uttrykk for bekymringer

AR 17. Ved oppfyllelse av kravene fastsatt i opplysningskravet ESRS S3-3, kan foretaket støtte seg til innholdet i FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter og OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper med søkelys på ***avhjelpende tiltak*** og ***ordninger for klagebehandling.***

AR 18. Kanaler for å gi uttrykk for bekymringer eller behov omfatter ***ordninger for klagebehandling,*** tipstelefoner, dialogprosesser eller andre virkemidler som ***berørte lokalsamfunn*** eller deres ***legitime representanter*** kan bruke for å gi uttrykk for bekymringer eller forklare behov som de ønsker at foretaket skal utrede. Dette kan omfatte kanaler som leveres direkte av foretaket, i tillegg til eventuelle andre ordninger som foretaket har for å forstå håndteringen av påvirkninger på samfunn, som for eksempel samsvarsrevisjoner. Dersom foretaket, for å oppfylle dette kravet, utelukkende baserer seg på opplysninger fra foretakets ***forretningsforbindelser*** om at slike kanaler finnes, kan det angi dette.

AR 19. For å gi større innsikt i de opplysningene som er omfattet av ESRS S3-3, kan foretaket forklare om og hvordan potensielt berørte lokalsamfunn kan få tilgang til kanaler i det foretaket de er påvirket av, når det gjelder hver vesentlig påvirkning. Relevant innsikt omfatter opplysninger om hvorvidt ***berørte lokalsamfunn*** kan få tilgang til kanaler på et språk som de forstår, og om de er blitt hørt i forbindelse med utformingen av slike kanaler.

AR 20. Tredjepartsordninger kan omfatte ordninger som drives av staten, ikke-statlige organisasjoner (NGO-er), industrisammenslutninger og andre samarbeidsinitiativ. Foretaket kan opplyse om disse er tilgjengelige for alle ***berørte lokalsamfunn*** som potensielt eller faktisk kan påvirkes vesentlig av foretaket, eller enkeltpersoner eller organisasjoner som opptrer på deres vegne, eller som på annen måte kan kjenne til negative påvirkninger.

AR 21. Når det gjelder beskyttelse av personer som anvender ordningene mot represalier, kan foretaket beskrive om det behandler klager konfidensielt og med respekt for retten til privatliv og vern av personopplysninger, og om ordningene kan anvendes anonymt (for eksempel gjennom at en tredjepart representerer dem).

AR 22. Når foretaket opplyser om prosesser for å avhjelpe eller muliggjøre ***avhjelpende tiltak*** for ***urbefolkninger***, er det relevant å opplyse om og hvordan det har tatt hensyn til deres skikker, tradisjoner, regler og rettssystemer.

AR 23. Når foretaket opplyser om og hvordan det vet at ***berørte lokalsamfunn*** har kjennskap og tillit til noen av disse kanalene, kan det gi relevante og pålitelige opplysninger om hvor effektive disse kanalene er, ut fra de berørte lokalsamfunnenes egne perspektiver. Eksempler på informasjonskilder er undersøkelser av medlemmer av de samfunnene som har brukt slike kanaler, og deres grad av tilfredshet med prosessen og resultatene.

AR 24. Når foretaket skal beskrive effektiviteten av de kanalene som ***berørte lokalsamfunn*** kan bruke for å gi uttrykk for bekymringer, kan det støtte seg til følgende spørsmål som bygger på «effektivitetskriteriene for utenrettslige ***ordninger for klagebehandling***» i FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter, særlig prinsipp 31. Betraktningene nedenfor kan anvendes på en individuell kanal eller på et kollektivt kanalsystem.

a) Har kanalene legitimitet ved å sikre at de kan avkreves ansvar for å opptre rettferdig, og har interessenter tillit til dem?

b) Kjenner interessenter til kanalene, og har de tilgang til dem?

c) Er prosedyrene for kanalene tydelige og kjente, finnes det faste tidsrammer og framgår det tydelig hvordan prosessen foregår?

d) Gir kanalene rimelig tilgang til opplysninger, råd og ekspertise?

e) Er kanalene åpne slik at de gir tilstrekkelige opplysninger både til de klagende og, dersom det er relevant, for å imøtekomme eventuelle allmenne interesser som står på spill?

f) Er de resultatene som oppnås gjennom kanalene, i samsvar med internasjonalt anerkjente menneskerettigheter?

g) Har foretaket slikt innsyn i kanalene at det kan utnytte erfaringer som kan brukes både for å forbedre kanalene og for å forhindre framtidige påvirkninger?

h) Fokuserer foretaket på dialog med de klagende som en metode for å komme til enighet om felles løsninger i stedet for ensidig å avgjøre resultatet?

Opplysningskrav S3-4 – Tiltak knyttet til vesentlige påvirkninger på berørte lokalsamfunn og strategier for å håndtere vesentlige risikoer og utnytte vesentlige muligheter i forbindelse med berørte lokalsamfunn, og effektiviteten av disse tiltakene

AR 25. Det kan ta tid å forstå negative påvirkninger og hvordan foretaket kan bli innblandet i dem gjennom sin verdikjede, samt å fastsette hensiktsmessige tiltak og gjennomføre dem. Derfor skal foretaket ta hensyn til

a) sine generelle og spesifikke strategier for å håndtere vesentlige negative påvirkninger,

b) sine sosiale investeringer eller andre ***utviklingsprogrammer*** som har til formål å bidra til ytterligere vesentlige positive påvirkninger,

c) hvor langt det har kommet med hensyn til sin innsats i rapporteringsperioden, og

d) sine mål om fortsatt forbedring.

AR 26. Hva som er hensiktsmessige tiltak, kan variere avhengig av om foretaket forårsaker eller bidrar til en vesentlig påvirkning, eller om den vesentlige påvirkningen er direkte knyttet til dets aktiviteter, produkter eller tjenester gjennom en forretningsforbindelse.

AR 27. Ettersom vesentlige negative påvirkninger som påvirker berørte lokalsamfunn, og som har oppstått i løpet av rapporteringsperioden, også kan være knyttet til andre enheter eller aktiviteter utenfor foretakets direkte kontroll, kan foretaket opplyse om og hvordan det ønsker å bruke sin innflytelse overfor sine ***forretningsforbindelser*** for å håndtere disse påvirkningene. Dette kan omfatte bruk av forretningsmessig ***innflytelse*** (for eksempel gjennom håndheving av kontraktsmessige krav til forretningsforbindelser eller gjennomføring av insentiver), andre former for innflytelse over forretningsforbindelser (for eksempel ***opplæring*** eller kapasitetsbygging når det gjelder urbefolkningers rettigheter for enheter som foretaket har forretningsforbindelser med) eller samarbeid med likestilte foretak eller andre aktører (for eksempel initiativ som tar sikte på å begrense sikkerhetsrelaterte påvirkninger på samfunn eller deltakelse i partnerskap mellom foretak og aktører i samfunnet).

AR 28. Påvirkninger på samfunn kan oppstå som følge av miljøspørsmål som foretaket har offentliggjort i henhold til ESRS E1–E5. Av eksempler kan følgende nevnes:

a) ESRS E1 *Klimaendringer*: Gjennomføringen av planer for ***begrensning av klimaendringer*** kan kreve at foretaket investerer i prosjekter for ***fornybar energi*** som kan påvirke landområdene, territoriene og ***naturressursene*** til ***urbefolkninger***. Dersom foretaket ikke hører de berørte urbefolkningene, kan det ha negativ påvirkning på det berørte lokalsamfunnets rett til ***fritt, forutgående og informert samtykke.***

b) ESRS E2 *Forurensning*: Foretaket kan påvirke ***berørte lokalsamfunn*** negativt ved å unnlate å beskytte dem mot ***forurensning*** fra et bestemt produksjonsanlegg som forårsaker helserelaterte problemer.

c) ESRS E3 *Vann og marine ressurser*: Foretaket kan påvirke det berørte lokalsamfunnets tilgang til rent drikkevann negativt når det tar ut vann i områder med vannbelastning.

d) ESRS E4 *Biologisk mangfold og økosystemer*: Foretaket kan påvirke lokale bønders levebrød negativt gjennom aktiviteter som forurenser ***jorden***. Ytterligere eksempler omfatter forsegling av land gjennom å bygge ny infrastruktur som kan utrydde plantearter som er kritiske for f.eks. lokalt ***biologisk mangfold***, eller for filtrering av vann til lokalsamfunn eller innføring av ***fremmede arter*** (enten planter eller dyr) som kan påvirke ***økosystemer*** og forårsake skade.

e) ESRS E5 *Ressursbruk og sirkulær økonomi*: Foretaket kan påvirke samfunnenes liv negativt ved å påvirke helsen deres gjennom dårlig håndtering av ***farlig avfall.***

Dersom sammenhengen mellom miljøvirkninger og lokalsamfunn er behandlet i opplysningene som skal offentliggjøres i henhold til opplysningskravene ESRS E1–E5, kan foretaket vise til disse opplysningene og tydelig angi hvilke opplysninger det dreier seg om.

AR 29. Når foretaket opplyser om sin deltakelse i et industri- eller flerpartsinitiativ som et av sine ***tiltak*** for å håndtere vesentlige negative påvirkninger, kan det opplyse om hvordan initiativet og foretakets bidrag til det tar sikte på å håndtere den aktuelle vesentlige påvirkningen. Foretaket kan opplyse om de relevante ***målene*** som er fastsatt i initiativet, og om hvordan man klarer å oppnå dem, i henhold til ESRS S3-5.

AR 30. Når foretaket opplyser om og hvordan det tar hensyn til faktiske og potensielle påvirkninger på ***berørte lokalsamfunn*** i forbindelse med beslutninger om å avslutte ***forretningsforbindelser***, og om og hvordan det forsøker å motvirke eventuelle negative påvirkninger som kan oppstå på grunn av den avsluttede forretningsforbindelsen, kan foretaket oppgi eksempler.

AR 31. Når foretaket opplyser om hvordan det følger opp effektiviteten av ***tiltak*** for å håndtere vesentlige påvirkninger i rapporteringsperioden, kan det oppgi hvilke erfaringer det har gjort seg fra tidligere og inneværende rapporteringsperioder.

AR 32. Prosesser som er brukt for å følge opp effektiviteten av ***tiltak***, kan omfatte intern eller ekstern revisjon eller verifisering, rettergang og/eller tilhørende rettsavgjørelser, konsekvensvurderinger, målesystemer, tilbakemeldinger fra interessenter, ***ordninger for klagebehandling,*** eksterne prestasjonsvurderinger og referansemåling.

AR 33. Rapportering om effektivitet har til formål å gjøre det mulig å forstå sammenhengen mellom ***tiltak*** truffet av et foretak og en effektiv håndtering av påvirkninger.

AR 34. Når det gjelder initiativ eller prosesser, hvis primære mål er å skape positive påvirkninger for berørte lokalsamfunn som er basert på berørte lokalsamfunns behov, og når det gjelder framskritt i gjennomføringen av slike initiativ eller prosesser, kan foretaket opplyse om følgende

a) opplysninger om hvorvidt og hvordan ***berørte lokalsamfunn*** og ***legitime representanter*** eller deres ***troverdige stedfortredere*** spiller en rolle i forbindelse med beslutninger om utformingen og gjennomføringen av disse investeringene eller programmene, og

b) opplysninger om tilsiktede eller oppnådde positive resultater for ***berørte lokalsamfunn*** i forbindelse med disse investeringene eller programmene,

c) en redegjørelse for det omtrentlige omfanget av ***berørte lokalsamfunn*** som er omfattet av de beskrevne sosiale investerings- eller ***utviklingsprogrammene***, og, dersom det er relevant, begrunnelsen for at utvalgte lokalsamfunn ble valgt for gjennomføringen av et gitt sosialt investerings- eller utviklingsprogram.

AR 35. Foretaket kan også opplyse om initiativ eller prosesser, hvis primære mål er å skape positive påvirkninger for ***berørte lokalsamfunn***, er utformet for å bidra til at et eller flere av FNs bærekraftsmål oppnås. For å oppnå FNs bærekraftsmål nr. 5 om å «oppnå likestilling og styrke jenters og kvinners stilling i samfunnet» kan foretaket for eksempel treffe gjennomtenkte tiltak for å få med kvinner i høringsprosessen med et berørt lokalsamfunn for å oppfylle standarder for effektiv ***medvirkning fra interessenter***, noe som kan gi kvinnene mer makt i selve prosessen, men eventuelt også i deres daglige liv.

AR 36. Når foretaket opplyser om de tilsiktede eller oppnådde positive resultatene av sine ***tiltak*** for ***berørte lokalsamfunn***, skal det skjelne mellom dokumentasjon på at visse aktiviteter har funnet sted (for eksempel at x antall kvinner i berørte lokalsamfunn har fått ***opplæring*** i hvordan de kan bli lokale ***leverandører*** til foretaket), og dokumentasjon på faktiske resultater for berørte lokalsamfunn (for eksempel at x kvinner i det berørte lokalsamfunnet har etablert små bedrifter og fått sine kontrakter med foretaket fornyet år etter år).

AR 37. Når foretaket opplyser om initiativ eller prosesser også spiller en rolle for å begrense vesentlige negative påvirkninger, kan det for eksempel vurdere programmer som har til formål å forbedre lokal infrastruktur i området rundt foretakets virksomhet, for eksempel forbedringer av veier som fører til en reduksjon i antall alvorlige trafikkulykker der medlemmer av lokalsamfunnet er innblandet.

AR 38. Når foretaket opplyser om de vesentlige risikoene og mulighetene i forbindelse med foretakets påvirkninger på eller ***avhengighet*** av berørte lokalsamfunn, kan det ta hensyn til følgende:

a) Risikoer i forbindelse med foretakets påvirkninger på ***berørte lokalsamfunn*** kan omfatte risikoer for omdømme eller juridisk eksponering, samt operasjonelle risikoer, der berørte lokalsamfunn protesterer mot gjenbosettinger eller tap av tilgang til jord, noe som fører til kostbare forsinkelser, boikott eller rettssaker.

b) Risikoer i forbindelse med foretakets avhengighet av ***berørte lokalsamfunn*** kan omfatte avbrutte forretningsaktiviteter der ***urbefolkninger*** bestemmer seg for å trekke tilbake sitt samtykke til et prosjekt på sine landområder, noe som fører til at foretaket må gjøre vesentlige endringer i sitt prosjekt eller gi opp prosjektet.

c) Muligheter i forbindelse med foretakets påvirkninger på ***berørte lokalsamfunn*** kan være at det er lettere å finansiere prosjekter, og at man blir en ettertraktet samarbeidspartner for lokalsamfunn, offentlige myndigheter og andre virksomheter.

d) Muligheter i forbindelse med foretakets avhengighet av ***berørte lokalsamfunn*** kan omfatte utvikling av positive forbindelser mellom foretaket og urbefolkninger som gjør det mulig for eksisterende prosjekter å ekspandere med sterk støtte.

AR 39. Når foretaket offentliggjør opplysningene i AR 38, kan det eventuelt beskrive risikoer og muligheter som oppstår som følge av miljøpåvirkninger eller ***avhengigheter*** (se AR 28 for nærmere opplysninger), herunder tilknyttede påvirkninger for menneskerettigheter (eller for samfunnet). Som eksempler kan nevnes omdømmerisiko på grunn av at foretaket ikke tar hånd om forurensende ***utslipp*** og dette påvirker lokalsamfunnenes helse, eller om foretaket driver virksomhet i områder med vannbelastning, noe som kan påvirke levekårene for berørte lokalsamfunn og føre til protester som kan forstyrre eller avbryte et foretaks virksomhet, og dermed også få ***finansielle virkninger***.

AR 40. Når foretaket gir opplysninger om hvorvidt ***avhengigheter*** blir til risikoer, skal det ta hensyn til eksterne hendelser.

AR 41. Når foretaket opplyser om policyer, tiltak, ressurser og ***mål*** knyttet til styringen av vesentlige risikoer og muligheter, kan det i de tilfellene der risikoer og muligheter oppstår som følge av en vesentlig påvirkning, vise til sine opplysninger om policyer, tiltak, ressurser og mål knyttet til denne påvirkningen.

AR 42. Foretaket skal ta hensyn til om og hvordan dets prosesser for å styre vesentlige risikoer i forbindelse med ***berørte lokalsamfunn*** er integrert i dets eksisterende risikostyringsprosesser.

AR 43. Når foretaket oppgir hvilke ressurser som er avsatt til håndtering av vesentlige påvirkninger, kan det oppgi hvilke interne funksjoner som er involvert i håndteringen av påvirkningene, og hvilke typer tiltak de treffer for å motvirke negative og fremme positive påvirkninger.

Måleindikatorer og mål

Opplysningskrav S3-5 – Mål for hvordan vesentlige negative påvirkninger skal håndteres, positive påvirkninger styrkes og vesentlige risikoer og muligheter håndteres

AR 44. Når foretaket offentliggjør opplysninger om ***mål*** i samsvar med nr. 39, kan det opplyse om

a) de tilsiktede resultatene som skal oppnås i tilværelsen for berørte lokalsamfunn, og som er så spesifikke som mulig,

b) ***målenes*** stabilitet over tid når det gjelder definisjoner og metoder for å muliggjøre sammenlignbarhet over tid,

c) de standardene eller forpliktelsene som målene er basert på (for eksempel atferdsregler, anskaffelsespolicyer, globale regelverk eller næringskoder).

AR 45. ***Mål*** knyttet til vesentlige ***risikoer*** og ***muligheter*** kan være de samme som eller atskilt fra mål knyttet til vesentlige påvirkninger. Et mål om fullt ut å gjenopprette levevilkårene for ***berørte lokalsamfunn*** etter gjenbosetting kan for eksempel både redusere påvirkninger på disse lokalsamfunnene og redusere tilknyttede risikoer når det gjelder protester fra lokalsamfunnet.

AR 46. Foretaket kan også skjelne mellom ***mål*** på kort, mellomlang og lang sikt som omfatter samme forpliktende ***policy***. Foretaket kan for eksempel ha som hovedmål å ansette lokalbefolkningen på et lokalt ***gruveanlegg***, der det langsiktige målet er at 100 % av de ansatte skal være fra lokalbefolkningen innen 2025, og der det kortsiktige målet er at antall lokalt ***ansatte*** skal øke med x prosent per år fram til 2025.

AR 47. Når et mål endres eller erstattes i rapporteringsperioden, kan foretaket forklare endringen ved å vise til vesentlige endringer i forretningsmodellen eller til betydelige endringer i den anerkjente standarden eller lovgivningen som målet er utledet fra, for å gi bakgrunnsopplysninger i henhold til ESRS 2 BP-2 *Opplysninger i forbindelse med særlige omstendigheter*.

ESRS S4

FORBRUKERE OG SLUTTBRUKERE

INNHOLDSFORTEGNELSE

Formål

Samspill med andre ESRS-standarder

Opplysningskrav

- ESRS 2 Generelle opplysninger

  Strategi

  — Opplysningskrav i forbindelse med ESRS 2 SBM-2 – Interessenters interesser og synspunkter

  — Opplysningskrav i forbindelse med ESRS 2 SBM-3 – Vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter og deres samspill med strategi og forretningsmodell

  Håndtering av påvirkninger, risikoer og muligheter

  — Opplysningskrav S4-1 – Policyer for forbrukere og sluttbrukere

  — Opplysningskrav S4-2 – Rutiner for kontakt med forbrukere og sluttbrukere om påvirkninger

  — Opplysningskrav S4-3 – Rutiner for å avhjelpe negative påvirkninger og kanaler der forbrukere og sluttbrukere kan gi uttrykk for bekymringer

  — Opplysningskrav S4-4 – Tiltak knyttet til vesentlige påvirkninger på forbrukere og sluttbrukere og strategier for å håndtere vesentlige risikoer og utnytte vesentlige muligheter i forbindelse med forbrukere og sluttbrukere, og effektiviteten av disse tiltakene

  Måleindikatorer og mål

  — Opplysningskrav S4-5 – Mål for hvordan vesentlige negative påvirkninger skal håndteres, positive påvirkninger styrkes og vesentlige risikoer og muligheter håndteres

Tillegg A: Anvendelseskrav (AR)

- Formål
- ESRS 2 Generelle opplysninger

  Strategi

  — Opplysningskrav i forbindelse med ESRS 2 SBM-2 – Interessenters interesser og synspunkter

  — Opplysningskrav i forbindelse med ESRS 2 SBM-3 – Vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter og deres samspill med strategi og forretningsmodell

  Håndtering av påvirkninger, risikoer og muligheter

  — Opplysningskrav S4-1 – Policyer for forbrukere og sluttbrukere

  — Opplysningskrav S4-2 – Rutiner for kontakt med forbrukere og sluttbrukere om påvirkninger

  — Opplysningskrav S4-3 – Rutiner for å avhjelpe negative påvirkninger og kanaler der forbrukere og sluttbrukere kan gi uttrykk for bekymringer

  — Opplysningskrav S4-4 – Tiltak knyttet til vesentlige påvirkninger på forbrukere og sluttbrukere og strategier for å håndtere vesentlige risikoer og utnytte vesentlige muligheter i forbindelse med forbrukere og sluttbrukere, og effektiviteten av disse tiltakene

  Måleindikatorer og mål

  — Opplysningskrav S4-5 – Mål for hvordan vesentlige negative påvirkninger skal håndteres, positive påvirkninger styrkes og vesentlige risikoer og muligheter håndteres

Formål

1. Formålet med denne standarden er å spesifisere opplysningskrav som vil gjøre det mulig for ***brukere*** av ***bærekraftsrapporten*** å forstå vesentlige ***påvirkninger*** på ***forbrukere*** og ***sluttbrukere*** knyttet til foretakets egen virksomhet og ***verdikjede***, herunder gjennom dets produkter eller tjenester, samt gjennom dets ***forretningsforbindelser***, og dets tilknyttede vesentlige ***risikoer*** og ***muligheter***, herunder

   a) hvordan foretaket påvirker forbrukerne og/eller sluttbrukerne av sine produkter og/eller tjenester (i denne standarden omtalt som «forbrukere og sluttbrukere») med hensyn til vesentlige positive og negative faktiske eller potensielle påvirkninger,

   b) eventuelle ***tiltak*** som er truffet, og resultatet av slike tiltak, for å forebygge, begrense eller avhjelpe faktiske eller potensielle negative påvirkninger, og for å håndtere risikoer og muligheter,

   c) arten, typen og omfanget av foretakets vesentlige risikoer og muligheter i forbindelse med foretakets påvirkninger på og ***avhengighet*** av forbrukere og sluttbrukere, og hvordan foretaket håndterer dem, og

   d) de ***finansielle virkningene*** for foretaket på kort, mellomlang og lang sikt av vesentlige risikoer og muligheter som følge av foretakets påvirkninger og avhengighet av forbrukere og/eller sluttbrukere.

2. For at denne standarden skal oppfylle sitt formål, inneholder den krav om at foretaket skal forklare hva som generelt gjøres for å identifisere og håndtere alle vesentlige faktiske og potensielle ***påvirkninger*** på ***forbrukerne*** og/eller ***sluttbrukerne***, og som gjelder foretakets produkter og/eller tjenester i forbindelse med

   a) informasjonsrelaterte påvirkninger på forbrukere og/eller sluttbrukere (for eksempel privatliv, ytringsfrihet og tilgang til informasjon (av god kvalitet),

   b) personlig sikkerhet for forbrukere og/eller sluttbrukere (for eksempel med hensyn til arbeidsmiljø, personsikkerhet og beskyttelse av barn),

   c) sosial inkludering av forbrukere og/eller sluttbrukere (for eksempel ***ikke-diskriminering***, tilgang til produkter og tjenester og ansvarlig markedsføringspraksis).

3. Denne standarden krever også en redegjørelse for hvordan slike påvirkninger, samt foretakets ***avhengighet*** av ***forbrukere*** og/eller ***sluttbrukere***, kan skape vesentlige risikoer eller muligheter for foretaket. Negativ påvirkning på omdømmet til foretakets produkter og/eller tjenester kan for eksempel være skadelig for foretakets resultater, mens tillit til produkter og/eller tjenester kan gi forretningsmessige fordeler, som for eksempel økt salg eller utvidelse av det framtidige kundegrunnlaget.

4. ***Forbrukeres*** og ***sluttbrukeres*** ulovlige bruk eller misbruk av foretakets produkter og tjenester faller utenfor rammen av denne standarden.

Samspill med andre ESRS-standarder

5. Denne standarden får anvendelse når vesentlige ***påvirkninger*** på og/eller vesentlige ***risikoer*** og ***muligheter*** i forbindelse med ***forbrukere*** og/eller ***sluttbrukere*** er blitt identifisert gjennom prosessen med vurdering av ***vesentlighet***, som er beskrevet i ESRS 2 *Generelle opplysninger*.

6. Denne standarden skal leses sammen med ESRS 1 *Generelle krav* og ESRS 2, samt ESRS S1 *Egen arbeidsstyrke*, ESRS S2 *Arbeidere i verdikjeden* og ESRS S3 *Berørte lokalsamfunn*.

Opplysningskrav

ESRS 2 Generelle opplysninger

7. Kravene i dette avsnittet bør leses sammen med de opplysningene som kreves i henhold til ESRS 2 om strategi (SBM). De derav følgende opplysningene skal presenteres sammen med de opplysningene som kreves i henhold til ESRS 2, med unntak av SBM-3 *Vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter og deres samspill med strategi og forretningsmodell*, der foretaket har mulighet til å presentere opplysningene sammen med den emnespesifikke opplysningen.

Strategi

Opplysningskrav i forbindelse med ESRS 2 SBM-2 – Interessenters interesser og synspunkter

8. Når foretaket besvarer nr. 43 i ESRS 2 SBM-2, skal det opplyse om hvordan interessene, synspunktene og rettighetene til dets ***forbrukere*** og/eller sluttbrukere, herunder respekten for deres menneskerettigheter, ligger til grunn for foretakets strategi og forretningsmodell. Forbrukere og/eller sluttbrukere er en viktig gruppe av berørte ***interessenter***.

Opplysningskrav i forbindelse med ESRS 2 SBM-3 – Vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter og deres samspill med strategi og forretningsmodell

9. Når foretaket besvarer nr. 48 i ESRS 2 SBM-3, skal det opplyse om følgende:

   a) Hvorvidt og hvordan faktiske og potensielle ***påvirkninger*** på ***forbrukere*** og/eller ***sluttbrukere*** som fastsatt i opplysningskrav ESRS 2 IRO-1 *Beskrivelse av prosessene for å identifisere og vurdere vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter* i) stammer fra eller er knyttet til foretakets strategi og ***forretningsmodell***, og ii) utgjør underlag for tilpasning av foretakets strategi og forretningsmodell og

   b) hvordan foretakets vesentlige risikoer og muligheter som oppstår som følge av påvirkninger på og ***avhengighet*** av forbrukere og/eller sluttbrukere, forholder seg til foretakets strategi og forretningsmodell.

10. Når foretaket oppfyller kravene i nr. 48, skal det opplyse om alle ***forbrukere*** og/eller ***sluttbrukere*** som sannsynligvis vil bli vesentlig påvirket av foretaket, herunder ***påvirkninger*** knyttet til foretakets egen virksomhet og ***verdikjede***, herunder gjennom dets produkter eller tjenester, samt gjennom dets ***forretningsforbindelser***, inngår i de opplysningene som er offentliggjort i henhold til ESRS 2. I tillegg skal foretaket offentliggjøre følgende opplysninger:

    a) En kort beskrivelse av hvilken type forbrukere og/eller sluttbrukere som påvirkes vesentlig av egen virksomhet eller gjennom verdikjeden, og angi om de er

       i) forbrukere og/eller sluttbrukere av produkter som i seg selv er skadelige for mennesker og/eller øker risikoen for kronisk sykdom,

       ii) forbrukere og/eller sluttbrukere av tjenester som potensielt påvirker deres rett til privatliv, vern av personopplysninger, ytringsfrihet og ***ikke-diskriminering***,

       iii) forbrukere og/eller sluttbrukere som er avhengige av nøyaktige og tilgjengelige produkt- eller tjenesterelaterte opplysninger, som for eksempel håndbøker og produktetiketter, for å unngå potensielt skadelig bruk av et produkt eller en tjeneste,

       iv) forbrukere og/eller sluttbrukere som er særlig utsatt for påvirkninger relatert til helse eller privatliv, eller påvirkninger fra markedsførings- og salgsstrategier, som for eksempel barn eller økonomisk utsatte personer.

    b) Dersom vesentlige negative påvirkninger forekommer, enten de er i) omfattende eller systemiske i situasjoner der foretaket selger eller leverer sine produkter eller tjenester (for eksempel statlig overvåking som påvirker privatlivet til tjenestebrukerne), eller ii) knyttet til ***enkelthendelser*** (for eksempel en feil på et bestemt produkt) eller spesifikke forretningsforbindelser (for eksempel at en forretningspartner bruker markedsføring som på en uhensiktsmessig måte er rettet mot unge ***forbrukere***).

c) Dersom vesentlige positive påvirkninger forekommer, en kort beskrivelse av de aktivitetene som fører til positive påvirkninger (for eksempel produktutforming som forbedrer tilgjengeligheten for personer med funksjonsnedsettelse) og hvilke typer forbrukere og/eller sluttbrukere som påvirkes positivt eller kan påvirkes positivt. Foretaket kan også opplyse om hvorvidt de positive påvirkningene forekommer i bestemte land eller regioner.

d) Eventuelle vesentlige risikoer og muligheter for foretaket som oppstår som følge av påvirkninger på og avhengighet av forbrukere og/eller sluttbrukere.

11. Når foretaket beskriver de viktigste typene av ***forbrukere*** og/eller ***sluttbrukere*** som er eller kan bli negativt påvirket, på grunnlag av ***vesentlighetsvurderingen*** i ESRS 2 IRO-1, skal det opplyse om og hvordan det har kommet fram til at visse forbrukere og/eller sluttbrukere med bestemte egenskaper, eller de som bruker bestemte produkter eller tjenester, kan være utsatt for større risiko for skade.

12. Foretaket skal opplyse om hvilke eventuelle vesentlige risikoer og muligheter som oppstår som følge av påvirkninger på og ***avhengighet*** av ***forbrukere*** og/eller ***sluttbrukere,*** som er knyttet til bestemte grupper av forbrukere og/eller sluttbrukere (for eksempel bestemte aldersgrupper), snarere enn til alle forbrukere og/eller sluttbrukere.

Håndtering av påvirkninger, risikoer og muligheter

Opplysningskrav S4-1 – Policyer for forbrukere og sluttbrukere

13. **Foretaket skal beskrive de policyene som er vedtatt for å håndtere vesentlige påvirkninger av sine produkter og/eller tjenester på forbrukere og sluttbrukere, samt tilknyttede vesentlige risikoer og muligheter.**

14. Formålet med dette opplysningskravet er å gjøre det mulig å forstå i hvilken utstrekning foretaket har ***policyer*** spesifikt for hvordan det skal identifisere, vurdere, håndtere og/eller ***avhjelpe*** vesentlige ***påvirkninger*** på ***forbrukere*** og/eller ***sluttbrukere***, samt policyer som omfatter vesentlige risikoer eller muligheter i forbindelse med forbrukere og/eller sluttbrukere.

15. Opplysningene som skal offentliggjøres i henhold til nr. 13, skal inneholde informasjon om foretakets policyer for å håndtere sine vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter i forbindelse med ***forbrukere*** og/eller ***sluttbrukere*** i samsvar med ESRS 2 MDR-P *Policyer vedtatt for å håndtere vesentlige bærekraftsforhold*. I tillegg skal foretaket angi om slike policyer omfatter spesifikke grupper eller alle forbrukere og/eller sluttbrukere.

16. Foretaket skal beskrive de forpliktelsene i sine menneskerettighetspolicyer([116]) som er relevante for ***forbrukere*** og/eller ***sluttbrukere,*** herunder prosesser og ordninger for å overvåke overholdelsen av FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter, ILO-erklæringen om grunnleggende prinsipper og rettigheter på arbeidsplassen eller OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper. Foretaket skal i de opplysningene som offentliggjøres, fokusere på de spørsmålene som er vesentlige for følgende, samt på den generelle strategien i forbindelse med([117])

a) respekt for forbrukeres og/eller sluttbrukeres menneskerettigheter,

b) kontakt med forbrukere og/eller sluttbrukere og

c) tiltak for å avhjelpe og/eller gjøre det mulig å ***avhjelpe*** påvirkninger i forbindelse med menneskerettighetene.

17. Foretaket skal opplyse om og hvordan dets policyer med hensyn til ***forbrukere*** og/eller ***sluttbrukere*** er i samsvar med internasjonalt anerkjente standarder som er relevante for forbrukere og/eller sluttbrukere, herunder FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter. Foretaket skal også opplyse om i hvilken utstrekning tilfeller av manglende overholdelse av FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter, ILOs erklæring om grunnleggende prinsipper og

([116]) Disse opplysningene støtter informasjonsbehovene til finansmarkedsdeltakere som er omfattet av forordning (EU) 2019/2088, ettersom de er utledet fra en tilleggsindikator for de viktigste negative påvirkningene som fastsatt ved indikator nr. 9 i tabell 3 i vedlegg I til delegert kommisjonsforordning (EU) 2022/1288 med hensyn til regler om offentliggjøring av opplysninger om bærekraftige investeringer («Ingen retningslinjer for menneskerettigheter»).

([117]) Disse opplysningene støtter informasjonsbehovene til finansmarkedsdeltakere som er omfattet av forordning (EU) 2019/2088, ettersom de er utledet fra en obligatorisk indikator for de viktigste negative påvirkningene som fastsatt ved indikator nr. 11 i tabell 1 i vedlegg I til delegert kommisjonsforordning (EU) 2022/1288 med hensyn til regler om offentliggjøring av opplysninger om bærekraftige investeringer.

rettigheter på arbeidsplassen eller OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper som involverer forbrukere og/eller sluttbrukere, er blitt rapportert i dets nedstrøms ***verdikjede***, og, dersom det er relevant, en angivelse av arten av slike tilfeller([118]).

Opplysningskrav S4-2 – Rutiner for kontakt med forbrukere og sluttbrukere om påvirkninger

18. **Foretaket skal offentliggjøre sine generelle rutiner for kontakt med forbrukere og sluttbrukere og deres representanter om faktiske og potensielle påvirkninger på dem.**

19. Formålet med dette opplysningskravet er å gjøre det mulig å forstå hvorvidt og om foretaket, som en del av sin pågående prosess for aktsomhetsvurdering, står i kontakt med ***forbrukere*** og/eller ***sluttbrukere***, deres legitime representanter eller ***troverdige stedfortredere*** om vesentlige faktiske og potensielle, positive og/eller negative påvirkninger som påvirker eller sannsynligvis vil påvirke dem, og hvorvidt og på hvilken måte det tas hensyn til perspektivene for forbrukere og/eller sluttbrukere i foretakets beslutningsprosesser.

20. Foretaket skal opplyse om og hvordan perspektivene for ***forbrukerne*** og/eller ***sluttbrukerne*** ligger til grunn for dets beslutninger eller aktiviteter for å håndtere faktiske og potensielle påvirkninger på forbrukere og/eller sluttbrukere. Dette skal, dersom det er relevant, omfatte en redegjørelse for

    a) om kontakt med berørte forbrukere og/eller sluttbrukere eller deres ***legitime representanter*** skjer direkte, eller via ***troverdige stedfortredere*** som kjenner til deres situasjon,

    b) i hvilken fase det tas kontakt, type kontakt og hvor ofte slik kontakt tas,

    c) den funksjonen og den øverste rollen i foretaket som har det overordnede ansvaret for å sikre at slik kontakt finner sted, og at resultatene av den danner grunnlag for foretakets veivalg, og

    d) dersom det er relevant, hvordan foretaket vurderer hvor effektiv kontakten med forbrukere og/eller sluttbrukere er, herunder, dersom det er relevant, eventuelle avtaler eller resultater som kontakten fører til.

21. Dersom det er relevant, skal foretaket opplyse om hvilke skritt det tar for å få forståelse for perspektivene for ***forbrukere*** og/eller ***sluttbrukere*** som kan være særlig utsatt for påvirkninger, og/eller som er marginaliserte (for eksempel personer med funksjonsnedsettelse, barn osv.).

22. Dersom foretaket ikke kan offentliggjøre de opplysningene som kreves i henhold til ovennevnte, ettersom det ikke har innført noen rutiner for kontakt med ***forbrukere*** og/eller ***sluttbrukere***, skal det opplyse om dette. Foretaket kan opplyse om en tidsramme innenfor hvilken det har til hensikt å innføre slike rutiner.

Opplysningskrav S4-3 – Rutiner for å avhjelpe negative påvirkninger og kanaler der forbrukere og sluttbrukere kan gi uttrykk for bekymringer

23. **Foretaket skal beskrive de rutinene det har innført for å sørge for eller samarbeide om å avhjelpe negative påvirkninger på forbrukere og sluttbrukere som foretaket er forbundet med, samt hvilke kanaler forbrukere og sluttbrukere har for å gi uttrykk for bekymringer og få dem utredet.**

([118]) Disse opplysningene støtter informasjonsbehovene til finansmarkedsdeltakere som er omfattet av forordning (EU) 2019/2088, ettersom de er utledet fra en obligatorisk indikator for de viktigste negative påvirkningene som fastsatt ved indikator nr. 10 i tabell 1 i vedlegg I til delegert kommisjonsforordning (EU) 2022/1288 med hensyn til regler om offentliggjøring av opplysninger om bærekraftige investeringer («Manglende overholdelse av FNs Global Compact-prinsipper og OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper»), og informasjonsbehovene til administratorer av referanseverdier for å offentliggjøre ESG-faktorer som er omfattet av forordning (EU) 2020/1816, som angitt ved indikatoren «Antallet av referanseverdiens bestanddeler som er utsatt for sosiale overtredelser (absolutt tall og relativt tall dividert med alle referanseverdiens bestanddeler), som omhandlet i internasjonale traktater og konvensjoner, De forente nasjoners prinsipper og, dersom det er relevant, nasjonal rett» i avsnitt 1 og 2 i vedlegg II.

24. Formålet med dette opplysningskravet er å gjøre det mulig å forstå hvilke formelle virkemidler som ***forbrukere*** og/eller ***sluttbrukere*** kan benytte for å gi uttrykk for sine bekymringer og behov direkte til foretaket, og/eller gjennom hvilke foretaket sørger for tilgang til slike kanaler (for eksempel ***ordninger for klagebehandling***) gjennom sine forretningsforbindelser, og hvordan disse forbrukerne og/eller sluttbrukerne følges opp med hensyn til de spørsmålene som tas opp, samt effektiviteten av disse kanalene.

25. Foretaket skal beskrive følgende:

    a) Sin generelle strategi og rutiner for å sikre eller bidra til ***avhjelping***, dersom det har forårsaket eller bidratt til en vesentlig negativ påvirkning på ***forbrukere*** og/eller ***sluttbrukere***, herunder om og hvordan foretaket vurderer at de avhjelpende tiltakene som er truffet, er effektive.

    b) Eventuelle spesifikke kanaler som forbrukere og/eller sluttbrukere har tilgang til for å gi uttrykk for sine bekymringer eller behov direkte til foretaket og få dem utredet, herunder om disse er etablert av foretaket selv og/eller gjennom deltakelse i tredjepartsordninger.

    c) Hvilke rutiner foretaket har for å sikre eller kreve tilgang til slike kanaler gjennom sine forretningsforbindelser.

    d) Hvordan det følger opp og overvåker spørsmål som tas opp og behandles, og hvordan det sikrer at kanalene fungerer på en effektiv måte, blant annet gjennom samarbeid med ***interessenter*** som er de tiltenkte ***brukerne***.

26. Foretaket skal opplyse om og hvordan det vurderer at ***forbrukere*** og/eller ***sluttbrukere*** har kjennskap og tillit til disse strukturene eller rutinene for å gi uttrykk for sine bekymringer eller behov og få dem utredet. I tillegg skal foretaket opplyse om det har innført policyer for å beskytte personer mot represalier når de anvender slike strukturer eller rutiner. Dersom slike opplysninger er blitt offentliggjort i samsvar med ESRS G1-1, kan foretaket vise til disse opplysningene.

27. Dersom foretaket ikke kan offentliggjøre de opplysningene som kreves i henhold til ovennevnte, ettersom det ikke har noen kanal for å gi uttrykk for bekymringer og/eller ikke sørger for at slike ordninger er tilgjengelige gjennom sine forretningsforbindelser, skal det opplyse om dette. Foretaket kan opplyse om en tidsramme innenfor hvilken det har til hensikt å etablere en slik kanal eller innføre slike rutiner.

Opplysningskrav S4-4 – Tiltak knyttet til vesentlige påvirkninger på forbrukere og sluttbrukere og strategier for å håndtere vesentlige risikoer og utnytte vesentlige muligheter i forbindelse med forbrukere og sluttbrukere, og effektiviteten av disse tiltakene

28. **Foretaket skal opplyse om hvordan det treffer tiltak for å håndtere vesentlige påvirkninger på forbrukere og sluttbrukere, og for å styre vesentlige risikoer og utnytte vesentlige muligheter i forbindelse med forbrukere og sluttbrukere, og effektiviteten av disse tiltakene.**

29. Dette opplysningskravet har to formål. For det første skal det gjøre det mulig å forstå alle ***tiltak*** og initiativ gjennom hvilke foretaket forsøker å

    a) forebygge, begrense og avhjelpe negative vesentlige ***påvirkninger*** på ***forbrukere*** og/eller ***sluttbrukere***, og/eller

    b) oppnå positive vesentlige påvirkninger for forbrukere og/eller sluttbrukere.

    For det andre skal det gjøre det mulig å forstå hvordan foretaket håndterer de vesentlige risikoene og utnytter de vesentlige mulighetene i forbindelse med forbrukere og/eller sluttbrukere.

30. Foretaket skal gi en kort beskrivelse av handlingsplanene og ressursene for å håndtere sine vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter i forbindelse med ***forbrukere*** og ***sluttbrukere*** i samsvar med ESRS 2 MDR-A *Tiltak og ressurser i forbindelse med vesentlige bærekraftsforhold*.

31. Når det gjelder vesentlige påvirkninger, skal foretaket beskrive

    a) ***tiltak*** som er truffet, planlagt eller pågår for å forebygge, begrense eller avhjelpe vesentlige negative påvirkninger på ***forbrukere*** og/eller ***sluttbrukere,***

b) hvorvidt og hvordan det har truffet tiltak for å avhjelpe eller muliggjøre ***avhjelping*** i forbindelse med en faktisk vesentlig påvirkning,

c) eventuelle ytterligere tiltak eller initiativ det har iverksatt, der det primære formålet er å bidra positivt til bedre sosiale resultater for forbrukere og/eller sluttbrukere, og

d) hvordan det følger opp og kontrollerer at disse ***tiltakene*** og initiativene gir de tilsiktede resultatene for forbrukere og/eller sluttbrukere.

32. Når det gjelder nr. 28, skal foretaket beskrive

a) de prosessene gjennom hvilke det identifiserer tiltakene som er nødvendige og hensiktsmessige som svar på en bestemt faktisk eller potensiell negativ påvirkning på ***forbrukere*** og/eller ***sluttbrukere,***

b) sin strategi for å treffe tiltak i forbindelse med spesifikke vesentlige negative påvirkninger på forbrukere og/eller sluttbrukere, herunder ethvert tiltak i forbindelse med egen praksis med hensyn til produktutforming, markedsføring eller salg, samt hvorvidt det vil være nødvendig med et bredere samarbeid innen bransjen eller med andre relevante parter, og

c) hvordan det sikrer at det finnes rutiner for å avhjelpe eller muliggjøre ***avhjelping*** ved eventuelle vesentlige negative påvirkninger, og at disse rutinene er effektive med hensyn til gjennomføring og resultater.

33. Når det gjelder vesentlige risikoer og muligheter, skal foretaket beskrive

a) hvilke tiltak som er planlagt eller pågår for å begrense vesentlige risikoer for foretaket som følge av dets påvirkninger på og ***avhengighet*** av ***forbrukere*** og/eller ***sluttbrukere***, og hvordan foretaket følger opp effektiviteten i praksis, og

b) hvilke tiltak som er planlagt eller pågår for å utnytte vesentlig muligheter for foretaket med hensyn til forbrukere og/eller sluttbrukere.

34. Foretaket skal opplyse om og hvordan det sikrer at dets egen forretningspraksis ikke forårsaker eller bidrar til vesentlige negative påvirkninger på ***forbrukere*** og/eller ***sluttbrukere***, herunder, dersom det er relevant, i forbindelse med markedsføring, salg og databruk. Foretaket kan opplyse om hvordan det håndterer motsetninger mellom å forhindre eller begrense vesentlige negative påvirkninger og annet press på foretaket.

35. Ved utarbeidingen av disse opplysningene skal foretaket ta hensyn til om det er rapportert alvorlige spørsmål og ***hendelser*** knyttet til menneskerettigheter i forbindelse med dets ***forbrukere*** og/eller ***sluttbrukere***, og eventuelt opplyse om disse([119]).

36. Dersom foretaket vurderer effektiviteten av et tiltak ved å fastsette et mål i forbindelse med offentliggjøringen av de opplysningene som kreves i henhold til nr. 31 bokstav d), skal det ta hensyn til ESRS 2 MDR-T – *Oppfølging av effektiviteten av policyer og tiltak gjennom mål*.

37. Foretaket skal opplyse om hvilke ressurser det har avsatt til håndtering av vesentlige påvirkninger, med opplysninger som gjør det mulig for ***brukerne*** å få en forståelse av hvordan de vesentlige påvirkningene håndteres.

Måleindikatorer og mål

Opplysningskrav S4-5 – Mål for hvordan vesentlige negative påvirkninger skal håndteres, positive påvirkninger styrkes og vesentlige risikoer og muligheter håndteres

38. **Foretaket skal opplyse om eventuelle tidsbestemte og resultatorienterte mål det kan ha fastsatt for å**

a) **redusere negative påvirkninger på forbrukere og/eller sluttbrukere, og/eller**

b) **styrke positive påvirkninger på forbrukere og/eller sluttbrukere, og/eller**

c) **håndtere vesentlig risikoer og muligheter i forbindelse med forbrukere og/eller sluttbrukere.**

([119]) Disse opplysningene støtter informasjonsbehovene til finansmarkedsdeltakere som er omfattet av forordning (EU) 2019/2088, ettersom de er utledet fra en tilleggsindikator for de viktigste negative påvirkningene som fastsatt ved indikator nr. 14 i tabell 3 i vedlegg I til delegert kommisjonsforordning (EU) 2022/1288 med hensyn til regler om offentliggjøring av opplysninger om bærekraftige investeringer («Antall identifiserte tilfeller av alvorlige spørsmål og hendelser knyttet til menneskerettigheter»).

39. Formålet med dette opplysningskravet er å gjøre det mulig å forstå i hvilken utstrekning foretaket bruker tidsbestemte og resultatorienterte ***mål*** for å fremme og måle sine framskritt med hensyn til å håndtere vesentlige negative påvirkninger, og/eller styrke positive påvirkninger på ***forbrukere*** og/eller ***sluttbrukere***, og/eller håndtere vesentlige risikoer og muligheter i forbindelse med forbrukere og/eller ***sluttbrukere***.

40. Den korte beskrivelsen av ***målene*** for å håndtere dets vesentlige ***påvirkninger, risikoer*** og ***muligheter*** i forbindelse med ***forbrukere*** og/eller ***sluttbrukere*** skal inneholde de opplysningskravene som er definert i ESRS 2 MDR-T.

41. Foretaket skal opplyse om prosessen for å fastsette ***målene***, herunder om og hvordan foretaket har rådført seg direkte med ***forbrukere*** og/eller ***sluttbrukere***, deres legitime representanter eller ***troverdige stedfortredere*** som kjenner til deres situasjon med hensyn til

    a) fastsettelse av slike mål,

    b) oppfølging av foretakets resultater i forhold til dem og

    c) identifisering av eventuelle erfaringer eller forbedringer som følge av foretakets resultater.

———

Tillegg A

Anvendelseskrav (AR)

Dette tillegget er en integrert del av ESRS S4 *Forbrukere og sluttbrukere*. Det støtter anvendelsen av kravene fastsatt i denne standarden og har samme gyldighet som de andre delene av standarden.

Formål

AR 1. Foretaket kan framheve særskilte spørsmål som er relevante for en vesentlig påvirkning i en kortere periode, for eksempel initiativ som gjelder helse og sikkerhet for ***forbrukere*** og/eller ***sluttbrukere*** i forbindelse med forurensning av et produkt eller alvorlig krenkelse av privatlivets fred på grunn av en massiv datalekkasje.

AR 2. Oversikten over spørsmål som gjelder sosiale rettigheter og menneskerettigheter i nr. 2, innebærer ikke at alle disse spørsmålene skal oppgis i hvert opplysningskrav i denne standarden. Det er snarere en liste over spørsmål som foretaket skal ta hensyn til i sin ***vesentlighetsvurdering*** (se kapittel 3 i ESRS 1 *Dobbel vesentlighet som grunnlag for offentliggjøring av bærekraftsopplysninger* og ESRS 2 IRO-1) knyttet til ***forbrukere*** og/eller ***sluttbrukere***, og deretter opplyse om vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter innenfor rammen av denne standarden.

ESRS 2 Generelle opplysninger

Strategi

Opplysningskrav i forbindelse med ESRS 2 SBM-2 – Interessenters interesser og synspunkter

AR 3. I henhold til ESRS 2 SBM-2 skal foretaket gi en forståelse av om og hvordan det tar hensyn til om foretakets strategi og ***forretningsmodell*** bidrar til å skape, forverre eller (tvert om) begrense vesentlige ***påvirkninger*** på egne ***forbrukere*** og/eller ***sluttbrukere***, og om og hvordan forretningsmodellen og strategien er tilpasset for å håndtere slike vesentlige påvirkninger.

AR 4. Selv om ***forbrukere*** og/eller ***sluttbrukere*** kanskje ikke deltar i arbeidet med foretakets strategi eller forretningsmodell, kan deres synspunkter danne grunnlag for foretakets vurdering av sin strategi og forretningsmodell. Foretaket kan opplyse om synspunktene til de (faktiske eller potensielle) vesentlig berørte forbrukerne og/eller sluttbrukernes ***legitime representanter*** eller til ***troverdige stedfortredere*** som kjenner til deres situasjon.

Opplysningskrav i forbindelse med ESRS 2 SBM-3 – Vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter og deres samspill med strategi og forretningsmodell

AR 5. Påvirkninger på ***forbrukere*** og/eller ***sluttbrukere*** kan stamme fra foretakets forretningsmodell eller strategi på en rekke forskjellige måter. Påvirkninger kan for eksempel omhandle foretakets verdiforslag (for eksempel levering av internettplattformer som kan forårsake skader online og offline), dets ***verdikjede*** (for eksempel hvor fort man utvikler produkter eller tjenester eller sluttfører prosjekter, hvilket medfører risikoer for helse og sikkerhet), eller dets kostnadsstruktur og inntektsmodell (for eksempel insentiver for å maksimere salg som innebærer en risiko for forbrukerne).

AR 6. Påvirkninger på ***forbrukere*** og/eller ***sluttbrukere*** som stammer fra strategien eller forretningsmodellen, kan også medføre vesentlige risikoer for foretaket. Dersom foretakets forretningsmodell for eksempel går ut på å oppmuntre selgerne til å selge store mengder av et produkt eller en tjeneste (for eksempel kredittkort eller smertestillende medisin) så raskt som mulig, og dette fører til omfattende skader på forbrukerne, kan foretaket bli saksøkt og få et dårlig omdømme som kan påvirke framtidig virksomhet og troverdighet.

AR 7. Eksempler på særlige egenskaper ved ***forbrukere*** og/eller ***sluttbrukere*** som foretaket kan ta i betraktning når det besvarer nr. 11, omfatter unge forbrukere og/eller sluttbrukere som kan være mer utsatt for påvirkninger med hensyn til sin fysiske og mentale utvikling, eller som mangler finansiell forståelse og kan være mer mottakelige for utnyttende salgs- eller markedsføringsmetoder. De kan også omfatte kvinner i en sammenheng der kvinner rutinemessig blir forskjellsbehandlet i sin tilgang til bestemte tjenester eller i forbindelse med markedsføring av bestemte produkter.

AR 8. Når det gjelder nr. 12, kan ***risikoer*** oppstå på grunn av foretakets avhengighet av ***forbrukere*** og/eller ***sluttbrukere*** der sjeldne hendelser med store konsekvenser kan utløse ***finansielle virkninger***, for eksempel når en global pandemi har stor påvirkning på visse forbrukeres inntekter, hvilket fører til store endringer i forbruksmønstre.

Håndtering av påvirkninger, risikoer og muligheter

Opplysningskrav S4-1 – Policyer for forbrukere og sluttbrukere

AR 9. Beskrivelsen skal inneholde de sentrale opplysningene som er nødvendige for å sikre en troverdig gjengivelse av policyene for ***forbrukere*** og ***sluttbrukere,*** og foretaket skal derfor ta hensyn til forklaringer på vesentlige endringer av de policyene som er vedtatt i løpet av rapporteringsåret (for eksempel nye forventninger til forretningskunder, nye eller ytterligere policyer for aktsomhetsvurdering og avhjelpende tiltak).

AR 10. ***Policyene*** kan være selvstendige policyer for ***forbrukere*** og/eller sluttbrukere eller inngå i et mer omfattende dokument, som for eksempel etiske regler eller en generell bærekraftspolicy som foretaket allerede har offentliggjort som en del av en annen ESRS-standard. I så fall skal foretaket gi en nøyaktig krysshenvisning for å identifisere de aspektene ved policyen som oppfyller kravene i dette opplysningskravet.

AR 11. Når foretaket offentliggjør opplysninger om tilpasningen av sine policyer til FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter, skal det ta hensyn til at de veiledende prinsippene viser til det internasjonale menneskerettighetsregelverket, som består av FNs verdenserklæring om menneskerettighetene og de to konvensjonene som gjennomfører den, og kan rapportere om tilpasningen til disse instrumentene.

AR 12. Når foretaket forklarer hvordan eksterne policyer er integrert, kan det for eksempel vurdere interne salgs- og distribusjonspolicyer og tilpasning til andre policyer som er relevante for ***forbrukere*** og/eller ***sluttbrukere***. Foretaket skal også vurdere sine policyer for hvordan man sikrer at de opplysningene som gis til potensielle og faktiske forbrukere og/eller sluttbrukere, både før og etter salget, er pålitelige og nyttige.

AR 13. Foretaket kan gi en beskrivelse av hvordan det informerer om sine policyer til personer, grupper av personer eller enheter som er berørt av dem, enten fordi de forventes å gjennomføre dem (for eksempel foretakets ***ansatte***, entreprenører og ***leverandører***), eller fordi de har en direkte interesse av at de gjennomføres (for eksempel egne arbeidere eller investorer). Det kan opplyse om kommunikasjonsverktøy og kommunikasjonskanaler (for eksempel løpesedler, nyhetsbrev, egne nettsteder, sosiale medier, personlig kontakt, arbeidstakerrepresentanter), som har til formål å sikre at ***policyen*** er tilgjengelig, og at ulike målgrupper forstår konsekvensene av den. Foretaket kan også forklare hvordan det identifiserer og fjerner potensielle hindringer for spredning, for eksempel gjennom oversettelse til relevante språk eller bruk av grafikk.

Opplysningskrav S4-2 – Rutiner for kontakt med forbrukere og sluttbrukere om påvirkninger

AR 14. ***Troverdige stedfortredere*** som har kjennskap til ***forbrukernes*** og ***sluttbrukernes*** interesser, erfaringer eller perspektiver, kan omfatte nasjonale organer for forbrukervern for enkelte forbrukere.

AR 15. Når foretaket beskriver hvilken funksjon eller rolle som har det overordnede ansvaret for slike kontakter og/eller det endelige ansvaret, kan det opplyse om dette er en særskilt rolle eller funksjon eller en del av en bredere rolle eller funksjon, og hvorvidt det er tilbudt kapasitetsbyggende aktiviteter for å støtte medarbeidere som har ansvaret for kontaktene. Dersom det ikke finnes noen slik posisjon eller funksjon, kan foretaket angi det. Dette opplysningskravet kan også oppfylles ved å vise til de opplysningene som er offentliggjort i henhold til ESRS 2 GOV-1 *Administrasjons-, ledelses- og kontrollorganenes rolle*.

AR 16. Når foretaket utarbeider de opplysningene som er beskrevet i nr. 20 bokstav b) og c), kan følgende tas i betraktning:

a) Når det gjelder den eller de fasene da kontakt finner sted, kan det for eksempel være for å fastsette metoder for begrensning eller for å evaluere deres effektivitet.

b) Når det gjelder type kontakt, kan det være deltakelse, høring og/eller informasjon.

c) Når det gjelder hvor ofte kontakt tas, kan det gis opplysninger om hvorvidt det skjer regelmessig, på bestemte tidspunkter i et prosjekt eller en forretningsprosess, samt om det skjer som en reaksjon på lovfestede krav og/eller som en reaksjon på en interessents anmodninger, og om resultatet av kontakten blir integrert i foretakets beslutningsprosesser.

d) Når det gjelder det overordnede ansvaret, kan foretaket opplyse om det krever særskilt kompetanse hos de medarbeiderne som har ansvaret for kontaktene, eller tilbyr disse medarbeiderne ***opplæring*** eller kompetanseutvikling på området.

AR 17. For å vise hvordan perspektivene for ***forbrukere*** og/eller ***sluttbrukere*** har påvirket bestemte beslutninger eller aktiviteter i foretaket, kan foretaket gi eksempler fra inneværende rapporteringsperiode.

Opplysningskrav S4-3 – Rutiner for å avhjelpe negative påvirkninger og kanaler der forbrukere og sluttbrukere kan gi uttrykk for bekymringer

AR 18. For å oppfylle kravene i opplysningskriteriene i ESRS S4-3 kan foretaket støtte seg til innholdet i FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter og OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper når det gjelder ***avhjelpende tiltak*** og ***ordninger for klagebehandling.***

AR 19. Kanaler for å gi uttrykk for bekymringer eller behov omfatter ***ordninger for klagebehandling,*** tipstelefoner, dialogprosesser eller andre virkemidler som ***forbrukere*** og/eller ***sluttbrukere*** eller deres ***legitime representanter*** kan bruke for å gi uttrykk for bekymringer om påvirkninger eller forklare behov som de ønsker at foretaket skal utrede. Dette kan omfatte kanaler som leveres direkte av foretaket, og disse kanalene skal rapporteres i tillegg til eventuelle andre ordninger som foretaket har for å forstå håndteringen av påvirkninger på forbrukere og/eller sluttbrukere, som for eksempel samsvarsrevisjoner. Dersom foretaket, for å oppfylle dette kravet, utelukkende baserer seg på opplysninger fra foretakets ***forretningsforbindelser*** om at slike kanaler finnes, kan det angi dette.

AR 20. For å gi større innsikt i de opplysningene som er omfattet av ESRS S4-3, kan foretaket angi om og hvordan potensielt berørte ***forbrukere*** og/eller ***sluttbrukere*** kan få tilgang til kanaler i det foretaket de er påvirket av, når det gjelder hver vesentlig påvirkning.

AR 21. Tredjepartsordninger kan omfatte ordninger som drives av staten, ikke-statlige organisasjoner (NGO-er), industrisammenslutninger og andre samarbeidsinitiativ. Når det gjelder omfanget av disse ordningene, kan foretaket opplyse om disse er tilgjengelige for alle ***forbrukere*** og/eller ***sluttbrukere*** som potensielt eller faktisk kan påvirkes vesentlig av foretaket, eller enkeltpersoner eller organisasjoner som opptrer på deres vegne, eller som på annen måte kan kjenne til negative påvirkninger, og gjennom hvilke forbrukere og/eller sluttbrukere (eller enkeltpersoner eller organisasjoner som opptrer på deres vegne, eller som på annen måte kan kjenne til negative påvirkninger), kan rette klager eller gi uttrykk for bekymringer i forbindelse med foretakets egne aktiviteter.

AR 22. Når det gjelder beskyttelse av personer som anvender ordningene mot represalier, kan foretaket beskrive om det behandler klager konfidensielt og med respekt for retten til privatliv og vern av personopplysninger, og om de gir ***forbrukere*** og/eller ***sluttbrukere*** mulighet til å anvende dem anonymt (for eksempel gjennom at en tredjepart representerer dem).

AR 23. Når foretaket opplyser om og hvordan det vet at ***forbrukere*** og/eller ***sluttbrukere*** har kjennskap og tillit til noen av disse kanalene, kan det gi relevante og pålitelige opplysninger om hvor effektive disse kanalene er, ut fra forbrukere og/eller sluttbrukeres perspektiv. Eksempler på informasjonskilder er undersøkelser av forbrukere og/eller sluttbrukere som har brukt slike kanaler, og deres grad av tilfredshet med prosessen og resultatene. For å vise i hvor stor utstrekning disse kanalene brukes, kan foretaket opplyse om antallet klager mottatt fra forbrukere og/eller sluttbrukere i rapporteringsperioden.

AR 24. Når foretaket skal beskrive effektiviteten av de kanalene som ***forbrukere*** og ***sluttbrukere*** kan bruke for å gi uttrykk for bekymringer, kan det støtte seg til følgende spørsmål som bygger på «effektivitetskriteriene for utenrettslige ***ordninger***

for klagebehandling» i FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter. Betraktningene nedenfor kan anvendes på en individuell kanal eller på et kollektivt kanalsystem.

a) Har kanalene legitimitet ved å sikre at de kan avkreves ansvar for å opptre rettferdig, og har interessenter tillit til dem?

b) Kjenner ***interessenter*** til kanalene, og har de tilgang til dem?

c) Er prosedyrene for kanalene kjente, finnes det faste tidsrammer og framgår det tydelig hvordan prosessen foregår?

d) Gir kanalene rimelig tilgang til opplysninger, råd og ekspertise?

e) Er kanalene åpne slik at de gir tilstrekkelige opplysninger både til de klagende og, dersom det er relevant, for å imøtekomme eventuelle allmenne interesser som står på spill?

f) Er de resultatene som oppnås gjennom kanalene, i samsvar med internasjonalt anerkjente menneskerettigheter?

g) Har foretaket slikt innsyn i kanalene at det kan utnytte erfaringer som kan brukes både for å forbedre kanalene og for å forhindre framtidige påvirkninger?

h) Fokuserer foretaket på dialog med de klagende som en metode for å komme til enighet om felles løsninger i stedet for ensidig å avgjøre resultatet?

For mer informasjon, se prinsipp 31 i FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter.

Opplysningskrav S4-4 – Tiltak knyttet til vesentlige påvirkninger på forbrukere og sluttbrukere og strategier for å håndtere vesentlige risikoer og utnytte vesentlige muligheter i forbindelse med forbrukere og sluttbrukere, og effektiviteten av disse tiltakene

AR 25. Det kan ta tid å forstå negative påvirkninger og hvordan foretaket kan bli innblandet i dem gjennom sin nedstrøms verdikjede, samt å fastsette hensiktsmessige tiltak og gjennomføre dem. Derfor skal foretaket ta hensyn til

a) sine generelle og spesifikke strategier for å håndtere vesentlige negative påvirkninger,

b) sine initiativ for å bidra til ytterligere vesentlige positive påvirkninger,

c) hvor langt det har kommet med hensyn til sin innsats i rapporteringsperioden, og

d) sine mål om fortsatt forbedring.

AR 26. Hva som er hensiktsmessige tiltak, kan variere avhengig av om foretaket forårsaker eller bidrar til en vesentlig påvirkning, eller om den vesentlige påvirkningen er direkte knyttet til dets aktiviteter, produkter eller tjenester gjennom en forretningsforbindelse.

AR 27. Ettersom vesentlige negative ***påvirkninger*** som påvirker ***forbrukere*** og/eller ***sluttbrukere***, og som har oppstått i løpet av rapporteringsperioden, også kan være knyttet til andre enheter eller aktiviteter utenfor foretakets direkte kontroll, kan foretaket opplyse om og hvordan det ønsker å bruke sin innflytelse overfor aktuelle motparter i ***forretningsforbindelser*** for å håndtere disse påvirkningene. Dette kan omfatte bruk av forretningsmessig ***innflytelse*** (for eksempel gjennom håndheving av kontraktsmessige krav til forretningsforbindelser eller gjennomføring av insentiver), andre former for innflytelse over forretningsforbindelser (for eksempel ***opplæring*** eller kapasitetsbygging knyttet til den tiltenkte bruken av produkter eller salgspraksis) eller samarbeid med likestilte foretak eller andre aktører (for eksempel initiativ som tar sikte på ansvarlig markedsføring eller produktsikkerhet).

AR 28. Når foretaket opplyser om sin deltakelse i et industri- eller flerpartsinitiativ som et av sine ***tiltak*** for å håndtere vesentlige negative påvirkninger, kan det opplyse om hvordan initiativet og foretakets bidrag til det tar sikte på å håndtere den aktuelle vesentlige påvirkningen. Foretaket kan opplyse om de relevante ***målene*** som er fastsatt i initiativet og hvordan man klarer å oppnå dem, i henhold til ESRS S4-5.

AR 29. Når foretaket opplyser om og hvordan det tar hensyn til faktiske og potensielle påvirkninger på ***forbrukere*** og/eller ***sluttbrukere*** i forbindelse med beslutninger om å avslutte ***forretningsforbindelser***, og om og hvordan det forsøker å motvirke eventuelle negative påvirkninger som kan oppstå på grunn av den avsluttede forretningsforbindelsen, kan foretaket oppgi eksempler.

AR 30. Når foretaket opplyser om hvordan det følger opp effektiviteten av ***tiltak*** for å håndtere vesentlige påvirkninger i rapporteringsperioden, kan det oppgi hvilke erfaringer det har gjort seg fra tidligere og inneværende rapporteringsperioder.

AR 31. Prosesser som er brukt for å følge opp effektiviteten av ***tiltak***, kan omfatte intern eller ekstern revisjon eller verifisering, rettergang og/eller tilhørende rettsavgjørelser, konsekvensvurderinger, målesystemer, tilbakemeldinger fra interessenter, ***ordninger for klagebehandling,*** eksterne prestasjonsvurderinger og referansemåling.

AR 32. Rapportering om effektivitet har til formål å gjøre det mulig å forstå sammenhengen mellom de ***tiltakene*** som foretaket har truffet, og den effektive håndteringen av påvirkningene.

AR 33. Når det gjelder initiativ eller prosesser som foretaket har innført, og som er basert på berørte ***forbrukere*** og/eller ***sluttbrukeres*** behov og deres gjennomføringsgrad, kan foretaket offentliggjøre

a) opplysninger om hvorvidt og hvordan forbrukere og/eller sluttbrukere og ***legitime representanter*** eller deres ***troverdige stedfortredere*** spiller en rolle i forbindelse med beslutninger om utformingen og gjennomføringen av disse programmene eller prosessene, og

b) opplysninger om tilsiktede eller oppnådde positive resultater for forbrukere og/eller sluttbrukere i forbindelse med disse programmene eller prosessene.

AR 34. Foretaket kan også opplyse om initiativ eller prosesser, hvis primære mål er å skape positive påvirkninger for ***forbrukere*** og/eller ***sluttbrukere***, er utformet for å bidra til at et eller flere av FNs bærekraftsmål oppnås. For å oppnå FNs bærekraftsmål nr. 3 om å «sikre god helse og fremme livskvalitet for alle, uansett alder» kan foretaket for eksempel arbeide aktivt for å gjøre sine produkter mindre vanedannende og skadelige for fysisk og psykisk helse.

AR 35. Når foretaket opplyser om de tilsiktede positive resultatene av foretakets ***tiltak*** for ***forbrukere*** og/eller ***sluttbrukere***, skal det skjelne mellom dokumentasjon på at visse aktiviteter har funnet sted (for eksempel at x antall forbrukere har mottatt opplysninger om sunne matvaner), og dokumentasjon på at det faktisk har gitt resultater for forbrukere og/eller sluttbrukere (for eksempel at x antall forbrukere har innført sunnere matvaner).

AR 36. Når foretaket opplyser om initiativ eller prosesser også spiller en rolle for å begrense vesentlige negative påvirkninger, kan det for eksempel vurdere programmer som har til formål å støtte økt bevissthet om risikoen for nettsvindel, noe som fører til en reduksjon i antall tilfeller av ***sluttbrukere*** som opplever brudd på datavernet.

AR 37. Når foretaket opplyser om de vesentlige risikoene og mulighetene i forbindelse med foretakets påvirkninger på eller ***avhengighet*** av ***forbrukere*** og/eller ***sluttbrukere***, kan det ta hensyn til følgende:

a) Risikoer i forbindelse med foretakets påvirkninger på forbrukere og/eller sluttbrukere kan omfatte risikoer for omdømme eller juridisk eksponering der dårlig utformede eller defekte produkter fører til skader eller dødsfall.

b) Risikoer i forbindelse med foretakets avhengighet av forbrukere og/eller sluttbrukere kan omfatte tap av driftskontinuitet dersom en økonomisk krise gjør at forbrukere ikke har råd til visse produkter eller tjenester.

c) Muligheter i forbindelse med foretakets påvirkninger på forbrukere og/eller sluttbrukere kan omfatte markedsdifferensiering og større kundeinteresse ved å tilby sikre produkter eller personverntjenester.

d) Muligheter i forbindelse med foretakets avhengighet av forbrukere og/eller sluttbrukere kan omfatte oppnåelse av et lojalt framtidig kundegrunnlag ved for eksempel å sikre at LGBTQI-personer respekteres, og at foretakets salgspraksis ikke utelukker slike personer fra de produktene eller tjenestene det tilbyr.

AR 38. Når foretaket gir opplysninger om hvorvidt ***avhengigheter*** blir til risikoer, skal det ta hensyn til eksterne hendelser.

AR 39. Når foretaket opplyser om policyer, tiltak, ressurser og ***mål*** knyttet til styringen av vesentlige risikoer og muligheter, kan det i de tilfellene der risikoer og muligheter oppstår som følge av en vesentlig påvirkning, vise til sine opplysninger om policyer, tiltak, ressurser og ***mål*** knyttet til denne påvirkningen.

AR 40. Foretaket skal ta hensyn til i hvilken grad dets prosesser for å styre vesentlige risikoer i forbindelse med ***forbrukere*** og/eller ***sluttbrukere*** er integrert i dets eksisterende risikostyringsprosesser og hvordan.

AR 41. Når foretaket oppgir hvilke ressurser som er avsatt til håndtering av vesentlige påvirkninger, kan det oppgi hvilke interne funksjoner som er involvert i håndteringen av påvirkningene, og hvilke typer tiltak de treffer for å motvirke negative og fremme positive påvirkninger.

Måleindikatorer og mål

Opplysningskrav S4-5 – Mål for hvordan vesentlige negative påvirkninger skal håndteres, positive påvirkninger styrkes og vesentlige risikoer og muligheter håndteres

AR 42. Når foretaket offentliggjør ***mål*** som gjelder ***forbrukere*** og/eller ***sluttbrukere***, kan det opplyse om

a) de tilsiktede resultatene som skal oppnås i tilværelsen for forbrukere og/eller sluttbrukere, og som er så spesifikke som mulig,

b) deres stabilitet over tid når det gjelder definisjoner og metoder for å muliggjøre sammenlignbarhet, og/eller

c) standarder eller forpliktelser som ***målene*** er basert på, skal være klart definert i rapporteringen (for eksempel atferdsregler, anskaffelsespolicyer, globale regelverk eller næringskoder).

AR 43. ***Mål*** knyttet til vesentlige ***risikoer*** og ***muligheter*** kan være de samme som eller atskilt fra mål knyttet til vesentlige ***påvirkninger***. Et mål om å sikre at ***forbrukere*** som har vanskelig for å få tilgang til finansiering, skal ha samme muligheter til finansiering som alle andre, kan for eksempel både redusere ***diskrimineringen*** av disse forbrukerne, men også utvide foretakets kundegruppe.

AR 44. Foretaket kan også skjelne mellom ***mål*** på kort, mellomlang og lang sikt som omfatter samme forpliktende ***policy***. Foretaket kan for eksempel ha som hovedmål at dets nettbaserte tjenester skal være tilgjengelige for personer med funksjonsnedsettelse, der det langsiktige målet et at 100 % av dets nettbaserte tjenester skal være tilpasset innen 2025, og der det kortsiktige målet er at x antall tilgjengelige funksjoner skal legges til hvert år fram til 2025.

AR 45. Når et mål endres eller erstattes i rapporteringsperioden, kan foretaket forklare endringen ved å vise til vesentlige endringer i forretningsmodellen eller til betydelige endringer i den anerkjente standarden eller lovgivningen som målet er utledet fra, for å gi bakgrunnsopplysninger i henhold til ESRS 2 BP-2 *Opplysninger i forbindelse med særlige omstendigheter*.

ESRS G1

FORRETNINGSSKIKK

INNHOLDSFORTEGNELSE

Formål

Samspill med andre ESRS-standarder

Opplysningskrav

– ESRS 2 Generelle opplysninger

Styring

— Opplysningskrav i forbindelse med ESRS 2 GOV-1 – Rollen til administrasjons-, ledelses- og kontrollorganene

Håndtering av påvirkninger, risikoer og muligheter

— Opplysningskrav i forbindelse med ESRS 2 IRO-1 – Beskrivelse av prosessene for å identifisere og vurdere vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter

— Opplysningskrav G1-1 – Policyer for god forretningsskikk og bedriftskultur

— Opplysningskrav G1-2 – Håndtering av forbindelser med leverandører

— Opplysningskrav G1-3 – Forebygging og avdekking av korrupsjon og bestikkelser

Måleindikatorer og mål

— Opplysningskrav G1-4 – Tilfeller av korrupsjon eller bestikkelser

— Opplysningskrav G1-5 – Politisk innflytelse og lobbyvirksomhet

— Opplysningskrav G1-6 – Betalingspraksis

Tillegg A: Anvendelseskrav (AR)

Håndtering av påvirkninger, risikoer og muligheter

— Opplysningskrav G1-1 – Policyer for god forretningsskikk og bedriftskultur

— Opplysningskrav G1-2 – Håndtering av forbindelser med leverandører

— Opplysningskrav G1-3 – Forebygging og avdekking av korrupsjon og bestikkelser

Måleindikatorer og mål

— Opplysningskrav G1-5 – Politisk innflytelse og lobbyvirksomhet

— Opplysningskrav G1-6 – Betalingspraksis

Formål

1. Formålet med denne standarden er å spesifisere opplysningskrav som vil gjøre det mulig for brukere av foretakets ***bærekraftsrapporter*** å forstå foretakets strategi, metoder, prosesser og prosedyrer samt dets resultater med hensyn til god forretningsskikk.

2. Denne standarden fokuserer på følgende spørsmål som i denne standarden samlet betegnes som «god forretningsskikk eller spørsmål som gjelder god forretningsskikk»:

   a) Forretningsetikk og ***bedriftskultur***, herunder bekjempelse av ***korrupsjon*** og ***bestikkelser***, vern av varslere og dyrevelferd.

   b) Håndtering av forbindelser med ***leverandører***, herunder betalingspraksis, særlig med hensyn til forsinket betaling til små og mellomstore bedrifter.

   c) Foretakets aktiviteter og forpliktelser knyttet til dets utøvelse av politisk innflytelse, herunder dets ***lobbyvirksomhet***.

Samspill med andre ESRS-standarder

3. Innholdet i denne standarden om generelle opplysninger og håndtering av påvirkninger, risikoer og muligheter samt ***måle-indikatorer*** og ***mål*** skal leses sammen med henholdsvis ESRS 1 *Generelle prinsipper* og ESRS 2 *Generelle krav*.

Opplysningskrav

ESRS 2 Generelle opplysninger

4. Kravene i dette avsnittet bør leses sammen med og rapporteres sammen med opplysningene som kreves i henhold til ESRS 2 om styring (GOV), strategi (SBM) og håndtering av påvirkninger, risikoer og muligheter (IRO).

Styring

Opplysningskrav i forbindelse med ESRS 2 GOV-1 – Administrasjons-, ledelses- og kontrollorganenes rolle

5. Når foretaket offentliggjør opplysninger om ***administrasjons-, ledelses- og kontrollorganenes*** rolle, skal det dekke følgende aspekter:

   a) ***Administrasjons-, ledelses- og kontrollorganenes*** rolle i forbindelse med god forretningsskikk.

   b) Administrasjons-, ledelses- og kontrollorganets ekspertise når det gjelder spørsmål om god forretningsskikk.

Håndtering av påvirkninger, risikoer og muligheter

Opplysningskrav i forbindelse med ESRS 2 IRO-1 – Beskrivelse av prosessene for å identifisere og vurdere vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter

6. Når foretaket beskriver prosessen for å identifisere vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter i forbindelse med spørsmål som gjelder god forretningsskikk, skal det opplyse om alle relevante kriterier som er brukt i prosessen, herunder transaksjonens lokalisering, aktivitet, sektor og struktur.

Opplysningskrav G1-1 – Policyer for god forretningsskikk og bedriftskultur

7. Foretaket skal offentliggjøre sine policyer når det gjelder spørsmål om god forretningsskikk, og om hvordan det fremmer sin bedriftskultur.

8. Formålet med dette opplysningskravet er å gjøre det mulig å forstå i hvilken utstrekning foretaket har policyer for hvordan det skal identifisere, vurdere, håndtere og/eller ***avhjelpe*** vesentlige ***påvirkninger, risikoer*** og ***muligheter*** i forbindelse med spørsmål om god forretningsskikk. Det har også til formål å gi en forståelse av foretakets syn på ***bedriftskultur***.

9. De opplysningene som kreves i henhold til nr. 7, skal omfatte hvordan foretaket etablerer, utvikler, fremmer og evaluerer sin ***bedriftskultur.***

10. Opplysningene i nr. 7 skal omfatte følgende aspekter knyttet til foretakets policyer når det gjelder spørsmål om god forretningsskikk:

    a) En beskrivelse av ordningene for å identifisere, rapportere og undersøke bekymringer om ulovlig atferd eller atferd i strid med foretakets atferdsregler eller lignende interne regler, og om det tar høyde for rapportering fra interne og/eller eksterne ***interessenter***.

b) Dersom foretaket ikke har noen policy for bekjempelse av ***korrupsjon*** og ***bestikkelser*** i samsvar med FNs konvensjon mot korrupsjon([120]), skal det angi dette og om det har planer om å gjennomføre den, samt tidsplanen for gjennomføringen.

c) Hvordan foretaket verner varslere, herunder

i) nærmere opplysninger om etableringen av interne rapporteringskanaler for varslere, herunder om foretaket sørger for informasjon til og ***opplæring*** av sine egne arbeidere, og opplysninger om utpeking og opplæring av medarbeidere som mottar rapporter, og

ii) tiltak for å verne egne arbeidere som er varslere, i samsvar med gjeldende lovgivning som innarbeider europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2019/1937([121]),

d) dersom foretaket ikke har noen policy for vern av varslere([122]), skal det angi dette og om det har planer om å gjennomføre den, samt tidsplanen for gjennomføringen.

e) Utover prosedyrene for oppfølging av rapporter fra varslere i samsvar med gjeldende lov som innarbeider direktiv (EU) 2019/1937, hvorvidt foretaket har prosedyrer for å etterforske ***hendelser*** knyttet til forretningsskikk, herunder tilfeller av ***korrupsjon*** og ***bestikkelser***, på en rask, uavhengig og objektiv måte.

f) Dersom det er relevant, om foretaket har innført policyer med hensyn til dyrevelferd.

g) Foretakets ***policy*** for ***opplæring*** i forretningsskikk i organisasjonen, herunder hvilke som tilhører målgruppen, hvor ofte slik opplæring gjennomføres, og hvor inngående den er.

h) Hvilke avdelinger i foretaket som er mest utsatt for ***korrupsjon*** og ***bestikkelser***.

11. Foretak som er underlagt lovfestede krav i henhold til nasjonal rett som innarbeider direktiv (EU) 2019/1937, eller tilsvarende lovfestede krav med hensyn til vern av varslere, kan overholde de opplysningskravene som er nevnt i nr. 10 bokstav d), ved å oppgi at de er underlagt disse lovfestede kravene.

Opplysningskrav G1-2 – Håndtering av forbindelser med leverandører

12. Foretaket skal gi opplysninger om håndteringen av sine forbindelser med sine leverandører og om sin påvirkning på forsyningskjeden.

13. Formålet med dette opplysningskravet er å gi en forståelse av foretakets håndtering av sin innkjøpsprosess, herunder om leverandører behandles på en rettferdig måte.

14. Foretaket skal legge fram en beskrivelse av sin ***policy*** for å forhindre forsinkede betalinger, særlig til små og mellomstore bedrifter.

15. Opplysningene som skal offentliggjøres i henhold nr. 12, skal inneholde følgende:

a) Foretakets strategi for sine forbindelser med sine ***leverandører***, samtidig som det tas hensyn til risikoer for foretaket i forbindelse med dets ***forsyningskjede*** og til ***påvirkningen*** på ***bærekraftsforhold***.

b) Hvorvidt og hvordan det tar hensyn til sosiale kriterier og miljøkriterier ved utvelgelse av sine leverandører.

([120]) Disse opplysningene støtter informasjonsbehovene til finansmarkedsdeltakere som er omfattet av forordning (EU) 2019/2088, ettersom de er utledet fra en tilleggsindikator for de viktigste negative påvirkningene som fastsatt ved indikator nr. 15 i tabell 3 i vedlegg I til delegert kommisjonsforordning (EU) 2022/1288 med hensyn til regler om offentliggjøring av opplysninger om bærekraftige investeringer («Ingen retningslinjer for bekjempelse av korrupsjon og bestikkelser»).

([121]) Europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2019/1937 av 23. oktober 2019 om vern personer som rapporterer om overtredelser av unionsretten (EUT L 305 av 26.11.2019, s. 17).

([122]) Disse opplysningene støtter informasjonsbehovene til finansmarkedsdeltakere som er omfattet av forordning (EU) 2019/2088, ettersom de er utledet fra en tilleggsindikator for de viktigste negative påvirkningene som fastsatt ved indikator nr. 6 i tabell 3 i vedlegg I til delegert kommisjonsforordning (EU) 2022/1288 med hensyn til regler om offentliggjøring av opplysninger om bærekraftige investeringer («Utilstrekkelig vern av varslere»).

Opplysningskrav G1-3 – Forebygging og avdekking av korrupsjon og bestikkelser

16. Foretaket skal gi opplysninger om sitt system for å forebygge, avdekke, etterforske og reagere på påstander eller hendelser knyttet til korrupsjon og bestikkelser, herunder om opplæring på området.

17. Formålet med dette opplysningskravet er å sikre åpenhet i foretakets sentrale prosedyrer for å forebygge, avdekke og håndtere påstander om ***korrupsjon*** og ***bestikkelser***. Dette omfatter opplæring som gis til egne arbeidere, og/eller opplysninger som formidles internt eller til ***leverandører***.

18. Opplysningene som skal offentliggjøres i henhold nr. 16, skal inneholde følgende:

    a) En beskrivelse av prosedyrene som er innført for å forebygge, avdekke og håndtere påstander eller ***tilfeller*** av ***korrupsjon*** og ***bestikkelser***.

    b) Hvorvidt de personene eller den komiteen som etterforsker korrupsjon og bestikkelser, er atskilt fra dem som er involvert i saken.

    c) Rutinene for rapportering av resultatene til ***administrasjons-, ledelses- og kontrollorganene***.

19. Dersom foretaket ikke har noen slike rutiner, skal det opplyse om dette og eventuelt oppgi om det planlegger å innføre slike rutiner.

20. De opplysningene som kreves i henhold til nr. 16, skal omfatte opplysninger om hvordan foretaket informerer om sine policyer til dem som er berørt av dem, for å sikre at ***policyen*** er tilgjengelig, og at de forstår konsekvensene av den.

21. Opplysningene som skal offentliggjøres i henhold til nr. 16, skal omfatte opplysninger om følgende med hensyn til opplæring:

    a) Hvilken type opplæring om bekjempelse av ***korrupsjon*** og ***bestikkelser*** som tilbys eller kreves av foretaket, hva den omfatter, og hvor inngående den er.

    b) Prosentdelen av risikoutsatte avdelinger som får opplæring.

    c) I hvilken utstrekning opplæring tilbys til medlemmer av administrasjons-, ledelses- og kontrollorganene.

Måleindikatorer og mål

Opplysningskrav G1-4 – Tilfeller av korrupsjon eller bestikkelser

22. Foretaket skal legge fram opplysninger om tilfeller av korrupsjon eller bestikkelser i rapporteringsperioden.

23. Formålet med dette opplysningskravet er å sikre åpenhet om hendelser knyttet til ***korrupsjon*** eller ***bestikkelser*** i rapporteringsperioden og hva disse har ført til.

24. Foretaket skal offentliggjøre opplysninger om følgende:

    a) Antall domfellelser og størrelsen på bøter for overtredelse av lover om bekjempelse av korrupsjon og bestikkelser([123]).

([123]) Disse opplysningene støtter informasjonsbehovene til finansmarkedsdeltakere som er omfattet av forordning (EU) 2019/2088, ettersom de er utledet fra en tilleggsindikator for de viktigste negative påvirkningene som fastsatt ved indikator nr. 17 i tabell 3 i vedlegg I til delegert kommisjonsforordning (EU) 2022/1288 med hensyn til regler om offentliggjøring av opplysninger om bærekraftige investeringer («Antall domfellelser og størrelsen på bøter for overtredelse av lover om bekjempelse av korrupsjon og bestikkelser»), og informasjonsbehovene til administratorer av referanseverdier for å offentliggjøre ESG-faktorer som er omfattet av forordning (EU) 2020/1816, som angitt ved indikatoren «Antall domfellelser og størrelsen på bøter for overtredelse av lover om bekjempelse av korrupsjon og bestikkelser» i avsnitt 1 og 2 i vedlegg II.

b) Eventuelle tiltak som er truffet for å håndtere brudd på prosedyrer og standarder om bekjempelse av korrupsjon og bestikkelser([124]).

25. Foretaket kan opplyse om følgende:

a) Det samlede antallet og arten av ***bekreftede tilfeller*** av korrupsjon eller bestikkelser.

b) Antall ***bekreftede tilfeller*** der egne arbeidere ble oppsagt eller ilagt disiplinære tiltak for hendelser i forbindelse med korrupsjon eller bestikkelser.

c) Antall ***bekreftede tilfeller*** i forbindelse med kontrakter med forretningspartnere som ble sagt opp eller ikke fornyet på grunn av overtredelser i forbindelse med korrupsjon eller bestikkelser.

d) Nærmere opplysninger om offentlige rettssaker med hensyn til ***korrupsjon*** eller ***bestikkelser*** som er innledet mot foretaket og dets egne arbeidere i rapporteringsperioden, og resultatene av slike saker. Dette omfatter saker som er innledet i tidligere år, der resultatet først ble fastsatt i inneværende rapporteringsperiode.

26. De opplysningene som kreves, skal bare omfatte ***tilfeller*** som involverer aktører i ***verdikjeden***, dersom foretaket eller dets ***ansatte*** er direkte involvert.

Opplysningskrav G1-5 – Politisk innflytelse og lobbyvirksomhet

27. Foretaket skal gi opplysninger om sine aktiviteter og forpliktelser knyttet til utøvelse av sin politiske innflytelse, herunder lobbyvirksomhet i forbindelse med vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter.

28. Formålet med dette opplysningskravet er å sikre åpenhet i foretakets aktiviteter og forpliktelser knyttet til utøvelse av sin politiske innflytelse med politiske bidrag, herunder typen av og formålet med ***lobbyvirksomhet***.

29. Opplysningene som skal offentliggjøres i henhold til nr. 27, skal omfatte følgende:

a) Dersom det er relevant, den eller de representantene i ***administrasjons-, ledelses- og kontrollorganene*** som er ansvarlige for tilsynet med disse aktivitetene.

b) For politiske bidrag i form av penger eller naturalier:

i) Den samlede pengeverdien av de politiske bidragene i penger eller naturalier som foretaket har gitt direkte og indirekte, aggregert etter land eller geografisk område, dersom det er relevant, samt type mottaker.

ii) Dersom det er relevant, hvordan pengeverdien av bidrag i naturalier beregnes.

c) De viktigste temaene som er gjenstand for dets ***lobbyvirksomhet***, og foretakets viktigste holdninger til disse i korte trekk. Dette skal omfatte forklaringer på hvordan dette samhandler med foretakets vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter som er identifisert i ***vesentlighetsvurderingen*** i henhold til ESRS 2.

d) Dersom foretaket er registrert i EUs åpenhetsregister eller i et tilsvarende åpenhetsregister i en medlemsstat, navnet på et slikt register og dets identifikasjonsnummer i registeret.

30. Offentliggjøringen skal også inneholde opplysninger om utnevnelsen av eventuelle medlemmer av ***administrasjons-, ledelses- og kontrollorganene*** som hadde en sammenlignbar stilling i offentlig forvaltning (herunder tilsynsmyndigheter) i de to årene før utnevnelsen i inneværende rapporteringsperiode.

Opplysningskrav G1-6 – Betalingspraksis

31. Foretaket skal gi opplysninger om sin betalingspraksis, særlig med hensyn til forsinkede betalinger til små og mellomstore bedrifter (SMB-er).

([124]) Disse opplysningene støtter informasjonsbehovene til finansmarkedsdeltakere som er omfattet av forordning (EU) 2019/2088, ettersom de er utledet fra en tilleggsindikator for de viktigste negative påvirkningene som fastsatt ved indikator nr. 16 i tabell 3 i vedlegg I til delegert kommisjonsforordning (EU) 2022/1288 med hensyn til regler om offentliggjøring av opplysninger om bærekraftige investeringer («Tilfeller av utilstrekkelige tiltak for å håndtere brudd på standarder om bekjempelse av korrupsjon og bestikkelser»).

32. Formålet med dette opplysningskravet er å gi innsikt i de kontraktsmessige betalingsvilkårene og i foretakets resultater med hensyn til betaling, særlig med hensyn til hvordan disse påvirker små og mellomstore bedrifter, og særlig med hensyn til forsinkede betalinger til små og mellomstore bedrifter.

33. Opplysningene i henhold til nr. 31 skal omfatte følgende:

    a) Den gjennomsnittlige tiden i antall dager som det tar å betale en faktura fra den datoen da den kontraktsmessige eller lovbestemte betalingsfristen begynner å løpe.

    b) En beskrivelse av foretakets standard betalingsvilkår i antall dager etter hovedkategori av ***leverandører*** og prosentdelen av dets betalinger i samsvar med disse standardvilkårene.

    c) Antall pågående rettssaker som følge av forsinkede betalinger.

    d) Supplerende opplysninger som er nødvendige for å skape en tilstrekkelig sammenheng. Dersom foretaket har anvendt et representativt utvalg for å beregne de opplysningene som kreves i henhold til bokstav a), skal det angi dette og kort beskrive den anvendte metoden.

———

Tillegg A

Anvendelseskrav (AR)

Dette vedlegget er en integrert del av ESRS G1 *Forretningsskikk*. Det støtter anvendelsen av opplysningskravene fastsatt i denne standarden og har samme gyldighet som de andre delene av standarden.

Håndtering av påvirkninger, risikoer og muligheter

Opplysningskrav G1-1 – Policyer for god forretningsskikk og bedriftskultur

AR 1. Foretaket kan ta følgende aspekter i betraktning når det fastsetter de opplysningene som skal offentliggjøres i henhold til nr. 7:

a) De aspektene ved ***bedriftskultur*** som tas i betraktning og drøftes av ***administrasjons-, ledelses- og kontrollorganene***, og med hvilken hyppighet.

b) De viktigste temaene som fremmes og formidles som en del av bedriftskulturen.

c) Hvordan medlemmene av foretakets administrasjons-, ledelses- og kontrollorganer gir retningslinjer for å fremme en bedriftskultur.

d) Spesifikke insentiver eller verktøy for foretakets egne arbeidere for å fremme og oppmuntre til sunn bedriftskultur.

Opplysningskrav G1-2 – Håndtering av forbindelser med leverandører

AR 2. I forbindelse med denne standarden kan håndteringen av forbindelsene med foretakets ***leverandører*** omfatte følgende:

a) Hvordan foretakets rutiner, herunder aktiviteter for å unngå eller begrense forstyrrelser i sin ***forsyningskjede***, bidrar til foretakets strategi og risikostyring.

b) Opplæring av foretakets arbeidsstyrke i innkjøps-/forsyningskjeden i samarbeid og dialog med ***leverandører***, samt insentiver for innkjøpsansvarlige medarbeidere, herunder om slike insentiver også er knyttet til pris, kvalitet eller bærekraftsfaktorer.

c) Gransking og evaluering av leverandørers samfunns- og miljøansvar.

d) Hvordan lokale og/eller sertifiserte leverandører inngår i forsyningskjeden.

e) Hvordan foretakets rutiner håndterer sårbare leverandører.

f) Foretakets ***mål*** og ***tiltak*** med hensyn til kommunikasjon og håndtering av forbindelser med leverandører.

g) Hvordan resultatene av disse rutinene evalueres, herunder leverandørbesøk, revisjoner eller undersøkelser.

AR 3. Med «sårbare leverandører» menes ***leverandører*** som er eksponert for betydelige økonomiske, miljømessige og/eller sosiale risikoer.

Opplysningskrav G1-3 – Forebygging og avdekking av korrupsjon og bestikkelser

AR 4. Med «risikoutsatte avdelinger» menes de avdelingene som anses for å være utsatt for risiko for ***korrupsjon*** og ***bestikkelser*** som følge av avdelingens oppgaver og ansvar.

AR 5. Opplysninger som skal offentliggjøres, kan omfatte nærmere opplysninger om risikovurderinger og/eller kartlegging, samt overvåkingsprogrammer og/eller prosedyrer for internkontroll utført av foretaket for å avdekke ***korrupsjon*** og ***bestikkelser***.

AR 6. Foretakets policyer for ***korrupsjon*** og ***bestikkelser*** kan være relevante for bestemte grupper av mennesker, enten fordi de forventes å følge dem (for eksempel foretakets ***ansatte***, entreprenører og ***leverandører***), eller fordi de har en direkte interesse av at de følges (for eksempel arbeidere i ***verdikjeden*** og investorer). Foretaket kan opplyse om kommunikasjonsverktøy og kommunikasjonskanaler (for eksempel løpesedler, nyhetsbrev, egne nettsteder, sosiale medier, personlig kontakt, fagforeninger og/eller arbeidstakerrepresentanter) for å informere om policyer til slike grupper. Dette kan også omfatte identifisering og/eller fjerning av potensielle hindringer for spredning, som for eksempel gjennom oversettelse til relevante språk eller bruk av grafikk.

AR 7. Foretaket kan gi en analyse av sine opplæringstiltak, for eksempel etter opplæringsregion eller kategori av ***egen arbeidsstyrke*** der programmene varierer betydelig på grunnlag av slike faktorer, og der slike opplysninger vil være nyttige for brukerne.

AR 8. Foretaket kan presentere de opplysningene som kreves om opplæring, ved hjelp av følgende tabell:

Illustrerende eksempel på opplæring i bekjempelse av korrupsjon og bestikkelser

I regnskapsåret 20XY tilbød ABC sine egne arbeidere i risikogruppen opplæring i foretakets policy (se fotnote x). For risikoutsatte avdelinger er opplæringen obligatorisk, men ABC har også sørget for frivillig opplæring av andre arbeidere. Her følger nærmere opplysninger om opplæringen i løpet av året:

	Risikoutsatte avdelinger	**Ledere**	**Administrasjons-, ledelses- og kontrollorganer**([125])	**Andre egne arbeidere**
Antall som har fått opplæring				
Samlet antall	20 000	200	16	70 000
Samlet antall som har fått opplæring	19 500	150	8	5 000
Type opplæring og varighet				
Klasseromsundervisning	5 timer			
Databasert opplæring	1 time	2 timer	1 time	
Frivillig databasert opplæring				1 time
Frekvens				
Hvor ofte må opplæringen gjennomføres?	Én gang i året	Én gang i året	To ganger i året	-
Emner i opplæringen				
Definisjon av korrupsjon	X	X	X	X
Policy	X	X	X	X
Rutiner ved mistanke/avdekking	X	X		
Osv.	X			

Måleindikatorer og mål

Opplysningskrav G1-5 – Politisk innflytelse og lobbyvirksomhet

AR 9. I denne standarden menes med «politisk bidrag» økonomisk støtte eller støtte i naturalier som gis direkte til politiske partier, deres valgte representanter eller personer som søker politiske verv. Økonomiske bidrag kan omfatte donasjoner, lån, sponsing, forskuddsbetaling for tjenester eller kjøp av billetter til arrangementer for pengeinnsamling og annen lignende praksis. Bidrag i naturalier kan omfatte annonsering, bruk av fasiliteter, design og trykking, donasjon av utstyr, tilbud om styremedlemskap, ansettelse eller konsulentarbeid for valgte politikere eller kandidater til politiske oppdrag.

([125]) Administrasjons-, ledelses- og kontrollorganer.

AR 10. Med «indirekte politisk bidrag» menes de politiske bidragene som er gitt gjennom en formidlerorganisasjon, for eksempel en lobbyist eller en veldedighetsorganisasjon, eller støtte som gis til en organisasjon, for eksempel en tenketank eller en bransjeforening som er knyttet til eller støtter bestemte politiske partier eller spørsmål.

AR 11. Når foretaket skal fastsette hva som utgjør en «sammenlignbar stilling» i denne standarden, skal det ta hensyn til ulike faktorer, herunder ansvarsnivå og arbeidsoppgaver.

AR 12. Foretaket kan gi følgende opplysninger om sine bidrag i penger eller i form av naturalier når det gjelder utgifter i forbindelse med sin lobbyvirksomhet:

a) Det samlede pengebeløpet for slike interne og eksterne utgifter.

b) Det samlede beløpet som er betalt for medlemskap i lobbyorganisasjoner.

AR 13. Dersom foretaket er rettslig forpliktet til å være medlem av et handelskammer eller en annen organisasjon som representerer foretakets interesser, kan foretaket opplyse om at dette er tilfellet.

AR 14. For å oppfylle kravet i nr. 29 bokstav c) skal foretaket ta hensyn til sammenhengen mellom sine offentlige uttalelser om sine vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter og foretakets ***lobbyvirksomhet.***

AR 15. Nedenfor gis et eksempel på hvordan slike opplysninger kan se ut:

Illustrerende eksempel på politisk engasjement (herunder lobbyvirksomhet)

I regnskapsåret 20XY var ABC involvert i aktiviteter i forbindelse med den foreslåtte forskriften XXX som kan få en vesentlig negativ påvirkning på foretakets ***forretningsmodell*** *dersom den gjennomføres i nåværende form. ABC er av den oppfatning at selv om den foreslåtte forskriften vil medføre noen forbedringer av regelverket, som for eksempel xxx, vil kostnadene forbundet med xxx i sin nåværende form være større enn fordelene. ABC og fagfeller fortsetter sitt samarbeid med XXX (reguleringsmyndigheten) for å forbedre denne balansen.*

ABC støttet også det politiske partiet QRP i land X og EFG-partiet i land Y som begge …. ABC er registrert i det lokale åpenhetsregisteret, det vil si XYZ, med foretaksnummer 987234.

Beløp i 1 000 euro.

	2023	**2022 [bekreftes senere]**
Politisk finansiering	100	
Finansiering til QRP	75	
Finansiering til EFG	25	
	100	

Opplysningskrav G1-6 – Betalingspraksis

AR 16. I noen tilfeller kan foretakets avtalte betalingsvilkår som anvendes som standard, variere betydelig avhengig av land eller type ***leverandør***. I slike tilfeller kan opplysninger om standardvilkårene per hovedkategori av leverandører eller land eller geografisk region være eksempler på ytterligere bakgrunnsopplysninger som kan gi en forklaring på opplysningene i henhold til nr. 33 bokstav b).

AR 17. Et eksempel på hvordan beskrivelsen av opplysninger om standard kontraktsvilkår i henhold til nr. 33 bokstav b) kan se ut:

ABCs standard betalingsvilkår er betaling mot faktura for grossister, og slike fakturaer utgjør ca. 80 % av foretakets fakturaer per år. Foretaket betaler for utførte tjenester innen 30 dager etter mottak av fakturaen, og slike fakturaer utgjør ca. 5 % av fakturaene per år. Resterende del av fakturaene betales innen 60 dager etter mottak av fakturaen, unntatt for fakturaer i land X der fakturaer betales innen 90 dager i henhold til de markedsstandardene som gjelder der.

———

VEDLEGG II

AKRONYMER OG ORDLISTE

I dette vedlegget presenteres alle akronymer som finnes i ESRS (tabell 1), samt alle termer som er definert i ESRS (tabell 2).

Tabell 1

Akronymer

AMS	Automatiske målesystemer
AQI	Luftkvalitetsindeks
AR	Anvendelseskrav (AR)
AWS	Alliance for Water Stewardship (Alliansen for vannforvaltning)
BAT	Beste tilgjengelige teknikker
BAT-AEL	Utslippsnivå som tilsvarer beste tilgjengelige teknikk
BAT-AEPL	Miljøprestasjonsnivå som tilsvarer beste tilgjengelige teknikk
BREF-referansedokumenter	Referansedokumenter om beste tilgjengelige teknikker
Btu	Britiske enheter for varmeenergi
CapEx	Investeringsutgifter
CBD	Konvensjonen om biologisk mangfold
CDDA	Felles database over utpekte områder
CEN	Den europeiske standardiseringsorganisasjon
CENELEC	Den europeiske komité for elektroteknisk standardisering
CH_4	Metan
CICES	*Common International Classification of Ecosystem Services*
CO_2	Karbondioksid
CRR	Europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 575/2013(*) (kapitalkravsforordningen)
DEGURBA	Urbaniseringsgrad
DR BP-1	Opplysningskrav – Generelt grunnlag for utarbeiding av bærekraftsrapporter
DR BP-2	Opplysningskrav – Opplysninger i forbindelse med særlige omstendigheter
DR GOV-1	Opplysningskrav – Administrasjons-, ledelses- og kontrollorganenes rolle
DR GOV-2	Opplysningskrav – Opplysninger som gis til foretakets administrasjons-, ledelses- og kontrollorganer, og bærekraftsforhold som behandles av disse organene
DR GOV-3	Opplysningskrav – Integrering av bærekraftsrelaterte resultater i insentivordninger
DR GOV-4	Opplysningskrav – Erklæring om aktsomhetsvurdering for bærekraft
DR GOV-5	Opplysningskrav – Risikostyring og internkontroll med bærekraftsrapportering

(*) Europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 575/2013 av 26. juni 2013 om tilsynskrav for kredittinstitusjoner og om endring av forordning (EU) nr. 648/2012 (EUT L 176 av 27.6.2013, s. 1).

DR SBM-1	Opplysningskrav – Markedsposisjon, strategi, forretningsmodell(er) og verdikjede
DR SBM-2	Opplysningskrav – Interessenters interesser og synspunkter
DR SBM-3	Opplysningskrav – Vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter og deres samspill med strategi og forretningsmodell(er)
DR IRO-1	Opplysningskrav – Beskrivelse av prosessene for å identifisere og vurdere vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter
DR IRO-2	Opplysningskrav i ESRS-standarder som er omfattet av foretakets bærekraftsrapport
DNSH	Prinsippet om ikke å gjøre betydelig skade
DR	Opplysningskrav
EBA	Den europeiske banktilsynsmyndighet
EC	Europakommisjonen
EØS	Det europeiske økonomiske samarbeidsområde
EFRAG	European Financial Reporting Advisory Group
EFRAG SRB	European Financial Reporting Advisory Group Sustainability Reporting Board
EIA	Miljøkonsekvensvurdering
EMAS	Ordning for miljøstyring og miljørevisjon
EPC	Energisertifikat
E-PRTR	Europeisk register over utslipp og overføring av forurensende stoffer
ESA	Europeiske tilsynsmyndigheter
ESMA	Den europeiske verdipapir- og markedstilsynsmyndighet
ESRS	Europeiske standarder for bærekraftsrapportering
ESRS 1	Europeisk standard for bærekraftsrapportering 1 Generelle krav
ESRS 2	Europeisk standard for bærekraftsrapportering 2 Generelle opplysninger
ESRS E1	Europeisk standard for bærekraftsrapportering E1 Klimaendringer
ESRS E2	Europeisk standard for bærekraftsrapportering E2 Forurensning
ESRS E3	Europeisk standard for bærekraftsrapportering E3 Vann og marine ressurser
ESRS E4	Europeisk standard for bærekraftsrapportering E4 Biologisk mangfold og økosystemer
ESRS E5	Europeisk standard for bærekraftsrapportering E5 Ressursbruk og sirkulær økonomi
ESRS G1	Europeisk standard for bærekraftsrapportering G1 Forretningsskikk
ESRS S1	Europeisk standard for bærekraftsrapportering S1 Egen arbeidsstyrke
ESRS S2	Europeisk standard for bærekraftsrapportering S2 Arbeidere i verdikjeden
ESRS S3	Europeisk standard for bærekraftsrapportering S3 Berørte lokalsamfunn
ESRS S4	Europeisk standard for bærekraftsrapportering S4 Forbrukere og sluttbrukere
EU	Den europeiske union
EU ETS	Fellesskapsordning for handel med utslippskvoter

EWC	Europeisk samarbeidsutvalg
FPIC	Fritt, forutgående og informert samtykke
FTE	Heltidsekvivalenter
GAAP	Alminnelig anerkjente regnskapsprinsipper
GHG	Klimagass
GJ	Gigajoule
GRI	Global Reporting Initiative
GWP	Potensial for global oppvarming
HFK	Hydrofluorkarboner
IED	Europaparlaments- og rådsdirektiv 2010/75/EU([1]) (industriutslippsdirektivet)
IFC	Det internasjonale finansieringsinstitutt
IFRS	Internasjonal standard for finansiell rapportering
ILO	Den internasjonale arbeiderorganisasjon
IPBES	Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services
IPCC	FNs klimapanel
ISEAL	International Social and Environmental Accreditation and Labelling Alliance
ISO	Den internasjonale standardiseringsorganisasjon
ISSB	International Sustainability Standards Board
ITS	Tekniske gjennomføringsstandarder
IUCN	Den internasjonale naturvernunion
KBA	Viktige områder for biologisk mangfold
Kg	Kilogram
lb	Pund
LEAP	Locate Evaluate Assess Prepare (Lokalisere Evaluere Vurdere Forberede)
LGBTQI	Lesbiske, homofile, bifile, transpersoner, skeive, tvekjønnede
MDR	Minstekrav til opplysninger
MWh	Mega-watt-timer
N_2O	Dinitrogenoksid
NACE	Standard for næringsgruppering innen De europeiske fellesskap
NF_3	Nitrogentrifluorid
NGO-er	Ikke-statlige organisasjoner
NH_3	Ammoniakk
NO_X	Nitrogenoksider
NUTS	Nomenklatur over regionale statistikkenheter
O_3	Ozon

([1]) Europaparlaments- og rådsdirektiv 2010/75/EU av 24. november 2010 om industriutslipp (integrert forebygging og begrensning av forurensning) (EUT L 334 av 17.12.2010, s. 17).

ODS	Stoff som bryter ned ozonlaget
OECD	Organisasjonen for økonomisk samarbeid og utvikling
OECM	One Earth Climate Model
OpEx	Driftsutgifter
PBT	Persistente, bioakkumulerende og giftige stoffer
PCAF	Partnership for Carbon Accounting Financial (partnerskap for CO_2-regnskaper)
PFK	Perfluorkarboner
PM	Partikler
PMT	Persistente, mobile og giftige stoffer
POP	Persistente organiske forurensende stoffer
REACH	Registrering, vurdering og godkjenning av samt begrensninger for kjemikalier
SBTi	Science Based Targets Initiative (initiativet om vitenskapsbaserte mål)
SBTN	Science Based Targets Network (nettverket for vitenskapsbaserte mål for naturen)
SCE	Societas Cooperativa Europaea
SDA	Sectoral Decarbonisation Approach
SDG	Bærekraftsmål
SDPI	Ytelsesindikator for bærekraftig utvikling
SE	Societas Europaea
SEEA	System of Environmental-Economic Accounting (miljøøkonomisk regnskapssystem)
SEEA EA	System of Environmental-Economic Accounting Ecosystem Accounting (miljøøkonomisk regnskapssystem – Regnskapssystem for økosystemer
SFDR	Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2019/ 2088([2]) (offentliggjøringsforordningen)
SO_X	Svoveloksider
SVHC	Stoffer som gir grunn til svært alvorlig bekymring
TCFD	Task Force on Climate-Related Financial Disclosures
TNFD	Task Force on Nature-related Financial Disclosures
FN	De forente nasjoner
UNEP	De forente nasjoners miljøprogram
UNESCO	De forente nasjoners organisasjon for utdanning, vitenskap og kultur
vPvB	Svært persistente og svært bioakkumulerende stoffer
vPvM	Svært persistente og svært mobile stoffer
WDPA	Verdensdatabasen over beskyttede områder
WRI	World Resources Institute
WWF	Verdens naturfond

([2]) Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2019/2088 av 27. november 2019 om bærekraftsrelaterte opplysninger i sektoren for finansielle tjenester (EUT L 317 av 9.12.2019, s. 1).

Tabell 2

Begreper definert i ESRS

I denne tabellen defineres de begrepene som skal brukes som referanse i forbindelse med utarbeidingen av bærekraftsrapporter i samsvar med ESRS.

Definert begrep	Definisjon
Tiltak	Med ***tiltak*** menes i) ***tiltak*** og handlingsplaner (herunder ***omstillingsplaner***) som gjennomføres for å sikre at foretaket oppfyller de ***målene*** som fastsettes, og gjennom hvilke foretaket søker å håndtere vesentlige ***påvirkninger***, ***risikoer*** og ***muligheter***, og ii) beslutninger om å støtte disse med økonomiske, menneskelige eller teknologiske ressurser.
Aktør i verdikjeden	Enkeltpersoner eller enheter i oppstrøms og nedstrøms ***verdikjede***. ***Aktøren*** anses for å være nedstrøms for foretaket (for eksempel distributører, kunder) når den mottar produkter eller tjenester fra foretaket. Aktøren anses for å være oppstrøms for foretaket (for eksempel ***leverandører***) når den leverer produkter eller tjenester som brukes i produksjonen av foretakets egne produkter eller tjenester.
Tilstrekkelig lønn	En ***lønn*** som sikrer at arbeideren og dennes families behov tilgodeses i lys av de økonomiske og sosiale forholdene i det aktuelle landet.
Administrasjons-, ledelses- og kontrollorganer	De styrende organene med den høyeste beslutningsmyndigheten i foretaket, herunder dens komiteer. Dersom det ikke finnes noen medlemmer av foretakets ***administrasjons-, ledelses- eller kontrollorgan*** i styringsstrukturen, skal administrerende direktør og, dersom en slik funksjon finnes, viseadministrerende direktør inkluderes. I noen jurisdiksjoner består styringssystemer av to nivåer der kontroll og ledelse er adskilt. I slike tilfeller inngår begge nivåene i definisjonen av ***administrasjons-, ledelses- og kontrollorganer***.
Berørte lokalsamfunn	Personer eller en eller flere grupper som bor eller arbeider i samme område, og som har vært eller kan bli påvirket av et rapporterende foretaks virksomhet, eller gjennom dets oppstrøms og nedstrøms ***verdikjede***. ***Berørte lokalsamfunn*** kan være samfunn som ligger i direkte tilknytning til det stedet der foretaket driver virksomhet, eller samfunn som ligger lengre bort. ***Berørte lokalsamfunn*** omfatter faktisk og potensielt berørte ***urbefolkninger***.
Årlig samlet godtgjøring	***Årlig samlet godtgjøring*** til ***egen arbeidsstyrke*** omfatter lønn, bonus, tildeling av aksjer og opsjoner, kompensasjon gjennom insentivordninger som ikke omfatter egenkapital, endring i pensjonsverdi og ikke-kvalifisert utsatt kompensasjon gitt i løpet av et år.
Forventede finansielle virkninger	***Finansielle virkninger*** som ikke oppfyller innregningskriteriene for oppføring i regnskapsposter i rapporteringsperioden, og som ikke er omfattet av de ***gjeldende finansielle virkningene***.

Område med vannrisiko	Et nedbørfelt, der flere fysiske aspekter med tilknytning til vann i) fører til at en eller flere vannforekomster ikke når god tilstand og/eller deres tilstand forringes (som definert i europaparlaments- og rådsdirektiv 2000/60/EF([3])), hvilket peker på vesentlige problemer med hensyn til vannforsyning, -kvalitet og -kvantitet (herunder høy vannbelastning), og/eller ii) fører til problemer med tilgjengeligheten av vann, lovkrav eller omdømme (herunder fordeling av vannressurser mellom lokalsamfunn og prisen på vann) i forbindelse med foretakets anlegg og hovedleverandørers anlegg.
Områder med høy vannbelastning	Regioner der prosentdelen av samlet uttak av vann er høy (40–80 %) eller ekstremt høy (over 80 %) i henhold til Aqueduct Water Risk Atlas-verktøyet fra WRI (World Resources Institute). Se også ***vannmangel***.
Tilknyttede prosessmaterialer	Materialer som er nødvendige for produksjonsprosessen, men som ikke er en del av sluttproduktet, som for eksempel smøremidler til maskinene.
Konklusjoner om beste tilgjengelige teknikker (BAT)	Et dokument som inneholder de delene av et BAT-referansedokument som fastsetter konklusjonene om de ***beste tilgjengelige teknikkene***, en beskrivelse av disse, opplysninger for å vurdere om de er anvendelige, de ***utslippsnivåene*** som er forbundet med de ***beste tilgjengelige teknikkene***, miljøprestasjonsnivåene som er forbundet med de ***beste tilgjengelige teknikkene***, minsteinnholdet i en miljøstyringsordning, herunder referanseverdier som er forbundet med de ***beste tilgjengelige teknikkene***, tilknyttet overvåking, tilknyttede forbruksnivåer og om nødvendig relevante ***avhjelpende tiltak*** på ***anleggsområdet***([4]).
Utslippsnivå som tilsvarer beste tilgjengelige teknikk (BAT-AEL)	***Utslippsnivåer*** som oppnås under normale driftsforhold ved hjelp av en beste tilgjengelig teknikk, eller en kombinasjon av de ***beste tilgjengelige teknikkene*** som beskrevet i ***BAT-konklusjonene***, uttrykt som et gjennomsnitt for et gitt tidsrom under nærmere angitte referansevilkår, det vil si det ***utslippsnivået*** som er forbundet med en ***beste tilgjengelig teknikk (BAT)***.
Miljøprestasjonsnivå som tilsvarer beste tilgjengelige teknikk (BAT-AEPL)	De miljøprestasjonsnivåene, unntatt ***utslippsnivåer***, som oppnås under normale driftsforhold ved hjelp av en ***beste tilgjengelig teknikk (BAT)*** eller en kombinasjon av de ***beste tilgjengelige teknikkene (BAT)***([5]).
Beste tilgjengelige teknikker (BAT)([6])	Det mest effektive og avanserte trinnet i utviklingen av aktiviteter og deres driftsmetoder som angir om bestemte teknikker er praktisk egnet som grunnlag for ***utslippsgrenseverdier*** og andre vilkår for tillatelse med sikte på å forebygge og, dersom dette ikke er mulig, begrense ***utslippene*** og miljøpåvirkningen som helhet: i) Med «teknikk» menes både den teknologien som brukes, og den måten installasjonen er konstruert, oppført, vedlikeholdt, drevet og avviklet på.

([3]) Europaparlaments- og rådsdirektiv 2000/60/EF av 23. oktober 2000 om fastsettelse av en ramme for fellesskapstiltak på området vannpolitikk (EFT L 327 av 22.12.2000, s. 1).

([4]) Direktiv 2010/75/EU om industriutslipp (IED).

([5]) Kommisjonens gjennomføringsbeslutning av 10. februar 2012 om fastsettelse av regler for retningslinjer for innsamling av data og utarbeiding av BAT-referansedokumenter og for kvalitetssikring av dem, som omhandlet i europaparlaments- og rådsdirektiv 2010/75/EU om industriutslipp (EUT L 63 av 2.3.2012, s. 1).

([6]) Artikkel 3 nr. 10 i direktiv 2010/75/EU om industriutslipp (IED).

	ii) Med «tilgjengelig teknikk» menes teknikk som er utviklet i en slik målestokk at den kan anvendes i den relevante industrisektoren på en økonomisk og teknisk gjennomførbar måte, samtidig som det tas hensyn til kostnader og fordeler, uansett om teknikken anvendes eller produseres i den berørte medlemsstaten eller ikke, så lenge den driftsansvarlige har tilgang til teknikken på rimelige vilkår. iii) Med «beste» menes den teknikken som er mest effektiv for å oppnå et høyt generelt beskyttelsesnivå for miljøet som helhet.
Tap av biologisk mangfold	Reduksjon av ethvert aspekt av ***biologisk mangfold*** (det vil si mangfold på genetisk nivå, artsnivå og ***økosystemnivå***) i et bestemt område som følge av død (herunder utryddelse), ødeleggelse eller fysisk/manuell fjerning. Det kan inntreffe i alle størrelsesordener, fra global utryddelse til utryddelse av populasjoner, noe som fører til redusert samlet mangfold i samme størrelsesorden.
Biologisk mangfold	Variasjonsrikdommen blant levende organismer fra alle opprinnelser, herunder økosystemer på land, i havet og andre ***økosystemer*** i vann og de økologiske systemene de er en del av. Dette omfatter variasjon i genetiske, fenotypiske, fylogenetiske og funksjonelle egenskaper, samt endringer i forekomst og fordeling over tid og rom innenfor og mellom arter, biologiske samfunn og ***økosystemer***.
Område som er følsomt for biologisk mangfold	Natura 2000-nettverket av ***beskyttede områder***, UNESCOs verdensarvsteder og ***viktige områder med biologisk mangfold***, samt andre ***beskyttede områder***, som nevnt i tillegg D i vedlegg II til delegert kommisjonsforordning (EU) 2021/2139([7]),
Biosfærens integritet eller økologisk integritet	Et ***økosystems*** evne til å støtte og opprettholde økologiske prosesser og et mangfoldig samfunn av organismer.
Den blå økonomien	Den ***blå økonomien*** omfatter alle næringer og sektorer knyttet til hav- og kystområder, enten aktivitetene finner sted til havs (for eksempel skipsfart, fiskeri og energiproduksjon) eller på land (for eksempel havner, skipsverft, landbasert akvakultur, algeproduksjon og kystturisme).
BREF-referansedokumenter eller EU-referansedokumenter om beste tilgjengelige teknikker	Et dokument som er resultatet av den utvekslingen av opplysninger som er tilrettelagt i henhold til artikkel 13 i europaparlaments- og rådsdirektiv 2010/75/EU([8]) om ***industriutslipp***, og som er utarbeidet for angitte former for aktiviteter, og som særlig beskriver anvendte teknikker, nåværende ***utslipps***- og forbruksnivåer, teknikker som er vurdert i forbindelse med fastsettelsen av ***beste tilgjengelige teknikker***, samt ***BAT-konklusjoner*** og eventuelle nye teknikker, samtidig som det tas særlig hensyn til kriteriene i vedlegg III til direktiv 2010/75/EU.
Bestikkelser	Gaver i form av penger eller noe annet som på uærlig vis gis til noen for å overtale vedkommende til å handle i giverens favør.

([7]) Delegert kommisjonsforordning (EU) 2021/2139 av 4. juni 2021 om utfylling av europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2020/852 ved fastsettelse av de tekniske screeningkriteriene for å fastslå vilkårene for at en økonomisk aktivitet skal anses å bidra vesentlig til begrensning av klimaendringer eller tilpasning til klimaendringer, og for å fastslå om det er slik at den økonomiske aktiviteten ikke er til betydelig skade for noen av de andre miljømålene (EUT L 442 av 9.12.2021, s. 1).

([8]) Direktiv 2010/75/EU om industriutslipp (IED).

Forretningsmodell	Foretakets system for å omdanne innsats gjennom sine aktiviteter til leveranser og resultater, et system som har til formål å oppfylle foretakets strategiske formål og skape verdi på kort, mellomlang og lang sikt. ESRS bruker begrepet «***forretningsmodell***» i entall selv om det anerkjennes at foretak kan ha mer enn én forretningsmodell.
Forretningsforbindelser	De forbindelsene som foretaket har med forretningspartnere, enheter i sin ***verdikjede*** og enhver annen ikke-statlig eller statlig enhet som er direkte knyttet til dets forretningsaktiviteter, produkter eller tjenester. Forretningsforbindelser er ikke begrenset til direkte kontraktsforhold. De omfatter indirekte ***forretningsforbindelser*** i foretakets ***verdikjede*** utover første ledd og aksjeposter i felleskontrollerte virksomheter eller investeringer.
Biprodukt	Et ***stoff*** eller en gjenstand som er resultatet av en produksjonsprosess som ikke primært sikter mot framstilling av dette ***stoffet*** eller denne gjenstanden, anses ikke som ***avfall,*** men som et ***biprodukt*** dersom følgende vilkår er oppfylt: i) Det skal være sikkert at ***stoffet*** eller gjenstanden fortsatt skal benyttes. ii) ***Stoffet*** eller gjenstanden kan benyttes direkte uten annen ytterligere behandling enn normal industriell praksis. iii) ***Stoffet*** eller gjenstanden er framstilt som en integrert del av en produksjonsprosess. iv) Ytterligere bruk er lovlig, det vil si at ***stoffet*** eller gjenstanden oppfyller alle relevante krav til produkt, miljø og vern av menneskers helse for den aktuelle bruken, og ikke vil føre til generelle skadelige ***påvirkninger*** for miljøet eller menneskers helse.
Klimakvote	Et overførbart eller omsettelig instrument som representerer en ***reduksjon*** eller en fjerning av klimagassutslipp på ett tonn CO_2-ekvivalenter, og som er utstedt og verifisert i samsvar med anerkjente kvalitetsstandarder.
Karbondioksidekvivalenter (CO_2)	Den universelle måleenheten for å angi ***potensialet for global oppvarming*** (***GWP***) for hver klimagass, uttrykt ***GWP*** for én enhet karbondioksid. Den brukes til å evaluere utslipp (eller unngå utslipp) av forskjellige ***klimagasser*** på et felles grunnlag.
Barnearbeid	Arbeid som fratar barn deres barndom, potensial og verdighet, og som er skadelig for den fysiske og mentale utviklingen. Det kan være arbeid som i) er mentalt, fysisk, sosialt eller moralsk farlig og skadelig for barn, og/eller ii) forstyrrer deres skolegang ved å frata dem muligheten til å gå på skolen, tvinger dem til å forlate skolen for tidlig, eller krever at de forsøker å kombinere skolegang med lange arbeidsdager med hardt arbeid. Et barn er definert som en person under 18 år. Hvorvidt bestemte former for «arbeid» kan betegnes som «***barnearbeid***», avhenger av barnets alder, type arbeid og arbeidstid samt på hvilke vilkår arbeidet utføres. Svaret varierer fra land til land, samt mellom sektorer i landene. Minstealderen for arbeid bør ikke være lavere enn minstealderen for fullføring av obligatorisk skolegang, og bør under alle omstendigheter ikke være lavere enn 15 år i henhold til Den internasjonale arbeidsorganisasjonens (ILO) konvensjon nr. 138 om minstealder. Unntak kan forekomme i enkelte land der økonomien og utdanningsinstitusjoner ikke er tilstrekkelig utviklet, og der minstealderen er 14 år.

	Disse landene som har unntak, er angitt av Den internasjonale arbeidsorganisasjon (ILO) etter at det aktuelle landet har søkt om unntak, og etter samråd med organisasjoner som representerer partene i arbeidslivet. Nasjonal lovgivning kan tillate sysselsetting av personer i alderen 13–15 år i lett arbeid, så lenge det ikke er skadelig for deres helse eller utvikling, og ikke påvirker deres skolegang eller deltakelse i yrkesrettede opplæringsprogrammer. Minstealderen for å utføre et arbeid som på grunn av sin art eller omstendighetene arbeidet utføres under, vil kunne utgjøre en fare for unge personers helse, sikkerhet eller moralske verdier, skal ikke være under 18 år.
Sirkulær økonomi	Et økonomisk system der verdien av produkter, materialer og andre ressurser i økonomien opprettholdes så lenge som mulig, hvilket fører til at de utnyttes mer effektivt i produksjon og forbruk, slik at miljøvirkningen av bruken av dem minsker, og ***avfall*** og utslipp av farlige ***stoffer*** i alle stadier av deres livssyklus minimeres, herunder gjennom anvendelse av ***avfallshierarkiet***.
Prinsipper for en sirkulær økonomi	De europeiske prinsippene for ***sirkulær økonomi*** er i) anvendelighet, ii) ombruksmuligheter, iii) reparasjonsmuligheter, iv) demontering, v) refabrikasjon eller renovering, vi) ***Materialgjenvinning***. vii) resirkulering gjennom den biologiske syklusen, viii) annen potensiell optimalisering av bruken av produktet eller materialet.
Graden av sirkulær materialutnyttelse	Gjenvinning av materialer, komponenter og produkter i praksis etter første bruk ved hjelp av følgende strategier (i prioritert rekkefølge): i) Vedlikehold/langvarig bruk. ii) ***Ombruk***/omfordeling. iii) Renovering/refabrikasjon. iv) ***Materialgjenvinning***, kompostering eller anaerob nedbryting. ***Graden*** er definert som forholdet mellom mengden av materialer som er brukt sirkulært, og den samlede mengden av materialer som er brukt.
Graderte opplysninger	***Graderte EU-opplysninger*** som definert i rådsbeslutning 2013/488/EU([9]) om sikkerhetsregler for vern av ***graderte EU-opplysninger*** eller opplysninger som er klassifisert av en av medlemsstatene og merket i henhold til tillegg B til den nevnte rådsbeslutningen.
Tilpasning til klimaendringer	Prosessen for tilpasning til faktiske og forventede klimaendringer og deres ***påvirkninger.***
Begrensning av klimaendringer	Prosessen med å redusere ***utslippene av klimagasser*** og holde økningen i den globale gjennomsnittstemperaturen på 1,5 °C over førindustrielt nivå i samsvar med Parisavtalen.
Klimarobusthet	Et foretaks evne til å tilpasse seg klimaendringer og utvikling eller usikkerhet i forbindelse med klimaendringer. ***Klimarobusthet*** innebærer kapasiteten til å håndtere ***klimarelaterte utslipp innenfor scope 1*** og dra nytte av klimarelaterte ***muligheter***, herunder evnen til å reagere på og tilpasse seg ***overgangsrisikoer*** og ***fysiske risikoer***. Et foretaks ***klimarobusthet*** omfatter både dets strategiske robusthet og dets operasjonelle robusthet mot klimarelaterte endringer, utvikling eller usikkerhet i forbindelse med klimaendringer.

([9]) 2013/488/EU: Rådsbeslutning av 23. september 2013 om sikkerhetsregler for vern av graderte EU-opplysninger (EUT L 274 av 15.10.2013, s. 1).

Klimarelatert mulighet	Potensielle positive virkninger i forbindelse med klimaendringer for foretaket. Tiltak for å begrense og tilpasse seg klimaendringene kan skape ***muligheter*** for foretak. ***Klimarelaterte muligheter*** vil variere avhengig av region, marked og bransje der et foretak driver virksomhet.
Klimarelatert fysisk risiko (fysisk risiko som følge av klimaendringer)	***Risikoer*** som følge av klimaendringer som kan være styrt av hendelser (akutte), eller forårsaket av langsiktige endringer (kroniske) i klimamønstre. Akutte ***fysiske risikoer*** oppstår som følge av særlige farer, særlig værrelaterte hendelser som for eksempel stormer, flom, branner eller hetebølger. Kroniske ***fysiske risikoer*** oppstår som følge av langsiktige klimaendringer, som for eksempel temperaturendringer og deres innvirkning på stigende havnivå, redusert vannforsyning, ***tap av biologisk mangfold*** og endringer i jordbunnens produktivitet.
Klimarelatert overgangsrisiko	***Risikoer*** som oppstår som følge av omstillingen til en økonomi som er klimarobust og har lave karbonutslipp. De omfatter vanligvis ***politiske risikoer***, juridiske ***risikoer***, ***teknologiske risikoer***, ***markedsrisikoer*** og ***omdømmerisikoer***.
Kollektive forhandlinger	Alle forhandlinger som finner sted mellom en arbeidsgiver, en gruppe arbeidsgivere eller en eller flere arbeidsgiverorganisasjoner på den ene side, og en eller flere fagforeninger eller, i deres fravær, representanter for de arbeiderne som er behørig valgt og godkjent av dem i samsvar med nasjonale lover og forskrifter på den annen side, med henblikk på å i) fastsette arbeids- og ansettelsesvilkår, og/eller ii) regulere forholdet mellom partene i arbeidslivet, og/eller regulere forholdet mellom arbeidsgivere eller deres organisasjoner og en eller flere arbeidstakerorganisasjoner.
Bekreftet tilfelle (barne- eller tvangsarbeid eller menneskehandel)	***Tilfeller*** av barne- eller ***tvangsarbeid*** eller menneskehandel som er dokumentert. ***Bekreftede tilfeller*** omfatter ikke ***tilfeller*** av barne- eller ***tvangsarbeid*** eller menneskehandel som fortsatt er under etterforskning i løpet av rapporteringsperioden.
Bekreftet tilfelle av korrupsjon eller bestikkelser	Et ***tilfelle*** av ***korrupsjon*** eller ***bestikkelser*** som er dokumentert. ***Tilfeller av korrupsjon*** eller bestikkelser som fortsatt er under etterforskning ved utgangen av rapporteringsperioden, anses ikke å være ***bekreftede tilfeller av korrupsjon*** eller bestikkelser. Fastsettelse av eventuelle tilfeller av manglende overholdelse som kan dokumenteres, kan foretas enten av foretakets samsvarsansvarlig eller av noen med en tilsvarende funksjon, eller av en myndighet. Det er ikke nødvendig med en domstolsavgjørelse.
Forbruker	Personer som erverver, forbruker eller bruker varer og tjenester til personlig bruk, enten for seg selv eller for tredjeparter, og ikke til videresalg eller formål som gjelder forretnings-, industri-, håndverks- eller yrkesvirksomhet.
Bedriftskultur	I ***bedriftskulturen*** uttrykkes mål gjennom verdier og prinsipper. ***Bedriftskulturen*** styrer foretakets aktiviteter gjennom felles antakelser og normer, som for eksempel verdier, virksomhetsmål eller atferdsregler.

Korrupsjon	Misbruk av betrodd makt for egen vinning, som kan være iverksatt av enkeltpersoner eller organisasjoner. Det kan skje i form av smørepenger, bedrageri, utpressing, stilltiende avtale og hvitvasking av penger. Det omfatter også tilbud om eller mottak av enhver form for gave, lån, honorar, belønning eller en annen fordel til eller fra en person for å gjøre noe som er uærlig eller ulovlig, eller som utgjør et tillitsbrudd i forbindelse med foretakets forretningsførsel. Dette kan omfatte kontant- eller naturalytelser, som for eksempel gratis varer, gaver og ferier eller særlige personlige tjenester som ytes for å oppnå en urettmessig fordel, eller som kan føre til et moralsk press for å ta imot en slik fordel.
Troverdige stedfortredere	Personer med tilstrekkelig erfaring i å samarbeide med berørte ***interessenter*** fra en bestemt region eller i en bestemt sammenheng (for eksempel kvinnelige jordbruksarbeidere, ***urbefolkninger*** eller migrantarbeidere), og som på en effektiv måte kan formidle de bekymringene som de sannsynligvis har. I praksis kan disse stedfortrederne være ikke-statlige organisasjoner innen utvikling og menneskerettigheter, internasjonale fagforeninger og lokale sivilsamfunn, herunder trosbaserte organisasjoner.
Gjeldende finansielle virkninger	***Finansielle virkninger*** for inneværende rapporteringsperiode som er innregnet i balansen og/eller resultatregnskapet.
Klimatiltakskategorier	Aggregerte typer av ***klimatiltak*** som energieffektivitet, elektrifisering, brenselbytte, bruk av ***fornybar energi***, produktendring og avkarbonisering av forsyningskjeden som stemmer med foretakets spesifikke ***tiltak***.
Avskoging	Midlertidig eller varig menneskeskapt omlegging av skogkledd mark til ikke-skogkledd mark([10]).
Forringet eller skadet økosystem	Kroniske menneskelige ***påvirkninger*** som fører til tap av ***biologisk mangfold*** og forstyrrelser i ***økosystemets*** struktur, sammensetning og funksjonalitet.
Avhengigheter	Situasjonen der et foretak er avhengig av naturressurser, menneskelige og/eller sosiale ressurser i forbindelse med sine forretningsprosesser.
Deponering i vann og jord	En mengde av et ***stoff*** som er akkumulert i miljøet, enten i vann eller i ***jord***, og enten som følge av regelmessige aktiviteter eller gjennom ***hendelser*** eller avfallshåndtering fra foretak, uavhengig av om denne akkumuleringen skjer på et foretaks ***produksjonssted*** eller utenfor.
Ørkenspredning	F***orringelse av land*** i tørre, halvtørre og mindre fuktige områder som følge av ulike faktorer, herunder klimavariasjoner og menneskelige aktiviteter. ***Ørkenspredning*** omfatter ikke naturlig utvidelse av eksisterende ørkener.
Utslipp	***Utslipp av avløpsvann*** er den mengden vann (i m^3) eller ***stoff*** (i kg BOD/d eller tilsvarende) som tilføres / lekkes ut til en vannforekomst fra en punktkilde eller en diffus kilde. Avløpsvann (eller ***utslipp***) er behandlet avløpsvann som slippes ut fra et avløpsrenseanlegg.

([10]) Nr. 2 i vedlegg I til delegert kommisjonsforordning (EU) 2022/1288 av 6. april 2022 om utfylling av europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2019/2088 med hensyn til tekniske reguleringsstandarder som angir nærmere krav til innholdet i og presentasjonen av opplysninger i forbindelse med prinsippet om ikke å gjøre betydelig skade, som angir innholdet i, metodene for og presentasjonen av opplysninger i forbindelse med bærekraftsindikatorer og negative påvirkninger på bærekraft, og innholdet i og presentasjonen av opplysninger i forbindelse med fremming av miljøegenskaper eller sosiale egenskaper og mål om bærekraftige investeringer i opplysninger som gis før avtaler inngås, på nettsteder og i periodiske rapporter (EUT L 196 av 25.7.2022, s. 1).

Diskriminering	***Diskriminering*** kan forekomme direkte eller indirekte. Direkte ***diskriminering*** finner sted når en person blir behandlet mindre gunstig sammenlignet med hvordan andre i en lignende situasjon er eller ville ha blitt behandlet, og når årsaken til dette er at vedkommende tilhører en gruppe med en bestemt egenskap som utgjør en «beskyttet grunn». Indirekte ***diskriminering*** finner sted når en tilsynelatende nøytral regel er til ulempe for en person eller en gruppe som har visse felles egenskaper. Det skal kunne påvises at en gruppe er forskjellsbehandlet ved en beslutning sammenlignet med en annen gruppe.
Dobbel vesentlighet	***Dobbel vesentlighet*** har to dimensjoner: ***Påvirkningsvesentlighet*** og ***finansiell vesentlighet***. Et bærekraftsforhold oppfyller kriteriet om ***dobbel vesentlighet*** dersom det er vesentlig sett fra et påvirkningsperspektiv eller et finansielt perspektiv eller begge deler.
Bestandigheten til et produkt, en komponent eller et materiale	Et produkts, en komponents eller et materiales evne til å forbli funksjonsdyktig og relevant når det brukes som tiltenkt.
Økologisk terskel	Det punktet der en relativt liten endring i ytre forhold fører til en rask endring i et ***økosystem***. Når en ***økologisk terskel*** er passert, kan ikke ***økosystemet*** lenger være i stand til å vende tilbake til sin tilstand ved hjelp av sin iboende motstandsdyktighet.
Økosystemets omfang	Størrelsen på et økosystem, der økosystemet er et sammenhengende område for en bestemt ***økosystemtype***, som består av et antall karakteristiske biotiske og abiotiske komponenter og deres samspill.
Restaurering av økosystemer	Enhver tilsiktet aktivitet som igangsetter eller framskynder gjenopprettingen av et ***økosystem*** fra en forringet tilstand.
Økosystemtjenester	Hvordan ***økosystemer*** bidrar til de fordelene som utnyttes i økonomiske og andre menneskelige aktiviteter, samt de fordelene mennesker oppnår i forbindelse med ***økosystemer***. I årtusenvurderingen av økosystemer (*Millennium Ecosystem Assessment*) kan ***økosystemtjenester*** deles inn i støtte, regulering, tilrettelegging og kultur. *Common International Classification of Ecosystem Services (CICES)* klassifiserer typer av ***økosystemtjenester***.
Økosystem(er)	Et dynamisk system av plante-, dyre- og mikroorganismesamfunn som i samspill med deres ikke-levende miljø utgjør en funksjonell enhet. En typologi for ***økosystemer*** finnes i IUCN Global Ecosystem Typology 2.0.
Utslipp	Direkte eller indirekte utslipp av ***stoffer,*** vibrasjoner, varme eller støy til luft, vann eller ***jord***([11]), fra punktkilder eller diffuse kilder.
Ansatt	En person som har et arbeidsforhold til foretaket i henhold til nasjonal rett eller praksis.
Sluttbrukere	Personer som til sist bruker eller har til hensikt å bruke et bestemt produkt eller en bestemt tjeneste.
Like muligheter	Alle skal uten forskjellsbehandling ha samme muligheter til utdanning, opplæring, sysselsetting, karriereutvikling og til å hevde sin rett uten at de behandles ugunstig på grunn av kriterier som kjønn, rase eller etnisk opprinnelse, nasjonalitet, religion eller tro, funksjonsnedsettelse, alder eller seksuell legning.

([11]) Direktiv 2010/75/EU om industriutslipp (IED).

Likebehandling	***Likebehandlingsprinsippet*** er et allment prinsipp i europeisk rett som forutsetter at sammenlignbare situasjoner eller parter som befinner seg i sammenlignbare situasjoner, skal behandles på samme måte. I forbindelse med ESRS S1 viser begrepet «***likebehandling***» også til prinsippet om ikke-diskriminering, i henhold til hvilket det ikke skal finne sted noen direkte eller indirekte ***diskriminering*** på grunn av kjønn, rase, hudfarge, etnisk eller sosial opprinnelse, genetiske egenskaper, språk, religion eller tro, politiske eller andre meninger, tilknytning til en nasjonal minoritet, formuesforhold, fødsel, funksjonsnedsettelse, alder eller seksuell legning.
Finansielle virkninger	Virkninger av ***risikoer*** og ***muligheter*** som påvirker foretakets finansielle stilling, finansielle resultat og kontantstrømmer på kort, mellomlang eller lang sikt.
Finansiell vesentlighet	Et bærekraftsforhold er vesentlig ut fra et finansielt perspektiv dersom det genererer ***risikoer*** eller ***muligheter*** som påvirker (eller som med rimelighet kan forventes å påvirke) foretakets finansielle stilling, finansielle resultat, kontantstrømmer, tilgang til finansiering eller kapitalkostnader på kort, mellomlang eller lang sikt.
Tvangsarbeid	Alt arbeid eller enhver tjeneste som kreves av enhver person under trussel om straff, og som personen ikke har tilbudt seg av fri vilje. I dette begrepet inngår alle situasjoner der personer blir tvunget til å utføre arbeid på en hvilken som helst måte, hvilket kan være både «slavearbeid» i tradisjonell betydning og moderne former for tvang i form av utnyttelse av arbeidskraft, som kan omfatte menneskehandel og moderne slaveri.
Fossilt brensel	Ikke-fornybare karbonbaserte energikilder som fast brensel, naturgass og olje.
Fritt, forutgående og informert samtykke	Et uttrykk for ***urbefolkningers*** rett til selv å bestemme over sine politiske, sosiale, økonomiske og kulturelle prioriteringer. Det utgjør tre sammenhengende og kumulative rettigheter for ***urbefolkninger***, nemlig retten til å bli hørt, retten til å delta og retten til sine landområder, territorier og ressurser. ***Fritt, forutgående og informert samtykke*** gjelder ***urbefolkninger*** og er anerkjent i henhold til internasjonal menneskerettighetslovgivning, særlig FNs erklæring om ***urfolks*** rettigheter.
Ferskvann	***Grunnvann*** og overflatevann, med et gjennomsnittlig årlig saltinnhold på < 0,5 ‰ (det vil si den grensen som angis i vedlegg II til rammedirektivet om vann).
Reduksjon av klimagassutslipp	Reduksjon i foretakets klimagassutslipp innenfor scope ***1, 2, 3*** eller dets samlede ***klimagassutslipp*** ved utgangen av rapporteringsperioden, i forhold til ***utslipp*** i basisåret. ***Reduksjon av utslipp*** kan blant annet oppstå som følge av energieffektivitet, elektrifisering, ***leverandørers*** avkarbonisering, avkarbonisering av elektrisitetsmiks, bærekraftig produktutvikling eller endringer i rapporteringen av grenser eller aktiviteter (for eksempel utkontraktering, redusert kapasitet), forutsatt at de oppnås i foretakets egen virksomhet og i oppstrøms og nedstrøms ***verdikjede***. Fjerning og ***utslipp*** som unnvikes, regnes ikke som ***reduksjon av utslipp***.
Fjerning og lagring av klimagasser	Med (antropogent) fjerning menes uttrekking av ***klimagasser*** fra atmosfæren som følge av bevisste menneskelige aktiviteter. Disse omfatter forbedring av biologiske menneskeskapte karbonsluk og bruk av kjemiteknikk for å oppnå langsiktig fjerning og lagring. Karbonfangst og -lagring fra industri- og energirelaterte kilder, som alene ikke fjerner CO_2 i atmosfæren, kan fjerne CO_2 i atmosfæren dersom det kombineres med produksjon av bioenergi (bioenergi med karbonfangst og -lagring). Fjerning kan være gjenstand for tilbakeføring, det vil si alle tilfeller der oppLagrede ***klimagasser*** forflytter seg ut av det tiltenkte lageret og kommer tilbake inn i atmosfæren. Dersom for eksempel en skog som ble dyrket for å ta opp en viss mengde CO_2 utsettes for en skogbrann, tilbakeføres de ***utslippene*** som er oppsamlet i trærne.

Potensial for global oppvarming (GWP)	En faktor som beskriver strålingspåvirkningen (graden av skade på atmosfæren) av én enhet av et gitt ***klimagassutslipp*** i forhold til én enhet CO_2.
Klimagasser	De gassene som er oppført i del 2 i vedlegg V til europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2018/1999([12]). Disse omfatter karbondioksid (CO_2), metan (CH_4), dinitrogenoksid (N_2O), svovelheksafluorid (SF_6), nitrogentrifluorid (NF_3), hydrofluorkarboner (HFK), perfluorkarboner (PFK).
Ordninger for klagebehandling	Alle standardiserte, statlige eller ikke-statlige, rettslige eller utenrettslige prosesser der ***interessenter*** kan inngi klage og søke ***oppreisning***. Eksempler på statlige og utenrettslige ***ordninger for klagebehandling*** omfatter domstoler, arbeidsretter, nasjonale menneskerettighetsinstitusjoner, nasjonale kontaktpunkter i henhold til OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper, ombudsmenn, organer for forbrukervern, tilsynsorganer og statlige klageorganer. Ikke-statlige ***ordninger for klagebehandling*** omfatter de ordningene som administreres av foretaket, enten på egen hånd eller i samarbeid med ***interessenter***, som for eksempel ***ordninger for klagebehandling*** på operativt nivå og ***kollektive forhandlinger***, herunder de ordningene som er etablert gjennom ***kollektive forhandlinger***. De omfatter også ordninger som administreres av industrisammenslutninger, internasjonale organisasjoner, sivilsamfunnsorganisasjoner eller grupper av ulike interessenter. ***Ordninger for klagebehandling*** på operativt nivå administreres av organisasjonen selv, enten på egen hånd eller i samarbeid med andre parter, og dit kan organisasjonens ***interessenter*** henvende seg direkte. Gjennom disse er det mulig å identifisere og behandle klager direkte og på et tidlig tidspunkt før både skader og klager rekker å eskalere. De gir også viktige tilbakemeldinger på effektiviteten av organisasjonens aktsomhetsvurdering fra dem som er direkte berørt. I henhold til FNs veiledende prinsipp 31 er effektive ***ordninger for klagebehandling*** legitime, tilgjengelige, forutsigbare, rettferdige, gjennomsiktige, forenlige med rettighetene og en kilde til kontinuerlig læring. I tillegg til disse kriteriene er effektive ***ordninger for klagebehandling*** på operativt nivå også basert på samarbeid og dialog. Det kan være vanskeligere for organisasjonen å vurdere effektiviteten av ***ordninger for klagebehandling*** som den selv deltar i, sammenlignet med ordninger som den selv har etablert.
Grunnvann	Alt vann som er under jordens overflate i den mettede sonen, og som er i direkte kontakt med bakken eller undergrunnen([13]).

([12]) Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2018/1999 av 11. desember 2018 om styringen av energiunionen og klimatiltakene, om endring av europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 663/2009 og (EF) nr. 715/2009, europaparlaments- og rådsdirektiv 94/22/EF, 98/70/EF, 2009/31/EF, 2009/73/EF, 2010/31/EU, 2012/27/EU og 2013/30/EU, rådsdirektiv 2009/119/EF og (EU) 2015/652, og om oppheving av europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 525/2013 (EUT L 328 av 21.12 2018, s. 1).

([13]) Artikkel 2 nr. 20 i europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2020/852 av 18. juni 2020 om etablering av et rammeverk for å fremme bærekraftige investeringer og om endring av forordning (EU) 2019/2088 (EUT L 198 av 22.6.2020, s. 13).

Habitat	***Sted*** eller type område der en organisme eller populasjon forekommer naturlig. Brukes også om de miljøegenskapene som kreves av en bestemt art eller artens økologiske nisje.
Habitatfragmentering	Et generelt begrep som beskriver en rekke prosesser der tap av ***habitater*** fører til en oppdeling av sammenhengende ***habitater*** i flere mindre områder av mindre samlet størrelse, og som er isolert fra hverandre gjennom andre ***habitater*** som ser annerledes ut. ***Habitatfragmentering*** kan forekomme gjennom naturlige prosesser (for eksempel skog- og gressbranner, oversvømmelser) og gjennom menneskelige aktiviteter (skogbruk, jordbruk, urbanisering).
Trakassering	En situasjon der det utvises uønsket atferd i forbindelse med en beskyttet grunn til ***forskjellsbehandling*** (for eksempel kjønn i henhold til europaparlaments- og rådsdirektiv 2006/54/EF([14]), eller religion eller tro, funksjonsnedsettelse, alder eller seksuell legning i henhold til rådsdirektiv 2000/78/EF([15])) som har som formål eller virkning å krenke en persons verdighet og skape et truende, fiendtlig, nedverdigende, ydmykende eller ubehagelig miljø.
Farlig avfall	***Avfall*** som utviser en eller flere av de farlige egenskapene som er oppført i vedlegg III til europaparlaments- og rådsdirektiv 2008/98/EF([16]) om ***avfall***.
Sektorer med høy klimapåvirkning	Sektorer som er oppført i avsnitt A–H og avsnitt L i vedlegg I til europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1893/2006([17]) (som definert i delegert kommisjonsforordning (EU) 2022/1288([18])).
Påvirkninger	Den virkningen som foretaket har eller kan ha på miljøet og menneskene, herunder virkninger på deres menneskerettigheter, i forbindelse med sin egen virksomhet og oppstrøms og nedstrøms ***verdikjede***, herunder gjennom sine produkter og tjenester samt gjennom sine ***forretningsforbindelser***. ***Påvirkningene*** kan være faktiske eller potensielle, negative eller positive, tilsiktede eller utilsiktede og reversible eller irreversible. De kan oppstå på kort, mellomlang eller lang sikt. ***Påvirkningene*** viser hvordan foretaket bidrar, negativt eller positivt, til bærekraftig utvikling.
Påvirkningsfaktorer	Alle faktorer som forårsaker endringer i naturen, menneskeskapte aktiva, naturens bidrag til mennesker og en god livskvalitet. Direkte faktorer som forårsaker endringer kan være både naturlige og menneskeskapte. De har direkte fysiske påvirkninger (mekaniske, kjemiske eller gjennom støy, lys osv.) og atferdsskadelige ***påvirkninger*** på naturen. De omfatter blant annet klimaendringer, ***forurensning***, ulike typer arealbruksendringer, fremmede skadelige arter og zoonoser, samt utnytting.

([14]) Europaparlaments- og rådsdirektiv 2006/54/EF av 5. juli 2006 om gjennomføring av prinsippet om like høve for og lik handsaming av menn og kvinner ved tilsetjing og i arbeidstilhøve (EUT L 204 av 26.7.2006, s. 23).

([15]) Rådsdirektiv 2000/78/EF av 27. november 2000 om fastsettelse av en generell ramme for likebehandling ved ansettelse og i arbeidsforhold (EFT L 303 av 2.12.2000, s. 16).

([16]) Europaparlaments- og rådsdirektiv 2008/98/EF av 19. november 2008 om avfall og om oppheving av visse direktiver (EUT L 312 av 22.11.2008, s. 3).

([17]) Europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1893/2006 av 20. desember 2006 om innføring av en standard for næringsgruppering NACE Revisjon 2, og om endring av rådsforordning (EØF) nr. 3037/90 og visse EF-forordninger innenfor særlige statistikkområder (EUT L 393 av 30.12.2006, s. 1).

([18]) Delegert kommisjonsforordning (EU) 2022/1288 av 6. april 2022 om utfylling av europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2019/2088 med hensyn til tekniske reguleringsstandarder som angir nærmere krav til innholdet i og presentasjonen av opplysninger i forbindelse med prinsippet om ikke å gjøre betydelig skade, som angir innholdet i, metodene for og presentasjonen av opplysninger i forbindelse med bærekraftsindikatorer og negative påvirkninger på bærekraft, og innholdet i og presentasjonen av opplysninger i forbindelse med fremming av miljøegenskaper eller sosiale egenskaper og mål om bærekraftige investeringer i opplysninger som gis før avtaler inngås, på nettsteder og i periodiske rapporter (EUT L 196 av 25.7.2022, s. 1).

	Indirekte påvirkningsfaktorer fungerer spredt ved å endre og påvirke direkte faktorer (ved å påvirke deres nivå, retning eller hastighet) samt andre indirekte faktorer. Vekselvirkningene mellom indirekte og direkte faktorer skaper ulike kjeder av forhold, tilskrivninger og ***påvirkninger***, som kan variere avhengig av type, intensitet, varighet og avstand. Disse forholdene kan også føre til ulike typer av virkninger på andre områder. Globale indirekte faktorer omfatter også økonomiske, demografiske, forvaltningsmessige, teknologiske og kulturelle faktorer. Blant de indirekte faktorene legges det særlig vekt på den rollen som institusjonene (både formelle og uformelle) spiller og hvordan produksjons-, forsynings- og forbruksmønstre ***påvirker*** naturen, naturens bidrag til mennesker og en god livskvalitet.
Påvirkningsvesentlighet	Et bærekraftsforhold er vesentlig ut fra et påvirkningsperspektiv når det gjelder foretakets vesentlige faktiske eller potensielle, positive eller negative ***påvirkninger*** på mennesker eller miljø på kort, mellomlang og lang sikt. Et vesentlig bærekraftsforhold fra et påvirkningsperspektiv omfatter ***påvirkninger*** i forbindelse med foretakets egen virksomhet og oppstrøms og nedstrøms ***verdikjede***, herunder gjennom dets produkter og tjenester, samt gjennom dets ***forretningsforbindelser***.
Hendelse	Et rettslig tiltak eller en klage som er registrert hos foretaket eller vedkommende myndigheter gjennom en formell prosess, eller et tilfelle av manglende overholdelse som foretaket har identifisert gjennom etablerte prosedyrer. Etablerte prosedyrer for å identifisere tilfeller av manglende overholdelse kan omfatte revisjoner av styringssystemer, formelle overvåkingsprogrammer eller ***ordninger for klagebehandling***.
Forbrenning	Kontrollert forbrenning av ***avfall*** ved høy temperatur med eller uten energiutnytting.
Uavhengig styremedlem	Styremedlemmer som foretar en uavhengig vurdering uten ekstern innflytelse eller interessekonflikter. Uavhengighet betyr generelt at det foretas objektive vurderinger som er frie for forutsetninger. Når det brukes som et mål for å bedømme om det foreligger uavhengighet, eller for å kategorisere et styremedlem uten ledelsesansvar av ***administrasjons-, ledelses- og kontrollorganene*** eller deres komiteer som uavhengig, betyr det at det ikke foreligger en interesse, stilling, tilknytning eller et forhold som, når det vurderes ut fra en fornuftig og informert tredjeparts synspunkt, sannsynligvis vil påvirke eller framkalle partiskhet i beslutningstakingen.
Urbefolkninger	Det finnes ingen entydig definisjon av ***urbefolkninger*** som det er enighet om på internasjonalt plan. I praksis er det enighet blant internasjonale organisasjoner om hvilke grupper som kan betraktes som ***urbefolkninger*** og nyte særlig beskyttelse som sådanne. Et viktig kriterium for å definere ***urbefolkninger*** er knyttet til deres tilknytning til et tradisjonelt område, som definert i artikkel 1 i ILO-konvensjon nr. 169, der det angis at konvensjonen får anvendelse på *«a) stammefolk i selvstendige stater der sosiale, kulturelle og økonomiske forhold skiller dem fra andre deler av det nasjonale fellesskap og der deres status helt eller delvis er regulert av egne skikker, tradisjoner eller av særlige lover eller forskrifter, b) folk i selvstendige stater som er ansett som opprinnelige fordi de nedstammer fra de folk som bebodde landet eller en geografisk region som landet hører til da erobring eller kolonisering fant sted eller da de nåværende statsgrenser ble fastlagt, og som – uansett deres rettslige stilling – har beholdt alle eller noen av sine egne sosiale, økonomiske, kulturelle og politiske institusjoner*». I artikkel 1 nr. 2 i ILO-konvensjon nr. 169 heter det videre at *«Egen-identifisering som urbefolkning eller stammefolk skal være et grunnleggende kriterium for å bestemme hvilke grupper bestemmelsene i denne konvensjonen skal gjelde for*».

Indirekte utslipp av klimagasser	***Utslipp*** av ***klimagasser*** som er en følge av aktivitetene til en enhet, men som forekommer hos kilder som eies eller kontrolleres av en annen enhet. ***Indirekte utslipp*** er en kombinasjon av ***klimagassutslipp innenfor scope 2*** og ***klimagassutslipp innenfor scope 3***.
Installasjon	En stasjonær teknisk enhet der det utføres en eller flere aktiviteter som kan påvirke ***utslipp*** og ***forurensning***.
Intern karbonpris	Den prisen som et foretak bruker for å vurdere de finansielle følgene av endringer i investerings-, produksjons- og forbruksmønstre, og av potensielle teknologiske framskritt og framtidige kostnader til reduksjon av ***utslipp***.
Ordning for intern karbonprising	En organisatorisk ordning som gjør at et foretak kan anvende karbonpriser i forbindelse med strategisk og operasjonell beslutningstaking. Det finnes to typer av ***interne karbonpriser*** som vanligvis brukes av foretak. Den første typen er en skyggepris, som er en teoretisk kostnad eller et teoretisk beløp som foretaket ikke debiterer, men som kan brukes til å vurdere de økonomiske følgene eller kompromissene i forbindelse med for eksempel ***risikopåvirkninger***, nye investeringer, netto nåverdi for prosjekter og kostnad/nytte for ulike initiativ. Den andre typen er en intern avgift eller et internt gebyr, som er en karbonpris som debiteres en forretningsaktivitet, produktlinje eller en annen forretningsenhet basert på dens ***klimagassutslipp*** (disse interne avgiftene eller gebyrene ligner konsernintern internprising).
Fremmede eller skadelige arter	Arter som gjennom menneskers handlinger innføres og/eller spres til et område utenfor sin naturlige utbredelse, og som der blir en trussel mot ***biologisk mangfold***, matvaresikkerhet og menneskers helse og velvære. Med «fremmede» menes at arten er blitt innført i et område utenfor sin naturlige utbredelse («eksotisk», «ikke-innfødt» og «ikke-opprinnelig» er synonymer for «fremmede»). Med «skadelig» menes at «arten har en tendens til å bre seg og endre ***økosystemene*** der den er blitt innført». Dermed kan en art være fremmed uten å være skadelig, eller dersom det dreier seg om en art som er hjemmehørende i en region, kan den økes i antall og bli skadelig uten egentlig å være en fremmed art.
Viktige områder for biologisk mangfold (*Key Biodiversity Area, KBA*)	***Steder*** som bidrar vesentlig til at ***biologisk mangfold*** i ***økosystemer*** på land, i ***ferskvann*** og i havområder bevares globalt. ***Steder*** kan betraktes som globale ***viktige områder for biologisk mangfold*** dersom de oppfyller et eller flere av elleve kriterier, oppdelt i de fem kategoriene truet ***biologisk mangfold***, geografisk begrenset ***biologisk mangfold***, ***økologisk integritet***, biologiske prosesser og uerstattelighet. Verdensdatabasen for disse viktige områdene for biologisk mangfold (*World Database of* ***KBAs***) forvaltes av BirdLife International på vegne av ***KBA*** Partnership.
Forringelse av land	De mange ulike prosessene som fører til nedgang i eller tap av ***biologisk mangfold***, ***økosystemfunksjoner*** eller den nytten de gir mennesker, og her inngår ***forringelse*** av alle ***økosystemer*** på land.
Deponi	Et ***anlegg*** for deponering av ***avfall*** på eller i jorden([19]).
(Endring av) arealsystem	Den landbaserte komponenten av jordens system, som omfatter alle prosesser og aktiviteter knyttet til menneskelig bruk av arealer. Her inngår for eksempel tilførsel og ordninger av sosioøkonomisk, teknologisk og organisatorisk slag, samt den nytten som oppnås fra arealer, og de utilsiktede sosiale og økologiske resultatene av samfunnsmessige aktiviteter. I begrepet ***arealsystemer*** inngår både arealbruk (de aktivitetene, ordningene og tilførsel som er forbundet med arealbruk) og arealdekke (jordens ulike fysiske egenskaper som kan ses ved å observere jorden).

([19]) Artikkel 2 bokstav g) i rådsdirektiv 1999/31/EF av 26. april 1999 om deponering av avfall (EFT L 182 av 16.7.1999, s. 1).

(Endring av) arealbruk	Menneskers bruk av et bestemt område til et bestemt formål (for eksempel bolig-, landbruks-, rekreasjons-, industriområde osv.). Påvirket av, men ikke synonymt med, arealdekke. Med ***arealbrukendring*** menes en endring i hvordan arealer brukes eller forvaltes av mennesker, noe som kan føre til en endring i arealdekke.
Legitime representanter	Enkeltpersoner som er anerkjent som legitime i henhold til lov eller praksis, som for eksempel valgte fagforeningsrepresentanter for arbeidere eller andre tilsvarende fritt valgte representanter for berørte ***interessenter***.
Innflytelse	Foretakets evne til å foreta en endring i en annen parts urettmessige praksis som er forbundet med en negativ bærekraftsrelatert påvirkning.
Lobbyvirksomhet	Aktiviteter som gjennomføres for å påvirke utformingen eller gjennomføringen av policyer eller lovgivning eller beslutningsprosessene i regjeringer, statlige institusjoner, tilsynsmyndigheter, EU-institusjoner, -organer, -kontorer og -byråer eller standardiseringsorganer. Disse aktivitetene kan bestå av følgende (ikke-uttømmende liste): i) Tilrettelegging av eller deltakelse på møter, konferanser og arrangementer. ii) Bidra til/delta i offentlige samråd, høringer eller andre lignende initiativ. iii) Tilretteleggelse av kommunikasjonskampanjer, plattformer, nettverk og grasrotinitiativ. iv) Utarbeiding/bestilling av policy- og posisjonsdokumenter, meningsmålinger, spørreundersøkelser, åpne brev og forskningsarbeid i henhold til de aktivitetene som er omfattet av reglene om åpenhetsregister.
Innelåste klimagassutslipp	Estimater av framtidige ***klimagassutslipp*** som sannsynligvis vil bli forårsaket av et foretaks viktige eiendeler eller produkter, når de selges i løpet av sin driftslevetid.
Lang levetid	Utformet med henblikk på vedlikehold og ***bestandighet*** på en slik måte at det oppmuntres til lengre bruk enn hva som er vanlig i bransjen, og i stor skala, på en slik måte at det ikke går på bekostning av sirkulær behandling ved utløpet av sin levetid.
Marine ressurser	Biologiske og ikke-biologiske ressurser som finnes i havområdene. Eksempler omfatter, men er ikke begrenset til, dyphavsmineraler, grus og sjømatprodukter
Vesentlige muligheter	***Bærekraftsrelaterte muligheter*** med positive ***finansielle virkninger*** som i vesentlig grad påvirker (eller med rimelighet kan forventes å påvirke) foretakets kontantstrømmer, tilgang til finansiering eller kapitalkostnader på kort, mellomlang eller lang sikt.
Vesentlige risikoer	***Bærekraftsrelaterte risikoer*** med negative ***finansielle virkninger*** som i vesentlig grad påvirker (eller med rimelighet kan forventes å påvirke) foretakets kontantstrømmer, tilgang til finansiering eller kapitalkostnader på kort, mellomlang eller lang sikt.
Vesentlighet	Et bærekraftsforhold er vesentlig dersom det oppfyller definisjonen av ***påvirkningsvesentlighet***, ***finansiell vesentlighet*** eller begge deler.

Måleindikatorer	Kvalitative og kvantitative indikatorer som foretaket bruker til å måle og rapportere om effektiviteten av gjennomføringen av sine bærekraftsrelaterte policyer og ***mål*** over tid. ***Måleindikatorer*** støtter også målingen av foretakets resultater med hensyn til berørte personer, miljøet og foretaket.
Mikroplast	Små plastbiter, normalt mindre enn 5 mm. Det finnes en økende mengde ***mikroplast*** i miljøet, herunder i havet, samt i næringsmidler og drikkevann. Når ***mikroplast*** først befinner seg i miljøet, brytes den ikke ned, og det er en tendens til at den akkumuleres, med mindre den er spesielt utformet for å brytes ned biologisk i det åpne miljøet. Biologisk nedbrytbarhet er et komplekst fenomen, særlig i havmiljøet. Det er økende bekymring for tilstedeværelsen av ***mikroplast*** i ulike deler av miljøet (som for eksempel vann), dens påvirkning på miljøet og potensielt på menneskers helse.
Minstekrav til opplysninger	Gjennom et ***minstekrav til opplysninger*** fastsettes det innholdet som foretaket må ta med i opplysningene når det rapporterer om policyer, ***tiltak***, ***måleindikatorer*** eller ***mål***, enten i henhold til et opplysningskrav i en ESRS-standard eller på et enhetsspesifikt grunnlag.
Naturressurser	Naturkapital (***råvarer***) som forekommer i naturen, og som kan brukes til økonomisk produksjon eller forbruk.
Naturbaserte løsninger	***Tiltak*** for å beskytte, bevare, restaurere, bruke og forvalte på en bærekraftig måte naturlige eller modifiserte økosystemer på land, i ***ferskvann***, på kysten og i havet, og som håndterer sosiale, økonomiske og miljømessige utfordringer på en effektiv og tilpasningsdyktig måte, samtidig som menneskers velvære, ***økosystemtjenester***, motstandsdyktighet og fordeler for det ***biologiske mangfoldet*** opprettholdes.
Netto nullutslippsmål	Å fastsette et ***netto nullutslippsmål*** for et foretak som er i samsvar med samfunnets klimamål, innebærer å i) oppnå ***utslippsreduksjoner i verdikjeden*** i et omfang som er i samsvar med den reduksjonen som kreves for å nå globale nullutslipp i baner på 1,5 °C, og ii) nøytralisere påvirkningen fra eventuelle gjenværende ***utslipp*** (etter cirka 90–95 % av ***reduksjonen*** av ***klimagassutslipp*** med mulighet for begrunnede sektorspesifikke variasjoner i tråd med en anerkjent sektorspesifikk retning) ved permanent å fjerne en tilsvarende mengde CO_2.
Ikke ansatte arbeidere	***Ikke ansatte*** arbeidere i foretakets ***egen arbeidsstyrke*** omfatter både individuelle entreprenører som tilbyr arbeidskraft til foretaket («selvstendig næringsdrivende»), og personer som formidles av foretak som primært tilbyr «arbeidskrafttjenester» (NACE-kode N78).
Ikke-fornybar energi	Energi som ikke kan identifiseres som hentet fra fornybare energikilder.
Operasjonell kontroll	Operasjonell kontroll (over en enhet, et ***sted***, en virksomhet eller en eiendel) er en situasjon der foretaket har mulighet til å styre enhetens, ***stedets***, virksomhetens eller eiendelens operasjonelle aktiviteter og forbindelser.
Muligheter	***Bærekraftsrelaterte muligheter*** med positive ***finansielle virkninger.***
Overtid	Antall arbeidstimer som faktisk er utført av en arbeider utover hans eller hennes kontraktsmessige arbeidstid.

Egen arbeidsstyrke / egne arbeidere	***Ansatte*** som har et arbeidsforhold til foretaket (***«ansatte»***), og personer som ***ikke er ansatt***, men som enten er individuelle entreprenører som tilbyr arbeidskraft til foretaket («selvstendig næringsdrivende»), eller personer som formidles av foretak som primært tilbyr «arbeidskrafttjenester» (NACE-kode N78).
Stoffer som bryter ned ozonlaget	Stoffer oppført i Montreal-protokollen om ***stoffer*** som bryter ned ozonlaget.
Emballasje	Produkter som består av materialer av en hvilken som helst art brukt til innpakking, beskyttelse, håndtering, levering, lagring og transport fra produsent til bruker eller ***forbruker([20]),*** og presentasjon av varer, som kan omfatte alt fra ***råvarer*** til ferdigprodukter.
Lønn	Den ordinære grunn- eller ***minstelønnen*** og all annen godtgjøring som arbeideren som følge av arbeidsforholdet mottar direkte eller indirekte («utfyllende eller variable komponenter») fra arbeidsgiveren i kontanter eller naturalier. Med «***lønnsnivå***» menes brutto årslønn og tilsvarende brutto timelønn. Med «median***lønn***snivå» menes den ***ansattes*** lønn som ligger over den ene halvdelen av de ***ansattes*** lønn og under den andre halvdelen av den ansattes lønn.
Personer med funksjonsnedsettelse	Personer med en langvarig fysisk, psykisk, intellektuell eller sansemessig funksjonsnedsettelse som i møte med ulike hindringer kan hemme dem i å delta fullt ut og effektivt i samfunnet på like vilkår som andre.
Fysiske risikoer	All global næringsvirksomhet er avhengig av at jordsystemene fungerer, som for eksempel et stabilt klima, og av ***økosystemtjenester***, som for eksempel levering av biomasse (***råvarer***). Naturrelaterte ***fysiske risikoer*** er et direkte resultat av en organisasjons avhengighet av naturen. ***Fysiske risikoer*** oppstår når naturlige systemer settes i fare på grunn av klimahendelser (for eksempel ekstreme værforhold som tørke), geologiske hendelser (for eksempel seismiske hendelser som jordskjelv) eller endringer i ***økosystemets*** balanse, for eksempel ***jordbunnskvalitet*** eller havøkologi, som påvirker de ***økosystemtjenestene*** som organisasjoner er avhengige av. Disse kan være akutte, kroniske eller begge deler. Naturrelaterte ***fysiske risikoer*** oppstår som følge av endringer i de biotiske (levende) og abiotiske (ikke-levende) faktorene som støtter sunne og velfungerende ***økosystemer***. ***Fysiske risikoer*** er ofte stedsspesifikke. Naturrelaterte ***fysiske risikoer*** er ofte forbundet med ***klimarelaterte fysiske risikoer***.
Planetens tålegrenser	Gjennom dette begrepet er det mulig å beregne hvor stort handlingsrom menneskeheten har for at jorden fortsatt skal kunne fungere. Det går an å kvantifisere grensen for hver større prosess i jordsystemet som ikke bør overskrides, dersom vi skal unngå en global miljøendring som vi ikke håndterer.
Policy	Et sett eller en ramme av generelle mål og styringsprinsipper som foretaket bruker i forbindelse med beslutningstaking. Gjennom en ***policy*** gjennomføres foretakets policy eller ledelsesbeslutninger knyttet til et vesentlig bærekraftsforhold. Hver ***policy*** er underlagt en eller flere definerte personers ansvar, angir sitt anvendelsesområde og omfatter en eller flere formål (knyttet til målbare ***mål*** når det er aktuelt). En ***policy*** valideres og gjennomgås i henhold til foretakets gjeldende styringsregler. En ***policy*** gjennomføres ved hjelp av ***tiltak*** eller handlingsplaner.

([20]) Artikkel 3 nr. 1 europaparlaments- og rådsdirektiv 94/62/EF av 20. desember 1994 om emballasje og emballasjeavfall (EFT L 365 av 31.12.1994, s. 10).

Forurensende stoff	Et ***stoff***, en vibrasjon, varme, støy, lys eller andre forurensende stoffer som er til stede i luft, vann eller ***jord***, og som kan skade menneskers helse og/eller miljøet, eller som kan medføre skade på materielle verdier, eller som kan forringe eller forstyrre miljøets rekreasjonsverdi eller annen rettmessig bruk av miljøet([21]).
Forurensning	Direkte eller indirekte overføring, som følge av menneskelig virksomhet, av ***forurensende stoffer*** til luft, vann eller ***jord***, som kan skade menneskers helse og/eller miljøet, medføre skade på materielle verdier eller forringe eller forstyrre miljøets rekreasjonsverdi eller annen rettmessig bruk av miljøet([22]).
Forurensning av jord eller berggrunn	Overføring til ***jord*** – uavhengig av om denne overføringen skjer på ***produksjonsstedet*** til et foretak eller utenfor, eller gjennom bruk av foretakets produkter og/eller tjenester – som følge av menneskelig virksomhet, av ***stoffer***, vibrasjoner, varme eller støy som kan skade menneskers helse eller miljøet, medføre skade på materielle verdier eller forringe eller forstyrre miljøets rekreasjonsverdi eller annen rettmessig bruk av miljøet([23]). ***Jordforurensende*** stoffer omfatter ***uorganiske forurensende stoffer***, persistente organiske ***forurensende stoffer*** (POP), pesticider, nitrogen- og fosforforbindelser osv.
Verneområde	Et klart definert geografisk område, som er anerkjent, dedikert og forvaltet ved hjelp av rettslige eller andre effektive midler, for å oppnå langsiktig bevaring av naturen med tilhørende ***økosystemtjenester*** og kulturelle verdier.
Kjøpt eller ervervet elektrisitet, varme, damp eller kjøling	Når foretaket har mottatt sin elektrisitet, varme, damp eller kjøling fra en tredjepart. Begrepet «ervervet» gjenspeiler omstendigheter der et foretak ikke kan kjøpe elektrisitet direkte (for eksempel en leietaker i en bygning), men der energien tilføres foretakets anlegg for bruk.
Råvare	Primært eller sekundært råmateriale som brukes til å framstille et produkt.
Anerkjente kvalitetsstandarder for klimakvoter	Kvalitetsstandarder for ***klimakvoter*** som kan verifiseres av uavhengige tredjeparter, som gjør krav og prosjektrapporter offentlig tilgjengelige, og som minst sikrer addisjonalitet, varighet, unngåelse av dobbelttelling og fastsetter regler om beregning, overvåking og verifisering av prosjektets ***utslipp*** og fjerning av ***klimagasser***.
Arbeidsrelatert skade eller dårlig helse som skal registreres	Arbeidsrelatert skade eller dårlig helse som fører til i) dødsfall, fraværsdager, arbeidsbegrensninger eller omplassering til andre arbeidsoppgaver, medisinsk behandling utover førstehjelp eller tap av bevissthet eller ii) betydelig skade eller dårlig helse som er diagnostisert av en lege eller annet autorisert helsepersonell, selv om det ikke medfører dødsfall, fraværsdager, arbeidsbegrensninger eller omplassering til andre arbeidsoppgaver, medisinsk behandling utover førstehjelp eller tap av bevissthet.

([21]) Artikkel 2 nr. 10 i forordning (EU) 2020/852 om etablering av et rammeverk for å fremme bærekraftige investeringer.
([22]) Direktiv 2010/75/EU om industriutslipp (IED).
([23]) Direktiv 2010/75/EU om industriutslipp (IED).

Gjenvinning	Enhver metode hvis hovedresultat er ***avfall*** som oppfyller et nyttig formål ved å erstatte bruken av andre materialer som ellers ville vært brukt til å oppfylle en bestemt funksjon, eller ***avfall*** som er forberedt med henblikk på å oppfylle den aktuelle funksjonen i anlegget eller i samfunnet generelt([24]).
Materialgjenvinning	All gjenvinning der ***avfall***smaterialer blir bearbeidet på nytt til produkter, materialer eller ***stoffer*** til enten det opprinnelige formålet eller til andre formål. Dette omfatter bearbeiding på nytt av organisk materiale, men omfatter ikke energiutnytting og ny bearbeiding til materialer som skal benyttes som brensel eller til utfylling.
Fornyelse av ressurser	Fremming av naturlige systemers evne til selvfornyelse med sikte på å reaktivere økologiske prosesser som er skadet eller overutnyttet av mennesker.
Avhjelpende tiltak/avhjelping	Midler for å motvirke eller avhjelpe en negativ påvirkning. Eksempler: unnskyldninger, økonomisk eller annen kompensasjon, forebygging av skade gjennom påbud eller garantier om at skadelig virksomhet ikke skal gjentas, straffesanksjoner (enten strafferettslige eller administrative, for eksempel bøter), tilbakeføring, restaurering, rehabilitering.
Fornybar energi	Energi fra fornybare ikke-fossile kilder i form av vindenergi, solenergi (termisk solenergi og solcelleenergi) og geotermisk energi, energi fra omgivelsene, tidevanns- og bølgeenergi og annen havenergi, vannkraft, biomasse, ***deponi***gass, gass fra renseanlegg og biogass([25]).
Fornybare materialer	Materialer som stammer fra ressurser som raskt fylles på gjennom økologiske kretsløp eller landbruksprosesser, slik at de tjenestene som leveres av disse og andre tilknyttede ressurser, ikke trues og forblir tilgjengelige for neste generasjon.
Inngående ressurser	Ressurser som kommer inn i foretakets anlegg.
Utgående ressurser	Ressurser som forlater foretakets anlegg.
Optimalisering av ressursbruk	Utforming, produksjon og distribusjon av materialer og produkter med sikte på at de skal kunne brukes så lenge som mulig til sin høyeste verdi. Miljøvennlig utforming og utforming med henblikk på ***lang levetid***, reparasjon, ***ombruk***, bruksendring, demontering og refabrikasjon er eksempler på verktøy for å optimalisere ressursbruken.
Ombruk	Enhver metode der produkter og komponenter som ikke anses som ***avfall***, blir brukt på nytt til samme formål som de opprinnelig ble produsert til. Dette kan omfatte rengjøring eller små justeringer, slik at de er klare til neste bruk uten vesentlige endringer.
Nedbørfelt	Det landområdet hvorfra all overflateavrenning strømmer gjennom en rekke bekker, elver og eventuelt innsjøer og ut i havet gjennom én enkelt elvemunning eller ett enkelt delta.
Risikoer	***Bærekraftsrelaterte risikoer*** med negative ***finansielle virkninger*** som oppstår som følge av miljømessige, sosiale eller styringsmessige spørsmål som kan ha negativ påvirkning på foretakets finansielle stilling, finansielle resultat, kontantstrømmer, tilgang til finansiering eller kapitalkostnader på kort, mellomlang eller lang sikt.

([24]) Artikkel 3 nr. 15 i direktiv 2008/98/EF om avfall.

([25]) Artikkel 2 nr. 1 europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2018/2001 av 11. desember 2018 om å fremme bruk av energi fra fornybare kilder (EUT L 328 av 21.12.2018, s. 82).

Scenario	En plausibel beskrivelse av hvordan framtiden kan utvikle seg på grunnlag av et sammenhengende og internt konsekvent sett av antakelser om viktige drivkrefter (for eksempel graden av teknologiske endringer, priser) og forbindelser. Vær oppmerksom på at ***scenarioer*** verken er forutsigelser eller prognoser, men brukes for å gi et overblikk over følgene av utvikling og ***tiltak***.
Scenarioanalyse	En prosess for å identifisere og vurdere en rekke potensielle resultater av framtidige hendelser under usikre forhold.
Klimagassutslipp innenfor scope 1	Direkte ***klimagassutslipp*** fra kilder som eies eller kontrolleres av foretaket.
Klimagassutslipp innenfor scope 2	Indirekte ***utslipp*** fra produksjonen av ***kjøpt eller ervervet elektrisitet, damp, varme eller kjøling*** som forbrukes av foretaket.
Klimagassutslipp innenfor scope 3	Alle ***indirekte klimagassutslipp*** (som ikke er omfattet av ***klimagassutslipp innenfor scope 2***), som forekommer i det rapporterende foretakets ***verdikjede***, herunder både oppstrøms og nedstrøms ***utslipp***. ***Klimagassutslipp innenfor scope 3*** kan oppdeles i ***kategorier under scope 3***.
Kategori under scope 3	En av de 15 typene av ***klimagassutslipp innenfor scope 3***, som er identifisert av ***GHG*** Protocol Corporate Standard og nærmere beskrevet i ***GHG*** Protocol Corporate Value Chain (scope ***3***) Accounting and Reporting Standard (tilpasset fra ***GHG*** Protocol Corporate Value Chain (***scope 3***) Accounting and Reporting Standard, Glossary (versjon 2011). Foretak som velger å redegjøre for sine ***utslipp innenfor scope 3*** på grunnlag av kategoriene av ***indirekte klimagassutslipp*** i ISO 14064-1:2018, kan også vise til den kategorien som er definert i nr. 5.2.4 (unntatt ***indirekte klimagassutslipp*** fra importert energi) i ISO 14064-1:2018.
Følsomme opplysninger	***Følsomme opplysninger*** som definert i europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2021/697([26]) om opprettelse av Det europeiske forsvarsfondet.
Sted	Plasseringen av en eller flere fysiske ***installasjoner***. Dersom det er mer enn én fysisk ***installasjon*** fra samme eller forskjellige eiere eller operatører, og visse infrastrukturer og anlegg deles, kan hele området der den fysiske ***installasjonen*** befinner seg, utgjøre et ***sted***.
Dialog mellom partene i arbeidslivet	Alle former for forhandling, høring eller bare utveksling av opplysninger mellom eller blant representanter for staten, arbeidsgivere, deres organisasjoner og ***arbeidstakerrepresentanter*** om spørsmål av felles interesse knyttet til økonomisk politikk og sosialpolitikk. Dialogen kan skje mellom tre parter, der staten inngår som en offisiell part i dialogen, eller som en dialog bare mellom ***arbeidstakerrepresentanter*** og foretaksledelsen (eller fagforeninger og arbeidsgiverorganisasjoner).
Sosialstønad	Tiltak som skal redusere og forebygge fattigdom og sårbarhet gjennom hele livet.
Jord/jordbunn	Det øverste laget av jordskorpen som befinner seg mellom berggrunnen og overflaten. ***Jordbunnen*** består av mineralpartikler, organisk materiale, vann, luft og levende organismer([27]).

([26]) Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2021/697 av 29. april 2021 om opprettelse av Det europeiske forsvarsfondet og om oppheving av forordning (EU) 2018/1092 (EUT L 170 av 12.5.2021, s. 149).

([27]) Artikkel 3 nr. 21 i direktiv 2010/75/EU om industriutslipp (IED).

Jordforringelse	***Jordbunnens*** reduserte evne til å levere ***økosystem***goder og -tjenester slik ***interessenter*** ønsker.
Jordforsegling	Dekke ***jorden*** på en måte som gjør det dekkede området ugjennomtrengelig (for eksempel en vei). Denne ugjennomtrengeligheten kan medføre ***miljøvirkninger*** som beskrevet i kommisjonsforordning (EU) 2018/2026([28]).
Spesifikke belastninger	Masse av ***forurensende stoffer*** som frigis per masse framstilt produkt. ***Spesifikke belastninger*** gjør det mulig å sammenligne miljøprestasjonen til **installasjoner** uavhengig av deres forskjellige produksjonsvolumer, og de påvirkes ikke av blanding eller fortynning([29]).
interessenters medvirkning	En fortløpende prosess med samspill og dialog mellom foretaket og dets ***interessenter*** som gjør at foretaket får kjennskap til og forståelse for interessenters interesser og bekymringer, og mulighet til å respondere på dem.
interessenter	De som kan påvirke eller bli påvirket av foretaket. Det finnes to hovedgrupper av ***interessenter***: i) Berørte ***interessenter***: enkeltpersoner eller grupper hvis interesser påvirkes eller kan bli påvirket – positivt eller negativt – av foretakets aktiviteter og dets direkte og indirekte ***forretningsforbindelser*** i hele ***verdikjeden***. ii) ***Brukere*** av ***bærekraftsrapporter***: ***primærbrukere*** av generell finansiell rapportering (eksisterende og potensielle investorer, långivere og andre kreditorer, herunder kapitalforvaltere, kredittinstitusjoner, forsikringsforetak), samt andre ***brukere***, herunder foretakets forretningspartnere, fagforeninger og partene i arbeidslivet, sivilsamfunnet og ikke-statlige organisasjoner, myndigheter, analytikere og akademikere. Noen ***interessenter***, men ikke alle, kan tilhøre begge gruppene.
Stoffer	Et kjemisk grunnstoff og dets forbindelser, med unntak av følgende ***stoffer***: i) Radioaktive ***stoffer*** som definert i artikkel 1 i rådsdirektiv 96/29/Euratom([30]) om fastsettelse av grunnleggende sikkerhetsstandarder for vern av helsen til arbeidstakere og allmennheten mot fare forårsaket av ioniserende stråling. ii) Genmodifiserte mikroorganismer som definert i artikkel 2 bokstav b) i europaparlaments- og rådsdirektiv 2009/41/EF([31]) om innesluttet bruk av genmodifiserte mikroorganismer.

([28]) Kommisjonsforordning (EU) 2018/2026 av 19. desember 2018 om endring av vedlegg IV til europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1221/2009 om frivillig deltaking for organisasjoner i en fellesskapsordning for miljøstyring og miljørevisjon (EMAS) (EUT L 325 av 20.12.2018, s. 18).

([29]) Kommisjonens gjennomføringsbeslutning av 10. februar 2012 om fastsettelse av regler for retningslinjer for innsamling av data og utarbeiding av BAT-referansedokumenter og for kvalitetssikring av dem, som omhandlet i europaparlaments- og rådsdirektiv 2010/75/EU om industriutslipp.

([30]) Rådsdirektiv 96/29/Euratom av 13. mai 1996 om fastsettelse av grunnleggende sikkerhetsstandarder for vern av helsen til arbeidstakere og allmennheten mot fare forårsaket av ioniserende stråling (EFT L 159 av 29.6.1996, s. 1).

([31]) Europaparlaments- og rådsdirektiv 2009/41/EF av 6. mai 2009 om innesluttet bruk av genmodifiserte mikroorganismer (EUT L 125 av 21.5.2009, s. 75).

	iii) Genmodifiserte organismer som definert i artikkel 2 nr. 2 i europaparlaments- og rådsdirektiv 2001/18/EF([32]) om utsetting i miljøet av genmodifiserte organismer. ([33])
Stoffer som gir grunn til bekymring	Et ***stoff*** som i) oppfyller kriteriene fastsatt i artikkel 57, og som er identifisert i samsvar med artikkel 59 nr. 1 i europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1907/2006([34]), ii) er klassifisert i del 3 i vedlegg VI til europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1272/2008([35]) i en av følgende fareklasser eller farekategorier: — karsinogenitet, kategori 1 og 2. — arvestoffskadelighet i kjønnsceller, kategori 1 eller 2. — reproduksjonstoksisitet, kategori 1 og 2. — hormonforstyrrende virkning på menneskers helse. — hormonforstyrrende virkning på miljøet. — persistente, mobile og giftige eller svært persistente og svært mobile egenskaper. — persistente, bioakkumulerende og giftige eller svært persistente og svært bioakkumulerende egenskaper. — åndedrettssensibilisering, kategori 1. — hudsensibilisering, kategori 1. — kronisk fare for vannmiljøet, kategori 1–4. — farlig for ozonlaget. — spesifikk målorgantoksisitet — gjentatt eksponering, kategori 1 eller 2. — spesifikk målorgantoksisitet — enkelteksponering, kategori 1 eller 2 eller iii) har negativ innvirkning på ombruk og gjenvinning av materialer i det produktet som de inngår i, i henhold til definisjonen i relevante produktspesifikke unionskrav til miljøvennlig utforming.
Stoffer som gir grunn til svært alvorlig bekymring	***Stoffer*** som oppfyller kriteriene fastsatt i artikkel 57 i forordning (EF) nr. 1907/2006 (REACH), og som er identifisert i samsvar med artikkel 59 nr. 1 i samme forordning.
Leverandør	Enhet oppstrøms for organisasjonen (det vil si i organisasjonens ***forsyningskjede***) som leverer et produkt eller en tjeneste som organisasjonen bruker for å utvikle sine egne produkter eller tjenester. En ***leverandør*** kan ha en direkte forretningsforbindelse med organisasjonen (***direkteleverandør***) eller en indirekte forretningsforbindelse.

([32]) Europaparlaments- og rådsdirektiv 2001/18/EF av 12. mars 2001 om utsetting i miljøet av genmodifiserte organismer og om oppheving av rådsdirektiv 90/220/EØF (EFT L 106 av 17.4.2001, s. 1).

([33]) Direktiv 2010/75/EU om industriutslipp (IED).

([34]) Europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1907/2006 av 18. desember 2006 om registrering, vurdering og godkjenning av samt begrensninger for kjemikalier (REACH), om opprettelse av et europeisk kjemikaliebyrå, om endring av direktiv 1999/45/EF og om oppheving av rådsforordning (EØF) nr. 793/93 og kommisjonsforordning (EF) nr. 1488/94 samt rådsdirektiv 76/769/EØF og kommisjonsdirektiv 91/155/EØF, 93/67/EØF, 93/105/EF og 2000/21/EF (EUT L 396 av 30.12.2006, s. 1).

([35]) Europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1272/2008 av 16. desember 2008 om klassifisering, merking og emballering av stoffer og stoffblandinger, om endring og oppheving av direktiv 67/548/EØF og 1999/45/EF, og om endring av forordning (EF) nr. 1907/2006 (EUT L 353 av 31.12.2008, s. 1).

Forsyningskjede	Alle aktiviteter eller prosesser som utføres av enheter oppstrøms for foretaket, og som leverer produkter eller tjenester som brukes for å utvikle og produsere foretakets egne produkter eller tjenester. Dette omfatter enheter oppstrøms for foretaket som foretaket har en direkte forbindelse med (***direkteleverandør***), og enheter som foretaket har en indirekte forretningsforbindelse med.
Overflatevann	Innlandsvann, unntatt ***grunnvann,*** brakkvann og kystvann, unntatt når det gjelder kjemisk tilstand, der også territorialfarvann inngår([36]).
Bærekraftsforhold	Miljømessige, sosiale og menneskerettighetsrelaterte faktorer samt styringsmessige faktorer, herunder bærekraftsfaktorer som definert i artikkel 2 nr. 24 i europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2019/2088([37]).
Bærekraftsrapport	Det egne avsnittet i foretakets årsberetning der opplysningene om ***bærekraftsforhold*** som er utarbeidet i samsvar med europaparlaments- og rådsdirektiv 2013/34/EU([38]) og ESRS-standarden, presenteres.
Bærekraftsrelaterte muligheter	Usikre miljømessige, sosiale eller styringsmessige hendelser eller omstendigheter som, dersom de inntreffer, skulle kunne ha en potensiell vesentlig positiv innvirkning på foretakets ***forretningsmodell*** eller strategi og på dets evne til å nå sine ***mål*** og skape verdier, og derfor kan påvirke foretakets beslutninger og beslutningene til dets forretningsforbindelser med hensyn til ***bærekraftsforhold***. Som alle andre ***muligheter***, måles ***bærekraftsrelaterte muligheter*** som en kombinasjon av en påvirknings omfang og sannsynligheten for at den inntreffer.
Bærekraftsrelaterte risikoer	Usikre miljømessige, sosiale eller styringsmessige hendelser eller omstendigheter som, dersom de inntreffer, skulle kunne ha en potensiell vesentlig negativ innvirkning på foretakets ***forretningsmodell*** eller strategi og på dets evne til å nå sine ***mål*** og skape verdier, og derfor kan påvirke foretakets beslutninger og ***forretningsforbindelser*** med hensyn til ***bærekraftsforhold***. Som alle andre ***risikoer,*** utgjør ***bærekraftsrelaterte risikoer*** en kombinasjon av en påvirknings omfang og sannsynligheten for at den inntreffer.
Bærekraftsrelaterte påvirkninger	Den virkningen som foretaket har eller kan ha på miljøet og mennesker, herunder virkninger på deres menneskerettigheter, som følge av foretakets aktiviteter eller ***forretningsforbindelser***. ***Påvirkningene*** kan være faktiske eller potensielle, negative eller positive, kortsiktige, mellomlangsiktige eller langsiktige, tilsiktede eller utilsiktede, og reversible eller irreversible. ***Påvirkninger*** viser hvordan foretaket bidrar, negativt eller positivt, til bærekraftig utvikling.

([36]) Europaparlaments- og rådsdirektiv 2000/60/EF av 23. oktober 2000 om fastsettelse av en ramme for fellesskapstiltak på området vannpolitikk (rammedirektivet om vann).

([37]) Forordning (EU) 2019/2088 om bærekraftsrelaterte opplysninger i sektoren for finansielle tjenester.

([38]) Europaparlaments- og rådsdirektiv 2013/34/EU av 26. juni 2013 om årsregnskaper, konsernregnskaper og tilhørende rapporter for visse typer foretak, om endring av europaparlaments- og rådsdirektiv 2006/43/EF og om oppheving av rådsdirektiv 78/660/EØF og 83/349/EØF (EUT L 182 av 29.6.2013, s. 19).

Systemrisikoer	***Risikoer*** som følge av at hele systemet bryter sammen i stedet for at enkelte deler svikter. Disse risikoene består av knapt merkbare vippepunkter som indirekte, når de kombineres, fører til store feil med kaskader av interaksjoner mellom fysiske ***risikoer*** og ***overgangsrisikoer*** (smitteeffekt), ettersom ett tap utløser en kjede av andre tap, og med systemer som ikke er i stand til å gjenopprette balansen etter å ha vært utsatt for belastninger. Et eksempel er tapet av en nøkkelart, som for eksempel havoteren, som har stor betydning for ***økosystemets*** sammensetning. Da jakten på havoteren førte til at den nesten ble utryddet på 1900-tallet, ble det ubalanse i ***kystøkosystemene*** og framstillingen av biomasse ble kraftig redusert.
Mål	Målbare, resultatorienterte og tidsbestemte mål som foretaket tar sikte på å oppnå med hensyn til vesentlige ***påvirkninger***, ***risikoer*** eller ***muligheter***. De kan fastsettes frivillig av foretaket eller følge av lovfestede krav til foretaket.
Truede arter	Utryddelsestruede arter, herunder flora og fauna, som er oppført på den europeiske rødlisten eller på Den internasjonale naturvernunions (IUCN) rødliste, som omhandlet i avsnitt 7 i vedlegg II til delegert kommisjonsforordning (EU) 2021/2139.
Opplæring	Initiativ iverksatt av foretaket med sikte på å opprettholde og/eller forbedre sine ***egne arbeideres*** ferdigheter og kunnskapsnivå. Opplæring kan skje på ulike måter, for eksempel på stedet eller på nettet.
Omstillingsplan	En bestemt type handlingsplan som er vedtatt av foretaket i forbindelse med en strategisk beslutning, og som omhandler i) et mål for offentlig politikk og/eller ii) en enhetsspesifikk handlingsplan som er organisert som et strukturert sett med ***mål*** og ***tiltak*** knyttet til en viktig strategisk beslutning, en større endring i ***forretningsmodellen*** og/eller særlig viktige ***tiltak*** og tildelte ressurser.
Omstillingsplan for begrensning av klimaendringer	Et aspekt av et foretaks overordnede strategi som fastsetter foretakets ***mål***, ***tiltak*** og ressurser med henblikk på omstillingen til en lavutslippsøkonomi, herunder ***tiltak*** som for eksempel reduksjon av dets ***klimagassutslipp*** med hensyn til målet om å begrense den globale oppvarmingen til 1,5 °C og klimanøytralitet.
Overgangsrisikoer	***Risikoer*** som oppstår når organisasjoners eller investorers strategi og ledelse ikke tilpasses til endringer i lover, politikk og det samfunnet som foretaket driver virksomhet i. Initiativ som har til formål å stanse eller reversere skader på klimaet eller naturen, som for eksempel politiske tiltak, teknologiske gjennombrudd, markedsendringer, rettstvister og endret etterspørsel blant ***forbrukere***, er slikt som kan føre til at ***overgangsrisikoer*** oppstår eller endres.
Brukere	Brukere av ***bærekraftsrapporter*** er primærbrukere av generell finansiell rapportering (eksisterende og potensielle investorer, långivere og andre kreditorer, herunder kapitalforvaltere, kredittinstitusjoner, forsikringsforetak), samt andre ***brukere***, herunder foretakets forretningspartnere, fagforeninger og partene i arbeidslivet, sivilsamfunnet og ikke-statlige organisasjoner, myndigheter, analytikere og akademikere.
Verdikjede	Hele spekteret av aktiviteter, ressurser og forbindelser knyttet til foretakets ***forretningsmodell*** og det eksterne miljøet der det driver virksomhet.

	En ***verdikjede*** omfatter de aktivitetene, ressursene og forbindelsene som foretaket bruker og er avhengig av for å skape sine produkter eller tjenester, fra utforming til levering, forbruk og avsluttet levetid. Relevante aktiviteter, ressurser og forbindelser omfatter i) de aktivitetene som inngår i foretakets egen virksomhet, som for eksempel menneskelige ressurser, ii) aktiviteter i hele dets forsynings-, markedsførings- og distribusjonskanaler, som for eksempel anskaffelse av materialer og tjenester samt salg og levering av produkter og tjenester, og iii) de finansielle, geografiske, geopolitiske og lovgivningsmessige rammene som foretaket driver sin virksomhet innenfor. ***Verdikjeden*** omfatter ***aktører*** oppstrøms og nedstrøms for foretaket. ***Aktører*** oppstrøms for foretaket (for eksempel ***leverandører***) leverer produkter eller tjenester som brukes for å utvikle foretakets produkter eller tjenester. Enheter nedstrøms for foretaket (for eksempel distributører, kunder) mottar produkter eller tjenester fra foretaket. I ESRS brukes begrepet «***verdikjede***» i entall selv om det erkjennes at foretak kan ha flere ***verdikjeder***.
Arbeider i verdikjeden	En person som utfører arbeid i foretakets ***verdikjede***, uavhengig av om det finnes et kontraktsforhold til foretaket, og uavhengig av hvordan kontraktsforholdet ser ut. I ESRS omfatter omfanget av arbeidere i ***verdikjeden*** alle arbeidere i foretakets oppstrøms og nedstrøms ***verdikjede*** som påvirkes eller kan bli vesentlig påvirket av foretaket. Dette omfatter ***påvirkninger*** som er forbundet med foretakets egen virksomhet og ***verdikjede***, herunder gjennom dets produkter og tjenester, samt gjennom dets ***forretningsforbindelser***. Dette omfatter alle arbeidere som ikke er omfattet av «***egen arbeidsstyrke***» («***egen arbeidsstyrke***» omfatter personer som har et arbeidsforhold til foretaket («***ansatte***»), og ***ikke ansatte*** personer som enten er individuelle entreprenører som tilbyr arbeidskraft til foretaket («selvstendig næringsdrivende»), eller personer som formidles av foretak som primært tilbyr arbeidskrafttjenester (NACE-kode N78)
Lønn	Brutto***lønn***, uten variable deler som ***overtid*** og insentivlønn, og uten tillegg, med mindre de er garantert.
Avfall	Ethvert ***stoff*** eller enhver gjenstand som innehaveren kvitter seg med, eller har til hensikt eller er forpliktet til å kvitte seg med([39]).
Avfallshierarki	Prioritert rekkefølge for forebygging og håndtering av ***avfall***([40]): i) Forebygging. ii) Forberedelse til ombruk. iii) ***Materialgjenvinning***. iv) Annen gjenvinning (for eksempel energiutnytting). v) Sluttbehandling.
Avfallshåndtering	Innsamling, transport, gjenvinning og sluttbehandling av avfall, herunder tilsyn med slik virksomhet og etterbehandling av ***deponier***, samt ***tiltak*** som forhandler eller megler treffer([41]).

([39]) Artikkel 3 nr. 1 i direktiv 2008/98/EF om avfall.
([40]) Artikkel 4 nr. 1 i direktiv 2008/98/EF om avfall.
([41]) Artikkel 3 nr. 9 i direktiv 2008/98/EF om avfall.

Avløpsvann	Vann som på grunn av sin kvalitet eller mengde eller tidsaspekter ikke lenger har noen direkte verdi for det formålet som det ble brukt til, eller for det formålet som det ble generert for å oppnå. ***Avløpsvann*** fra én bruker kan være en potensiell forsyning til en bruker andre steder. Kjølevann anses ikke som ***avløpsvann***.
Vannforbruk	Den vannmengden som tas inn i foretakets område (eller anlegg), og som ikke slippes ut i vannmiljøet igjen, eller overføres til en tredjepart i løpet av rapporteringsperioden.
Utslipp av vann	Den sammenlagte mengden av avløpsvann og annet vann som forlater foretakets område og slippes ut i overflatevann eller ***grunnvann***, eller overføres til tredjeparter i løpet av rapporteringsperioden.
Vannintensitet	En måleindikator som viser forholdet mellom en mengdeenhet av vann og en aktivitetsenhet (produkter, salg osv.).
Vann (som gjenvinnes og brukes på nytt)	Vann og ***avløpsvann*** (renset eller urenset) som er brukt mer enn én gang før det slippes ut fra foretakets område eller fra området til et fellesanlegg, slik at vannbehovet reduseres. Dette kan skje i samme prosess (gjenvunnet) eller i en annen prosess innenfor samme anlegg (eget eller felles) eller i et annet av foretakets anlegg (ombrukt).
Vannmangel	Volumetrisk mengde av eller mangel på ***ferskvannsressurser***. Vannmangel er menneskeskapt og er en funksjon av mengden av menneskets ***vannforbruk*** i forhold til mengden av vannressurser i et gitt område. I et tørt område med veldig lite vann, men der mennesker ikke ***forbruker*** noe ***vann***, anses det ikke å være noen vannmangel. ***Vannmangel*** er en fysisk, objektiv realitet som kan måles konsekvent i alle regioner og over tid. ***Vannmangel*** gjenspeiler den fysiske mengden av ***ferskvann*** snarere enn om dette vannet er egnet til bruk. En region kan for eksempel ha rikelig med vannressurser (og dermed ingen vannmangel), men vannet kan være så ***forurenset*** at det ikke kan brukes av mennesker eller naturen.
Vannuttak	Den sammenlagte mengden av vann som tas inn fra alle kilder til et foretakets område for bruk i løpet av rapporteringsperioden.
Arbeidstakerrepresentanter	Med arbeidstakerrepresentanter menes i) fagforeningsrepresentanter, det vil si representanter utpekt eller valgt av fagforeninger eller av medlemmer av slike fagforeninger i samsvar med nasjonal lovgivning og praksis, ii) behørig valgte representanter, som velges fritt av arbeiderne i en organisasjon uten innblanding eller kontroll fra arbeidsgiverens side i samsvar med internrettslig bestemmelser, forskrifter eller kollektivavtaler, og hvis funksjoner ikke omfatter oppgaver som fagforeningene i det aktuelle landet har eksklusiv rett til å utføre, og som ikke undergraver de aktuelle fagforeningene eller deres representanter.

Balanse mellom arbeid og fritid	Tilfredsstillende balanse mellom en persons arbeid og fritid. ***Balanse mellom arbeid og fritid*** i videre forstand omfatter ikke bare balansen mellom arbeid og fritid på grunn av familie- eller omsorgsforpliktelser, men også tidsfordelingen mellom den tiden som tilbringes på arbeidsplassen og i privatlivet, utover familieforpliktelser.
Arbeidsrelaterte farer	***Arbeidsrelaterte farer*** kan være i) fysiske (for eksempel stråling, ekstreme temperaturer, konstant høy støy, gulvsøl eller snublefare, ubetjente maskiner, defekt elektrisk utstyr), ii) ergonomiske (for eksempel feiljusterte arbeidsstasjoner og stoler, ugunstige bevegelser, vibrasjoner), iii) kjemiske (for eksempel eksponering for kreftframkallende stoffer, mutagener, reproduksjonstoksiske ***stoffer***, løsemidler, karbonmonoksid eller pesticider), iv) biologiske (for eksempel eksponering for blod og kroppsvæsker, sopp, bakterier, virus eller insektbitt), v) psykososiale (for eksempel verbale angrep, ***trakassering***, mobbing), vi) relatert til organisering av arbeidet (for eksempel overdreven arbeidsbelastning, skiftarbeid, lang arbeidstid, nattarbeid, vold på arbeidsplassen).
Arbeidsrelatert hendelse	Hendelser under arbeidets gang eller på arbeidsplassen som kan medføre eller medfører personskade eller dårlig helse. ***Hendelser*** kan for eksempel skyldes elektriske problemer, eksplosjon, brann, oversvømmmelse, velting, lekkasje, gjennomstrømning, brudd, sprengning, splintring, tap av kontroll, glidning, snubling og fall, kroppsbevegelse uten/med belastning, støt, frykt, vold eller ***trakassering*** på arbeidsplassen (for eksempel seksuell ***trakassering***). En ***hendelse*** som medfører personskade eller dårlig helse, betegnes ofte som en «ulykke». En ***hendelse*** som kan medføre personskade eller dårlig helse, men som ikke forårsaker noen personskade eller dårlig helse, betegnes ofte som en «nestenhendelse» eller en «nestenulykke».